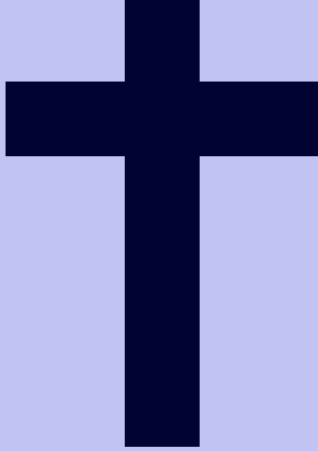

Melĕ Mékōōlē

New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

Mel̥ Mékō̄lē

New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Akoose

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Akoose

bss

Cameroon

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Akoose

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

0143729f-907e-5098-b6ce-63b1629b8e48

Contents

Matyo	1
Makose	39
Lukase	62
Jone	99
Mbeltéd	124
Roma	158
1 Korinto	174
2 Korinto	189
Galesia	200
Efesus	206
Filipi	212
Kolose	217
1 Tesalonika	221
2 Tesalonika	225
1 Timoti	227
2 Timoti	232
Titus	236
Filemon	239
Hibru	240
Jemse	253
1 Petro	258
2 Petro	263
1 Jone	266
2 Jone	270
3 Jone	271
Jude	272
Mam nime mbenléd	274

Nkalan ní bwám míme Yesuε ngáne

Matyo

átélé

Ndibned ní kálag

Nkalan ní bwám ngáne Matyo átélé ríhóbe nén bán Yesuε mó adé Nsoode awě Dyöb dénhǎbpě aá móslóm á nkòṅsé te. Mbwiined ne mó dǎo Dyöb dénlónedté mekan míme ánhǎbpě aá mósbélé ábē bad se' boód. Mmén nkalan ní bwám rídé áyāl e nkòṅsé rísyāāl.

Mekan míme Yesuε áyágté'áá békábé mó áte metón métáan. (1) Abé áde bad bé nkamlen ní Dyöb bétáṅgéné awóṅ ne mbéltéd níímáb, mekan míme mébē níímáb ne mekan míme mébenléd ne bó (E'ped 5-7); (2) Nsón míme bembapεε dyóm ne bébe bétáṅgéné abel (Eped 10); (3) Ngáne nkamlen ní Dyöb rídíí (Eped 13); (4) Ngáne mod átáṅgéné Dyöb abele (Eped 18); (5) Mekan míme mébenlad ne ngáne ébεε áde Krístæ ápéé (E'ped 24-25).

Nkabtéd ní kálag

Nchyaátén ne echyáa éche Yesu Krístæ 1.1-2.23

Nsón míme Jone, Ndusenε 3.1-12

Edusen ne mekágsen míme Yesuε 3.13-4.11

Nsón míme Yesuε á mbwóg e Galilia 4.12-18.35

Nsón míme Yesuε áde áhídté á Galilia ápe á Jerusalem 19.1-20.34

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 21-27

Mpuu ne alúmed áde Sǎṅwéé álúmtáá bad yál áde ámáá apuu 28.1-20

Betaa ábe Yesuε

(Luk 3.23-38)

¹ Tóṅgé e betaa ábe Yesu Krístæ edii nén. Yesuε ambíd á nchyaátén míme kǎṅ Dabide, Dabide mó'-ε abíd á nchyaátén míme Abrahame.*

² Abrahame mó abédé sáá awě Aisige. Aisige-ε ambé sáá awě Jakóbe, Jakóbe-ε mó anchyáá Judaa bǎobe baányan. ³ Judaa bó mwaád Tamaa, bénchyaā Perese ne Zeraa. Perese ambé sáá awě Heserone, Heserone-ε sáá awě Rame. ⁴ Rame mó abédé sáá awě Aminadabe, Aminadabe-ε abédé sáá awě Nashone. Nashone ambé sáá awě Salmone. ⁵ Salmone bó mwaád, Rahabe bó-áá bénchyaā Boase. Boase bó mwaád Rute bénchyaā Obede, Obede-ε ambé sáá awě Jese. ⁶ Jese ambé sáá awě kǎṅ Dabide.

Kǎṅ Dabide bó Uria mwaád béchyaā Solomone. ⁷ Solomone ambé sáá awě Rehoboame, Rehoboame-ε mó ambé sáá awě Abijaa, Abijaa ambé sáá awě Asaa. ⁸ Asaa ambé sáá awě Jehosafade, Jehosafade mó-ε ambé sáá awě Jorame, Jorame mó-ε ambé sáá awě Uzzia. ⁹ Uzzia abédé sáá awě Jotame, Jotame mó-ε ambé sáá awě Ahase. Ahase mó-ε ambé sáá awě Hezekaya. ¹⁰ Hezekaya-ε ambé sáá awě Manase. Manase-ε sáá awě Amose. Amose mó ambé sáá awě Josia. ¹¹ Josia mó anchyáá Jekonyase bóobe baányan, á pónde eche bad bé alon á Israel bénkweé nzum bon bad bé Babilon bésweéén bó áwáb alon.

¹² Ade nén demmadté atóm, kǎṅ ne á pónde eché bénchyaā'ε Yesuε, betaa ábe Yesuε bébédeé; Jekonyase mó ambé sáá awě Shelyele, Shelyele-ε mó ambé sáá awě Zerubabele. ¹³ Zerubabele ambé sáá awě Abuteε, Abuteε-ε sáá awě Elyakime. Elyakime-ε ambé sáá awě Azoo. ¹⁴ Azoo abédé sáá awě Zadoge, Zadoge mó-ε ambé sáá awě Akime, Akime-ε sáá awě Eliude. ¹⁵ Eliude mó ambé sáá awě Elizaa. Elizaa-ε sáá awě Matane. Matane mó-ε ambé sáá awě Jakóbe. ¹⁶ Jakóbe mó abédé sáá awě Josebe. Josebe mó awóṅ Maria awě anchyáá Yesuε awě béchǎgeé bán Krístæ.

¹⁷ Né-óó, nyongel ésyāāl, mbooted ne Abrahame ápe wée Dabide, édé dyóm-é-nyongel ne éniin. Mbooted ne Dabide ápe pónde eche bésweééné bad bé Israel á Babilon áde bénkweé nzum, édé dyóm-é-nyongel ne éniin. Bootya pónde eche bésweéénné bad bé Israel á Babilon áde bénkweé nzum, kǎṅne á pónde eche béchyaā Yesuε, áde dyóm-é-nyongel ne éniin.

Echyáa éche Yesuε

(Luk 2.1-7)

¹⁸ Echyáa éche Yesuε ébédeé nén: Maria, nyaá awě Yesuε, ábédeé ngon e mmwaád eché enkémbíí mwenchóm. Bénkíí mó mod nhóg awě béchǎgé'áá bán Josebe. Bon byánán Maria ástú á e'wóngé wée Josebe, ényínnéd nén bán adé nkog á ngíne e Edáádǎṅ éche Esáá. ¹⁹ Josebe-ε, ngáne abédé mó mod a bwám, enkéndǎṅgé Maria e'són awóged. Né-óó, abelé'áá mboṅsén áchene mó á mesoom-té. ²⁰ A pónde eché míme mewémten médíí mó áte, ángel e Dyöb empií mó áde ánǎṅgé nló. Ángel ne enláá mó nén aá, "A-Joseb, mod á mbyaa míme Dabide,

* 1:1 Mmén nchoo rídé kǎṅne á kálag e Dyöb e'só 5.1, 6.9, 10.1, 11.10, 27.

weebáá' Maria atéd néε mmwaád awón, áyāle Edəəđəŋ éche Esáá chəə épiídé mós boŋ abé nkoŋ. ²¹ Achyāā mwān a mwēnchóm, échuu-ε mós đín wéε Yesue† áyāle nén mósħūd abé bad á mbéβ-te.” ²² Mmén mésyāāl mēmbēnléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlómēnnē nkal é'dəəđəŋ aá,

²³ “Nyénəne', ngon e mmwaád echē eébií mwēnchóm ēbē nkoŋ,

echyāá-ε mwān a mwēnchóm,

béχhəg-ke mós bán Emmanuēle.”

Adén đín adé nén bán, “Dyōb adé ne sé.” ²⁴ Néε Josebe ásyəŋgé áse, ambēl ngáne ángel enláā'ε mós. Antéd Maria néε awé mmwaád. ²⁵ Boŋ káŋŋ ne pónđé eche Maria áchyāá mwān, Josebe enkēndyēnnē mós. Josebe anchuu-ε ane mwān đín aá Yesue.

2

Belāŋ-bé-betintine bébidé á akuu áhye dé abe Yesue edubé

¹ Bēnchyāā Yesue á dyad á Betelhem á mbwōg e Judeya á pónđé eche Herode abédé kəŋ. Bad behōg ábe beláá'áá betintine ábií mekan, bémbid á akuu,* bēpē á Jerusalem. ² Ade bēpédé á Jerusalem, bēnsədéd bánken, “Héé kəŋ e bad bé Israel, ane awé achyāáđté wén áđíí? Sēnyíné tintine á akuu awé alúmtē nén bán achyāáđté. Nē dōo ákás boŋ sépag ábe mós edubé.” ³ Adé kəŋ Herode áwógé nē, nē dēntagéd mós á mewēmtēn-tē bwāmbwam. Dēntagéd mós, átāgēđ-te bad bé Jerusalem bēsyāāl. ⁴ Herode anlād ábe beprise bémbáá ne bemelēede bé mbéndé bēsyāāl áte. Boŋ áseđté bós aaken, “Héé Ane awé Dyōb Awōgté, awé bēsineé, áchyāáđté?” ⁵ Dōo békwénténé mós bán, “Bēchyāā mós á dyad á Betelhem, á mbwōg e Judeya. Nkal é'dəəđəŋ antél aá,

⁶ ‘A-bad bé Betelhem á ndəəb e Juda, áđēn dyad adé dyad ahōg áde adé etógnén bwāmbwam áđinté e myad mé alon á Juda.

Áyāle mod ábid áđinté echēn, awé ályāgēđ ábēm bad bé alon á Israel.’ ”

⁷ Néε Herode áwógé nē, anchélé ábē belāŋ-bé-betintine á kun-tē, boŋ áseđté bós nyaa e pónđé echē tintine ne ámbidté. ⁸ Dōo álómé bós á Betelhem aá, “Nyéak, nyétón anon. Nzé nyényiné wéε ane mwān áchyāáđté, nyéđim ámbid nyéhye nyéláá me, ábel boŋ mémpē níke níbe mós edubé.” ⁹ Ade bémáá mekan níme kəŋ álāŋgé bós awóg, bēmbóotéd akē ámpē. Boŋ áde bēnóné ámín, bényín melemlem mé tintine níme bényínnē á akuu néε ákagké bós á'sō. Ane tintine anké káŋŋ atyéém wéε ane mwān ánchyāáđté. ¹⁰ Anyín áde bényíné ane tintine, bēnwōg menyinge bwāmbwam. ¹¹ Bēnsāl á ndáb-te. Néε bēsólé, bényín ane mwān bós nyan, Maria. Bēmbwōgē ane mwān mebóbón ábe mós edubé. Bémbidēđ mende áwed níme bēnwánlédte mós, bēbē-ε mós. Mmē mende mébédé gól,† mōg mé e'lod é' bwām níme bēchəgēé bán frankinsēn‡ ne míā. § ¹² Néε bémáá ane mwān edubé abe, bēmbwōgē esú áwāb alon, boŋ bēmpōŋ nzii empée, áyāle Dyōb dénlāā bós á nló-te aá béetímé' ámbid wéε Herode.

Bēsōbnē Yesue, békééné mós á alon á Egipto

¹³ Ade ábē belāŋ-bé-betintine bémáá akē, ángel e Dyōb enláá Josebe á nló-te aá, “Hidé áse, étéd anén mwān bós nyan esoben bós, étímen bós á Egipto. Nyédyé-ε áwed káŋŋ né nlanđe nyé meé nyéhíde, áyāle Herode álóm bad áhed anén mwān, áwúu mós.” ¹⁴ Mmē nkūu dēn, Josebe anhídé áse, atéd mwān bós nyan, ákēēn bós nkūu ne nkūu, átimnád bós á Egipto. ¹⁵ Áwed dōo bendyé'ε káŋŋ ne pónđé eche Herode áwédé. Nén dēmbēnléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlómēnnē nkal é'dəəđəŋ aá, “Nlēbpé awem Mwān meé ábid á alon á Egipto.”

Béwúu e'ched é' bán á Betelhem

¹⁶ Ade Herode ásoŋténé nén aá belāŋ-bé-betintine bē bédógé mós, anlīŋ bwāmbwam. Anlóm éche sánze á Betelhem ne ene pēđ e mbwōg esyāāl, aá béwúu bán bé baachóm bēsyāāl ábe béepede mwē riláán. Ambel nē áťāŋgen ne pónđé eche belāŋ-bé-betintine bēnlāā-ε mós bán bēnkālē tintine awé anlúmed e'yale éche Yesue anyín. ¹⁷ Nén dēmbēnléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlómēnnē nkal é'dəəđəŋ Jeremayaa. Jeremayaa anhób aá, ¹⁸ “Bad bēnwōg e'saad ne awé á ngine áđé ábidé'áá á Rama, áde Rashaε áchyε'ε ábe bán. Bélénté'áá mós awé, boŋ eékoŋpe aléned áyāle nén bán bēmmad mós awé.”

Josebe, Maria, ne Yesue bébidé á Egipto bētm á Nazare

¹⁹ Ámbid e kwéed eche Herode, ángel e Dyōb empií Josebe á nló-te áde ámbēē abé á Egipto, élanđe mós nén aá, ²⁰ “Téd awón mmwaád bós mwān, nyétime ámbid á alon á Israel. Herode ne ábē bad ábe bēhéđé'áá ane mwān awúu bémáá awé.” ²¹ Néε Josebe áwógé nē, anlād yāl, atéd Maria bós mwān, bósβōo bēđim ámbid á alon á Israel. ²² Boŋ áde Josebe áwógé bán Achelausa

† 1:21 Yesue: Adén đín áđíí bán Mod a e'sooson. * 2:1 A akuu: Ped echē etondé abídé. † 2:11 Gól: Edii ekii eche edé nkun bwāmbwam éche éłúmtē bán Yesue adé kəŋ. ‡ 2:11 Frankinsēn: Abédé dyōg áde bēbagné Dyōb mende.

§ 2:11 Mía: Mébédéε dyōg áde bēnabnadte ndim.

atédé atii dé nkamlén áde sáá, kàŋ Heròde á mbwóg e Judeya, ambàŋ atim ámbíd áwed. Àngel e Dyòb enhyè mós mekan mémpèe aláa á nló-te. Nê dèmbèl, á mbwóg e Galilia dós àntímmé áke. ²³ Ànkè alón á dyad ámbáá ahóg áde béchégè'áá bán Nazaret. Nén dèmbènléd állóned e'yale ábe Dyòb dénlòmènnè bekal bé'dáádàŋ tãŋgene Yesue áá, "Ábyèen nêe Mod á Nazaret."

3

Nkalaŋ níme Jone, Ndusene

(Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

¹ Etùn é pónédé ámbíd enè, Jone, Ndusene ámbíd nkal é'dáádàŋ á Dyòb. Akalé'áá eyale é Dyòb á ehyánge á Judeya, állãngè bad áá, ² "Nyétede ábel dé mbébé áyãle nén nkamlén ní Dyòb rídé bènben." ³ Jone mós abédé mod awè nkal é'dáádàŋ Yesayaa áhóbé'áá, áde ánhòbpe áá,

"Éhãngé ébídé' á ehyánge bán, 'Nyéboŋsen epe éche Sãngwéé. Nyétii echè nzii.' "

⁴ Jone ahágé'áá mbóté éche bébènlé nyoŋ éche ébídé á yãl e kamèl.* Awáá'áá ngós á ngob e nyam. E'chuu ne bengóméé bós bébédé ndyééd echè. ⁵ Bad bébídé-'áá á Jerusalem, ne nímíní myad mé mbwóg e Judeya esyáál ne á meloŋ mémpèe níme mébédé á nkag mé edib é mbáá é Jodan, békag wée Jone. ⁶ Née bèmpaléé nímáb mbébé áte, Jone ádusen bós á edib é Jodan. ⁷ Boŋ áde Jone ányíné nêe Befarisia ne Besadusia béhúé'è ábel boŋ ádusen bós, anláá bós áá, "Píí é nyè chén! Nzéé múmós alángé nyé áá nkáásé ní Dyòb ríhúe' boŋ aléb-pe nyé áá nyékúme abãngé?" ⁸ Nyéke nyébele mam níme melúméd nén bán nyétédte áden abé dé mbébé. ⁹ Nyéewémntan nén bán nzé nyéhóbe bán, nyédé bán ábe Abrahame, nyéekudté nkógssn ní Dyòb. Boŋ ríláa nyé nén meé, Dyòb áhele ábenléd nímén meláá átiméd mós bán ábe Abrahame. ¹⁰ Bóob-pós ehón émáá anaa á nkanj ní mel. Né-ós, bwel ké é'héé ábe béechyáá' e'pun é' bwám, békwel bós bébwém-me bós á muú-te. ¹¹ Ndusan nyé bóob ne mendíb álúmed nén bán nyéhãŋléné áden abé dé mbébé. Boŋ mod ampée ahúe', awè atómé me. Meékwognedé ké ápém níme metámbé. Ádusen nyé ne Edáádàŋ éche Esáá, ádusen-ne nyé ne muú. ¹² Awánléd échè epeben á ekáá, ábel nén, ápeb níme menyán ámín. Nzé amadé, állád mbum é bwám áte, ákòò chós. Boŋ állád e'pás, ahyáád bós á ebonde é muú éche éédíme."

Bédúséné Yesue

(Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Bóob-pós, Yesue ámbíd á mbwóg e Galilia, áke wée Jone á edib é Jodan ábel nén Jone ádusen mós. ¹⁴ Boŋ Jone anwanén mós mewémten ahãŋlen, áhóbè nén áá, "Née édíí bán we-éé wembé edusan me, chán étimé abé éche wewe éhyagké áwém weé rídusen we?" ¹⁵ Boŋ Yesue ankwentén mós áá, "Mwé ébè nê bóob ábel nén débel mam mésyáál bwám ngáne Dyòb áhedéé." Né-ós, Jone ankwentén mós ádusen. ¹⁶ Melemlem mé pónédé níme Jone ámáá Yesue ádusen, Yesue ansyáás á mendíb-te. Dós ngob e dyòb énédnédé, boŋ ányíné nêe Edáádàŋ é Dyòb ébídé ádyòb ésudé ásé nêe élsá, étyéém-me mós á nló mín. ¹⁷ Ehób chós-é ámpé ébídé ádyòb nén, "Awem Mwán a nlem nén, awógte me menyíŋge bwámbwam."

4

Satane akágé Yesue

(Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Ámbíd e pónédé, Edáádàŋ é Dyòb éntimén Yesue á ehyánge ábel nén Satane ákag mós. ² Yesue andid yãl nzaa á mekáne-té móom mé e'pun méniin. Ámbíd e ene pónédé nzaa ewagé'áá mós. ³ Dós Satane ápedé boŋ alángé mós áá, "Nzé We-éé edé Mwán á Dyòb, kamlén nímén meláá métim e'wele." ⁴ Boŋ Yesue antímtén mós áá, "Eténlédé á kálag e Dyòb nén bán, 'Saké ndyééd chëmpen edide moonyoŋ á alóngé. Boŋ eyale téé éche Dyòb áhóbé, chós édíídé moonyoŋ á alóngé.' "

⁵ Dós Satane ákééné Yesue á Jerusalem, dyad áde ásáá boŋ átyéëmãn mós á nzongge e Ndáb-e-Dyòb mín, ⁶ alángé mós áá, "Nzé we-éé edé Mwán á Dyòb, éheb á bwele-mín hén éhún á ndóob, áyãle eténlédé á kálag e Dyòb nén bán,

'Dyòb dékamlén éche ángel ásáb we, épem-me we ámín ábel weébãmé ekuu á aláá.' "

⁷ Yesue-é antímtén mós áá, "Boŋ kálag e Dyòb ehóbé ámpé nén áá, 'Weékãgè Sãngwéé ádoŋ Dyòb áte.' " ⁸ Satane antéd Yesue ámpé, búmós bétyéém á mbóod mín, boŋ álúmté mós meloŋ mé nkòŋsé mésyáál ne nhon rísyáál níme rídé áwéd-te. ⁹ Dós alángéé mós áá, "Mébè we ábén bwém é'syáál nzé ebwógké me mebóbóŋ boŋ ébãg-ke me edúbé." ¹⁰ Dós Yesue alángéé mós áá, "Syáás me á díd-te, a-Satan! Eténlédé nén bán, 'Ebwógke' Sãngwéé ádoŋ Dyòb mebóbóŋ,

* 3:4 Kamèl: Edii nyam echè edé nêe nyag echè bébenladté á ehyánge ápém nted.

ébage-'ε mós edúbé. Mwēnpen-naá étáŋgéné abale.' ”

¹¹ Né-ṣó, Satane antedé Yesue, akē. Angel ɛmpɛ, éwóngén Yesue.

Yesue abootédé nime nsón á Galilia

(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Ene pónde béhñe Jone, Ndusene á mbwog. Ade Yesue áwogé nē, antím ámbíd á mbwog e Galilia. ¹³ Anhidé á dyad á Nazaret, áke ádyɛɛ á dyad á Kapenahum. Kapenahum abédé á nkag mé edib-é-nzab é Galilia, á abwóg á hóm á túmbé e Zebulon ne e Naftali. ¹⁴ Yesue anké á Kapenahum álóned mekan nime nkal é' dásɔɔŋ Yesayaa ánhòbpe áá,

¹⁵ “A-mbwóg e Zebulon, a-mbwóg e Naftali, ntinned ne edib é nkwe, á múde mé edib ní Jodan, Galilia mbwóg eché bad ábe béesé bad bé Israel bédyɛɛ' é.

¹⁶ Bad ábe bébédé á ehintén-té békúdé e'nyinen bé ekide;

Bad ábe bébédé á nsál ní son békúdé e'sooson.”

¹⁷ Bootya pónde eché Yesue ánké é á Galilia ambootéd eyale é Dyób akal áhòbē nén áá, “Nyéhəŋlen abé dé mbéb, áyale nkamlen ní Dyób rídé benben.”

Yesue apwédé bembape bé'so

(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)

¹⁸ Epun ehóg Yesue akagé'áá á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Annýin bán bé baachóm bébe; Simone awé béchogé'áá bán Petro, bó mwányan Andreyá nēé bébwéméé mbínzé. Bébédeé bekób-bé-súu. ¹⁹ Dóo álángeé bó áá “Nyéhíde me. Ngáne nyékóbeé súu bóob, méyáged nyé ngáne nyétédte bad nlém á abum áhíd me.” ²⁰ Abwóg-ábwóg béntédé échab mbínzé, béhíde-'ε mós. ²¹ Nēé bésídté á'so, Yesue annýin bán bé baachóm bémpēe bébe; Jemse bó mwányan Jone, bán ábe Zebedie. Bóobe sáá bémbé á bóle-té, bébwémé'áá échab mbínzé. Hē dóo Yesue áchénléé bó bad bébe áá béhíde mós. ²² Abwóg-ábwóg béntédé sáá ne bóle, béhíde-'ε Yesue.

Yesue ayágté'áá, dchəŋtə-'ε bad

(Luk 6.17-19)

²³ Yesue akagé'áá myad mésyáál á alon á Galilia ayágté eyale é Dyób á ndáb é mekáne, ákalé-'ε nkanan mí bwám mé nkamlen ní Dyób. Achəŋtə'áá bad bé nkole bésyáál ne nyaa e nkole téé eché émbə áfinté echáb. ²⁴ Né-ṣó mekan nime Yesue ábélé'áá nwógnádtáá á mbwóg e Siria esyáál. Nē dēnkəŋ bad bépééné'áá bad bé nkole bésyáál áwé. Bépééné'áá bad áwé ábe békónlé'áá nkole ne mewé nyaa ne nyaa. Bad ábe e'dásɔɔŋ bé mbéb bémbəé áte, bad ábe béhúne ekikíd, ne bad ábe béwédé epeɔ, Yesue áchəŋtə abé bad bésyáál. ²⁵ Nē dēnkəŋ, ndun e mod ehíde'áá Yesue. Bad béhíde'áá melon bootya á Galilia ne mbwóg e Myad Dyóm, Jerusalem, Judeya, ne pəd eché edé á múde mé edib é Jodan rímíní.

5

Yesue ayágté bad á ekone mín

¹ Ade Yesue ányiné ene ndun e mod, anchógé é ekone mín, ádyɛɛ áse. Ahed-taá ábē bembapeé bétáné mós ² bon abootéd bó ayáged, áhòbē áá,

³ “Nnam mbé ne bad ábe bédé atóg á edásɔɔŋ-té áyale bédé áse e nkamlen mí mín.

⁴ Nnam ne bad ábe bélebe', áyale Dyób déwogéd bó menyinge ámpē.

⁵ Nnam ne bad ábe bépwiítédé, áyale nkòŋsé nisyáál mébē nímáb.

⁶ Nnam mbé ne bad ábe bédé nzaa ne píd ábel mam nime Dyób áhedéé áá mébenled, áyale Dyób dékòdéd bó.

⁷ Nnam ne bad ábe béwogé bad bémpēe ngəl, áyale Dyób dámpē déwog bó ngəl.

⁸ Nnam ne bad ábe békénlé nlém á abum, áyale bényín Dyób.

⁹ Nnam ne bad ábe békóme nsaŋ, áyale Dyób déchəg bó ábē bán.

¹⁰ Nnam ne bad ábe békude metake áyale bébéleé mam nime Dyób áhedéé. Bédé áse e nkamlen mí mín.

¹¹ Nnam mbé ne nyé ábe bad bésyáá' é, nyé ábe bétagteé, bébané nyé e'bébtéd é' mam áyál, bébídé-'ε nyé mbón é metóm áyál, á dín ádém. ¹² Nyéwogé bwám, nyébé-'ε menyinge áyale nsábe nime nyékudte ádyób ríchábé ámín. Nén dóo bad bétágté'áá bekal bé'dásɔɔŋ bé' bóob.

Nkwé nime mbódé e'nyin, ne etrukán éche békóŋgé

(Mak 9.50; Luk 14.34-35)

¹³ “Nyédé etógnén á alongé á bad bé nkòŋsé ngáne nkwé rídí etógnén áyale ndyééd. Bon nzé nkwé mbódé alon chán béhele-se bényínéd mós ámpē? Méesaá dyam dé ábelen ámpē. Né-ṣó, apim dóo bépimeé, bad békogtáád mós ámín. ¹⁴ Nyéé nyédé nēŋgáne etrukán álúmed bad bé nkòŋsé bésyáál nzii e Dyób. Dyad áde álòŋnéde á ekone mín déesəoméé. ¹⁵ Mod eémmá-áá etrukán achod se ákòó ch́ á ebwog-sé, bon ábelé ákélé ch́ ámín, ábel nén ényínte

kéńzée awě adé á ndáb-te ekíde. ¹⁶ Nyémpě nyépené', melemlem néé etrukáŋ. Nzé bad bényíné nsón mí bwám níme nyébeléé, béken Dyöb, awěn Titée awě adé amín.

Ayáged áde Yesue tãngene mbéndé

¹⁷ "Nyéewém tán nén bán mpedé á nkõjsé ábóded mbéndé éche Mosée ne mekan níme bekal bé' daádaŋ béyágté nyé. Meépedéé ábóded mó, boŋ mpedé álonéd mó. ¹⁸ Ne mbále nlãŋge nyé nén mée, káãŋ ne á asóg dé nkoŋ ní sé ne mí mín, ké mwãmpin mé eyale nhóg awě atěnlédé á mbéndé e Dyöb eéhidtéé ásě káãŋ né mésyãl melóné.* ¹⁹ Né-õõ, kéńzée awě abóó mbéndé póg áfinté éché mbéndé é Dyöb, ké ene éché béwémtné bán eesaa etógnén, áyãgté-é bad bémpée aá bébel melemlem, ene ndín e mod ébē ndimtene áfinté e bad ábe bédé ásě e nkamlen mí mín. Boŋ kéńzée awě abele ngáne mbéndé éhóbé, áyãgté-é bad bémpée ábel melemlem, ábē etógnén bwãmbwam áfinté e bad ábe bédé ásě e nkamlen mí mín. ²⁰ Né-õõ, nlãŋge nyé nén mée, ésebán abele á Dyöb áden átómé áde Befarisia ne bemeléede bé mbéndé, né nyémpě nyéesónlé á nkamlen mí mín mbéd."

Ayáged áde Yesue tãngene melingá
(Luk 12.57-59)

²¹ Yesue ambád ahób aá, "Nyéwógé nén bán bénlāá bad bé' boód bán, 'Mod eewúé mod. Kéńzée awě awúú mod, bétãngéné mó akáad.' ²² Boŋ nlãŋge nyé nén mée, kéńzée awě alŋnē† mwãnyãŋ bétãngéné mó akáad. Kéńzée awě ásyãŋ mwãnyãŋ bépēn mó á kóte e bad bémbáá békáád mó. Kéńzée-é awě áchãg mwãnyãŋ aá, 'Edimdim é chõm chén', béhele hébwém mó á dü-á-muú. ²³ Né-õõ, nzé ekag á menyán mé mende áke dé abe Dyöb mende, boŋ ekãmténé nén wée nyé mod nyéwãnléné kãkã, ²⁴ ébãñ nímmõŋ mende ásě á'só é menyán mé mende. Eesebe éke ébel nsãŋ ne ane mod boŋ éfím ámbíd éke ébe mende. ²⁵ Nzé mod ahede we áke dé asõmen á kóte, bël káãŋ nyúmõ nyépe á nchemten byánán nyéēpě á kóte. Eeseb nē, ahese: asõmēn we á kóte. Kóte-é ébēé we á mekáá mé plúse, plúse chõ-é éhē we á mbwõg. ²⁶ Ne mbále, nlãŋge we mée, weéhēlē-sē ebíd á ndáb e mbwõg-té wē káãŋ né etwedé ádõŋ alúm áyãal.

Ayáged áde Yesue tãngene akáb dé mesón

²⁷ "Nyéwógé ngáne béhóbé nén bán, 'Nyéekábé mesón á ndáb e'wóngé.' ²⁸ Boŋ nlãŋge nyé mée, kéńzée awě anané mmwaád boŋ awémtné aá né mõnnaŋnéd mó, amaá asón akáb ne ane mmwaád áwe nlém-té. ²⁹ Nzé ádõŋ díđ ábelte we mbéb, ehúd dõ, épim. Edé mboŋ ábód dõ, tómaa bõ ábwém ehoŋ yãl esyãl á dü-á-muú. ³⁰ Melemlem nē, nzé éhoŋ ekáá ébelte we mbéb, esēl chõ, épim chõ. Edé mboŋ ábód chõ tómaa bõ ábwém ehoŋ yãl esyãl á dü-á-muú.

Ayáged áde Yesue tãngene abóó-dé-e'wóngé
(Mat 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ "Kálag e Dyöb ehóbé ámpē nén, 'Kéńzée awě anané mwaád á e'wóngé atãngéné ábe mó apab áde álumte nén bán anané mó á e'wóngé.' ³² Boŋ nlãŋge nyé nén mée, nzé mod anané mwaád á e'wóngé ésebán ane mmwaád akábé asón, boŋ ane mmwaád akii mod ampée awõŋ, né nchóm awě anané mó á e'wóngé mó atĩmté mó mmwaád awě akábé mesón. Kéńzée-é awě awóó mmwaád awě benáné á e'wóngé né mómpē akábé asón.

Ayáged áde Yesue tãngene amwé dé melē

³³ "Nyéwógé nén bán bénlāá bad bé' boód bán, 'Mod eemwág melē ngēn, boŋ nzé mod amwéde melē atãngéné ábēl dyam áde ámwééné melē á'só é Dyöb.' ³⁴ Boŋ nlãŋge nyé nén mée, nyéemwág melē ké mehóg. Nyéemwág melē á ðin dé nkamlen mí mín, áyãle áhed dõ Dyöb áwóó e'ðii bé nkamlen. ³⁵ Nyéemwág-ke á ðin dé nkõjsé, áyãle áhed dõ Dyöb ásumé mekuu. Nyéebēnlád-te ké ðin á dyad á Jerusalem, áyãle ádíi dyad áde kãŋ embáá. ³⁶ Nyéemwág melē ké á ðin dé nló nímmēn, áyãle nyééhēlē ké mbum e esid póg ahãŋlen áwen nló, ápúbéd ké é áhínéd chõ. ³⁷ Boŋ nzé ehóbé wée móbele dyam, ehób wée, 'Ee, mēbel dõ.' Ké-é wée, 'Aáy, meebēnlé.' Kéchéé éche ébádé áhed né ébíde wée Satane.

Ayáged áde Yesue tãngene akun-d-yãl
(Luk 6.29-30)

³⁸ "Nyéwógé ngáne béhóbé nén bán, 'Nzé mod atúbé mod díđ, bétúb mómpē díđ. Nzé mod ahúde-é mod asõŋ, béhúd mómpē asõŋ.' ³⁹ Boŋ nlãŋge nyé nén mée, nzé mod abelē we mbéb, éched yãl. Nzé mod abámé we abén á akãg ahóg, ékunnéd mó ádínií ámpē. ⁴⁰ Nzé mod ahede we asõmen á kóte ákobēn we nímmõŋ nkobe, ébag mó káãŋ ne ehoŋ sũte. ⁴¹ Nzé mod anyágté we aá ékēen mó máyl mehóg, ékēen mó máyl mébe. ⁴² Kéńzée awě achómé we chõm, bēé mó. Nzé mod ahóbé-é aá, ébál mó chõm éche éwóó, ebál mó.

* 5:18 Né mésyãl melóné káa adé ayáge ásyãl áloné. † 5:22 Kéńzée awě alŋnē; donje á kálag áwóó kéńzée awě alii ngēn.

Ayáged áde Yesue tãhgene bad bé ekayi
(Luk 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Nyèwógé ngáne béhóbé bán, ‘Edəŋ mwányon, ékoo-’e mod awè akoo we.’ ⁴⁴ Bon nlanje nyé nén mée, nyédaŋ bad ábe békóó nyé, nyékánnad-te ábe bétagte nyé. ⁴⁵ Nzé nyébelé nê, né nyéébe bán ábe Titée awên awè adé amín. Alóme’ enyen ne mbúú wée bad bé mbéb ne bé bwám nyaa póg. ⁴⁶ Nzé edás bad ábe bédás we bēnpen, nē déepiinédte we nsábe ké nhóg. Kóáŋne besaad-bé-tááse bómpe bébele melemlem. ⁴⁷ Nzé elente’ ábōŋ bad bēnpen né ebele melemlem ngáne kénzée ampée ábelé. Kóáŋne bad ábe béese bad bé Israel bébele nê. ⁴⁸ Né-óó, mbeltéd nímēn ntánŋéné nées rtyéémé bwám, nēngáne mbeltéd níme awên Titée awè adé amín.

6

Ayáged áde Yesue tãhgene áwōŋgen bad

¹ “Nyétéd pónéd! Nyéébelé nsón ní Dyób ábel bon bad bényín nyé. Nzé nyébele nê, né nyéekudté nsábe wée awên Titée awè adé á nkamlen ní mín.

² “Né-óó, nzé ebage mod chóm éche átóŋné, weékumē nkāŋ nēŋgáne bad ábe bédoge yál. Békume nkāŋ á ndáb é mekáne ne á dyad-té wée bad bédí, ábel bon bényín bó. Ne mbále nlanje nyé mée, bémáá nímab nsábe rísyāal akud. ³ Bon nzé ebage mod chóm éche átóŋné, weébelé-’se ké awon wēn awè étómténé adāŋ abí. ⁴ Nē débēl mod ké nhóg éebííe chóm éche ébágé mó. Dyób, awon Titée awè anyíne mam níme mébenled á e’konéd-te mósābē we.

Ayáged áde Yesue tãhgene mekáne
(Luk 11.2-4)

⁵ “Nzé nyékanne’, nyéekánné’ nées bedog-badé, ábe nzé békánné’ bédəə atyéem á ndáb é mekáne ne á mbom, ábel bon bad bényín bó. Ne mbále nlanje nyé nén mée, bémáá nímab nsábe rísyāal akud. ⁶ Bon pen, nzé mod akánné’, asól áwē ton-tē, ádíb ekob, bon ákannē wée eche sán Dyóbe awè mod éenyínē. Ene pónéd awōŋ Titée awè anyíne’ mam níme médé á e’konéd-te ášābē we. ⁷ Nzé nyékanne’, nyéebádnán e’yale mbád ne mbád, ngáne bad ábe béese bad bé Israel bébelé. Bébelé bēwēmtān bán Dyób dēwōg bó mekáne áyale bēbúdē e’yale áte. ⁸ Nyéebág nées bó, áyale Dyób, awên Titée, amaá abii chóm éche nyétóŋné byánán nyéēsedéd mó. ⁹ Né-óó, enén nyaa e mekáne chóó nyétáŋŋéné akáne, Dyób, Titée awēd, awè adé amín, edúbé ébē ne ádon dín.

¹⁰ Mmōŋ nkamlen ríhye rítéd etál.

Bad bé nkōŋsé bébel mekan níme éhedcé, ngáne ébenlaadté amín.

¹¹ Bag sé eched ndyééd e epun e bín é’ chíi.*

¹² Lagsén sé níméd mbéb, ngáne sémpē sélagsanné mod téé awè ábelé sé mbéb.

¹³ Weémwāg-se séhún á mekáŋen-té, bon húd sé á mekáá mé Satan.†

¹⁴ Nzé nyélagsan bad mewusé níme bébēnlé nyé, né Dyób Titée awên awè áde amín mómpē álagsén nyé. ¹⁵ Bon nzé nyéélagsán bad, né ké Dyób awên Titée éelagsénné nyé.

Ayáged áde Yesue tãhgene adíd á yál nzaa á mekáne-té

¹⁶ “Nzé edide yál nzaa á mekáne-té, weésudné’ ngáne bedog-badé bébelé. Béchēmtē’ e’só á nló ábel bon bad béchem bán bédide yál nzaa á mekáne-té. Ne mbále, nlanje nyé nén mée bémáá nímab nsábe rísyāal akud. ¹⁷ Bon nzé edide yál nzaa á mekáne-té, éwōbē e’só, ésedē-’e nló áte. ¹⁸ Bēl nē, ábel bon bad béchemé bán edide yál nzaa á mekáne-té, étómé awōŋ Titée awè mod éenyínē. Anyíne’ mam níme médé á e’konéd-te, mó-’aa ášābē we.

Ayáged áde Yesue tãhgene awōŋ á bwēm
(Luk 12.33-34)

¹⁹ “Nyéekonád yál nhon á nkōŋsé wén, wée síi ne ngag bēbēbēdté, bechīb-pe ámpē bēbóó ndáb, bēchīb. ²⁰ Bon nyékoo mīmēn nhon wée síi ne ngag bēbēbēdté, bechīb-pe ámpē bēbóó’ ndáb se bēchīb. ²¹ Nyébí bán wée nhon nábáŋké mod, áhed dáo nlém-me nábáŋké mó.

²² “Díd dáo adé ngáne etrukáj é yál e mod. Nzé díd akánlé we áte, echon yál esyāal chómpe ebelé ekélé. ²³ Nzé déekēnle, yál chómpe élon we áte ne ehintēn. Né-óó, nzé chóm éche

* **6:11** Bag sé ndyééd e epun é bín é’ chíi káa ndyééd e epun é bín é’ chān. † **6:13** Donje á kálag dé’só ábádé bán Nkamlen, ngine ne ehúmé bédí ábōŋ á ngindé ne á ngindé.

ényínte nyé ekíde étímé abé chóm éche étímté nyé á ehíntén-tê, né échê ehíntén échê nyébēē áte étómtēn ngíne abé.

²⁴ “Modmod eéhēlēē-se abé mbaledé a bewónj bébe. Alūmēd nhóg edəŋge tómaa aníní, ké'ε áfīmēn nhóg, abán-'ε aníní áyāl. Weéhēlēē-se ebé mbaledé a bad bébe abé ahóg. Weéhēlēē-se ebé mbaledé a Dyöb se ebé-'ε mbaledé a mənē.

²⁵ “Né-óó, nlanje nyé nən meé nyéētāgē áte á alongé, se nyéhābē nən bán cheé nyédyēē, ké'ε nzé-chómé nyémwēē, ké'ε cheé nyéwāā'ē á yāl. Eesaá mbāle bán alongé átómé ndyééd-ε? Yāl-le ámpē eesaá etógnén tómaa mbáté-yε? ²⁶ Nyénəne mənən, méewēnēē bwēm, méepādēē, méewóo-'āa hóm ádē békongéé medyé. Kénē, Dyöb awēn Titēε awē adé ámín adídte mó! Nyéebíí'ē bán nyéde etógnén bwāmbwam tómaa mənən-ε? ²⁷ Nzé-móde áwen fntē ahele átāg áte káán, abád ké epun ehóg áwē alongé?† ²⁸ Cheé-ō ékás bonj nyétagē áte áyāle mbáté éche nyéwāā'ε? Nyénəne' mbonja éche edé á mehín-te ngáne ékwogéé. Eebeléé ntú, éebaŋgēé mesaj. ²⁹ Nlanje nyé nən meé, ké kán Solomonε ne nímé nən nisyāā eewāā'á mbáté éche epédé échén mbonja ké póg e'bonj. ³⁰ Nzé Dyöb áhēleε áwāādtē e'sum abé é'bag chíi bonj chān bēhé bō á dù, né éetómmé nyé awāad né-yε? Chān adúbe ádíí nyé mwāmpín nən? ³¹ Né-óó nyéētāgē áte bán, ‘Cheé sédyēē? Cheé sémwēē?’ Ké-'ε bán, ‘Cheé séwāā'ε?’ ³² Bad ábe béesē bad bé Israel bōo béchyεε' ákud échén ndín é bwēm. Awēn Titēε awē adé ámín abíí áá nyéetógnéne áben bwēm é'syāā. ³³ Bonj nyésebe nyé nyéhéd mam mé nkamlən ní Dyöb tómaa mam mésyāā, nyébele-'ε ngáne Dyöb áhēdnéé nyé. Nzé nyébele né, né Dyöb débē nyé abíníí bwēm é'syāā. ³⁴ Né-óó nyéētāgē áte áyāle epun é' chān. Epun é' chān chēn éwōj nímé metake nímé mékwognéd chō. Epun téé éwóó nímé metake.

7

*Ayáged ađe Yesue
təŋge bad ábe békāadte baab*

(Luk 6.37-38, 41-42)

¹ “Mod eekāádtē waáb. Nzé eekāádtē wēn, ní Dyöb dómpē dékāād wε. ² Nyaa eché ékāádtē wēn, chōó Dyöb dómpē dékāádtē wε. Melemlem mé nhəgtéd nímé ébenléde mó Dyöb dómpē débenlédté. ³ Cheé ékás bonj éwāmsān mwā píuted anyín á díd áwēn, ésebān ehēle nkəg nímé rídé mmōŋ á díd anyín? ⁴ Chān ehēle-se eláá mwānyonj wεé ámwε mshūd mó píuted á díd, áde nkəg rídíí mmōn á díd? ⁵ A-edog-bad! Sébé ehūd nkəg nímé rídé mmōn á díd, dōo wétōŋ'ε píuted eché edé mwānyonj á díd anyín, bonj ehūd-te chō. ⁶ Weetédé mam mé Dyöb se ebē mbwé, áyāle ékunnéd wε yāl ékūm-mε wε. Weebwémme nguu échōŋ ngese áyāle édyantéd chō ámín.

Hédén Dyöb kéchéé éche éhēdeé

(Luk 11.9-13)

⁷ “Hédén Dyöb, ábē wε. Héd, Dyöb débēl enyín, kūm ekob, Dyöb dédibnéd wε. ⁸ Ayāle kénzéé awé ahēdné Dyöb, ákūd, awé ahēde-'ε, anyín. Kénzéé-'ε awé akumé ekob, Dyöb dédibnéd mó. ⁹ Sáá-a-mwān ahéé mwān áhēdnéé ewele, bonj ábe mó aláá? ¹⁰ Ké-'ε nyé ahéé mwān áhēdnéé súu, bonj ábe mó nyé? ¹¹ Nzé e'bébtéd é' bad néε nyé nyébage áben bán kase é bwēm, tógtén-naa échən Sān awé adé ámín? Chān-nō éebaá bad ábe bēhédné mó kase é bwēm? ¹² Né-óó, kéchéé éche edáá wεé bad bébel áwōŋ, ébel chō áwāb. Nén dōo mbéndé e Dyöb ne bekal-bé-e' dāādəŋ ékoó'ε ayáged.”

*Nzii e alongé ađe deemađ',
elélé áte*

(Luk 13.24)

¹³ Yesue ambád áá, “Bwεé á ekob éche échíné áte, áyāle ekob éche ékag á dū-á-muú ékálé áte, nzii eched-te etánléde, bad ábe bēbwag-ke áhed bēbúú áte. ¹⁴ Bonj ekob é nzii e alongé ádē deemaá' edé mwāmpín. Nzii-'ε eché etime áwed elélé abwε áte. Nguse é bad chōó ébwag-ke áhed.

Bekal-bé-e' dāādəŋ bé metóm

(Luk 6.43-44)

¹⁵ “Nyétéd pónde ne bekal-bé-e' dāādəŋ bé metóm. Bélúmte byánán bépweédtédé néε rídyəŋ ní mbód, bonj áwab nímé-tē bédé ebébtéd néε ngə. ¹⁶ Nyéēchem bō á mbeltéd nímáb. Mewāj méchyāá e'pum é' besabé-yε? Ké-'ε mekód méchyāá e'pum é' máŋgale-yε? ¹⁷ Melemlem-'áá bwel ké é'héé ábe é'kwoge' bwām, é'chyāa-'ε e'pum é' bwām. Bonj ké é'héé ábe békwoŋgē' bwām, bēechyāā-'ε e'pum é' bwām. ¹⁸ Bwel é' bwām bēehelélé e'pum bé mbéb achyāá. Bwel bé mbéb-pe bēehelélé e'pum é' bwām achyāá. ¹⁹ Bwel ké é'héé ábe bēechyāā'

† 6:27 Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne ádíí.

e'pum é' bwám, nwóó-nzag ákwel bós, abwém bós á dù. ²⁰Né-ós, nyéɛbfi bekal-bé-e' dásáɗɗɗɗ bé metóm á mbeltéd mímáb.

*Bad ábe béhíde Yesue
ne nlém mbɛ*

(Luk 13.25-27)

²¹“Saké mod téé awé achagtaad me aá, ‘A-Sánj, A-Sánj,’ ášöl á nkamlen mí mín. Bad ábe bébele ngáne echem Sánj awé adé amín áhednéé bós, bós bésöl. ²²Ade epun é nkáásé mé asóg épéé, bad híin bépé awém, beláŋgɛ me bán, ‘A-Sánj, A-Sánj, ngómé sèkánlé’ áá bad mam níme Dyób álómné’ áá sé aá mébenléd, á ðin ádɔŋ, sébenléd-te ádɔŋ ðin ábided bad e' dásáɗɗɗɗ bé mbéb áte, sébelé-'e menyáké híin!’ ²³Héé mélaá' é bós meé, ‘Meebii' é me nyé. Nyésyáə me á ðid-te! E'bébtéd é' bad ngèn!' ”

*Belónj-bé-ndáb bébe:
a debyéé ne a eyókéł*

(Luk 6.47-49)

²⁴Yesue ambáb ámpé aá, “Né-ós, mod téé awé awógé ábém e'yale bɛn, boŋ ábelé-'e ngáne é'hóbéé, ádíi néé mod a mekínzé awé alóó ndáb á ebɛn é aláá mín ábel boŋ éwúú ásé. ²⁵Ambíd e nɛ, mbúú e ngine enchá, e'ðib é'lóne, ekukud-te étóm wéé ene ndáb émbɛɛ, boŋ enkɛnkweé, áyále enlónnéd á aláá mín. ²⁶Boŋ kénzéé awé awógé ábém e'yale bɛn, boŋ eébele ngáne é'hóbéé, ádíi nɛŋgáne eyókéł é mod éche élóó eche ndáb á nsíí mín. ²⁷Ambíd e nɛ, mbúú e ngine enchó, e'ðib é'lóne, ekukud-te étóm wéé ene ndáb émbɛɛ. Ene ndáb enkwé. Enkúme émad-te ahentéd áte.”

Kunze eche Yesue awóó áyáged

²⁸Ade Yesue ámáá nímén mésyáál ahób, amute áde áwóglánnáá mó démbɛ menyáké bwámbwam áyále nyaa eché áyágté' áá. ²⁹Áyágté' áá bós néé mod awé nzé ahóbé, né émáá. Eeyágté' áá, nɛŋgáne bemeléede bé mbéndé.

8

*Yesue achóŋté mod
awé meləŋ mékóbé*

(Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹Yesue ansúd á ekone sé. Ade ápédé é ekone sé ndun e mod ehíde' áá mó. ²Hé dós mod nhóg awé meləŋ mékóbé ápédé awé boŋ ábwógé mebóbóŋ ne edúbé ésyáál, áhóbé nɛn áá, “A-Sánj, nzé edáá ehele ébél me nsánj.”* ³Dós Yesue ábidté ekáá, ábané mó á yál boŋ álanŋɛ mó aá, “Ndáá, sánj!” Abwógé-ábwógé nímé meləŋ mémmaa' ane mod á yál. ⁴Dós Yesue álanŋɛé mó aá, “Weelánŋɛé modóm dyam áde ábénléde, boŋ ké élümed yál wéé prise, ásimɛn we. Ebag-ke mende ngáne mbéndé e Mosɛɛ éhédeé, álümed bad wéé mósaá.”

*Yesue achóŋté mbəledɛ
a mod ambáá a sánze*

(Luk 7.1-10)

⁵Ambíd e nɛ, Yesue anké á dyad á Kapenahum. Néé ápédé áwed, mod ambáá a sánze é Roma ambé awé akamlaan mbwókel e sánze. Ane mod anhye mó achán, áhóbé ⁶aá “A-Sánj, awém mbəledɛ eédyɛ' é bwám, adé á anɔŋ de nkole á ndáb. Eéhélɛɛ ahíde ásé. Atage bwámbwam.” ⁷Yesue anláá mó aá, “Mééppé, ríchóðd-te mó.” ⁸Dós mod ambáá a sánze ne átimtanné Yesue aá, “A-Sánj, mmɛn meékwognedéé ákob we nken awém ndáb, boŋ hób ké eyale, awém mbəledɛ ádyéé bwám. ⁹Mmɛn ndii mod awé adé ásé e nkamlen, mmɛn-ne nwóó sánze éche níkamlané. Nlanŋɛ póg meé, ‘Kág’, ékág-ke né dɛn, empée meé ‘Hyág’, éhyág-ke né dɛn. Nzé nlanŋɛ awém mbəledɛ meé, ‘Bél échén’, ábelé-'e né dɛn.” ¹⁰Ade Yesue áwógé nɛ, yál enkóm mó áte. Dós álanŋɛé bad ábe béhíde' áá mó aá, “Ne mbáe, nlanŋɛ nyé meé, meényɛnɛɛ mod a lonj á Israel ké nhóg awé awóó nyaa e adúbe eché anɛn nken-e-mod áwóó. ¹¹Nlanŋɛ-'e nyé nɛn meé pónde éché ngande ébɛɛ á nkamlen ní Dyób, bad híin ábe bɛnkɛntəŋgɛn abé áhed bébid á akuu ne á mbəŋj áb é ngande nchoo ne betaa, Abrahame, Aisigɛ ne Jakəbe. ¹²Boŋ bébidéd bad ábe bɛntəŋgɛn abé á ngande nchoo ní Dyób á ebwóg-te, bébwém bós á ehíntɛn-té. Ahed-táá béchyé' é bédyág-ke mesonj á nsəl.” ¹³Dós Yesue álanŋɛé ane mod á sánze aá, “Súé' á ndáb, ébenled ngáne édúbpé.” Melemlem mé pónde mbəledɛ awé ane mod ambáá a sánze andyɛ bwám.

*Yesue achóŋté ekud é bad
(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)*

* 8:2 Mmɛn nteltéd ridé á Kálag e Levitikus eped dyóm ne é'láán nchoo móóm méniin ne rítaan ápe nchoo móóm méniin ne ntóób (Lev 13.45-46).

¹⁴ Adé Yesue ápedé á ndáb wée Petro, antán Petro mwaad nyaá á anoh dé nkole, ahéb dēnsog mó. ¹⁵ Née Yesue áchángé mó á ekáá, ahéb amāá mó. Anhidé áse, ákōb-pe Yesue nken. ¹⁶ Ene ngukél bad bēmpēén bad híin wée Yesue, ábe e'daádān bé mbéb bēmbēé áte. Yesue ambenléd ábē e'yale bé nsał abidéd ábē e'daádān bé mbéb, áchōōd-te bad bēsyāal ábe békónl'é. ¹⁷ Yesue ambēl nímán mēsyāal álónle e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'daádān Yesayaa nēn aá, “Ankōbén syānē nkole rīsyāal ne nímēd metake.”

Bad ábe bēmpōn Yesue ahíd
(Luk 9.57-62)

¹⁸ Ade Yesue ányíné ngáne ndun e mod élāngédé mó, anláá ábē bēmbapēē aá bōbōó bétíme á pēd e edib-é-nzab eníní. ¹⁹ Hē dōo meléede a mbéndé nhōg ápedé áwē boŋ áhōbē aá, “A-meléed, mēhíd wē kēhéé áde ékagké.” ²⁰ Yesue antimtén mó aá, “E'ubuwōg é'wōó ábab e'lóm wée bēsōlé, kēnēn-ne ámpē méwōó nímab mūm, boŋ Mwān-a-Moonyōŋ eewōó'é hōm áde ábānnēé nló.” ²¹ Dōo mod ampēe áwē mómpē ahidé'áá Yesue álāngēé mó aá, “A-Sāŋ, mwē, rīsēbe rīke rīlīme echem sāŋ.” ²² Dōo Yesue átimtanné mó aá, “Hídé me, chené ndim ní bad mēn rīlīme nímāb ndim.”

Yesue ahōódté ekukud
(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³ Ene pōndé dōo Yesue ásolé á bōle-tē ne ábē bēmbapēē boŋ bēbwōgē eke. ²⁴ Adé bēpédé á edib-te, dōo ekukud é ngíne ébōótédé atóm. Embē ngíne nyaa echē kōāŋne bōle bēmpōnné asú áse á mendib-te. A pōndé eched Yesue akúné'áá. ²⁵ Hé-'áá bēmbapēē bényemēé mó áse boŋ bēlāngē mó bán. “A-Sāŋ, sōn, wōngén, pōn syānē dewāg-ōōl!” ²⁶ Yesue ankwentén bó aá, “Cheé ékásá boŋ nyēwōgē mbwōg? Cheé ékásá boŋ ádēn adúbe ábe mwāmpīn nēn?” Dōo átyéámé ámīn, boŋ ákamlán ekukud éche étómé'áá, ne edib éche éhódé'áá áte. Abwōg-ábwwōg ekukud énsēle, edib ámpē éche éhódé'áá áte énsōg ahod. ²⁷ Yāł enkōm bēmbapēē áte bwāmbwam áde bényíné nē, bēsēdté bánken, “Ebál é mod éhéé chēn éche kōāŋ ne ekukud ne mendib bēwōgné?”

Yesue achōŋté bad bēbe
ábe e'daádān bé mbéb bēmbēé áte
(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Ade Yesue ne ábē bēmbapēē bēpédé á múde mé edib-é-nzab nímíní, á mbwōg e bad bé Gerasin, bad bēbe ábe bēmbíd á soóbadē bēmbomén mó. E'daádān bé mbéb bēmbē ábē bad bēbe áte. Abē bad bēmbē ngāŋŋen nyaa echē mod ké nhōg écheue'áá ene nzii abwe. ²⁹ Anyín áde bényíné Yesue, bēmbootéd abōn bán, “A-Mwān a Dyōb, cheé syānē déwōŋné? Epedé hēn ákōgsēn sé áde pōndé éēpēdēē-ye?” ³⁰ Esog é nguu chō-'é ébédé benben ne áhed, édyāg medyé. ³¹ Héé ábē e'daádān bé mbéb é'cháa-'é Yesue bán, “Sēbīl bán wēbídéd sé, boŋ tedé sēsāl á esog é nguu-tē éche édí híní nē.” ³² Dōo Yesue ákamlánné ábē e'daádān bé mbéb aá, “Nyēbíd!” Abíd áde ábē e'daádān bé mbéb é'bídé ábē bad áte, bēnsōl nguu chē áte. Abwōg-ábwwōg, éché esog é nguu émpādē áse, ényāgté' á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-tē, éwé-'é. ³³ Benōn bé nguu bēntōm mehélé á dyad-tē, békag bēkanlé bad dyam áde ábēnlédé ne ábē bad ábe e'daádān bé mbéb bēmbēé áte. ³⁴ Awōg áde ábē bad bé dyad bēwōgē nē, bēmpādē áse áke dé atán Yesue. Née bényíné mó, bēnchāŋ mó bán, áhíde áwab mbwōg.

9

Yesue achōŋté mod
awé awédé epēd
(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Ambíd e ene pōndé, Yesue ansól á bōle-tē ámpē, áchābē edib-é-nzab, átm ambíd áwē dyad wée ádyéé'áá. ² Ape áde Yesue ápedé áwē dyad, bad behōg bēmpēén mod á mekále mīn awé awédé epēd. Ade Yesue ányíné adúbe áde ábē bad, anláá ane mod awé awédé epēd aá, “A-mwān, weewōgē mbwōg, nłagséné wē mbéb.” ³ Hé dōo donge dé bemeléede bé mbéndé bényōngēé áte bán, “Anēn mod asyāā Dyōb!” ⁴ Yesue anchēm bó mewēmten áte. Héé ásedtēé bó aáken, “Cheé ékásá boŋ nyēwōŋ nímén mewēmten mé mbéb áte?” ⁵ Ahéé adé dyam ásad, áhōb wēé, ‘Nłagséné wē mbéb,’ káa áhōb wēé, ‘Syāá áse, ébooted akē?’ ⁶ Boŋ mēlūméd nyé meé Mwān-a-Moonyōŋ awóó kunze á nkōŋsé áłagsēn mbéb.” Héé álāngēé ane mod awé awédé epēd aá, “Syāá áse, étéd nīmōŋ mekále, ésúe' á ndáb.” ⁷ Dōo ane mod áhídte áse boŋ ásuē-'é á ndáb. ⁸ Mbwōg mēnkōb bad ábe bényín ngáne ádēn akan ábēnlédé. Bēbootéd-te Dyōb akēn áde ábágé baányōŋ kunze ábel échéŋ ndin é mam.

*Yesue achénlé Matyo
áhíd mós*

(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Ambíd enê Yesue ansyaá adê abwóg á hóm. Ade ákagké nê, annyín mod awê béchágé'áá bán, Matyo. Matyo andyêé áse á ndáb eche ásánté'áá tááse áte. Héé Yesue álánggê mós nén áá, "Hídé mē." Dóo Matyo átyéémé amín, bonj áhídé'-e mós. ¹⁰ Ambíd e pónde Yesue anké á ndáb wêé Matyo* ádyé ndyéed. Ekud é besaad bé tááse né bad bé mbéb bémpee bémpé bédyēēn Yesue ne ábē bempapee áhed. ¹¹ Néé donje dé Befarisia bényíné ngáne Yesue ádyééné échē ndín é bad, bēnsēdéd ábē bempapee bánken, "Cheé ékáá bonj awen meléede ádyág ndyéed ne besaad bé tááse ne bebel bé mbéb bémpee?" ¹² Dóo Yesue ákwentanné bós áá, "Bad ábe bédyéé bwám béetógnēé mod-a-bwel. Bad ábe bēkonle' bós bétógnéé mod-a-bwel. ¹³ Nyéke nyéhēd áte ábel nyésóntēn ábén e'yale ábe é'ténléde á kálag e Dyób nén bán, 'Chóm eche ríhēdnēé bad édií nlem ní ngól, saké mendē.' Meépedēé á nkójsé áchēle bad ábe békóbnéde á s'ó é' Dyób, bonj mpedé áyāle bad bé mbéb."

*Nsēdtéd tǎngene ádid yāl nzaa
á mekáne-té*

(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)

¹⁴ Hē dóo bempapee ábe Jone, Nduzene bépédé wēé Yesue bonj bésēdté mós bánken, "Cheé ékáá bonj sé ne Befarisia sédidé yāl nzaa á mekáne-té, bonj ábōn bempapee pēn bēdidé?" ¹⁵ Yesue ankwentén bós ne ngan áá, "Chán bad ábe bélébpe' á ngande e e'wóngé béhēle bélebe' áde bēdíí ne mod awé akudé sómbé? Béehéléé. Bonj epun epé éche békobénné bós mod awé akudé sómbé. Echē epun dóo bēdidé yāl nzaa á mekáne-té. ¹⁶ Nyébíí nén bán, nzé mod anabpe' mbóté, eētédéé eped é abad ékōsílē se ánanbéd nchun mí mbóté, áyāle nzé échē eped é abad ékōsílē ébótótédé abób áte ébélé éhábndé abad dé nchun. Nē ábele' échē epōn é mbóté ékále' áte tómaa ngáne énsēbēé abé. ¹⁷ Melemlem nēngáne mod éētédēé mím mékōsílē se ápen mós á nchun mé ntyág ní ngob e nyam. Ayāle nzé ábelé nē, né mím méhōd káán ntyág ní'yéd? Mím mémad asyoge, ntyág-ke ámpé mbéb. Bonj bétédéé mím mékōsílē béhé á ntyág mékōsílē-te. Nē ábele' mím mébé bwám, ntyág-ke ámpé mbé bwám."

*Yesue apuudté ngōndérē póg
echē enwé*

(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)

¹⁸ Ade Yesue álánggē bad nímén mekan, mod a nkamlen nhóg ámpé áwē abwóg mebóbōn ne edúbé ésyāál, áhōbē nén áá, "Awem mwán a mmwaád awédé bōob nén dēn, hyág ebán mós ekáá á yāl ábel nén ápuu." ¹⁹ Né-óó Yesue ámpádé áse né ábē bempapee béhídé ane mod. ²⁰ Ade békagké nē, mmwaád nhóg ambé awé anwón nkole míme mekií mébidé'áá mós á yāl pónde ésyāál. Mmē nkole mbédé mós á yāl á etūn é dyóm-a-mwé ne níbe. Héé ane mmwaád ábidé Yesue á mbid, ásitán mós mesó mé nkobe níme ánwāá'é. ²¹ Ambel nē áyāle ánwálé mewēmtēn áá, nzé mósíténé níme nkobe, áá né móodyéé bwám. ²² Dóo Yesue ákunnédé bonj anyín ane mmwaád. Anyín áde ányíné mós dóo álánggē mós áá, "A-mwán-a-mmwaád, adúbe ádōn ádidé wē bwám." Abwōg-ábwōg ane mmwaád andyēé bwám. ²³ Yesue ámpé á ndáb echē ane mod a nkamlen. Ade ásílé á ndáb-te, antán ndun e mod ebele ntōgag ní ngine ne bad ábe bétóo e'lón, békānē'-e nkāngé ní kwéed. ²⁴ Dóo Yesue áhōbēé áá, "Nyé moosyāál nyéhíd á ebwóg, áyāle anén mwán-a-mmwaád eewédéé, akúne kúnén." Héé bós moosyāál bēbótótédé mós awōo. ²⁵ Bonj áde ene ndun e mod é máá ábid á ebwóg dóo Yesue ásílé á tonj echē bēnnaádté ane mwán. Néé Yesue áchēngé mós á ekáá, apádé'-e áse ábwōg-ábwōg. ²⁶ Adén akan dēnkanléd ene ped é alonj esyāál.

Yesue achōjté bad bé ndim bébe

²⁷ Néé Yesue áhídé adê abwóg á hóm, bad bébe ábe bēnkwe' ndim béhídé'áá mós ámbid, bélébpe'-e e'saad bán, "A-Mwán a mbyaa níme Dabide, wóg sé ngól." ²⁸ Ade Yesue ásílé á ndáb-te, ábē bad bébe ábe bēnkwe' ndim bēntān mós. Dóo Yesue ásedtēé bós áá, "Nyédúbpe nén bán nhele mbel nyēnyínēn-e?" Bēnkwentén mós bán, "Ée. A-Sán, sédúbpe." ²⁹ Dóo Yesue ábáné bós mekáá á míd, bonj áhōbē nén áá, "Nyéwóo adúbe bán nyēnyínēn, né-óó ébenled ngáne nyédúbpe." ³⁰ Abwōg-ábwōg bēbootédé-te anyínēn. Bonj Yesue ásim bós etúu áte, álánggē bós áá, "Nyéélanggē mod ké nhóg ádén dyam áde ábénléde." ³¹ Bonj ké nē, néé bēbidé áhed, bēmbē békēēn nkalanj ene ped é alonj esyāál ngáne Yesue ábélé menyáké.

*Yesue achōjté mod
awé eehóbe'áá dyam*

* 9:10 Ndáb wēé Matyo káa ndáb eche Yesue.

³² Néε ábē bad bébe ábe bēnkwe ndim ábe Yesue áchonté béhídté, bad bémpēén mod wée Yesue awé ankwé ebóbé áyále edáádān é mbébé émbē mós áte. ³³ Bonj áde Yesue amáá ane mod échē edáádān é mbébé abíded áte, ambootéd dyam ahósb. Nén dénkóbēd ndun e mod echē ebédé áhed menyáké, béhābē-ε bán, “Dyam néε ádén débēnlédēε á Israel mbéd.” ³⁴ Bonj Befarisia pen béhōbē nén bán, ahēle bad e'edáádān bé mbébé ahúd áte áyále kōn e e'dáádān bé mbébé chós ebage mós ngine ábel nē.

Yesue awógé bad ngol

³⁵ Né-ós Yesue akagé áá myad mésyāāl, mémháá ne mésad ene ped e alon, áyāgté eyale é Dyób á ndáb é mekáne, ákalé-ε nkalān ní bwām mé nkamlēn ní Dyób. Yesue áchonté áá bad bé nkole bésyāāl ne nyaa é nkole ésyāāl éche émbē áfinté echáb. ³⁶ Ade Yesue ányiné ndun e mod, ngol enlóg mós á nlem-té bwāmbwam áyále echáb. Ambé bós ngol áyále betágé áá áte, béewóo-ε nwōngēn. Bémbē néε ndyon ní mbód nime méewóo nnōn. ³⁷ Dós álānggē ábē bembapēε áá, “Nzag echyáá bwāmbwam, bwēm é'hednaad apád, bonj bepád béebuu'ε áte. ³⁸ Né-ós, nyékānne nén bán nwóó-nzag álóm bepád.”

10

Bembapēε bé nlómag dyóm ne bébe

(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Ambíde e nē Yesue anlād ábē bembapēε dyóm ne bébe áte. Ambé bós kunze ábíded bad e'dáádān bé mbébé áte, áchood bad bé nkole ne nyaa é nkole ésyāāl. ² Mím nime bembapēε bé nlómag dyóm ne bébe ábe Yesue mómén: A'só, Simōne awé béchágé áá bán Petro ne mwānyān Andreyā. Jemse bós mwānyān Jōne, bán ábe Zebēdie, ³ Filibe ne Batolomyo, Tōmasē ne Matyo nsaad-a-tááse, Jemse mwān awé Alfōse, ne Tadiose, ⁴ Simōne awé ambé á epepé é kán e alon, ne Judas Iskariode awé antīm Yesue asóm.

Yesue álānggē bembapēε bé nlómag ngāne bébenlé nime nsón

(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Abē bad dyóm ne bébe bós Yesue ánlómme. Anláá bós áá, “Nyéékāg á myad nime méesē myad mé alon á Israel, nyéékāg-ke dyad ké ahóg á alon á Samaria. ⁶ Bonj nyékāg wée bad bé Israel. Bédé néε ndyon ní mbód nime mbós. ⁷ Nyékāg, ngāne nyékāgké, nyéhānte nén bán, ‘Nkamlēn ní mín níde benben.’ ⁸ Nyéehontē bad bé nkole, nyépuudte bad ábe béwédé, nyéehontē bad ábe bēkonle nkole mé melān ábel bēsān, nyébidte-ε bad e'dáádān bé mbébé áte. Mbagé nyé ngine ábel nímēn mésyāāl, meéhēdneé nyé nsábe. Né-ós nyémpē nyéke nyéhele melelem nyéehēdnē bad nsábe. ⁹ Nyéewánlé mōné ké nhóg áyāl. ¹⁰ Nyéewánlé ekwe, kéε mbóté ébe áyāl. Nyéewánlé metámbé, kéε ntón. Áyále mod a nsón atāngéné ndyééd akud wée mod awé ábenléε nsón. ¹¹ Nzé nyésólé dyad ké ahéé, nyéhēd mod awé akwēténé nyé nken akob, nyédyēé áwe ndáb kōšān ne pónde éche nyéhídté áde dyad. ¹² Ndáb ké ehéé echē nyésólé áte, nyélēléd bad ábe bédé áwēd-te nén bán, ‘Nsanj mbē ne nyé.’ ¹³ Nzé bad ábe bédé áwēd-te békóbé nyé nken, nímēn melentēn mé nsān ní Dyób mbē ne bós. Bonj nzé béekobe nyé nken, nímēn melentēn rísu ne nyé. ¹⁴ Bonj nzé nyépedé ndáb kéε dyad ké ahéé, bonj béekwentene nyé awóglēn, nyékúd ebumbú á mekuu áde nyéhídté áhed, álúmed nén bán, Dyób déekobéε bós. ¹⁵ Ne mbále, nlāngje nyé nén mēé, á Epun é Nkáásé, nkōgsēn nime myad mé Sodom ne Gomora bényinnē mébē mwāmpin tómaa nime bad ábe bédé áde dyad.”

Metake nime bembapēε békudté á dīn áde Yesue

(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ Yesue ambád áá, “Nyénane”, nlóme nyé néε ndyon ní mbód áfinté e nga. Né-ós nyébé mekinzé néε nyé, nyépuuited-te néε élāā. ¹⁷ Nyétéd pónde, áyále bad bébé ábe bēkēén nyé á kóte, béswádtē nyé e'tāngú áwāb ndáb é mekáne. ¹⁸ Áyāl é echēm bépēén nyé á'só é' benkamlēne ne é' kōn. Bébé nē ábel nyékale bós nkalān ní bwām, nyékale-ε bad ábe béesē bad bé Israel. ¹⁹ Nzé bēpēéné nyé ké ahéé ákáad nyé, mod e'tāgē' áte áyále chóm-εé áhōbpē kéε ngāne áhōbpē chós. Ade pónde épēé, chóm ébē éche áhōbpē. ²⁰ E'yale ábe áhōbpē béebáá ábe, béhūū ne Edáádān éche eche Sāj awé áhōbpē mós. ²¹ Mod ábe mwānyān á mekáá mé bad bēmpēε ábel béwúu mós. Séε mwān ámpē ábēl melelem ne mwān. Mwān ákunnēn sáá ne nyān yāl ábēl béwúu-ε bós. ²² Mod asyāál ákós nyé, áyāl echēm, bonj kēnzéé awé ákaán nímē metake nlém kōšān ne a asóg, ákūd e'soosōn. ²³ Nzé betágté nyé á dyad ahóg, nyényāged nyéke ádínií. Ne mbále, nlāngje nyé nén mēé, nyéepáá nsón amad á myad mé alon

á Israel méšyāāl, boŋ Mwān-a-Moonyoŋ ápag. ²⁴ Mwān-a-ayáge eetóméé mod awé ayágte mós. Mbaledé-é eetóméé eche sánj. ²⁵ Né-óó mwān-a-ayáge eetāŋgenéé néé áhedéé edúbé éche étómé éche mod awé ayágte mós. Mbaledé-é ámpē eetāŋgenéé néé áhedéé edúbé éche étómé éche eche sánj. Nzé béchúúdé sáá-a-mbwóg bán Belzébule, né béchúú bad ábe bédé áwe ndáb mīn nīme mébébé tómaa nē.

Mod awé bétāŋgénē abāŋ

(Luk 12.2-7)

²⁶ “Né-óó nyéebáá’ moonyoŋ. Ayāle dyamdyam déesaá á e’koŋned-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde áśóómé boŋ bán déebyéénné. ²⁷ Mam méšyāāl nīme rílanŋeé nyé á ehíntén-té, nyéhóób mós á e’nyīnen bé ekíde. Méšyāāl-le nīme nyéwógé á kun-té, nyékal mós á nhéne. ²⁸ Nyéewógé mbwóg ne moonyoŋ awé ahele awúú ekob é yāl, boŋ eéhlē’ edáádāŋ awúú. Boŋ nyébáa Dyób áde áhele ábēbéd ekob é yāl, ábēbéd-te edáádāŋ á dū-ámuú. ²⁹ Eesaá mbále nēn bán, bésóme’ ndun ébe áyāle kábpe póg-é? Ké nē, ké póg eehúnéé á ndáob ésebé á nkwentēn nīme echen Sāŋ Dyóbe. ³⁰ Boŋ ne nyé, Dyób ábíí káŋŋe mesongé mé e’sid ábe é’de nyé á nló. ³¹ Né-óó, nyéewógé mbwóg, nyéde etógnēn tómaa ndun, ké émbuú ké áte.

Abíd Yesue mbóŋ,

ké’ é abāŋ mós áyāl

(Luk 12.8-9)

³² “Kénzéé awé ábíd me mbóŋ á’só é’ baányoŋ, me-é mébid mós mbóŋ á’só wéé echem Sāŋ awé adé amīn. ³³ Boŋ kénzéé-é awé ábāŋ me áyāl á’só é’ baányoŋ, me-é mébāŋ mós áyāl á’só wéé echem Sāŋ awé adé amīn.

Yesue ad ngabén chíó

máspééné átínté e baányoŋ

(Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “Nyéewém tán nēn bán, nhyedé á nkóŋsé ápeen nsāŋ. Aáy, meépedéé ápeen nsāŋ, boŋ ngabén. ³⁵ Mpedé ákón mwān a mwēnchóm átāŋgen sáá, mwān a mmwáád átāŋgen nyaá, mmwáád-te átāŋgen nyāŋ-kálé. ³⁶ Bad bé ekoyí bé mod bēbíd áwe ndáb-te dēn.

³⁷ “Kénzéé awé adáá nyaá ké’ é sáá tómaa me eékwognedéé awēm mbapee abé. Kénzéé-é awé adáá awe mwān a mwēnchóm ké’ é awe mwān a mmwáád tómaa me, eékwognedéé awēm mbapee abé. ³⁸ Kénzéé-é awé éepém áde awəg se áhídnē me, eékwognedéé ábē awēm mbapee. ³⁹ Kénzéé awé áhede áde alonŋé ason, ábəd dós. Boŋ kénzéé-é awé ábəd áde alonŋé áyāle echēm, ákud alonŋé áde déemaá’.

Nsábe ní Dyób ne bad

ábe békobe’ ábē bembaledé

(Mak 9.41)

⁴⁰ “Kénzéé awé akobé nyé nken, né me-éé ákóbé nken. Kénzéé-é awé akobé me nken né echem Sāŋ awé alómé me mós ákóbé nken. ⁴¹ Kénzéé awé akobé nkal é’ dáádāŋ nken áyāle ádíí nkal é’ dáádāŋ, ákud nsábe mé nkal é’ dáádāŋ. Kénzéé-é awé akobé mod awé asáá nken áyāle asáá, ákud nsábe nīme mod awé asáá. ⁴² Ne mbále, nlāŋge nyé nēn meé, kénzéé awé abagé ké mendíb mámwé ngēn wéé anēn nhóg awé ahíde me, ké ane awé eebude etógnēn abé, atāŋgéné néé ákúdé nsábe ní Dyób.”

11

Jōne, Ndusene alómé

ábē bembapee wéé Yesue

(Luk 7.18-35)

¹ Ade Yesue amáá ábē bembapee dyóm ne bébe nímén méšyāāl alyágtēn, anhidé áde abwóg á hóm áke déyáged ne ákal eyale é Dyób á myad nīme mébébé benben ne áhed.

² Ene pónde Jōne, Ndusene ambé á mbwóg. Ade áwógé mam méšyāāl nīme Křistāá ábélé’ áá, anlóm ábē bembapee áwē. ³ Anhób áá bésedē mós bánken, mós adé ane awé Dyób áhábé áá mósólom-é, ngé bésine’ mod ampéé? ⁴ Héé Yesue átímtanné bós áá, “Nyétime’ ámbíd, nyéke nyeláa Jōne mekan nīme nyéwógé ne nīme nyényínne díd. ⁵ Nyeláa mós bán, bad ábe bēnkwē ndīm bényínne’, ábe bésyágtáá, békag bwám, ábe melāŋ ménkōbpē, bésáá. Ábe bēnkwē ndóg bēwógne’, ábe bēnwē, bépuude’, nkalāŋ ní bwám-me ámpē níkalte’ wéé betóótōkē bé bad. ⁶ Nnam mbé-é ne kénzéé awé eéhāŋlene nlēm á abum tāŋgene me.”

Yesue ahóbé tāŋgene

Jōne Ndusene

⁷ Ade bembapεε ábē Jone bétiméé ámbíd nē, dōo Yesuε ábóótédé ndun e mod eché embé áhed akale tãngene Jone. Ansedéd bó aaken, “Póndé eché nyémbídtē áke dētán Jone á ehyan̄ge, cheé nyéwēmtēnnē bán nyéēnyín? Apab á chyaá áde epub ésgáté-ye? ⁸ Cheé nyénkon̄gé abíd áke dé anyín? Mod awē ahédé mbóté eché ébóó bwámbwam-ε? Bad ábe behág échē ndín é mbóté bédyεε dásō á ndáb é kãh. ⁹ Nyélaa me, cheé nyémbídtē áke dényín. Nkal é dásádan mōo nyénkēé anyín-ε? Nē dēn! Ne mbále nlan̄ge nyé mεé, nyényíné mod awē atómé nkal é dásádan. ¹⁰ Jone mō adé ane awē behóbé áá áde bétélé e'yale ábe Dyób áhóbé aá, ‘Nóné’, nlóme nímēm mēsénze níme mēsébē wε á’sō, ábōnsen wε nzii.’ ¹¹ Ne mbále, nlan̄ge nyé nén mεé, mod ké nhóg awē abídé á abum dé mmwáad eetóméé Jone, Ndusenε. Bōn ké nē, mod awē adé ndimten áyale bad ábe bédé á nkamlen ní mín, adé etógnén tómaa Jone. ¹² Bootya ne póndé eché Jone, Ndusenε ábóótédé nkal̄n ní Dyób akal kásh̄ ne epun é’chii, nkamlen ní mín níkude metake híin á mekáá mé bad, e’wange é’ bad-te é’kume nímé nkamlen nzum.* ¹³ Mbéndé ne bekal bé dásádan behóbé tãngene nímé nkamlen kásh̄ ne póndé eché Jone. ¹⁴ Né-óó, nzé nyébō̄nséné échab ehób adúbe, Jone mō adé ane awē behóbé áá áde behóbé bán, Elaijaa ahúé’. ¹⁵ Kénzée awē awóó metuú áwóge’.

¹⁶ “Bōn cheé mēhagtēnnē nyon̄gel e’chii? Enén nyon̄gel edii nēngáne bēndem ábe bédyée á dyad-té, bōn belēbpé nhóg ne aníní,

¹⁷ bán, ‘Sétóngé nyé e’lon̄,

bōn nyéeságeé.

Sékónné nyé nkán̄gé ní kwééd,

bōn ké nē nyéélébēε’.

¹⁸ Ayāle, Jone abédé, eéyoke’aá ndyééd adyé, eemwáge’aá-’ε mím, behóbé bán, ‘Edásádan é mbéb édé mō áte.’ ¹⁹ Mwān-a-Moonyon̄ apedé, ádyág ndyééd, ámwāg-ke mím, behóbé bán, ‘Nyénóne mō, adaá ndyééd bwámbwam. Mmwé-míme ngén, awon̄ne belad bé tááse ne bebél bé mbéh.’ Bōn kásh̄ ne á asóg, mam níme mēbenléd mēlúméd nén bán, debyée á Dyób átángéné.”

Myad níme bad bénkēndúbéé Yesuε

(Luk 10.13-15)

²⁰ Bad ábe bēbédé á myad níme Yesuε ámbenléd ekud é menyáké áte bēnkēnh̄n̄l̄énné ádab abé dé mbéb. Né-óó Yesuε ambootéd bó akáne áte, ²¹ áhóbé aá, “A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndále é mekan éche Dyób ábélé áwēn myad, mēmbenléd nē á dyad á Tirε ne dyad á Sidon, né bēnwāā melebe se etún, bémwagtéd-te mbúbú áyāl álúméd nén bán, behán̄l̄énné ádab abé dé mbéb. ²² Mbále, nlan̄ge nyé nén mεé, á mbwε mé nkáásé, nkáá níme bad bé Tirε ne bé Sidon mēbē mwāmp̄n̄n̄ tómaa nímēn. ²³ Nyé bad bé Kapanahum ámp̄é, nyéwēmtan bán, nyémaá ape ádyób, bōn bésudéd nyé kásh̄se ásé á dù-á-muú. Nzé menyáké níme Dyób ábélé áwēn dyad mēmbenléd á Sodom† né ádē dyad ádíí adé chii. ²⁴ Bōn ne mbále nlan̄ge nyé nén mεé á mbwε mé nkáásé Dyób délúméd ngól ne bad bé Sodom tómaa ne nyé.”

Yesuε alébpε bad ad,

béhyag áwē

(Luk 10.21-22)

²⁵ Ene Póndé Yesuε anhób aá, “A-Tē, Sán̄gwéé a nkon̄ ní mín ne ní sé, nságnen mibē ne wε, áyale elúmté mpín ní bēndem mam níme ébáhn̄é bad bé debyée ne bad bé nsō̄n̄ten. ²⁶ Eε, A-Tē, nē dēn dōo édáá wεé ébenled.” ²⁷ Dōo ábádeé aá, “Echem Sán̄ ebagé mekan mēsýāāl áwem mekáá. Mod ké nhóg eékon̄téé mwān abii ésebé Dyób Titée. Mod ké nhóg-ke ámp̄é eebii’ε ngáne Titée ákónté abé ésebé mwān, ne kénzée awē mwān ádáá aá mólúméd mō.

²⁸ “Nyéhyag áwēm, nyé bad bésýāāl ábe nyékómé nted níme rídélé apém, mēbε nyé nkóme-áte. ²⁹ Nyék̄wēnt̄en áhíd nímēm mekuu, nyéyágke-ε awēm, áyale mpwiitédé, nchii-’ε nlem á abum. Nyéhyag, nyéékud nkóme-áte. ³⁰ Ayāle ayáged ádēm déeleléé áte, nted nímēm-mε méedeleé.”

12

Atón dé Mbwε-mé-nkóme-áte

(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)

¹ Mwāmp̄n̄n̄ ní póndé ámbíd e nē, Yesuε ne ábē bembapεε bétómé’áá á nzag é ngun-tē.* Nén ábédé á mbwε-mé-nkóme-áte. Nzaa ewagáá ábē bembapεε. Né-óó bēmbootéd e’sóg é’ ngun apád, bēpáke’, bédyág. ² Befarisia bényín nē, dōo belán̄geé Yesuε bán, “Nóné’, ábō̄n

* **11:12** E’wange é’ bad-te é’kume nímé nkamlen nzum káa nípag ne ewange. † **11:23** Dyób démbēbéd dyad á Sodom áyale ebébtéd éche émbē áwed. * **12:1** Eché ngun ébédé nyaa e ngun eche bēbenléd e’wεle.

bembapee bébele dyam áde mbéndé éebageé kunze abel á mbwe-mé-nkóme-áte.”† ³ Dóo Yesue átimtanné bó aá, “Nédé nyéeláá’ é mbéd á kálag e Dyöb dyam áde kâj Dabide ámbenlé áde nzaa ékóbé mós ne ábê bad-ε? ⁴ Eténlédé nén bán, ansól á Ndáb-e-Dyöb mós ne bad ábe bënwoón mós, bédýé e’wle ábe é’bédé nde e Dyöb, ábe echéd mbéndé eébageé mod ké nhóg kunze ádyé. Ké bad ábe bënwoón mós bénkéntánjénné ádyé. Bepriεe bënpen bóo béntánjén ádyé. ⁵ Káa nyéeláá’ é á mbéndé eche Mosεe nén bán, mbwe-mé-nkóme-áte téé, bepriεe bé Ndáb-e-Dyöb békweg mbéndé e mbwe-mé-nkóme-áte áyále nsón níme bébeleé boj ké nê, nê déesaá mbéb á’ s’ó é’ Dyöb-ε? ⁶ Nlángé nyé nén meé dyam áde hén bóob áde áde etógnén tómaa Ndáb-e-Dyöb. ⁷ Eténlédé ngáne Dyöb áhóbé aá ‘Chöm éche nhédneé bad édíi nlém ní ngól saké abe dé mende.’ Nzé nyénkoj ábén e’yale asóhjen né nyéehéle-εe nyéehagé bad bán, bédé bebel bé mbéb áde bébeleé mbéb. ⁸ Nyébii-ós nén bán Mwän-a-Moonyoj awóo nkamlén kóájne ámín e mbwe-mé-nkóme-áte.”

Yesue achóhje mod awé ekáá éwédé

(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)

⁹ Ambid e pónde, Yesue anhidé hê, áke asól á ndáb e mekáne. ¹⁰ Mod abedé áhed awé ekáá éwédé. Bad behóg ábe behédé’áá Yesue awusé akóben, bénsedéd mós bánken, “Echéd mbéndé ebagé kunze ádid mod bwám á mbwe-mé-nkóme-áte-yε?” ¹¹ Dóo ásdteé bó aáken, “Nyé ahéé nímé mpóm ní mbód méhünné á echóg-te á mbwe-mé-nkóme-áte boj eékag mós ahúd? ¹² Nzé nyéhele-εe nyébel nê ne mbód ngên, tógténné moonyoj awé áde etógnén tómaa mbód. Né-ós, mbéndé eesaá nén bán mod eébelé bwám á mbwe-mé-nkóme-áte.” ¹³ Dóo álánjéé ane mod awé ekáá énwεé aá, “Sálé ekáá áte.” Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndýeé mós bwám ámpé néε échiníi. ¹⁴ Ade nén ábénlédé, Befarisia bémbdí á ndáb e mekáne, bébootéd Yesue ahagε, áwúu mós.

Yesue, mbaledε awé Dyöb ápwédé

¹⁵ Yesue ambíi aá behágke mós. Nê démbël anhidé áde abwóg á hóm. Ade áhídté, ndun e mod enhíd mós, anchoód-te bad bé nkole bésyáál. ¹⁶ Boj ansím bó etúu áte aá béelánjé bad nyaa e mod eche módíi. ¹⁷ Ambel nén álóned e’yale ábe Dyöb dénlóménné nkal é’ dáádaj Yesayaa aá,

¹⁸ “Nyénone’, awém mbaledε nén awé nípwédé, ndáá mós nwógne-ε mós menyínje. Mélóm échém edáádaj ébε ne mós.

Ábidéd mbakú eché etyéémé áfnté e bad ábe béeseé bad bé Israel.

¹⁹ Eebeléé nswan ne bad, éetógé-áá.

Béewóg-kaá mós ehób á dyad-té.

²⁰ Eekógédte ngén eché enógké, éedíméd-taa etrukánjé éche éhede adím.

Ábel nén kóáje né mbéltéd ní bwám múmós rítédé etál.

²¹ Á dín áde dóo bad ábe béeseé bad bé Israel bésummé nlém.”

Bad bán Yesue abenlaad ngíne eche Belzebule

(Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)

²² Dóo bépééné mod wéε Yesue, awé ankwé ndím, ákwε-’ε ebóbé áyále edáádaj é mbéb émbé mós áte. Yesue anchoód mós. Ambootéd anyínen, áhóbé-ε akan. ²³ Ade bad bésyáál bényíné nê, yál enkóm bó áte bwámbwam. Bën ne bën bémbbootéd ahób nén bán, “Ehele-εe ébε né anén mod adíi mwán a mbyaa níme Dabide awé básine-ε-yóó?” ²⁴ Boj áde Befarisia béwógé nê, béháb bán, “Saa ngíne eche Belzebule awé akamlan e’ dáádaj bé mbéb chós ábenlaadté ábided bad e’ dáádaj bé mbéb áte-yε?”

²⁵ Yesue ambíi nímáb mewémten, né-ós, anláá bó aá, “Alonj ké ahéé áde ákábné áte, boj nchemten meésé, débēb. Dyad ké áhéé-’ε, ké’ε abum á ndáb áde ákábné áte, boj nchemten-ne meésé, déetyémēε. ²⁶ Né-ós, nzé Satane awanne Satane, né awanne eche yál. Chán-nó nímé nkamlén méhenlé atyéém? ²⁷ Nzé ngíne eche Belzebule chós mbenladté ábided bad e’ dáádaj bé mbéb áte, né ngíne eche nzé-’ós ábén bad ábe bébidte e’ dáádaj bé mbéb bébenladté? Bën bóo békwid nyé nkáá. ²⁸ Boj ngáne édíi nén bán ngíne e Edáádaj é Dyöb chós mbenladté ábided bad e’ dáádaj bé mbéb áte, nê álúmte nén bán nkamlén ní Dyöb nípedé áfnté echén.

²⁹ “Mod eéhélēε-εe asól á ndáb e mod a ngíne se ádüm ábε bwém ésebán asébpé mós ahanj. Amaa-’áa mós ahanj boj atéd ábε bwém é’syáál.

† 12:2 Bad bénkéntánjénné nsón abel á mbwe-mé-nkóme-áte. Ne Befarisia, apád áde bembapee bépádé’áá ngun ebédéε néε abel déé nsón.

³⁰ “Kéńzéé awé éesē ne me, né atāngan me. Kéńzéé-’ε awé eewóngán me álad, ne apáa páán. ³¹ Né-ó, nlánge nyé méé, Dyób délagsén bad mbébé ké ríhée níme bébélé ne nzyánj ké ehée eche bésyáá Dyób. Bon kéńzéé awé ahóbé e’bébtéd é’ mekan tāngene Edáádān éche Esáá éekudté alagsen. ³² Dyób délagsén kéńzéé awé ahóbé eyale é mbébé tāngene Mwān-a-Moonyon, bon déelagsénné kéńzéé awé ahóbé eyale é mbébé tāngene Edáádān éche Esáá, ken bōb ké’ε á pónde échē ehúé’.

A epum dōo bécheméé bwel
(Luk 6.43-45)

³³ “Nzé epum é’ bwel ébóó, né bwel ábe é’chyaá échē epum bōmpé é’bóó. Nzé epum é bwel ébébé, né bwel ábe é’chyaá échē epum bōmpé é’bébé. Áyale á epum dōo bécheméé bwel. ³⁴ Píi e nyá chén! Chán nyéhéé-’ε nyéhób mekan mé bwám, áde nyé bēn nyédíí mbébé? Mam níme ríloné mod á nlém-té, mós-’áá mébide mós á nsal. ³⁵ Mod a bwám abele bwám áyale é’bídé mós á nlém-té wéé bwám é’kóńnéde. Mod a mbébé-pe abele mbébé áyale mbídé mós á nlém-té wéé mbébé ríkóńnéde. ³⁶ Nlānge nyé nén méé, á mbwe níme Dyób dékáádté bad bé nkóńsé, mod téé ábē nzom echē enkāñ bon ahób ekukú é eyale téé échē ámbíddtē á nsal. ³⁷ Né-ó, kéchéé éche wénhōbpē chōó ékāñ bon ésūú nzom káa ékwē nkáá.”

Béhédné Yesue e’chemléd
(Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)

³⁸ Dōo donje dé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia belāngeé Yesue nén bán “A-meléd, séhede nén bán éluméd sé e’chemléd ábe é’lúmte nén bán echoñ ngine ehúú ne Dyób.” ³⁹ Yesue antimtén bō áá, “Echén ebébtéd é nyongel, nyééhédeé Dyób awógen, nyéhede-’ε e’chemléd bé menyáké! Bon nyéekudté nzése e’chemléd bé menyáké ábe nkal é’dáádān Jonaa. ⁴⁰ Jonaa ambé e’pun é’láán á abum á síu e mbáá-té. Melemlem dōo Mwān-a-Moonyon ábēé á ndōob-’ε e’pun é’láán. ⁴¹ A mbwe mé nkáásé, bad bé Ninive bényemé á son-té nchoo ne enén nyongel e bad. Betyeem mbón echē ékwíd enén nyongel e bad nkáá, áyale áde Jonaa ákánlé’áá bad bé Ninive eyale é Dyób, bēntedé abel dé mbébé. Bon mod adé hén bōb awé atómé Jonaa, bon nyéewóglánne mós. ⁴² A mbwe mé nkáásé, mmwaad awé akamlánáá alon á Seba, ányemé á son-té, nchoo ne nyongel e bad bé’ chíi, átyeem mbón echē ékwíd bō nkáá. Békwe nkáá áyale áde Solomone áyágté’áá, ane mmwaad ambíd se nchabnede wéé nkóńsé rísógé áhye dé awóglen mam mé debyéé níme Solomone áyágté’áá. Bon chíi nén mod adé hén awé atómé Solomone.”

Nzé edáádān é mbébé
éttímé mod á yál ámpé
(Luk 11.24-26)

⁴³ Yesue ambád ahób áá, “Nzé edáádān é mbébé ébídé mod áte, ébelé ébwāgē á ehyanje áhed abwóg áde ékómmeé áte. Nzé éekude, ⁴⁴ ébelé éhób áá, ‘Mētm ámbíd á ndáb eche mbémbídté áte.’ Ape áde épagké ébelé étán néé chómchóm éesaá á ndáb-te, néé ndáb ésaá áte ne néé bēnábpe-’ε chō áte. ⁴⁵ Héé ékagké bōb, éke épeen e’dáádān bé mbébé bēmpēe saámbe ábe é’dé ebébtéd tómaa mwēn, bon é’hye é’sól ane mod áte, é’bwóg-ke é’díi áhed. Ene pónde, ane mod abag ebébtéd tómaa ngáne ánsébēé abé. Né-ó, né dōo ébenlédte ne nyongel e ebébtéd e’chíi.”

Tímbé eche Yesue
(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Ade Yesue álāngeé bad nímén mekan, nyaá ne Yesue baányan bēmpē betyeem á ebwóg-te. Béhédé’áá Yesue ábel bon bōbōó békál. ⁴⁷ Hé dōo mod nhóg álāngeé Yesue áá nyaá ne baányan bēpédé, bésine mós ebwóg-te, ákalen mós.† ⁴⁸ Héé átímténe ane mod áá, “Nzéé adé echém nyan, benzéé-’ε bédé bānned?” ⁴⁹ Hé dōo Yesue ányíitanné ábē bembapēé ekáá bon áhōbē áá, “Echém nyan ne bānned bōó bēn! ⁵⁰ Kéńzéé awé abele mam níme awēm Titéé awé adé ámín áhedeé adíi mwānned abé-’ε echēm nyan.”

13

Ngan e mbál-e-bú
(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Mmē mbwe mēn ámbíd e nē, Yesue ámbíd á ndáb-te wéé ámbēé, áke ádyēé ásē á nkin mé edib-é-nzab é Galilia, áyáged bad. ² Bad ábe bēmpē áhed bēntōmtēn abuu áte. Né dēnkāñ ansól á bōle-té, ádyēé ásē áyáged bō. Abé bad bésyáal betyeem á nkin bēwóglan mós. ³ Abēnládtáá ngan áyáged bō mekan híin. Ankalé bō ngan áá, “Nkwel-é-nzag nhóg ankē mbál asob á nzag-té. ⁴ Ade ásobéé mós nē, donje dénhūn á nzii-té, menān mēmpē, mémad

† 12:47 Donje á kálag dé e’só déewóóé nímén nchoo.

mó asómteɗ. ⁵ Donje dénhūn á meláá-tê wée ndoob énkēmbuú' é áte. Enwāmsēn abíd áse ngáne ndoob énkēnchabpé áse áhed. ⁶ Boj née enyen é ngine épédé, énhyaād abē bwēm é wé-'é, áyāle nkanj ménkēnsónlè bós á ndoob-tê bwām. ⁷ Mbál mémpēe ménhūn wée mekád médíí. Née mekád mē mékwógé, mékánj akwog áde ábē bwēm. ⁸ Boj donje dé mbál démpēe dénhūn á ndoob e bwām. Mmēn mbál mémbíd áse bwām, ríchyáá-'é bwāmbwam. Donje dé e'sóg dénwālē mbwókel é mbum, donje móom ntóob, ábíní-'é móom meláán." ⁹ Ade Yesue amádé nē, ambád áte aá, "Kénzée awé awóó metúu áwóge'."

*Nzom echē ekáá boj Yesue
ábenláád ngan áyáged bad
(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)*

¹⁰ Ambíd e nē, bembapēe ábe Yesue bēmpēe mó benben boj bésédte mó bánken, "Cheé ekáá boj ébenláád ngan áyáged bad?" ¹¹ Yesue ankwentén bós aá, "Dyóob ábágé nyé kunze ábíi kun é nkamlēn mí mín, boj ene kunze eébagneɗé ne bad bēmpēe. ¹² Kénzée awé awóó nsóntēn rí kun é nkamlēn mí mín, Dyóob débád mó nímé nsóntēn abe, ábel nēn átómtēn awón. Boj kénzée awé eewóo, Dyóob dékobēn mó ké mwá nsóntēn awé áwóó. ¹³ Nzom echē ekáá boj ríkanlé bad ngan edíi áyāle bényíne', boj béecheméé, bēwóge', boj béésóntānnē. ¹⁴ Nēn álónte e'yale ábe Dyóob dénlómēnnē nkal é' dáádān Yesayaa aá, 'Nyéewóg awóg-ne-awóg boj nyéesóntēnnē, nyéenyín, anyín ne anyín boj nyéechemmē.

¹⁵ Nhóse nēn áyāle ábēn bad béehelé' é dyaam ayáge ámpē. Békólé metúu, beláde-'é mīd. Béewóoké, béenyín-naa dyaamdyaam. Nzé énkēmbé nē, né bényín, béchēm-'é.

Né bēwógēn metúu, nlēm nímāb-pe rísóntēn.

Nzé bébélé-'é nē, né bétimén me, né méchoód-te bós.' "

¹⁶ Héé Yesue ábádeé ábē bembapēe aláa aá, "Nsimé rídé ne nyé áyāle nyényíne' mam níme nyényínéé, nyéwóge-'é mam níme nyéwógeé. ¹⁷ Ne mbále, nlánge nyé nēn méé, bekal-bé-'e dáádān ne bad bé Dyóob híin bēnwanén ányín mekan níme nyényíné ne áwóg mekan níme nyéwóge boj bēnkényinnē, bēnkēnwóg-kaá.

*Yesue atóoké ngan e nwén-é-mbál
(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)*

¹⁸ "Bóob-póó nyésóntēn ngáne enēn ngan e nwén-é-mbál edíí. ¹⁹ Nzé mod awóge eyale tǎngene nkamlēn mí mín, boj eesóntēne chós, Satane abelé áhye, ahúd mó chós á nlēm-tē. Echēn ndín é bad edíi nēngáne mbál níme ríhúné á nzii-tē. ²⁰ Mbál níme ménhūn á meláá-tē rílmte bad ábe békobe' eyale é Dyóob ne menyínge ábwóg-ábwóg áde bēwóge chós. ²¹ Boj échē eyale éewēnnáádtē bós á nlēm-tē. Bédúbpe chós á esónj é pónde boj nzé ndutul ne metake bépédé áyāle échē eyale, bédol yál ámbíd. ²² Mbál níme ríhúné á mekád-te rílmte bad ábe bēwóge eyale é Dyóob, boj káánj ne á asóg, mpúlé mé nkójsé ne adāj dé abud á bwēm awónj ákánj bós nlēm áte. Nē ábele', béeheléé ahānjen ábel mam mé bwām. ²³ Mbál níme mó-'é méntān kase e ndoob rílmte bad ábe bēwóge eyale é Dyóob boj bésóntān-ne chós. Ábēn bad bébele kase é mekan nēngáne e'sóg é' ngun ábe é'wánlé mesonjé mé mbum é ngun mbwókel móom ntóob, ne móom meláán."

Ngan e mesisonj

²⁴ Yesue ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, "Nkamlēn mí mín rídé nēngáne mod awé awéné kunze é mbál áwē nzag-tē, ²⁵ boj ámbíd e nē, nkuu nhóg áde bad bémáá akún, mod a ekoyí awé ene mod nhóg, anké á nzag e ngun-tē wē, awén mbál mé mesisonj ²⁶ Ade ngun chē ébóótédé akwog, dóo bad bényíné bán mesisonj mómpē mékwógé' áwéd-te. ²⁷ Bembalede ábe ane nwóó-nzag bēmpē awé, bésédte mó bánken, 'A-Sán, éesaá mbále bán, mbál rí ngun mí bwām móo wénwēnnē á nzag-tē-ye? Chán ébēnlédé boj mesisonj mékwógé' áwéd-te?' ²⁸ Dóo ákwentānnē bós aá, 'Mod a ekoyí awēm nhóg mó awéné nímé mesisonj.' Abē bembalede bēnsédéd mó bánken, 'Séke séhub mesisonj mé áse-ye?' ²⁹ Ankwentén bós ámpē aá, 'Aáy. Nyéehúbe', áyāle nzé nyéhóbe bán nyéhúbe', nyééhubén bósbe ngun. ³⁰ Nyémwē ngun bósbe mesisonj békwoge' káánj ne áde pónde épeé eche bépádtē chós. Ene pónde dóo meláá' é bepád méé, bésébe bēhúd mesisonj, belád mó áte boj béhyaád mó. Ambíd e nē, dóo bépádtē ngun, bēbānē chós áwēm etág-te.' "

Ngan e mbál-e-bū

(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ Yesue ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, "Nkamlēn mí mín rídé nēngáne mbál-e-bū echē mod átédé boj awén áwē nzag-tē. ³² Mbál-e-bū edé mwāmpín bwāmbwam nzé bēhāgténe chós ne mbál mémpēe. Boj nzé ekwógé, ekále' tómaa mel mēsad mēsýāā. Menān méhyag-ke mūm alónj á ngen-tē."

*Ngan e esulten
(Luk 13.20-21)*

³³ Yesue ambé ákälé bó ngan empée aá, “Nkamlen ní mín rídé nêngáne esulten éche mmwaád ámuúnédé asii á pán é mbumé ní ngun éláán kááj esule.”

*Nzom eché ekáá bon Yesue
abênládá ngan
(Mak 4.33-34)*

³⁴ Yesue abênládáá ngan áyáged bad. Eeyágte'aá dyamdyam ésebán abênládé ngan. ³⁵ Ambel nén álóned e'yale ábe nkal e'dáádaj ánhóbpé nén aá, “Mêbênládé ngan nzé nhóbe wée bad. Mÿyágedé bó mam níme bénkémbíí' é bootya á mbooted mé nkójsé.”

Yesue atógké ngan e mesison

³⁶ Yesue antedé ene ndun e mod, áke asól á ndáb-te. Ahed dáo ábē bembapεε bétáné mós, bonj bēlāngē mós bán, “Tógnéd sé ngan e mesison.” ³⁷ Yesue antímtén bó aá, “Mod awé anwén níme mbál ní bwám adii Mwán-a-Moonyonj. ³⁸ Nzag edii nkójsé. Mbál ní bwám rídii bad ábe bédé ásé e nkamlen ní Dyób. Mesison médii bad ábe Satane. ³⁹ Mod á ekoyí awé ane nwóó-nzag-ke, awé anwén mesison áwē nzag-té mós adé Satane. Póndé eche bépádéé ngun chós edé asóg dé nkójsé. Bepád bé ngun-ne bédii ángel. ⁴⁰ Ngáne bēladéé mesisonj áte bonj béhyáád mós, melemlem nē dáo ébēē ne bad ábe Satane, nzé nkójsé nípédé á asóg. ⁴¹ Mwán-a-Moonyonj álóm éche ángel áhúd bad ábe bēbálte bad bēmpēe mbéb, ne bad bésyáál ábe bēbále mbéb. ⁴² Bēbwēm bó á dū-á-muú, áhed-taá béchye'é'é, bēdyāg-ke mesonj á nsal. ⁴³ Ene póndé bad ábe bēmbēl-le ngáne Dyób áhedéé, bēpené' nēe enyen á nkamlen wée echab Sáj. Mod ké ahéé awé awóó metúu, áwóge'.”

Ngan tângene Nkamlen ní mín

Ngan e nhon níme mênkonjné

⁴⁴ Yesue ambád ngan empée aá, “Nkamlen ní mín rídé nêngáne nhon níme mênkonjné á nzag-té, bonj nēe mod nhóg ádíbté mós, akútén mós. Menyinjεe níme ámbēē mênkāj anke bwēm é'syáál ábe ánwōngē asóm, ábel nén áke áchan ene nzag.

Ngan e aláá dé etógnén

⁴⁵ “Nkamlen ní mín rídé nhágtén ámpē nêngáne mod á nyonjé awé ahédé'aá meláá mé etógnén níme rídé nkun bwámbwam níme áchanéé. ⁴⁶ Anyín áde ányíné aláá áde átómténé abonj bwámbwam, áde bésóméé, anké ábē bwēm é'syáál asóm, áchān-ne dós.”

Ngan e mbínzé

⁴⁷ Yesue ankál ngan empée aá, “Nkamlen ní mín rídé nêngáne mbínzé eche bekób-bé-súu bēbwémé á edib-te bonj békób nyaa é súu ésyáál. ⁴⁸ Ade mbínzé émáá alón, bēndöl chós á nkin, bēdyēé áse ábon súu áte. Eche émbonj adyé bēnhē chós á melonjg-te. Eche chós-é énkémbonj adyé, bēmpím. ⁴⁹ Né-ós enén ngan elúmte ngáne asóg dé nkójsé débēē. Dyób délom éche ángel áhúd bad bé mbéb átínté e bad ábe bésáá. ⁵⁰ Bēbwēm ábē bad á dū-á-muú. Ahed-taá béchye'é'é bēdyāg-ke mesonj á nsal.”

Ayáge dékālē ne dé nchun

⁵¹ Yesue ansedéd ábē bembapεε ké bésónténé nímén mam. Bénkwentén mós bán bésónténé. ⁵² Né-ós Yesue anláá bó aá, “Meléede á mbéndé ké ahéé awé ayágké tângene nkamlen ní mín adii nêngáne nwóó-ndáb awé abidte bwēm bé ekóólé ne bé nchun wée ákongéé bwēm.”

*Bad bé Nazaret béekobéé Yesue
(Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)*

⁵³ Ade Yesue ámáá ayáged ne ngan, anhidé áde abwóg á hóm, ⁵⁴ asú ámbíd áwe dyad wée ámbídtē. Awed ayágté'aá bad á ndáb e mekáne. Bad ábe bēnwōg ngáne áyágtéé, yál enkóm bó áte bwámbwam. Bésédté bánken, “Héé múmós ákúdé enén ndín e debyéé? Chán múmós ámwagké-é nímén menyáké mésyáál ábel? ⁵⁵ Kíné saá mwán á kápéntaa ádíf-ye? Saá Maria achyáá mós-ye? Kíné saá Jemse, Josebe, Simōne ne Judase bóó bédé baányan-ε? ⁵⁶ Baányanj bé bebaád bésyáál-le ámpē béedyé'é'é á dyad-té hén ne syānē-ye? Héé ákúdé enén ndín e debyéé? Héé ákúdé enén nyaa e ngíne éché ábénléé níme menyáké?” ⁵⁷ Né-ós, bēnkós Yesue. Anláá bó aá, “Nkal e'dáádaj awóó' edúbé hóm ásyáál étoméé áwē dyad ne áwe túmbé.” ⁵⁸ Ngáne bénkéndúbéé Yesue, enkémbeñlé menyáké híin áhed.

14

Kwééd eché Jone Ndusene
(Mak 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Ene pónde Herode awé akamlánáá alon á Galilia anwóg mam míme Yesue ábélé'áá. ² Dóo álángeé ábē bembeléde aá, “Anén mod, Yesue, adii Jone, Ndusene awé ammad awé bon apuúde. Néé ákásá bon awón ngíne ábel nímén menyáké mésyāāl.” ³ Herode anhób nē áyāle anlóm bad aá békób Jone, béhan mó, béhé-é mó á mbwóg. Ambel nén áyāle mwaád, Herodyase, awé mwānyan Filibe ánsēbēē awón. ⁴ Herode anhē Jone, Ndusene á mbwóg áyāle Jone anláá mó nén aá, “Weewóó é kunze áwón Herodyase, mmwaád awé mwānyon.” ⁵ Kénéé Herode áhédé'áá Jone, Ndusene awúu, abédé mbwóg ne bad bé Israel. Bad bé Israel béndúbe bán Jone adii nkal é'dáádā. ⁶ Bon Herode antm Jone awúu. Nén dēmbēnléd epun-éé Herode ábélé'áá ngande áwēmten epun-éé áchyāādtē. Echē epun mwān-a-mmwaád awé Herodyase anság esáke á'sō é' bad bésyāāl. Nén dēnwógēd Herode menyinge bwāmbwam. ⁷ Nén dēmbēl ambe mó akag. Anhób nén aá, “Mmwág melē nén, mēbē we kéchéé éche éhédeé.” ⁸ Nyaa anláá mó chóm éche átāngéné sáá ahēden. Né-óó anláá Herode aá, “Bāg me nló míme Jone, Ndusene á aplēt-te hén bōob.” ⁹ Nén dēnwógēd kēh Herode ndutul bon ngāne ámmadté melē amwé á'sō wéé ábē beken, ambéé kunze aá béhylene nló míme Jone ábē ane mwān-a-mmwaád. ¹⁰ Né-óó anlóm bad á ndáb e mbwóg ásel Jone nló. ¹¹ Bēmpēén nló mímed á aplēt-te, bēbē ane mwān-a-mmwaád, mó-é ábē nyaa. ¹² Ambíd e nē bempapēé ábē Jone bēnké á ndáb e mbwóg bétéd mó ndim béké bélime, bon béké bēlāngē Yesue dyam áde ábēnlédé.

Yesue additē ndun e mod
(Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Jōn 6.1-14)

¹³ Ade Yesue áwógé dyam áde ábēnlédé ne Jone, ansól á bōle-tē áke á abwóg á hóm wéé ábédé mwēmpen. Bon áde bad bēwógé bán Yesue amaa áke á bōle-tē, bēnchené nímbāb myad békēēn mekuu áhíd mó ámbíd. ¹⁴ Ade Yesue ábídé á bōle-tē, bon anyín ndun e mod, antómtén bó ngól abé, ámad-te bó nkole. ¹⁵ Ade bín é'bóótédé ahín, ábē bempapēé bēmpēé awé, bēhōbē nén bán, “Hén áde á etún-tē, pónde emaa-é atóm bwāmbwam. Láá ábēn bad bétimé' á myad-tē míme méde bēnben, ábel béchan ndyééd eche bēdyēē.” ¹⁶ Dóo Yesue átimtanné bó aá, “Béētāngēné áke. Nyébo nyébe bó chóm éche bēdyēē.” ¹⁷ Dóo bēhōbēé bán, “Séwóó é'wēle é'tāan ne sūu ébe chēmpen.” ¹⁸ Yesue aá, “Nyéhyēene'.” ¹⁹ Ade ábē bempapēé bēpēénédé mó chós, anláá ene ndun e mod aá bēdyēé áse á nkāákā mīn. Hē dóo Yesue awánlé ábē é'wēle é'tāan ne échē sūu ébe á mekáá bon ánoné ámīn ásāgnān Dyób. Ankabtéd bó áte, bon ábagé ábē bempapēé aá békabe ene ndun e mod. ²⁰ Bad bésyāāl bēndyē ene ndyééd békód, élyāg-ke áse. Néé bēládé méhé élyāgé áse, enlón e'lón dyóm ne é'be. ²¹ Mesongé mé bad míme méndyē ene ndyééd eché ké e'kále é'tāan. Mmē mesongé mé bad mébédé-é baachóm. Bēnkéntóngé bebaád ne bēndem.

Yesue akil á mendib-mín
(Mak 6.45-52; Jōn 6.15-21)

²² Ambíd e nē, Yesue anláá ábē bempapēé aá, bésól á bōle-tē, békag á'sō á múde mé edib-é-nzab níminí, bon álāngē-é ene ndun e mod aá bésūē' áwab mendáb. ²³ Ade moosyāāl amaa áke, Yesue anchágé á ekone mīn ákane. Ade ehintén emáá akwe, ambé abé áhed mwēmpen. ²⁴ Enén pónde Yesue ábē bempapēé bēnchab bōle abēen áfintē e edib-é-nzab. Bōle étāgé'áá, bēhele'áá ake á'sō áyāle epub é ngíne émbíd bó á'sō-te.

²⁵ Epog é mbwēmbwē Yesue anké á mendib mīn atán bó. ²⁶ Ade bempapēé bényíné mod akag á mendib mīn, bēnāgnéd, bēlébé-é esaád ne mbwóg ní ngíne, bēhōbē-é nén bán, “Nwú móo nídé.” ²⁷ Abwóg-ábwóg Yesue anláá bó aá, “Nlém méehúné nyé, me-é ndé. Nyéebáá.” ²⁸ Dóo Petro álāngēé mó aá, “A-Sāj, nzé édé bán mmōn-éé edé, láá me níke á mendib mīn nípe wéé edíí nē.” ²⁹ Yesue anláá mó aá, “Hyāg.” Dóo Petro ábídé á bōle-tē ábootéd-te áke á mendib-mīn ápe wéé Yesue. ³⁰ Bon áde anyíné ngāne epub é ngíne étóméé, mbwóg ménkób mó, ábootéd-te asú áse á mendib-te. Dóo álēpép esaád aá, “A-Sāj sōn, wōngén me!” ³¹ Melemlem mé pónde Yesue ansād ekáá, acháá-é mó, áhōbē aá, “Chán adúbe ádíí we mwāmpín nén, cheé ékásá bon nlem níhúné we?” ³² Néé Yesue bó Petro bésólé á bōle-tē, epub énsóg atóm. ³³ Ade nén ábēnlédé, ábíníí bempapēé ábē bēmbē á bōle-tē bēmbéé Yesue edúbe, bēhōbē-é nén bán, “Ne mbále, edii Mwān a Dyób.” ³⁴ Néé bēchábpé edib-é-nzab, bēmpé á múde níminí, á mbwóg e Genesaret. ³⁵ Ade bad ábē bēmbē áde abwóg á hóm bēchéme Yesue, bēnlóm bad bán bēpēēn bad bé nkole bésyāāl ábē bēbédé ene ped e alon. ³⁶ Bad ábē bēmpēén bad bé nkole wéé Yesue bēchāj mó bán ámwē bad bé nkole bésiten ké mesó mé mbóté níme. Né-óó bad bé nkole bésyāāl ábē bēnsítén míme mesó mé mbóté bēndyēé bwām.

15

Ayáged á bad bé' boód
(Mak 7.1-13)

¹ Ambíd e nê Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bémbíd á Jerusalem, bétān Yesue, bésedté mós bānken, ² “Cheé ekásá bonj ábōnj bembapere béehidē’ ayáge áde ábēd betaa bétédnédé sé? Béewobpéé mekáá nyaa eché éhednéé bonj bédyē ndyééd.” ³ Yesue ankwentén bós áá, “Cheé ekásá bonj nyémpē nyéehidē’ ngáne mbéndé e Dyób éhóbeé áá débel, á etútú éche nyéhídeé ayáge ádēn dēn? ⁴ Dyób áhóbé áá, ‘Béé sóó ne nyon edúbé.’ Ahób-pe ámpē áá, ‘Kéńzéé awé áhóbé sáá ké’ nyaa dyam dé mbéb áyāl bétāngéné béwúú mós.’ ⁵ Bonj nyé, nyéyágte nēn bān, nzé mod awóó chóm éche ántāngēnē sáá ké’ nyaa awōngēn bonj alángé bós áá móšbe Dyób chós, ⁶ né éesaá nēn bān atāngéné sáá bós nyaj* chós edúbé abeen. Abel áde mod ábelé nē, né nyéetédé eyale é Dyób néé dyam á etútú éche nyéhídeé ayáge ádēn. ⁷ Nyé bedog-badé! Nkal é dāsdānj Yesayaa antāngēn áde ánhōbpē ne e’yale ábe Dyób dénlōmēnne mós tāngene nyé áá,

⁸ ‘Abēn bad bébage me edúbé é nsal ngēn, bonj nímab nlém méesaá áwēm.

⁹ Edúbé éche bébageé me éesaá dyamdyam, áyāle béyágte bad áhíd mbéndé é baányon byánán édíi mbéndé é Dyób.’”

Mam níme mébele bonj
mod eesáá’ á’só é’ Dyób
(Mak 7.14-23)

¹⁰ Héé Yesue áchēnléé ene ndun e mod bonj alāngé bós áá, “Nyéwóglen, nyésōjtēn-ne me! ¹¹ Saké chóm éche ékag mod á nsal ébele bonj mod eesáá’ á’só é’ Dyób, bonj chóm éche ébide mós á nsal chós ébele’ bonj eesáá.” ¹² Ade áhóbé nē, dós ábē bembapere bépédé mós benben bonj bésedté mós bānken, “Ebíi nēn wēé dyam áde móšhóbé ábēbté Befarisia nlém á abum-ε?” ¹³ Yesue ankwentén bós áá, “Bwēl téé ábe awēm Titéé awé adé ámín éewénéé, béhūb bós ásé.” ¹⁴ Nyéchene bós. Bédii bad bé ndím ábe bélūmte bad bé ndím bémpēe nzii. Nzé mod awé akwedé ndím atómne mod á ndím ampéé, búmō béhūn á echóg-te. ¹⁵ Petro anláá mós áá, “Tógnéd sé enén ngan.” ¹⁶ Héé Yesue alāngéé bós áá, “Kásāj ne’ boob, ké nyémpē nyéésōjtēnéé-ye? ¹⁷ Nyéenyínéé nēn bān, chóm ké ehéé éche mod ádyédé, ésóléé mós á nsal, étim á abum-té, bonj ébídte mós á yāl-ε? ¹⁸ Bonj mam níme mod áhóbéé núbide mós se á nlém-tē. Mmēn mam mós-áá mébele mod bonj eesáá’ á’só é’ Dyób. ¹⁹ Ayāle á nlém-té dós mewēmten mé mbéb méhúé’ níme mékəə bonj ábelé mam mé mbéb nāngáne, ewūen, akáb dé mesón á ndáb e e’wóngé, echīb, abíd á mbóñ é metóm, ne mehóben á mbíd. ²⁰ Mmēn mam mós mébele bonj mod eesáá’ á’só Dyób. Bonj saké adyé á ndyééd áde éewobpéé mekáá ngáne béhedéé, débēl bonj eesáá.”

Adúbe áde mmwaád a Kanahan
(Mak 7.24-30)

²¹ Ambíd e pónidé, Yesue anhidé áde abwóg á hóm áttim á ped e mbwóg eché enchiitén myad mé Tiré ne Sidón. ²² Hē dós mmwaád a Kana nhóg awé adyéé’ áá adé abwóg á hóm ápééné awé awé bonj áhóbē nēn áá “A-Sánj, Mwān a mbyaa níme Dabide, sōn wóg me ngal! Awem mwān a mmwaád atage bwāmbwam, áyāle edāsdānj é mbéh édé mós áte.” ²³ Bonj Yesue ekéntimténne mós dyamdyam. Hē dós ábē bembapere bétānéé mós, bonj bécháā mós nēn bān “Láá anén mmwaád wēé ákag áyāle ahídne syāné ntógag ámbíd.” ²⁴ Dós Yesue ákwentanné bós áá, “Bad bé Israel ábe bédé néé ndyōnj ní mbód níme mbús bós Dyób álómé me awōngēn.” ²⁵ Néé ane mmwaád áwógé nē, ankwé Yesue á mekuu, bonj ácháā mós áá, “A-Sánj, wóngēn me.” ²⁶ Dós Yesue ákwentanné áá, “Eesaá bwām áttéd ndyééd e bānbān bonj ebwémé mbwé.” ²⁷ Dós ane mmwaád áttimtanné mós áá, “Nē dēn A-Sánj, bonj kásājne mbwé édyág píuted é medyé éche ábab bésáá béhúnté.” ²⁸ Hē dós Yesue ákwentanné mós áá, “A-mwān-a-mmwaád, ewóó adúbe ámbáá. Ebenled ngáne éhedéé.” Melemlem mé pónidé, ane mmwaád awe mwān-a-mmwaád andyéé bwām.

Yesue achōjté ndun e mod

²⁹ Yesue anhidé áde abwóg á hóm, ápōnj á nkag mé edib-é-nzab é Galilia. Anké adyéé ásé á ekone mfn. ³⁰ Ndun e mod empé awé. Bépééné’ áá bad ábe bésyágté’ áá, ábe bēnkwé ndím, ábe mekuu ménwēē, e’bóbé ne ekud é bad bé nkole bémpēe. Bébánné’ áá ábe bad bésyāēl á’só wēé Yesue, áchōōd-te bós. ³¹ Ményáké ménkōb ene ndun e mod áde bényíné néé bad ábe bééhōbe’ áá akan néé béhóbeé akan. Abe mekuu ménwēē bentyēem bwām, ábe bésyágté’ áá békag bwām. Abe bēnkwé ndím bényínne’. Békéné Dyób á bad bé Israel.

* 15:6 Sáá bós nyaj; donje á kálag dé e’só déewóó’ é bós nyaj.

*Yesue aditde ndun e mod
(Mak 8.1-10)*

³² Yesue anchélé ábē bembapεε, álāngē bó nén aá, “Ndé enén ndun e mod ngol áyale békébe ne me e’pun é’láán, béewóo-’áa chóm éche bédýáké bɔɔb. Meéhédεε meé béhíde hén ne nzaa, áyale béhele se béhún asé á nzil.” ³³ Dóo ábē bembapεε bē bésedteé mós nén bán, “Héé syáné dékudté ndyééd á ehyángé-té hén eché ékwóg enén ndun e mod?” ³⁴ Yesue ansedéd bó aaken, “E’wele é’tán nyéwóó?” Bénkwentén bán, “E’wele saámbé ne nguse é síu ésad.” ³⁵ Dóo Yesue álāngé ene ndun e mod aá bédýεε asé á ndɔɔb-té. ³⁶ Héé átédé ábē e’wele saámbé ne eché síu, ásāngnān Dyób, ákabtaád bó áte, ábagé ábē bembapεε, bó-’ε békabpé ene ndun e mod. ³⁷ Bad bésyāal béndýε ene ndyééd, békód-te, káón élyāg-ke asé. Eché enlyāg asé enlón e’lón saámbé. ³⁸ Mesongé mé bad míme méndýε ene ndyééd mébédé e’kálé é’niin. Mmé mesongé mé bad mébédéε baachóm, bénkéntóngé bebaád ne béndem. ³⁹ Héé Yesue álāngéé ene ndun e mod aá bésúe’ áwab mendáb. Ade amáá bó aláa nē, ansól á bšle-té, áke á mbwóg e Magadan.

16

*Béhídné Yesue
e’chemléd é’ menyáké*

(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Ambíd e nē, Befarisia ne Besadusia bēnkē wée Yesue ákag mós. Bēnlāá mós bán álúmed bó e’chemléd ábe é’huú ádyób. ² Dóo Yesue álāngéé bó aá, “Nzé ngukél epedé, nyéhóbe bán, ‘Ábobe áyage amín, né álúmté bán bín béboŋ chān.’ ³ Nzé bín é’sāngé-ε, nyéhóbe bán, ‘Ábobe áyage amín, bín-ne é’wábpé, né álúmté bán mbúu échā.’ Nyébie’ bín aláŋ amín, ngáne bēbēε, boŋ nyéhéleε mam míme mébenlad chíi achem.* ⁴ Echén ebébtéd é nyongel, nyéhédeε Dyób awógen, nyéhede-ε e’chemléd bé menyáké! Boŋ nyéekudté nzése e’chemléd bé menyáké ábe nkal é’dáadŋ Jonaa bēnpen.” Dóo átédte bó, boŋ ákag.

Esulten éche Befarisia ne Besadusia

(Mak 8.14-21)

⁵ Yesue ne ábē bembapεε bēnchabé edib é nzab amín, boŋ bembapεε bēnchatén e’wele awále áyál. ⁶ Yesue anláá bó aá, “Nyétéd pónédé ne esulten éche Befarisia ne Besadusia.” ⁷ Héé ábē bembapεε bēn ne bēn bébóótédé ahób bán, “Ahóbé nē áyale syáá deewānlé e’wele áyál.” ⁸ Yesue ambíi chóm-εε békálé. Dóo ásedteé bó aaken, “Cheé nyé bēn ne bēn nyéhóbe áyale e’wele ábe nyéewóó’? Chán adúbe ádíi nyé mwámpín nēn? ⁹ Káŋ ne’ bɔɔb, nyéésóŋténé-ε? Nyémaa achaten ngáne méndídεε e’kálé e’ bad é’taan ne e’wele é’taan. Ambíd eché bémáá ene ndyééd adýé, e’lón é’tán eché enlyāg asé enlónnē? ¹⁰ Nyéchaténé káŋ ne adíde áde méndídεε e’kálé e’ bad é’niin ne e’wele saámbé. Ambíd eché bómpé bémáá adýé, eché enlyāg asé chó-ε enlón e’lón é’tán? ¹¹ Ade rílangé nyé meé nyétédén esulten pónédé, saké ewele chén chóo ríhóbé’áá. Nyétéd pónédé ne esulten é Befarisia ne Besadusia.” ¹² Dóo bembapεε bétímé asóŋtén bán saké esulten éche bēbenlé ewele chóo Yesue ahóbé’áá aá bétédén pónédé boŋ ayáged áde Befarisia ne Besadusia béyágté’áá dóo ákóŋt’é’áá ahób.

Petro aá Yesue mós

adé Ane-awé-Béwógté

(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Yesue anké á mbwóg e Kaisaria Filipi. Ade ápédé awed, dóo ásedteé ábē bembapεε aaken, “Nzé-módé bad bó béhóbeé bán Mwān-a-Moonyoŋ adé?” ¹⁴ Béntimtén mós bán, “Donge á bad béhóbe bán edíi Jone Nduσεne, bémpeé bán Elaijaa, abíní-ε bán Jeremayaa kéε nkal é’dáadŋ nhóg ampée.” ¹⁵ Héé Yesue ásedteé bó aaken, “Boŋ nyébēn-ne, nzé-módé nyéhóbeé bán ndé?” ¹⁶ Simón Petro ankwentén aá, “Wε-εé edé Ane-awé-Béwógté, Mwān a Dyób áde adé á alongé.” ¹⁷ Yesue antimtén aá, “Nnam ndé ne wε, a-Simón, mwān awé Jonaa. Saké moonyoŋ álāngé wε nē, boŋ echem Sāŋ awé adé amín móo ahóbte wε. ¹⁸ Né-ɔɔ a-Petro nlanje wε, † wεé edé ndim-e-aláá. Amín e ene ndim e aláá dóo mélōngé mímēm mwembé. Ké ngine e kwééd éhehnlé mímē mwembé ahóbéd asé. ¹⁹ Awōŋ dóo mébéé mekii mé nkamlen ní mín. Kéchéé éche ébéné á nkōŋsé, né ébénédé amín. Kéchéé-ε éche ébágé kunze a nkōŋsé, né ébágnédé kunze amín.”

Yesue ahóbé tŋngene

mímē metake ne eché kwééd

(Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27)

* **16:3** Donje á kálag déewóó’ε é’yale ábē Yesue ngáne é’ténlédé á nchoo 2 ne 3. † **16:18** Petro: á ehób é Grikia adii ndim e aláá.

²⁰ Hée Yesue á símeé ábē bempapee etúu áte nēn béehōbē bán mōo módē Ane-awē-Béwógte. ²¹ Bootya ene pónde, Yesue ambootéd ábē bempapee áluméd áte aá mótāngēnē aké á Jerusalem. Awed-taá mókudté metake híin á mekáá mé bad bémbáá, beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé. Aá béwūú mō, bonj e'pun ábe é'lónténé é'láán mōsūpuú. ²² Dōo Petro átímné Yesue á nkog bonj ákagé átimed mō áte, áhōbē nēn aá, "A-Sán, Dyōb déekwēténé mbéd áa nēn ábenled ne wē." ²³ Hée Yesue ákúnnédé bonj áhōbē wēe Petro aá "Hidé me á's-ō-te, a-Satan! Cheé ekáá'é me ábel mewēmten mé Dyōb? Ehōbe nē ne mewēmten mé moonjon saké mé Dyōb." ²⁴ Dōo Yesue álangéé ábē bempapee aá, "Kézzéé awē awémténé me ahíd, atāngéné ásob yāl mendib, ápēm ádē awog, bonj áhíde me. ²⁵ Ayāle kézzéé awē ahede ádē alonjé ason, ábōd dō. Kézzéé-é awē ábōd ádē alonjé ayāl echēm, ákud dō. ²⁶ Nsyānj ríhée mod ákudté nzé akudé nkōjsé nīsyāal bonj abódé ádē alonjé? Ké-é, cheé mod áhelese ábe ákōde ádē alonjé? ²⁷ Nlānge nyé nīmēn mekan áyale Mwān-a-Moonjonj ápē ne ehúme éche eche Sán nchoo ne éche ángel. Ene pónde dōo ákāgsēnnē ké' é ánamédte kézzéé tāngene chóm eche ámbenléd. ²⁸ Ne mbále nlānge nyé nēn meé donje á bad áfínté echēn bényínénné kwééd díd ésebán bényíne nēe Mwān-a-Moonjonj ápééné nīmē nkamlen á nkōjsé."

17

Yāl ehājléné Yesue

(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ámbíd e epun ntóob Yesue ankeén Petro ne Jemse bó mwānyaj Jone á mbōod echē echabé ámín. Bēnpēn-éé bémbē áhed. ² Dōo ábē bempapee bényíne nēe áhājléné, e'só é'pené mō á nló nēngáne enyen. Mbóté chō-'é épúbē mō féréd émwaá-'é áte. ³ Ábwōg-ábwōg, ábē bempapee bényín nēe Mosee ne Elaijaa bébídé taléd, bōobe Yesue békale'. ⁴ Dōo Petro álangéé Yesue aá, "A-Sán, ébóo ngáne syáá dédíí hén. Nzé edáá, mēlōj e'bem é'láán, échōj, éche Mosee ne éche Elaijaa." ⁵ Eépedéé ké amad á nsal bonj mbag echē ekine áte ékūtān bó. Hée béwógéé ehōb ébídé á mbag-tē nēn, "Awem Mwān a nlem nēn, awógte me menyínje. Nyéwógne mō." ⁶ Ade ábē bempapee béwógéé échē ehōb, bémbwōg mebóbōj, bésōj-'é e'só áse ne mbwóg ní ngine. ⁷ Dōo Yesue ápedéé wēe bémbēē bonj ábānē bó ekáá á yāl, áhōbē aá, "Nyéhide áse, nyéebáá." ⁸ Ade bényéné nló ámín, bényín Yesue mwēnpen. ⁹ Ade bōbōo bésudéé á mbōod mīn nē, dōo Yesue á símeé bó etúu áte áhōbē' aá, "Nyéelāngé modmod dyamdyam áde nyényíne káoj ne á pónde echē Dyōb dépuúdté Mwān-a-Moonjonj á kwééd." ¹⁰ Hée ábē bempapee bésedteé mō bánken, "Cheé ekáá bonj bemeléede bé mbéndé béhōbē nēn bán Elaijaa atōngéné asébe dé ape bonj Ane-awē-Béwógte ápē?" ¹¹ Yesue antímtén bó aá, "Ne mbále, Elaijaa atōngéné asébe dé ape, atíí-'é mam mésyāal. ¹² Bonj nlānge nyé nēn meé Elaijaa ammād ape, bonj bad bēnkēnchemmé mō, bémbēl-le mō ngáne bēndāngé. Melemlem né-'aá Mwān-a-Moonjonj átagké áwab mekáá." ¹³ Enén pónde dōo ábē bempapee bésōjtēnnē nēn bán Jone, Ndusenē mōo áhōbéé.

Yesue achōjté mwān a mwēnchóm

awē edáádāj é mbéb émbēé áte

(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Ade Yesue ne ábē bempapee bétíme ámbíd ámpē bonj bétán ndun e mod, mod nhóg ampé áwē, akóg mebóbōj, bonj áhōbē nēn aá, ¹⁵ "A-Sán sōn, wóg awem mwān ngól. Awem mwān a mwēnchóm akonle nkole mé ekikíd, atage bwāmbwam. Ayōgké ahún káoj ne á muú-te ne á mendib-te. ¹⁶ Mēmpēén mō wēe ábōj bempapee, bonj béheleléé mō achood." ¹⁷ Dōo Yesue átímtanné aá, "Wáá! Nyé bad bé' chíi, mbeltéd nīmēn meétyéeméé, nyéewóo-'áa adúbe. Chán mēpéé nyé adyen hén-ēē? Chán mēpéé nyé awesen-ē? Hyenáád me mwān awed hén." ¹⁸ Dōo Yesue ákamlané edáádāj é mbéb éche étágté'áa ane mwān aá ébíd, bonj ébíd-te. Ábwōg-ábwōg ane mwān áchōj-'é. ¹⁹ Ámbíd e pónde bempapee ábe Yesue bēntán mō, bonj bésedteé mō á kun-tē nēn bánken, "Cheé énkāj bonj sēnkēnhēl échē edáádāj é mbéb abided?" ²⁰ Dōo Yesue átímtanné bó aá, "Ayāle adúbe ádē nyé mwāmpín. Ne mbále nlānge nyé nēn meé, nzé nyéwóo adúbe áde ádē mwāmpín nēngáne mbál-e-bū, né nyéekamlen échēn ekone bán éhíde hén, étím híníí, étím-me nē dén. Dyam ké ahóg déetómwé nyé áte. ²¹ Nyéhele-se nyébídédé enén ndín e edáádāj é mbéb nzé nyékānne, nyédidé-'é yāl nzaa á mekáne-tē."*

Yesue ahóbé ámpē

ngáne bad béwūú' é mō

(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)

* **17:21** Donje á kálag dé e'só déewóo' é nīmēn nchoo.

²² Yesue ne ábē bembapεε Bénladén áte hóm ahóg á mbwóg e Galilia. Héε álángeé bó áá, “Bébéé Mwán-a-Moonyonj á mekáá mé baányonj. Bó-áá béwūú mó. ²³ Bónj Dyób dépuúd mó ámbíd e e’pun é’láán.” Ade bembapεε béwógé nê, Bénwóg ndutul bwámbwam.

Yesue asánge tááε e Ndáb-e-Dyób

²⁴ Yesue ne ábē bembapεε bémpε á dyad á Kapenahum. Ahed dóo bad ábe básánté’áá tááε e Ndáb-e-Dyób betánε Petro bonj básédté mó bánken, “Kíné awen meléede eésanggé tááε e Ndáb-e-Dyób-e?” ²⁵ Petro antimtén bó áá, “Asange.” Ade Petro áslé á ndáb sólén, eépedéε dyam ahób bonj Yesue ásedté mó áá, “A-Simón, chán ényíné adén akan? Benzébadé kán é nkónsé ésanjεé e’sangé ké’ε tááε? Bán bé alonj-ε, ngé beken?”† ²⁶ Petro ákwentén áá, “Beken.” Yesue áá, “Nê álúmté nén bán, bán bé alonj béétángeεé asaa. ²⁷ Bonj ké nê, ábel nén deéliné ábē bad ábe básante tááε, ké ébwém e’chób á edib-é-nzab-té. Súu eche wésébεε akób, énede chó nsál áte, wétán moné míme mékwog sóo tááε asanjed áwéd-te. Téé mó, ésanjed sóo.”

18

*Nzé atómténé mod ambáá
abé d’só e’ Dyób?*

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Eebemé áte ámbíd e nê, bembapεε ábe Yesue bémpε áwé, báséded mó bánken, “Nzé-móde-ε atómténé mod ambáá abé á nkamlen ní mín?” ² Hê dóo Yesue áchénlé mwéndem nhóg, áftíde mó áwab tínté, ³ bonj áhób áá, “Ne mbále nlanje nyé nén mεé éseban mod ahánjéné adé alongé bonj abé nēngáne anén mwán, eéhēlē-se asól á nkamlen ní mín. ⁴ Né-óó, kénzéé awé asúdté yál nēngáne anén mwán né móo atómténé mod ambáá abé áftínté e bad ábe bédé ásé e nkamlen ní mín. ⁵ Kénzéé awé akobé enén ndín e mwán á dín adém, né akobé mε. ⁶ Bonj kénzéé awé abēlté enén ndín e mwéndem awé adúbpé mε mbéb, émbē mbonj né bēntéá ene ndín e mod sánkalaa a aláá á nkánj, bonj béhúnéd-te mó wéε edib é nkwe étómténé achab ásé. ⁷ E’béb é’ yál áte ne nkónsé áyale mekágsen míme mébelte bad mbéb. Mekágsen métanjéne ape, bonj e’béb é’ yál áte ne mod awé abēlté mod ampée mbéb. ⁸ Nzé échonj ekáá ké’ε ekuu ébelte we mbéb, esél chó, épim. Edé mbonj we ákud alongé ne eped é yál tómaa we áwónj mekáá mébe ké’ε mekuu mébe bonj bébwém we á muú míme méédimé’. ⁹ Melemlem nzé ádonj díd ábelte we mbéb, ehúíd dó, épim. Edé mbonj we ákud alongé ne díd ahóg tómaa we áwónj míd mébe bonj bébwém we á dù-á-muú.

Ngan e rídyonj ní mbód míme mémboó

(Luk 15.3-7)

¹⁰ “Nyényín nén bán nyéetédéé nímén mpín ní bán ké nhóg nkóntéd, bán méesaá etógnén. Nlanje nyé nén mεé ángel éche énone’ bó ébág á’só ábe echem Sánj awé adé ámín áhóbe bó.*” ¹² Chán nyényíné adén dyam? Nzé mod awóó mbwókel é rídyonj ní mbód, bonj nhóg níbóó, ngómé átedé níminíí móom mé rídyonj ní mbód abog ne abog wéε bédyáké medyé á ekone mún áke dé ahed míme nhóg míme níbóó? ¹³ Ne mbále nlanje nyé nén mεé, nzé adíbté-ε mó abelé awógén mó menyínje tómaa níminíí móom abog ne abog míme ménkémbóó. ¹⁴ Melemlem nê dóo echen† Sánj awé adé ámín éehedéé áá ké mpín ní mwéndem néε nímén níbóó.

Mwányonj awé abēnlé we awusé

¹⁵ “Nzé mwányonj abēnlé we awusé, tán mó wéε nyúmō bad bébe bēnpen nyédíí, échu mó dó aláá. Né achemé áde awusé, né nyé mwányonj nyétímé áse.†” ¹⁶ Bonj nzé eékwentene áá mópánné we, etéd mod ampée nhóg ké’ε bébe ékéen áwe, ábel nén, ‘Mbéb ké ríhéé míme éhóbé wéε abelé we níbyén ne mbónj ébe ké’ε éláán.’§ ¹⁷ Nzé eékobe káájne chóm-éε éché mbonj éhóbé, épēen mó á mwembé. Nzé eékwentene ké bó awóglén, etéd mó néε mod awé eedúbpe áyál e míme nsónjten káa nēngáne nsaad-a-tááε.*

*Yesue áá bembapεε béwóó
ngíne ákánj ne ábe dyam kunze*

¹⁸ “Ne mbále, nlanje nyé nén mεé, kéchéé éche nyébéné á nkónsé ébénnéde ámín. Kéchéé-ε éche nyébágé kunze á nkónsé, ébágnéde kunze ámín. ¹⁹ Nlanje nyé ámpē nén

† **17:25** Ene pónde beken bóó básángé’áá tááε é kán. * **18:10** Donje á kálag dé’só ábáde nchoo 11: Nyébíí nén bán Mwán-a-Moonyonj apedé ásonj bad ábe bébóó. † **18:14** Echen: donje á kálag dé’só áwóó echem. ‡ **18:15** Abēnlé we awusé: donje á kálag dé’é’só áwóó abelé awusé. § **18:16** Nén áténléde á kálag e Dyób, Diateronomi: 19.15. * **18:17** Bad bé Israel bēndúbe nén bán besaad bé tááε bóó bétómténé bad bé mbéb abé, bán béésl-laá á nkamlen ní mín.

mεέ, nzé nyé bad bébe nyéchémténé áyāle kéchéé boŋ nyéhédé chós á mekáne-té, echem Sāŋ awé adé ámin ábē nyé chós. ²⁰ Ayāle wεε bad bébe ké'ε beláán beládné áwēm dīn, mémpē ndé áwab tīnté.”

*Ngan e mod-a-nsón a kâŋ
awé enkēnlagšén waáb*

²¹ Hē dós Petro ápédé wεε Yesue, boŋ ásedtē mós aá “A-Sāŋ, nzé mwānned abenle me awusé póndé téé, ngen étāŋ rítāŋgéné mós alagsen? Kóŋŋse ngen saámbé-ye?” ²² Dós Yesue átímtanné mós aá, “Nlāŋge nyé nén mεé, saké ngen saámbé, boŋ móom mé ngen saámbé ne saámbé.† ²³ Nē dós édíf á nkamlen ní mín. Dyób ákamlanné nēŋgáne kâŋ póg eché echénlé bad ábe bébele nsón ášē eché, ánon mōné míme bós ké ahéé bēwánlé mós. ²⁴ Abooted áde ábóótédé ánon mōné míme ábē bad bēwánlé mós, dós bad bēpéénédé mós mod nhóg awé anwálé mós nkúú ní mōné. ²⁵ Ane mod enkēnhēnlé áde alúm atwε, né-ós kâŋ enháb aá bésóm mós nchoo ne mwaád ne bān nēŋgáne betāŋ, bésóm-me bwēm é'syāal ábe áwóó. Mímé mōné mébē ášábe áde alúm. ²⁶ Ane mod ankwé kâŋ á mekuu, ácháá mós aá, ‘Bé me póndé, mētwe ádoŋ alúm ásyāal.’ ²⁷ Kâŋ enwóg mós ngól, anchené mós aá ákag, álagšén-ne áde alúm. ²⁸ Nē ane mod áhídté hē, ambomén waáb awé mómpē abel'é áá nsón ášē e kâŋ. Waáb ne anwálé mós mwā mōné awé enkēmbuú áte. Dós átlé waáb á mengogíd, aá ášábe mós míme mōné mós á mekuu, ácháá mós aá, ábe mós póndé aá, móššábé mós áde alúm. ³⁰ Ane mod enkēnlagšénné waáb, anhé mós á mbwóg aá kóŋŋ né asábpé áde alúm boŋ bēbidéd mós. ³¹ Ade bad ábe bēbédé áhed ábe bōmpē bēbél'é áá nsón ášē e kâŋ bényíné dyam áde ábénlédé, bēnlīŋ bwāmbwam. Bēnké kâŋ dyam ásyāal áde ábénlédé aláa. ³² Né-ós, kâŋ enchélé ane mod, álāŋgē mós aá, ‘Ekúkú é lāá nén! Menlagšén we alúm áde wénwālē me áyāle wenchāŋ me. ³³ Cheé ékáá boŋ weewóge wēn ngól melemlen nēŋgáne me-ε ménwógkē we ngól?’ ³⁴ Kâŋ ēnlīŋ bwāmbwam, né-ós anlóm ane mod á mbwóg aá bēwóged mós ndutul. Aá ábē-ε á mbwóg kóŋŋ né asábpé áde alúm ásyāal.” ³⁵ Né-ós, Yesue ansógtén nén aá, “Nē dós Títé Dyóbe awé adé ámin ábenlé. Nzé weélagšene mwānyon ne nímoŋ nlém nísyāal, né Dyób dékōgsēn we ngáne ene kâŋ énkōgsēnné ane mod.”

19

*Ayáged tāŋgene anan
dé mmwaád á e'wóngé
(Mak 10.1-12)*

¹ Ade Yesue amáá nímén mekan ahób, anhidé á Galilia áke á mbwóg e Judeya, áchábe á pedé e edíb é Jodan eníní. ² Ndun e mod enhíd mós áwed, áchóóó-ε bad bé nkole. ³ Donje á Befarisia bēmpē áwé ákag mós. Bēnsédéd mós bánken, “Mbéndé echéd ebagé kunze nén bán, mod ánan awé mwaád áyāle nyaa e nzam ké ehéé-ye?” ⁴ Yesue ankwētén bós aáken, “Nyéeláá'ε á kálag e Dyób nén bán á mbooted, Dyób dénhog bós mmwaád ne mwenchóm-ε?” ⁵ Dyób á hóbpe aá, “Ayāle né-ós, mwenchóm átedé sáá ne nyan abé ne mwaád, boŋ búmō bad bébe bētīm mod nhóg. ⁶ Né-ós, búmō béesaá ámpē bad bébe, boŋ bédii mod nhóg. Né-ós, éché Dyób aládé, modmod eepáá.” ⁷ Hē dós ábē Befarisia bésedté mós bánken, “Nzé édé nē, cheé-ε énkâŋ boŋ Mosee ábagé bad kunze aá, mod ábe mwaád kálag eché elúmte nén bán, e'wóngé é'máá boŋ ánan mós.” ⁸ Dós Yesue álāŋgē bós aá, “Mosee ambāg nyé enén kunze áyāle nyélelé nlém á abum. Enkēmbáá nē á mbooted mé nkōŋsé. ⁹ Né-ós, nlāŋge nyé nén mεé, mod ké ahéé awé anané mwaád ésebán ane mmwaád akábé asón, nzé ene ndín e mod awóó mmwaád ámpé, né akábé asón.” ¹⁰ Hē dós ábē bēmpaεe belāŋgē mós bán, “Nzé nén dós mekan mé mmwaád ne nchóm médíí, né éesaá nsyāŋ áwón mmwaád.” ¹¹ Yesue antímtén bós aá, “Saké mod ásyāal ahele ákob ádén ayáged. Boŋ dékobnéd ne bad ábe Dyób ábágé dós. ¹² Nyébii nén bán, nzam édé híin éché ékáá boŋ bad bēewóó bebaád. Behág bédé ábe béchyááténé nē. Bēmpē-ε bédé nē áyāle bad bēbél'é bós nē. Abíní-ε, bēbél'é yāl nē ábel boŋ bēbel nsón mé nkamlen ní Dyób. Kénzée awé ahele ádén ayáge akob, ákob dós.”

*Yesue anámté bēndem
(Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)*

¹³ Bad bēmpēén bēndem wē Yesue nén bán ábán bós ekáá á nló, ákánned-ε bós. Abē bēmpaεe bēnkāne ábe bad áte. ¹⁴ Boŋ Yesue anláá bós aá, “Nyééde bēndem béhyag áwēm, nyéekáá bós, áyāle nén, nyaa é bad néé bós chós éwóó nkamlen ní mín.” ¹⁵ Né-ós, Yesue ambán ábē bán ekáá á nló. Ambíd e nē, anhidé áhed.

† 18:22 Móom mé ngen saámbé ne saámbé: donje á kálag dé e'ós áwóó móom mé ngen saámbé ngen saámbé.

*Nhɔn m bad
ne nkamlen ri Dyɔb*

(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Pɔndé pɔg mod nhóg ampɛ wɛɛ Yesue, ásedtɛ mó aaken, “A-meléed, dyam á bwám áhéé rítáŋgéné abel, ábel nɛn ríkud alongé áde déemaá?” ¹⁷ Hɛɛ Yesue ákwentanné mó aá, “Chán éhéleé ésedtɛ mɛ dyam áde áde dyam á bwám? Mod nhóg mwɛnpɛn mó adé awé adé mod a bwám. Konǵé’ mbéndé é Dyɔb nzé ehede wɛ mókud alongé áde déemaá.” ¹⁸ Dóo ane mod ásedtɛ mó aaken, “Mbéndé éhéé?” Yesue ankwentɛn mó aá, “Weewúé’ mod, weekábé asón á ndáb e’wóngé, weechíbé’, weebídé mbónj e metóm, ¹⁹ béé sóo ne nyon edúbé, édɔŋ-’ɛ mwányon nɛŋgáne ehoŋ yál.” ²⁰ Hɛɛ ene kódemod élanǵéɛ Yesue aá, “Nhidé échɛn mbéndé ésyáál; cheé émpɛe éhéɛne mɛ abel.” ²¹ Yesue antimtɛn mó aá, “Nzé ehede wɛɛ móowóo awusé á yál ké ahóg, kǵg ésoɔm bwɛm é’syáál ábe éwóo, étéd nímé mɔné ébe betótókɛ bé bad. Nzé ebélé nɛ, wɛkúd nhɔn ádyɔb. Ene pɔndé éhye éhíde mɛ. ²² Áde ene kódemod áwógé nɛ, anwógé mbéé áte bwámwam áhidé-’ɛ áyále ambé nhɔn bwámwam.”

²³ Hɛɛ Yesue álanǵéɛ ábɛ bembapɛɛ aá, “Ne mbále nlanǵe nyé nɛn mɛɛ élél áte nhɔn mɛ mod ásoł á nkamlen ri Dyɔb. ²⁴ Nláa nyé ampɛ nɛn mɛɛ éde mwán a akan sánkalaa a nyam néɛ Kamél áponj á epɔn é ndɔnde tómaa nhɔn mɛ mod ásoł á nkamlen ri Dyɔb.” ²⁵ Áde bembapɛɛ béwógé nɛn, yál enkóm bó áte bwámwam. Bɛnsédéd bánken, “Nzé-’ɛ áhele ákud e’sooson?” ²⁶ Hɛɛ Yesue ánóné bó chóónj bonj áhɔbɛ aá, “Ne baányon nɛn déehelɛɛ sɛ ábenléd bonj ne Dyɔb dyaɔm dyaɔm déelɛɛ áte.” ²⁷ Hɛɛ Petro áhɔbɛ aá, “Noné’, sɛtédɛtɛ chóm ésyáál áhid wɛ, chee-’ɛ ébɛ nímɛd nsyán.” ²⁸ Hɛɛ Yesue álanǵéɛ bó aá, “Ne mbále, nlanǵe nyé nɛn mɛ, pɔndé eché Mwán-a-Moonyon ádyɛ’ɛ á atii dé nkamlen ne eche ehúmé ésyáál á nkónsɛ nímɛ ríhúé’, nyé bad dyóm ne bébe ábe béhíde mɛ nyémpɛ nyéédyɛ á metii mé nkamlen, nyékáádtɛ metúmbé mé Israel dyóm ne mébe. ²⁹ Kénzɛ-’ɛ awé atédɛtɛ eche ndáb, baányan, sáá, nyaá, bán, ne eche mbwóg áyál echém, ákud chó mbwókel e ngen, ákud-te alongé áde déemaá’.” ³⁰ Bonj bad híin ábe bédé á’só boob bélyag mbíd, híin-ne ábe bényag mbíd bébé á’só.”

20

Ngan e bad bé nsón

¹ Hɛ dɔo Yesue ákalɛé ngan aá, “Nhóbe nɛ áyále nkamlen mɛ mɛn rídɛ nhǵtɛn nɛŋgáne nwóo-nzag nhóg awé ambíd á ndáb epɔg é mbwɛmbwɛ áke dé ahed bad ábe ásábɛɛ, ábel nsón áwɛ nzag-tɛ. ² Bósbóo bémpɛ á nchemten áyále nsábe mé epun é bɛn bonj álómé bó áwɛ nzag-tɛ. ³ Ane nwóo-nzag antím ámbíd ámpɛ á dyad-tɛ á ngán abog. Antán bad bé nsón bémpɛe áhed. Bényéém ngɛn, bébele’áá chómchóm. ⁴ Hɛɛ álanǵéɛ bó aá, ‘Nyémpɛ nyéke nyébel nsón áwɛm nzag-tɛ, mɛsábɛ nyé nsábe nímɛ ríkwoǵnéde.’ ⁵ Né-’ɛ, bɛnkɛ. Ambéle melemlɛm mé dyam á kád, ne á ngán éláán. ⁶ Dyam ngán étáan néɛ ane mod átímé á dyad-tɛ ámpɛ, antán bad bé nsón ábe bómpɛ béntyéém, bébele’áá dyaɔm dyaɔm. Hɛɛ ásedtɛ bó aá, ‘Cheé nyébébtɛ epun é bɛn ésyáál hɛn ngɛn áde nyébelɛɛ dyaɔm dyaɔm.’ ⁷ Bɛnkwentɛn mó nɛn bán, ‘Modmod eetédɛɛ sɛ á nsón.’ Hɛɛ ane mod álanǵéɛ bó aá, ‘Nyémpɛ nyékag-kóo nyébel nsón áwɛm nzag-tɛ.’

⁸ “Áde ngukél épédé, ane nwóo-nzag anláá awé mod awé anɔne ábɛ bad bé nsón aá, álad bad bé nsón áte, ásábe bó. Aá, ábooted ne bad ábe bédimtɛné ape, ásoǵ-ke ne ábe bésébpɛ ape. ⁹ Ambeé bad ábe bémbootéd nsón á ngán étáan nsábe mé epun é bɛn ¹⁰ Ade bad ábe bénsébɛ nsón ábooted bépédé ákob nsábe, bɛnwɛmtɛn bán, békud nsábe nímɛ rítómé mɛ bad ábe bémbootéd nsón á ngán étáan. Bonj bómpɛ bɛnkúd melemlɛm mé nsábe. ¹¹ Ade békóbe mɔné nímɛ bémbeé bó, bémbootéd anyoo áte. ¹² Béhɔbɛ bán, ‘Ábɛn bad bébéle nsón háwa póg chɛmpɛn, ké nɛ, esábpɛ bó melemlɛm néɛ sɛ ábe sɛbalé nsón epun é bɛn ésyáál ne enyɛn é ngine.’ ¹³ Nwóo-nzag antimtɛn ábɛ bad nhóg aá, ‘Amúɛ, meédogɛɛ nyé. Eesaá mbále bán dentii bán mɛbe nyé nsábe mé nsón mé epun é bɛn-’ɛ? ¹⁴ Nyékob-pɔo nímɛn mɔné, nyékag. Mmɛn-’ɛ ntífíd mɛɛ mɛsábɛ anɛn mod awé adimtɛné ape melemlɛm ngáne rísábpɛ’áá wɛmpɛ. ¹⁵ Meewóo’ɛ kunze ábenléd nímɛm mɔné ngáne rídáá-yɛ? Cheé ékás bonj nyébébtɛ nɛm á abum áyále ábɛm e’bonj bé nɛm?” ¹⁶ Yesue ansógtɛn ene ngan aá, “Né-’ɛ, bé’só bɛtɛm bé mbíd, bé mbíd-te bɛtɛm bé e’só.”

*Yesue ahóbe ngen eché elóntɛné
éladán ngáne béwúú’ɛ mó*

(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Yesue ne ábɛ bembapɛɛ békágé’áá á akuu á Jerusalem. Ade békágé nɛ dɔo áchágé bó á nkag, bonj álanǵɛ bó á kun-tɛ aá, ¹⁸ “Pón nyébíi bán dekaǵ á Jerusalem, áwed-taaá bébéé Mwán-a-Moonyon á mekáá mé beprɛɛ bémbáá ne bemeléede bé mbéndé. Bó-’ɛ bébéé mbakú bán atánǵɛn awé. ¹⁹ Ébɛ mó á mekáá mé bad ábe béesé bad bé Israel. Bó-’ɛ béwóodɛ

mó, bésiwádtāād mó e'tanǵú, bébōmē-é mó á awōg. Boŋ ámbíd e e'pun é'láán Dyōb dépuúd mó."

Nyē-mwān ahdte bān metii

(Mak 10.35-45)

²⁰ Ámbíd e pónéd dóo Zebedie mwaád ápédé wée Yesue ne ábē bān bé baachóm bébe, abwōg mebóbóŋ, ácháa-é Yesue aá ábele mó dyam. ²¹ Yesue ansedéd mó aáken, "Cheé éhedeé?" Dóo ákwentanné mó aá, "Bǵ me akag nēn weé, pónéd eche wébēé á nkamlen, ábēm bān bēn bébe bēdyéé we á nkǵ, nhǵ ekáá émbáá, aníní-é á ekáá é emwed." ²² Héé Yesue ákwentanné bó aá, "Nyéebíí é chǵm éche nyésēdteé. Nyééhēl metuné nime mēpēmme apém-é?" Bēnkwentán bān béhēl. ²³ Dóo Yesue álanǵéé bó aá, "Ne mbále, nyéepēm boŋ meewóó'é kunze ápwed mod awé ádyéé me á ekáá é mbáá ké' é ekáá é emwed. Abē e'tál é'dii e'tál ábe é'bágnédé ne bad ábe echem Sǵŋ ánábnédé bó." ²⁴ Ade ábíníí bembapēe dyóm bēwógé nē, bēnlíín ábē baányan bébe. ²⁵ Né-óó Yesue anlad bó áte, boŋ álanǵē bó aá, "Nyébíí nēn bān, benkamlenē ne bad bēmbáá bé nkǵsé bēbenlad ngine ákamlen bad ábe bédé áse échāb. ²⁶ Boŋ éetǵngēné abē nē átfinté echēn. Kénzēé awé ahede aá móbē mod ambáá átfinté echēn, atǵngéné abē mbālede awēn. ²⁷ Kénzēé-é awé ábē mod a'só átfinté echēn, atǵngéné abē awen ntǵŋ. ²⁸ Melemlem nēé Mwān-a-Moonyon eépedéé aá bad bēbenle mó, boŋ apedé ábele bad, ábe-é áde alongé ákōde bad híin."

Yesue achǵŋté bad bébe

abe bēnkwē ndím

(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)

²⁹ Ade Yesue ne ábē bembapēe béhidteé á Dyad á Jeriko, ndun e mod ehidé'áá mó. ³⁰ Ene pónéd-óó bad bébe ábe bēnkwē ndím bēndyéé á nkǵŋ n' nzi. Ade bēwógé bān, Yesue atóme', bēmbootéd abón bān, "A-Mwān a mbyaa nime Dabide, wóg sé ngǵ!" ³¹ Ndun e mod echē embé áhed enkané bó áte bān bédib nsāl. Boŋ bó-é bēmbádnēn abón ne ngine bān, "A-Mwān a mbyaa nime Dabide, a-Sǵŋ, wóg sé ngǵ!" ³² Yesue antyéem, achélé bó boŋ ásedté bó aáken, "Cheé nyéhedeé bān, míbele nyé?" ³³ Bēnkwentán bān, "A-Sǵŋ, séhede bān, ébel sényinen." ³⁴ Yesue anwóg bó ngǵ, né-óó ambán bó mekáá á míd. Abwōg-ábwōg bēmbootéd anyinen, béhidé-é mó.

21

Yesue asólé á Jerusalem nēé kǵŋ

(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Jǵn 12.12-19)

¹ Ade Yesue ne ábē bembapēe bēkwógé ape á Jerusalem, nēé bēpédé á dyad á Betpeg á ekone é menzab Yesue anlóm bembapēe bébe á'só. ² Anláá bó nēn aá, "Nyékag á dyad áde áde nyé á'só nē. Nzé nyésólé sólén, nyéētán nēé bētǵngé ésel ne mwān ánkǵ. Nyéhune bó nyéhiiinad me. ³ Nzé mod asédté nyé aáken, cheé ekáá boŋ nyéhunne', nyeláá mó bān Sǵngwéé* atógnéné bó. Nzé nyéhóbé nē, ábwōg-ábwōg ane mod áchennéd nyé." ⁴ Nēn dēmbenléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlómēnné nkal é'dáodǵŋ aá,

⁵ "Aláa dyad á Zayon aá,

Nyénone', echen kǵŋ ehyaǵ awēn,

asúdté yǵl, adiídé ésel, etum é nchóm a ésel."

⁶ Né-óó ábē bembapēe bēnké bēbēl-le ngáne Yesue ányǵgtēnné bó. ⁷ Bēmpēén éché ésel ne mwān, bétéd échab mbóté, bétal chǵ ámín, boŋ Yesue ádiide'. ⁸ Ekud é bad bēntál échab mbóté á nzi-té, ábíníí-é bésélé' e'kikag é' míí, bétalé' á nzi-té. ⁹ Ndun e mod echē ekágé'áá mó á'só ne echē ehidé'áá mó ámbíd bēmbootéd abón bān, "Hosána, mekenag mébē ne mwān a mbya nime Dabide.

Nnam mbē ne ane awé apedé á dín áde Sǵngwéé.

Hosána, mekenag ne Dyōb áde áde se ámín!"

¹⁰ Nēé Yesue asólé á Jerusalem nēn sólén, bad bésyāal bēpuuté, bésēdte-é bānken, "Nzēé ne?"

¹¹ Dóo ene ndun e mod ékwentanné bān, "Yesue mó adé, nkal é'dáodǵŋ a dyad á Nazaret á mbwóg e Galilia."

Yesue anané bekab bé nyongé

á Ndáb-e-Dyōb

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Jǵn 2.13-22)

¹² Ámbíd e nē, Yesue anke asól á Ndáb-e-Dyōb. Annān bad bésyāal ábe békábé'áá dyon áwēd-te. Ankuné betébele ábe bad bēpénlé'áá mōné ámín mekuu ámín, ákuné-é metii nime bad ábe bésómmé'áá mbǵngé mekuu ámín. ¹³ Anláá-é bó aá, "Eténlédé nēn bān, Dyōb áhóbé aá,

* 21:3 Sǵngwéé: káa nwón.

'Echem ndáb etáŋgéné achəgned bán ndáb e mekáne.' Boŋ nyētímté ch́, 'mbwəg mé bech́b!' "

¹⁴ Bad ábe bēnkwe ndím ne bad ábe mekuu ménwēē ábe bémbē áhed bēmpē áwē, ádí-
te b́ bwám. ¹⁵ Boŋ áde beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bényíné menyáké níme
Yesue ábelé, boŋ béwóg-ke e'saad ábe bēndem bébónéé á Ndáb-e-Dyöb bán, "Mekēnag mébé
ne mwán a mbyaa níme Dabide," bēnliŋ bwámbwam. ¹⁶ Bēnsédé Yesue bánken, "Ewóge
chóm-éé ábē bán béhóbéé-ye?" Yesue ankwentén b́ aá, "Ée, nwóge'. Nyéelāā' é mbéd á kálag
e Dyöb nēn bán, Dyöb ábónséné e'ched é' bēndem ne é' bán bé nkáál ábe mó mekenag mé
bwám-ε?" ¹⁷ Ambíd e nē Yesue antedé b́ á Jerusalem áke ánāá á dyad á Betani.

Yesue ne alín á ngəl

(Mak 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Epog é mbwəmbwə áde átímeé ámbíd á Jerusalem nzaa enkób mó. ¹⁹ Ade ákagké né
annyín alín á ngəl. Anké áhed, boŋ enkényinné epum ké ehóg áwedé-mín étóméé byaá. Héé
Yesue álangéé ábē bwel aá, "Wéechyáá' é epum ámpé mbéd." Abwəg-ábəwəg bwel bényhyéle.
²⁰ Ade ábē bempape bényíné nē, yál enkóm b́ áte bwámbwam. Héé bēsdéé bánken, "Chán
ádén alín á ngəl ámwéde áyēle á mehéle-te nēn-ε?" ²¹ Yesue ankwentén aá, "Ne mbále nlange
nyé nēn meé, nzé nyédúbpé ne nlém nýsýāēl, né saké dyam áde múbélé ábén bwel áyāl démpen
nyébenlé. Boŋ né nyéhəle-se nyelāá káōŋ ne enén mbood nēn bán, 'Hídé hén, éke ébwēm yál á
edíb é nkwe-te,' ébenléd-te nē dēn. ²² Nzé nyéwóó adúbe bán, kéchéé éche nyéhédné Dyöb
á mekáne-té nyéékúd, né nzé nyéhédé nyéékúd."

Nsédteé tŋgene kunze eche Yesue

(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³ Yesue ansól á Ndáb-e-Dyöb, áyāgtē bad. Ade áyāgtē nē, d́o beprise bémbáá ne bad
bémbáá bé Israel bēpédé áwē, bēsdéé mó bánken, "Kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan?
Nzé-móde abagé-ε we ene kunze?" ²⁴ Yesue antímtén b́ aá, "Me ámpé mēsedéé nyé dyam
ahóg. Nzé nyékwenténé d́o né me-ε mēlāā nyé kunze eché níwóó ábel nímén mekan.
²⁵ Edusen éche Jone ádúsánáá bad héé émbídté? Embíd ne Dyöb-ε ngé ne baányon?" Bēn
ne bēn bēmbootéd apentén bán, "Nzé dehóbé nēn bán, 'Jone eché kunze ehúú ne Dyöb,'
né ásedéé syānē aáken, 'Chee-ε enkāŋ boŋ nyénkéndúbé mó?' ²⁶ Boŋ nzé dehóbé bán, 'Eché
kunze ehúú ne baányon,' né échén ekud é mod ébel syānē mbéy áyale bad bésýāēl béndúbé
bán Jone abédéε nkal é'dāōdŋ." ²⁷ Né-ōó bēnkwentén Yesue bán, "Séebíí'ε." Mó-ε antímtén
b́ aá, "Né ké me-ε ámpé meelāá' é nyé kunze eché níwóó ábel nímén mekan."

Ngan e bán bé baachóm bébe

²⁸ Yesue ámbé ásedéé beprise bémbáá ne bad bémbáá bé dyad aáken, "Chán nyényíné
ádén akan tŋgene enén ngan? Mod nhóg abédé áwē anchyáá bán bé baachóm bébe. Héé
ákíí mwán ambáá aláa aá, 'A-mwán, ké ébel nsón á nzag-té chíi.' ²⁹ Mwán antímtén mó
aá mókaá. Boŋ ámbíd e pónde anhəŋlén mewəmtén, áke. ³⁰ D́o ane mod ákíí wēé mwán
asad, aláa-ε mēmpé melemlem mé dyam. Anén mwán antímtén sáá aá, 'A-Sáj, mékē' boŋ
eékii." ³¹ Héé Yesue ásedéé beprise bémbáá aáken, "Átínté ábén bán bébe, ahéé ambél
ngáne sáá áhédé'áá?" Bēnkwentén mó bán, "Ambáá." Né-ōó, Yesue anláá b́ aá, "Ne mbále,
nlange nyé nēn meé, besaad-bé-tááse ne bekwaleε bédé asól á nkamlen ní Dyöb tómaa nyé.†
³² Nhóbe nēn, áyāle Jone, Nduzene ámpé, alúmed nyé nzii eché etyéémé, nyénkéndúbé mó,
boŋ besaad-bé-tááse ne bekwaleε béndúbé. Ké nēé nyénnyín-naá nē, nyénkénhəŋlénne,
nyénkéndúbé-'aá mó."

Ngan e bebel bé nsón ntéd

(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ Yesue anláá b́ aá, "Nyéwóŋlén ngan empée. Nwóó-nzag nhóg abédé mó awé ankwél nzag
e e'pum é' mel ábe bēbenléé mím. Ankág ch́, ábel bwál wēé bémíneé ábē e'pum é' mel
ábel mím, alón-ε ebem áwéd-te wēé bédýeε'ε áñon nzag áte. Ambéé ene nzag wēé bad ábe
b́ōb́ō békáb mbote áte, ákē á alon démpée. ³⁴ Adé pónde épédé eche bēpadié e'pum,
ane nwóó-nzag anlóm ábē bembəlede wēé ábē bebel-bé-nsón ákobe mó áde asii dé e'pum.
³⁵ Héé ábē bebel-bé-nsón békóbé ábē bembəlede, bēwanné' nhóg, bēwūε' ámpée, anííí-ε
bēwūēnē meláá. ³⁶ Ambíd é pónde ane nwóó-nzag anlóm bembəlede bēmpée ábe bēmbuí
áte tómaa ábííí. Ábē bebel-bé-nsón bēmbél ábē bembəlede melemlem ngáne bēmbenlé
bé śo. ³⁷ Ambíd é pónde anlóm awe mwán áwāb, ne mewəmtén nēn bēbéé mó edúbé. ³⁸ Boŋ
áde bebel-bé-nsón bényíné ane mwán nēé áhúé'ε, d́o b́ bēn ne bēn béhábéé nēn bán, 'Ndyé-
a-mbwóg nēn, nyéhyag! Déwúu mó, ábel nēn, eche mbwóg ésuuned syānē.' ³⁹ Hē d́o békóbé
mó, bēbídēn mó á nzag-té, boŋ bēwúú-ε mó." ⁴⁰ Héé Yesue ásedéé ábē bad bémbáá bé dyad

† 21:31 Baá mbáá bé Israel béndúbé nēn bán bekwaleε ne besaad-bé-tááse bēesónlé á nkamlen ní mín.

ne beprise bémbáá aá, “Bɔɔb-pɔɔ, nzé nwóo-nzag ne apedé, cheé ábenlé ábē bebel-bé-nsón?”⁴¹ Hē dɔɔ békwentanné bán, “Awúú ábē e’bébtéd é’ bad e’bébtéd é kwééd, ábē-é ene nzag wée bebel-bé-nsón bémpēe ábe bébe mó ádē asii á mbote nzé pónDé epedé eche bepádéé e’pum.”⁴² Yesue anláá bɔ ampē aá, “Nyééláá-é mbéd wée eyale é Dyöb éhóbé nén bán, ‘Aláá ádē belón-bé-ndáb bēnchenéé dɔɔ átimé aláá dé etógnén ábē. Sánjwéé mó ámbel nén, édé-é syánē menyáké.’

⁴³ Né-ɔɔ nlanje nyé nén mēé, békobén nyé etál éche nyéwóó néé bad bé nkamlen ní Dyöb, bébé wée bad ábe bébele’ ngáne Dyöb áhédeé.”[†]⁴⁵ Ade beprise bémbáá ne Befarisia béwógé échén ngan éche Yesue ákálé, bēnchem bán, bɔɔ ákanléé chɔ. ⁴⁶ Né-ɔɔ béhédeé áá mó akób, bonj bémbánj ábel nē, áyāle bényín bán, ene ndun e mod enyíné áá Yesue néé nkal é’ dáádānj.

22

Ngan e ngande e e’wóngé

(Luk 14.15-24)

¹ Yesue ámbé ábenléd ngan ampē ákalen ábē bad. Anhób aá, ² “Nkamlen ní mín rídé nēngáne kánj póg eché enláá ábē bembáledé aá bébonjen ngande e e’wóngé ábe awé mwán a mwenchóm. ³ Ene kánj-é anlóm ábē bembáledé aá béke béchag bad ábe álébpé áyāle ene ngande, bonj ábē bad bēnkēnkwenténné ape. ⁴ Héé álóméé bembáledé bémpēe aá beláa bad ábe málébpé nén bán, ‘Nyébíí nén bán, mmaá nyag ne e’lem ábe é’bóó yál awúú. Chóm ésyāal-é édé mbónsén, nyéhyag-kɔɔ á ngande.’ ⁵ Bonj ké nē ábē bad ábe bēnlēbēé bēnkētédte níímé nlébtéd néé dyam. Mod téé ahidé’áá níímé ntíí ámbíd. Behóg bēnké áwāb nzag-tē, ábíníí béhídé níímab nsón mémpēe ámbíd. ⁶ Ábíníí-é bēnkób ábē bembáledé, bébom bɔ, béwúú-é bɔ. ⁷ Ene kánj enlínj bwāmbwam. Né-ɔɔ, anlóm éche sánze. Néé épédé, éwúú bad ábe bēnwúú ábē bembáledé, éhyāād-te ábē bad dyad. ⁸ Dɔɔ álánjéé ábē bembáledé bémpēe aá, ‘Ngande e e’wóngé emaa mbónsén ábē, bonj bad ábe nílébpé béekwognedéé chɔ ábē ásé. ⁹ Bɔɔb-pɔɔ, nyékag á mbom ní nzii á dyad-tē, nyéchéle bad bésyāal ábe bényíné bán, béhyag á ngande.’ ¹⁰ Né-ɔɔ ábē bembáledé bēnké á dyad-tē, bēlád bad bésyāal ábe bényínne, ken mod a bwám ké’é mod a mbéb, kóáj ndáb e ngande enlóg áte.

¹¹ “Kánj empē á ndáb-te ánon bad ábe bepédé á ngande. Ade apédé anyín mod awé enkénhé asanj áde ántāngēnné ahé á ngande e e’wóngé. ¹² Héé ásedtéé mó aá, ‘Amúé, chán émwéde ape hén áde wééhédeé asanj á ngande e e’wóngé.’ Bonj ane mod enkénhóbpé dyamdiam. ¹³ Dɔɔ kánj élanjéé ábē bembáledé ábe béchágté’áá beken aá, ‘Nyéhanj mó mekáá ne mekuu, nyébwēm mó á ebwóg, á ehíntén-tē. Áhed-taá béchýéé’é, bédýag-ke mesoj á nsól.’ ” ¹⁴ Héé Yesue ásogtéé enén ngan ne e’yale nén aá, “Dyöb áchēnle’ bad híin ábē ásé e nkamlen níímé, bonj nguse chɔɔ épwednéd.”

Yesue ne asaa á tááse

(Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)

¹⁵ Ebédé pónDé póg eché Befarisia bēnkéé mbom, áhage Yesue, ábel békóben mó awusé tēngene e’yale ábe bébid mó á nsól. ¹⁶ Bēnlóm ábáb bembapēe nchoo ne bad bé epepé éche Hérode wée Yesue. Néé bepédé áwē, bēlanjéé mó nén bán, “A-meléed, sébíí nén bán, ekale mbále. Sébíí-é ampē nén bán, ayáge ádōnj tēngene mbéndé e Dyöb áde mbále. Mewēmtēn mé bad ne e’só é’ mbom é’ bad béehānlánné ádōnj ayóged. ¹⁷ Láá-é sé ngáne ényíné ádén akan. Mbéndé eche syáné ehóbe nén bán désanjje’ tááse wée Kaiséé, kánj e Roma-ye?” ¹⁸ Bonj Yesue ámbíí níímab mewēmtēn mé mbéb. Né-ɔɔ ansédéd bɔ áaken, “Nyé bedog-badé, cheé nyéhagkéé mé? ¹⁹ Nyélúmed mé mōné níímé bésanjnadte tááse eched.” Bēmpiinéd mó mōné mé ekii. ²⁰ Dɔɔ ásedtéé bɔ áaken, “Edííndjé éche nzéé chén? Dín áde nzéé-é dēn?” ²¹ Bēnkwentén mó bán, “Abe Kaiséé.” Dɔɔ álánjéé bɔ aá, “Nyébag-kɔɔ Kaiséé éche édé éche Kaiséé, nyébag-ke Dyöb éche édé é Dyöb.” ²² Ade béwógé nē, yál enkóm bɔ áte. Né-ɔɔ bēnhídé áhed, béké-é.

Ayóged áde Yesue

tāngene mpuu ámbíd e kwééd

(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)

²³ Eché epun chēn donje á Besadusia bémpē wée Yesue. Besadusia bēndūbē bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd. ²⁴ Dɔɔ béhóbéé bán, “A-meléed, mbéndé e Moséé ehóbe nén bán, ‘Nzé mod awóó mmwaád bonj awédé áde bɔ ane mmwaád béepedéé mwán awále, mwānyanj á abum ahóg atāngéné ane nkúd awónj, ábel bonj dín áde mwānyanj déébɔɔ.’” ²⁵ Bɔɔb-pɔɔ, bad bébédeé hén mod saámbé ábe bēmbíd abum ahóg. Mod a’só anwónj

[†] 21:43 Donje á kálag dé’só ábáde nchoo 44: Mod ké ahéé awé alúmé ádē aláá ámín ábōgtéd áte. Bonj ane awé dhūntédte ámín, ányógtéd áte.

mmwaád, bon awé áde bó mmwaád ne béepedéé bán awále, né-óó mwānyan awé anhid mós anlyəgnéd ane nkúd a mmwaád. ²⁶ Ane mómpē anwé áde bó ane mmwaád béepedéé bán awále. Melemlen mé dyam mēmbenléd ne awé alónténé béláán, kóŋŋ bébōm bós mod saámbe. ²⁷ Káŋŋne á asóg ane mmwaád mómpē anwé. ²⁸ Bəəb-pə́s á pónde e mpuu, mmwaád awé nzéé ane mmwaád áchəgnédte áyāle bós moosyāal saámbe bēnwōŋ mós?" ²⁹ Yesue antimtén bós áá, "Nyēpane' áyāle nyéesōŋtēnéé chōm éche eyale é Dyōb éhóbéé, nyéesōŋtēnéé-é ngáne ngíne e Dyōb ésógé abé. ³⁰ Ayāle pónde échē bad bēpuu' é ámbid e kwééd mewōŋgé méebáá ámpē. Bad bēbē nēngáne ángel éche édé ámín, bēwōŋnéé. ³¹ Nyéeláá' é mbéd dyam áde Dyōb ahóbé áwēn tāŋgene mpuu-ye? Dyōb ahóbé tāŋgene ábēd betaa áá, ³² 'Me-éé ndé Dyōb áde Abrahamé, Aisigé ne Jakóbé.' Dyōb ádlii Dyōb á bad ábe bédé á alonjé, saké Dyōb á bad ábe bēwédé." ³³ Ade ene ndun e mod échē embé áhed éwógé nē, bēmbē menyáké bwāmbwam tāŋgene ayáged áde Yesue.

*Mbéndé ébe éche étómténé
etógnén abé*

(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴ Ade Befarisia bēwógé bán nkwenten níme Yesue ámbéé Besadusia mēmbēl bēhele dyamdyam ahób, bēnladén áte. ³⁵ Hē dós bós mod nhóg awé abédé meléede a mbéndé, áhyédé Yesue akəg, ásedte mós áá, ³⁶ "A-meléed, áftnté mbéndé ésyāal, éché étómténé etógnén abé?" ³⁷ Yesue ankwentén bós áá, "Etāŋgéné édaŋ Sāŋgwéé ádoŋ Dyōb ne nímoŋ nlem nísyāal, ne échoŋ edaádaŋ ésyāal, édaŋ-é mós ne nímoŋ mewēmtēn mésyāal. ³⁸ Enén mbéndé chō étómténé etógnén abé, ebé-é mbéndé e'só. ³⁹ Mbéndé échē elónténé ébe échē chōmpē edé etógnén melemlen nēngáne e'só edlii nēn 'Édaŋ mwānyon ngáne édás echon yāl.' ⁴⁰ Echén mbéndé ébe chós éwānlé mbéndé éche Moséé ésyāal ne mekan níme bekalbē-e' daádaŋ bēyágté."

*Nsedté tāŋgene
Ane-awé-Béwógté*

(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)

⁴¹ Hē dós Yesue ásedte ábē Befarisia ábe bēnladén áte áá, ⁴² "Chán nyéwēmtanné tāŋgene Ane-awé-Béwógté? A mbyaa níme nzéé áhuú?" Hēé bēkwénténé mós bán, "Abidé á mbyaa níme kəŋ Dabidé." ⁴³ Yesue ansedéé bós áá, "Cheé-ó enkəŋ bon Dabidé áde Edaádaŋ é Dyōb élyágté mós áchəgké mós áá, 'A-Sāŋ,' áde ahóbé áá, ⁴⁴ 'Sāŋ Dyōbe anláá awēm Sāŋgwéé áá, Dycé áwēm ekáá émbáá, káŋŋ ne á pónde échē mēbenlé bon ékəgté ábōŋ bad bē ekoyí ámín ne mekuu.' ⁴⁵ Néé Dabidé mwēn ásebpod mós achag áá, Sāŋgwéé, chán-nō Ane-awé-Béwógté áheleé abé awe mwān?" ⁴⁶ Bós modmod bēnkēnhēnlé mós dyamdyam akwenten. Bootya échē epun bēnkēnchu' é mós dyamdyam aseded ámpē.

23

*Elébé tāŋgene bemeléede
bé mbéndé ne Befarisia*

(Mak 12.38-39; Luk 11.43, 46, 20.45-46)

¹ Ámbid e nē, dós Yesue álāŋgéé ene ndun e mod ne ábē bembapee áá, ² "Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bós bétédé etál éche Moséé bəəb ayáged bad. ³ Né-óó, nyétāŋgéné bós awóglēn nyébelé-é mekan mésyāal níme belāŋgéé nyé, bon nyébéle' mekan níme bébeléé, áyāle bébeléé mekan níme bēhóbéé. ⁴ Békaa' e'deltéde bē nted, bēpēmtad bad, bon béesaá mbonjén ábán ké ekáá áwōŋgen bós ápém mós. ⁵ Kéchéé éche bébeléé, bébele chós ábel bon bad bēnyín bós. Békálte' bán bē ntyág ábe bēhágké nchoo mé e'yale e' Dyōb áte, bon bētāá á mbōm ne á mekáá, bēchabte e'túd* ábe bēwáá' é á mengombe mín bwāmbwam. ⁶ Bédəe e'tál bé edúbé adyce á hōm á ngande, bédəŋ-é metii mé edúbé adyce á ndáb é mekáne. ⁷ Bédəe bán, bad bēlente bós ne edúbé ésyāal á dyon-tē, bédəŋ-é bán, bad bēchəge bós bán, 'A-meléed.' ⁸ Bon nyé, nyéemwāg-se bēchəgé nyé bán, 'Meléede.' Ayāle meléede nhóg móo nyéwóó, baányan bós-áá nyédíi. ⁹ Nyéechəge-é mod ké nhóg á nkōŋse wēn bán Titéé áyāle nyéwóó-é Titéé nhóg, awēn Titéé awé adé ámín. ¹⁰ Nyéemwāg-ke se bēchəgé nyé bán, 'Sāŋgwéé' áyāle nyéwóó Sāŋgwéé nhóg, Ane-awé-Béwógté. ¹¹ Mod awé adé ambaá áftnté e echén atāŋgéné abé mbaledé awēn. ¹² Kénzézé awé achágté yāl, Dyōb désudéd mós, kénzézé-é awé asúdté yāl, Dyōb déchəged mós."

* 23:5 Etúd: Bēwáá' áá e'túd álūmed bán bēbenle Dyōb.

*Yesuε aselε bad bε medogkε**(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52, 20.47)*

¹³ Doo Yesuε ahōbεε aá, “Ebēen nyé bemeléede bε mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bε medogké! Nyédibe’ ekob é nkamlen mí mín ábel boŋ bad béésǎlε’. Nyé bēn nyéésǎlé, nyéemwāg-kaá bán bad bεmpée ábe béhεde asól bésǎl.† ¹⁵ Ebēen nyé bemeléede bε mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bε medogké. Nyékag meloŋ ne meloŋ ábel boŋ mod nhóg átímen nyé. Boŋ nzé amaá nyé átímen, nyébelé nyébébéd mó nyaa eché ákwógnédé ákud nkógsen á dü-á-muú níme rítómé nímēn ngen ébe.

¹⁶ “Ebēen nyé ebébtéd nyé bad ábe békwdé ndím, boŋ bélyágté bad bεmpée. Nyéyágte bán, ‘Nzé mod amwédé melé á dín á Ndáb-e-Dyób, né nē déesaá dyam, boŋ nzé mod amwédé melé á dín á bwēm é’ gól ábe é’ dé áwéd-te, átǎngéné ábel dyam áde ámwééné melé.’ ¹⁷ E’yókél é’ bad bēn, nyékwdé ndím! Cheé étómténé etógnén abé, gól-le, ngé Ndáb-e-Dyób eché ebelé boŋ gól ebé chóm éche ésaá á’só é’ Dyób? ¹⁸ Nyéyágte’ ámpé bán, ‘Nzé mod amwédé melé á dín dé menyán mé mende, né nē déesaá dyam. Boŋ nzé mod amwédé melé á dín dé mende níme méde á menyán mín, átǎngéné ábel dyam áde ámwééné melé.’ ¹⁹ Bad bε ndím bán! Cheé étómténé etógnén abé, mende ngé menyán níme mébéle boŋ nímé mende mébé chóm éche ésaá á’só é’ Dyób? ²⁰ Né-óó kénzée awé amwédé melé á dín dé menyán mé mende, né amwédé nímé melé á dín dé menyán ne mende ké méhéé níme méde áwédé-mín. ²¹ Kénzée-ε awé amwédé melé á dín á Ndáb-e-Dyób, né amwédé nímé melé á dín á Ndáb-e-Dyób ne á dín á Dyób áde ádyεε’ áwéd-te. ²² Kénzée-ε ámpé awé amwédé melé á dín dé nkoŋ ní mín né amwédé melé á dín dé atii dé nkamlen ní Dyób ne á dín á Dyób áde ádíde áde atii.

²³ “Ebēen nyé bemeléede bε mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bε medogké! Nyébage Dyób akab ahóg átínté e mekab dyóm, ké dé mekulé níme béchámneé ndyééd néε mínt, díl ne kúmin.‡ Boŋ nyéehédeé nló áte ábel ndín é mekan éche mbéndé éhóbé aá nyébele’. Nyéesaá mbále ne Dyób, nyéewóó’ é nlem ní ngól, nyéedúbpe-áa Dyób. Nyéntǎngén nímēn mésyǎal ábel, ésebán nyéchǎbte’ nímíní. ²⁴ Nyé bad ábe békwdé ndím boŋ bélyágté bad bεmpée. Nyébude’ mekan níme méesé etógnén ahíd ámbíd. Nyéhúde’ píuted á mendib níme nyémwāgkε-te, boŋ nyétedte mbinde émbáá éche édé áwéd-te.

²⁵ “Ebēen nyé bemeléede bε mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bε medogké! Nyéwobpe mbwendé ne díse ámbíd e ebwóg, boŋ medyé níme méde áwéd-te médíi medyé níme nyékúdné ndumbán ne ngoód. ²⁶ Nyé Befarisia, bad bε ndím bán! Nyésébe nyéwobe mbwendé ne díse áte, káǎne mbíd e ebwóg chǎmpé éšǎn.

²⁷ “Medim ne nyé bemeléede bε mbéndé ne Befarisia, nyé bad bε medogké! Nyédii néε soŋ éche bεpúbté. Ekine’ áte ámbíd e ebwóg boŋ e’hid ne e’bóó bε ndím ní bad bóó é’lóné áwéd-te. ²⁸ Melemem nē dóo nyényínnadté á’só é’ bad néε bad ábe bésáá boŋ áte nyélóné ne edogké ne mbéb.

*Dyób dikógsen bemeléede bε mbéndé ne Befarisia**(Luk 11.47-51)*

²⁹ “Medim ne nyé bemeléede bε mbéndé ne Befarisia, nyé bad bε medogké! Nyéloo’ soŋ é bekal-bé-e’daádǎn bwám, nyéloŋtε-ε mebón níme bad ábe bésáá. ³⁰ Nyékag, nyéhǎbe-ε bán, ‘Nzé sēmbé á pónde eché ábéd betaa, né sēnkénlaténné bó áde bēnwūú’ é bekal-bé-e’daádǎn áte.’ ³¹ Né dēn álúmté nēn bán nyénkwentén nēn bán nyébídé á mbyaa níme bad ábe bεwúé’ bekal-bé-e’daádǎn. ³² Nyékag-kóó á’só nyémad nsón níme ábēn betaa bēmbootédte. ³³ Nyó chén! Etód é píi ngén. Chán nyémwεé nkógsen ní dü-á-muú abame? ³⁴ Né-óó, mélóme nyé bekal-bé-e’daádǎn ne bad bε debyéé ne bemeléede. Nyéewūú donge, nyéhómé-ε bó á awóg. Nyéswádtéd donge e’ tanjú á ndáb é mekáne. Abíní-ε nyénané myad ne myad. ³⁵ Awúu áde nyéwúé’ bó débél Dyób ákógsen nyé áyale mekiú mé bad ábe bésáá bésyǎal ábe nyéwúú eban á nkójsé, bootya kwééd eche Abéle awé bεwúú ngén, ápe kwééd eché Zakariyaa, mwān awé Berekaa. Zakariyaa awé nyéwúú átínté e Ndáb-e-Dyób ne hóm áde bεbageé mende. ³⁶ Ne mbále nlänge nyé nēn méε, enén nyonge! chǎo ékúdí nkógsen áyale échén kwééd ésyǎal.

Yesuε adé ngól ne bad bε Jerusalem
(Luk 13.34-35)

† **23:13** Donge á kálag dé’só ábádé nchoo 14: Ebēen nyé bemeléede bε mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bε medogké. Nyéldúmtan yǎl ne ntóŋ-ntóŋ mé mekáne, nyédumé-ε mbwóg é bekúdi. Né-óó, nyékúdi nkógsen níme ríchábé ámn. ‡ **23:23** Mínt, díl ne kúmin: bédii byaa ábe bébénládtáa áchám ndyééd.

³⁷ “Wóowó’! A-bad bé Jerusalem, nyéwúε bekal-bé-e’daádəŋ, nyéwúɛnē-’ε bad meláá ábe Dyöb álómé! Nkénwán áte ngen ne ngen álad nyé áte nɛŋgáne nyaá-kúb ákútanné bán, bonj nyéehédéé etál! ³⁸ Nyénəne’, Dyöb détedé echən ndáb, modmod éebáá-’aa áwəd-te. ³⁹ A mbále, nlánge nyé nən méé, nyéenyínénné mε did ámpé káŋj ne á pónédé eche nyééhəbpe bán, ‘Nnam ne ane awé apedé á ðin á Sáŋgú.’ ”

24

Mbootéd mé metake

(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)

¹ Ambíd e nē, Yesue anhidé á Ndáb-e-Dyöb. Ade ákagké nē, dáo ábē bembapεε bétáné mós, bonj belánge mós bán ánwε nyaá eche belóó Ndáb-e-Dyöb. ² Héε Yesue ákwentanné bó aá, “Ngáne nyényínéé ábē bwém é’syáál nē, ne mbále, nlánge nyé nən méé pónédé épε eché aláá ké ahóg déelyəgké ámín e waáb. Bépəntəd mésyáál áte.”

³ Anké á Ekone é Menzab ádyεé ásé. Héε ábē bembapεε bétáné mós wéε bebédé bənpen bonj bésédte mós bán, “Láá sé pónédé eché nímén mekan mésyáál mébenlédté. E’chemléd é’héé bélúméd epε échəŋ ne asóg dé nkòŋsé?” ⁴ Yesue antimtén bó nən aá, “Nyétéd pónédé nən modmod eédögé nyé. ⁵ Bad híin bépε bán bóó bédé Ane-awé-Béwəgté. Bédög-kε bad híin. ⁶ Nyéewögé ngáne nzum éwanteé, nyéewögé-’ε nzunze é nzum. Bonj nyé modmod nyéénəə’. Mmén mekan mésyáál métəŋgéné abenled, bonj saké mós méluméd bán asóg amáá apε. ⁷ Aloŋ ahóg détyeemən ádíníí nzum. Nkamlen nhóg-kε rityeemən nímíní. Nzaa ébē, ndəəb-pe eénəŋnéd ásé mebwóg ne mebwóg. ⁸ Echén ndutul ésyáál ébē nɛŋgáne mewε mé’só nime mmwaád áwógéé nzé ahéde achyáa. ⁹ Ene pónédé békəb nyé, bébε nyé á mekáá mé bad ábe békəgsən nyé, béwúú-’ε nyé. Melonj mésyáál mékós nyé áyále ðin ádem.

¹⁰ “Bad híin béewəŋgé adúbe ámpé. Bébéé nhóg ne aníníí á mekáá mé bad ábe békós bó. Bó bən-ne békóón. ¹¹ Bekal bé’daádəŋ bé metóm híin bébíd, bédög-kε ekud é bad áhíd bó. ¹² E’béb bé nlém á abum béchəgē, né-’sɔ edəŋge é bad híin ésúd. ¹³ Bonj kénzée awé ákaán nímé metake nlém káŋj ne á asóg, ákúđ e’sóosəŋ. ¹⁴ Mmén nkalanj ní bwám təŋgene nkamlen ní Dyöb mékanléd nkòŋsé áte rísyáál ábel bonj melonj mésyáál méwóg. Ene pónédé dáo asóg dépéé.

E’bəbtéd é’ mekan ábe bépε

(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵ “Nyéenyín nées ekúkú é akan éché épεene e’són á’só é Dyöb ébenlédé á Ndáb-e-Dyöb á hóm áde ásaá * ngáne nkal é’daádəŋ Daniele ánhəbpe áá ébenléd. (Nyé ábe nyéláa’ nímén mekan nyésəŋtən mós bwám.) ¹⁶ Nzé nyényíné nē, bad ábe bédé á Judeya bétóm mehelé, béké bésəəm á e’kone mín. ¹⁷ Mod awé adé á nnonj ní ndáb mín eétəgné asud áke détedé chóm éché édé mós á ndáb-te. ¹⁸ Mod awé mós-’ε ámpé adé á nzag-té, eéftímé ámbíd á ndáb áke détedé sote. ¹⁹ Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bébē nkog ne ábe bémwəŋtε nímé mesú. ²⁰ Nyékáanne nən bán áde abəŋgé détané nyé á pónédé áde ahéé ádíí ngáne bwám bwam, ké’ε á mbwε-mé-nkóme-áte. ²¹ Ayále ndəŋge eché ébē ene pónédé ébē ndín eché éébenlédé mbéd bootya nkòŋsé mbootede káŋj ne epun é’chii. Dyamdyam nées áde déébenléd-taá ámpé mbéd. ²² Dyöb amáá ábē e’pun é’ metake asél áte. Nzé énkémbé nē, né modmod éechəŋgé. Bonj á etútú é bad ábe ápwédé, ásel ábē e’pun áte. ²³ Ene pónédé nzé mod aləŋgé nyé aá, ‘Nyénəne’, Ane-awé-Béwəgté mós nən’ káa aá, ‘Móníníí,’ nyéedúbpé’. ²⁴ Ayále bad híin bébídé’ ábe békálé metóm nən bán, bóó bédé Ane awé Dyöb Áwəgté. Bekal bé’daádəŋ bé metóm ámpé bébíd. Bébelé menyáké mé ngáne, bélúmté-’ε e’chemléd híin. Bébel nən ábel bonj bédog káŋj ne bad ábe Dyöb ápwédé, nzé nzii edé ádog bó. ²⁵ Nyénəne’, nlánge nyé nímén mekan á’só é’ pónédé. ²⁶ Né-’sɔ nzé bad belánge nyé nən bán, ‘Nyénəne’ adé á ehyange,’ nyéekəg awed. Káa nzé belánge nyé bán, ‘Nyénəne’, adé á toŋ-té hən,’ nyéedúbpé’. ²⁷ Epε éché Mwán-a-Moonyonj ébē melemlen nɛŋgáne emwεdmwəd étotméé á akuu ne á mbəŋ. ²⁸ Ké héé wéε ndim nábəgké dáo benhəŋnédé béladnéé.

Epε é Mwán-a-Moonyonj

ne asóg dé nkòŋsé

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ “Ade pónédé e ndəŋge ne étotmmé tómén, etondεε ákwε ehíntén, ngən-ne esóg apən. Betintine bébíd ámín, béhún ásé, ngine-’ε éché édé ámín éŋəŋnéd á e’dii. ³⁰ Ene pónédé dáo nyényínne nées e’chemléd é’ Mwán-a-Moonyonj é’bídé ámín. Héé dáo metúmbé mé nkòŋsé mésyáál mébootédte achii ne mebwóg. Bad bényín nées Mwán-a-Moonyonj áhúé-’é á mbag mín, ne ngum, ne ehúmé ésyáál. ³¹ Esaád é elonj émbáá éwəŋnéd. Ene pónédé álóm éché áŋgel á

* 24:15 Hóm áde ásaá: ádíí hóm áde bébagéé Dyöb edúbe ne wéε bad béndúbéé bán, Edaádəŋ éché Esáá édé.

metóngé mé nkõjsé mészāāl méniin, álad ábē bad áte ábe Dyõb ápwédé, bootya atóngé dé nkõjsé ahóg ápe ádiníi.

³² “Nyétéd elánsén wée alín á ngal. Nzé ngen ébóótédé byaá békālē abided, nyēbele nyēbíi bán nchor ídē benben. ³³ Melemlem nzé nyēnyíné nímén mekan mészāāl mébenlad, nyēbíi nén bán, Mwān-a-Moonyon akwogé ape,† adé-ε benben. ³⁴ Ne mbále, nlángo nyé nén mēé, enén nyongel e bad éemaá’é kááj ne nímén mekan mészāāl mébenlédé. ³⁵ Nkon í mí n ne nkõjsé bēmaá, bon ábēm e’yale bēbē abé ne abé.

Modmod eebii’ē epun

éche Mwān-a-Moonyon ápeé

(Mak 13.32-37; Luk 17.26-30, 34-36)

³⁶ “Modmod eebii’ē epun pen ké’ε póndé echē nímén mam mébenlédé. Ké ángel éche édé ámín eebii’ē, ké mwān ámpē eebii’ē.† Titée mwēmpen mó abii póndé eche nímén mekan mébenlédé. ³⁷ Melemlem ngáne émbēé á póndé eche Noa, nē dōó ébēé póndé echē Mwān-a-Moonyon ápeé. ³⁸ Ayāle á póndé eched, byánán mendib mé mbúú mēlōn á nkõjsé-te bad bēdyágé’áá bwēm, bēmwāg-ke, bebaad ne baachóm bēwōñne, kááj ne mbwe níme Noa áślé á bōle é’mbáá-é. ³⁹ Bénkēmbii’ē dyam áde ábenlad, kááj ne póndé eche mendib mé mbúú mēlōnné, méhóód-te bō. Melemlem nē dōó ébenlédé á póndé echē Mwān-a-Moonyon ápeé. ⁴⁰ Bad bēbe bēbelé nsón á nzag-tē, Dyõb átéd nhóg, átédé aníníi. ⁴¹ Bebaad bēbe békógé medyé, Dyõb átéd nhóg, áchenē aníníi. ⁴² Né-óó nyétéd póndé áyale nyēebii’ē epun éche awen Sāngwēé ápeé ámpē. ⁴³ Bon nyēbíi nén bán, nzé nwóó-ndab abyéé’áá póndé eche nchib ápēé nkuu, né ádyéé epin ánon ndab. Né enkēmmwaa áá nchib ábóo mó ndab. ⁴⁴ Né-óó nyémpē nyétāngéné mbonśen abé, áyale Mwān-a-Moonyon ápē á póndé echē nyéekamtēné.

Mbāledé a bwām ne mbāledé a mbēb

(Luk 12.41-48)

⁴⁵ “Né-óó, nyé mod té ábē nēé mbāledé awē awóó debyéé, awē abele-ε mam níme eche sāj alāngé mó áá ábel. Mó adé mbāledé awē eche sāj ábānné áá ákamlen bembāledé ábiníi, anyín-ne nén áá békúde echab ndyééd póndé echē etāngéné. ⁴⁶ Nnam mébē ne ane mbāledé awē eche sāj áhūú’ē, bon atán nēngáne ábeléé mam níme ányāgtēnné mó. ⁴⁷ Ne mbále nlángo nyé nén mēé, ane mbāledé eche sāj ábané bwēm é’syāāle ábe áwóó áwe mekáá áá ákamlan. ⁴⁸ Bon nzé ane mbāledé adé mbāledé a mbēb, bon ahóbé áwe nlēm-tē áá, ‘Ebēm áte bon echem sāj áhūu.’ ⁴⁹ Né-óó aboótédé ábiníi bembāledé ábe bédé áśé echē awanen, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mīm ne be-mmwé-míme. ⁵⁰ Bon ane mbāledé eche sāj áhūu epun éche éewēmtēné ne á póndé echē énkēmbii’ē áá áhūu. ⁵¹ Ane mbāledé eche sāj ákōgsen mó hēén. Ákōgsen mó melemlem ngáne ánkōgsēnné bedog-badé, áhed dō-áá áchyéé’ē bon ádyāg-ke meson á nsāl.”

25

Ngan e ngōndéré dyóm

¹ Yesue ambēnléd ngan empée, áhšbē nén áá, “Póndé eche Mwān-a-Moonyon ápeé, nkamlen mí mí n mébēé nēngáne ngōndéré dyóm éche éntéd ábab e’trúkāj áke dé asin mod awē akude sómbé áke délyāged mó. ² Atínté echē ngōndéré dyóm, étáan émbē eyókél, étáan-ne énwōn debyéé. ³ Abe bēmbé eyókél bēnwālē e’trúkāj bon bēnkēnwālēé dyōg dé etrúkāj áde ákwōgnédé. ⁴ Bon ábe bēnwōn debyéé bēnwālē ábab e’trúkāj ne dyōg démpēe á e’píd te. ⁵ Mod awē akudé’áá sómbé enkēnkobéé ape, né-óó e’chó é’tágté’áá bō, békún-ne. ⁶ Melúde mé nkuu dōó esaad ébidé bán, ‘Mod awē akude sómbé mó ahúe’ nén! Nyéhyag-kōó nyétán mó.’ ⁷ Dōó echē ngōndéré dyóm ésyāngé áśé, échágéd ábab e’trúkāj. ⁸ Hēé eche ébédé eyókél élangéé eche énwōn debyéé bán, ‘Nyéwōngen se áden dyōg dé etrúkāj áyale e’trúkāj ábād é’dimme.’ ⁹ Ngōndéré eche énwōn debyéé entímtén bō nén bán, ‘Aáy! Dyōg áde séwóó déekwōgké syānē moosyāāl. Nyéke nyéchan áden wée bésóméé.’ ¹⁰ Né-óó, ngōndéré ché énké dyōg dé etrúkāj achan. Ade békíi nē, dōó mod awē akude sómbé ápédé. Echē ngōndéré é debyéé étáan eche émbē mbonśen bōšbō bēnkē bésól á ndab e ngande e’wōngé bēdíb-pe ekob. ¹¹ Ambíd e póndé dōó échíníi ngōndéré épédé bon bēlébpe bán, ‘A-Sāj dibhéd sé ekob!’ ¹² Dōó mod awē akude sómbé átimtanné bō áá, ‘Ne mbále, nlángo nyé nén mēé meebii’ē nyé.’ ¹³ Hēé Yesue áśógtéé ene ngan nén áá, “Nyétéd póndé áyale nyēebii’ē póndé eche Mwān-a-Moonyon ápeé.”

Ngan e bembāledé bēldán

abe bēnyāgnēdtē ngāb

(Luk 19.11-27)

† 24:33 Mwān-a-Moonyon akwogé ape káa póndé ekwogé ape.
deéwóó’ē ábēn e’yale.

† 24:36 Ké mwān-ne ámpē eebii’ē: donje á kálag

¹⁴ Yesue ambád ampē aá, “Ene pónde nkamlen nímín mébē nēngáne mod nhóg awē anlédé eke ake, bonj achélé ábē mbaledé alyág eche ngáb áwáb mekáá. ¹⁵ Ambē bó mod té tǎngene echē ngude. Ambē nhóg e’kálé é’ kábpe é’táan, ábe aníní e’kálé é’bē, ábe-’e aníní ekálé ehóg. Amaá-’aá bó abe bonj ákag. ¹⁶ Mbaledé awē anküd e’kálé é’táan antéd mímē melemlem mé pónde áke akábēn nyongé, ákudé’ e’kálé é’táan bémpēe néē nsyáñ. ¹⁷ Awē mómpē anküd e’kálé é’bē ambē melemlem áküd-te e’kálé bémpēe é’bē néē nsyáñ. ¹⁸ Bonj mbaledé awē anküd ekálé ehóg ankē echóg alím, atéd mímē mané níme awē sǎngwéé ámbéé mós, ákóó mós áwéd-te.

¹⁹ “Etún é pónde ámbíd enē, sǎngwéé awē ábē mbaledé anhúu, bósōō bélúmtén áte ngáne bó mod téé ábénlédé níme mané. ²⁰ Mbaledé awē ámbéé e’kálé é’ kábpe é’táan ampē wéē eche sǎñ, áhōbē nēn aá, ‘A-Sǎñ, wembē me e’kálé é’táan ábe ménkábēnnē nyongé bonj nkud e’kálé é’táan bémpēe néē nsyáñ, mósómén.’ ²¹ Dóo eche sǎñ élangéé mós aá, ‘Nē ábóó, edíí mbaledé a bwám, edé mod a mbále, ebelé bwám. Ngáne éhélé nsongé rísad alyágged, mébē wē nsongé mbáá ályágged. Hyǎg-kó, déwóg menyínge.’

²² “Mbaledé awē bēmbéé e’kálé é’ kábpe é’bē mós-’e ampē, áhōbē nēn aá, ‘A-Sǎñ, wembē me e’kálé é’bē ábē ménkábēnnē nyongé bonj nkud e’kálé é’bē bémpēe néē nsyáñ, mómén.’ ²³ Dóo echab sǎñ élangéé mómpē aá, ‘Ebelé dyam áde ábóó, edíí mbaledé a bwám. Ngáne éhélé nsongé rísad alyágged, mébē wē nsongé mbáá ályágged. Hyǎg-kó, déwóg menyínge.’ ²⁴ Dóo ane-’e awē bēmbéé ekálé é kábpe ehóg ápédé bonj áhōbē nēn aá, ‘A-Sǎñ, mbíí meé edíí mod awē alélé áte. Ehúde’ wéē wéewénéé, epādē-’e wéē wéesobéé. ²⁵ Menwóg mbwóg, né-’óó, menkē mímóñ mané alíme á ndaób-té. Mmōñ mané mós rídé, mós-’e wē me’n.’

²⁶ “Héē echab sǎñ élangéé mós aá ‘A-ebébtéd ne ewamwám é mbaledé! Wembíí wéé ndíí mod awē ahúde’ wéē éewénéé, wéé mpáde-’e wéē méesobéé. ²⁷ Cheé-’ō énkǎñ bonj weehéde mímém mané á ndáb eche békongéé mané ábel nēn á ehúu échém rítan néē ríchyáá mané mémpēe ámín?’ ²⁸ Dóo ane mod élangéé mbaledé bémpēe aá, ‘Nyékobēn mós mímé mané nyébe wéē mod awē awóó e’kálé é’ kábpe dyóm. ²⁹ Kénzéé awē awóó, Dyób débád mós abe, ábūd-te awón bwámwám. Bonj ane awē mós-’e eewóó, Dyób dékóbén mós kááñ ne mwámpín awē awóó. ³⁰ Né-’óó anén mbaledé awē eesé dyam dé abenled, bébwēm mós á ebwóg-te, á ehíntén-té. Ahed-taá áchyéé’é, ádyǎg-ke mesonj á nsól.’ ”

Mbakú e asóg

³¹ Yesue ambád ahób ampē aá, “Á pónde echē Mwǎn-a-Moonyonj epéé néē kǎñ ne ángel é Dyób ésyāál ádyéé á atíí dé nkamlen ákáad bad. ³² Bad bésyāál á nkóñsé beláden áte áwē e’so. Ene pónde ákab bó áte monje mébe melemlem nēngáne nnōn-a-mbód ákabéé eche mbód áte, ábānē rídyonj ní mbód pēd póg, ábānē-’e tón é mbód échíníí epēd. ³³ Nē dóo ene kǎñ ébanéé bad ábe bésáá á ekáá émbáá, ábānē-’e bad ábe béesaá á ekáá é emwed. ³⁴ Ade nán débenlédte, áláá bad ábe bédé mós á ekáá émbáá aá, ‘Nyéhyag, nyé bad ábe echem Sǎñ ánamté! Nyéhye nyékob nnam mé nkamlen ní Dyób níme ábóñséné nyé bootya pónde eche áhágé nkóñsé. ³⁵ Nyééküd mímén nnam áyāle áde nzaa ékóbé me, nyēmbéé me chóm eche méndyēē. Ade píd ékóbé me nyēnhé me mendííb mémwē. Ade mpédé-’e nken, nyēnkób me bwám. ³⁶ Ade ménkēnwónj é chóm eche ríwáa’é, nyēmbé me mbóté. Ade ménkēndyē’é bwám, nyēntōgēn me. Ade ríbdéé-’e á mbwóg, nyēnhyé me anōn.’ ³⁷ Héē bad ábe bésáá békwenténné mós bán, ‘A-Sǎñ pónde ehéé sénnýinnē wē ne nzaa bonj sébē wē ndyééd, káa áde píd ékóbé wē bonj sébē wē mendííb? ³⁸ Pónde ehéé-’aá sénnýinnē wē bonj sékób wē nken áwed mendáb, ké’e sébē wē mbóté ádē wéewóó’é chóm eche éhǎg? ³⁹ Pónde ehéé wénkēndyē’é bwám, bonj sétgān wē, ké-’e séhyē sénōn wē ádē edíí á mbwóg?’ ⁴⁰ Héē ene kǎñ étímtanné bó aá, ‘Ne mbále, nlǎnge nyé meé, pónde ké ehéé echē nyēmbenlé nē ne mwánned ké ahéé, ké awē eesé etógnén, né meé nyēmbelélé.’

⁴¹ “Hé-’aá áláá’é bad ábe bédé mós á ekáá é emwed aá, ‘Nyésyā me á díd-te, nyé ábe nyékudé nkóñsen ní Dyób. Nyékaá á dū-á-muú níme méédímē’, níme Dyób ábóñséné áyāl e Devalé ne eche ángel. ⁴² Nzaa ewagé’áa me bonj nyēnkēmbaá me chóm eche rídyágkē. Ade píd énkōppē me, nyēnkéháá me mendííb. ⁴³ Mbédé nken, bonj nyēnkēnkōppē me áwēn mendáb. Ade ménkēnwóngé chóm eche ríwáa’é, nyēnkēmbaá me mbóté. Ade ménkēndyē’é bwám, mbé-’e á mbwóg nyéētōgne’áa me.’ ⁴⁴ Hé dóo békwenténné mós bán, ‘A-Sǎñ, pónde ehéé sénnýinnē néē nzaa, ké-’e píd ékóbé wē, ké-’e néē edíí nken, ké-’e áde wéewóó’é chóm eche éwáa’é, ké-’e ádē ékonléé, ké-’e edíí á mbwóg bonj séewóngene wē?’ ⁴⁵ Héē ene kǎñ étímtanné bó aá, ‘Ne mbále, nlǎnge nyé meé, pónde ké ehéé echē nyēnkēnwóngénné ábēn bad ké ahéé awē eebéde etógnén, me-’eé nyēnkēnwóngénné.’ ⁴⁶ Abén bó-aá békē ákud nkóñsen níme méemaá’. Bad ábe bésáá-’e békē á alonjé ádē déemaá’.”

26

*Bad bémbáá bé Israél**béhagke Yesue áwúu mós**(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jón 11.45-53)*

¹ Ade Yesue áamáá nímé mam méšyáál ayáged, dós álanḡeé ábē bembapere aá, ² “Nyébíí nén bán, ámbid e e’pun é’be Ngande e Nnyíme-ámín ébē. Echē epun dós bébéé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé bad ábe bébomé mós á awōg.” ³ Bepriše bémbáá ne bad bémbáá bé dyad bémbóm á ndáb wée Kaifase, priše ambáámáa. ⁴ Ahed dós bébélé áá ntii ákób Yesue á mesōm-té, áwúu mós. ⁵ Bonj bénhōb bán, “Deébēlé nē á mbwē ní ngande, áyāle nén bad bēpēn epuutéd.”

*Mmwaád nhóg awōgté**Yesue á dyad á Betani**(Mak 14.3-9; Jón 12.1-8)*

⁶ Yesue ambé á Betani á ndáb wée Simōne awē akékolé nkole mé melan. ⁷ Ade ádyágkē ndyééd nē, dós mmwaád nhóg ápédé áwē ne apom á dyōg dé elod é bwām áde dēnlēl nkun, ásyōg mós dós á nló. ⁸ Nēe ábē bembapere bényíné nē, bēnlīn, bésedte-é bánken, “Cheé ékáá bonj anén mmwaád ábēbtē, enén nyaa e dyōg?” ⁹ Bébélé áá se bésóm ádén dyōg nkun mbáá, béwōngēn betóótōkē bé bad.” ¹⁰ Yesue ambíí mam níme ábē bembapere béhóbé áá. Né-óó anláá bós aá, “Cheé nyétagtēe anén mmwaád? Dyam ádē ábēnlé me átomténé abonj. ¹¹ Betóótōkē bé bad bébē ne nyé póndé éšyāál, bonj me pen méebáá ne nyé póndé éšyāál. ¹² Ásyōg me ádén dyōg á nló ábonjse ne áyāle níme nímmē. ¹³ Ne mbále, nlanḡe nyé nén meé kéhéé ádē nímmēn nkalān ní bwām mékanlédté nkōjšé áte nísyāál, béhōb dyam ádē anén mmwaád ábélé, ákamten mós.”

*Judase akwēténé Yesue asóm**(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)*

¹⁴ Ámbid e nē, mbapere nhóg átíntē e dyóm ne bébe ábe Yesue, awē béchágé áá bán, Judas Iskariōde ankē bepriše bémbáá atan. ¹⁵ Héé ásedteé bós aá, “Cheé nyébéé me nze mbagé Yesue áwen mekáá ábel nyékób mós?” Dós betóó móom mé kápe meláán bonj bébagé mós. ¹⁶ Bootya ene póndé dós ábótótédé nzii ahad ášóm mós áwāb.

*Yesue ne ábē bembapere bétómté**Ngande e Nnyíme ámín**(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Jón 13.21-30)*

¹⁷ Bōob-pōs, póndé e Ngande e Ewēle-é-Nḡēn empē. A epun é’sō é ngande, bembapere ábē Yesue bēntān mós, bésedte mós bánken, “Héé wédanḡé wēe sébonjse ne ndyééd e Nnyíme-ámín?” ¹⁸ Dós Yesue álóméé bós á dyad-té wée mod nhóg aá, béléa mós bán meléede ahóbé nén aá, “Echem póndé emaa ape. Awōn ndáb dós syáabe ábēm bembapere sédyēē ndyééd e ngande e Nnyíme-ámín.” ¹⁹ Né-óó bembapere bémbēl ngáne Yesue ánlāá’ é bós, bémbonjēn-ne ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámín. ²⁰ Ene ngukél Yesue ne ábē bembapere bēndyéé áse, bēdyāg ene ndyééd. ²¹ A ndyééd mīn wē, dós Yesue álanḡeé bós aá, “Ne mbále, nlanḡe nyé nén meé nyé mod nhóg ábē me á mekáá mé bad bé ekoyí.” ²² Nén dēnwōḡēd bembapere ndutul bwāmbwam. Bēmbootéd mós aseded nhóg ámbid aníní, bán, “A-Sán, ndúbpe meé saké me.” ²³ Dós Yesue átimtanné bós aá, “Mod awē súmō séētōde ewēle á díse-té atōde ahóg móššóm me. ²⁴ Mwān-a-Moonyon áwē ngáne éténlédé, bonj medim ne ane mod awē ášóm mós. Ebágé áá bwām ne ane mod nze bēnkéntōgen mós achyáa.” ²⁵ Héé Judase awē ankwentén Yesue asóm ásedteé mós aá, “A-meléed, me-ye?” Héé Yesue átimtanné mós aá, “Ngáne éhóbé.”

*Ndyéed e Sāḡú**(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kōr 11.23-25)*

²⁶ Ade bēdyákē ndyééd nē, dós Yesue átédé ewēle, ásāgnān Dyōb, bonj ákabtáád áte, ábagé ábē bembapere áhōbē nén aá, “Nyékob, nyédyé, echem yāl nén.” ²⁷ Ámbid e nē, antéd mbwendé mī mīm, ásāgnān Dyōb, ábagé bós, bonj áhōbē nén aá, “Nyé moosyāál nyémwē. ²⁸ Mmēm mekií māmēn. Mmēn mekií médií melē mékōšlē. Mmēn mekií méšyōgkē á nló ní bad híin, ábel nén Dyōb álagse bós mbēb. ²⁹ Nlanḡe nyé nén meé, méemwáá nímmēn mīm ámpē kōšōn ne epun éche mémwēé mós ekōšlē ne nyé á nkamlen níme echem Sāḡ.” ³⁰ Bēnkōn nkōḡé mé nsāgnen. Nēe bémáá akōn, bēnkē á Ekone é menzab.

*Yesue ahóbé ngáne**Petro ábāḡē mós áyāl**(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jón 13.36-38)*

³¹ Ade bēpédé á ekone mīn, dós Yesue álanḡeé ábē bembapere aá, “Nkuu nén dēn, nyé bašyāál nyéēnyāged, nyétedé me. Nyéēnyāged, áyāle dyam áde dēbēnléd ne me. Eténlédé

nén bán, 'Mëwüü nnən-a-mbód, éche mbód ésyāāl épāntéd áte. ³² Bonj ádè echem Sānj ápuúdté me, mēkē á'sō á Galilia, áwed-taá nyētānnē me.' ³³ Ade Yesue áamá ahób nē, dōo Petro áhóbēé áá, "Ké moosyāāl ambānj we áyāl, me pen méetedéé we mbéd." ³⁴ Dōo Yesue átimtanné mó áá, "A-Petro, nílaa we mēé, nchóm-a-kúb adéhób áá mó'tōo' nkuu nén, wēbānj me áyāl ngen éláán." ³⁵ Dōo Petro ábádtéé mó áte áá, "Ké nkānj móo bésēlēē me, méebānjgé we áyāl mbéd." Abiníi bembapēe bésyāāl bōmpē bénhōb melemlem.

Yesue akánné á Getsemani

(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ Ambíd e nē, Yesue ne ábē bembapēe bēnkē á abwóg á hōm áde béchágé'áá bán Getsemani. Ade bēpédé, Yesue anláá bó áá bēdyēe áhed, áá mó-'e mósídté' á'sō, ákáne. ³⁷ Ade ákagké, ankeén Petro ne bán ábe Zebēdie bébe. Ndānje ne metake híin bēbédé mó á nlem-té. ³⁸ Dōo álángéé bó áá, "Ndānje eché edé me á nlem ehēle-se ewuú me. Nyéyāg hén, nyédyēen me epin." ³⁹ Dōo Yesue ásídté á'sō ámpē bonj ábwēmē yāl ásé. Ankúdé n ásé, ákánné áá, "A-Tē, nzé ébōnjédé we, ékóbēn me nímén metuné. Bonj ké nē, bēl ngáne ébōnjédé we, saké ngáne ébōnjédé me." ⁴⁰ Ade áamá ákáne, antím ámbíd wēe ábē bembapēe bélaán. Antán nēe békúnéé, bonj álángē Petro áá, "Cheé ékás bonj nyéehēle awesen ádyēen me epin ké háwa póg? ⁴¹ Nyédyēe epin, nyékánnē ábel nén Dyōb déemwāg-se mekágsen mépiinéd nyé. Nlém nídás, bonj ekob é yāl édé mbwóg." ⁴² Yesue anke ákáne ámpē, áhōbē nén, áá, "A-Tē, nzé edé nén bán, wehēlēē-se ékóbēn me nímén nted mé metuné, ésebān mpémé mó, ébel ngáne ébōnjédé we." ⁴³ Nēe átimé ámbíd ámpē, antán nēe ábē bembapēe bēdíi békúnéé áyāle e'chá bēmbē bó á díd bwāmbwam. ⁴⁴ Yesue antím ámbíd á mekáne ámpē ngen éche élóntēne éláán, áhōbē melemlem mé e'yale. ⁴⁵ Hē dōo Yesue átimé ámbíd ámpē wēe ábē bembapēe, bonj álángē bó áá, "Nyéyāgē nyékúné', nyékómme-'e nyé áte-ye? Nyénōne', pónde-'aa epedé nēn eche bébēé Mwān-a-Moonyonj á mekáá mé bad bé mbéb. ⁴⁶ Nyépáde ásé dékag. Nyénōne', mod awé akíi me ntúré mó ahúe' nén."

Békóbé Yesue

(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jōn 18.3-12)

⁴⁷ Ehób éepedéé Yesue amaa á nsal bonj Judase ápag. Judase, mbapēe nhóg áfinté e bembapēe dyóm-ne-bébe ábe Yesue, ámpē ne amute ádē dénwālē nkwaté ne mbid. Bepriše bēmbáá ne bad bēmbáá bé Israel bóo bēnlóm ábē bad. ⁴⁸ Ntúré awé Yesue amad bó e'chemléd ábe áá, "Kénzēé awé mēhēē tál, né mod awé nyéhēdeé móne, nyékób mó." ⁴⁹ Nēe Judase ápédé pēin, atóm-me wēe Yesue, álēled mó áá, "A-melēde, nsanj mbē ne we." Ahé-'e mó tál. ⁵⁰ Yesue antimtén mó áá, "Amúē, wéebeléé chōm éche éhyédé ábel-é?"* Hē dōo ábē bad bésídté á'sō, bonj békóbē' Yesue, bēwéd-te mó acháa. ⁵¹ Hē dōo mod nhóg áfinté e bad ábe bēmbē ne Yesue ádólé nkwaté á abám, nēe átómté mó bonj asél-le ntānj awé priše ambaámbáa etúu. ⁵² Dōo Yesue álángéé ane mod áá, "Timéd nímonj nkwaté á abám. Kénzēé awé awanne nkwaté, nkwaté móo bēwūēnnē mó. ⁵³ Weebíi' é nén wēe nzé nhēdné echem Sānj nwōngēn, wēe né ábwāg-ábwāg, álómē me e'choj ne e'choj é ángel áwōngēn me-ye? ⁵⁴ Bonj nzé mbelē nē, né chán-nō kálag e Dyōb eché ehóbē nén áá, nén átāngéné abenled élónnē?" ⁵⁵ Hēe Yesue álángéé ádē amute áá, "Nchílb móo nídí awé nyéhyédé akób ne mbid ne nkwaté-ye? Epun téé mbédé á Ndáb-e-Dyōb, ní'yāgtē bad, bonj nyéékóbe me. ⁵⁶ Bonj nímén mésyāāl mébānlédé álóndé mam nime bekal bé' dāsdānj bétélé á kálag e Dyōb." Hē dōo bembapēe bésyāāl bétédé mó, bonj bétómé mehélé.

Bépénné Yesue á kóte

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; Jōn 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Hē dōo bad ábe bēnkōb Yesue békénné mó á ndáb wēe Kaifase awé ambé Priše Ambáámbáa. Áhed dōo bemelēede bé mbéndé ne bad bēmbáá bé Israel bēmpēe bēnladénné áte. ⁵⁸ Ade békēnnéé Yesue nē, Petro ahídé'áá mó ámbíd mwā etún káoj bēpe nchiiten ne eyáde éche Kaifase. Nēe ápédé áhed ansól á eyáde-té, ádyē áse ne benon bé Ndáb-e-Dyōb, ábel nén ányín ngáne nkáásé níme Yesue mēsōgkē. ⁵⁹ Bōob-pōs, bepriše bēmbáá ne bad ké káansel bésyāāl bēhédé'áá bad ábe bēbíid mbōnj é metóm á nló wēe Yesue ábel nén bēwúu mó. ⁶⁰ Ké nēngáne ekud é bad ényhē mbōnj é metóm ábíd áwe nló, bēnkēnkóbénné mó awusé ké ahóg. Káoj ne á asóg, dōo mbōnj ébe ébíde, éhōbē nén bán, ⁶¹ "Anén mod anhób áá, móhēle móbōōtéd Ndáb-e-Dyōb áá málōj-'e chō ámbíd ámpē áfinté e e'pun é'láán." ⁶² Ade Priše Ambáámbáa éwógé nē, dōo átyéémé ámin bonj ásedté Yesue aaken, "Weewóo' é dyamdyam áhób tēngene dyam ádē ábén bad bēhōbē wē á yāl-é?" ⁶³ Bonj Yesue enkēnkádénné mó. Hē dōo Priše Ambáámbáa álángéé mó ámpē áá, "Ne melé á dí n á Dyōb áde ádé á alongé, láá sé mbále, wē-éé edé Ane-awé-Béwógté, Mwān a

* 26:50 Amúē, wéebeléé chōm éche éhyédé ábel-é? Káa, Amúē, cheé éhyédé ábel hén?

Dyöb-e?" ⁶⁴ Hê dso Yesue ákwentanné mó aá, "Ngáne éhóbé." Yesue ambád-te ámpē aá, "Á mbále, nlánge nyé nén meé bootya enén pónde, nyéenyín néé Mwán-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyöb a Ngum. Nyéenyín-ne néé ádyéé á mbag mín, ásudéé á nkõhsé." ⁶⁵ Dso Prise Ambáambáa ányábé mbóté álúmed nén aá mólíi, bonj álāngē bad bé kóte aá, "Asyáá Dyöb! Mbõñ ehéé empēe déhedeé? Nyé baasyāal nyéwógé bõõb ngáne ásyáá Dyöb!" ⁶⁶ Dso ásdéte bõ áaken, "Chán nyéwémténé?" Hée békwénténé bán, "Ákwedé nkáá, atāngéné-é awé." ⁶⁷ Dso donje á bad bébóótédé mó meléed asobted á'sõ, bébõmé-é mó. Abíníi-é bébõmé mó mebén, ⁶⁸ béhóbé-é bán, "A-mod awé ahóbé aá móo móde Krístæ, láá-é sé mod awé abõmé we."

Petro abáá Yesue áyāl

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Jõn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Ene pónde Petro andyéé áse á eyáde é kóte-té. Hê dso ngõndére e mbælede póg épédé áwē, bonj éhõbē aá, "Wē nén, edé nhóg awé awõñné'áá Yesue, ane mod awé abidé á mbwóg e Galilia." ⁷⁰ Bonj Petro antāñ á'sõ wēe ábē bad bésyāal, ákwentén aá, "Meebii'ē dyam áde éhõbē." ⁷¹ Ade ámáá ahõb nē, antīm á mmwē mé eyáde é kóte. Ahed dso mbælede a ngõndére ampée ányiné mó, bonj álāngē bad ábe bébédé áhed aá, "Anén mod abédé ne Yesue, mod a dyad á Nazaret." ⁷² Bonj Petro antāñ ámpē, áhõbē nén aá, "Mmwág melē nén meé meebii'ē me ane mod." ⁷³ Eebeméé áte, bad ábe béntyēem áhed bēmpē wēe Petro, bonj béhõbē nén bán, "Etáa ngēn, edé nhóg awé ahidé'áá ane mod. Mbwéd e ehõb echõñ epanle we áte, nén ebidé á mbwóg e Galilia." ⁷⁴ Dso Petro ámwākē melē aá, "Dyöb ákõgsen me nzé nkale metóm! Meebii'ē ane mod!" Ade ámáá ahõb nē hõbén, nchóm-a-kúb antõñ. ⁷⁵ Dso Petro ákamténé ehõb éche Yesue ánlāá'é mó aá, "Nchóm-a-kúb adēhõb aá mótõõ, wēbāñ me áyāl ngen éláán." Dso Petro ábidé á ebwõg-te, bonj ábñlé awé. Anchií bwámbwam.

27

Békééné Yesue wēe Paylede

(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jõn 18.28-32)

¹ Née bñn é'sángé sǎngēn, beprise bémáá ne bad bémáá bé Israel bésyāal bēmbootéd Yesue ahage ngáne béwüü'ē mó. ² Bēnhanj mó, bébāg-ke mó á mekáá wēe Paylede awé kǎñ e alonj á Roma émbanéé aá ákamlan bad bé mbwóg e Judeya á pónde eched.

Kwéed eche Judase

(Mbel 1.18-19)

³ Ade Judase, ntúré awé Yesue ányiné nén aá kóte ebagé mbakú nén bán béwüü Yesue, ambé ngõl ne awusé áde ábélé. Nē dēnkǎñ, antéd móom mé kábpē meláán nime beprise bémáá ne bad bémáá bé Israel bēmbéé mó, áke átimtéd bõ ámbid. ⁴ Anhõb aá, "Mbélé mbéb áke mod ntúré awé eébele dyamdyam, awé béwüü-áá bõõb ngēn." Dso bétimtanné mó bán, "Cheé séwóó abel ne nē? Nē áñone we." ⁵ Née Judase áwógé nē, ambwémé bõ nímé móom mé kábpē meláán áse wēe bēmbēē á Ndáb-e-Dyöb. Née ámáá abwém, ambid áke ápan yāl. ⁶ Beprise bémáá bēnlād nímé mōné áte, béhõbē nén bán, "Mmēn mōné rídii mōné mé ebēn. Né-õõ, mbéndé eébageé kunze nén bán déladten nímín mōné ne mōné n Ndáb-e-Dyöb." ⁷ Ade bémáá ahagten tǎngene nímé mōné, bēntēd mó, béchāñen etúú éche ébédé etúú é mod nhóg awé atumé'áá mbeé. Bēnchan chõ, álime beken. ⁸ Nē dso ákásõ bonj kǎññ ne' chii, béchagé échē etúú bán, Etúú é Mekii. ⁹ Nén, dēmbenléd áloned e'yale ábe nkal é'dáadāñ Jeremayaa ánhõbpē aá, "Bétéd móom mé kábpē meláán nime rídé nsongé ní mōné nime donje á bad bé Israel bēnkwenténné asábe áwe nló, ¹⁰ bébēnléd áchanen etúú éche ntumé-mbeé. Nén dso Dyöb dénlāá'ē me aá, ríbel."

Paylede akáádté Yesue

(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jõn 18.33-38)

¹¹ Enén pónde-õõ Yesue antyéem á nkáásé á'sõ wēe Paylede awé akámlánnáá mbwóg e Juda. Paylede ansédéd mó aá, "Wēe edé kǎñ e bad bé Israel-e?" Yesue antimtén mó aá, "Ngáne éhóbé." ¹² Bonj áde beprise bémáá ne bad bémáá bé Israel bēnhõbpē mó mam áyāl, enkēnhõbpē dyamdyam. ¹³ Né-õõ Paylede ansédéd mó áaken, "Weewógéé nímēn mam mésyāal nime ábén bad béhõbēé we áyāl-e?" ¹⁴ Bonj ké nē, Yesue enkēnhõbpé ké eyale, nē-é dēnkōmēd Paylede yāl áte bwámbwam.

Mbakú e kwéed eche Yesue

(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jõn 18.39-19.16)

¹⁵ Bõõb-põõ, mwē téé nzé Ngande e Nnyíme-ámín empē, Paylede ammentén mod a mbwóg nhóg abidéd á mbwóg. Ane mod abágé'áá mod ké ahéé awé bad bé dyad bēmpwēdté. ¹⁶ Ene pónde mod a mbwóg nhóg ambé awé béchagé'áá bán Barabase. Ane mod ambyéén bwámbwam áyale e'bébtéd é' mekan ábe ábélé'áá. ¹⁷ Né-õõ áde ndun e mod éladné áte á

ndáb wée Paylede, ansedéd bō aá, “Nzé-móde nyéhedeé bán mbided, Barabase ké’ e Yesue awé béchagéé bán Krístaa?”¹⁸ Ambel nén áyale ambíi bwám aá prise ambáá ne baám bábá bébágé Yesue áwe mekáá áyale kónjí embé bō áte.¹⁹ Ade Paylede ádyéé á atii wée ákáádté’ áá bad, mwaád anlómé mō nsal aá, “Weewóó dyamdyam ábel ne mbakú eche ane mod awé eébele dyamdyam, áyale nnāngé mō nló nkúu nime rítómé nén nime rítágé me bwámbwam.”²⁰ Beprise bémábá ne bad bémábá bé Israel bénsál ábē bad áte nén bán béléa Paylede ábided dásō Barabase boŋ ábe mbakú nén bēwúu Yesue.²¹ Né-óó, áde Paylede ásédte ábē bad aá, “Áyale ábén bad bébe, ahéé nyéhedeé bán, mbided?” Bó moosyáál bēnkwentén bán, “Barabase!”²² Dóo Paylede ásédteé bō ámpē aá, “Chán-nō nyéhedeé bōob bán mbel ne Yesue awé béchagéé bán Krístaa?” Dóo bēkwentanné bán, “Béome mō á awog!”²³ Héé Paylede ásédteé bō ámpē aá, “Áyale chán? Ebébtéd éhéé ábélé?” Boŋ bēnnabé abón bán, “Bomé mō á awog.”²⁴ Ade Paylede ányíné aá móséhē se máhənlén ábē bad mewémten tōngene mbakú eche Yesue, ábāŋ nén aá, ábē bad bépeene’ mpuuté, dóo átédé mendíb boŋ áwobpé mekáá áwab e’ sō, áhābē-é aá, “Mekáá béépeé ne we, a-kəŋ e bad bé Israel!”³⁰ Dóo bébóótédé mō meléed asob á yál, boŋ bétédé nímé ntóŋ, bébómé mō á nló.³¹ Ade bémábá mō awel, bēnhūd mō nímé mengombe á yál, bētméd eche mbóté. Néé bémádé nē, bēnkēn mō áke dé ábome mō á awog.

Sánze éwélé Yesue

(Mak 15.16-20; Jón 19.2-3)

²⁷ Sánze eche Paylede éntéd Yesue, ékēn mō á eyáde é nkamlene, bēlād-te baáb abíníi bésyāal áte áhed.²⁸ Bēnhūd mō mbóté áyāl, bēhé mō mengombe nime r’ yagē’ nime r’ wágné mengombe mé kəŋ.²⁹ Bēntéd ngen é mechá, bēlód mō ekóté eche émbē néé ekóté é kəŋ, bēhé mō chō á nló. Bēnhē mō ntóŋ á ekáá é mbáá te, bēbwōgkē-é mō mebóbón áwel mō. Bēhóbé’ áá nén bán, “Eđubé ébē ne we, a-kəŋ e bad bé Israel!”³⁰ Dóo bébóótédé mō meléed asob á yál, boŋ bétédé nímé ntóŋ, bébómé mō á nló.³¹ Ade bémábá mō awel, bēnhūd mō nímé mengombe á yál, bētméd eche mbóté. Néé bémádé nē, bēnkēn mō áke dé ábome mō á awog.

Bébómmé Yesue á awog

(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jón 19.17-27)

³² Ade bēkagké nē, néé éché sánze ébídennē Yesue á dyad-tē, dóo bébómmé mod awé ambíd á dyad á Sirine awé béchagé’ áá bán Simōne. Héé bēkóbé mō, boŋ bēpēmtē mō awog áde Yesue bán áhídne mō dó ambíd.³³ Dóo bēpédé hōm áde béchagé’ áá bán, Golgota, awé adé nén bán, “Hōm dé Ebōngél é Nlō.”³⁴ Áhed, bēmbē Yesue mím nímé bēhéde achachaa áte. Boŋ adé áwógléné mō á nsal, enkēkwentinné amwé.³⁵ Ade bémábá mō aché á awog bénsíd mbambú ákab eche mbóté.³⁶ Néé bémábá mō mbóté akab, bēndyéé áhed ánon mō.³⁷ Bēntēl échē nzəm e kwéed á abámbe nén bán, “Yesue mō nén, kəŋ e bad bé Israel.” Bēntéd áde abámbe, bébómé áwe nló-mín.³⁸ Bēmbómé bechíb bébe á awog nchoo ne Yesue, nhóg á ped e ekáá émbáá, aníní-é á ped e ekáá é emwd.³⁹ Bad ábe bétómé mō nzii benben ne áhed bébómé’ áá nló bēbwēmme-é mō nzyáŋ⁴⁰ bán, “Wenhób weé mósóbóótéd Náb-e-Dyób, weé mlōŋ-é chō ámpē áftnté e e’ pūn é’ láán. Nzé we-éé edé Mwān á Dyób, sōŋ echoŋ yál, ésud áse á awog hē.”⁴¹ Beprise bémábá, bemeléede bé mbéndé ne bad bémábá bé Israel bōmpé bēwélé’ áá mō, bēhōbē bán,⁴² “Achōŋt’é’ áá bad, bōob eéheleé yál áwōŋgen. Nzé ne mbále móde kəŋ e alon á Israel, ásud-tōó á awog hē bōob. Hé dóo sédúbēē bán móde Ane-awé-Béwōgté.⁴³ Adúbpé aá Dyób áde ne mō, aá móde-é Mwān á Dyób. Ahá! Dyób áwōŋgen-noó mō bōob dényín.”⁴⁴ Kásəŋ ne bechíb ábe bēmbóméé á awog nchoo ne Yesue bōmpé bésyáá’ áá Yesue.

Yesue awédé

(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jón 19.28-30)

⁴⁵ Ade bin é’ pedé kəd, ehíntén énkwe’ hōm ásyāal kásəŋ ne ngəŋ éláán.⁴⁶ Dóo Yesue álébpé esaád aá, “Eli, Eli, lámá sabátani,” awé adé nén bán, “A-Dyób adém, a-Dyób adém, cheé ekásəŋ boŋ étédte me?”⁴⁷ Néé donje á bad ábe bēmbē benben béwógé nē, bēnhōb bán, “Achēne Elaijaa aá áhye áwōŋgen mō.”⁴⁸ Ábwōg-ábwoŋg bō mod nhóg annyagéd, antéd kúchá, ásōm á ntóŋ, átédé á ebéntéd é mím té, boŋ áhāg mō á nsal aá ámwé.⁴⁹ Abíníí-é bēhōbē nén bán, “Nyémwe, dényín nzé Elaijaa áhye mō áwōŋgen.”⁵⁰ Hé dóo Yesue álébpé esaád ámpé boŋ ámyé-é nlem.⁵¹ Ene póndé chēn abad adé dénkáb Náb-e-Dyób áte, dénsale áte e’ ped é’ bē bootya áfín kásəŋ ne áse. Ndōob ennaŋnéd, meláá mésanlé áte,⁵² soŋ énednad. Ekud é bad bé Dyób ábe bēmmad awé bēmpuú,⁵³ bēbíd á soŋ-tē. Ambíd e póndé áde Yesue ámáá apuu, bēnké á dyad té á Jerusaleem. Á dyad té wē, ekud é bad ényín bō.⁵⁴ Néé mod ambáá á sánze ne sánze eche énoné’ áá Yesue bényíné néé ndōob énáŋnéde, bényín-ne mekan mésyāal nime mébénléde, mbwóg ménkōb bō bwámbwam, bēhōbē-é nén bán, “Ne mbále, anén mod

abédée Mwān a Dyōb.”⁵⁵ Ekud é bebaád éche émbóotéd Yesue ahíd ámbíd se á Galilia, béwōngān-ne mós, béntyēēm etún, bēnōné mekan mésyāāl níme mébenlad.⁵⁶ Átínté e ábē bebaád, Maria Magdalēne, Maria awē abédé nyaá awē Jemse bós Josēb, ne nyaá awē bán ábe Zebedie bémbé áhed.

Níme níme Yesue

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jon 19.38-42)

⁵⁷ Néε ngukél épédé, nhōn ní mod nhóg níme béchágé'áá bán Josēbe mémpē. Ane mod abédée mod a dyad á Arimatia. Mómpe abédé nhóg awē ahídé'áá Yesue.⁵⁸ Anké wée Payledé áá ábe mós kunze átéd ndim níme Yesue. Payledé ambě kunze nēn áá bébe mós ndim níme Yesue.⁵⁹ Josēbe antéd ndim níme Yesue, ákāān mós mbóm e ekóólé,⁶⁰ alímé mós á soj eche bēpwógé á eláá-té. Ene soj ebédé-ε soj e ekóólé eché Josēbe mwēn ánwōngē. Ámbíd e nē, antínéd aláá ámbáá akóólén nsəl ní soj, ákē-ε mós.⁶¹ Maria Magdalēne ne Maria awē anchyáá Jemse bós Josēb, bēnyāg bēdyēē á nkag ní soj.

Payledé alómé sánze

ánan soj eche Yesue

⁶² Néε bīn é'sāngé, nē démbē á Mbwe-mé-nkóme-áte, beprise bémbáá ne Befarisa bēnládé, béke bényin Payledé,⁶³ bélangé mós nēn bán, “A-sān, sékamtan nēn bán ádē nkāl a metómē ne ábédé ámīn, anhōb áá mósōpuú ámbíd e e'pun é'láán.⁶⁴ Né-ós tóméd akale nēn, wée bēnōne' eché soj bwām, kóōj ne e'pun é'láán ábel nēn boj ábē bembapee béehélé nímē ndim achīb se bélangé bad bán apuúdé. Né nēn débē metóm níme ríchábé ámīn tómaa níme ásēbpé akal.”⁶⁵ Dóo Payledé álangéé bós áá, “Nyétéd sánze ánan soj bwām, ábel nēn dyamdyam déebenlád.”⁶⁶ Héε bekíí, boj béhāg e'chem á aláá ádē démbē á nsəl ní soj, ábel nēn bēbīi nzé mod anédté, bétédé-ε sánze áhed ábel boj béechībē Yesue ndim.

28

Yesue apuúdé

(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jon 20.1-10)

¹ Ámbíd e mbwe-mé-nkóme-áte, á epun é'sō é sōndé,* epōg é mbwēmbwē, Maria Magdalēne ne Maria awē anchyáá Jemse bós Josēb, bēnké soj eche Yesue anōn.² Esám-éékōmtēnē, ndōob ennañnéd, ángel e Dyōb ebíd ámīn épe. Entínéd ádē aláá ádē démbē á nsəl ní soj, édíí-ε dós ámīn.³ E'sō é'péné'áá ene ángel áte néε emwedmwed, mbóté-ε epúbé mós féréd.⁴ Mbwóg ménkōb sánze éche énoné'áá ene soj. Nē dēnkāñ bēnnañnéd, békwe áse, bébé néε ndim ní bad.⁵ Héε ángel élangéé ábē bebaád áá, “Nyéebáá'. Mbíí meé Yesue awē bémboméé á awōg mós nyéhyédé anōn.⁶ Eésáá hén. Apuúdé ngáne ánlāā'é nyé áá ébenléd. Nyéhye nyénon wée bēnnaádté mós.⁷ Nyékag-kōs mehélé bōob, nyéláa ábē bembapee bán, apuúdé, amaá-ε ake á'sō á Galilia, áwed-tāá bényinē mós. Nyéechatān dyam áde rílangé nyé.”⁸ Né-ós, bēnhidnéd mehélé áhed, ké néε bēbédé mbwóg, menyinge mémbe bós áte. Bēnnyōgéd áke déláa bembapee ábe Yesue dyam áde ábēnlédé.⁹ Ade ábē bebaád békagké nē, dōo Yesue átáné bós táléd, boj áhōbē áá, “Nlēté nyé.” Bēmpē awē, békóbén mós á mekuu ábe mós edubé.¹⁰ Héε Yesue álangéé bós áá, “Nyéebáá'. Nyéke nyéláa ábēm bembapee ábe bédé néε ábēm baányāñ nēn bán, békag á Galilia. Áwed dōo bényinē me.”

Sánze éhōbē dyam áde ábēnlédé

¹¹ Ngáne ábē bebaád békagké aláa bembapee ábe Yesue dyam ádē ábēnlédé, donje á sánze ádē ánoné'áá soj eche Yesue dēnké á dyad-té áke dé aláa beprise bémbáá chōm ésyāāl éche ébēnlédé ádē ángel épédé.¹² Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bēmbōm átií ngáne bēbenlé. Néε bémáá átií, bēmbě éché sánze nsongé ní moné níme ríchábé ámīn.¹³ Béláá-ε bós bán bēhōb bán, “Yesue ábē bembapee bēnhye mós ndim achīb nkuu ádē nyékūné.¹⁴ Nzé Payledé awógé, né séēbēl adubé nēn áá awusé déesaá áden. Nē débēl nyéesónlé á ndutul-té.”¹⁵ Né-ós éche sánze énkōb nímé moné, bēbēl-le ngáne bēnlāā'é bós. Kóōj ne' chíi, bad bé Israel bēdīi békale nímé nkalan.

Yesue apíldé ábē bembapee

(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jon 20.19-23; Mbēl 1.6-8)

¹⁶ Bōob-pōs, bembapee dyōm-ne-nhóg ábe Yesue bēnké á ekone-mīn á Galilia wée ánlēbēē áá béke.¹⁷ Anyin ádē bényinē mós, bēmbē mós edubé, kénéε bós donje á bad bēnkēnkongé adube nēn bán Yesue mwēn-εé akōjté abé.¹⁸ Héε Yesue ásdíté bós bēnben, boj álangé bós áá, “Kunze esyāāl ebāgnédé me, ádyōb ne á nkōj rísé.¹⁹ Nyékag melonj mé nkōñsé mésyāāl, nyéhele bad ábēm bembapee. Nyédusan-ne bós á dīn ádē Titée, á dīn á Mwān ne á dīn dé

* 28:1 Néde á Sōndé.

Edəədaŋ éche Esáá. ²⁰Nyéyágte-'ε bó áhíd mekan méšyāēl níme ísógťéné nyé. Nyébií nén bán mēbē-'ε ne nyé kááŋ ne á asóg dé nkóŋsé.”

Nkalan nɛ bwam nime Yesuɛ ngane

Makɔsɛ atélé Ndibned nɛ kalog

Nkalan nɛ bwam ngane Makɔsɛ atélé nɛhɔbe tɔngene Yesu Kristaa, Mwɔn a Dyɔb. Nlɔmtɛ Yesuɛ ngane mod awɛ abele mekan, awɔn-ɛ kunze ɔbel nime mekan. Ene kunze enyinnédé ɔyɔl e mekan nime ɔyɔgtɛ'áá ne nime ɔbélé'áá. Yesuɛ ahɔbɛ áá mɔsɔ módɛ Mwɔn-a-Moonyon awɛ ampɛ, ɔbe ádɛ alonjé, ɔbel bon bad békud alagsen dé mbéb.

A kalog tɛ wɛn, Makɔsɛ ɔbítɛ mekan áwed nime Yesuɛ ɔbélé'áá tómaa nime ɔhɔbɛ'áá ne nime ɔyɔgtɛ'áá. Ahɔbe ngane Jonɛ ɔhɔnjé epe ɛche Yesuɛ, ahɔb tɔngene edusen ɛche Yesuɛ, ahɔb-pe mekagsen nime Yesuɛ ɔnkudtɛ. ɔsɔged, alúmtɛ áte ngane bɛmbomɛé Yesuɛ á awɔg ne ngane ɔmpuú'ɛ. Nyaa édé ɛbe ɛche enɛn kalog ɛsɔgɛ, ɛlúmtɛ-ɛ nɛn bán saké Makɔsɛ atélé chɔ.

Nkabted nɛ kalog

Mbooted mé nkalan nɛ bwam 1.1-13

Nsɔn nime Yesuɛ á Galilia 1.14-9.50

Nsɔn nime Yesuɛ áde ɔhítɛ a Galilia ɔpe á Jerusalem 10.1-52

E'pun bé ɔsɔg ɔbe Yesuɛ á Jerusalem ne benben ne Jerusalem 11-13

Akáad áde békáádtɛ Yesuɛ ne kwééd eche áwédɛ 14-15

Mpuu nime Yesuɛ 16.1-8

Alúmed áde Sɔngwéé álúmtɛ yɔl ɔmbid e mpuu ne mpume nime 16.9-20

Ehɔnjé ɛche Jonɛ, Ndusɛnɛ

(Mat 3.1-12; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

¹ Nkalan nɛ bwam nime Yesu Kristaa Mwɔn a Dyɔb mómɛn. ² Mbóótédɛ ngane nkal é'dáádɔn Yesayaa ántenlé áá,

“Dyɔb ɔhɔbɛ áá,

‘Nɔné’, nlóme nímɛm mɛsɛnzɛ nime mɛsɛbɛ wɛ á'sɔ, ɔbonɛn wɛ nzii.’

³ Mɔbélé' ehɔnjé á ehyánje nɛn,

‘Nyébonɛn epe ɛche Sɔngwéé. Nyétii echɛ nzii.’

⁴ Né-ɔɔ Jonɛ ampɛ á ehyánje, ádusɛn bad, ákalé-ɛ eyale é Dyɔb áá, “Nyétɛde abel dé mbéb, nyékud edusen ɔbel bon Dyɔb ɔlagsen nyé mbéb.” ⁵ Bad bɛbíde'áá á mbwɔg e Judeya esyáál ne á dyad á Jerusalem, békag awɛ áwɔglen mɔ. Néɛ bɛmpalɛé nímáb mbéb áte Jonɛ ádusɛn bó á edib é Jodan. ⁶ Jonɛ ahágé'áá mbótɛ ɛche bɛbɛnlé nyon ɛche ɛbíde á yɔl e kamɛl.* Awáá'áá ngáá á ngob e nyam. E'chuu ne bengómɛé bóɔ ádyágé'áá. ⁷ Ahɔntɛ'áá áá, “Mod ɔpɛ ɔmbid echɛm awɛ atómɛ mɛ. Meékwoɛnɛdé ké ɔbwaam ɔsɛ áhune nime nkɔɔd mé metámbɛ. ⁸ Ndusan nyé ne mendib, bon ádusɛn nyé ne Edáádɔn ɛche Esáá.”

Yesuɛ akudé edusen ne mekagsen

(Mat 3.13-4.11; Luk 3.21-22, 4.1-13)

⁹ Mmɛ mesú Yesuɛ ambid á dyad á Nazaret á mbwɔg e Galilia ɔpe wée Jonɛ. Jonɛ andusɛn mɔ á edib é Jodan. ¹⁰ Ade Yesuɛ ɔbíde á edib-te dɔɔ ányiné néɛ ngob e dyɔb énednadtɛ. Edáádɔn é Dyɔb ɛmbid ádyɔb, ɛsud mɔ á nló mɛn néɛ ɛlɔs. ¹¹ Héɛ ehɔb ɛbíde ɔdyɔb nɛn, “Edii awem mwɔn a nlem awɛ nídáá bwámbwam. Ndé menyinge ne wɛ.” ¹² Abwɔg-ábwɔg échɛ Edáádɔn ɛnkid Yesuɛ á ehyánje. ¹³ Andyéé áwed móom mé e'pun ménii, Satane ákagɛ mɔ. Nyam échɛ ɛkaa' ɛbédɛ áwed, ángɛl-le éwɔngɔn mɔ.

Yesuɛ apwédɛ bembapɛɛ bé'sɔ

(Mat 4.12-22; Luk 4.14-15, 5.1-11)

¹⁴ Ambid e pónde bɛnhɛ Jonɛ á mbwɔg. Ade bɛmáá mɔ ahé á mbwɔg, Yesuɛ ampɛ á mbwɔg e Galilia ákalé nkalan nɛ bwam nɛ Dyɔb, ɔhɔbɛ nɛn, ¹⁵ “Pónde epedé, nkamlen nɛ Dyɔb níde benben. Nyé mod tɛé ɔhɔnjen ádɛ abɛ dé mbéb, nyédúbe-ɛ nkalan nɛ bwam.” ¹⁶ Ade Yesuɛ ɔbamɛɛ nkin mɛ edib-ɛ-nzab é Galilia annyín Simɔne bó mwányan Andreyá, néɛ bɛbwémɛ mbínzɛ. Bɛbédɛɛ bekób-bé-súu. ¹⁷ Héɛ Yesuɛ álanngéé bó áá, “Nyéhíde mɛ. Ngane nyékóbeé súu bóɔb, mɛéyágɛd nyé ngane nyétɛdtɛ bad nlem á abum áhíd mɛ.” ¹⁸ Abwɔg-ábwɔg bɛntɛde échab mbínzɛ, bɛhíde-ɛ mɔ. ¹⁹ Néɛ akíi mwá etún, annyín bán ɔbe Zɛbɛdie,

* 1:6 Bɛbɛnládtáá nyon é nyam eche béhagɛé bán Kamɛl ɔbel mbótɛ. Mbótɛ échɛd ɛbáge'áá kunze é mbótɛ.

Jemse b3 mwanyan Jone á b3le-té née bebweme mbinzé. ²⁰ Anyin adé anyiné b3, anchélé b3. Béntedé echab sán Zebadie ne bad bé nsón á b3le-té béhidé Yesue.

Yesue abidté mod edáádaj é mbéb áte
(Luk 4.31-37)

²¹ Yesue ne ábè bembape béniin bénkè á dyad á Kapenahum. Adé mbwe-mé-nkóme-áte nípédé, Yesue anké asl á ndáb e mekáne, ábootéd bad ayáged. ²² Nyaa eche ayágté'áa enkóméd bad yál áte bwámbwam áyale ayágté'áa née mod awé nzé ahóbé né émáá. Eeyágté'áa nngáne bemeléede bé mbéndé. ²³ Héé mod nhóg awé edáádaj é mbéb émbéé áte ápédé taléd, ábóné áá, ²⁴ "A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syáné déwóhne? Ehyedé sé awúu-ye? Mbíi wé bwám. Edíi mod awé Dyób álómé, awé asáá." ²⁵ Héé Yesue ákánne éché edáádaj é mbéb áte áá, "Lám, bíd ane mod áte!" ²⁶ D3ó éché edáádaj é mbéb észágé ane mod áte ngine-ngine, éhé-é esaad é ngine, bonj ébid-te mó áte. ²⁷ Menyáké ménkób ábè bad bwámbwam. Bésedté nhóg ne aníníi bánken, "Nzé-dyámé dén! Ayáged dék3l3 déne-é? Anén mod awóó ngine ákamlen e'dáádaj bé mbéb, é'wógne-é mó!" ²⁸ Néén dèmbél nkalaj níme Yesue ménkanléd mbwóg e Galilia esyáál.

Yesue achóhté ekud é bad
(Mat 8.14-17; Luk 4.38-41)

²⁹ Néé béhidté á ndáb e mekáne hidtén, Yesue nchoo ne Jemse b3 Jón bénkè á ndáb eche Simone b3 Andreyá. ³⁰ Simone mwaad nyaá ambé á anoj dé nkole, ahéb dénsog mó. Ade Yesue ápédé péén, bénláá mó tãngene nkole níme ane mmwaad. ³¹ D3ó ákíi wée ane mmwaad ábédé, bonj áchãngé mó á ekáá, awóhngén mó ásyá ase. Ahéb dèmmaá mó, ákób-pe b3 nken. ³² Ene ngukél áde enyen émáá asud, bad bẽmpéén bad bé nkole bésyáál ne bad bésyáál ábe e'dáádaj bé mbéb bẽmbéé áte wée Yesue. ³³ Bad bé dyad bésyáál bẽnkanjén mmwe ndáb níme Simone. ³⁴ Yesue anchoód bad híin ábe békónlé'áa nkole nyaá ne nyaá, abídéd-te bad e'dáádaj bé mbéb híin áte. Eẽmwage'áa pen áá ábè e'dáádaj bé mbéb é'h3b dyamdyam áyale bẽmbíi mod awé ádíi.

Yesue akalé nkalaj ní bwám á Galilia
(Luk 4.42-44)

³⁵ Epóg é mbwẽmbwe áde bin béekẽnléé, Yesue anhidé ásé, áhídé á dyad-té, áké á ahóngé á hóm, ákãne'. ³⁶ Simone ne bad ábe b3b3ó bẽmbé, bẽmbootéd Yesue ahed. ³⁷ Bédíbté-áa mó, d3ó belãngéé mó bán, "Moosyáál ahede wé!" ³⁸ Yesue anláá b3 áá, "Dékag hóm démpé. Dékag á myad níme rídé benben ábel bonj ríkal nkalaj ní bwám áwed ámpé, áyale nímé nkalaj mó ríkás bonj nípé á nkóhse." ³⁹ Né-33, anké mbwóg e Galilia esyáál, akalé nkalaj ní bwám á ndáb é mekáne, ábidte-é bad e'dáádaj bé mbéb áte.

Yesue achóhté mod awé melaj mékóbé
(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰ Mod nhóg awé melaj mékóbé ampé wée Yesue, abwóg mebóbónj, áchãá mó áá áwóhngén mó. Anhób áá, "Nzé edáá ehele ébél me nsánj." ⁴¹ Ngól enkonnéd Yesue. D3ó ábidté ekáá, ábáné mó á yál, bonj álãngé mó áá, "Ndáá, sánj!" ⁴² Abwóg-ábwwóg níme melaj mèmmaá ane mod á yál, áchõh-é. ⁴³ Yesue anláá mó áá ákag, asím-me mó etiu áte áá, ⁴⁴ "Nóné', weelãngé modmod dyam áde ábẽnlédé, bonj ké éluimed yál wée prise, ásimen wé. Ebag-ke mendé ngáne mbéndé e Moséé éhedéé, áluimed bad wéé m3sáá." ⁴⁵ Bonj ké nẽ, áde ane mod ábidé, anké, áké akalé mó nímé nkalaj hóm ásyáál. Ankal mó bwámbwam nyaá eche Yesue éehelé'áa dyad ké ahóg asl ámpé á ntálé. Antúm ádyéé' á mehãngé wée bad béesaá. Ké nẽ, bad bẽbidé' mebwóg mésyáál béhyãg áwé.

2

Yesue achóhté mod awé awédé eped
(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Néé nguse é e'pun étómé, Yesue ansú ámbíd á Kapenahum. Bad bẽnwóg bán ahúú. ² Ekud é bad enkũmẽn áwe ndáb nyaá eché etál ébẽbédé á ndáb-te, ké á mmwe. Yesue ákánlé'áá b3 eyale é Dyób. ³ Héé d3ó bad béniin bẽpééné mod awé awédé eped. ⁴ Bonj ngáne ndun e mod émbéé áhed, bẽnkẽnhenlé mó apéen wée Yesue ábédé. Né-33, bẽnchãgé á ndáb mín, bẽnẽdè nnõj ní ndáb á nló mín wée Yesue ántyéemmé. Ade bẽmáá nnõj anede, bẽnsudtén ane mod ebúm éche ánnáá'é ámín wée Yesue ámbéé. ⁵ Ade Yesue ányiné adúbe ádè ábe bad bẽwóó áte anláá ane mod awé awédé eped áá, "A-mwán, nlãgséné wé mbéb." ⁶ Donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bẽndyéé ásé áhed bẽmbootéd anyoo áte á nlém-té bán, ⁷ "Chán anén mod áheleé se áhãbè' enén ndin e akan? Ásyáá Dyób. Nzéé áhelese álagsén mbéb ésebán Dyób dẽmpen?" ⁸ Abwóg-ábwwóg Yesue anchẽm b3 mewẽmten. Héé ásedteé b3 áaken, "Cheé ékás bonj nyéwóó' enén ndin e mewẽmten? ⁹ Ahéé ádè dyam ásad, naa áh3b

wée 'Nlagnséne wε mbéb,' káa áhób wée, 'Syáá ásē, étéd échōj ebúm ébooted akε?' ¹⁰ Bonj, m̄lūm̄éd nyé nén m̄éé Mwān-a-Moonyonj awóó kunze á nkōjsé álagsen mbéb." Dóo álángeé ane mod awé awédé eped aá, ¹¹ "Nlánge wε nén, syáá ásē, étéd échōj ebúm, ésúte' á ndáb." ¹² Hē dēn wée moosyáál ánōnēé m̄ó nē, ane mod anhidé ásē, atéd éche ebúm ábootéd-te akε. Yál enkóm b̄ó áte bwāmbwam, békēnē Dyób, bēhōbē bán, "Sēnyīnēē sé enén ndin e dyam mbéd!"

Yesue achénlé Levie
(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³ Ambíd e nē, Yesue antīm ámbíd ámpē á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Ndun e mod empē áwē, ábootéd-te b̄ó ayáged. ¹⁴ Ade átómēé á nzii, annyin nlad-é-tááse nhóg awé bēchágé'áá bán Levie, mwān awē Alpasee. Levie andyēé ásē á ndáb eché akóbé'áá tááse áte. Hēe Yesue álángeé m̄ó aá, "Hídé mē." Dóo Levie átyéémé ámin bonj áhíde-ε m̄ó.

¹⁵ Ambíd e pónde Yesue adyágé'áá ndyééd á ndáb wée Levie. Ekud é besaad bé tááse ne bad bé mbéb bēmpēe bēhídé'áá m̄ó. Bōbōa bēndyéé á tēbele ne ábē bembapεε. ¹⁶ Ade donje dé bemelēede bé mbéndé ábē bēbédé Befarisia bényine Yesue adyág ndyééd ne ábē bad bé mbéb, ne besaad bé tááse, dōo bésedteé ábē bembapεε bánken, "Cheé ékás bonj ádyág ndyééd ne échē ndin é bad?" ¹⁷ Ade Yesue áwógé nē, anláá b̄ó aá, "Bad ábē bēdyéé bwám bēétógnεnēé mod-a-bwεl. Bad ábē békōnle' b̄óo bétógnēné mod-a-bwεl. Meépédεé á nkōjsé áchēle bad ábē békōbnédé á'sō é' Dyób, bonj mpedé áyāle bad bé mbéb."

Nsedtéd tñngene adid á yāl
nzaa á mekáne-tē

(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸ Pónde póg ebédé, bembapεε ábē Jōne, Ndusenε ne Befarisia bēndfid yāl nzaa á mekáne-tē. Dóo bad behóg bēpédé wée Yesue bonj bésedte m̄ó bánken, "Cheé ékás bonj bembapεε ábē Jōne, Ndusenε ne ábē Befarisia bēdidé yāl nzaa á mekáne-tē bonj ábōj pεn bēdidé?" ¹⁹ Yesue ankwentén b̄ó ne ngan aá, "Chán bad ábē beléppé á ngande e e'wóngé, bēhele bēdidé yāl nzaa á mekáne-tē áde mod awé akude sómbé ádií adé ne b̄ó? Bēdidéé, bēétāngεnēé yāl nzaa adid á mekáne-tē pónde échē mod awé akude sómbé ádií ne b̄ó. ²⁰ Bonj epun épē éche békóbenné b̄ó mod awé akude sómbé. Echē epun dōo bēdidté yāl nzaa á mekáne-tē. ²¹ Nyébii nén bán nzé mod anabpe' mbóté, eetédéé eped é abad ékāsle se ánabnéd nchun ní mbóté. Ayāle nzé échē eped é abad ébóótédé abób áte ébélé éhábndé abad dé nchun. Nē ábele', échē epōn ékale' áte tómaa ngāne énsēbēé abé. ²² Melemlem nējgāne mod eetédēē m̄im mēkāsle se ahé m̄ó á nchun mé ntyág,* se apen. Ayāle nzé abelé nē, né m̄im mēhōd kásj ntyág ntyéd, m̄im mēmād asyoge ntyág-ke ámpē nímbéb. Bonj bétédéé m̄im mēkāsle, bēhé á ntyág mēkāsle-te."

Nsedtéd tñngene
Mbwe-mé-nkōme-áte

(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ Mbwe-mé-nkōme-áte nhóg Yesue átómé'áá á nzag e ngun-tē. Ambé ne ábē bembapεε. Ade békagké nē, dōo ábē bembapεε bēbóótédé e'sóg é' ngun apád. ²⁴ Hēe Befarisia belángeé Yesue bán, "Nōné', cheé ékás bonj ábōj bembapεε bēbele dyam áde mbéndé éebageé kunze ábel á mbwe-mé-nkōme-áte?" ²⁵ Yesue antimtén b̄ó aá, "Nédé nyéélāā' é mbéd á kálag e Dyób dyam áde kñj Dabide ámbenlé ádē bétógé chōm éche bēdyágkε ne áde nzaa ékóbé m̄ó ne ábē bad-ε? ²⁶ Ansól á Ndáb-e-Dyób á pónde échē Abyataa ábédé prise ámbáámbáa. Andyé e'wεle ábē é'bédé ndε e Dyób. Bonj echéd mbéndé eébageé mod ké nhóg kunze adyε ábē e'wεle étóméé Prise. Mwēn andyé ábē-ε kásjne bad ábē bēnwōn m̄ó donje." ²⁷ Dóo Yesue ásógtéé aá, "Dyób dēnsēbē moonyonj ahog, bonj áfidde epun éche békōmmēé áte. Enkēnsēbēé epun atii bonj áhógé moonyonj aá ákōmme áte échē epun. ²⁸ Né-óó, Mwān-a-Moonyonj awóó nkamlen kásjne ámin e mbwe-mé-nkōme-áte."

3

Yesue achōjté mod
awé ekáá éwédé

(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Hēe Yesue átímé ámbíd á ndáb e mekáne. Mod abédé áhed awé ekáá éwédé. ² Bad behóg ábē bēbédé áhed bēhédé'áá Yesue awusé akóbēn. Né-óó bēnōné'áá Yesue chodchod, ányin nzé ádid ane mod bwám á mbwe-mé-nkōme-áte. ³ Hēe Yesue álángeé ane mod aá, "Hyé étyéem á'sō hén!" ⁴ Dóo Yesue ásedteé ábē bad aaken, "Nyéláa mē ké édé mbéndé ábel

* 2:22 Ntyóg m̄imé bēbēnlé ngob e nyam m̄óo bēbēnládtáá pónde eched.

mboŋ á mbwε-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé áson alongé á mod, káa áwúu mós?” Boŋ békénhóbpé dyamdyam. ⁵ Anwóg ndutul á nlém-té bwámbwam áyále ábáb e'lel bé nlém á abum. Héε ánsóné bó ne melingá, boŋ álāngē ane mod aá, “Sálé ekáá áte.” Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndyεé mós bwám ámpε. ⁶ Héε Befarisia bébídé á ndáb e mekáne, boŋ békē bētānē bad bé epepé éche Herode, ábwōg-ábwōg bóbōso béhəgkε Yesue áwúu mós.

Ndun e mod ehidé

Yesue á edib é Galilia

⁷ Yesue ne ábē bembapeε bénhidé békε á edib é Galilia. Ndun e mod enhíd mós áwed. Abé bad bémbíd á mbwōg é Galilia, á Judeya, ⁸ á Jerusalem, á mbwōg é Idumeya, á mbwōg eché edé échiníí epepé é Jordan, ne á myad níme médé benben ne myad mémháá mé Tiré ne Sidon. Abén bad bépágé'áá wεε Yesue áyále bēnwōg mam níme ábélé'áá. ⁹ Bad bēmbuú áte nyaa eché echabé ámín. Né-óó, Yesue anláá ábē bembapeε aá béboŋsen bóle ábel boŋ bad béekanján mós. ¹⁰ Ammád ekud é bad ahood, né-óó bad bésyāal bēmpεe ábe békónlé'áá bēbuné ape wεε ádíí, ásitén mós ábel boŋ bédyεε bwám. ¹¹ Póndé téé eché e'daádəŋ bé mbéb ábe é'bedé bad áte bényinné mós, é'bélé'áá bad ábe é'díí áte béhúne áse, é'bóné'-ε bán, “Wε-éé edé Mwān á Dyób!” ¹² Yesue ansím bó etúu áte aá bélāngē bad nyaa e mod eche módíí.

Yesue apwédé bembapeε

dyóm ne bébe

(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Héε Yesue áchəgkε á ekone mín, áchēnlé bad ábe áhédé'áá, boŋ bépəg áwē. ¹⁴ Dóo ápwédé bad dyóm ne bébe ábē ne mós, áchəgé bó aá bembapeε bé nlómag ábe álómmé'-ε ákal eyale é Dyób. ¹⁵ Ambəg-ke bó ngine ábided bad e'daádəŋ bé mbéb áte. ¹⁶ Abé bad dyóm ne bébe bēbédéε: Simōne awe Yesue ánchuú'ε mbəŋ aá Petro; ¹⁷ Jemse bó mwānyan Jone, bán ábe Zebédie, (ábe Yesue ánchuú'ε mbəŋ aá Bwanegese, awé adé bán, Bán bé ngin.) ¹⁸ Andreyá bó Filibe, Batolomyo, Matyo, Tōmase, Jemse mwān awé Alfose, Tadiose, Simōne awé ambé á epepé é kán e alon, ¹⁹ ne Judas Iskaríōde awé antím Yesue asóm.

Béhəgé Yesue bán Belzebule

(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23, 12.10)

²⁰ Héε Yesue átimé á dyad. Ekud é bad énkān ámpε nyaa eché Yesue ne ábē bembapeε bēnkēnwōngé póndé ádyé ndyééd. ²¹ Ade Yesue baányan bēwógé nē, bēnkε mós ahead, átéd mós áswēn mós á ndáb áyále bad béhóbbé'áá nēn bán, “Nló méésáa'ε mós áte.” ²² Donge dé bemeléebe bé mbéndé ábe bémbíd á Jerusalem béhóbbé'áá bán, “Belzebule adé mós áte. Ene kəŋ e e'daádəŋ bé mbéb chō ebəgε mós ngine ábided bad e'daádəŋ bé mbéb áte.” ²³ Héε Yesue áchēnlé bó boŋ ákanlé bó ngan aaken, “Chán Satanε áhele se abided Satanε? ²⁴ Nzé bad bé alon ahóg békábné áte, boŋ nchemtén méésε, ádé alon déehelεé atyéem. ²⁵ Nzé abum á ndáb-pe ákábne áte, boŋ nchemtén méésε, ádé abum á ndáb déehelεé atyéem. ²⁶ Né-óó, nzé nkamlen ní Satan níkábne áte, boŋ bēn ne bēn bēwane, nímé nkamlen méebemmé, mékwé, nípε'-ε ásoğ. ²⁷ Né dóo mod eéhēlēε se asól á ndáb e ngine-e-mod se ádūm ábē bwēm ésebán asébpé mós ahaŋ. Amaa'-áa mós ahaŋ, boŋ atéd ábē bwēm é'syāal. ²⁸ Ne mbále nlāngε nyé nēn meé Dyób déləgsén bán bé baányon mbéb nísyāal níme bēbélé káəŋne nzyāŋ ké ehé eché bēbídte á nsal. ²⁹ Boŋ kēnzéé awé ahóbbé e'bébtéd é' mekan tāŋgene Edaádəŋ éche Esáá, éekudté alagsen mbéd. Abelé mbéb níme mééwóo alagsen.” ³⁰ Yesue anhób nēn áyále bad béhóbbé'áá bán, “Edaádəŋ é mbéb edé mós áte.”

Yesue nyaá ne baányan

(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹ Héε Yesue nyaá ne Yesue baányan bēpédé, bētyéém é ebwōg-te, boŋ bélómé mós achəg. ³² Ndun e mod enlāŋnéd Yesue. Bēndyεé áse. Dóo bélāngεé mós bán, “Echōŋ nyon ne baányon bédé á ebwōg-te béhede we.” ³³ Héε Yesue ásdteε bó aaken, “Nzéé adé echēm nyan, benzéé'-ε bédé bānned?” ³⁴ Dóo Yesue ánənéé bad ábe bélāŋnéd mós nē, boŋ ahóbbé' áá, “Echēm nyan ne bānned bóo bēn! ³⁵ Kēnzéé awé abele mam níme Dyób áhedeé adii mwānned, abé'-ε echēm nyan.”

4

Ngan e mbál-e-bū

(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Yesue ambootéd bad ayáged ámpε á nkəg mé edib é Galilia. Bad ábe bēnlāŋnéd mós bēntōmtən abuu áte, nē dēmbél asól á bóle-té ádyεε áwéd-te. Abé bóle bēmbε á edib-té. Ene ndun e mod chō'-ε enlyəg á nkin mé edib. ² Abēnládtáá ngan ayáged bó mekan híin. Ankalé bó ngan aá, ³ “Nyéwóglən! Nkwel-é-nzag nhóg anké mbál asob á nzag-té. ⁴ Ade ásobeé mós nē,

donje dénhūn á nzii-tê, menon mēmpē memad mós asōmted. ⁵ Donje dénhūn á meláá-tê wēe ndoob énkēmbuú' é áte. Enwāmsen abíd asē ngáne ndoob énkēnchabpé asē. ⁶ Bonj née enyen é ngine épédé éhnyāā abē bwēm é'wē-'e, áyale nkanj ménkēnsónlé bós á ndoob-tē bwām. ⁷ Mbál mēmpēe ménhūn wēe mekōd mēdíí. Née mekōd mē mékwógé, mékánj akwog áde abē bwēm, nē abel bēnkēnchyaá' é. ⁸ Bonj donje dé mbál dénhūn á ndoob e bwām. Mmēn mbál mēmbíd asē bwām, ríkwóg, ríchyaá-'e. Donje dé e'sóg dénwālē móom mé mbum meláán, donje móom ntóob, ábíní-'e, mbwókel." ⁹ Yesue ansógéd enén ngan aá, "Kézzé awē awóó metúu, áwóge'."

*Nzom echē ekāō bonj Yesue akalé ngan
(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)*

¹⁰ Ade Yesue ályágé mwēmpēn, abē bembapēe dyóm ne bébe ne bad ábe bémbē ne mós, bēnlāā mós bán átógnd bós échē ngan. ¹¹ Héee Yesue alánggeé bós aá, "Dyōb ábágé nyé kunze ábii kun e nkamlen nímē, bonj ne bad bēmpēe abele aá bēwóge' nímēn mekan mēsýāāl dās á ngan-tē. ¹² Abelé nē, abel bonj, ké bényīnē ké nyīnén, béechemé, ké bēwógé ké wógén béēsōntān áyale nzé bēsōnténé né bētímén Dyōb, békūd-te alagsen dé mbéb."

*Yesue atógké ngan e nsob a mbál-e-bū
(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)*

¹³ Dóo Yesue ásedtēé bós aaken, "Nédē nyéesōntēneé enén ngan-e? Nzé nyéesōntēne chós chán-nō nyémwēé échíníí ngan asōntēn? ¹⁴ Nsob-a-mbál awéne eyale é Dyōb. ¹⁵ Donje á bad bédé nēngáne mbál nímē ríhúné á nzii-tē. Nzé bēwógé eyale é Dyōb ábwōg-ábwōg Satane abelé áhye ahúd bós chós á nlem-tē. ¹⁶ Abíníí bédé nēngáne mbál nímē ríhúné á meláá-tē. Bēwóge' eyale é Dyōb, ábwōg-ábwōg békōb-pe chós ne menyīnge. ¹⁷ Bonj échē eyale éewēnnaádtē bós á nlem-tē, bédúbpe-'e chós dās á esón é pónde. Né-ōō, nzé ndutul ne metake bēpédé áyale échē eyale bédol yāl ámbíd ábwōg-ábwōg. ¹⁸ Abíníí-'e bédíí née mbál nímē ríhúné á mekōd-te. Bédíí bad ábe bēwóge eyale é Dyōb, ¹⁹ bonj mpúlé mé nkōjsé ne adān dé abud á bwēm awón, ne ahead á bwēm bēmpēe ákánj bós nlem áte nyaa echē béehelēé e'pum achyaá. ²⁰ Bonj bad ábe bédé nēngáne mbál nímē ríhúné á ndoob echē eboó yāl, bédíí bad ábe bēwóge' eyale é Dyōb, békōb-pe chós, béchyaá-'e e'sóg ábe é'wánlé mesonggé mé mbum móom meláán, móom ntóob ne mbwókel."

*Nzé béchodé etrukān bēekonjéé chós
(Luk 8.16-18)*

²¹ Héee Yesue ásedtēé ene ndun e mod aaken, "Mod asónlé etrukān échē ámáá achod á ndáb-te, ábanē chós á ebwog-sé ké'e á anoj sé-ye? Saá á atii dé etrukān mín dós abelé ábanē chós? ²² Chóm ké éhéé éche ékónjédé ébíd á enyen. Ké éhéé-'e éche békúténé bédibé chós. ²³ Kézzé awē awóó metúu, áwóge'."

²⁴ "Nyétōn chōm-ēe nyéwógeé anōn áte bwām! Melemlem mé nhagtéd nímē ébēnlédé wēe wēn móo Dyōb dōmpé débenlédte, ábenléd-te mós tómaa ngáne wēmbenlédte wēe wēn. ²⁵ Kézzé awē awóó nsōntēn ní kun é nkamlen ní mín, Dyōb débad mós nímē nsōntēn abe. Ane awē mós-'e eewóo, Dyōb dékōbén mós kóānje mwāmpín awē awóó."

Ngan e mbál-e-bū

²⁶ Yesue ambé áhóbe aá, "Nkamlen ní Dyōb rídii nēngáne mod awē akíí mbál-e-bū asob á nzag-tē, ²⁷ átím ámbíd á ndáb, nkuu ákūne', mūte abelé nímē nsón. Ene pónde esýāāl, mbál ébide áse, ékwogé' ésebán abie' ngáne nē ábenladtē. ²⁸ Ndoob chēn-ēé ebele bonj bwēm é'kwogé', é'chyaá-'e e'pum. Nlóm ní byaa móo rísēbpe abíd, ámbíd e pónde mbwēm kóānje áswóg, e'sóg bōmpē é'bíd. ²⁹ Bonj nzé e'sóg é' máá awúu, ábwōg-ábwōg ane mod abelé atéd páá áke dé apád áyale pónde échē bēpadéé epedé."

*Ngan e mbál nímē ríchíné
(Mat 13.31-32, 34; Luk 13.18-19)*

³⁰ Héee Yesue áhóbeé ámpé aaken, "Cheé déhéleé-se déhagtén nkamlen ní Dyōb-ē? Ngan ehéé débenlédte échē éluméd ngáne nímē nkamlen rídii-ye? ³¹ Ndií nēngáne mbwé e mbál-e-bū echē mod átédé bonj asob á nzag-tē. Mbál-e-bū edé mwāmpín bwāmbwam nzé bēhagténé chós ne mbál mēmpēe nímē rídé á nkōjsé. ³² Bonj nzé ékwógé, ékále' tómaa e'sum* é'sýāāl, éwóo-'e ngen éche menon méhyagké mūm alón áte." ³³ Yesue akánlé'áá bad eyale é Dyōb, ábenláád ekud é ngan émpēe nēngáne échén. Akánlé'áá bós nyaa echē bēsōntēnnē. ³⁴ Éékanle'áá bós áde éebēnlédteé ngan, bonj nzé anlyágé mwēmpēn ne ábe bembapēe aláá bós mam mēsýāāl nímē échē ngan éhóbeé."

* 4:32 Bán bé mel néé ndónj.

*Yesue ahósdte ekukud
(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)*

³⁵ Echê epun dên ngukél, dáo Yesue álan̄gēé ábē bembapēē aá, “Syāá déchabe pēd e edib eníní.” ³⁶ Hēē ábē bembapēē béchénne ene ndun e mod boŋ bés̄lē á b̄lē-tē wēē Yesue ámbēē boŋ békēēné mō. Mȳlē mémpēē mémbē áhed. ³⁷ Abwōg-ábwōg dáo ekukud é ngine ébóótédé atóm, boŋ mendib mēs̄lē á b̄lē-tē nyaa echē b̄lē bēmponnē asú á mendib sé. ³⁸ Yesue ámbé á b̄lē-tē á pēd e mbíd. Annaá ásē ábānē nló á mbōngé mín, ákūne’. Hēē bényemēé mō ásē, boŋ belāngē mō bánken, “A meléed, weewóó’ē wē pónédé éē syāné dédíí á kwééd-te-ye?” ³⁹ Hēē Yesue átyéémé amín boŋ ákännē echē ekukud áte aá éhóó, aláá-’ē mendib aá mēsud. Ekukud énsōg awan, ekíde-’ē éhóótédé áte. ⁴⁰ Hēē Yesue ásedtēé bō aáken, “Cheé ékásá boŋ nyéwōgē mbwōg? Nyéewóó’ē adúbe kásáŋ ne b̄bōb-ē?” ⁴¹ Boŋ mbwōg ménkōb bō bwāmbwam, bés̄dté nhóg ne aníní bánken, “Ebál e mod éhéé chēn éche kásáŋne ekukud ne mendib béwōgnéé?”

5

*Yesue achōŋté mod awe
awóó e’daádāŋ bé mbéb*

(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)

¹ Yesue ne ábē bembapēē bēmpē á pēd e edib eníní, á mbwōg e Gerasin. ² Ade Yesue ábidé á b̄lē-tē bídén, ambomén mod awé ábidé á soóbadē. Edáádāŋ é mbéb émbē ane mod áte. ³ A soóbadē dáo ádyéé’áá. Modmod enkénhenlé mō abane á mehaŋ ámpē, ké ne bengōbēngōbē. ⁴ Ayāle ngen ne ngen, béháá’áá mō ne e’pwōg ne bengōbēngōbē boŋ ké nē aselé’áá bengōbēngōbē áhentéd-te e’pwōg bē áte. Antómten ngine awón nyaa echē modmod éehēle’áá mō abwōge. ⁵ Atamnádtáá á soóbadē ne á e’kone-tē nkū ne mūte, ábōnē e’saad ákwel’táád-te yál ne meláá.

⁶ Ane mod abédé mwá etún áde ányíné Yesue. Hēē ányógté mehélé, boŋ ábwōgē mebóbōŋ awé e’só-te, ⁷ ábōnē esaad é ngine, áhōbē aá, “A-Yesu, Mwān a Dyōb á Ngum, cheé sóo déwōŋné? Ncháa wē á d̄n á Dyōb mēé weekógsán me.” ⁸ Ane mod anhób nē áyāle Yesue anláá edáádāŋ é mbéb aá, “A-edáádāŋ é mbéb, bíd ane mod áte!” ⁹ Dáo Yesue ásedtēé mō aáken, “Chán d̄n ádíí wē?” Ankwentén aá, “D̄n ádíí me bán Amudtēē, áyāle sébuu áte.” ¹⁰ Ámbé ácháá Yesue á e’ánēnē’ ábē e’daádāŋ bé mbéb ene mbwōg.

¹¹ B̄bōb-póó, sánkalaa a esōg é nguu chō-’ē ébédé bēnben ne áhed, édyāg medyé á mbám mé ekone. ¹² Hēē ábē e’daádāŋ bé mbéb e’cháá’ē Yesue bán, “Lóm sé á nguu-tē wē, émwē sés̄l chō áte.” ¹³ Hēē Yesue ábágé bō kunze boŋ é’bíde ane mod áte. Ábid áde é’bíde ane mod áte é’slē echē nguu áte. Echē esōg ébédé dyam e’kálé é’ nguu e’bē. Ábwōg-ábwōg échē esōg émpādē ásē, ényōgté’ á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-tē, éhó-’ē.

¹⁴ Bēnōn bé nguu bēntōm mehélé á dyad-tē ne á mebwōg míme méde bēnben, ákale bad dyam áde ábénlédé. Ábē bad bēmbíd áke dényín. ¹⁵ Ade bēpédé wēē Yesue boŋ bényín ane mod awé ndun e e’daádāŋ bé mbéb émbēē áte, nēé ádyéé ásē, ahédé-’ē bwēm á yál bwám, adyéé-’ē sēn, mbwōg ménkōb bō. ¹⁶ Bad ábē bényín áde dyam bēnlāá ábē bad ngáne émbenlédé ne ane mod awé e’daádāŋ bé mbéb bēmbēē áte. Bēnlāá-’ē bō dyam áde ábénlédé ne échē esōg é nguu. ¹⁷ Hēē ábē bad bēbóótédé Yesue achán bán ásyāá áwab mbwōg. ¹⁸ Ade Yesue ásléé á b̄lē-tē, ane mod awé e’daádāŋ bé mbéb bēmbēē áte nē anchán mō aá búmō békag. ¹⁹ Boŋ Yesue enkénkwenténne. Anláá mō aá, “Súé’ áwōŋ dyad, éke eláa áboŋ bad ndale e dyam eche Sāngwéé ábénlé wē ne ngáne ápédé wē ngol awóg.” ²⁰ Hē dáo ane mod áhídté boŋ ákag á mbwōg e Dekapolis.* Akanlé mod té dyam áde Yesue ábénlé mō. Bad bésyāál ábē bēnwōg, yál enkóm bé áte bwāmbwam.

Yesue achōŋté mmwáád nhóg,

ápūúd-te Jairuse mwān

(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Yesue ant̄m ámbíd á pēd e edib eníní ne b̄lē. Ade ápédé á nkin n̄míní, ndun e mod enkānēn áhed. ²² Dáo mod nhóg awé akamlan ndáb e mekáne awé béchágé’áá bán Jairuse ápédé áhed. Anyín áde anyíné Yesue, ankwé ásē áwe mekuu. ²³ Ne mechángé mé ngine áhōbē aá, “Awem mwān a mmwáád awág. Sōn, hyē ébān mō ekáá á yál, ábel nēn ádyēē bwām, ábē-’ē á alonjé.” ²⁴ Hēē Yesue áhídé mō. Ekud é bad éhídé’áá Yesue nyaa echē bēnkanjénne mō.

²⁵ Mmwáád nhóg-ke ámbé áhed awé anwōŋ nkole míme mekií mébíde’áá mō á yál pónédé ésyāál. Mmē nkole mbédé mō á yál á etún é dyóm-a-mwé ne n̄bē. ²⁶ Atagé híin á mekáá mé bad bé e’bō, ábēhdé-te ngáb esyāál echē ánwōŋgē, boŋ ké nē enkéndyé’ē bwām, nkole

* 5:20 Dekapolis: adii mbwōg e myad dyóm.

m̄bādē bādēn. ²⁷ Anén mmwaád anwóg mam míme Yesue ábélé'áá, d̄óo ábíde m̄ó ámbíd áfínté ene ndun e mod bonj ásitán m̄ó nkobe. ²⁸ Ayále anhób áwe nlém-té aá nzé m̄ósiténé ké nímē nkobe, né m̄óodyéé bwám. ²⁹ Asiten áde ane mmwaád ásiténé Yesue nkobe, mekií míme mébíde'áá m̄ó á yál m̄énselē, awóg-ke á yál aá m̄óchoó. ³⁰ Abwōg-ábwōg Yesue ambíi aá ngíne ebíde m̄ó á yál. Hē d̄óo ákunnédé áfínté ene ndun e mod, bonj ásedtē aáken, “Nzēé asiténé me nkobe?” ³¹ D̄óo ábē bampábe békwentanné m̄ó bánken, “Néé ényínéé bad békáñné wē á yál nén ésedtē' wēé ken nzēé asiténé wē-ye?” ³² Ké nē, Yesue ambé ánoné' ekíde ányín mod awē asiténé m̄ó. ³³ Hēé ane mmwaád ábóótédé anāñ ne mbwóg áde ányíné ch̄óm-éé ébénlédé m̄ó. D̄óo ápédé wēé Yesue bonj ákwag m̄ó á mekuu, álāngē m̄ó mbáale esyáál. ³⁴ Hēé Yesue álāngéé m̄ó aá, “A mwān-a-mmwaád, adúbe ádōñ ádíde wē bwám. Kág ne nsañ. Nduul echōñ ch̄ó-é émaa.”

³⁵ Ade Yesue áhóbéé nē, d̄óo bad behóg ábe bēbíde á ndáb wēé Jairuse bélāngéé Jairuse bán, “Awōñ mwān aama m̄ó awē. Cheé étagnéé Meléede ataged?” ³⁶ Bonj Yesue enkéntédte dyam áde bēhóbé néé dyam. Hēé álāngéé ane mod a nklamēn aá, “Weewógé mbwóg! Dúbé dúbpn̄.” ³⁷ Yesue enkém̄mwéé aá mod ampée áhíd m̄ó étóméé Petro ne Jemse b̄ó mwānyañ Jone. ³⁸ Ade bēpédé á ndáb wēé Jairuse d̄óo ányíné mpuutéd, awóg-ke mewé mé ngíne míme bad béchyé'é. ³⁹ Hēé áslé á ndáb-te bonj ásedtē b̄ó aáken, “Cheé ékásá bonj nyébelé' nímén mpuutéd, nyéchyé-é mewé? Ane mwān eewédéé, akúne kúnén.” ⁴⁰ Bonj bēmbootéd m̄ó awōo. Ámbídeé b̄ó mod asyáál á ebwóg-te. Antéd ane mwān sáá b̄ó nyan̄ ne ábē bembapere béláán, bésál á tonj echē ane mwān ámbēé áte. ⁴¹ Hēé Yesue áchāngé ane mwān á ekáá, bonj álāngē m̄ó aá, “Talíta kúm,” (awē adé bán, “A-mwān a ngōndéré, nlāngē wē meé, hidé áse.”) ⁴² Ane mwān anhidé áse ábwōg-ábwōg, ábootéd-te ake. (Ábédé dyóm á mwē ne mbē.) Yál enkóm b̄ó áte híin áde nén ábénlédé. ⁴³ Hēé Yesue ásímeé b̄ó etúu áte aá bēlāngē modmod dyam áde ábénlédé, aláá-é b̄ó aá bēbe ane mwān ndyééd.

6

Bad bé Nazarēt bēekobéé Yesue (Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Yesue anhidé áde h̄óm, asú awē dyad nchoo ne ábē bembapere. ² Néé mbwe-mé-nkómé-áte n̄pédé, ambootéd ayágé á ndáb e mekáne. Bad híin bēmbē áhed. Ade bēwógé áde ayáge yál enkóm b̄ó áte. Bésédte bánken, “Héé m̄ó ábídné m̄ímén m̄esyáál-é? Ndín e debyéé éhéé bēbágé m̄ó nén? Chán ámwagké m̄ímén menyáké ábel-é? ³ Kíné saá kápéntaa ádíí-ye? Saá mwān awē Maria nén-é? Kíné saá Jemse, Josebe, Judase ne Simone b̄óo bédé baányañ-é? Baányañ bé bebaád bésyáál-le ámpē bēedyéé'é ádyad-té hén ne syáné-ye?” Né-óó, bēnkóó Yesue. ⁴ D̄óo álāngéé b̄ó aá, “Nkal e'daádan awóo' edubé h̄óm ásyáál étóméé awē dyad, awē túmbé-te ne áwē abum á ndáb.” ⁵ Eéhééé menyáké ké mehóg ábel áhed, étóméé nguse é bad bé nkole ábe ábáné mekáá á yál, bēdyéé-é bwám. ⁶ Yál enkóm m̄ó áte bwámbwam ne adúbe áde bad bēnkēnwōngé.

Yesue alómé bembapere dyóm ne bēbe (Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)

D̄óo Yesue ákíí á myad m̄esad míme méde benben, áyágtē bad. ⁷ Anchélé ábē bembapere dyóm ne bēbe. Anlād b̄ó áte, alóm b̄ó bēbe ne bēbe. Ámbē-é b̄ó kunze ábíde bad e'daádan bē mbéb áte. ⁸ Anlyágtén b̄ó aá, “Nyéewánlé ch̄ómchóm á eke étóméé ntón. Nyéewánlé ndyééd ké'ē ekwē, mod eesóó-é m̄oné á mesó mé abad. ⁹ Nyéhé metámábé bonj nyéewánlé mbóté ébe.” ¹⁰ Ámbád aá, “Ndáb ké ehéé echē ekobé nyé nyédyéé áhed káññ ne pónde echē nyéhídtéé áde dyad. ¹¹ Nzé nyépedé dyad áde bēekobéé nyé, káa bēekwenteneé nyé awóglēn, nyétedé d̄ó, nyékūd-te ebumbú á mekuu, álúmed nén bán échab ebébtéd énonē bēn.” ¹² Né-óó, bēnké bēkalé' eyale é Dyób bán bad bēte de ádad abé dé mbéb. ¹³ Bēmbídeé bad e'daádan bē mbéb híin áte, bēwágtē bad bé nkole híin ne dyóg dé menzab, bēchōód b̄ó.

Kwééd echē Jone, Ndusene (Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)

¹⁴ B̄óob-póó, Herode anwóg mam m̄esyáál míme Yesue ábélé'áá. Ayále mam mé bwám míme Yesue ábélé'áá mēmbél ambýeyen h̄óm ásyáál. Donge á bad bēhóbé'áá bán, “Jone, Ndusene apuúde. Néé ákásá bonj awóñ ngíne ábel nímén menyáké m̄esyáál.” ¹⁵ Bēmpée bēhóbé bán, “Elaijaa m̄ósdé.” Ábiníí-é bán, “Adíi nkal e'daádan nēngáne nhóg áfínté e bekal bē'daádan ábe bēmbē se' boód.” ¹⁶ Ade Herode áwógé nē anhób aá, “Jone, Ndusene awē mēmbenlé bonj bésél nló m̄ósdé. Átimé ámbíd á alonjé.” ¹⁷ Herode anhób nē áyale anlóm bad aá békób Jone, béhanj m̄ó, bēhé-é m̄ó á mbwōg. Ámbel nén áyale Herodyase, mwaád awē mwānyañ, Filibe ánsēbēé awóñ, anwóñ m̄ó. ¹⁸ Jone álāngé'áá Herode pónde téé aá, “Weewóó'é kunze áwóñ Herodyase, mmwaád awē mwānyañ.” ¹⁹ Né-óó, Herodyase anhíí Jone pél á nlém-té, áhedé-é aá m̄ówúu m̄ó. Bonj Herode ámbél enkēnhenlé. ²⁰ Herode ámbé mbwóg áte tãngene Jone

áyale amblii aá adii mod a bwám awé asáá. Né-óó akǎngé mó bwám, ábel bon dyam dé mbébé déebenlád mó. Adá-áá mó awóglen kénée édíi bán pónde téé nzé anwóglén mó, atagé-áá áte á mewémten-té bwámbwam. ²¹ Kóǎngne á asóg, Herodyase anküd nzii eché áhéde-áá. Nén ábédé epun-ée Herode ábélé-áá ngande áwémten epun-ée ánychyáadté. A ngande wé, Herode anlébé ábē bad bembáá bé ngómenea, bad bembáá bé sánze, ne kase é bad é mbwóg á Galilia. ²² Eché epun mwán a mmwáád awé Herodyase anhyé aság esáke. Nē dénwógéd Herode ne ábē beken menyinge. Né-óó, Kǎng Herode ansedéd ane mwán a mmwáád aáken, “Cheé édáá wée míbe wé? Mēbē wé kéchéé éché éhédeé.” ²³ Nén dēmbēl ammwe melé, álangé mó aá, “Mmwág melé meé, mēbēé wé kéchéé éche éhédeé. Ké eped é mbwóg échém éché níkamlané.” ²⁴ Né-óó ane mwán anké nyaá aseded aáken, “Cheé méhédeé mó?” Dóo nyaá átímténé mó aá, “Hedén mó nló míme Jone, Ndusene.” ²⁵ Héé ane mwán átímé ámbíd ábwóg-ábwóg wée kǎng, bon álangé mó aá, “Bág me nló míme Jone, Ndusene á taplét-te hén bōob.” ²⁶ Nén dénwógéd kǎng Herode ndutul bwámbwam, bon ngáne ámmadté melé amwé á sō wée ábē beken, enkénhenlé mó nló míme Jone abáan. ²⁷ Héé álóme sánze póg aá épeen nló míme Jone. Ene sánze enké á ndáb e mbwóg, esél Jone nló, ²⁸ épēen mímé nló á taplét-te, ábē ane mwán a mmwáád. Ane mwán a mmwáád mó-é ábē nyaá. ²⁹ Ade Jone ábē bembapeé béwógé nē, bēmpē, bétéd mó ndim, béke bélime.

Yesue adíté e'kálé é' bad é'taan

(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Jón 6.1-14)

³⁰ Bembapeé bé nlomag ábē Yesue ánlómme bénhūu bétán mó beláá-é mó mekan mésyáál míme bébéle ne míme béyágté. ³¹ Ekud é bad épágé-áá wée Yesue ne ábē bembapeé bétímé-é ámbíd nyaá eché Yesue ne ábē bembapeé benkénwóngé etál ádyé ké ndyééd. Dóo Yesue álangéé ábē bembapeé aá, “Syáá détim á ahángé á hóm. Bon nyékóme áte mwámpín.” ³² Héé dóo bésólé á bǎle-té, bon bétímé' á ahángé á hóm. ³³ Ekud é bad ényín áde békagké, bēnchēm-me bó ábwóg-ábwóg. Ábē bad bémíid myad ne myad, békēen mekuu, bényágté á sō ne mekuu, bésébé ape wée Yesue ne ábē bembapeé békágé-áá. ³⁴ Ade Yesue ábídé á bǎle-té bon anyín ene ndun e mod, antómtén bó ngál ábē áyale bébéde nēe ndyōn ní mbód míme mééwōo nnōn. Né-óó ambootéd bó ekud é mekan ayáged. ³⁵ Ade bín é'bóótédé ahín, ábē bembapeé bēmpē áwē, béhōbē nén bán, “Hén áde á etún-té, pónde emaa-é atóm bwámbwam. ³⁶ Láá ábén bad bétímé' á myad-té míme méde benben, ábel bēn béchan medyé míme bédyēē.” ³⁷ Bon Yesue antímtén bó aá, “Nyé bó nyébe bó chóm éche bédyēē.” Héé bésédteé mó bánken, “Ehe de wée séke séchan e'wale é' mbwókel é kábpe ébe, * sébe bó, bédyē-ye?” ³⁸ Héé ásedteé bó aáken, “E'wale é'tán nyéwóó? Nyéke nyénōn.” Ade bémáá anōn dóo belángéé mó bán, “E'wale é'dé é'taan ne súu ébe.” ³⁹ Héé Yesue álangéé ábē bembapeé aá bébel bad, békaben áte monje ne monje bédyēé á nkáákā mīn. ⁴⁰ Né-óó ábē bad béndyēé áse, donge á monje, mbwókel é bad, donge-é móom mé bad métaan. ⁴¹ Héé dóo Yesue átédeé ábē e'wale é'taan ne éché súu ébe, ánōné ámín, ásāgnān Dyōb, ákabtáád bó áte, bon ábagé ábē bembapeé aá békabpe ene ndun e mod. Ankabé-é ábē bad kǎngne éché súu ébe. ⁴² Moosyáál andyé, akód-te. ⁴³ Bembapeé bénlád e'wale ne súu éche ényágté áse, enlón e'lón dyóm ne é'be. ⁴⁴ Mesongé mé baachóm ábē béndyēé ene ndyééd mémbē e'kálé é'taan.

Yesue akii á mendib mīn

(Mat 14.22-33; Jón 6.15-21)

⁴⁵ Melemlem mé pónde Yesue anláá ábē bembapeé aá bésól á bǎle-té, békag á sō á Betsaida, á múde mé edib-é-nzab míminíi. Ade békagké nē, anláá ene ndun e mod aá bésūē' áwab mendáb. ⁴⁶ Ade Yesue ámáá bó alyágtēn, anchágé á ekone mīn, ákane. ⁴⁷ Néé ngukél épédé, Yesue ábē bembapeé bēmbēēn bǎle áttinté e edib, Yesue-é abé á nkin mwēnpen. ⁴⁸ Annyín áá ábē bembapeé bétage ákeēn bǎle áyale epub é ngine émbíd bó á sō-te. Né-óó, dyam-éé áde epog-ne-ngwa anké bó atán, ákag á mendib mīn. Ahedé-áá aá mótom bó ámín. ⁴⁹ Bon anyín áde bényiné akag á mendib mīn, bēnwémten bán nwú móo ndé. Héé bēbóótédé abón. ⁵⁰ Bébóné-áá áyale áde bényiné mó, mbwóg ménkōb bó moosyáál bwámbwam. Ábwóg-ábwóg Yesue anláá bó aá, “Nlém mééhūné nyé, meé ndé. Nyéebáá.” ⁵¹ Héé ásólé á bǎle-té wée bēmbēē, epub-pe énsóg atóm. Yál enkóm ábē bembapeé áte bwámbwam. ⁵² Yál enkóm bó áte áyale bēnkénsóttinné chóm-éé menyáké míme ámbenlé ábide e'kálé é' bad é'taan nílmteé. Bēnkénhenlé-é achem.

Yesue achōhté bad

bé nkole d Genesaret

(Mat 14.34-36)

⁵³ Néé bēchábpé edib-é-nzab, bēmpē á múde míminíi, á mbwóg e Genesaret. Ahed-táá bēntáá-é bǎle. ⁵⁴ Bébídé-áá á bǎle-té bídén bad bēchēm-me Yesue. ⁵⁵ Héé bényágté mbwóg

* 6:37 Mbwókel é kábpe ébe: ébéde nsábe ní mod nhóg áyale ngōn waam.

áte esyāāl bēpēmē bad bé nkole á mekále mín, békēné' hōm tēé áde bēnwōgkē bán Yesue adé.⁵⁶ Hōm tēé-ε áde Yesue ánkeé, á myad mémbáá ne mésad, ne wée bad bélóó á nzag-té, bad bēpēné' áá bad bé nkole wée bad bēbúdé aladen á dyad-té ákáb nyonjé. Néε bēmpēnné bō, bēcháā mō bán ámwε bad bé nkole bēsiten ké mesó mé mbóté nímē. Né-óó bad bé nkole bēsýāāl ábe bēnsitén nímε mesó mé mbóté béndýéε bwám.

7

Ayáged dé betaa (Mat 15.1-9)

¹ Befarisia ne donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bémbid á Jerusalem bēnlanjédé Yesue áwóglen mō. ² Bēnyín bán donje dé bembapεε ábe Yesue bédýág medýé ne mekáá mé mbinde, nádē béewoppe'áá mekáá nyaa eché Befarisia bēhóbéé bán bétángéné awobe. ³ Befarisia ne bad bé Israel ábe bélyágé ásé bēsýāāl bēhídé ayáge áde bēnkudté wée ábāb betaa. Bēdýágkē ndýééd éseban bēwóppé mekáá nyaa eché etángéné. ⁴ Póndé eché mod ábídé á á dyon-té, eedyágkē chōmchōm éseban aséppé yál awobe. Mbéndé édé-ε ámpé híin éché bēhídéé, nāngáne awobe á bwēm bwám. Bwēm nāngáne kōb, mbeé, kúmbe é e'kii, ne bwēm néε mebendé. ⁵ Héε Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bēsédteé Yesue bánken, “Cheé ékáá bonj ábōn bembapεε bēéhídé' ayáge áde ábēd betaa bétédnéde sé? Bédýág ndýééd áde béewopεε mekáá nyaa eché éhēdnadté.” ⁶ Yesue antimtén bō áá, “Nkal é' dāōdān Yesayaa antángén áde ánhōppé ne e'yale ábe Dyōb dénlōmēnné mō tāngene nyé bedog-badé, ngáne éténlédé nén,

‘Abēn bad bēbage me edúbé é nsāl ngēn, bonj nímab nlém méesaá áwēm.

⁷ Edúbé éche bēbagéε me éesaá dyamdyam, áyāle bésýgte bad áhíd mbéndé é baányon byánán édíi mbéndé é Dyōb.’

⁸ Nyétédte mbéndé é Dyōb bonj pēn nyéhíde ayáge á baányon.” ⁹ Héε Yesue ábádéé áá, “Nyēbenlad mwane áte de mbéndé é Dyōb ábel nén nyéhíde ayáge ádēn dēn. ¹⁰ Mosεε ahóbé áá, ‘Béε sóó ne nyon edúbé.’ Ahóbé awé ahóbé sáá kéε nyaaá dyam dé mbéb áyāl bétángéné bēwúú mō.’ ¹¹ Bonj nyéyágte nén bán nzé mod awóó chōm éche ántāngēnné sáá kéε nyaa awōngēn bonj ahóbé áá, ‘Echēn chōm édé Kōban,’ (Né adé bán édíi chōm é Dyōb), ¹² né eewóóε nzwom áwōngēn sáá kéε nyaa. ¹³ Né-óó, áde ayáge áde nyēbagéε bad ábéléé nyéetédeé eyale é Dyōb néε dyam. Mam méde-ε ámpé híin néε nímén nímε nyébeléé.”

Mam nímε mébele bonj *mod eesáá' á'só é Dyōb* (Mat 15.10-20)

¹⁴ Héε Yesue áchēnléé ene ndun e mod bonj álangē bō áá, “Nyéwóglen, nyésōntēn-ne me. ¹⁵ Chōmchōm éesaá éche ébide á ebwóg bonj néε ésólé mod áte ébel mō abé mbinde á'só é Dyōb. Bonj chōm éché ébide mod áte chōó ébele bonj abé mbinde á'só é Dyōb.”* ¹⁷ Yesue anchené ene ndun e mod, asól á ndáb-te. Dōó ábē bembapεε bēpédé bonj bēlangē mō bán átānled bō ene ngan. ¹⁸ Héε Yesue ákwentanné bō aaken, “Nyémpé nyéesōntānné-ye? Nyéenyínéé nén bán kéchéé éche ésólé mod áte, éche ébídé á mbid e ebwóg, éebeléé-εε mod abé mbinde á'só é Dyōb-ε? ¹⁹ Ngáne ésólé mod áte, éepagké mō á nlém-té. Ebelé ésud mō dás á abum-té ébíd-te.” (Yesue anhób né álúmed nén áá ndýééd ké ehéé eboó adýé.) ²⁰ Ambád áá, “Chōm éché ébídé mod áte chōó ébele bonj eesáá' á'só é Dyōb. ²¹ Ayāle, á nlém ní mod-té dōó mewēmten mé mbéb nāngáne akáb dé mésón, echíb, ne ewúen bēbídé. Mmē mewēmten móó mébelte mod mbéb. ²² Akáb dé mesón á ndáb e'wóngé, abé dé metog, ne abel á mam mé mbéb mémppe nāngáne edogké, ábel mbinde é mekan, akón á bad, akal á bad metóm áyāl, abé á kúmbe ne abel dé e'yókél é' mekan. ²³ Mmēn mam mé mbéb mēsýāāl mbéide mod á nlém-té mbéle-ε mod eesáá' á'só é Dyōb.”

Adube dé nken-a-mmwaad (Mat 15.21-28)

²⁴ Dōó Yesue ásyāngé bonj ákág á eped é mbwóg eché enchiitén myad mé Tire ne Sidon. Héε ásslé ndáb póg, ehēde'áá-ε áá modmod ábíi áá móde áwéd-te. Ké nē bémbeé bēbíi. ²⁵ Néε mmwaad nhóg awé edāōdān é mbéb ébédé awe mwán a mmwaad áte áwógé bán Yesue adé áhed, ampé ákwε-ε mō á mekuu. ²⁶ Ane mmwaad abédéε mmwaad á alonj á Grikia awé béchyáá á ped e mbwóg e Siria eché bēchágéé bán Fonisia. Héε ácháá'ε Yesue áá ábided mwán éché edāōdān é mbéb áte. ²⁷ Bonj Yesue ankwentén mō áá, “Sé sébe sédide bēndem. Eesaá bwám áted ndýééd e bánbán ábwēme mbwé.” ²⁸ Ane mmwaad ankwentén áá, “Né dēn a-Sánj, bonj kōáñne mbwé eché edýéé á tébele-sé ebelé edýé píuted é medýé éche bēndem

* 7:15 Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 16: “Kéznéé awé awóó mettúu áwóg.”

béhúnté.”²⁹ Dóo Yesue álangéé mó aá, “Ayále échén ehób éche éhóbé nén, ehele esúē wē á ndáb. Edáádā ē mbébé éché ébéde awonj mwān áte étádté mó.”³⁰ Né-ōō, ane mmwáád ansú á ndáb, atán nēngāne mwān ánāngé á anōn mín. Echē edáádā ē mbébé émmād mó atēde.

Yesue achōjté mod awē

eewōgne’ad, eehóbé’ad-’e dyam bwām

³¹ Hēe Yesue áhídté á mbwóg e Tíre, átimé á Sidōn á pēd e edib é Galilia, átimnád á pēd e mbwóg e Myad Dyóm. ³² Bad behóg bēmpēén mod awē awē eewōgne’ad, eehóbé’ad-’e dyam bwām. Abē bad bēnchān Yesue bān abān ane mod ekáá á yāl. ³³ Hēe Yesue áhídnédé mó wēe ene ndun e mod édíi bonj átlīmēn mó á ahāngé á hōm. Ansóléd memii á metúu nīme ane mod, ásob meléed bonj ásitén mó echém. ³⁴ Hēe Yesue ánóné amīn, áheeméd áte, bonj áhōbe aá, “Efáta,” nē áde nēn bān, “Dibnéd.” ³⁵ Abwōg-ábwōg, ane mod ábootéd-te awōgn, échém étyéém mó á nsāl, ábootéd-te dyam ahób bwām. ³⁶ Hēe Yesue ásiméé bó etúu áte áa béetúbpe modmod ádn akan dīn. Bonj pónde téé echē áhóbé aá béehóbé’, bó-’e bēnabpé bó ahób hóbén. ³⁷ Bad bēsýāēl ábe bēnwōg, yāl enkóm bó áte nyaa echē echabé amīn bwāmbwam. Béhóbé’ad bān, “Abele’ mam mēsýāēl bwām. Abele kōāne bad bé ndóg bēwōgne’, ábele-’e e’bóbé é’hōbe dyam.”

8

Yesue adídté e’kálé é’ bad é’niin

(Mat 15.32-39)

¹ Mmē mesú mēn ndun e mod empēe empē wēe Yesue. Ngāne bēnkēnwōngé chōm-ēe bēdyágkē, Yesue anchélé ábē bembapēe, álangē bó aá, ² “Ndé enén ndun e mod ngāl áyāle békēbē ne mē e’pūn é’láán, bēewōo-’aa chōm éche bēdyáke bōob. ³ Nzé nsúúténé bó nzaa bōob, né bēhūn áse á nzii áyāle bó donje á bad bēchábé abíd.” ⁴ Hēe ábē bembapēe bétimtanné mó bānken, “Hēe mod áhele ákud ndyééd á ehyānge-tē hén echē ékwōg áben bad adýe-ye?” ⁵ Yesue ansédéd bó aāken, “E’wele é’tān nyéwóó?” Bēnkwentén bān, “E’wele saāmbé.” ⁶ Dóo álangéé ene ndun e mod aá bēdyēe áse á ndōob-tē. Hēe átédé ábē e’wele saāmbé, ásaāgnān Dyōb, ákabátád bó áte, ábagé ábē bembapēe, bó-’e békabpé ene ndun e mod. ⁷ Bēnwōj-’e baá nguse bé súu ésad. Yesue annaméd chōmpē. Amaá-’aa chō anamed, ábagé bembapēe aá békabe bad. ⁸ Bad bēndýē ene ndyééd, békód-te, kōān élyāg-ke áse. Echē enlyāg áse enlōn e’lōn saāmbé. ⁹ Mesongé mé bad nīme mēndýē ene ndyééd mébéde dyam e’kálé é’niin. Yesue ansúúd ábē bad áwab mēndáb. ¹⁰ Asúúté-’aa bó súútén, asól-le mó á bōle-tē ne ábē bembapēe, békē-’e á mbwóg e Dalmanuta.

Befarisia bēhēde’ e’chemléd

(Mat 12.38-42; 16.1-4)

¹¹ Befarisia bēmpē wēe Yesue bébootéd mó apentēn, bēhedné mó e’chemléd ábe é’húú ádyōb. Bébélé’áá nē ákag mó. ¹² Hēe Yesue áhéémédé áte, bonj áhōbē aāken, “Cheé ékásá bonj nyongel e’chii éhédé e’chemléd? Ne mbāle, nlānge nyé nēn mēe, nyongel e’chii éekudté e’chemléd ké’ ehóg.” ¹³ Hēe áchénné bó, bonj ásslē á bōle-tē, átimé á pēd e edib eníníi.

Esulten é Befarisia

(Mat 16.5-12)

¹⁴ Bōob-pōō, áde bembapēe ábe Yesue bésólé á bōle-tē, bēnchatén e’wele awále áyāl. Ewele ehóg chēmpēn chōo bēnlyāgnédtdé á bōle-tē. ¹⁵ Hēe Yesue álangéé bó aá, “Nyétéd pónde ne esulten é Befarisia ne éche Herōde.” ¹⁶ Dóo békaleé bēn ne bēn bān, “Ahóbé nē áyāle deewānlé e’wele áyāl.” ¹⁷ Yesue ambii chōm éche bēhōbē, hēe ásedté bó aāken, “Cheé nyéhóbēe áyāle e’wele ábe nyéewōo’? Kāān ne’ bōob nyéebíi’é ké’ nyéesōjtené-ye? Chān nyéélé nlem á abum nēn? ¹⁸ Nyéewóó mīd, nyéenyínné-ye? Nyéewóo-’e metúu nyéewōgné-ye? Kōāne bōob nyéekamtānné-ye? ¹⁹ Ade mēnkabpé e’wele é’tān ádíde e’kálé é’ bad é’tān, e’lōn é’tān e’wele ábe bēnlyāg áse ábe nyēnládté bēnlōnné?” Bēnkwentén mó bān, “Dyóm ne é’be.” ²⁰ Ambád bó asēded ámpē aá, “Áde mēnkabpé-’e ewele saāmbé ádíde e’kálé é’ bad é’niin, e’lōn é’tān e’wele ábe bēnlyāg áse ábe nyēnládté bēnlōnné?” Bēnkwentén mó bān, “E’lōn saāmbé.” ²¹ Ambád bó asēded aāken, “Bonj ké nē nyéesōjtené-ye?”

Yesue achōjté mod awē akwedé ndīm

²² Yesue ne ábē bembapēe bēmpē á Betsaida. Áhed dóo bad behóg bēpēéné mod awē akwedé ndīm awē, bonj bēchāā mó bān abān mó ekáá á yāl. ²³ Yesue anchásá ane mod á ekáá, áhídnéd mó á dyad-tē wē. Ansob mó meléed á mīd, abān mó mekáá á yāl, bonj ásedté mó aāken, “Enyīne chōmchōm-’e?” ²⁴ Hēe ane mod ánóné amīn bonj áhōbē aá, “Nnyīne bad bonj bēnyínnad nēngāne mēl nīme mēkag.” ²⁵ Hēe Yesue ábāné mó mekáá á mīd ámpē. Dóo ane mod ákídté anōn, mīd mēndíbnéd mó, ábootéd-te anyīnen bwām. ²⁶ Yesue ansúúd mó á ndáb, áhōbē aá, “Wētōgné-’e asól ádyad-tē ámpē.”

Yesue mō adé Ane-awě-Béwógté
(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Yesue ne ábē bembapεε békágé'áá á myad níme médé á mbwóg e Kaisaria Filipi. Bépédé-áá á nzii wě, dōo ásedtεé bō aáken, "Nzé-módé bad bō béhóbéé bán ndé?" ²⁸ Hée békwentanné bán, "Donje á bad béhóbe bán edii Jone Ndusene, bempεe bán Elaijaa, ábíní-ε bán nkal é'dáádān nhóg." ²⁹ Dōo ásedtεé bō ámpε aáken, "Bonj nyébēn-ne nzé-módé nyéhóbéé bán ndé?" Hée Petro ákwentanné mō áá, "Wéé edé Ane-awě-Béwógté." ³⁰ Ade Petro amaá-áá ahób nē, Yesue ansim bō etíu áte áá béélangē modmod nyaa e mod eché módíí.

Yesue ahóbé tǎngene metake níme
ákuédé ne kwééd eché áwē
(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)

³¹ Yesue ambootéd ábē bembapεε ayáged, áhábē áá, "Mwān-a-Moonyon atǎngéné ákūd metake híin. Bad bémbáá bé dyad, beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bébān-ε mō á yál. Béwūū mō, bonj e'pun ábe é'lónténé é'láán, ápuú." ³² Yesue anhób ádén dyam nyaa eché énkénkonjédté bō mbále ké póg. Hée Petro átmíné Yesue á nkóg, bonj ákágé átimed mō áte. ³³ Bonj Yesue ankuné, ánōn ábē bembapεε. Dōo ákánné Petro áte áá, "Hidé me á'sō-te, a-Satan! Mmojn mewémten méesaá mewémten mé Dyób, médíí mewémten mé moonyon." ³⁴ Dōo Yesue áchénlé ene ndun e mod ne ábē bembapεε, bonj álangē bō áá, "Kéznéé awé adáó me ahíd, ásob yál mendíb, ápēm-me adé awóg áhíde me. ³⁵ Ayále kéznéé awé ahéde adé alongé asonj ábād dō. Kéznéé-ε awé abádé adé alongé áyále echém ne áyále nímén nkalaj mī bwám né ákud alongé adé deemaá'. ³⁶ Nsyóáñ níhéé mod ákúdté nzé akúde nkóñsé nisyáál bonj abódé adé alongé. ³⁷ Cheé mod áhelese ábe ákóde adé alongé? ³⁸ Kéznéé awé ákwāgen me ne ábēm e'yale á nyonjel e'chii eché ehídne Dyób nímé nibe, abé-ε ebébtéd, Mwān-a-Moonyon mō ámpε ákwāgen mō á pónde eché ápεé ne ángel eché ésaá ne ehúmé éche Sáá."

9

¹ Hée álangéé bō áá, "Ne mbále, nláñge nyé nén meé, donje á bad áfínté echē béenyínénné kwééd díd áde bényínéé néé nkamlen ní Dyób nípédé ne ngíne."

Yál eháñléne Yesue
(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)

² Ámbíd e epun ntóób Yesue ankeén Petro, Jemse ne Jone á mbóod eché echabé ámín. Bempen-éé bémbē áhed. Awāb e'sō-te hē dōo ábē bembapεε bényíné néé Yesue áháñléne. ³ Mbóté éche ánhēé épsné áte, épúbē-ε féréd. Epúbé'áá nyaa eché modmod á nkóñsé éhelelé-se apúbéd. ⁴ Hée bényíné Mosee ne Elaijaa bébíde táled, bóobe Yesue békale'. ⁵ Dōo Petro álangéé Yesue áá, "A meléed, ébóó ngáne syáá dedíí hín. Délónj e'bem é'láán, échónj, éche Mosee ne éche Elaijaa." ⁶ Petro enkémbíí'é chóm éche áhóbéé áyále mbwóg ní ngíne níme mémbe bóobe baáb á yál. ⁷ Hē dōo mbag ékúténé bō bonj ehób-pe ébíde' á mbag-té wē nén, "Awem Mwān á nímé nén, nyéwógne mō." ⁸ Ábwóg-ábwóg dōo bónóné ekíde bonj béenyine modmod ampée nzése Yesue. ⁹ Ade bésudéé á mbóod mīn nē, Yesue ansim bō etíu áte, álangē bō áá, "Nyéelangé modmod dyam áde nyényíné kááñ ne á pónde eché Mwān-a-Moonyon ápuú'é." ¹⁰ Né-óó, ábē bembapεε bēnkoó áde dyam ne bēn, bésédté yál chóm-éé mpuu ndíí. ¹¹ Hée bésédtéé Yesue bánken, "Cheé ékás bonj bemeléede bé mbéndé béhóbé nén bán Elaijaa atǎngéné asébe dé ape atí-ε mam mésyáál. Cheé-óó ékás bonj étenléd á kálag e Dyób nén bán Mwān-a-Moonyon ákūd metake híin, bad bébān-ε mō á yál? ¹³ Bonj nláñge nyé nén meé Elaijaa ammād ape, bémbéí-le mō ngáne bēndāngé. Nē dénlónéd mam níme méntenléd áyál e eché."

Yesue achóñté mwān
awé edáádān é mbéb étagtεé
(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Ade bépédé wée ábíníí bembapεε bébéde, béntān néé ndun e mod éláñnéde bō. Bemeléede bé mbéndé bépéttānnáá ne bō. ¹⁵ Anyín áde ábē bad bényíné Yesue, menyáké ménkōb bō bwāmbwam. Bēnnyágéd áwē áleled mō. ¹⁶ Hée Yesue ásedtεé ábē bembapεε aáken, "Cheé nyáábō nyépentanné?" ¹⁷ Dōo mod nhóg áfínté e ene ndun e mod ákwentanné áá, "A-meléed, mpééné awém mwān á mwenchóm áwōñ áyále edáádān é mbéb éde mō áte, ébélé eehóbé-ε dyam. ¹⁸ Nzé ékóbé mō, ébélé ehūnéd mō áse, mehod-te mébíde mō á nsál. Ene pónde ádyág mesonj á nsál, anámén-ne. Nlángé-ε ábōñ bembapεε meé bébíded mō chō áte bonj béhelelé." ¹⁹ Dōo Yesue ákwentanné áá, "Wáá, nyé bad bé' chíi, nyéewóó'é adúbé. Chán mépéé nyé adyēn hén-éé? Chán mépéé nyé awesén-é? Hyénaád me mwān awed." ²⁰ Dōo bépínnéde mō ane mwān. Anyín áde éché edáádān é mbéb ényíné

Yesue, ênsög ane mwän, êhünêd mós ásê, áhãñläd á ndöob, mehod-te mébidê mós á nsal. ²¹ Hêe Yesue ásedtêé sáá aáken, “A etún é pónde éhéé akétagké nén?” Dóó sáá ákwentanné aá, “Bootya se á mwëndemé. ²² Eyókgé mós ahúned á muú-te ne á mendib-te áwúú mós. Boñ nzé dyam áde áde éhéle-é se ébel, ewóg sé ngal, ewóngén sé.” ²³ Hêe Yesue áttimténé mós aá, “Wéé nzé dyam áde áde ríhéléé se mbél-e? Chóm ésyáál éhéle ébéned ne mod awé awóo adúbe.” ²⁴ Abwög-ábwög dóó ane mwän sáá akánté ehób ámin aá, “Ndúbpé, wóngén adúbe ádém áde déekwognede.” ²⁵ Ndun e mod enyágté áá áladen áte áhed. Ade Yesue ányiné nê, ankáné échê edáádãñ é mbéb áte aá, “A-edáádãñ é ndóg ne é ebóbé, nkamlan wê mæé ébid mós áte, weesólé-é mós áte ámpê.” ²⁶ Echê edáádãñ élébpé-áá esaád, éságéd ane mwän ne ngíne, ébid-te. Ane mwän antím nêe ndim ní mod káñ donje á bad behóbê bán, “Awédé.” ²⁷ Boñ nêe Yesue áchãñgé mós á ekáá, áttidê mós ámin, ane mwän atyéém-me. ²⁸ Yesue ansól á ndáb-te. Hêe ábê bembapêe bésedtêé mós á kun-tê, bánken, “Cheé ênkãñ boñ sênkênhêl échê edáádãñ é mbéb abided?” ²⁹ Ankwentén bós aá, “Mekáne mwêmpen mósó méhéle mébidéd enén ndin e edáádãñ.”

*Yesue ahóbé ámpê tãñgene eche kwéed
(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)*

³⁰ Yesue ne ábê bembapêe behídté-áá hê, bépõñ á mbwóg é Galilia. Enkênmwaá áá modmod ábíi wêe módíí, ³¹ áyãle ayágté áá ábê bembapêe aá, “Bébê Mwän-a-Moonyõñ á mekáá mé baanyõñ. Bó-áá bẽwúú mós. Nzé bẽmáá-é mós awúú ápuú ámbid e epun élalán.” ³² Boñ ábê bembapêe béenkénsõñténne chóm éche ánhõbpê, bebáá-áá-é mós aseded.

*Nzéé atómténé mod ambáá abé?
(Mat 18.1-5; Luk 9.46-48)*

³³ Yesue ne ábê bembapêe bẽmpê á Kapenahum. Ade bépédé, bẽnsól á ndáb-te. Dóó Yesue ásedtêé bós aáken, “Cheé nyéswãñtãnnáá á nzii bwéed?” ³⁴ Boñ bẽnkênhõbpê dyamdyam áyãle bẽn ne bẽn bẽpẽntãnnáá tãñgene mod awé atómténé mod ambáá abé áttinté echáb. ³⁵ Hêe Yesue ádyéé ásê, áchãgê ábê bembapêe dyóm ne bẽbê boñ álãngê bós aá, “Kéñzéé awé áhede mod a mbáá abé, atãñgéné abé ndimtene, abé-é mbãlede a moosyáál.” ³⁶ Hêe dóó átédé mwëndem boñ áttidê mós áwab tĩnté. Dóó abwáádé ane mwän, boñ áhõbê aá, ³⁷ “Kéñzéé awé akobé enén ndin e mwän á dín ádêm, né akobé me. Kéñzéé-é awé akobé me, eékobéé mmên-pen. Akobé káññe ane awé alómé me.”

*Kéñzéé awé eetãñgán syãné,
né adé ne syãné
(Luk 9.49-50)*

³⁸ Jõne anláá Yesue aá, “A meléed sennyín mod abíde bad e'dáádãñ bé mbéb áte á dín ádõñ, sênláá-é mós bán ásóg abel nê, áyãle éesaá mod a echon éche syãné.” ³⁹ Boñ Yesue anláá bós aá, “Nyéelángé mós bán ásóg abel nê. Mod ké nhóg éesaá awé ámad menyáké abel á dín ádêm, boñ ámbid e pónde áhõbê me mam mé mbéb á yál. ⁴⁰ Ayãle, kéñzéé awé eetãñgán syãné né adé ne syãné. ⁴¹ Ne mbãle, nlãnge nyé nén mæé, kéñzéé awé abagé nyé ké kób e mendib ámwé á dín ádêm, áyãle nyédíí bad bé Krísto, atãñgéné níme nsábe akud.

*Mekãgsen níme mébelte bad mbéb
(Mat 18.6-9; Luk 17.1-2)*

⁴² “Kéñzéé awé abélté enén ndin e mwëndem echê edúbpé me mbéb, ébê mboñ átã mós sãñkalaa aláá á nkãñ, behúnéd-te mós á edib é nkwê. ⁴³ Nzé échon ekáá ébelte me mbéb, esél chós, épm. Edé mboñ wê ákud alonjé áde déemaá' ne eped é yál tómaa wê áwõñ mekáá mébê boñ bebwém wê á dũ-á-muú.* ⁴⁵ Nzé échon ekuu ébelte me mbéb, esél chós, épm. Edé wê mboñ ákud alonjé áde déemaá' ne eped é yál tómaa wê áwõñ mekuu mébê, boñ bebwém wê á dũ-á-muú.† ⁴⁷ Nzé ádonjé díd ábelte wê mbéb, ehúd dós, épm. Edé mboñ wê ásol á nkamlen ní Dyób ne díd áhóg tómaa wê áwõñ míd mébê boñ bebwém wê á dũ-á-muú. ⁴⁸ Áhed, 'e'kuu ábê é'dyãg bad bẽwãgkê, muú nímed-te méédímêê.”

⁴⁹ “Muú ményã mós ké ahéé á yál ngáne nkwe rínyãñgêé á ndyééd-te. ⁵⁰ Nkwê mbóó, boñ nzé mbódé alãñ, chán behéle-se bényínêd mós ámpê? Nyényine' nêe nkwe, nyédye-é ne nsãñ ne nhóg ne aníní.”

* 9:43 Donje á kálãg dé'só ábádé nchoo 44: Áhed, e'kuu ábê é'dyãg bad bẽwãgkê, muú nímed-te méédímêê. † 9:45 Donje á kálãg dé'só ábádé nchoo 46: Áhed, e'kuu ábê é'dyãg bad bẽwãgkê, muú nímed-te méédímêê.

10

*Ayáged tãngene anan
dé mmwaád á e'wóngé*

(Mat 19.1-12; Luk 16.18)

¹ Yesue anhidé adé abwóg á hóm, ampõj á mbwóg e Judeya, áchābē á pēd e edib é Jodan enínií. Ndun e mod epagé áá awē, áyāgtē-é bō ngāne ámentinné bō ayáged. ² Befarisia bémpē awē ákag mō. Bēnsedéd mō bánken, “Echéd mbéndé chíchó ebagé kunze nēn mod ánan mwaád á e'wóngé-ye?” ³ Hée Yesue átimtanné bō aáken, “Chán mbéndé eche Mosēé ékaléé?” ⁴ Bēnkwentén bán, “Mbéndé eché Mosēé ebagé kunze nēn, mod ábē mwaád kálag eché elúmte nēn bán, e'wóngé é máá bon ánan mō.” ⁵ Hée Yesue álāngéé bō aá, “E'el bé nlem á abum ábēn bōó bēmbēl bon Mosēé ábē nyé échēn mbéndé. ⁶ Bon se á mbooted, áde Dyób áhágé bad, anhāg mmwaád bō mwēnchóm. ⁷ Né-óó, mwēnchóm átédé sáá ne nyan, abé ne mwaád. ⁸ Būmō bad bébē bétim mod nhóg. Né-óó, béesaá ámpē bad bébē, bon bēdii mod nhóg. ⁹ Né-óó, éché Dyób áládé, modmod eepáá.” ¹⁰ Ade bétimé ámbíd á ndáb-te, Yesue ábē bembapēé bēnsedéd mō tãngene dyam áde áhóbé. ¹¹ Hée Yesue álāngéé bō aá, “Kéznzéé awē anané mwaád bon awónj mmwaád ampée né akábé asón. ¹² Nzé mmwaád-te atédte nchóm bon awóo mod ampée, né akábé asón.”

Yesue anámté bēndem

(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ Bad bēpééné-áá bēndem wēe Yesue bán ábán bō ekáá á yāl ánamed bō. Bon ábē bembapēé bēnkānē ábē bad áte. ¹⁴ Ade Yesue ányíné nē, anlīj, aláá-é ábē bembapēé aá, “Nyétede bēndem béhyag áwēm. Nyéekás bō áyāle nēn nyaa e bad néé bō chíó éwóo nkamlen ní Dyób. ¹⁵ Ne mbále nlānge nyé nēn meé, kéznzéé awē eékobe nkamlen ní Dyób nēngāne mwēndem, éesónlé áwēd-te.” ¹⁶ Hée Yesue áládé ábē bán áte, ábánē bō mekáá á nló nhógé-nhógé, ánamté-é bō.

Nhōn mī bad ne nkamlen ní Dyób

(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)

¹⁷ Ade Yesue ábwógké eke ámpē, dōó mod nhóg ányāgté awē, abwóg mebóbónj awē e'só-te, bon ásedté mō aá, “A-meléde á bwām, dyam áhéé ntāngéné abel, ábel nēn ríkud alonjé áde déemaá?” ¹⁸ Hée Yesue ásedtéé mō aáken, “Cheé ekás bon échāgé me meléde á bwām? Mod ké nhóg eesaá mod á bwām étóméé Dyób dēmpen. ¹⁹ Ebii mbéndé eche éhōbe bán, ‘Weewúé’ mod, weekábé asón á ndáb e'wóngé, weechibé, weebidé mbónj e metóm, weédógé bad, beé sóo ne nyoj edubé.’” ²⁰ Hée ane mod áhóbéé aá, “A meléde, nhidé échēn mbéndé ésyāal bootya se á mwēndem.” ²¹ Hée Yesue ánonéé mō chíóoj ne nlem né edānge, bon álāngé mō aá, “Dyam áhóg áhēdne we. Kág, esóm bwēm é'syāal ábē éwóo, étéd nime moné, ébe betóótókē bé bad. Nzé ebelé nē, wēkūd nhōn ádyób. Ene pónédé éhye éhíde me.” ²² Ade ane mod áwógé nē ansúndē, asú-é ne ndutul á nlem-té áyāle ambé nhōn bwāmbwam.

²³ Hée Yesue ákúnné mīd wēe ábē bembapēé bon álāngéé bō aá, “E'el áte bwāmbwam behōn bé bad ásól á nkamlen ní Dyób.” ²⁴ E'yale ábē Yesue bēnkōméd ábē bembapēé yāl áte. Ambád áhóbé ámpē aá, “A-baányanj élélé áte bwāmbwam ásól á nkamlen ní Dyób!” ²⁵ Edé mwān e akan sánkalaa á nyam néé Kamēl áponj á epōn é ndōnde tómaa nhōn mī mod ásól á nkamlen ní Dyób.” ²⁶ Ade bembapēé béwógé nē yāl enkóm bō áte bwāmbwam. Hée bēn ne bēn behóbéé bánken, “Nzéé-ō áhēle ákud e'soosoj?” ²⁷ Hée Yesue ánonéé bō chíóoj, bon áhóbé aá, “Ne baányonj nēn déehelé se abenled, bon ne Dyób dyamdyam déelelé áte.” ²⁸ Hée Petro áhóbéé aá, “Noné, sétédte chíóm ésyāal áhid we.” ²⁹ Dōó Yesue áhóbéé aá, “Ne mbále, nlānge nyé nēn meé, kéznzéé awē atédte eche ndáb, baányan, nyaá, sáá, bán ne eche mbwógé áyāl echēm, ne áyāl e nkalan ní bwām, ³⁰ ákúd tómaa ne né á alonjé dé' chíi. Ákúd ndáb, baányan, bán, ne mbwógé mbwókél é ngen. Ákúd-te kóojne metake á dīn ádēm. Ákud-te alonjé áde déemaá' á pónédé éché ehúé.” ³¹ Bon bad híin ábē bédé á'só bōob bélyag mbíd, híin-ne ábē bēnylāg mbíd bébē á'sō.”

Yesue áhóbé ngen éche elónténé

éldán ngāne béwúú-é mō

(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)

³² Yesue ne ábē bembapēé békágé-áá á akuu á Jerusalem, mō-áá antómén bō. Yāl enkóm ábē bembapēé áte bwāmbwam, mbwóg-ke ríkób bad ábē behidé-áá bō. Ade békagké nē, dōó Yesue átimné ábē bembapēé á nkag ámpē bon álāngéé bō mam nime mébenléd ne mō. ³³ Hée áhóbéé aá, “Pón nyébii bán dekap á Jerusalem, áwed-taá bébēé Mwān-a-Moonyonj á mekáá mé beprisē bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé. Bō-é bébē mbakú bán atāngéné awé, bébē-é mō á mekáá mé bad ábē béesē bad bé alonj á Israel. ³⁴ Béwéléé mō, bēsobtdá mō meléed á yāl, bēswardtáád mō e'tanjú, béwúú-é mō. Bon ámbíd e'e'pun é'láán ápuú.”

Jemse bɔ Jɔnɛ bɛhede' e'tal
(Mat 20.20-28)

³⁵ Ambid e nɛ Jemse bɔ Jɔn, bɔn ɔbe Zebediɛ bɛmpɛ wɛɛ Yesue. Ade bɛpɛdɛ, bɛnlɔɔ mɔ bɔn, "A melɛɛd, dyam ɔdɛ ɔde sɛhedeɛ bɔn ɛbele sɛ." ³⁶ Hɛɛ Yesue ɔsɛdtɛ bɔ aɔken, "Cheɛ nyɛhedeɛ bɔn mɛbele nyɛ." ³⁷ Dɔɔ bɛhɔbɛɛ bɔn, "Sɛhede bɔn ɔde wɛdyɛɛ'ɛ ɔdɔn atii de nkamlɛn, ɛmwɛ sɛdyɛɛ wɛ ɔ nkag, nhɔg ɔ ekɔɔ ɔ mbɔɔ aninɔ'ɛ ɔ ekɔɔ ɛ emwɛd." ³⁸ Hɛɛ Yesue ɔkwɛntannɛ bɔ aɔ, "Nyɛɛbii'ɛ ɛhɔm ɛche nyɛsɛdtɛɛ. Nyɛɛhɛl metunɛ nɛmɛ mɛpɛmmɛ apɛm-ɛ? Nyɛɛhɛl edusen ɛ metunɛ ɛche mɛkudtɛ akud-ɛ?" ³⁹ Dɔɔ bɛkwɛntannɛ mɔ bɔn bɛhɛl. Hɛɛ Yesue ɔlɔngɛɛ bɔ aɔ, "Nyɛɛpɛm metunɛ nɛmɛ mɛpɛmmɛ, nyɛɛkɔd edusen ɛ metunɛ ɛchɛ mɛkudtɛ, ⁴⁰ bɔn meewɔ'ɛ kunzɛ ɔpɛwɛd mod awɛ ɔdyɛɛ mɛ ɔ ekɔɔ ɛ mbɔɔ kɛ'ɛ ɔ ekɔɔ ɛ emwɛd. Dyɔb dɔɔ dɛbɛ nɛmɛ metii wɛɛ bad ɔbe ɔnɔbɛndɛ mɔ."

⁴¹ Ade ɔbinii bɛmbapɛɛ dyɔm bɛwɔgɛ dyam ɔde Jemse bɔ Jɔn bɛsɛdtɛ, bɛnliin bɔ bwɔmbwam. ⁴² Hɛɛ Yesue ɔchɔgɛɛ bɔ moosyɔɔl bɛnbɛn bɔn ɔlɔngɛ bɔ aɔ, "Nyɛbii nɛn bɔn bad ɔbe bɛbyɛɛnɛ nɛɛ bɛnkamlɛn bɛ nkɔnɛ ne bad bɛmbɔɔ bɛ dyad, bɛbɛnlad ngɛnɛ ɔkamlɛn bad ɔbe bɛdɛ ɔsɛ echɔb. ⁴³ Bɔn ɛɛtɔngɛnɛɛ ɔbɛ nɛ ɔtɔntɛ echɛn. Kɛnzɛɛ awɛ ɔhɛdɛ aɔ mɔbɛ mod ɔmbɔɔ ɔtɔntɛ echɛn, ɔtɔngɛnɛ ɔbɛ mbɔledɛ awɛn. ⁴⁴ Kɛnzɛɛ'ɛ awɛ ɔbɛ mod ɔ sɔ ɔtɔntɛ echɛn, ɔtɔngɛnɛ ɔbɛ ntɔn ɔ moosyɔɔl. ⁴⁵ ɔyɔlɛ kɛ Mwɔn-a-Moonyɔn ɛɛpɛdɛɛ ɔɔ bad bɛbɛnle mɔ, bɔn ɔpɛdɛ ɔbele bad, ɔbe'ɛ ɔdɛ ɔlɔngɛ ɔkɔdɛ bad hiin."

Yesue ɔchɔntɛ mod
awɛ ankɛ ndim

(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Yesue nɛ ɔbɛ bɛmbapɛɛ bɛmpɛ ɔ dyad ɔ Jeriko. Ndun e mod ɛhidɛ'ɔɔ bɔ. Ade bɛmadtɛ dyad ɔtɛ nɛ, dɔɔ bɛtɔnɛ mod nhɔg awɛ bɛchɔgɛ'ɔɔ bɔn Batimuse. Batimuse ɔbɛdɛ'ɛɛ mwɔn awɛ Timause. Ankɛ ndim. Andyɛɛ ɔ nkag nɛ nzii, ɔchɔmɛ bwɛm. ⁴⁷ Ade ɔwɔgɛ bɔn Yesue ɔ dyad ɔ Nazaret mɔɔ ɔtɔmɛ' nɛ, ɔmbootɛd ɔbɔn, ɔhɔbɛ aɔ, "A-Yesu, Mwɔn ɔ mbyaa nɛmɛ Dabidɛ, wɔg mɛ ngɔl!" ⁴⁸ Bad hiin bɛkɔnnɛ'ɔɔ mɔ ɔtɛ, bɛlɔngɛ'ɛ mɔ bɔn ɔdib nɛɔl. Bɔn mɔ'ɛ ɔmbɛ ɔbɔnɛ aɔ, "A-Mwɔn ɔ Dabid, wɔg mɛ ngɔl!" ⁴⁹ Hɛɛ Yesue ɔtyɛɛmɛ bɔn ɔhɔbɛ aɔ, "Nyɛchɛle mɔ." Dɔɔ bɛchɛnlɛ, bɛlɔngɛ mɔ bɔn, "Wɛɛtɔgɛ ɔtɛ. Tyɛɛm ɔmin ɔchɛnle wɛ." ⁵⁰ Hɛɛ ane mod ɔbwɛmɛ kɔtɛ winii, ɔpɔdɛ ɔsɛ, ɔpɔg-ke wɛɛ Yesue. ⁵¹ Hɛɛ Yesue ɔsɛdtɛɛ mɔ aɔken, "Cheɛ ɛhɛdɛɛ wɛɛ mɛbele wɛ?" Ane mod ɔnhɔbɛ aɔ, "A-melɛɛd, nhɛdɛ mɛɛ nɛnyinɛn ɔmpɛ." ⁵² Hɛɛ Yesue ɔlɔngɛɛ mɔ aɔ, "Kɔg, ɔdɔbɛ ɔdɔn ɔdidɛ wɛ bwɔm." ɔbwɔg-ɔbwɔg ɔmbootɛd ɔnyinɛn, ɔhidɛ'ɛ Yesue.

11

Yesue ɔsɔlɛ ɔ Jerusalem nɛɛ kɔn

(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Jɔn 12.12-19)

¹ Ade Yesue nɛ ɔbɛ bɛmbapɛɛ bɛkwɔgɛ ɔpɛ ɔ Jerusalem, bɛnbɛn nɛ myad mɛ Bɛtɛpɛg nɛ Bɛtani ɔ Ekone ɛ Menzab, ɔnlɔm ɔbɛ bɛmbapɛɛ bɛbɛ ɔ sɔ, ² ɔlɔngɛ bɔ aɔ, "Nyɛkag ɔ dyad ɔde ɔdɛ nyɛ ɔ sɔ nɛ. Nzɛ nyɛsɔlɛ sɔlɛn nyɛɛtɔn nɛɛ bɛtɔngɛ etum ɛ nhɔm ɔ ɛsɛl awɛ mod ɛɛdɔdɛ mbɛd. Nyɛhune mɔ, nyɛhyɛnɛ." ³ Nzɛ mod ɔsɛdtɛ nyɛ aɔken, "Cheɛ ɛkɔɔ bɔn nyɛbɛlɛ nɛn?" Nyɛlɔɔ mɔ bɔn, "Sɔngwɛɛ ɔtɔgnɛnɛ chɔ, ɔlɔm-mɛ chɔ ɔmbid ɔbwɔg-ɔbwɔg." ⁴ Hɛɛ bɛkii bɔn bɛtɔnɛ' etum ɛ nhɔm ɔ ɛsɛl ɛche bɛtɔngɛ ɔ mmwɛ-nɛnzii bɔn bɛhunnɛ." ⁵ Hɛɛ bad ɔbe bɛntyɛɛm bɛnbɛn nɛ ɔhɛd bɛsɛdtɛɛ bɔ bɔnɛn, "Cheɛ nyɛbɛlɛɛ nɛ, nyɛhunnɛ ɛchɛ ɛsɛl-ɛ?" ⁶ Bɛmbapɛɛ bɛntimɛn bɔ ngɛnɛ Yesue ɔnhɔbɛ aɔ bɛhɔb. Dɔɔ ɔbɛ bad-tɛ bɛtɛdtɛ bɔ bɔn bɛkag. ⁷ Bɛmpɛnɛ ɛchɛ ɛsɛl wɛɛ Yesue, bɛtal chɔ ɛchab mbɔtɛ ɔmin bɔn mɔ'ɛ ɔdiidɛ. ⁸ Bad hiin bɛntɔl ɛchab mbɔtɛ ɔ nzii-tɛ ɔbe mɔ edɔbɛ, ɔbinii'ɛ bɛsɛl'ɛ kɔkag ɛ' mii, bɛtalɛ' ɔ nzii-tɛ. ⁹ Bad ɔbe bɛkɔgɛ'ɔɔ mɔ ɔ sɔ nɛ ɔbe bɛhidɛ'ɔɔ mɔ ɔmbid bɛhɔgɛ'ɔɔ ɛ saad bɔn, "Hosana, Mekenag!"

Nnam mɛbɛ nɛ ane awɛ ɔpɛdɛ ɔ dɔn ɔde Sɔngwɛɛ.

¹⁰ Nnam mɛbɛ nɛ nkamlɛn nɛmɛ echɛd sɔn Dabidɛ, nɛmɛ riɔhɛ'.

Hosana, Mekenag nɛ Dyɔb ɔde ɔdɛ se ɔmin!"

¹¹ Yesue ɔpɛdɛ'ɔɔ ɔ Jerusalem, ɔsɔlɛ ɔ Ndɔb-e-Dyɔb. ɔnsimɛn ɛkɔdɛ ɛsyɔɔl. Ngɛnɛ pɔndɛ ɛmmadtɛ ɔtɔm, ɔntim ɔmbid ɔ Bɛtani nɛ ɔbɛ bɛmbapɛɛ dyɔm nɛ bɛbɛ.

Yesue ɔbagɛ ɔlin ɔ ngɔl ɛbɔmɔn

(Mat 21.18-19)

¹² Chɔn ɛbinii ɔde bɛhɛɛ'ɛ ɔ Bɛtani, nzaa ɛnkɔb Yesue. ¹³ ɔnyinɛn ɔlin ɔ ngɔl nchabnɛdɛ nɛ byaa ɔmin. Dɔɔ ɔkii ɔhɛd ɔnyinɛn nzɛ mɔhɛle se mɔkud ɛ'pum ɔwɛdɛ-mɔn. Ade ɔpɛdɛ ɔhɛd ɛnkɛntannɛ ɛpum kɛ ɛhɔg ɛtɔmɛɛ byaa ɔyɔlɛ ɛnɛn pɔndɛ eɛbɛdɛɛ pɔndɛ echɛ ngɔl ɛchɛyɔɔ'ɛ ɛ'pum. ¹⁴ Hɛɛ ɔlɔngɛɛ ɔbɛ bwɛl aɔ, "Wɛɛchɛyɔɔ'ɛ ɛpum ɔmpɛ mbɛd." ɔbɛ bɛmbapɛɛ bɛnwɔg ɔde Yesue ɔhɔbɛ nɛ.

*Yesue anané bekáb bé nyongé
á Ndáb-e-Dyöb*

(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Jon 2.13-22)

¹⁵ Yesue ne ábē bembapēē bēmpē á Jerusalem. Ade bēpédé, ansól á Ndáb-e-Dyöb, ábootéd-te bad ábē bekábé'áá dyön áwēd-te ananted. Ankuné betébelé ábē bad bēpánlé'áá mōné ámín mekuu ámín, ákūñē-ē metii nīme bad ábē bēsómme'áá mbāngé mekuu ámín. ¹⁶ Enkēm̄mwaá-ē áá modmod átómēn chōm é nyongé ké ehóg á eyáde é Ndáb-e-Dyöb-te. ¹⁷ Héé áyágtéé bō, áhōbē áá, “Eesaá mbále bán éténlédé nēn bán, ‘Echem ndáb échagnéd bán ndáb e mekáne e melon mēsýāāl-ē?” ¹⁸ Bepriše bēmbáá ne bemelēede bé mbéndé bēnwōg áde Yesue áhóbé nē, bébootéd-te nzii ahed áwúu mō. Bonj bēmbē mbwōg áyāle ndun e mod esýāāl echē embé áhed émbē menyáké ne mekan nīme áyágté'áá. ¹⁹ Ade ngukél épédé Yesue ne ábē bembapēē bēnhidé á dyad-tē wē.

Ayáged tǎngene altn á ngál adē dénwē

(Mat 21.20-22)

²⁰ Mbweimbwe, áde bétiméé ámbíd, bényln ádē alín á ngál ngáne áwédé kóǎne á nkan. ²¹ Héé Petro ákám̄téné dyam áde Yesue ámbenlé, bonj alángē mō áá, “A-Sán, nōné, alín á ngál áde wēmbéé ebómán áwédé.” ²² Héé Yesue ákwentanné áá, “Nyédúbe Dyöb ne nlém rýsýāl. ²³ Ne mbále, nlánge nyé nēn mēé, kénzēé awē áláá enén mbōod áá, ‘Hidé áse, éhún á edib é nkwē-te’ bonj adúbe ne nlém rýsýāl áá dyam áde mōhóbéé dēbenléd ésebán apide’, né dēbenléd. ²⁴ Né-ǎǎ, nlánge nyé mēé kéchéé éche mod ásedtē Dyöb á mekáne-tē, bonj adúbe nēn áá mōskud chō, ákūd-te chō. ²⁵ Póndé ké ehéé échē étyéémé wēé mōkannē, nzé ewánléné mod melingá, élagšen mō, ábel nēn awōñ Titéé awē adé ámín mō-ē ámpē alagsen wē nīmon mbéb.”*

Héé kunze eche Yesue ebidé?

(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Yesue ne ábē bembapēē bēmpē á Jerusalem ámpē. Ahyómmé'áá á Ndáb-e-Dyöb-te. Hē dōo bepriše bēmbáá, bemelēede bé mbéndé ne bad bēmbáá bé dyad bēpédé áwē. ²⁸ Dōo bēsedtēé mō bánken, “Kunze ehéé éwóó ábel nīmén mekan? Nzé-módé abagé-ē wē ene kunze?” ²⁹ Yesue ankwentén bō áá, “Mēésedéd nyé dyam ahóg. Nzé nyékwénténé dō, né mē-ē mēláá nyé kunze echē ríwóó ábel nīmén mekan. ³⁰ Nzéé ambé Jōne kunze ádusen bad? Dyöb-ē ngé baányon?” ³¹ Bēn ne bēn bēmbootéd apentēn bánken, “Nzé dehóbé nēn bán ‘Jōne echē kunze ehúú ne Dyöb,’ né ásedéd syánē aáken, ‘Cheé-ǎ enkñ bonj nyénkëndúbé mō?’ ³² Bonj nzé dehóbé bán, ‘Echē kunze ehúú ne baányon?’ ” (Béwógé'áá bad mbwōg áyāle bad bēsýāāl bēndúbé bán Jōne abédéé nkal é'dáodñ.) ³³ Né-ǎǎ, bēnkwentén Yesue bán, “Séebii'ē.” Yesue mō-ē antimtén bō áá, “Né ké mē-ē ámpē méeláá'ē nyé kunze echē ríwóó ábel nīmén mekan.”

12

*Ngan e bebel-bé-nsón
ábe bēbébé nlém á abum*

(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Héé Yesue ábótédé ngan ábenléd ákalen bō. Anhób áá, “Mod nhóg ankwēl nzage e'pum é' mēl ábē bēbenléé mīm. Ankág chō, ábel bwāl wēé bémínéé ábē e'pum é' mēl ábel mīm, alónj-ē ebem wēé bédýe'ē áwēd-te ánan menon. Ambē ene nzag wēé bad ábē bōbōó békáb mbote áte, áké á alonj démpēe. ² Néé póndé épédé echē bépádéé e'pum, ane nwóó-nzag anlóm awē mbaledé wēé ábē bebel-bé-nsón ákobe mō ádē asii dé e'pum. ³ Héé ábē bebel-bé-nsón békóbé ane mbaledé, bēwāñēn mō, bēsúúd-te mō ámbíd ne mekáá mé ngēn. ⁴ Dōo ane nwóó-nzag álómé mbaledé ámpēe. Bēnlōgēn mō á nló, bēwógéd-te mō e'són. ⁵ Nwóó-nzag ambé álóm mbaledé ámpēe, ábē bad bēnwūú ane ámpē. Bēmbēl melemlen ne ekud émpēe, bēbómé donje, bēwūē-ē ábíníí. ⁶ Mod awē anlyag mō álóm abédéé awe mwān-a-mwēnchóm awē ándangé bwāmbwam. Káǎne á asóg, dōo álóméé ane mwān ne mewēmten nēn áá, ‘Ngáne ádíí awem mwān, bēbē mō edúbé.’ ⁷ Bonj áde ábē bebel-bé-nsón bényíné nēe ane mwān áhúé'ē, dōo bēn ne bēn bēhóbéé bán, ‘Ndýé-a-mbwōg nēn, nyéhyag déwúu mō ábel nēn eche mbwōg ésuuned syánē.’ ⁸ Héé békóbé mō, bēwūē' mō, bēbwém-mē mō ndim ámbíd e'ké.” ⁹ Héé Yesue ásedtēé aáken, “Bōob-pǎǎ, cheé nwóó-nzag ábenléd ábē bebel-bé-nsón? Apē awúú bō, ábē-ē ene nzag wēé bebel-bé-nsón bēmpēe. ¹⁰ Eyale é Dyöb ehóbé nēn áá, ‘Aláá áde belónj-bé-ndáb bēnchenéé, dōo átímé aláá dé etógnén abé.

* **11:25** Donje á kálag dé'só abádé nchoo 26: “Nzé nyéélagšan bad bēmpēe mbéb, ké awen Titéé awē adé ámín éelagsenné nyé nīmēn mbéb.”

11 Sǎngwéé mó abelé nén, édé-'e syánē menyáké á díd-te. Nyéeláá' é nē-ye?"

12 Né-óó, bad bémbáá bé Israel béhéde' áá Yesue akób áyale bémbii bán áyale echáb dóó ákálé enén ngan. Boŋ bémbē mbwóg áyál e ene ndun e mod embé áhed. Né-óó béntéde mó béke.

Nsédted tǎngene asaa á tááse
(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)

13 Bēnlóm Befarisia ne bad bé epepé éche Herode áke dé aseded Yesue dyam ábel nén békóben mó awusé. 14 Héé bépédé awé boŋ belǎngē mó nén bán, "A meléed, sébíí nén bán ekale mbále. Weékwoŋádté modmod. Weebáá-'e bad mesó mé mbóm. Boŋ ekoŋte bad mam mé Dyób ayáged. Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désanŋe' tááse wéé Kaiséé, kǎŋ e Roma-ye?" 15 Boŋ Yesue anchēm nímāb medogké, héé ásédteé áá, "Cheé nyékagéé me. Nyéhiined me mōné mé ekii rínān mó." 16 Héé bépééné mōné mímed boŋ ásédteé ááken, "Ediidiŋge éche nzéé chén, díŋ áde nzéé-'e dén?" Bēnkwentén mó bán, "Abe Kaiséé." 17 Dóó álǎŋgeé bó áá, "Nyébag-kóó Kaiséé éche édé éche Kaiséé, nyébag-ke Dyób éche édé é Dyób." Ade béwógé nē, yǎl enkóm bó áte.

Nsédted tǎngene mpuu
(Mat 22.23-33; Luk 20.27-40)

18 Besadusia bémpē wéé Yesue. Bēndūbē bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd. Dóó béhóbéé bán, 19 "A-meléed, mbéndé e Moséé ehóbe nén bán, 'Nzé mod awóó mmwaád boŋ awéde áde bó ane mmwaád bépedeé mwān awále, mwānyāŋ a abum ahóg atǎŋgíné ane nkúd awóŋ ábel boŋ díŋ áde mwānyāŋ déébōó.' 20 Bóob-póó, bad bébéde mod saámbé ábe bémbíd abum ahóg. Mod a'só anwóŋ mmwaád boŋ awé áde bó mmwaád ne bépedeé bán awále. 21 Mwānyāŋ awé anhíd mó anwóŋ ane nkúd a mmwaád. Mómpeé awé áde bó ane mmwaád bépedeé bán awále. Melellem mé dyam mémbenléd ne awé alónténé beláán. 22 Káŋ bó mod saámbé asyáál bēnwōŋ ane mmwaád béwé-'e, áde bépedeé mwān awále. Káŋne á asóg ane mmwaád mómpeé anwé. 23 Bóob-póó á pónde e mpuu, mmwaád awé nzéé ane mmwaád áchagnédté áyale bó moosyáál saámbé bēnwōŋ mó?" 24 Héé Yesue átímtanné bó áá, "Nyépane' áyale nyéesóŋtēnéé chóm éche eyale é Dyób ehóbéé, nyéesóŋtēnéé-'e ngáne ngíne e Dyób ésógé abé. 25 Pónde eché bad bépuú' é ámbíd e kwééd, mewóŋgé méebáá ámpē. Bad bébē nēngáne áŋgel éche édé ámín, béewóŋnéé. 26 Bóob-póó, tǎngene mpuu, kíné nyéeláá' é á kálag e Moséé á eped eché ehóbe áyale mwā bwel awé ahyáá' áá-ye? Áhed, éténlédé bán áde Dyób álǎŋgeé Moséé tǎngene Abrahamé, Aisigé ne Jakóbe ábe bémmad awé, Dyób dénhōb áá, 'Meé ndé Dyób áde Abrahamé, Aisigé ne Jakóbe.' 27 Né álúmté nén bán bédé á alongé. Dyób ádíi Dyób á bad ábe bédé á alongé, saké Dyób á bad ábe béwéde. Nyépane' bwámbwam."

Mbéndé ébe éche etómténé etógnén abé
(Mat 22.34-40; Luk 10.25-28)

28 Meléede a mbéndé nhóg awé ambé áhed anwóg chóm éche béhóbéé. Adé ányíné áá Yesue abagé Besadusia nkwentén m' bwám, ansédéd Yesue áá, "A meléed, áfínté e mbéndé esyáál, mbéndé ehéé etómténé etógnén abé?" 29 Yesue ankwentén mó áá, "Mbéndé eché etómténé etógnén abé edii mbéndé eché ehóbe nén áá, 'A-bad bé Israel nyéwóŋlen: Sǎngwéé áded Dyób, mwēmpeŋ-éé adé Sǎngwéé. 30 Edāŋ Sǎngwéé ádoŋ Dyób ne nímoŋ nlém rísyáál, ne ehoŋ edaádoŋ esyáál, ne nímoŋ mewēmten mésyáál, edāŋ-'e mó ne ehoŋ ngíne esyáál.' 31 Eché elonténé ébe eché chómpeé edé etógnén, edii eché ehóbe nén áá, 'Edāŋ mwānyāŋ nēngáne édás ehoŋ yǎl.' Mbéndé empée eesaá eché etómténé etógnén abé nēngáne échén ébe." 32 Héé ane meléede a mbéndé álǎŋgeé Yesue áá, "A-meléed etǎŋgíné. Ekale mbále wéé Dyób ádíi ahóg, Dyób démpée déesaá-'e etóméé mwēmpeŋ. 33 Mod ádāŋ-'e mó ne nímoŋ nlém rísyáál, ne nímoŋ mewēmten mésyáál, ne eche ngíne esyáál, ádāŋ-'e mwānyāŋ ngáne ádáó eche yǎl, atómténé etógnén abé tómaa ábe Dyób mende nímoŋ béhyāŋtēé ne mende mémpēe." 34 Ade Yesue ányíné áá ane meléede a mbéndé ahóbné debyéé, anláá mó áá, "Nkamlen ní Dyób méechabnedé wé yǎl." Ámbíd ené modmod enkēnchū' é Yesue dyamdyam aseded ámpē.

Nsédted tǎngene Ane-awé-Béwógté
(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)

35 Yesue ayágté' áá á Ndáb-e-Dyób. Áhed dóó áhóbéé ááken, "Chán bemeléede bé mbéndé béhele béhōbē bán Ane-awé-Béwógté abidé á mbyaa nímoŋ kǎŋ Dabidé? 36 Dabidé mwēn anhób áde Edaádoŋ éche Esaá émbēé mó áte áá, 'Sǎŋ Dyóbe anláá awēm Sǎngwéé áá, Dycé áwēm ekáá émbáá káŋ ne á pónde eché mébenlé boŋ ékógtéd ábōŋ bad bé ekoyí ámín ne mekuu.'

³⁷ Née Dabide mwën áséhpé mó achag áá Sánḡwéé, chán-nō Ane-awë-Béwógté áhéléé abé awe mwán?”

Elébé tñḡene bemeléede bé mbéndé
(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)

Ndun e mod ewóglánnáá Yesue áhed ne menyinge bwámbwam. ³⁸ Ade áyágtéé bō anhōb áá, “Nyétéd pónde ne bemeléede bé mbéndé, bédáá mengombe nime ríchábé ahyómēn áte. Bédáá-é bán bad bélente bō ne edúbé ésyāāl á mebwóg néé á dyon-tē nē. ³⁹ Bédáá-é metii mé edúbé adyee á ndáb é mekáne, bédāñ-é e tál bé edúbé á hōm á ngande. ⁴⁰ Bédume mebwóg é bekúd, bédogné-é bad ntōñ-ntōñ mé mekáne. Békúd nkósgen nime ríchábé ámín.”

Mende mé nkúd a mmwadd
(Luk 21.1-4)

⁴¹ Yesue andyēé benben ne ntyóg nime behágé'áá mōné mé mende áte á Ndáb-e-Dyōb, ánoné ngáne bad behágkē mané áwēd-te. Ekud é behon bé bad behágé'áá ekud é mōné. ⁴² Dōo ntógétōke a nkúd a mmwadd ápedé, bon áhāḡ mōné mé ekii nime ndé ké bedálee bébe. ⁴³ Héé Yesue áchágé ábē bembapee benben bon álanḡé bō áá, “Ne mbále, nlanḡe nyé meé, nímēn ntógétōke mé mmwadd ríhédé mōné tōmaa ábēn behon bé bad bésyāāl. ⁴⁴ Mōné nime ábē bad behédé, ndii mōné nime ríchábé bō áse, bon anēn mmwadd ne atóg áde ádíí, ahédé mōné rísyāāl nime áwóó, rísyāāl nime ámbēē atōgnan yāl.”

13

Yesue ahóbé ad
bépanḡtēd Ndáb-e-Dyōb
(Mat 24.1-2; Luk 21.5-6)

¹ Yesue ambíd á, Ndáb-e-Dyōb. Ade ábídeé nē dōo awë mbapee nhóg álanḡéé mó áá, “A-meléed nōné,” melá ne nlóñtéd rí Ndáb-e-Dyōb mén níbóó bwámbwam.” ² Yesue ankwentēn mó áá, “Enyíne' échēn ngine é nlóñtéd-e? Aláá ké ahóg délyagké ámín e waáb, bépanḡtēd mó áte mésyāāl.”

E'bebédé é' mekan ábe bébenléd
(Mat 24.3-14; Luk 21.7-19)

³ Yesue anké adyee á ekone é Menzab mín. Echē Ekone ébédé á müde rí Ndáb-e-Dyōb. Ahed dōo Petro, Jemse, Jonē ne Andreyā bepédé bon bélāḡé mó wée bábōo bēnpen bébédé bán, ⁴ “Láá sé pónde echē nímēn mam mébenlédte, éláa-é sé e'chemléd ábe bélümēd bán pónde echē mébenlédte epedé.” ⁵ Yesue anláá bō áá, “Nyétéd pónde nyéemwāḡ-ke se modmod ádog nyé. ⁶ Bad híin bēpē á dīn adēm behōbē bán, ‘Me-éé ndé Ane-awë-Béwógté.’ Bédōḡ-ke bad híin. ⁷ Nzé nyéwógé bán nzum éwante' ké' nyéwógé nzunze é nzum, nyéētāḡé áte. Nēn átāḡḡéne ábenled, bon nē déélümteē nēn bán asóg ámáá ape. ⁸ Alon ahóg détyēemēn ádííní nzum. Nkamlēn nhóg-ke rítyēemēn nímíní. Ndōob eēnāḡnéd mebwóg ne mebwóg, nzaa-é ébē. Nēn débē nēḡḡáne mewe mé'sō nime mmwadd áwóḡéé nzé ahede achyáa. ⁹ Nzé nímēn mam mébóótédé-é ábenled, nyétédēn yāl pónde áyāle békōb nyé, bébe nyé á mekáá mé bad bé kóte. Bēwanēn nyé á ndáb é mekáne, nyétyéem-me á nkáásé á'sō é' benkamle ne kāñ é bad á yāl echēm. Nēn débēnléd ábel nyékale bō nkalan rí bwám. ¹⁰ Bétāḡḡéne néé bésébpē nkalan rí bwám akal melon mé nkōñsé áte mésyāāl, bon asóg dépē. ¹¹ Nzé békóbé-é nyé bon bepééné nyé á kóte, nyéētāḡé áte, áyāle dyam áde nyéhōbpē. Nzé ene pónde epedé, nyéhōb kéchéé echē ébagnéd nyé, áyāle dyam áde nyéhōbpē débíd ne Edáādāñ éche Esáá saké ne nyé. ¹² Bad bébagé baányāñ á mekáá mé bad bēmpēe áwúu bō. Besáá-bé-bān bēbēl melemem ne ábab bán. Bān-ne ámpē békunnēn besáá bōbe benyaá yāl ábel béwúu bō. ¹³ Moosyāāl ákōs nyé áyāl e dīn adēm. Bon kénzēé awē ákään nímé metake nlém káñ ne á asóg, ákūd e'soósonj.”

Dyam dé ébēbtéd
(Mat 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ “Nyéēnyín nēé ekúkú é akan éche épēene e'sōn á'sō é' Dyōb édíí wée énkētāḡḡénné abé.” (Nyé ábe nyéláá' nímēn mekan nyésōñten mó bwám.) “Nzé nyényíné nē, bad ábē bédé á Judeya bétōm mehéle, béke bésōom á e'kone mín. ¹⁵ Mod awé adé á nnon rí ndáb mín éetāḡné akē á ndáb-te átéd chōmchōm. ¹⁶ Mod awé mó-é adé á nzag-tē, eétmé ámbíd átéd eche sōte. ¹⁷ Ebē ébēbtéd ne bebaad ábe bēbē nkog ne ábe bēmwāñtē nímé mesú. ¹⁸ Nyékāne nēn bán, nēn déebenléd ne nyé á pónde e nkógé áde ahēb ádíí ngine bwámbwam, ¹⁹ áyāle ndāḡḡe echē ébē ábē e'pun, ébē ndīn echē eébéde mbéd bootya Dyōb áhāḡe nkōñsé ape epun e'chii. Dyamdyam néé ádē déebenléd-taá ámpē mbéd. ²⁰ Bon Sánḡwéé amaá ábē e'pun é' metake asēl áte. Nzé énkēmbé nē, né modmod éechōḡé. Bon á etútú é bad ábe ápwédé, asélé ábē e'pun áte. ²¹ Ene pónde nzé mod aláḡḡé nyé áá,

‘Nyénone’, Ane-awé-Béwógté m̀nén’ káa, ‘Nóné’ m̀níníí,’ nyéedúbpé’. ²² Bad hiin bébid, b́ mod té ákalé metóm áa m̀o módé Ane-awé-Béwógté. Bekal bé’daádan bé metóm ámpé bébid. Bébelé menyáké, bélúmté-’é e’chemléd hiin. Bébel nén ábel bonj bédog bad ábe Dyób ápwédé, nzé nzii edé ádog b́. ²³ Nyétéd pónké. Nlángé nyé nímén mam mésyáál á’só é’ pónké.

Epe é Mwán-a-Moonyonj
ne asóg dé nkòjsé

(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ “Abé e’pun-ne, áde pónké e ndáŋge ne étómmé tómmé
‘etondéé ákwé ehíntén,
ngon-ne esóg apen,
²⁵ betintine bébid ámin béhün áse,
ngine-’é éche édé ámin énáŋnéd á e’dii.’

²⁶ Ene pónké d́o bényinné née Mwán-a-Moonyonj áhúe’ é á mbag-té ne ngum ne ehúmé é ngine. ²⁷ Alóm éche ángel á metóŋgé mé nkòjsé mésyáál méniin, álad bad ábe Dyób ápwédé áte, bootya atóŋgé dé nkòjsé ahóg ápe ádíníí.

Yesue áa bad bétéd
eláŋsén ne alín á ngál

²⁸ “Nyétéd eláŋsén ne alín á ngál. Nzé ngen ébóótédé byaa békóölé abided, nyébele nyébíí bán nchoŋ rídé benben. ²⁹ Melemlen nze nyenyíné nímén mekan mésyáál mébenlad, nyébíí nén bán, Mwán-a-Moonyonj akwogé ape, adé-’é benben. ³⁰ Ne mbále, nlánge nyé nén nén, enén nyonŋel e bad édíí ebé ámin bonj nímén mekan mésyáál mébenlad. ³¹ Nkoŋ ní mín ne nkòjsé bémaá bonj ábém e’yale bébé abé ne abé.

Modmod eebíí’ é epun
éche Mwán-a-Moonyonj ápéé

(Mat 24.36-44)

³² “Modmod eebíí’ é epun pen ké’ e pónké eché nímén mam mébenlédté. Ké ángel éche édé ámin eebíí’ é, ké Mwán ámpé eebíí’ é. Titéé mwémpen ḿo abíí pónké eche nímén mekan mébenlédté. ³³ Nyétéd pónké, nyébonŋen, áyale nyéebíí’ é áde ene pónké épéé. ³⁴ Ebé nŋŋáne mod awé anlédé eke áke, bonj alyágnéd ábé bembaledé ndáb, ábe nhóg-téé níme nsón, aláá-’é mod awé anone’ mmwe mé e’ké áa ábele nsón bwám. ³⁵ Né-óó, nyétéd pónké áyale nyéebíí’ é pónké eché Sánŋwéé á ndáb ápéé. Ahele ápé ngukéí, ké’ é melúde, ké’ é epog é mbwembwe, ké’ é mbwembwe. ³⁶ Nzé apedé taléd eetáŋgenéé née átáné née nyékúnéé. ³⁷ Né-óó, saké nyé benpen rilángeé áden dyam bonj nlánge moosyáál méé, ‘Nyétéd pónké.’ ”

14

Béhagke Yesue

(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Jón 11.45-53)

¹ Enlyáŋ e’pun é’be, Ngande e Nnyime-ámin ne e Ewéle-é-Ngên ápe áte. Beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé béhágé’ áa mwane ákób Yesue áa mesoam-té, áwúu ḿo. ² Bonj bénhób bán, “Deébélé nê á mbwe ní ngande áyale né bad b́péén epuutéd.”

Béwógté Yesue á Betani

(Mat 26.6-13; Jón 12.1-8)

³ Yesue ambé á Betani á ndáb wéé Simone awé ankwé nkole mé meloŋ. Ade ádyágké ndyééd nê, d́o mmwaád nhóg ápédé ne apom á dyóg dé elod é bwám áde dénlél nkun bwámbwam. Ade dyóg bébénlé d́o nád. Hé d́o ákógté nló mé epom bonj ásyogé Yesue áde dyóg á nló. ⁴ Bonj donŋe á bad ábe bébédé áhed b́nlnj bwámbwam, b́sedté nhóg ne aníníí bánken, “Cheé ékás bonj anén mmwaád áb́bté’ enén ndin e dyóg?” ⁵ Béhélé’ áá-se b́sóm áden dyóg nkun níme ríchábé ámin, b́téd nímé mone bébé betóótóké bé bad.” Né-óó, bénhóbén ane mmwaád bwámbwam. ⁶ Bonj Yesue anláá b́o áa, “Nyéche ḿo. Cheé nyétagtéé ḿo? Ab́nlé m_e kase e dyam eché eboó bwámbwam. ⁷ Betóótóké bé bad bébé ne nyé pónké ésyáál, pónké ké ehéé eché nyédás-’é b́ awóŋgen nyéhele nyéwóŋgén b́o, m_e pen méebáá ne nyé pónké ésyáál. ⁸ Abelé wéé mekáá mépédé ḿo. Asyogé m_e dyóg á nló ábonŋen níme nímém á’só é’ pónké. ⁹ Ne mbále, nlánge nyé nén m_eé, kéhéé áde nkalanj ní bwám mékanlédté nkòjsé áte rísyáál, béhób dyam áde anén mmwaád ábélé ákamtén ḿo.”

Judasé akwénténé Yesue asóm

(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Ámbíd e nê, mbapee nhóg átínté e bembapee dyóm ne bébé awé béhágé’ áa bán Judas Iskariode anké beprise bémbáá átán ábel bonj ásom Yesue áwáb. ¹¹ Beprise bémbáá bémbé

menyinge ne dyam áde Judase ánlāá' é b́, b́hóh-pe bán b́b́ ḿ ḿoné. Né-óó, Judase ambootéd nzii áhed ášóm Yesue.

Yesue ne ábē bembapēē bédyééd

Ndyééd e Nnyíme-ámín

(Mat 26.17-25; Luk 22.7-14, 21-23; Jon 13.21-30)

¹² B́óóh-póó pónéd e ngande e Ewele-é-Ngên empě. Mbwe mé'só áde b́wú'áá bán b́ ŕdyon ḿ mbód ábónsen ndyééd e Nnyíme-ámín, bembapēē ábe Yesue b́ntán Yesue, b́esédte ḿ b́anken, "Héé wédangé weé sébónsen we ndyééd e Nnyíme-ámín?" ¹³ D́óó Yesue álómeé bembapēē b́be ne nlyágtén nén aá, "Nyékag á dyad-té, mod ábomén nyé awé apémé apom dé mendib, nyéhíde ḿ. ¹⁴ Nzé nyépedé, nyélaá nwóó-ndáb bán, 'Meléede ahóbé aáken, Héé tonj e beken édíí eché ḿdyéé ndyééd e Nnyíme-ámín áte ne ábē bembapēē?" ¹⁵ Alúméd nyé tonj eché ekalé áte eché b́emáá abónsen, b́enábpé-'é áte. Ene tonj edé ámín á ndáb-te. Nyébónsen syáá ndyééd áhed." ¹⁶ Héé ábē bembapēē b́hídíté bonj b́ékág á dyad-té. B́ntán mekan mésyáál ngáne Yesue ánlāá' é b́, b́embónsén-ne ndyééd e ngande e Nnyíme-ámín. ¹⁷ Néé ngukél épédé Yesue ne ábē bembapēē dyóm ne b́be b́empě áhed. ¹⁸ B́edyágé'áá ndyééd á tébele. Pónéd eché b́edyáké ndyééd nê, d́óó Yesue ahóbéé aá, "Nlángé nyé nén mée, nyé mod nhóg ábē mé á mekáá mé bad b́ ekóyí, nyé nhóg awé adyág ndyééd ne me." ¹⁹ Nén d́embél bembapēē b́ensudén bwámbwam. B́embootéd ḿ aseded nhóg ámbíd e aníní bán, "Ndúbpé mée saké me." ²⁰ D́óó átimtanné b́ aá, "Mod nhóg áfnté nyé bad dyóm-ne-b́be, mod awé śúm śééto dé ewele á díse-té atode ahóg. ²¹ Mwán-a-Moonyonj áwé ngáne éténléde bonj medim ne ane mod awé ášóm ḿ. Ebágáá bwám ne ane mod nzé b́énkéntógen ḿ achyáa."

Ndyééd eché Śangwéé

(Mat 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Kor 11.23-25)

²² Ade Yesue ne ábē bembapēē b́edyáké ndyééd nê, d́óó átédé ewele, áságnán Dyób, bonj ákabtaád áte, ábagé ábē bembapēē ahóbéé aá, "Nyékob nén, yál echém nén." ²³ Ámbíd e nê, antéd mbwendé ḿ ḿm, áságnán Dyób, ábagé b́. B́ó moosyáál-le b́mwág. ²⁴ D́óó Yesue álangéé b́ aá, "Mmém mekií ḿmén níme ńsyógké á nló ń bad híin. Mmém mekií médíi mekií mé melé mékóólé. ²⁵ Ne mbále, nlángé nyé nén mée, méemwáá nímén ḿm ámpé kóónj ne epun éche mémwéé ḿ ekóólé á nkamlen ń Dyób." ²⁶ B́énkón nkángé mé nságnen. Néé b́emáá akón, b́enké á Ekone é Menzab.

Yesue ahóbé ngáne

Petro ábángé ḿ á yál

(Mat 26.31-35; Luk 22.31-34; Jon 13.36-38)

²⁷ Yesue anláá ábē bembapēē aá, "Nyé baasyáál nyéényagéd, nyetéde me. Ayále éténléde á kálag e Dyób nén bán, 'Ḿewúú nnón-a-mbód, mbód ésyáál épántéd áte.' "

²⁸ D́óó Yesue ahóbéé aá, "Bonj áde ápuúdté me, mék é á'só á Galilia áwed-taá nyétánné me."

²⁹ D́óó Petro ahóbéé aá, "Ké moosyáál annyagéd átédé we, me pen méetedéé we." ³⁰ D́óó Yesue álangéé Petro aá, "Ne mbále, nlángé we mée, nkúu nén d́én, nchóm-a-kúb adéhób aá mótóó' ngen ébe wébánj me á yál ngen élaán." ³¹ Héé Petro ábádtéé ḿ áte aá, "Ké nkónj ḿó b́eséléé me, méebángé we áyál mbéd." Bembapēē ábíní b́esyáál b́ómpé b́enhób melemlem.

Yesue akánné á Getsemani

(Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)

³² Ámbíd e nê Yesue ne ábē bembapēē b́enké á abwóg á hóm áde b́chágé'áá bán Getsemani. Ade b́epédé Yesue anláá b́ aá, "Nyédyéé hén, me-'é níke níkáne." ³³ Ankeén Petro, Jemse ne Joné ákáne. Ndange ne metake híin b́empíí ḿ á nlem-té. ³⁴ D́óó álangéé b́ aá, "Ndange eché edé me á nlem, ehele-se ewúú me. Nyélyog hén, nyédyéen me epin." ³⁵ Ansidé á'só, abwém yál áse, bonj ákánné' áá nzé nzii edé eché ene pónéd e metake éheleé se ébámé ḿ, ébame. ³⁶ Anhób aá, "A-Té, Titée, ehele ébel kéchéé. Kobén me nímén metuné. Bonj ké nê, b́l ngáne ébónnéde we, saké ngáne ébónnéde me." ³⁷ Ade ámáá akáne, antím ámbíd wée ábē bembapēē beláán. Antán néé b́ekúnéé. D́óó álangéé Petro aá, "A-Simón, ekúne'-e? Cheé ekás bonj weéhele awesen ádyeen me epin ké háwa póg? ³⁸ Nyédyéé epin, nyékánné-'é ábel nén Dyób déemwág-se mekágsen mépiinéd nyé. Nlém ńdás ábel bonj ekob é yál edé mbwóg." ³⁹ Antím ámbíd ámpé, áke akáne melemlem ngáne ánsébéé akáne. ⁴⁰ Ade átimé ámbíd ámpé, antán néé b́ekúnéé áyale e'chó b́embé b́ aá díd bwámbwam. Né-óó b́énkémbíí' é chóm éche b́élangéé ḿ. ⁴¹ Ade átimé ámbíd ngen éche élonéne élaán d́óó álangéé b́ aá,

“Nyélyogé nyékúne’ nyékómme-’e nyé áte-ye? Nê ákwógé! Póndé epedé eché bébéé Mwän-a-Moonyon á mekáá mé bad bé mbéb. ⁴² Nyépáde áse dékag. Nyénone’, mod awé akii me ntúré mós ahúe’ nén.”

Békóbé Yesue

(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Jon 18.3-12)

⁴³ Ehób éepedé Yesue amaa á nsal bon Judase ápag. Judase abedéé mbapere nhóg áfinté e bempere dyóm-ne-bébe ábe Yesue. Ampé ne ndun e mod. Abé bad bénwále nkwaté ne mbid. Beprixe bémbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bémbáá bé Israel bós bénlóm bós. ⁴⁴ Bóob-póó, ntúré awe Yesue ammad bós e’chemléd abe áá, “Kénzéé awé méhéé tál, né mod awé nyéhedeé mone. Nyékób mós, nyécháá-’e mós bwám bon nyékeene mós.” ⁴⁵ Judase apedé-’áá peén, átomé-’e wée Yesue. Anhób áá, “A-meléed.” Ahé-’e mós tál. ⁴⁶ Héé abé bad békóbé Yesue, béwéd-te mós acháá. ⁴⁷ Dóo mod nhóg áfinté e bad ábe bémbé ne Yesue ádóle nkwaté á abám, née átomté mós, asél-le ntán awé prixe ambaámbáa etúu. ⁴⁸ Héé Yesue ásedteé bós áá, “Nchíb mós ndii awé nyéféne nkwaté ne mbid ahye dé akób-é?” ⁴⁹ Epun téé mbédé á Ndáb-e-Dyób ne nyé, n’ýogté bad, nyéekóbe me. Bon e’yale é’ kálag e Dyób é’tángéné alón.” ⁵⁰ Héé dóo bempere bésyál betédteé mós, bon betómé mehélé. ⁵¹ Kódemod póg ebédé áhed, éhíde Yesue ámbíd. Anwáá dás esón é abad chémpen. Abé bad békóg bán békób mós, ⁵² bon antóm mehélé ne nsób, áchennéd-te bós éché esón é abad.

Bekáadté Yesue

(Mat 26.57-68; Luk 22.54-55, 63-71; Jon 18.13-14, 19-24)

⁵³ Bad ábe békób Yesue békéén mós wée Prixe Ambáámbáa. Beprixe bémbáá, bad bémbáá bé Israel ne bemeléede bé mbéndé bémpé béládén áhed. ⁵⁴ Ade békeeneé Yesue nê, Petro ahidé’áá mós ámbíd mwá etún káon asól á eyáde éche prixe ambaámbáa. Andyéé áhed ne benon bé Ndáb-e-Dyób, áwálé muú. ⁵⁵ Bóob-póó, beprixe bémbáá ne bad bé káansel bésyál behédé’áá bad ábe bébid mbón é metóm á nló wée Yesue ábel nén bewúu mós, bon békénkudté ké nhóg. ⁵⁶ Ekud é bad émbíd mós mbón é metóm á yál, bon bébédeéé nsal nhóg. ⁵⁷ Héé donge á bad bétéyéme ámin, bon bébidé mós mbón é metóm bán, ⁵⁸ “Sénwóg née áhóbé áá, ‘Mébootédenén Ndáb-e-Dyób eché baányon bélóo, nlón empée, áfinté e e’pun é’láán eché béelónné mekáá.’ ” ⁵⁹ Bon ké nê, échab mbón é metóm énkémbáá nsal nhóg. ⁶⁰ Dóo prixe ambaámbáa átyéémé ámin áfinté e bad bé káansel, bon ásedteé Yesue áaken, “Weewóó’ é dyamdyam ahób tãngene dyam adé ábén bad béhóbé wé á yál-é?” ⁶¹ Bon Yesue andyéé mós ngén, enkénkobéé dyamdyam. Dóo ene prixe ambaámbáa ésedteé mós ámpé áá, “Wé-é edé Ane-awé-Béwógte, Mwán awé Dyób áde bad bébagéé edúbé-ye?” ⁶² Héé Yesue ákwentanné áá, “Méé ndé, nyéenyín-ne ngáne Mwän-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyób a Ngum. Nyéenyín-ne née áhúé’ é á mbag-té ámin.” ⁶³ Héé prixe ambaámbáa ányábé mbóté álúmed nén áá mólíí, bon áhóbé áá, “Mbón ehéé empée déhedéé? ⁶⁴ Nyéwógé née ásyáá’ é Dyób. Cheé nyéhóbé á yál eché?” Héé bós moosyál behóbé bán atãngéné awé. ⁶⁵ Donge á bad bémbóotéd mós meléed asob á yál, békütán mós míd, bébómé mós, bélãngé-’e mós bán, “Láá-’e sé mod awé abómé wé.” Dóo bembáede bétédeé mós, bon bébootéde-te mós abómed.

Petro abáá Yesue á yál

(Mat 26.69-75; Luk 22.56-62; Jon 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Wée Petro ádyéé áse nê á eyáde-té, dóo mbáedeé nhóg a mmwáád awé prixe ambaámbáa ápedé. ⁶⁷ Annyín Petro awále muú. Dóo ásimné mós bon álãngé mós áá, “Wémpé wembé ne Yesue awé abidé á Nazaret.” ⁶⁸ Bon Petro ambán éché ehób á yál, áá, “Meebíí’ é, meesóntán-na á chóm éche ehóbéé.” Amaá-áá ahób nê abid-te áá mmwe. Ene póndé chén nchóm-a-kúb antón. ⁶⁹ Dóo ane mbáedeé ányiné mós ámpé bon ábootéd bad ábe bébédeé benben aláa áá, “Anén mod adé nhóg awé mómpé ahidé’áá Yesue.” ⁷⁰ Bon Petro ambán á yál ámpé. Eebeméé áte ámpé dóo bad ábe béntyéem áhed bélãngéé Petro bán, “Mbále chós edé. Edé nhóg awé ahidé’áá Yesue, áyále ebidé á Galilia.” ⁷¹ Bon Petro ambootéd yál ebómán abe ámwãg-ke meléé áá, “Meebíí’ é anén mod awé nyétúbééé ðin nê.” ⁷² Melemlem mé póndé nchóm-a-kúb antón ngen éché élonténe ébe. Héé Petro ákámteé chóm éche Yesue ánláá’ é mós áá, “Nchóm-a-kúb adéhób áá mótoó’ ngen ébe wéban me á yál ngen éláán.” Héé Petro ábnlé awé, ábootéde-te achii.

15

Payledé akáadté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Luk 23.1-5; Jon 18.28-38)

* 14:68 Donge á kálag dé’só déewóó’ Ene póndé chén nchóm-a-kúb antón.

¹ Bin é'sánjé-'áá sánjén, beprise bémbáá, bad bémbáá bé Israel, bemeléede bé mbéndé ne bad bé káánsel embáá e bad bé Israel békób mbom. Bénhän Yesue, bébäg-ke mó á mekáá wée Paylede. ² Héé Paylede ásedtéé mó aáken, "Wé-éé edé kân e bad bé Israel-é?" Yesue ankwentén mó áá, "Ngáne éhóbé." ³ Beprise bémbáá bémbän mó ekud é mekan á yál. ⁴ Héé Paylede ásedtéé mó ámpé áá, "Weewóó' é dyamdyam áhób-é? Mmön wógé' ekud é mekan éché béhóbéé wé á yál." ⁵ Bon Yesue enkénhóbé dyamdyam. Nê dénkóméd Paylede yál áte.

Bán Yesue atáñjéné awé

(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Jón 18.39-19.16)

⁶ Bóob-póó, émbē nén bán á Ngande e Nnyime-ámin, Paylede ammentén mod a mbwög nhóg abided á mbwög. Ane mod abagé'áá mod ké ahéé awé bad bénhédénné mó. ⁷ Ene pónde mod nhóg ambé á mbwög awé béchágé'áá bán Barabase. Abédé ne bad ábe béntyēēmēn nkamlen ní Roma. ⁸ Dóo ndun e mod épédé wée Paylede, bon bélangé mó bán ábel ngáne aménténé bō abele. ⁹ Héé ásedtéé mó aáken, "Nyéhede' bán, mbídted nyé kân e bad bé Israel-é?" ¹⁰ Abii áde ámbī' é áá kónji edé beprise bémbáá áte á yál wée Yesue, dóo dénkân bon ásedéd bō nē. ¹¹ Bon beprise bémbáá békóné'áá ábe bad bán beláa Paylede bán ábídted bō dásō Barabase. ¹² Paylede ásedéd bō ámpé áá, "Chán-nō nyéhede' bán níbel ne mod awé nyéchéé bán kân e bad bé Israel?" ¹³ Dóo bélébpeé e'saad bán, "Bomé mó á awög." ¹⁴ Héé Paylede ásedtéé mó aáken, "Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?" Bon bénnabé abón bán, "Bomé mó á awög." ¹⁵ Né-óó, ngáne Paylede áhédé'áá áá mókóded ábe bad mewēmten, ambídtéd bō Barabase. Ambé kunze áá, sánze ébōm Yesue, bon béke bébome-é mó á awög.

Sánze éwélé Yesue

(Mat 27.27-31; Jón 19.2-3)

¹⁶ Sánze éntéd Yesue, békēen mó á eyáde é nkamlene, bélad-te baáb ábiní áte áhed. ¹⁷ Bénwāad mó mengombe níme méyáge' níme méwágné mengombe mé kân, bélónj-é ekóté é mechā, béhé mó á nló. ¹⁸ Dóo bébóótédé mó awel, bélenté mó bán, "A-kân e bad bé Israel, edubé ébē ne we!" ¹⁹ Bébómé'áá mó ntónj á nló, básóbtád mó meléed á yál, bébwógkē-é mó mebóbonj áwel mó. ²⁰ Ade bémaá mó awel, bénhūd mó níme mengombe á yál, béfíméd mó éche mbóté chēn á yál. Néé bémadé nē, bēnkēén mó áke dēbome mó á awög.

Bébómmé Yesue á awög

(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Jón 19.17-27)

²¹ Ade békagké nē, dóo bébómmé mod awé ambíd á dyad á Sirine. Dín démbē mó bán Simōne. Simōne abédéé sáá awé Alesandaa bō Refuse. Simōne atómé'áá ásol á dyad-tē. Dóo békóbé mó bon bényágté mó bán ápēm awög áde Yesue. ²² Dóo bépédé hōm áde béchágé'áá bán, Golgota, awé adé nén bán, "Hōm dé Ebóngél é Nló." ²³ Áhed bémbē Yesue níim níme beládténé ne bwel ábe béchééé bán mīa* bán ámwē, bon enkēnkwenténné amwé. ²⁴ Bémbómé Yesue á awög. Bénsīd mbambú ákab éche mbóté. ²⁵ Mbweimbwe á ngánj abog dóo bébómmé mó á awög. ²⁶ Chōm éche béntenlé á awög áwe nló mín álúmed nzoem éché bébómmédé mó á awög émbē nén bán, "Kân e bad bé Israel." ²⁷ Bébómé-é bechíf bébe bōmpé á awög, nhóg á ped e ekáá émbáá eche Yesue, aníní-é á ped e ekáá é emwed.†

²⁹ Bad ábe bétómé'áá nzii benben ne áhed bébómé'áá nló, bébwēmme-é mó nzyān bán, "Ahá! Wenhób wéé móóbóótéd Ndábe-Dyób, wéé mólóñj-é chí ámpé áfinté e e'pun é'láan. ³⁰ Sōñ-é echonj yál bóob, ésud áse á awög." ³¹ Melemlem nē dóo beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé béwélé'áá mó. Bēn ne bēn béhóbé'áá bán, "Achōñté'áá bad, bóob eéhéé eche yál awóngen. ³² Mó awé ahóbé áá móo móde Ane-awé-Béwógté, áá móo móde-é kân e bad bé Israel ásud-tóó áse á awög hē bóob, dényín ábel dédúbe." Ábe bechíf ábe bémbóméé á awög nchoo ne Yesue bōmpé bésyás'áá mó.

Kwééd eche Yesue

(Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Jón 19.28-30)

³³ Ade kad épédé, ehintén énkwé hōm ásyāāl, káñj ne á ngánj éláan. ³⁴ Ade ngánj éláan épédé, Yesue anlébé esaad áá, "Elí, Elí, lámá sábatáni." Nén adé nén bán, "A-Dyób ádēm, a-Dyób ádēm, cheé ékós bon étédte me?" ³⁵ Néé donje á bad ábe bémbē benben béwógé nē, bénhōb bán, "Nyéwóge', achēnle Elaijaa áá áhye áwóngen mó." ³⁶ Héé mod nhóg ányágté bon átéde kuchá, átdté' á ebéntéd é míim-tē, ásomé' á ntónj bon áhāg mó á nsal áá ámwē. Anhób áá, "Nyémwé dényín nzé Elaijaa áhye mó asuded á awög." ³⁷ Héé Yesue álébpeé esaad bon ámlē-é nlem.

* **15:23** Mía: mébédeé bwel ábe bad bébénládtáá ásuded mewe. † **15:27** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 28: Ade nēn ábénlédé, e'yale ábe é'ténlédé á kálag é Dyób bēnlōn. Eténlédé nēn bán, "Béntonj mómpé á nchoo mé bebel bé mbéb."

³⁸ Ene pónde chēn abad áde dēnkáb Ndáb é Dyōb áte, dēnsalé áte e'ped é'be bootya amín kóŋj ápe'-e áse. ³⁹ Adé mod ambáá a sánze awē antyéem Yesue á s'ō-te anōn mō anyíné ngáne Yesue áwédé,† anhb̄é aá, “Ne mbále, anén mod abédéé Mwān a Dyōb.”

⁴⁰ Bebaád behóg bōmpē bēmbē nchabnede bēnōne' mekan mēsýāāl nīme mēbenlad. Afintē e ábē bebaád, Maria Magdalēne, Salome ne Maria awē achýáá Jemse asad bō Joseb, bēmbē áhed. ⁴¹ Abēn bebaád bēhídé'áá Yesue áde ámbēē á Galilia, bēwōngān-ne mō. Ekud é bebaád empēe eche bōbō bēmpé á Jerusalem chōmpé empé áhed.

Nlime nīme Yesue

(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Jōn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Mod nhóg abédé awē bēchógé'áá bán Josebe. Ambíd á dyad á Arimatia. Anén mod abédéé mod e edúbé a káánsel embáá e bad bé Israel. Mōmpē asiné'áá pónde echē nkamlēn ní Dyōb mépēé. Ngáne émbēē mbwe mé mbojsén (néde áde mbwe-mé-nkóme-áte nlyógé néē chān), hēé ákáá nlém, boŋ ápag wēé Paylede benben ne ngukél, álāngē mō aá ábe mō ndim nīme Yesue. ⁴⁴ Ade Paylede áwógé bán Yesue amaá awē, yāl enkóm mō áte. Hēé álómé ane mod a mbáá a sánze achog boŋ ásedté mō ké Yesue amaá awē. ⁴⁵ Ade ene sánze élāngē mō aá Yesue awédé, dōo ákwénténé aá Josebe áted nīme ndim. ⁴⁶ Josebe anchān mbóm. Antéd Yesue ndim, ákáān mō ene mbóm, alímé-'e mō á soŋ-tē echē bēpwógé aláá áte. Ambíd ene, antínéd aláá á mbáá ákólēn nsāl ní soŋ. ⁴⁷ Maria Magdalēne ne Maria awē anchýáá Josebe bēnóné'áá wēé béllimméé Yesue.

16

Yesue apuudé

(Mat 28.1-8; Luk 24.1-12; Jōn 20.1-10)

¹ Ambíd e mbwe-mé-nkóme-áte Maria Magdalēne, Maria awē achýáá Jemse ne Salome, bēnchān dyōg dé elod é bwām áke dé awóged ndim nīme Yesue. ² Mbwe-mbwe mé epun é'sō é Sōndé áde enyen étúbéé dōo békíí á soŋ. ³ Ade békagké, dōo bēsedtéé nhóg ne aníní bánken, “Nzēé áhúde syāne aláá á nsāl ní soŋ?” ⁴ Dōo bésádé díd, boŋ bényíné bán bémáá áde aláá ahúd. Aláá áded dēnkál bwāmbwam. ⁵ Hēé bésólé á soŋ-tē, boŋ bényíné kódemod edýéé á nkag á ped e ekáá émbáá. Anhé megombe nīme mépúbe'. Nēn dēnkōbēd bō mbwóg bwāmbwam. ⁶ Hēé ene kódemod élāngēé bō aá, “Nyéebáá', mbíí méé nyéhede' Yesue, mod a Nazaret awē bēmboméé á awog. Apuudé, eésáá hén. Nyēnōne wēé bēnnaádté mō. ⁷ Nyékag-kóob nyeláa ábē bembapee, tanje Petro, bán Yesue apuudé, 'Akag-ke á s'ō á Galilia. Awed-táa nyényinné mō ngáne ánláé' nyé.' ” ⁸ Hēé bēbóótédé anōn ne menyáké nīme bényíné. Bēmbíd á soŋ-tē bēbootéd-te anyoged. Bēélāngē-'áa modmod dyamdyam áyāle mbwóg ménkōb bō.

Nyaa póg echē

Kálag e Makose ésógé*

16.9-20

Yesue alúmté Maria Magdalēne yāl

(Mat 28.9-10; Jōn 20.11-18)

⁹ Ade Yesue ámáá apuu, epog é mbwēmbwe é epun é'sō é Sōndé, Maria Magdalēne mōo ánsēbēē yāl alúmed. Anén mmwaád mōo Yesue ámbídédte e'dásdāŋ bé mbéb saámbe áte. ¹⁰ Hēé ane mmwaád ákíí boŋ álāngē bad ábe bōobe Yesue bēbágé'áá. Antán néé béchýe' é kwééd eche Yesue. ¹¹ Boŋ áde bēwógé bán Yesue adé á alonjé, bán ane mmwaád anyíné-'e mō, bēnkéndúbéé.

Yesue alúmté ábē bad bēbe yāl

(Luk 24.13-35)

¹² Ambíd e pónde Yesue anlúmed yāl wēé ábē bad bēmpēe bēbe áde bēbídéé á dyad-tē. Boŋ enén ngen anlúmed yāl nyaa empēe. ¹³ Hēé ábē bad bētimé ámbíd, bēke bēláá baáb ábíníí. Boŋ ké nē, baáb bē bēnkéndúbéé.

Yesue alúmté ábē bembapee

dyóm ne nhóg yāl

(Mat 28.16-20; Luk 24.36-49; Jōn 20.19-23; Mbēl 1.6-8)

¹⁴ Ambíd e pónde Yesue anlúmed yāl wēé ábē bembapee dyóm-ne-nhóg áde bēdyágkē ndýééd. Bēnkéndúbéé bad ábe bēnhōb bán bényíné mō áde ámáá apuu. Né-óó, ankáné bō áte aá bēewóo' é adúbe, aá bēlélé-'e nlém á abum. ¹⁵ Anláá bō aá, “Nyékag nkōjsé áte nīsyāal, nyékanle bad bēsyāal nkalaní mī bwām. ¹⁶ Kénzēé awē adúbpé boŋ bēdusén-ne mō ákúđ

† 15:39 Awédé: Donge á kálag dé'só áwóó álébpé esaád, awé-'e.

*

16:8 Donge á kálag dé'só déewóo' é nchoo 9-20.

e'choochon, bon kenzéé awë eedúbpe áküd nkógsen. ¹⁷ Bad ábe bédúbpe b'éwōñ ngine ábel mam mé menyáké: b'édítē bad e'áááñ b'é mbéb áte á ðñ adém; b'éhābē-'ē mehōb mékāāle. ¹⁸ B'ekōbēn nyā mekáá, éebēnlé b'ó dyamdyam. Ké bémnwē-'ē ké e'wē, ábē e'wē b'éebēnlé b'ó dyamdyam. B'ébān bad b'é nkole mekáá á yā, bad b'é nkole b'é b'edyē-'ē bwām.”

Yesu apūmmē

(Luk 24.50-53; Mbēl 1.9-11)

¹⁹ Ade Sāngú Yesu ámáá b'ó nímén mekan aláa, d'ó Dyōb ábélé bon apūmmē ámín. Andyéé Dyōb á ekáá émbáá. ²⁰ Héé bembapēé b'ébídé, bon b'éké b'ékalé Eyale é Dyōb hóm téé. Sāngwéé ambé ne b'ó, ábē-'ē b'ó ngine ábel mekan mé menyáké, álúmed nén áá chōm éche b'éhōbēé édé mbále.

Nyaa empée echē kálag e Makose ésógé†

16.9-10

[(9) Héé ábē bebaád b'ekí, bon b'élāngē Petro ne bad ábe b'émbē ne m'ó mekan mésyāā n'ime b'ényāgtēnnē b'ó, b'éšēlē m'ó esōñ-esōñ. (10) Néé nē átómé, Yesu mwēn anlóm bad nkōñsé áte n'syāāl ákal nkalan n'í bwām. Mmē nkalan n'í bwām n'ime n'sáá, m'éehāñlānnē. Mmē nkalan n'í n'kalāñ t'āngēne alonjé áde d'ébē á ngíndé ne á ngíndé.]

---

† 16:20 Donje á kálag dé'só ábádé ádén asóg á kálag ámbíd e nchoo 8.

Nkalaŋ ní bwám níme Yesuε ngáne

Lukasε átélé Ndibned ní kálag

Nkalaŋ ní bwám níme Yesuε ngáne Lukasε átélé nílúmte Yesuε ngáne Nsoode awé Dyöb dénhöbpé aá mósölömé bad bé Israel. Lukasε ahóbé aá Edaádəŋ é Dyöb chöw épwéde Yesuε áπεε nkalaŋ ní bwám wée betóótöké bé bad. Mmén nkalaŋ níbude ahób təŋgene e'boŋ bé nímé ábe Yesuε álúmtéé bad. A mbooted menyinge ményínnédé áde ehəŋgé ébídé təŋgene epe éche Yesuε, ményínnéd-te á asóg áde Yesuε ápúmmé ádyöb. Mekan níme Lukasε ákóó awéd áte médíi: mekáne, Edaádəŋ éche Esáá, mekan níme bebaád bébélé áfínté é nsón níme Yesuε ne alagsen áde Dyöb álagsanné bad mbéb.

Lukasε abádé mekan áte wán níme médé áyál e nímén nkalaŋ ní bwám dēmpen (Nón e'ped é'be ne ntóó á nkabted).

Nkabted ní kálag

Ndibned 1.1-4

Echyáa éche Jəne, Ndušenε ne éche Yesuε 1.5-2.52

Nsón níme Jəne, Ndušenε 3.1-20

Edusen ne mekágsen níme Yesuε 3.21-4.13

Nsón níme Yesuε á Galilia 4.14-9.50

Nsón níme Yesuε áde áhídté á Galilia ápe á Jerusalem 9.51-19.27

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 19.28-21.38

Akáad áde békáádté Yesuε ne eche kwééd 22-23

Mpuu níme Sáŋgwéé, alúmed áde ánlúmédte bad yál ne níme mpume 24.1-53

¹ A-Tiofilos, mod a edubé, ekud é bad ékétéd pónéd átel mekan asé, níme mébénlédé áfínté é' syáné. ² Bétélé melemlem ngáne dénwökgé wée bad ábe bényínən mó díd se á mbooted, békale-ε Eyale é Dyöb. ³ Né-óó, ntóó mímén mekan ahəd áte se á mbooted, nnyíné-ε nén meé ébóó mémpé nítdé pónéd, nítele wε mekan asé ahóg-ahógé. ⁴ Nén débél wéechem mbále təŋgene mekan níme émáá abíi.

Angel epíldé Sakaria

⁵ A pónéd eche Herödé abédé kəŋ e Judeya, mod nhóg ambé bán Sakaria. Sakaria abédéé prisé á nchoo níme Abiyaa. Mwaád ambé díŋ bán Elisabete. Mó ámpé abédéé ngən e túmbé eche Arəne. ⁶ Aloné áde hó mwaád dēmbé bwám á'só é' Dyöb. Béhíde'áá mbéndé éche Sáŋgwéé ésyáál. ⁷ Boŋ békénwáléé mwán ké nhóg áyale Elisabete abédé ekəm. Bó bad bébe bēmmád-te achun.

⁸ Bəəb-pəó, áde pónéd e nsón e nchoo níme beprise níme Sakaria bó épédé áte, anké nsón níme prisé abel á Ndáb-e-Dyöb epun ehóg. ⁹ Mó-'áá bēmpwédte áśál á Ndáb-e-Dyöb ábele Sáŋgwéé, áhyáad e'twé, ngáne nsón níme prisé níhédnátáá. ¹⁰ Ade áhyəntéé e'twé, ndun e mod embé ámbíd e ebwóg, békánne'.

¹¹ Hē dōo áŋgel e Sáŋgú épíldé mó, etyéém mó á ped e ekáá émbáá benben ne menyán mé e'twé. ¹² Anyín áde Sakaria ányiné áŋgel, yál enkóm mó áte, mbwóg ménkōb-pe mó bwámwam. ¹³ Dōo áŋgel élanéé mó áá, "A-Sakaria, weebáá'. Dyöb áwógé wε mekáne. Né-óó, awōŋ mwaád Elisabete, áchyāá mwán. Echuu ane mwán díŋ wéé Jəne. ¹⁴ Anén mwán áwógéd wε menyinge. Ndun e mod ámpé éwōg menyinge é echyáa éche. ¹⁵ Ebē né áyale ane mwán ábē ndale a mod á'só é' Sáŋgú. Eetəŋgenéé nēé ámwágkē mím níme méwag, káa chōm ké éché éwóú áte. Edaádəŋ éche Esáá élon mó áte se á ncháátən. ¹⁶ Átiméd bad bé Israel nímé ámbíd wée Sáŋgwéé awé adé ádab Dyöb. ¹⁷ Abē á'só boŋ Sáŋgwéé ápag. Awōŋ-ε edaádəŋ ne ngíne melemlem ngáne nkal é'daádəŋ Elaijaa a'boód ánwōŋgé. Achéd bad nímé á abum, ábel bad bōbε bán bétim asé. Abél bad ábe béwúiné Dyöb nló áte, bēhəŋlén, béwōŋ debyéé nēé bad ábe bétyéeme á'só é' Dyöb. Né-'áá áboŋsénne epe éche Sáŋgwéé." ¹⁸ Sakaria ansédéd áŋgel áá, "Cheé élúmté me nén bán ádén akan áde éhóbé débenléd? Mmēn mmaá achun. Awēm mwaád-te ámpé amáá kōd atóm." ¹⁹ Dōo áŋgel étímtanné mó áá, "Ndíí Gabriēle, mēsénze níme mébenle Dyöb nsón. Dyöb álóme me áwōŋ, áláa wε nímén nlébtéd ní bwám. ²⁰ Bəəb-pəó, ngáne wéédūppeé dyam áde níhóbé, wékwé ebóbé kósŋ ne pónéd eché mam mésyáál níme nílané wε mélōnné. Mekan mésyáál mébenléd-te á pónéd eché métəŋgéné abenled."

²¹ Ene pónéd ésyáál bad bésiné'áá Sakaria ámbíd ebwóg, bényāgē' chōm éche ékáá boŋ ápe abem á Ndáb-e-Dyöb-te né. ²² Ade ábíde áwed, eéhəle'áá dyamdyam ahób áwāb. Dōo

béchémé nén bán, anyíné ndóg á Ndáb-e-Dyöb. Mekáá mósó álúmtánnáá bós, ésebán ahéle dyam ahób.

²³ Póndé e nsón eché Sakaria emaa'-aa áte, asú á ndáb. ²⁴ Ambíd e póndé mwaad ambé nkog. Ankoó yál á ndáb-te á etún é ngon étáan. ²⁵ Anhób aa "Káñ ne á asóg Sánjwéé abénlé me adén. Awógé me ngól, ahúde-'e me e'són ayál áttinté e ábém bad."

Angel epíté Maria

²⁶⁻²⁷ Adé dyém áde Elisabete ádíí ngon ntóób, Dyöb dénlóm ángel Gabriele á dyad á Nazaret, á alonj á Galilia, wée ngondére póg bán Maria. Maria enkémbíí'é mwénchóm. Mod ankií mós awe béchágé'áá bán Josebe. Josebe ambíd á túmbé eché Káj Dabide. ²⁸ Ade ángel étané Maria enhób aa, "A-Maria, nsanj mbé ne we! Edíí mmwaad awé akudé mende ne Dyöb. Titée Dyöbe adé ne we." ²⁹ Nén déntagéé Maria á mewémten-té bwámbwam. Akógláádtáá á nlém-té ábíi chóm éche ene nyaa e melentén éhele élümté'. ³⁰ Dós ene ángel élanjéé mós aa, "A-Maria! Weebáá', nsimé ní Dyöb rídé ne we. ³¹ Ebíi wée, mósóbé nkog. Wéchyáá mwán a mwénchóm. Echuu mós dín wée Yesue. ³² Ane mwán ábē ndáale a mod. Béchágé mós bán, Mwán á Dyöb á Ngum. Titée Dyöbe mwén ábē mós atii dé nkamlen áde sáá ambaá Dabide. ³³ Mós ákamlen abum á ndáb áde Jakóbe á ngíndé ne á ngíndé. Nkamlen níme méewóngé asóg." ³⁴ Héé Maria ásedtéé ángel ne aáken, "Chán níhele nchyaá mwán áde méebíí'é mwénchóm?" ³⁵ Ene ángel enkwentén mós aa, "Edaáðanj éche Esáá épií we. Ngum e Dyöb ékúdtén we. Né-ós, mwán awé asáá, awé wéchyáá'é, áchagnéd bán Mwán á Dyöb. ³⁶ Bíí wée, Elisabete, mwányonj a túmbé póg, mómpé adé nkog á e'chun-té. Mós awe bēnhóbpé bán adé ekóm, adé dyém bósob ngon ntóób. ³⁷ Edé nē áyale dyamdyam déesaá áde átómé Dyöb áte." ³⁸ Héé Maria áhóbéé aa, "Ndíí mbáledé awe Sánjwéé. Ebé ne me ngáne éhóbé." Dós ene ángel étédté mós bonj ékag.

Maria akii wée Elisabete

³⁹ Mmē mesú mēn, Maria anlád yál ne mehél mésyáál, aké á dyad á Juda ahóg áde adé á e'kone-té. ⁴⁰ Ade ápedé áwed, ansól á ndáb eché Sakaria, áléléé Elisabete. ⁴¹ Awóg áde Elisabete áwógé Maria níme melentén, mwán anhóbnéd Elisabete á abum-té. Edaáðanj éche Esáá émpíi mós. ⁴² Dó'-aa álanjéé Maria ne esaad é ngíne nēn aa, "Nnam mbé ne we áttinté bebaad bésyáál. Nnam mbé ne mwán awe wéchyáá'é. ⁴³ Chán ébēnlédé éche memē ríkúidé échén edúbé? Chán nyaá awe Sánjwéé áhele áhye áwēm-é? ⁴⁴ Awóg áde níwógé níndj melentén, mwán ahóbté me yál á abum-té ne menyínje. ⁴⁵ Dyöb ánámté we áyale edúbé nēn wée, dyam áde Sánjwéé álanjéé we débenléd."

Ngáse eché Maria

⁴⁶ Héé Maria áhóbéé aa, "Nkémte Sánjwéé ne nlém nímmē rísyáál, ⁴⁷ edaáðanj échém ámpé éwógne Dyöb menyínje. Mós adé awēm mod a e'soosón. ⁴⁸ Áyale achemé me awé ndé awe mwá mbáledé ngén. Bootya bósob, áke á'só, nyongel e bad téé éháb bán, rídé mmwaad awé Dyöb ánámté. ⁴⁹ Dyöb á Ngum abénlé me ndáale a akan. Mós adé ane awé asáá. ⁵⁰ Ngól eché ébē nyongel ne nyongel e bad téé, ámín e kenzéé awé abage mós edúbé. ⁵¹ Abelé ndáale a akan ne éche ekáá chēn. Apuúdtéde bad ábe bédé kúmbe mewémten áte. ⁵² Ahúde benkamlene áwáb metii mé nkamlen, bonj achágté bad ábe bésúdté yál. ⁵³ Akódté bad ábe hétagne nzaa ne káse é bwēm, bonj anané bad ábe bebúde awónj aa bésúe' ne mekáá mé ngén. ⁵⁴⁻⁵⁵ Akámténé álonéd akag áde ámbéé ábéd betaa, bootya Abraham ne níme mbyaa rísyáál káñ ne á ngíndé. Né-ós, awóngéné ábē mbáledé, bad bé Israel." ⁵⁶ Ambíd e nē, Maria andyén Elisabete ngon élaán, bonj ásué' ámbíd.

Echyaá éche Jone Ndusene

⁵⁷ Ambíd e póndé, e'we é' mwán bēnkōb Elisabete. Anchyaá mwán a mwénchóm. ⁵⁸ Túmbé eché ne bad ábe bósób bédyéé'áá abwóg ahóg, bēnsontén nēn bán Sánjwéé ábagé mós sánjkalaa a nsimé, bómpé bēwóg menyínje. ⁵⁹ Mbwe mé asónj-á-yál (ámbíd e e'pun waam) áde béhyédé mwán ayag, béhéde'áá mós dín áde sáá achuu bán Sakaria. ⁶⁰ Dós nyaá áhóbéé aa, "Aáy! Dín débēé mós bán Jone." ⁶¹ Héé bétimtanné mós bán, "Modmod éesaá áwonj túmbé-te awé awóó adé dín." ⁶² Né-ós bēnhágtén Sakaria á mekáá mín áhed áte ngáne ádáá mwán dín achuu. ⁶³ Héé áhágténé ne mekáá aa bépiined mós abámbé. Antél áhed aa, "Dín ádíí mós bán Jone." Anyín áde bad bényíné nē, menyáké mékōb bós. ⁶⁴ Abwág-ábwág, ehób énsálé mós á nsál, ábootéde-te dyam ahób ámpé, ákémte-'e Dyöb. ⁶⁵ Nén dénkōbéd bad bésyáál ábe bebédé áhed mbwóg, békēné nkalanj hóm ásyáál á myad mé e'kone á alonj á Judeya. ⁶⁶ Mod téé awé anwóg adén akan, ankoó dós á nlém-té. Bésédte bánken, "Ebál é mod éhéé anēn mwán ábēé-yéé?" Bésédte'áá nē áyale bēmbíí' nēn bán Dyöb áde ne ane mwán.

Ngase echê Sakaria

⁶⁷ Βαῶβ-ποῶ, Edaáðan̄ éche Esáá émpiī sée mwán, Sakaria. Héε ábóótédé mam ahóbtéd, ahóbé aá,

⁶⁸ “Mekenag mébê ne Sánjwéé, Dyób á bad bé Israél.

Bέκεν Dyób áyale ahyedé ábe bad anyen áse, akódté-ε bó.

⁶⁹ Akwógté ngum a mod á abum á ndáb áde awé mbaledé Dabidε, móchoód syánε.

⁷⁰ Se' boód ansón bekal bé' dáoðan̄, alóm bó aá béhób bán,

⁷¹ Mósos̄on̄ syánε á mekáá mé bad bé ekóyí ábe syánε, ne bad ábe bekós̄ syánε.

⁷² Nê dáo Dyób álúmtéé ngól eche ánhíí' é ábéd betaa akag. Né-'aá ákámtnén̄ mímε melé,

⁷³ nédé melé míme ámmwéé ne awed sáá ambáá Abrahamε.

⁷⁴ Anhób aá mósmadté syánε ason̄ á mekáá mé bad bé ekóyí ábe syánε,

bon̄ déhel mós abele ésebán debáá'.

⁷⁵ Dεébnlédé mós pónéd eched ne nlém míme rísáá ne mbeltéd míme rídε ngáne Dyób áhedeé, á alongé ádéd ásyāā.

⁷⁶ Wε-óó, a-mwán, béchāg wε bán nkal é' dáoðan̄ awé Dyób á Ngum.

Wε-'aá wēsēbē Sánjwéé á' sō, ábon̄sen mós nzii eché ábwéé áte.

⁷⁷ Wēbēl̄ ábē bad bébiī nēn bán, Dyób áchónté bó áyale álāgsénε bó mímab mbéb.

⁷⁸ Nēn̄ débnléd áyale ngól e Dyób ne ábē e' bon̄ bé nlém.

Ene ngól chós-'aá ékān̄ e' nyinεn̄ bé ekidε ábē é' bídé ámín̄ é' piinéd syánε e' soos̄on̄.

⁷⁹ Né-óó bad ábe bédé á ehíntén-té, ne á nsəl rí son̄, békūd e' nyinεn̄ bé e' kídε.

Syánε-'ε deékūd debyéé áde álúmté syánε nzii eché epeεne alongé dé nsan̄.”

⁸⁰ Ιῶνε ankwōg, edaáðan̄ é Dyób ébε-'ε mós ngine. Andyé é ehyānge kās̄n̄ ne á pónéd eche ábóótédé eyale é Dyób akal á ntálé wéε bad bé Israél.

2*Yesue achyáádté á Betlehem*

(Mat 1.18-25)

¹ Mmε mesú-óó Agóstuse, Kaisεε a Roma antóméd mbéndé aá, moosyāā awé adé ásé e rímé nkamlen, áke átelen dín. ² Nēn̄ démbē tōngé e bad e'só. Á pónéd eched Kirinuse mós ambé nló mé alon̄ á Siria. ³ Mod téé anké áwé dyad ábel bon̄ bétel mós dín áse.

⁴ Né-óó Josebe mómpé anhidé á dyad á Nazaret á Galilia, achágé á Betlehem, dyad áde Kān̄ Dabidε á Judeya, áyale ambíd á mbyaa míme Dabidε. ⁵ Anké nē ábel bétón̄ bó Maria, ngandéε eche ánkíí' ε. Maria mós-'ε ambé nkog. ⁶ Á Betlehem wé dós-'aá achád ákóbé Maria. ⁷ Anchyáá mwán a mwenchóm awé átúbné abum. Ankaán mós e' ped bé mebad, ánāād-tε mós á ebwōg éche bédídté e'lém áte, ngáne etál éebédéé á ndáb e beken.

Ángel éptidé benon̄ bé mbód

⁸ Aped eched, benon̄ bé mbód benóné'aá échab echon̄ é' mbód á hōm dé medyé nkuu. ⁹ Ángel e Sánjú émpiī bó taléd, ehúmé é Sánjú élan̄éd bó. Mbwōg ménkōb bó. ¹⁰ Héε ángel élan̄géé bó aá, “Nyéebáá', mpiinédé nyé kase e nkalan̄ eché éwōgéd bad bésyāāl menyin̄ge bwāmbwam. ¹¹ Nyébiī bán, epun é' chii. Nsoode awēn achyáádté á dyad áde Kān̄ Dabidε. Mós adé Ane awé Dyób Áwógté. Mós adé Sánjwéé. ¹² E' chemléd ábe mbageé nyé é' dii bán, nyéētān mwán awe békājné e' ped bé mebad ngáne ánāngé á ebwōg éche bédídté e'lém áte.”

¹³ Melemlem mós pónéd echon̄ é ángel émbíd eniníí ángel á nkag taléd, ékené Dyób bán,

¹⁴ “Ehúmé ébē ne Dyób áde adé se ámín̄, nsan̄-ε mibē ne baányon̄ ábe ábágé nsimé á nkōnsél!”

¹⁵ Ambíd e nē, éché ángel énsū ámín̄. Héε benon̄ bé mbód bélāngéé nhóg ne aniníí bán, “Syāá dékag á Betlehem, déke dényín̄ adé akan áde Dyób á Ngum álúmté syánε áte aá ábnlédé.”

¹⁶ Dós-'aá bekíí á mehelé-te, bon̄ bédibté Maria bó Joseb ne nkás̄l n̄ mwán nkeε rínāngé á ebwōg éche bédídté e'lém áte. ¹⁷ Bémáá-'aá anyín̄ nē, dós bebóótédé nkalan̄ akal ngáne ángel énlāā' é bó tāngene ane mwán. ¹⁸ Bad bésyāāl ábe bēnwōg nē, menyáké ménkōb bó. ¹⁹ Maria ankoó rímén̄ mam mésyāāl á nlém-té, ádolé mós áte. ²⁰ Héε benon̄ bé mbód bétimé ámbíd, békēmté Dyób, békēné-'ε mós áyale mam mésyāāl míme bēwōgé, bon̄ bényin̄én-ne díd nēngáne bēnlāā' é bó.

²¹ Ambíd e e'pun waam, mbwe míme béyagεé mwán, bēnchuu mós dín bán Yesue. Adé dín dós ángel émmadté mós achāg bon̄ nyaá ábē dyēm.

Bépéné Yesue á Ndab-e-Dyób

²² Βαῶβ-ποῶ, mbéndé e Mosεε ehedáá bán, ámbíd e echyáa bébe mende áwobe nyé mwán bó sée mwán. Ade bémáde nē, Maria bó Joseb bēnkeén̄ mwán á Jerusalem álúmed mós á' sō é' Sánjú. ²³ Bēnké nē nchoo ne ngáne étēnlédé á mbéndé e Sánjú bán, Mwán a mwenchóm

tée awë bétúbné abum, bébe mó á mekáá mé Dyöb. ²⁴ Bènkë nê kásõj ne ábe mende ne álónd mbéndé e Sàngú echë ehóbé bán mod ábe bé éläã bébe káa mbànggé ésad ébe.

²⁵ A Jerusalem wë, mod ambé bán Simione. Ane mod anwõj abé áde atàngéné á'sõ é' Dyöb, ákongé-'e mbéndé é Dyöb. Edaðãðj éche Esáá émbë ne mó. Asiné'áá pónde echë Dyöb désongé alonjé á bad bé Israel. ²⁶ Edaðãðj éche Esáá émmãd-te mó alúmed nén áá, éewáá ésebán anyíné Ane awë Sàngwéé Awógté. ²⁷ Edaðãðj éche Esáá émbël Simione anké á Ndáb-e-Dyöb. Dóo Maria ne Joseb bépééné awab mwán Yesue áhed, ngáne mbéndé éhéde'áá.

²⁸ Simione ankobén bó mwán, abwáá mó, boj ákëmtë Dyöb nén áá,

²⁹ "A-Sàngú, ngáne élónté áðõj akag, téd-tõ me, ríkap ne nsanj.

³⁰⁻³¹ Ayãle mîd nímëm rínyiné awõj mod a e'soosõj awe ébõjséné wéé moosyál anyín.

³² Abë e'nyínen bé ekíde ábe bébël bad ábe béesë bad bé Israel ábíi wë, ápéén-ne edúbé wéé ábõj bad bé Israel."

³³ Joseb ne Maria bémbë menyáké áwóg mam níme béhóbé tãngene awab mwán. ³⁴ Héé Simione ánámte bó, boj álängë Maria áá, "Nõné", anén mwán awë nyenyínéé nén, Dyöb dóo álómé mó. Abël bad behóg békud ebébtéd, ábíni-'e békud e'soosõj á alonj á Israel. Abë nêngáne e'chemléé é' Dyöb, boj ekud é bad éfíi mó ámín, bétãngãn mó. ³⁵ A pónde eched mod tée níme mbeltéd mën mēbíðéd níme mewēmtēn áwed. Héé ndutul ésongé wë á nlém nēé nkwaté."

³⁶⁻³⁷ Nkal é'daðãðj a mmwaád nhóg abédé, ðín démbë mó bán Anaa, mwán awe Panuële awë ábíde á túmbé e Asee. Anaa anchün bwãmbwam. Bó nchóm bëndyéé mwë saámbé á e'wóngé, boj ályãgë mó akúd kásõj ne á móom mé mwë waam ne mwë ríniin. Eésyãngge'áá á Ndáb-e-Dyöb. Akánné'áá nkuu ne müte, ádíde-'e yál nzaa á mekáne-të. ³⁸ Ade Maria bó Joseb bépééné Yesue á Ndáb-e-Dyöb pēenén, Anaa ambé áhed. Héé ábóótédé Dyöb aken, ákanlé-'e bad nkalanj tãngene ane mwán. Abë bad bébédeé bad ábe bésiné'áá pónde eche Dyöb déwóbéé dyad á Jerusalem. Anláá bó nyaa e mod echë ane mwán abëë.

*Joseb bó Maria bétüm
mwán ámbíd á Nazaret*

³⁹ Ade Maria bó Joseb bémádné mam mésyäl ngáne mbéndé e Sàngú éhéde'áá, bëntüm áwãb dyad á Nazaret á alonj á Galilia. ⁴⁰ Ene pónde mwán mó-'e ákwogé', áwüë' áte, debyéé ákwogé mó, nsimé rí Dyöb mó-'e ríhíde mó.

Yesue ákít á Ndáb-e-Dyöb

⁴¹ Bõõb-põõ, émbë bán, mwë tée Yesue sáá bó nyanj békágé'áá á Jerusalem áyãle Ngande e Nnyíme-ámín. ⁴² Ade Yesue ápédé dyóm á mwë ne ríbe, bõbõ bēnkë á ngande ngáne émmētēnné abé. ⁴³ Ngande emaa-'áá boj nyaá bó sãj bésüë' á dyad. Yesue anlyãg ámbíd á Jerusalem ésebán bebíi. ⁴⁴ Mewēmtēn mémbë bó nén bán, adé á echorj éche ésué'áá. Boj áde békékeé bootyá mbwembwë kásõj ne ngukél, dóo bebóótédé mó áhed, bésēdté mó wéé bad bé túmbé ne bad ábe bõbõ bébyééné. ⁴⁵ Anyín áde béenyínéé mó, bëntüm ámbíd á Jerusalem áhed mó áwed.

⁴⁶ Alóntēn e'pun é'láán dóo bétímé mó adibed á Ndáb-e-Dyöb. Andyéé áfínté e bemeléede, áwõglãn bó, ásedtë-'e bó mam. ⁴⁷ Mod tée awë anwóg mam níme Yesue áhóbé'áá, ambé menyáké áyãle nsõjtēn níme ánwõngë ne nyaa echë ákwéntánnáá bó. ⁴⁸ Ade nyaá bó sãj bényíné mó, yál enkóm bó áte. Dóo nyaá ásedtëé mó áá, "A-mwán, chán-nõ ébéle sé nén? Sé sõj sékómé wë áhed, sétage-'e áte." ⁴⁹ Boj Yesue ankwentén bó áá, "Cheé ékás boj nyéhéde me? Nyénkëmbíí'é bán, ntãngéné abé á ndáb echë echem Sãj-ë?" ⁵⁰ Bēnkēnhēnlé dyam áde áhóbé asõjtēn.

⁵¹ Ámbíd e nê, dóo Yesue áhíde nyaá bó sãj, boj bõbõ bésüë' á Nazaret. Enkēnwúēnné bó nló áte. Nyaa-'e ankoó nímén mekan mésyäl á nlém-të. ⁵² Ngáne Yesue ákwogé'áá, debyéé dõmpë ákwogé'áá mó. Nsimé rí Dyöb ne m baányõj ríhíde mó.

3

Jõne, Nduzene abõjõsan nzii

(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Jõn 1.19-28)

¹⁻² A pónde echë nkamlene Tiberiose, ákēbēē Kaisere a Roma áyãle dyóm á mwë ne rítãan, Dyöb dénlõm Jõne mwán awe Sakaria ne nlébtéd á ehyãnge wéé ábédé. Ene pónde-'e dóo Pontus Payledé mó-'e ábédé Nkamlene á Judeya, Herode ákamlán alonj á Galilia, mwányãj Filibe-'e ákamlán alonj á Ituria ne alonj á Trakoniti. Boj Lisanía mó-'e akamlánnáá alonj á Abilene. Mmë mesú mēn-naa Anase bó Kaifase bebédé beprise bémbámbáa. ³ Jõne abwágé'áá mebwóg mésyäl níme mēlãñnéde edíé é Jodan. Akag ákalé eyale é Dyöb nén áá, "Nyétēde ábel dé mbéé, nyékud edusen ábel boj Dyöb álagsen nyé mbéé." ⁴ Nén dénlõndé chõm-ëé étēnlédé á kãlag echë nkal é'daðãðj Yesayaa bán, "Ehãngé ébíde á ehyãnge bán,

nyéboŋsen epe éche Sáŋgwéé.

Nyétií eché nzii.

⁵ Nyélóned nhog té.

Nyéšuded mbəəd ne ekone té.

Nyétií mebwóg níme méhyómé.

Nyétaled mebwóg níme médé pwoŋléd pwoŋled.

⁶ Abel boŋ moonyoŋ asyəəl ányín ngáne Dyób əsoo' é alongé á bad."

⁷ Ndun e mod empə wée Jone béhedé bán, ádušen bó. Mò-é əsédte bó aaken, "Píí é nyə chén! Nzéé múmó alángé nyé áá nkáásé ní Dyób níhúe' boŋ aléb-pe nyé áá nyékúme abángé?"

⁸ Nyéchyáa e'pum ábe é'lúmte bán nyétedte abel dé mbéb, tómaa áhób áwen nlem-té bán, 'nyéde bán ábe Abrahamé, nyéekudte nkógsen ní Dyób.' Boŋ rílaa nyé nén meé, Dyób áhele ábenléd nímén meláá áfíméd mó bán ábe Abrahamé.

⁹ Bəəb-pəə, ehón émáá anaa á nkanj ní mel. Né-ə, bwel ké é'heé ábe béechyáa' e'pum é' bwám, békwel bó, bébwém-me bó á muúte."

¹⁰ Hē dō, bad bésedte mó bánken, "Chán-nə sébenlé bəəb?" ¹¹ Jone antimtén bó áá, "Mod awé awóó mbtə ébe, ábe póg wée ane awé eewóo chómchóm. Ane awé mó-é awóó ndyééd, ákabe bad ábe béewóo."

¹² Belad bé tááse ábe bəmpə béhnyé edusen akud bénsedéd mó bán, "A-meléed, cheé sébenlé?" ¹³ Antimtén bó áá, "Nyéəsanté tááse tómaa ngáne bétfidé."

¹⁴ Nguse é sánze chə-é ənsédéd mó bánken, "Chán-náa sé, sébel chán?" Jone ankwentén áá, "Nyéekobné bad moné. Nyéebáné-é bad mekan áyəl ngən, boŋ nyébé menyinge ne chóm-éé nyékudeé néé nsábe."

¹⁵ Bəəb-pəə, bad ábe bebédé áhed, nímab mewémten mémbootéd acháge ne e'lyəg bé nlem, békoglád á nlem-té nzé éde bán Jone mó adé Ane-awé-Béwógté.

¹⁶ Héé Jone átimtanné bó moosəəl áá, "Ndusan nyé bəəb ne mendíb, boŋ mod ahúe' awé atómé me. Meékwoŋnedéé áhune ké nímé nkəəd mé metámbe. Ádušen nyé ne Edəəđəŋ éche Esáá, ádušen-ne nyé ne muú."

¹⁷ Awánlé eché epeben á ekáá, ábel nén, ápeb níme menyán ámín. Nzé amadé, álad mbum é bwám áte, ákōó chō. Boŋ álad e'pəə, ahyáád bó á ebonde é muú éche éédímé'."

¹⁸ Né-ə Jone alébé'áá bad ne ekud é póle émpəe, ákanlé-é bó nkalaj ní bwám. ¹⁹ Jone anhób kəəŋne wée nkamlene Héəde áá, abelé mbéb ngáne áwóó Herodyase, mwaád awé mwányan, nchoo ne e'bébtéd bé mekan bémpəe ábe ámbenlé.

²⁰ Abád-te áyəle nímé mbéb níyəəl Héəde anhé Jone á mbwəg.

Bédúséné Yesue

(Mat 3.13-17; Mak 1.9-11)

²¹ Bəəb-pəə, áde Jone ámáá ekud é bad adusen, Yesue mó ámpə ampə áá ádušen mó. Ade ámáá mó adusen, ábwəg-ábwəg ankané. Ade ákanneé nē dōo ngob e dyób énédnédé.

²² Hé-áá Edəəđəŋ éche Esáá ébidé ngáne élaə, boŋ ésudé mó á nló mfn. Ehób chímpé émbíd ádyób nén, "Edii awem mwän a nlem awé rídəə bwám bwam. Ndé menyinge ne wé."

Abum á ndáb ade Yesue

(Mat 1.1-17)

²³ Yesue ámbé dyam móom mé mwə meláán boŋ ábootád níme nsón. Bad bényiné'áá mó nēé mwän awé Josebe. Josebe ámbé mwän awe Elié. Elié ámbé ²⁴ mwän awe Matate. Matate ámbé mwän awe Levie. Levie abédé mwän awe Melekye. Melekye ámbé mwän awe Janne. Janne ámbé mwän awe Josebe.

²⁵ Josebe abédé mwän awe Matatya. Matatya ámbé mwän awe Amose. Amose abédé mwän awe Nahume. Nahume ámbé mwän awe Esilye. Esilye ámbé mwän awe Nagaya.

²⁶ Nagaya abédé mwän awe Maate. Maate ámbé mwän awe Matatya. Matatya ámbé mwän awe Simene. Simene ámbé mwän awe Joseke. Joseke ámbé mwän awe Jodaa.

²⁷ Jodaa abédé mwän awe Joanane. Joanane ámbé mwän awe Resa. Resa ámbé mwän awe Serubabele. Serubabele ámbé mwän awe Salatye. Salatye ámbé mwän awe Nerie.

²⁸ Nerie ámbé mwän awe Melki. Melki ámbé mwän awe Adie. Adie ámbé mwän awe Kosame. Kosame ámbé mwän awe Elamadame. Elamadame ámbé mwän awe Ere.

²⁹ Ere ámbé mwän awe Josua. Josua ámbé mwän awe Elesaa. Elesaa ámbé mwän awe Jorime. Jorime ámbé mwän awe Matate. Matate ámbé mwän awe Levie.

³⁰ Levie ámbé mwän awe Simione. Simione ámbé mwän awe Judaa. Judaa ámbé mwän awe Josebe. Josebe ámbé mwän awe Joname. Joname ámbé mwän awe Elyakime.

³¹ Elyakime ámbé mwän awe Meleya. Meleya ámbé mwän awe Mena. Mena ámbé mwän awe Matate. Matate ámbé mwän awe Natane. Natane ámbé mwän awe Dabide. Dabide ³² mwän awe Jese. Jese ámbé mwän awe Obede. Obede ámbé mwän awe Boase. Boase ámbé mwän awe Salmoné. Salmone ámbé mwän awe Nasoné. Nasoné ³³ ámbé mwän awe Aminadabe. Aminadabe ámbé mwän awe Ademine. Ademine ámbé mwän awe Arenie. Arenie ámbé mwän awe Heseəone. Heseəone ámbé mwän awe Perese. Perese ámbé mwän awe Judaa.

³⁴ Judaa ámbé mwän awe Jakəbe. Jakəbe ámbé mwän awe Aisige. Aisige ámbé mwän awe Abrahamé. Abrahamé ámbé mwän

awe Tera. Tera ambé mwän awe Nahö. Nahö³⁵ ambé mwän awe Seruge. Seruge ambé mwän awe Rewe. Rewe ambé mwän awe Pelege. Pelege ambé mwän awe Ebe. Ebe ambé mwän awe Sela. Sela³⁶ ambé mwän awe Kanane. Kanane ambé mwän awe Apasade. Apasade ambé mwän awe Seme. Seme ambé mwän awe Noa. Noa ambé mwän awe Lameke. ³⁷Lameke ambé mwän awe Metusela. Metusela ambé mwän awe Henöke. Henöke ambé mwän awe Jared. Jared ambé mwän awe Mehalele. Mehalele ambé mwän awe Kenane. Kenane³⁸ ambé mwän awe Enose. Enose ambé mwän awe Seta. Seta abédé mwän awe Adame. Adame-ε abédé mwän a Dyöb.

4

Satane akagé Yesue

(Mat 4.1-11; Mak 1.12-13)

¹ Bööb-pöö, áde Yesue abidé á edib é Jodan, anlón ne Edáádəŋ éche Esáá. Entimén mós á ehyanje. ² Andyéé áwed móom mé e'pun méniin, Devale akagé mós. Mmé mesú mésyáál enkéndyáá chómchóm. Ámbid e né-óó nzaa ewagáá mós. ³ Dóó Devale álángeé mós áá, "Nzé we-éé edé Mwän a Dyöb, kamlén ádén aláá wéé, átim ewele." ⁴ Yesue antimtén mós áá, "Etenléde á kálag e Dyöb nén bán, 'Saké ndyééd chəmpən edide moonoyəŋ á lonjé.'" "

⁵ Héé Devale ákééné mós á ekone mín, álúmté mós melonj mé nkóŋsé mésyáál áyále mwá esonj é pónde. ⁶ Dóó álángeé mós áá, "Nóné', bébágé me nkamlén ámin e ábén bwém é'syáál. Nwóó-é kunze ábe mod ké ahéé awe rídás ábe. Měbě we mós. ⁷ Né-óó nzé ebagé me edúbé, né wéé ewóó ábén bwém é'syáál." ⁸ Yesue antimtén mós áá "Etenléde nén bán, 'Ebwógke' Sánjwéé ádonj Dyöb meböbön, ébage-ε mós edúbé. Mwənpən-naá étánjéne ábele.'" "

⁹ Héé Satane ákééné Yesue á Jerusalem. Atyeəmān mós á nzonje e Ndáb-e-Dyöb mín, bonj álánjé mós áá, "Nzé we-éé edé mwän a Dyöb, éheb á bwele-mín hén, éhún á ndöb. ¹⁰ Etenléde á kálag e Dyöb nén bán,

'Dyöb dékamlén éche ángel ásab we,'

¹¹ 'épəm-me we ámin, ábel nén weébámě ekuu á aláá.'" "

¹² Yesue-ε antimtén mós áá, "Kálag e Dyöb ehóbe nén áá,

'Weékágě Sánjwéé, ádonj Dyöb áte.'" "

¹³ Devale amaá-áá mós akág áte menzii mésyáál, bonj ahidte', áhāg mós mwá etál.

Yesue abotédé nsən á Galilia

(Mat 4.12-17; Mak 1.14-15)

¹⁴ Yesue antīm ámbid á Galilia. Edáádəŋ éche Esáá émbě ne mós, đin dś-ε ákanlád mós mbwóg áte ésyáál. ¹⁵ Ayágté'áá bad áwab ndáb é mekáne, moosyáál ákəmté mós.

Bad bé Nazaret béekobéé Yesue

(Mat 13.53-58; Mak 6.1-6)

¹⁶ Ade ápédé á Nazaret wéé ákwógé, ansól á ndáb e mekáne á Mbwe-mé-nkóme-áte, ngáne ámməntənné ábel. Dóó átyéémé ámin, álánj eped. ¹⁷ Bémbě mós nhúbe rí kálag é metelag míme nkal é'dáádəŋ Yesayaa. Anhune chós áte, ákúnə eped éche ehóbe nén bán,

¹⁸ "Edáádəŋ éche Sánjwéé éde ne me,

áyále Dyöb ápwédé me áá, mbél ehánjé é nkaləŋ ní bwám wéé betóótókě bad bé.

Alómné me ehánjé áá, bad ábe bédé á mehanjé, béhide á mehanjé,

áá, bad ábe békwéde ndím, bényínən

áá, bad ábě békude metuné á mekáá mé baáb, nhúd bós á metuné-te

¹⁹ áá mbél-le ehánjé nén meé pónde epedé eché Dyöb álúmté bad ngəl."

²⁰ Amaá-áá alánj, ádib kálag áte, ábag chós ámbid wéé mod awé anone ndáb e mekáne. Anké ádyéé áse, míđ mésyáál ménóné mós. ²¹ Dóó álánjéé bós áá, "Echén eped éche nyéwógé, éloné epun é'chii."

²² Moosyáál ankéméd mós, menyáké mekób bós áyále kase e póle eché ebídáá mós á nsəl, bésədté' bánken, "Kíné saá mwän awé Josebe mós nən-ε?" ²³ Yesue ambád bós aláa áá, "Mbíí meé, nyéékalé me ngan bán, 'Á mod a bwel, choód yál.' Nyééláá-ε me bán, mekan míme nyéwógé bán mbelé á dyad á Kapenahum bán, mbél-láa mós áwəm dyad-té hén." ²⁴ "Nlāa nyé nən meé, nkal é'dáádəŋ eewóó-é edúbé áwé dyad. ²⁵ Nyébii-óó nén bán, á pónde eche Elaijaa, mbúú eechódeé áyále mwé ríláán ne eped. Né dēmběl sánjalaa a nzaa ambé alonj áte ásyáál. Bekúd hiin bémbě á mbwóg e Israel hén ene pónde. ²⁶ Bonj Dyöb dénkənlómmé Elaijaa áwāb. Anlóm mós dásś á alonj á Sidon á dyad á Sarefa wéé nkúd a mmwáád ampée. ²⁷ Á pónde eché nkal é'dáádəŋ Elisha ámpē ndun e mod e meləŋ embé á Israel. Bonj Elisha enkənsáádté mod a meləŋ ké nhóg awé ámbid á alonj á Israel. Namanε, mod awé ámbid á alonj á Siria móó ánsáádté."

²⁸ Ade bad ábe bémbē á ndáb e mekáne béwógé-'e nē, ekanj énkōb bō áte. ²⁹ Hēe bēpádtē áse, béhé mō abum amīn, bēkēen mō á asóg á dyad. Ngáne bēnlōngē á ekone mīn, bēntimēn mō á mbám mé ekone ábel bētīned mō á ekone sé. ³⁰ Boñ ansam bō áfīntē, ákē-'e mō.

*Mod awē edāsđan ē mbēb ēmbēe dte
(Mak 1.21-28)*

³¹ Yesue ansyógé á dyad á Kapenahum á mbwóg e Galilia, ábootéd ayáged á mbwe-mé-nkóme-áte. ³² Nyaa eche áyágté'áá enkméd bad yál áte bwámbwam áyále ábē e'yale bémbē ngīne. ³³ A ndáb e mekáne wēe áyágté'áá, mod ambē awē edāsđan ē mbēb ékamlánáá. Hēe ábóótédé abón aá, ³⁴ "Bób! A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syánē déwōñné? Ehyedé sé awúuyē? Mbíi wē bwám. Edíi mod awē Dyōb álómé, awē asáá." ³⁵ Dóo Yesue ákánne'éché edāsđan ē mbēb áte aá, "Lám, bíd ane mod áte!" Hēe ébómé ane mod áse áfīntē bad, boñ ébídē mō á yál, ésebán élogné mō.

³⁶ Menyáké ménkōb moosyáál, bésēdtē nhóg ne aníní bánken, "Nyaa e nhóbtéd ehéé nēnē? Chán mod ákamlánne' e' dāsđan bé mbēb ne kúmbe esyáál, é'wōgnē-'e mō?" ³⁷ Dīn dēnkē mō mbwóg áte esyáál áyále mekan nīme ábélé'áá.

*Yesue achōñtē ekud ē bad
(Mat 8.14-17; Mak 1.29-34)*

³⁸ Ade Yesue áhídtē á ndáb e mekáne, ankē á ndáb wēe Simōne. Antán nēe Simōne mwaád nyaá ákonlé, ahéb ámbáá dēnsog mō. Bēnchāñ Yesue bán, ádid mō bwám. ³⁹ Dóo Yesue ásídtē mō á nkag, awúlén áse, aláá ahéb áded aá, átede mō. Abwōg-ábwōg ahéb dēmmaá mō á yál, ásyāā áse, ákōb-pe bō nken.

⁴⁰ Βοῦβ-βοῦ, áde enyēn ébóótédé asud, bad bésyāāl ábe bēnwōñ bad bé nkole ábe békónlé'áá nkole nyaa ne nyaa bēmpēēn bō áwē. Ambán nhóg téé ekáá amīn, ádidé bō bwám. ⁴¹ E'dāsđan bé mbēb bōmpē é'bídē ekud ē bad á yál, é'bōnē' bán, "Edíi mwān a Dyōb!" Ankané bō áte, eémwage'aá-'e aá bēhōb akan, áyále bémbíi bán, adíi Ane awē Dyōb Awágté.

*Yesue akalé nkalanj mī bwám
á ndáb ē mekáne ē bad bé Israel
(Mak 1.35-39)*

⁴² Mbwe-mbwe pírib, Yesue ansyáá á dyad-tē, ákē á aháñgé á hōm. Bad bēmbootéd mō ahēd. Ade bēdíbtē mō, bēnkēnháá mō etál áke hōm. ⁴³ Dóo álāñgéé bō aá, "Ntāñgéé ake á myad mémpēe, ábel nēn rílaa bōmpē nkalanj mī bwám tāngene nkamlēn rí Dyōb. Mmēn nkalanj mōs ríkás boñ Dyōb álómē me." ⁴⁴ Né-ós akalé'áá nkalanj mī bwám á ndáb ē mekáne é mbwóg é Judeya.

5

*Yesue apwedé bembapēe
(Mat 4.18-22; Mak 1.16-20)*

¹ Mbwe nhóg Yesue antyéém á nkin mé edib é Genesaret. Bad bēnlāñnéd mō áwóg eyale é Dyōb. ² Hēe ányíné bētāñgé myále mébe á nkin. Bekōb-bé-súu bēnkēmbáá áwēd-te. Béwópé'áá échab mbínzé. ³ Dóo ásolé á bōle ábe Simōne, aláá mō aá, ásyāñned mō á nkin. Adyé-'aá á bōle-tē, boñ ábootéd bad ayáged.

⁴ Ade ámadé nē, anláá Simōne aá, "Kēén bōle wēe ndib edíi, boñ nyébwēm mbínzé." ⁵ Simōne antimtēn mō aá, "A-Sánj, sékébwēm mbínzé nkuu rísyāál, séékōbēē chōmchōm! Boñ mēbēl ngáne éhóbé."

⁶ Dóo bēbwémé mbínzé. Bēnkōb ndun e súu káñj mbínzé éhape'. ⁷ Bēnlēbē baáb ábe bēbédé á bōle ábíníi bán béhye béwōngēn bō. Ade baáb bēpédé, myále mésyāál mébe mēnlōn ne súu káñj mébootéd asú áse. ⁸ Ade Simōne Petro ányíné nē, ankwe Yesue á mekuu, áhōbē aá, "A Sánjú, sōn! Syáá wēe rídíi áyále ndíi mbelē-mbēb."

⁹ Simōne anhōb nē áyále émbē bōbē baáb menyáké bwámbwam ányín ndun e súu eche békóbé. ¹⁰ Menyáké ménkōb káñjne Jemse bō Jōn, bán ábe Zebēdie, ábe bémbē á echorj é akōb á súu. Hēe Yesue álāñgéé Simōne aá, "Weebáá'. Bootya chíi nyéētédē bad nlém á abum áhíd me." ¹¹ Ade bēpēéné nūmab myále á nkin, bēntédé chōm ésyāál áhed, bēbootéd-tē Yesue áhíd.

*Yesue achōñtē mod awē melāñ mékóbé
(Mat 8.1-4; Mak 1.40-45)*

¹² Mbwe nhóg Yesue abédé dyad ahóg. Mod awē melāñ mékóbé yál esyáál ampē áwē. Ányín áde ányíné Yesue, ankwe mō á mekuu, ácháá mō aá, "A-Sánj, nzé edáá ehēle ébēl me nsánj." ¹³ Dóo Yesue ábídte ekáá, ábánē mō á yál boñ álāñgē mō aá, "Ndáá, sánj!" Abwōg-ábwōg nímé melāñ mēmmaá ane mod á yál. ¹⁴ Yesue anláá mō aá, eelāñgé modmod, aláá-'e

mó aá, “Käg élúmede yǎl wée prise, ásimen we. Ebag-ke mende ngáne mbéndé e Mosee éhédeé álúmed bad wée mósaá.”

¹⁵ Ké nǎngáne Yesue ánkǎngē mó aá eelángé mod, dǐn démbē ákag mó mbwóg áte esyǎal áyǎle mímē mbéltéd. Nê démbēl ndun e mod éladné mó á nkag, áwóg chǒm éche áhóbéé, ne ábel ádid bó bwám. ¹⁶ Bon nzé pónde empē mó, ayǎgkē áá atim á ahǎngé, ákáne.

Yesue achǒnté mod awé awédé epeɗ
(Mat 9.1-8; Mak 2.1-12)

¹⁷ Mbwe nhóg ámpē Yesue ayǎgté áá bad. Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bémbē áhed. Bémbíd dyad ne dyad téé á mbwóg é Galilia ne Judeya, kǎǎne á Jerusalem. Ngum e Dyǒb empíi mó, ádid bad bé nkole bwám. ¹⁸ Dó- áá bad behóg bépēeneé mod á mekále mǐn awé awédé epeɗ. Béhéde áá nzii eché bésǎneé mó á ndáb-te, ánaad mó á’sǒ-te wée Yesue. ¹⁹ Bénkǎnkudté etál áyǎle ndun e mod enlón áhed. Dóo béchǎgkē á ndáb mǐn. Dóo benédte nnǎj, bésudéd ane mod bóobe mekále á etále-té á’sǒ-te wée Yesue. ²⁰ Ade Yesue ányíné adúbe áde ábe bad béwóó áte anláá ane mod awé awédé epeɗ aá, “Amúe, nǎagséné we mbéb.”

²¹ Dóo bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bébóótédé anyoo áte bánken, “Ebál é mod éhéé esyǎal Dyǒb nén? Nzé áhele se álagsén mbéb ésebán Dyǒb dǎmpen?” ²² Yesue anchem bó mewémten áte. Héé ásdeté bó aáken, “Cheé ékǎs bon nyéwóó’ enén ndin e mewémten? ²³ Ahéé adé dyam ásad, áhób wée, ‘Nǎagséné we mbéb,’ káa áhób wée, ‘Syás áse, ébooted áke?’ ²⁴ Bon mǎlúmed nyé meé, Mwǎn-a-Moonyon awóó kunze álagsen mbéb á nkǒjsé.” Héé álángé ane mod awé awédé epeɗ aá, “Nǎnge we nén meé, syás áse, étéd nímǒj mekále, esúe’ á ndáb.”

²⁵ Abwǎg-ábwǎg ane mod anhidé áse áfinté e bad, atéd mímē mekále, ásūe-’e mó á ndáb, ákag ákémte Dyǒb. ²⁶ Menyáké ménkǒb moosyǎal awé ambé áhed. Héé bébóótédé Dyǒb áken ne mbwóg áte bán, “Sényíné akan dé menyáké chii nén.”

Yesue achénlé Levie
(Mat 9.9-13; Mak 2.13-17)

²⁷ Ambíd e nê Yesue ansyás áhed. Ade ákagkē nê, annyín nsaad-a-tááse nhóg bán Levie. Levie andyéé áse á ndáb eché ákóbáá tááse áte. Héé Yesue álángé mó nén aá, “Hidé me.” ²⁸ Dóo Levie átyéémé ámǐn, áchēnē chǒm esyǎal áhídē-’e mó.

²⁹ Bóob-póó, Levie anchǎg sǎnkáala a ngande áwe ndáb á dǐn áde Yesue. Besaad bé tááse hiin ne bad bémpēe bémbē áhed. ³⁰ Héé Befarisia ne ábáb bemeléede bé mbéndé bényonǎge áte wée Yesue ábē bembapee, bésédte bó bánken, “Cheé ékǎs bon nyáabe besaad bé tááse ne bebel bé mbéb bémpēe nyédyǎg ndyééd, nyé mwǎg-ke mím hǒm ahóg?” ³¹ Yesue antimté n bó ne ngan aá, “Bad ábe bédyéé bwám béetǒgneneé mod-a-bwel. Bad ábe békone’ bóo bétǒgnéné mod a bwel. ³² Nyébi nén bán, meépedé áchále bad ábe békóbnédé á’sǒ’ Dyǒb, bon mpedé áchále bebel bé mbéb meé bésóg mbéb ábel.”

Nsedté d tǎngene
adid á yǎl nzaa á mekáne-té
(Mat 9.14-17; Mak 2.18-22)

³³ Befarisia bémbád ahób bán, “Bembapee ábe jǎne béménténé yǎl nzaa adid á mekáne-té. Melemlem né-’áá Befarisia ábáb bembapee bómpē bébeleé. Cheé ékǎs bon ábǒj bédyǎg ndyééd, bémwǎg-ke mím?” ³⁴ Yesue ankwentén bó ne ngan aá, “Chán bad ábe bélebpe á ngande e e’wǒngé béhele bédidé yǎl nzaa á mekáne-té áde mod awé akude sómbé ádii adé ne bó? ³⁵ Bon epun épé éche békóbnéné bó mod awé akude sómbé. Eché epun dóo bédidté yǎl nzaa á mekáne-té.”

³⁶ Yesue anláá bó ngan aá, nzé mod ahóbe aá, mǎnabpe’ mbóté, eeséléé epeɗ é abad áyǎle mbóté ekǒlǎ bon ábáb náad mbóté e nchun. Nzé ábelé nê, né asalé mbóté ekǒlǎ. Ké epeɗ ékǒlǎ-’e éetǎngánne ne mbóté e nchun. ³⁷ Melemlem nǎngáne mod éetédēē mím mekǒlǎ se ahé mó á nchun mé ntyǎg, se ápen. Áyǎle nzé ábelé nê, né mím méhǒd kǎǎj ntyǎg ntyéd, mím mémád asyǎge, ntyǎg-ke ámpē nǎbēb. ³⁸ Bétǎngéné béhé mím mekǒlǎ á apom dékǒlǎ. ³⁹ Bad ábe bó-’e bémwǎg mím, béemaá’ é mím mé nchun amwé se béhéde mekǒlǎ. Bébele béhób bán, “Sáa mé nchun móo mébóó-ye?”

6

Nsedté d tǎngene ábel dé nsón
á mbwe-mé-nkǒme-dte
(Mat 12.1-8; Mak 2.23-28)

¹ Mbwe nhóg Yesue ne ábē bembapee bétómé’áá á nzag e ngun-té. Nén démbē á mbwe-mé-nkǒme-áte. Ábē bembapee bémbootéd e’sóg é’ ngun apád, bépǎgke’, bédyǎg. ² Nguse é Befarisia bényíné-’áá nê, bon bésédte bó bánken, “Cheé ékǎs bon nyébele akan áde mbéndé

éebageé kunze ábel á mbwε-mé-nkóme-áte?" ³ Hée Yesue mós-ε ásedteé bós áaken, "Nédé nyéeláá'ε á kálag e Dyöb dyam áde kón Dabidε ámbenlé áde nzaa ékóbé mós ne ábε bad-ε?" ⁴ Ansól á Ndáb-e-Dyöb mós ne bad ábe bεnwoón mós, atéd e'wεle ábe é'bédé nde e Dyöb, adyé. Bonj eched mbéndé éebageé mod ké nhóg kunze ádyε ábε e'wεle étóméé prise. Mwèn andyé, ábε-ε káñne bad ábe bεnwoón mós donge." ⁵ Yesue ámbádé bós áte áá, "Mwán-a-Moonyon awóo nkamlen káñne ámín e mbwε-mé-nkóme-áte."

*Yesue achöñté mod awé ekáá ewédé
(Mat 12.9-14; Mak 3.1-6)*

⁶ Epun émpée Yesue anké á ndáb e mekáne. Ambootéd bad ayóged. Nén ámpé démbé á mbwε-mé-nkóme-áte. Mod nhóg-ke ámbé áhed awé ekáá émbáá ewédé. ⁷ Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bεnóné'áá mós chodchod, ányín nzé ádid ane mod bwám á mbwε-mé-nkóme-áte, ábel nén békóben mós awusé. ⁸ Yesue mós-ε anchēm bós mewēmten áte. Hée Yesue álángeé ane mod áá, "Hyé étyém áfinté hén." Ane mod anwógín mós. ⁹ Dóo Yesue ásedteé bad áá, "Nyélaa me ké édé mbéndé ábel mbonj á mbwε-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé áson alonjé áá mod, káa áwúu mós?" ¹⁰ Ahóbe nε, ánonε-ε bad á mesó. Dóo álángeé ane mod áá, "Sálé ekáá áte." Asále áde ane mod ásanlé ekáá áte, ekáá éndyéé mós bwám ámpé. ¹¹ Nén dénkóbéd Befarisia ne bemeléede bé mbéndé ekanj áte, béhákgé mós ápid mós mekáá.

*Yesue apwedé bembapεε bé
nlomag dyóm ne bébe
(Mat 10.1-4; Mak 3.13-19)*

¹² Ámbid e pónde Yesue anké á ekone mín ákáne. Ankáne nkuu rísyáál káñ ne mbwεmbwε. ¹³ Bonj áde bín é'kínle, anchélé ábε bembapεε, ápwedé dyóm ne bébe áwab fínté, áchagé bós áá, bembapεε bé nlomag. Ábε bembapεε bé nlomag bεbédéé, ¹⁴ Simone awe ámbákgé dín áá, Petro, bós mwányanj Andreyá, Simone, Jakóbe, Jone, Filibe, Batolomyo, ¹⁵ Matyo, Tomase, Jemse mwán awé Alfóse, Simone mod a kón, ¹⁶ Judase, mwán awé Jemse ne Judas Iskaridε awé antím Yesue asóm.

*Yesue ayógté, achöñté-ε ndun e mod
(Mat 4.23-25)*

¹⁷ Dóo bósbe bembapεε bésyógké á ekone sé, bεpag á höm áde átánlé. Béntán bembapεε bémpée híin ne ndun e mod áhed. Ene ndun e mod embid á mbwóg e Judeya-té esyáál, á Jerusalem, káñne á myad mé Tíre ne Sidon á nkin mé edib é nkwe. ¹⁸ Bεmpé nε áwóg Yesue eche póle, ne ábel nén ádid bad ábe békone bwám. Adidé'áá bad ábe edásádnj bé mbéb é'tágté'áá bómpé bwám. ¹⁹ Mod téé áhedáá áá mós nsidén mós ngáne émbéé bán, ngíne ebídé'áá mós á yál eché edidé'áá bad bwám.

*Mekan mé nnam ne mé medim
(Mat 5.1-12)*

²⁰ Hée ábóótédé ábε bembapεε akalen áá, "Nnam mbé ne nyé betóótóké bé bad áyále nyédé áse e nkamlen ní Dyöb. ²¹ Nnam mbé ne nyé ábe nyédé nzaa bós, áyále Dyöb dékódéd nyé. Nnam mbé ne nyé ábe nyélebe bós áyále nyééwós. ²² Nnam mbé ne nyé nzé édé bán ngáne nyéhidéé Mwán-a-Moonyon, bad békós nyé, bεbáa nyé á yál, bésyáa nyé, béchage-ε nyé mín mé mbéb. ²³ Nyéwóge bwám, nyébwεen ámín nímé mbwε, áyále nsábe míme nyékudté ádyöb ríchábé ámín. Melemlem nε dóo besáá bé' bós bómpé bésyás'áá bekal bé'dásádnj. ²⁴ Bonj édpé ngól ne nyé ábe nyédé nhon, áyále nyémaá echén nde akud. ²⁵ Edé ngól ne nyé ábe nyékódé bós, áyále pónde épé eché nyétaké nzaa. Edé ngól ne nyé ábe nyéwós bós, áyále nyééléb, nyéchtí-ε. ²⁶ Edé ngól ne nyé nzé moosyáál ákémte nyé. Nε dóo ábáb besáá békém'táá bekal bé'dásádnj bé metóm.

*Nyédnj bad ábe békós nyé
(Mat 5.38-48, 7.12a)*

²⁷ "Bonj nlánje nyé ábe nyéwóglan me hén bós meé, nyédnj bad ábe béhede nyé kókoo, nyébenle-ε bad ábe békós nyé mbonj. ²⁸ Nyénamed bad ábe bésyántad nyé, nyékánnadte bad ábe bébele nyé nhel mé mekan. ²⁹ Nzé mod abómé wε abén á akág, ékunnéd mós ádíni ámpé. Nzé mod akóbné wε mímón nkobe, weebánjné mós ké echonj sote. ³⁰ Kénzéé awé achómé wε chóm, béé mós. Mod ké ahéé-ε awé adumné wε bwém, weéhédné mós bós ámbid. ³¹ Kéchéé éche edás wεé bad bébel áwónj, ébel chó áwáb.

³² "Nzé nyédás bad ábe bédás nyé bεnpen, né mekenag méhéé nyékudté ne nε? Káñne behel bé mbéb bómpé bédás bad ábe bédás bós. ³³ Nzé nyébele mbonj dás wéε bad ábe

bébenle nyé mboŋ bēnpen, né nsyáŋ ríhée nyékudté ne nê? Kóŋne bebel bé mbéb bómpē bébele nê. ³⁴ Nzé édé nén bán bad ábe nyélyágé nlém bán bómpē bébál nyé bwēm bēnpen bóo nyébáleé bwēm, né nsyáŋ ríhée nyékudté ne nê. Ké bebel bé mbéb bébále baáb ngáne bébíí bán bómpē bébál b́ melemlēm. ³⁵ Boŋ nyédaŋ bad ábe béhede nyé kəkəo, nyébeŋle-é bó mboŋ. Nyébále-é bad bwēm ésebán nyésine dyamdyam ámbíd e nê. Nê débél Dyób ábe nyé nsábe míme ríchábé á mín, nyéchagnéd-te bán, bán bé Dyób á Ngum. Nyébii-é bán, Dyób ádé ngəl ne bad ábe béésagnān Dyób, ne ábe bébébé nlém. ³⁶ Nyéwōŋ nlém rí ngəl melemlēm ngáne awēn Tité awóo nlém rí ngəl.

Nyaa echē bad bébidté mbaku
(Mat 7.1-5)

³⁷ “Nyéekáádté bad, boŋ Dyób dómpē déekáádté nyé. Nyéehóbé bad, boŋ Dyób dómpē dééhóbé nyé. Nyélagsan bad boŋ Dyób dómpē álagsan nyé. ³⁸ Nyébage bad, boŋ Dyób dómpē ábage nyé. Akab áde nyékudté, békín d́, b́púméd-te d́o ámin, kóŋ asyogke, boŋ b́pémtéd nyé. Melemlēm mé nhagtéd míme ébenlédé móo Dyób dómpē débenlédte.” ³⁹ Yesue ankalé bó ngan aáken, “Mod awé akwedé ndím ahele alyágéd waáb mod á ndím-e? Bó bad bébe béehúnné ebíi-ye? ⁴⁰ Mwān-a-ayáge eetóméé mod awé ayágte mó, boŋ kénzéé awé amadé ayáge áte, abelé abé ndágke eche awe meléede.

⁴¹ “Cheé ékás boŋ éwāmsān mwā púuted anyín á díd á wēn, ésebán ehele nkog míme rídé emōŋ á díd anyín? ⁴² Chán éhele-se eláá mwānyoŋ wéé, ‘Amúé, mwé, ríhúd wé mwā púuted á díd’, áde wéenyínēē nkog míme rídé mmōn á díd? A-bedog-bad! Sébé éhúd nkog míme rídé mmōn á díd, d́o wétōŋ é púuted eché édé mwānyoŋ á díd anyín, boŋ ehúd-te ch́.

A epum d́o bécheméé bwel
(Mat 7.16-20, 12.33-35)

⁴³ “Alín á bwel á bwām déebeléé-se áchyáá e’pum bé mbéb. Alín á bwel dé mbéb-pe déechyáá’ é e’pum é’ bwām. ⁴⁴ A epum é bwel d́o bécheméé alín á bwel. Ebyééne bwām bán, béépádēē ngun á yál e mbisaŋ káa besabé á yál e mewāŋ. ⁴⁵ Mod á bwām abele bwām áyale é’bide mó á nlém-té wéé bwām ékóŋnéde. Mod á mbéb-pe abele mbéb áyale mbíde mó á nlém-té wéé mbéb nkóŋnéde. Edé nê áyāle, mam míme ríloné mod á nlém-té, mó-áá mbíde mó á nsəl.

Belōŋ bé ndáb bébe
(Mat 7.24-27)

⁴⁶ “Chán nyéchagéé me pónde téé bán, ‘A-Sán, A-Sán,’ boŋ nyéébelé dyam áde rílangéé nyé? ⁴⁷ Mod téé awé apedé áwem, awé awóge ábēm e’yale, boŋ ábelé-é ngáne ríhóbeé, méhagtēn nyé nyaa e mod eché ákóo abé. ⁴⁸ Adé nēe nlōŋ-a-ndáb, awé anlímé mekon mé ndáb se ásē, ástūmé ene ndáb eláá mín. Edíb énlōné, éból mó á ndáb-te ne ngine, boŋ énkēnhenlé ch́o apán, áyāle ambíí ch́o alōŋ. ⁴⁹ Boŋ kénzéé awé awóge ábēm e’yale boŋ eébele ngáne é’hóbeé adíi nēngáne mod awé anlōŋ ndáb ésebán asumme ch́o. Ade edíb ébólé mó á ndáb-te, ene ndáb enkwé melemlēm mé pónde, epáá-é nyaa eche ekamé ahagtēn.”

7

Yesue achōŋté mbaledé
awé mod ambáá a sánze
(Mat 8.5-13)

¹ Bad bésyāal b́enwōŋ mímén mekan míme Yesue áhóbé’áá. Ade amáá mó ahób, anké á dyad á Kapenahum. ² A dyad-té wé, mod ambáá a sánze é Roma ambé awé akamlan mbwókel e sánze. Awé mbaledé nhóg awé ándaŋge ákónlé’áá kóŋ áhedé awé. ³ Nēe ane mod ambáá a sánze awóge Yesue dúu, anlóm belyogéd bé dyad áa béch́ened mó Yesue, áhye áchood awé mbaledé. ⁴ B́epédé-’áá wéé Yesue, boŋ bécháá mó ne nlém nhóg bán, “Hyé éhébe ane mod. Adíi mod awé atōŋgéne mímoŋ nhébe akud. ⁵ Adás ádēd alōŋ á bad, alōŋgé-é syāné ndáb e mékáne.”

⁶ Yesue anwoón bó. Boŋ áde ákwógé ape á ndáb wéé ane mod ambáá a sánze, d́o mod ambáá a sánze ne álóméé baáb wéé Yesue ámpē áá, beláa mó bán, “A-Sán, weétagté wé yál, mmēn meékwognedéé ákob wé nken áwēm ndáb. ⁷ Nén ábelé menkēnhenlé ké ape áwoŋ e’só. Boŋ ké eyale ch́o wénhóbpē, awēm mbaledé ádyéé bwām. ⁸ Mmēn ndíi mod awé áde ásē e nkamlēn, mmēn-ne nwóo sánze éche ríkamlanné. Nlāŋge póg méé, ‘Kág’, ékág-ke nē dēn. Nlāŋge empée méé ‘Hyág’, éhyág-ke nē dēn. Nzé nlāŋge awēm mbaledé méé, ‘Bél échén’, ábelé-é nē dēn.”

⁹ Ade Yesue áwógé nê, yál enkóm mó áte. Héé ákúnné e’só wéé echoŋ é bad éche éhídé’áá mó, álāŋgé bó áá, “Ne mbále, nlāŋge nyé éche, meenyínēē mod á alōŋ á Israel ké nhóg awé

awóo nyaa e adúbe echē anén nken-e-mod áwóó.”¹⁰ Atim áde bad ábe bēnlōmmē bétimē ámbíd á ndáb, bēntán nēngáne ane mbáede ámáá bwám adyee.

Yesue apuidté nkúd a mmwaád mwán

¹¹ Eebemeé áte* Yesue anké á dyad áde béchagēé bán Nain. Abē bembapēē bémbē ne mós ne echorj é bad. ¹² Ade ápédé benben ne mmwē ní dyad, bad bémbidēn ndim ní mod níme mémbē mpom ní mwán níme nyaá. Nyaá abédé nkúd a mmwaád. Ndun e mod echē embíd á dyad-tē, embé ne mós. ¹³ Ade Sánjú Yesue ányíné ane mmwaád, ankóbtēn mós etyēg. Dóo álāngēé mós áá, “Lénéd awé!”¹⁴ Ansídé á’só, ásitén mekáde níme bēmpēmē ndim ní mod ámín. Bepém bēntyéem. Héé áhóbēé áá, “A-kódemod, nlānge wē nēn meé, syáá ásē.”¹⁵ Dóo ane kódemod echē anwé ésyāngé ásē, bonj ébootáád dyam ahób. Héé Yesue ábágé mós wēe nyaá.

¹⁶ Mbwóg ménkób moosyáál, békēmtē Dyób bán, “Nkal é’daádān ambáá abídé áwēd títntē,” bēhōbē-’ē bán “Dyób ápídé ábē bad!”

¹⁷ Mmēn nkalanj tāngene Yesue ménwōgnēd mbwóg e Judeya áte esyáál ne melonj níme médé benben.

Jone, Ndusene alómé ábē bembapēē wēe Yesue (Mat 11.2-19)

¹⁸ Bembapēē ábe Jone bómpē bēnwōg nímmēn mam. Héé békíí mós aláa. ¹⁹ Dóo átédé bébe, álómé bós wēe Yesue, áá bésēded mós nēn bán, “Wē-ēé edé ane awé Dyób áhóbé áá móólóm-ē, ngé sébē sésine’ mod ampéé?”

²⁰ Abē bad bēpédé-’áá wēe Yesue, bēlāngē mós bán, “Jone, Ndusene alómé sé áwōj aaken, ‘Wē-ēé edé ane awé Dyób áhóbé áá móólóm-ē, ngé sébē sésine’ mod ampéé?’ ”

²¹ Póndé eche bēpédé áhed nē, adidé’áá ekud é bad bwám ábe bētāgnáá nkole nyaa ne nyaa, ábe bēnkúd medim ne bad ábe e’daádān bé mbēb é’bédé áte. Ambēl bad híin ábe bēnkwē ndim bényinne’. ²² Héé átimanné Jone ábē bembapēē áá, “Nyétime’ ámbíd, nyéke nyéláa Jone mekan níme nyényinné díd ne níme nyéwógé. Nyéláa mós bán, bad ábe bēnkwē ndim bényinne’, ábe bésyāgté’áá békag bwám, ábe melonj ménkōbpē bésáá.† Abe bēnkwē ndāg bēwógne’, ábe bēnwē, bēpuude’, nkalanj ní bwám-me ámpē nkálte’ wēe betóótōkē bé bad. ²³ Nnam mbē-’ē ne kénzēé awé eéhājlene nlēm á abum tāngene me.”

Yesue alāngé bad nyaa e mod echē Jone adii

²⁴ Ade mēsēnze níme Jone nímmáá atim ámbíd, Yesue ambootéd ndun e mod echē embé áhed akale tāngene Jone. Ansédéd bós aaken “Póndé echē nyémbídtē áke dé atán Jone á ehýāngē, cheé nyéwēmtēnnē bán nyéenyín? Apab á chyaá áde epub éśágtēé-ye? ²⁵ Cheé nyénkéé anon? Mod awé ahédé kase é mesanj-ē? Nyébíí nēn bán, bad ábe bēwáa’ kase é mesanj, bonj bētāgnē-’ē yál, bēdyēe dāsó á ndáb é kán. ²⁶ Cheé-’nyénkéé anyín? Nkal é’daádān móo nyénkéé anyín-ē? Nē dēn! Ne mbále, nlānge nyé meé, nyényinné mod awé atómé nkal é’daádān. ²⁷ Jone mós adé ane awé bēhóbé’áá áde bétélé e’yale ábe Dyób áhóbé áá, ‘Nōné’, nlóme nímmē mēsēnze níme mēsēbē wē á’só, ábonjen wē nzii.’

²⁸ A mbále mod ké nhóg awé abídé á abum dé mmwaád eetómēé Jone. Bonj ké nē, mod awé adé ndimten áfíntē e bad ábe bédé á nkamlēn ní Dyób, adé etógnēn tómaa Jone.”

²⁹ (Bad bésyāál ábe bēnwōg chóm eche Yesue áhóbé, káñne besaad bé tááse bēnkwentēn bán ntíí ní Dyób rítāngēné, áyāle bēnkúd edusen eche Jone. ³⁰ Bonj Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bēnchím yál káñne ntíí ní Dyób áyāle bēmbān edusen eche Jone akob.)

³¹ Yesue ambád ahób aaken, “Cheé méhāgtēnné nyongel é bad e’chii? Chán bēn békóó abé?”

³² Bédíí nēngáne bēndem ábe bēdyéé á dyad-tē, bonj bēlébpē nhóg ne aníníí bán,

“Sétóngé nyé e’lonj, bonj nyéésagēé.

Sékónné nyé nkāngé ní kwééd, bonj ké nē nyéēchyē’é awé.’

³³ Ade Jone, Ndusene ápédé, eéyake’áá ndyééd adyé, eemwáge’áá-’ē mím. Nyébootéd ahób bán, ‘Edáádān é mbēb edé mós áte!’ ³⁴ Mwán-a-Moonyonj apedé, ádyāg ndyééd, á mwāg-ke mím, nyéhōbē bán, ‘Nyénóné mós, adáó ndyééd bwámbwam. Mmwé níme ngēn, awonje belad bé tááse ne bebel bé mbēb.’ ³⁵ Bonj káñne ne á asóg, mod téé awé abíí dyam abelé ahób áá, nzii e Dyób etāngēné.”

Mmwaád awé bēlāgsné mbēb

³⁶ Farisia nhóg anlēbe Yesue áá ahye ádyē ndyééd áwe ndáb. Ade ápédé áwēd, andyēé ásē, ádyē ndyééd. ³⁷ Mmwaád nhóg mós-’ē abédé á dyad-tē wē, awé abédé mbelē-mbēb. Awóg áde áwógé bán Yesue ádyāg ndyééd á ndáb e Farisia, ampēēn apom á dyōg dé elod é bwám

* 7:11 Eebemeé áte: Donje á kálag dé só éwóó: Nēe bín é sāngé. † 7:22 Asáad á yál: Nzé melanj ménkób mod bétédé’áá mós nēe mod awé eesáa. Bēbéné’áá mós bán eesítē wēe bad bédíí.

áhed. ³⁸ Anyogén asē benben ne mekuu níme Yesue, ábootéd achii, ásábté' mós mekuu ne mésod. Ampiné mós mekuu ne éché esid é nló, ámwāá mós mekuu álúmed edúbé, anyónlé-é mós mekuu ne ádé dyōg dé elod é bwám.

³⁹ Anyín áde ane Farisia anyíné nê, anhób áwe nlém-tê áá, “Nzé nkal é' dāádān mós anén mod ánkongé abé, né abágé'áá abíé' nyaa e mmwāád eche anén mmwāád awé akidtan mós ádíí ne abé áde áwóó, né abíí-é nén áá anén mmwāád adii mbelé-mbéb.” ⁴⁰ Hée Yesue álāngéé mós nén áá, “A-Simōn ndāá wē mwā póle aláa.” Farisia ne ankwentén áá, “A-meléed, cheé édé? Kāg á'só, éláa me.” ⁴¹ Dōó Yesue áhóbéé áá, “Mod nhóg abédé awé abalé'áá bad ngáb. Ane mod akalé'áá bad bébe melúm. Akalé'áá nhóg móom mé e'kálé métáan, aníní-é e'kálé étáan. ⁴² Bó modmod békénhēnlé atue. Né-óó anlāgsén bó mod téé áde alúm. Bōb-pōó, áyāle bó bad bébe, nzé-módé édúppé wēé á'tōmtēn mós adān?” ⁴³ Simōne antimtén mós áá, “Ndúppé mēé, ane awé alúm déntōmtēnnē achab ámín.” Dōó Yesue áhóbéé áá, “Etāngéé.”

⁴⁴ Dōó ákunneé wēe ane mmwāád, boj álāngē Simōne áá, “Eynyine anén mmwāád-é? Ade ríslé áwōn ndáb, wenkēmbāá me mendíb wēé n'wobned mekuu. Boj anén mmwāád asānté me mekuu ne nímé mésod, apíné-é mós ne éché esid. ⁴⁵ Wenkēnhāá me tál, boj taa mensól hén, eesógéé me mekuu anyāle. ⁴⁶ Wenkēnwógédté me dyōg á nló ákob me nken, boj awógté me dyōg dé elod é bwám á mekuu. ⁴⁷ Edānge é ngine éche anén mmwāád álúmté, éde nhāgtén ne alāgsen áde ákúde áyāle ekud é mekan mé mbéb éche ábélé. Mod-te awé béebudeé mbéb alāgsen, eébudēē edānge alúmed.” ⁴⁸ Hée Yesue álāngéé mmwāád ne áá, “Ekudé alāgsen dé mbéb áyāle mbéb nímōn rísyāál.” ⁴⁹ Bad ábe bōbōó bédyágé'áá ndyééd bēnsédéd yāl bānken, “Ebál é mod éhéé chén éche éwóó kāngē kunze álāgsen mbéb?” ⁵⁰ Yesue anlāá mmwāád ne áá, “Adúbe áde éwóó áchōnté wē, kāg ne nsān.”

8

Nguse é bebaád éhíde Yesue

¹ Ambíd e nê Yesue ambootéd ake myad ne myad, mémbáá ne mésad. Akagé'áá, ákalé' nkalañ n' bwám mé nkamlēn rí Dyōb. Akééné'áá ábē bembapēē dyóm-ne-bébe. ² Bebaád ábe e' dāádān bé mbéb bēmbēē áte ne ábe békónlé'áá nkole mémpēe, boj áchōód bó, bōmpē bēmbē á echoñ. Ábē bebaád bēbédéē, Maria mmwāád a dyad á Matala awé ánhūdte e' dāádān bé mbéb saámbe á yāl. ³ Joanaa, mmwāád awe Kusa, mod awé abédé nló áyāle bēmbāledé ábe Herōdé, Susanaa ne ekud é bebaád bēmpēe. Ábē bebaád bēbēnládtáá ábab bwēm bēn, bētōgnán Yesue ne ábē bembapēē.

Ngan e mbál-e-bū

(Mat 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Ekud é bad émbíd dyad ne dyad téé áhye dé anyín Yesue. Ade bēlādné áte nê bōob, ankalé bó ngan nén áá, ⁵ “Nkwel-é-nzag nhóg anké mbál asob á nzag-té. Ade ásobéé mós nê, donge dénhūn á nzii-té, betóm bé nzii bēmad mós akōgted ámín, menōn mōmpē mémad mós asōmted. ⁶ Donge dé mbál dénhūn á eláá mín. Mmē ménkōb, boj ménhyēlē áde méepedéé akwog, ngáne édíí bān ndōob e eláá mín eékoñgéé mendíb. ⁷ Donge ámpē dénhūn wēe mekōd médíí. Née bōbōó békwōgē, mekōd ménkāñ ábē bwēm. ⁸ Mbál mémpēe méntān ndōob e bwám. Ménkwōg, n'chyāá-é bwāmbwam. Donge dé e'sóg dénwālē mbwōkel é mbum.” Ade Yesue ámadé nê, ambád áte áá, “Kéznéé awé awóó metúu áwōge'.”

Chōm éche ekōó boj Yesue dkalé' ngan

(Mat 13.10-17; Mak 4.10-12)

⁹ Ambíd e pōndé, Yesue ábē bembapēē bēnlāá mós bān, átōgned bó ene ngan. ¹⁰ Hée álāngéé bó nén áá, “Dyōb ábágé nyé kunze ábíi kun é nkamlēn rí Dyōb. Boj bad ábe bēlyágé áse, bēwōg chó néē ngan ábel nén, bényíne', boj bēcheméé, bēwōge', boj bēēsōñtānnē.

Yesue atōgké ngan e nwén-é-mbál

(Mat 13.18-23; Mak 4.13-20)

¹¹ “Bōob-pōó, rítōgned nyé ene ngan. Mbál rídíi Eyale é Dyōb. ¹² Mbál níme ménhūn á nzii-té rílúmté bad ábe bēwōge eyale é Dyōb, boj ámbíd e pōndé Devāle áhye ahúd bó chó á nlém-té, ábel nén bēédúppē Dyōb se békūd e'soosoj. ¹³ Mbál níme ríhúné á meláá-té rílúmté bad ábe, nzé bēwōgé Eyale é Dyōb, békōb chó ne menyinge, boj éché eyale éewēnnādté bó á nlém-té. Bédúppe Dyōb á esōñ é pōndé boj á pōndé e mekōgsen bédol yāl ámbíd. ¹⁴ Mbál níme ríhúné á mekōd-te, rílúmté bad ábe bēwōge Eyale é Dyōb, boj kōsñ ne á asóg, mpúlé mé nkōñsé, abud á bwēm awōñ, ne menyinge mé nkōñsé ríkāñ bó nlém áte.

† **7:44** A mbwōg e bad bé Israel, nzé mod akobé'áá mod nken, antāngén mós mendíb ábe áwobe mekuu, ahé mós tál, awógté-te mós dyōg á nló.

Nê ákæá', béehelée kase é e'pum achyáa. ¹⁵ Mbál níme mós-é méntān kase e ndoab, nílúmte bad ábe béwóge Eyale é Dyöb ne nlém nisyāl, békōō-é chós á nlém-tē. Nê ábele' béwesān kásān béchyáá e'pum.

*Nzé béchódé etrukán, béekongéé chós
(Mat 4.21-25)*

¹⁶ “Modmod eémāá' é etrukán achod se ákōō chós á ebwōg-sé, káa atibéd chós á anōn sé. Abelé ákélē chós dásō ámīn, ábel bon kénzée awé aslé á ndáb, ányine ekíde. ¹⁷ Dyam téé áde áde á e'konné-te dēbíd á nhéné. Kéchée-é éche énsōóm á e'konné ébyēen, ébíd-te á enyen. ¹⁸ Né-ōó, nyetéd pónde ngáne nyewóglanné. Kénzée awé awóo nsōhten rí kun é nkamlen rí mín, Dyöb dēbád mós nímé nsōhten ábe. Ane awé mós-é ewóo, ábōd ké éche áwémténé áá mōwōō.”

*Túmbé eche Yesue
(Mat 12.46-50; Mak 3.31-35)*

¹⁹ Bōab-pōó, áde Yesue nyaá ne baányan béhyédé mós anyín, bénkénhenlé mós ape benben, áyāle etāl éébēdeé ngáne ndun e mod énlēnédté mós. ²⁰ Dōó bad bēlāngéé mós bán, “Pón nyoo bōóbe baányan bétyéémé á ebwōg, béhede-é we anyín.” ²¹ Héé Yesue átimtanné bō nén áá, “Bad ábe béwóge eyale é Dyöb, bébelé-é ngáne échē eyale éhōbēé, bōó bēde awem nyaá ne ábēm baányan.”

*Yesue ahóódté ekudkud
(Mat 8.23-27; Mak 4.35-41)*

²² Mbwe nhóg Yesue ansól á bōle-tē ne ábē bembapee, aláá bō áá, “Syáá déchabe ped e edib eníníí.” Dōó bēbwōgké eke. ²³ A eke-tē wē, e'chó bēnkōb Yesue. Héé dōó ekukud étáné bō áttínté e edib. Mendíb ménsól bō á bōle-tē kásān, mam mébēén bō ebébtéd. ²⁴ Héé békíí Yesue anyem ásē bon bēlāngé mós bán, “A-Sán, a-Sán, pōn syāné dewāg-ōó!” Dōó ányémmé ásē, ákännē ekukud éched áte, éhós-é. Edib éche éhódé'áá áte chōmpē énsōg ahod. ²⁵ Dōó áseédté bō ááken, “Nédé nyéedúbpéé me-ye?” Nén dénkōbéd bō mbwōg, yāl-le enkóm bō áte bwāmbwam bēseédté nhóg ne aníníí bánken, “Ebál é mod éhéé chēn, éche ékamlan kásānne ekukud ne mendíb, kásān bēwōgnē-é mós?”

*Yesue achóhté mod a Gerasin
awé e'daádān bé mbéb bēmbēē áte
(Mat 8.28-34; Mak 5.1-20)*

²⁶ Yesue ne ábē bembapee bēnchabé edib, bootya á Galilia, bēpē á múde nímíníí, á mbwōg e Gerasin. ²⁷ Ade ábidé á nkin ambomén mod a dyad nhóg awé e'daádān bé mbéb bēmbēē áte. Ebédé etún é pónde áde ane mod ééháge'áá mbóté. Eédyē'áá ké á ndáb-te, nzése á soóbae. ²⁸ Anyín áde ányiné Yesue, ankwē mós á mekuu ne esaá á nsāl, ábōnē áá, “A-Yesu, Mwān a Dyöb á Ngum, cheé sóo déwōgné? Són, weekógsan me.” ²⁹ Nē démbē áde Yesue ámáá e'daádān bé mbéb akamlen áá, é'bíd mós áte. Ngen ne ngen, nzé e'daádān bé mbéb bēnsól mós áte, ké á mehangé dōó ámbēē, apádtádtáá bengobéngōbē ábe bēhédé mós á mekuu ne mekáá, bon edaádān é mbéb ékeene mós á ehýānge. ³⁰ Yesue ansedéd mós ááken, “Chán dīn ádíí we?” Ankwentén áá, “Amutee.” Anhób nēngáne e'daádān bé mbéb híin bēnsōnlé mós áte. ³¹ E'daádān bé mbéb ábed é'cháá'áá Yesue bán, eehúnté bō á echóg échē éewóo asóg.† ³² Esog é nguu ebédé áhed édyāg medyē á mbám mé ekune. Dōó ábē e'daádān é'cháá'é Yesue bán áte de bēsól ké á esog é nguu-tē. Dōó Yesue ábágé bō kunze. ³³ Abíd áde e'daádān bé mbéb bē é'bídé ane mod áte, bēnsól échē nguu áte. Dōó nguu ewúbpé ásē, ényagté' á e'láá bē nkin mé edib, éhún á edib-tē, éhó-é. ³⁴ Ade benon bé nguu bényíné nē, béntōm mehéle, békag bēkanlé bad nkalan á dyad-tē ne á mebwōg níme médé benben. ³⁵ Awóg áde bad bēwóge-áá nē, bēbwóge-é áse áke dényín dyam áde ábēnlédé. Bépédé-áá wēé Yesue ámbēē, bényín ane mod awé ánhúdté e'daádān bé mbéb áte ngáne ádyéé mós á akéb, ahédé mbóté á yāl, ádyē-é bwām. Dōó mbwōg ríkóbé bō. ³⁶ Bad ábe bēnyínēn dīd bēnkálé bō ngáne Yesue áchóhté ane mod. ³⁷ Héé bad bé mbwōg e Gerasin bēlāngé Yesue bán ásyāé áwāb ndoab, áyāle mbwōg rí ngine ménkōb bō. Dōó ásílé mós á bōle-tē, bon ásuē'. ³⁸ Mod awé bēnhúdté e'daádān bé mbéb áte anchán mós áá búmā békag, bon Yesue antíméd mós ámbíd áá, ³⁹ “Timé' áwōn dyad, éke ékanle bad ndāle a dyam échē Dyöb ábēnlé wē.” Ane mod ansú á dyad, ákag, ákanle mod téé dyam áde Yesue ábēnlé mós.

* **8:26** Gerasin: Donje á kálag dé'só áwóó Gadara, émpēe-é éwóó Gegesa. † **8:31** Ebíí: Mewēmtēn mémbē bad bán e'daádān bé mbéb bēbē á mbwōg á ndib e ebíí kásān né echab pónde é nkógsen epedé.

*Yesue apuúdté ngəndérɛ póg
áchoöd-te mmwaád ampée
(Mat 1.18-25)*

⁴⁰ Ade Yesue áhúú, ndun e mod enhyé mó aságnen ne menyinge ngáne émbɛɛ bán bésíné'áá mó. ⁴¹ Héɛ mod nhóg awé béchágé'áá bán Jairuse ápédé awé. Jairuse abedé nhóg áfínté benkamlene á ndáy é mekáne. Ankwe Yesue á mekuu, ácháá mó áá, áhye áwe ndáb. Áá ⁴² nímé mpəm mí mwán a mmwaád ríhede awé.

Ade Yesue ákagké áwed, bad bənlanéd mó. ⁴³ Mmwaád nhóg ambé áhed awé akónlé'áá nkole níme mekiú mébíde'áá mó á yál pónde ésyəəl. Mmè nkole mbédé mó á yál á etún é dyóm-a-mwé ne níme ésebán modmod ahele mó bwám adid.† ⁴⁴ Héɛ ábíde Yesue ámbíd, bon ásitén Yesue mesó mé nkobe níme ánwāá'é. Ábwəg-ábwwəg mekiú ménsóg mó ábíde á yál. ⁴⁵ Dóo Yesue ásedtɛɛ aáken, “Nzɛ-módé asidténe me?” Modmod enkénkwenténne. Dóo Petro áhóbɛé áá, “A-Sán, ngómé ndun e mod elənnédé wɛ, káəŋ békəŋnéné-ɛ wɛ.” ⁴⁶ Bon ké nɛ Yesue anhób áá, “Mod akidténe me, áyāle nwogé ngáne ngine ebíde me á yál.” ⁴⁷ Ade ane mmwaád ányíné nɛ bəəb áá móshelɛé yál akoo, ámbíd Yesue á'só. Anəó'áá ne mbwəg. Ankwe mó á mekuu. Héɛ áhóbɛé á'só wɛɛ bad bəsyəəl chóm éche ékás bon ásitén mó, ne ngáne módyéé bwám melemlen mé pónde. ⁴⁸ Dóo Yesue áhóbɛé áá, “A-mwán-a-mmwaád, adúbe ádɔŋ ádíde wɛ bwám. Kəg ne nsan.”

⁴⁹ A pónde eche Yesue áhóbɛé nɛ, dóo mod awé bəlómé wɛɛ Jairuse ápédé bon áhəbɛ nɛn áá, “Weətəgné wɛ Meléede ataged. Awonj mwán amaa mó awé.” ⁵⁰ Yesue awogé-áá nɛ, bon álāngɛ Jairuse áá, “Weewogé mbwəg! Dúbé dúbpen, né mwán ádyéé wɛ bwám.” ⁵¹ Ade Yesue ápédé wɛɛ Jairuse áwe ndáb, enkénháá etál áá, mod ampée áhíd mó á ndáb-te éetómɛé Petro, Jone ne Jemse, nchoo ne ane mwán sáá bó nyan. ⁵² Bad béchyé'áá, bélebɛ-ɛ. Yesue anláá bó nɛn áá, “Nyéechyɛɛ'. Ane mwán eewédeé, akúne kúnén.” ⁵³ Bad bəmbootéd mó awəə, ngáne bəmbíí'ɛ bán amaa awé. ⁵⁴ Héɛ Yesue ácháŋgé mó ekáá, bon áchəgɛ mó áá, “A-mwán, páde áse.” ⁵⁵ Dóo edaádəŋ étímé mó á yál, apádé-ɛ áse ábwəg-ábwwəg. Yesue anláá bó áá, bébɛ mó ndyééd, ádyé. ⁵⁶ Yál enkóm nyaá bó sán áte bwám bwam, bon Yesue anláá bó áá, békənlé modmod dyaam áde ábɛnlédé.

9

*Yesue alómé bəmpəɛɛ dyóm-ne-bébe
(Mat 10.5-15; Mak 6.7-13)*

¹ Yesue anchélé ábɛ bəmpəɛɛ dyóm ne bébe abwəg ahóg. Ambag bó ngine ne kunze áhúd bad e'dəədəŋ bé mbéb áte, ne ámad nkole nyaá ne nyaá. ² Anlóm bó áá, békɛ békale nkalanj mé nkamlen rí Dyəb, béchontɛ-ɛ bad. ³ Dóo álāngɛé bó nɛn áá, “Nyéewánlé chómchóm á eke, ké ntón, ké ekwe, ké ndyééd káa ngáb, modmod eewánlé-ɛ mbóté ébe. ⁴ Ndáb ké ehéé ehé nyésólé áte, nyédyɛé áwəd-te káəŋ ne mbwɛ níme nyésyənɛé. ⁵ Dyad ké áhéé-ɛ áde béekobɛé nyé nken, nyétédé dó, nyékúd-te ebumbú á mekuu álúmed nɛn bán échab ebébtéd éno ne bɛn.” ⁶ Héɛ bəmpəɛɛ bəbwəgkɛ áse, békəg dyad ne dyad tɛé, békəlé nkalanj rí bwám, bédídé-ɛ bad bwám hóm ne hóm tɛé.

*Herəde atage áte
(Mat 14.1-12; Mak 6.14-29)*

⁷ Bəəb-pəə Herəde awé akamlánnáá alonj á Galilia anwóg mam mésyəəl níme mɛmbɛnléd. Mewəmtən metágé'áá mó áte áyāle bad behóg béhóbɛ'áá bán, Jone apuúde, ⁸ ábíní bán, Elaijaa atimé ámbíd á nkəŋsɛ, bəmpɛɛ-ɛ bán, nkal é'dəədəŋ nhóg a'boód mó atimé ámbíd á alonɛ. ⁹ Herəde anhób áá, “Məmbəl bésəl Jone nló. Nzéé ampée nwogéé bán ábele nímén mekan?” Nɛ dɛmbəl ádəŋ áá mónyín ane Yesue.

*Yesue adídté ndun e mod
(Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Jəŋ 6.1-14)*

¹⁰ Ade bəmpəɛɛ bé nlómag béhúú ámbíd, bɛnláa Yesue mam níme bɛbélé. Héɛ átédé bó bon átimné bó á ahəngɛ á hóm á dyad á Betsaida. ¹¹ Ade amute á bad áwogé nɛ, dénhíd mó áwed, káəŋ bétán mó. Ánkob bó bwám, ákanlé bó pəle e nkamlen rí Dyəb, áchontɛ-ɛ bad ábe bəhédé'áá bwám adyɛɛ. ¹² Ade ngukél épédé dóo bəmpəɛɛ bəlāŋge Yesue bán, “Chenɛ ábɛn bad, bétimɛ' á myad-tɛ níme méde benben, ábəl bəhéd ndyééd ne hóm áde bənaá'ɛ. Ndyééd eesaa hén, e'nonj-ɛ béesaa wɛɛ dédíí nɛn.” ¹³ Héɛ Yesue álāngɛɛ bəmpəɛɛ áá, “Nyé bó nyəbɛ bó chóm éche bədyɛɛ.” Dóo bəhóbɛé bán, “Səwóó e'wəle é'taan ne sɛu ébe. Nye ndyééd eéhɛɛ bad bəsyəəl akwog.” ¹⁴ Mesonɛé mé bad ábe bɛbédé áhed mɛmbɛ e'kále é'taan. Bon Yesue anláá ábɛ bəmpəɛɛ áá, “Nyélad bad áte, nyékab bó bon akab tɛé ábɛ

† 8:43 Donɛe á kálag dé'só ébádé bán: Ammád chóm ésyəəl éche ánwəŋgɛ abébed wɛɛ bad bé mel.

móom mé bad métáan.”¹⁵ Bénkáb bad áte ngáne ánhöbpē. ¹⁶Hée Yesue átédé abé e'wéle é'táan ne échē súu ébe, ákabé áte, áságnān Dyöb bonj ábagé bembapēe aá békabpe bad. ¹⁷Bad bésyāal béndyē, békód-te kóáj ene ndyééd élyāg ásē, eche beláde áte e'lōj dyóm ne é'be.

Nzé-módé Yesue mwēn akóó abé?

(Mat 16.13-28; Mak 8.27-9.1)

¹⁸Mbwē nhóg Yesue anchīb yāl áke dé akáne. Bembapēe bēnpen bóó bém̄bē áhed. Ansedéd bó aaken, “Nzé-módé bad bō bēhóbēé bán ndé?” ¹⁹Bēntimtén mó bán, “Donje á bad bēhóbe bán, edii jonē Ndusene. Donje áhóbē bán, Elaijaa, bēmpēe bán, nkal é'dáádān á'bóod atimé ámbid á alongé.” ²⁰Dóo Yesue áhóbēé aá, “Bonj nyébēn-ne, nzé-módé nyéhóbēé bán ndé?” Dóo Petro áhóbēé aá, “Edii Ane Awē Dyöb Awógté.”

²¹Hée ásiméé bó etúu áte, álāngē-'e bó aá béepanlé áte. ²²Ambád aá, “Mwān-a-Moonyon atāngéné ákūd metake hiin, bad bém̄bāá bóobe beprise bém̄bāá ne bemeléede bé mbéndé bēbān-'e mó á yāl. Bēwū mó, bonj e'pun abe é'lónténé é'láan, āpuu.” ²³Anláá moosyāal áhed aá, “Kéznéé awē adáá me ahíd ásob yāl mendīb, apēm adē awog mbwē téé, bonj áhíde me. ²⁴Ayāle kéznéé awē ahēde adē alongé asonj, ábōd dō. Kéznéé-'e awē abóde adē alongé áyāl échēm, ákūd alongé áde déemaá”. ²⁵Nsyááj rihéé mod ákudté nzé akudé nkōjsé rísyāal bonj abós, ké-'e abóde échē edáádān. ²⁶Kéznéé awē ákwāgēn me ne ábēm e'yale, Mwān-a-Moonyon mámpē ákwāgēn mó á pónde échē ápēé ne ehúmé échē, néde ehúmé é Sāj ne ángel échē esáá. ²⁷Bonj á mbále, baahóg bédé nló ámīn bóob, béenyínénné kwééd díd, áde béésebpēé nkamlen ní Dyöb anyín.”

Yāl ehānléné Yesue

(Mat 17.1-8; Mak 9.2-8)

²⁸Néé émadé ké e'pun waam, áde Yesue áamá ahób nē, ankeén Petro bó jon ne jemse á ekone mín akáne. ²⁹Ade akānnéé nē, e'só bēnhānlén mó á nló, nkobe nīmē mō-'e nīpúbé féréd, nīmwaá-'e áte. ³⁰⁻³¹Ábwōg-ábwōg bad bébe, Mosee ne Elaijaa, bém̄bidēn ehúmé é ngum, bēbootéd mó akalēn. Békálé'áá ngáne álonédte ntii ní Dyöb tāngene kwééd eche áwēé á Jerusalem. ³²E'chó bēnlōn Petro ne baáb á díd. Ade békábnédé bēnyín ehúmé échē ne bad bébe áhed. ³³Ade ábē bad bébe bētedtéé Yesue, dóo Petro álāngéé mó aá, “A-Sāj, ébóó ngáne syāá dédíí hén. Délōn e'bem é'láan, échōn, éche Mosee ne éche Elaijaa.” Anhób nē ésebān abii chōm échē áhóbēé. ³⁴Épedéé ké amad á nsāl, bonj mbag ébid, ékúdtén bō. Nén dénkōbéd bó mbwōg. ³⁵Hée bēwógé ehób ébide á mbag-té nēn, “Mwān awēm mó nēn. Mó nīpwéde. Nyéwógne mó.” ³⁶Emáá-'aá ahób nē dóo bēnyíne Yesue mwēnpen. Bēnkóo ádén akan ésebān bēkanle modmod dō.

Yesue achōjté kōdemod

echē edáádān é mbéb émbēé áte

(Mat 17.14-18; Mak 9.14-27)

³⁷Ade bln é'sāngé, Yesue bóobe bembapēe bēnsūd á ekone-sé. Ndun e mod ehye mó abomēn. ³⁸Hée mod nhóg á echoj é bad-tē wē álébpēé mó aá, “A-meléed, sōn, ncháa' wē meé, énon awem mwān á díd. Adii me mpōm ní mwān. ³⁹Edáádān é mbéb étagte mó. Nzé échāngé-'e mó, abelé abón esaád, ahún ásē, ánuáde kóáj mehod mébidé mó á nsāl. Elédte mó achene, né émadá mó yāl ached áte. ⁴⁰Mempēén mó wēe ábōj bembapēe, nchāj bó meé, bēbíded mó edáádān é mbéb chē áte, bonj béehelēé.” ⁴¹Dóo Yesue átimtanné aá, “Wáá, nyé bad hé' chii, mbéltéd nīmān méetyéemeé, nyéewōo-'áa adúbe. Chán mápēé nyé adyēen bonj nyédúbé me? Hyēnéé awonj mwān hén.” ⁴²Ade ane mwān áhúé'é nē, edáádān é mbéb échéd émpii ane mwān, ébom mó ásē, ánuáde. Dóo Yesue ákánné échē edáádān é mbéb áte, ádíid ane mwān bwām, ábāg-ke mó wēe sáá. ⁴³Menyáké ménkōb moosyāal, ányín ndāle á akan awē Dyöb ábelé.

Yesue akānlé eche kwééd ngan ámpē

(Mat 17.22-23; Mak 9.30-32)

Ade bad bélyágé bényágeé nē, áyāle chōm échē ébénlédé, Yesue anláá bembapēe nén aá, ⁴⁴“Nyésōngtēn dyam áde rihedéé nyé aláa bwām. Bébē Mwān-a-Moonyon á mekáá mé baányonj.” ⁴⁵Bonj ábē bembapēe bēenkēnsōjténné chōm échē ánhöbpē. Embē néé ngan échē elélé bó atóge, bēbáá-'áa-'e mó aseded.

Nzéé atómtné mod

ambáá abé á'só é' Dyöb?

(Mat 18.1-5; Mak 9.33-37)

⁴⁶Bembapēe bēmbootéd aswanjten tāngene mod awē atómtné mod ambáá abé áwab tīnté. ⁴⁷Yesue anchēm bó mewēmten áte. Antéd mwāmpīn ní mwēndem, ápēēn mó áwe akéb. ⁴⁸Dóo álāngéé bó nēn aá, “Kéznéé awē akobé anén mwān á díin ádēm, né akobé me.

Kéznéé-'ε awē akobé mε, né akobé ane awē álómé mε. Né-óó, ane awē adé mwámpín áwēn tǐnté, né mó atómé mod ambáá abé.”

Mod awē adé awóη
(Mak 9.38-40)

⁴⁹ Jone anhób aá, “A-Sán, sēnnyín mod abídte bad e'daóðəη bé mbéb áte á dǐn ádōη, sēnláá-'ε mó bán ásóğ abel nē, áyāle eesaá ne syánē.” ⁵⁰ Dóo Yesue álanğéé bó aá, “Nyéelánğé mó bán ásóğ abel nē. Kéznéé awē eetāηgán syánē né adé ne syánē.”

Bébáá Yesue nken akob

⁵¹ Bóob-póó, pónđe eche Yesue ántāηgēnnē ake ádyōb embootéd ape. Né-óó, ammad atíi aá, móāηğēnē ake á Jerusalem. ⁵² Hé-'aá álómé mésēnze á sō. Mēnkē á mwá dyad a Samaria nhóg, ábele mó mboηsén. ⁵³ Boη áde ápedé áwed bad bé dyad bēnkēnkobpé mó nken áyāle á Jerusalem dóo ákágé'áá.* ⁵⁴ Ade bembapεε, Jemse bó Jon bényíné nē, dóo bésédte Yesue bánken, “A-Sán, edaó wεé séchéle muú ádyōb, rhye rhyáad bó-ye?”† ⁵⁵ Boη Yesue ankuné áwāb, ákannē bó áte.‡ ⁵⁶ Héε bóbbōo békíi á dyad démpēe.

Bad abe bēmpoη Yesue ahíd
(Mat 8.19-22)

⁵⁷ Ade békagkē nē, mod nhóg anláá Yesue aá, “Mēhíd wε kéhéé áde ékagké.” ⁵⁸ Dóo Yesue átimtanné mó aá, “E'ubuwóg é'wóó ábab e'lóm wεε bésólé, menan-ne ámpē méwóó nímāb mūm, boη Mwān-a-Moonyoη eewóó'é hōm áde ábannéé nló.” ⁵⁹ Yesue anláá mod ampée aá, “Hyág, éhíde me.” Boη ane mod antimtén mó aá, “A-Sán, mwē, rísébe ríke rílime echem sán.” ⁶⁰ Yesue anláá mó aá, “Mwē ndim rílime nímāb ndim mí bad. Boη wε, éhedne bán, éke ékanle bad nkalané mé nkamlen ní Dyōb.” ⁶¹ Mod ampée anláá Yesue aá, “A Sán, mēhíd wε, boη mwē, rísébe ríke rílyáğten echem ndáb.” ⁶² Boη Yesue anláá mó aá, “Kéznéé awē aboótédé hōm alíi, boη ánoné' ámbíd, eékwonedéé ábel nsón ášé e nkamlen ní Dyōb.”

10

Yesue alómé bembapεε móom saámbé ne bébe

¹ Ámbíd e nē, Sánğwée ampwéd bembapεε bēmpēe móom saámbé ne bébe.* Anlóm bó á'só bébe bébe dyad téé ne hōm téé áde ámbíi' é aá móspē. ² Anláá bó aá, “Nzag echyáá bwámbwam, bwēm é'hednad apád, boη bepád béebuú' é áte. Né-óó, nyékánne nēn bán, nwóó-nzag álóm bepád. ³ Nyékag-káó, boη nyébii bán nlóme nyé néε rídyoη mí mbód áfínté e ngā. ⁴ Nyéewánlé ekwε é ngáb á yál, ké ekwε empée, káa metámbé. Nyéebwāg-ke mod alelé á nzii. ⁵ Ndáb ké ehéé eche nyésōnlé, nyéleled bó nēn bán, 'Nsan mībē ne nyé.' ⁶ Nzé mod a nsan adé áhed, né nímēn nsan mēbē ne mó. Nzé eesé, né métimén nyé bēn. ⁷ Ndáb ké ehéé eche nyésólé, nyédyēé áhed. Nyéēpenlād ndáb áte. Nyékob-pe kéchéé éche bébagéé nyé ádyé káa ámwé, áyāle mod a nsón atāηğéné néε ákudeé níme nsábe. ⁸ Dyad ké ahéé áde nyépédé áte, boη békob nyé nken, nyédyē kéchéé éche bébágé nyé. ⁹ Nyéidide bad bé nkole bwám, nyéláa-'ε bó nēn bán, 'Nkamlen ní Dyōb nípédé nyé benben.' ¹⁰ Boη dyad ké ahéé áde béekobéé nyé nken, nyéke á ntēm nzii, nyéhōb nēn bán, ¹¹ 'Ké échén ebumbú éche émbē sé á mekuu, sékudté nyé chó, boη ké nē nyébii bán nkamlen ní Dyōb rídé benben.' ¹² Nlāηge nyé mεé, á epun é nkáásé, nkóğsen níme dyad á Sodom dényinnē mébē mwámpín tómaa níme bad ábe bédé adé dyad áte békudté.

Edé ngəl ne bad abe béekunne mbíd
(Mat 11.20-24)

¹³ “A-bad bé Korazin, ébēen nyé ebébtéd! Ebēen nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndāle é mekan éche Dyōb ábéle áwēn myad, émbēnléd nē á dyad á Tíre ne dyad á Sidon, né bēnwāā melebe se etún, bēmwagté-d-te mbumbú áyál álúmed nēn bán, bēhāηléné ádab abé dé mbéb. ¹⁴ Boη mbwε mé nkáásé, nkáá níme bad bé Tíre ne bé Sidon mébē mwámpín tómaa nímēn. ¹⁵ Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyéwēmtan bán, nyémaá ape ádyōb, boη bésudéd nyé kán se ášé á dū-á-muú.”

* **9:53** Alon á Samaria démbē áfínté melon mé Galilia ne Judeya. Boη bad bé Israel bēnkēnkobpé bad bé Samaria néε baānyan. Né-óó bad bé Samaria béekwentannaá bad bé Israel ábe bebídé'áá á Galilia nken akob nzé békágé'áá ngande achog á Jerusalem. † **9:54** Donje á kálag é'só ébáde bán: nēngāne Elaijaa ámbenlé. ‡ **9:55** Donje á kálag dé'só ébáde bán: anhób-pe aá, “Nyéebíi' é edaóðəη éche ékamlan nyé. Mwān-a-Moonyoη epepedé áwúu bad, apedé dásō ásoη bó.” * **10:1** Móom saámbé ne bébe: Donje á kálag dé'só áwóó: móom saámbé.

16 Hée álángeé bembapee nén aá, “Kéńzéé awě awógné nyé, né awógné me, boŋ kéńzéé awě abáá nyé á yál, né abáá káŋne me. Kéńzéé-’e awě abáá me á yál, né abáá káŋne ane awě alómé me á yál.”

*Bembapee Móom saámbe
ne bébe béhúú ámbíd*

17 Ade bembapee móom saámbe ne bébe ábe Yesue ánlómme béhúú ámbíd, bénlāá mós ne menyinŋe mésyāál bán, “A-Sánŋ, káŋne e’daádāŋ bé mbébé bēnsudéd yál áwéd e’só, atúb áde sétúbé wē dīn.” 18 Dóo Yesue áhóbéé aá, “Nnyiné Satane ahúné ádyóob nēŋgāne emwēdmwēd. 19 Mbagé nyé kunze ádyaa nyā bóbbe bēngaabobe bé mpwen ámīn, ne átóm ngīne esyāál eche Satane áte, Satane ne ane awě akóó syāné. Dyamdyam déebēnlé nyé. 20 Boŋ ké né ámpē, menyinŋe nīme nyéwógeé méébag nén bán, áyāle e’daádāŋ éwógné nyé, boŋ pēn nyéwóg menyinŋe dās nén bán, mīn méténlédé nyé ádyóob.”

*Yesue awógé menyinŋe
(Mat 11.25-27, 13.16-17)*

21 Ábwōg-ábwōg Edāádāŋ eche Esáá† énwōgēd mós menyinŋe bwámbwam, ahób aá, “A-Tē, Sāŋgwéé a nkoŋ ní se ne mī mīn, nságnēn mībē ne wē áyāle elúmté mpīn mī bēndem mam nīme ébāŋné bad bé debyéé ne bad bé nsóŋten. Ee, a-Tē, né dēn dóo édáá wēé, ébēnléd. 22 Nlāa nyé meé, Echem Sāŋ ebagé mekan mésyāál áwēm mekáá. Mod ké nhóg eékoŋteé mwān abíi ésebé Dyóob Titē. Mod ké nhóg-ke ámpē eebíi’ é ngāne Titē ákóŋté abé ésebé mwān, ne kéńzéé awě mwān ádáá aá mólúmed mós.”

23 Hée ákúnné wēé bembapee, boŋ álángeé bós á kun-té nén aá, “Nsimé ne bad ábe bényīne’ mekan nīme nyényīné nén! 24 A mbále nlánge nyé nén meé, bekal-bé-e’daádāŋ híin ne káŋ é bad híin bēnwanén ányīn mekan nīme nyényīné ne áwóg mekan nīme nyéwógé boŋ bēnkényīnné, bēnkénwóg-kaá.”

Ngan e mod a Samaria awě aboó nlém

25 Bāab-póó meléede a mbéndé anhyé Yesue akāg áte aá, “A-meléed, cheé mébēnlé boŋ níkúid alonŋé áde déemaá?” 26 Yesue antimtén mós aá, “Chán éténlédé á kálag e mbéndé. Cheé éláá áwéd-te?” 27 Meléede a mbéndé ankwenntén aá, “‘Etāŋgéné bán édaŋ Sāŋgwéé ádoŋ Dyóob ne nlém nīsyāál, ne edāádāŋ ésyāál, ne ngīne esyāál, ne mewēmtēn mésyāál.’ ‘Edāŋ-e mwānyon nēŋgāne echoŋ yál.’ ” 28 Yesue anlāá mós aá, “Ebíi akwenntēn. Nzé ebelé áned, né wēkúid alonŋé áde déemaá” 29 Ngāne ane mod áhédé’áá aá mósuud yál nzam, ansédéd aáken, “Nzé béchāgeé wēn né?” 30 Atimtēn mós, Yesue ankāl ngan aá, “Mod a Israel nhóg akagé’áá eke, ámbíd á Jerusalem, átimé á Jeriko. Ade ápédé á etún-té, bechfīb bēnkōb mós, bēkōbēn mós chōm ésyāál eche ánwālēē. Bēmbōmtéd mós káŋŋ áhédé awé. Dóo béchénné mós á nkāg ní nzii. 31 Prise pōg chōmpē esyōgkē’áá melemlem mós nzii. Dóo átáné ane mod. Ambamé nkāg ní nzii nīmíní. 32 Mod a túmbé e Levi awě abelé’áá nsón á Ndáb-e-Dyóob† awě mómpē ampē áhed, boŋ anyīn mós, ambamé melemlem. 33 Boŋ mod a Samaria nhóg awe atómé’áá ene nzii, ampē áhed. (Bad bé Samaria bóbbe bad bé Israel béechemtannaá.) Ade ányīn mós, anwóg mós ngol, 34 ákē áhed, ahé mós mel á sii-té, ákan chós, boŋ ápēmé mós á ésel mīn. Apeéné-’aá mós á dyad-té, boŋ ásoŋnlé mós á ndáb e beken, ábōŋgē mós. 35 Néé bīn é’sāŋgé ahúd e’kálé é’tāan, ábag nwóó ndáb aá, ‘Téd nén, étōgnan anén mod, kéchéé émpēe eche wēbēbēdté, mētímtéd wē ámbíd á ehúu.’ ” 36 Hée Yesue áseáteé ane meléede a mbéndé aáken, “Áfínté e ábē bad beláán ábe bēntān ane mod awě bechfīb bēnlōgēnné, ahéé anlóméd aá módé waáb?” 37 Meléede a mbéndé ankwenntén aá, “Ane awě anwóg mós ngol.” Hée Yesue álángeé mós aá, “Kāg-kā, wēmpē ébele’ melemlem.”

Mataa bós Maria békóbe Yesue nken

38 Yesue ne ábē bembapee bēmpē mwā dyad nhóg. Mmwaád nhóg awe béchāgé’áá bán Mataa ankōb bós nken. 39 Ane mmwaád mwānyan abédé dīn bán Maria. Maria anhyé Yesue ádyēe á nkāg, áwóg mekan nīme áyāgté’áá. 40 Boŋ Mataa anhágén áte ne nsón ní ndáb-te. Dóo áhyédé Yesue aláa aá, “A-Sāŋgú, weenyīnéé nén wēé, awem mwānyan atēdnédé mmēmpēn nsón nīsyāál-e? Láá mós wēé, áhye áwōŋgēn me.” 41 Boŋ Yesue antimtén mós aá “A-Mata, nlém nítagē wē áte áyāle ekud é mekan. 42 Boŋ dyam ádé áhóg áde ákóó etógnén abé. Maria apwedé dós, áde-’e bwām. Méehēlē-’aá se mbēl se bēkōbēn mós dós.”

† 10:21 Donŋe á kálag dé’só áwóó Edāádāŋ eche Esáá; émpēe bán, éche edāádāŋ. ‡ 10:32 Mod a túmbé e Levi: Dyóob démpwéd enén túmbé ábel nsón á Ndáb-e-Dyóob. Bēwōŋgānnáá prise ánabe Ndáb-e-Dyóob áte ne áboŋsen ntíi mī mēnde.

11

*Ayáged dé mekáne**(Mat 6.9-13, 7.7-11)*

¹ Mbwe nhóg Yesue ambé hóm, akánne'. Ade amáá akáne awé mbapεε nhóg anláá mó aá, "A-Sán, yágéd sé ngáne bekánneé ngáne Jone án'yágédte ábē bembapεε." ² Yesue anláá bó aá, "Nzé nyéhede akáne, nyéhōb bán,

'A-Tē, edúbé ébē ne ádon đin.

Mmon nkamlen níhye rítéd etál.

³ Bág sé echéd ndyééd e epun é bín * mbwe téé.

⁴ Lagsén sé míméd mbéb,

áyale sémpē sélagsan mod téé awé apánné sé, weémwág se séhún á mekágsen-té."

⁵ Dóo áhóbéé aá, "Nzé ewóó wēn, bon ekii áwē melúde wεé, 'Amúē, bál me e'wεle é'láán hē, sòn, nkúidé nken awé achabé abíd, awem nsón-a-echon apedé áwém. Meewóo-áa chóm-éé ríchágtanné mó.' ⁷ Bon ane wēn mó-ε atímténe we á ndáb-te aá, 'Weétagté me. Mmaá me ekob adib, syáábe ábēm bán sēmaá anaá ásé. Méehenlé apáde áse ábe we chómchóm.'

⁸ Nláa nyé á mbále meé, saké ké echon éche nyédíí, chóo épád mó ásé. Bon abádnen áde wébadnēnnē wēn, dóo dékán bon apádé áse, ábē we kéchéé éche éhedeé. ⁹ Nlángē nyé nēn meé, hedēn Dyób, ábē we. Hēd, Dyób débēl enyín, kúm ekob, Dyób dédibnéd we. ¹⁰ Ayále kénzéé awé ahédné Dyób, ákúd, awé ahédé-ε, ányín. Kénzéé-ε awé akumé ekob, Dyób dédibnéd mó. ¹¹ Nyé besáá bé bán, nyé ahéé mwán áhedénné súu, bon mó-ε átímé ébage mó nyá? ¹² Káa nzé ahédné we akii á kúb, bon we-ε étímé ébage mó ngabobe a mpwēn?

¹³ Nzé e'bébtéd é' bad néε nyé nyébage áben bán kase é bwēm, tógén-naá echen Sán awé adé ámín? Chán-nō éebaá bad Edáádán éche Esáá ábe béhédné mó ch'ó."

*Yesue eesáá nlatén ne kōn e e'dáádán bé mbéb**(Mat 12.22-30; Mak 3.20-27)*

¹⁴ Epun ehóg, Yesue abídté'áá mod edáádán é mbéb áte éche énkwid ane mod ebóbé. Ade emáá mó abíd áte, ane mod ambootéd dyam ahób. Nén, dénkōbēd ndun e mod eché ebédé áhed menyáké bwámbwam. ¹⁵ Bon nguse é bad énhāb bán "Belzebule, kōn e e'dáádán bé mbéb mōo abage mō ngine ábided bad e'dáádán bé mbéb áte." ¹⁶ Bémpeé ábe béhéde'áá mō akag áte bēnhāb bán, álúmed bó e'chemléd ábe é'huú ádyób. ¹⁷ Mō-ε ambíí mímāb mewēmtēn, né-óó, anláá bó aá, "Alon ké ahéé áde akábné áte, bon nchemten meésē, débēb. Abum á ndáb áde nchemtēn-ne meésē, dōmpē dépāntéd áte. ¹⁸ Nzé édé bán, nkamlen míme Satanε ríkábné áte, chán-nō méhenlé atyéem? Nhóbe nē áyale nyéhóbé bán, mbídté' bad e'dáádán bé mbéb áte ne ngine eché Belzebule. ¹⁹ Nzé ngine eche Belzebule chōo mibenladté ábided bad e'dáádán bé mbéb áte, né ngine eche nzéé-5 ábēn bad ábe bebídté e'dáádán bé mbéb bebēnladté? Bēn bōo békwid nyé nkáá. ²⁰ Bon ngáne edíí nēn bán ngine e Dyób chōo mibenladté ábided bad e'dáádán bé mbéb áte, nē álúmtē nēn bán nkamlen ní Dyób nípedé áfínté echēn. ²¹ Nzé ngine e mod ebōrséné yál, enōne áde dyad, échē chóm ké ehóg éekagké hóm. ²² Bon nzé mod awé atómé mō ngine, abúlé mō áte, abwōgkē-ε mō, abelé ákōbēn bwēm ábe áwannéé nzum, ákabtdé-te bwēm ábe ákōbné mō. ²³ Né-óó, kénzéé awé eesé ne me, né atāngan me. Ane awé eewōngán me álad, apáa páán.

*Nzé edáádán é mbéb étímé mod áyál ámpē**(Mat 12.43-45)*

²⁴ "Nzé edáádán é mbéb ebídé mod áte, ébelé ébwágē á ehyánge áhed abwóg áde ákōmméé áte. Nzé éekude, ébelé éhób aá, 'Mētīm ámbíd á ndáb eche mémbídté áte.' ²⁵ Ape áde épagké-ε, ébelé étán néε ndáb esáá áte, bēnábpe-ε ch'ó áte. ²⁶ Héε ékagké bōob, éke épēēn e'dáádán bé mbéb bémpeé saámbé ábe é'dé ebébtéd tómaa mwēn, bon é'hye é'sál ane mod áte, é'bwóg-ke e'dii áhed. Akēn echéd, ane mod abág ebébtéd tómaa ngáne ánsēbēé abé."

Menyinge mé mbále

²⁷ Bōob-pōó áde Yesue áhóbé nē, mmwáád nhóg áfínté e bad, ankanéd ehób ámín aá, "Nnam níbē ne abum áde áchyáá we, ne abii áde ámwájté we." ²⁸ Yesue anhōb aá, "Nnam mébē dāsō né bad ábe béwógē' Eyale é Dyób, bebélé-ε ngáne éhóbéé."

*Bad bé' chii béhētdē e'chemléd dtd**(Mat 12.38-42)*

²⁹ Amute á bad dēmbootéd akāl. Héε Yesue áhóbé nēn aá, "Nyongel e'chii edii nyongel e e'bébtéd é' bad. Béhede e'chemléd bé menyáké anyín, bon béekudté, nzése e'chemléd bé menyáké ábē Jonaa. ³⁰ Nyaa eche Jonaa ámbēé néε e'chemléd wéε bad bé Ninive, chōo

* 11:3 Ndyééd e epun é bín; káa ndyééd e epun éche éhúe'.

Mwān-a-Moonyonj ábēē wée enén nyonjel e bad. ³¹ A Mbwe mé Nkaásé, mmwaád awé akamlánáá alonj á Seba, ānyemé á sonj-tē, nchoo ne nyonjel e bad bé e'chii. Abíd mbónj eché ěkwid bō nkaá. Bēkwé nkaá áyāle ambíd se nchabnede wée nkōjnsé rísógé, áhye déwōglen mam mé debyéé nūme Solomone áyágté'áá. Bonj chii nén mod adé hén awé átómé Solomone. ³² A Mbwe mé Nkaásé bad bé Ninive bēnyemé á sonj-tē nchoo ne enén nyonjel e bad. Bēbíd mbónj eché ěkwid enén nyonjel e bad nkaá, áyāle bad bé Ninive bēntédé mímab mbéb áde Jonaa ānkáléé bō Eyale é Dyōb. Bonj chii nén mod adé hén awé átómé Jonaa.

E'nyinen bé ekide é' yāl e mod
(Mat 5.15, 6.22-23)

³³ “Modmod eemāā'ē etrukánj achod se akōō chō káa akúdtén chō † á ebwōg-sé. Bonj abelé ákélē chō dāsō āmín, ābēl bonj kénzēé awé asóle á ndáb, ānyinne ekide. ³⁴ Díd dōo adé ngáne etrukánj é yāl e mod. Nzé díd ákénlé wē áte, echoj yāl esyāál chōmpē ebélé ekélē. Bonj nzé déékēnle, yāl chōmpē ebélé olón wē ne ehíntén. ³⁵ Né-ōó, nyétóo, ābēl chōm éche ényínte nyé ekide, éetímé abé chōm éche étimte' nyé á ehíntén-tē. ³⁶ Nzé édé bán echoj yāl esyāál elóné ne e'nyinen bé ekide, ésebán ehíntén édé abwōg ké ahóg, né yāl ēmwaá áte, melemlen ngáne etrukánj épentéé ekide.”

Yesue aselé Befarisia ne bemelēde bé mbéndé
(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

³⁷ A pónde eche Yesue áhóbēé nē, Farisia nhóg, anchélé mó aá, áhye búmō bēdyē ndyééd áwe ndáb. ³⁸ Né-ōó ankē, asól á ndáb-te, búmō bēdyēé á tébele. Ane Farisia ambé menyáké ānyín bán Yesue eéwopēé mekáá ngáne éhédnádtaá, bonj ābooted ndyééd adyé. ³⁹ Dōo Sāngwéé álānggé mó aá, “Nōné,” nyé Befarisia, nyéwobpe mbwendé ne díse āmbid e ebwōg, bonj adum á bwēm ne ebébtéd bōo belóné áwen nlém-tē. ⁴⁰ E'dimdim é' bad ngēn! Mod awé ahagē āmbid e ebwōg, saá mó ahagē kōānj ne áte-ye? ⁴¹ Bonj nyétéd bwēm ábe é'dé áwēd-te, nyébage' betóótókē bé bad. Né chōm esyāál áyāl echēn éšānj.

⁴² “Medim ne nyé, Befarisia. Nyétéde ké meseb ne nduu ne byaa ábíníí é'syāál bēmpēe, nyébage Dyōb donje nhóg áftinté e monje dyóm. Bonj nyééhēdēē e'bonj bé nlém ne edānje é Dyōb alúmed. Nyéntāngéné nímén mēsyāál abēl, ésebán nyé'chabte' nímíníí.

⁴³ “Medim ne nyé Befarisia! Nyédēā metii mémbaá adyēe á ndáb é mekáne, nyédēā-ē melentē mé edúbé akud á dyōn-tē. ⁴⁴ Medim ne nyé! Nyédíí nēe sonj éche éšóómé, éche bad bétómēé āmín, ésebán bebíí.”

⁴⁵ Dōo melēede a mbéndé nhóg álānggé mó aá, “A-melēed, nzé ehóbe nē nédē né esyāá' sēmpē.” ⁴⁶ Yesue ankwentén mó aá, “Medim ne nyémpē bemelēde bé mbéndé! Nyépēmtad bad nted nūme rílél apēm, bonj nyébēn nyéeban'é ké ekáá āpéméd bō mó. ⁴⁷ Medim ne nyé! Áyāle nén, bekal bé'dāádānj ábe besóó bēnwūū'ē, nyélōngé bō sonj. ⁴⁸ Né-ōó nyébide' mbónj, nyélūtme-ē bán, besóó bēmbel bwām ngáne bēnwūū'ē bekal bé'dāádānj. Nyé-áá nyélōngé bō sonj. ⁴⁹ Áyāle nē, Dyōb ne áde debyéé anhób nén aá, 'Mélómé bō ābēm bekal bé'dāádānj ne bembapēe bé nlómag, bēwūū behóg, bēhagkē-ē ábíníí.' ⁵⁰ Né-ōó, enén nyonjel e bad chōo ěkūd nkōgsen áyāle bekal bé'dāádānj bēsyāál ábe nímāb mekií mēsyógkē se á mbooted mé nkōjnsé, ⁵¹ mbooted ne mekií nūme Abēle átímé' wée Sakaria, awé bēnwūū'ē áftinté e menyán mé mendē ne hōm áde ášáá. A mbále, enén nyonjel e bad ěkūd nkōgsen áyāle nímé mekan mēsyāál.

⁵² “Medim ne nyé bemelēde bé mbéndé! Nyékáá e'kii bé ekob é debyéé. Nyébēn nyéesaa asól, nyékáā-ē bad bēmpēe ábe bēhede asól.”

⁵³ Ade Yesue ásyānggé áhed áke, bemelēde bé mbéndé ne Befarisia bēmbootéd mó ahób bwāmbwam, bēsdítē-ē ekud e mekan. ⁵⁴ Bébélé'áá nímén mēsyāál áhíined mó melám ābēl békóbēn mó awusé.

12

Elébé tāngene bad bé elangé
(Mat 10.26-27)

¹ Ambid e pónde ndun e mod enladén áte, kōānj etál éebédéé. Dōo Yesue ábóótédé bō akalēn, mbooted ne bembapēe álānggé bō nén aá, “Nyétéd pónde ne elangé éche Befarisia, édé ēngáne esulten. ² Dyamdyam déesaá á e'konjéd-te áde déebid áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde ášóómé bonj bán déebyéénné. ³ Dyam ké áhéé-ē áde nyéhóbé á ehíntén-tē, déwōgnēd á e'nyinen bé ekide. Dyam áde nyékálé-áá á kun-tē āmbid e ekob, dékanléd á nhéné.

Ane awé bētāngéné abānj
(Mat 10.28-31)

† 11:33 Donge á kálag dé'só éewóó'é káa akúdtén chō.

⁴ “Amúē, á mbále, nyéewógé mbwóg ne moonyon awé ahεle awúu ekob é yál ésebán ahεle dyam démpée abel. Awáh eetóméé nē. ⁵ Nlāá nyé meé, mod awe nyétǎngéné abán, ádí ane awé néε ámáá wε pemε e alongé akoben, awón-’ε ngíne eché ábwéméε wε á dū-á-muú. Ne mbále ane móo nyétǎngéné abán, ⁶ Eesaá mbále nén bán, kábpε ébe ngén, chǒo béchannéé ndun étáan-ne? Bonj ké nē Dyǒb déechatánné ké póg. ⁷ Dyǒb ábíí kǎǎne mesongé mé e’ sid ábe é’ dé nyé á nló. Né-ǒó, nyéewógé mbwóg, nyédé etógnén tómaa ndun, ké émbuú ké áte.

*Akob Yesue káa ábán mǒ á yál
(Mat 10.32-33, 12.32, 10.19-20)*

⁸ “Á mbále, kénzéé awé ábíí me mbónj á’sǒ é’ baányon, Mwǎn-a-Moonyon mómpē ábíí mǒ mbónj á’sǒ é’ ángel é Dyǒb. ⁹ Bonj mod awé abáá me áyál á’sǒ é’ baányon, me-’ε mǎbǎn mǒ áyál á’sǒ é’ ángel é Dyǒb. ¹⁰ Kénzéé-’ε awé ahóbé eyale é mbéǎ tǎngene Mwǎn-a-Moonyon, ákūd alagsen, bonj kénzéé awé ahóbé e’bébtéd é’ mekan tǎngene Edǎǎǎn éche Esáá éékudte alagsen. ¹¹ Nzé édé bán bésómné nyé wéε belyágged bé dyad ne benkamleε, nyéētǎgē áte, ngáne nyékǎǎ’ é káa dyam áde nyéhǒbpē, ¹² áyǎle nzé pǒndé epedé, Edǎǎǎn éche Esáá éyǎgéd nyé chǒm éche nyétǎngéné ahób.”

Ngan e eyókél é nhǎn mí mod

¹³ Átǎnté e ene ndun e mod, nhǒg anlǎá Yesue aá, “A-meléed, láá mwǎnnéd wéε ákabe súmǒ mbwóg áte.” ¹⁴ Bonj Yesue antǎmtén mǒ nén aá, “Nzé-módé abánné me néε mod awé akáadte’ bad, ákabe nyé mbwóg áte?” ¹⁵ Dǒo álǎnggéé bǒ moosyǎál aá, “Nyétǒo, nyéebanné nlém áyǎle awónj á bwém, áyǎle saké nhǎn móo níídε moonyon á alongé.”

¹⁶ Ankalé-’ε bǒ ngan aá, “Nhǎn mí mod nhǒg mémbē. Anwónj nzag. Ade ene nzag échyáá, embíédéd medyé nkute ne nkute. ¹⁷ Nhǎn mí mod mé ménhǎb áwe nlém té aá, ‘Chán mébenlé bǒǎb áde etál éelyǎgεé wéε níkonggéé medyé?’ ¹⁸ Dǒo áǎólé áte chǒónj bonj áhǒbe áa, ‘Nén dǒo mébenlé. Mépǎnj échem ndǎb é e’kǒnjéd, nlónj émpéε éche ékálé áte, bonj nkúm medyé áwéd-te, ne nhǎn níímém nísyǎál. ¹⁹ A pǒndé eched-tǎá méláá’ é échém edǎǎǎn meé, nládté yál nhǎn níímé médyéé mwé ne mwé. Bǒǎb-pǎǎ méched yál, nídyág, nímwág, níchogé-’ε alongé.’ ²⁰ Bonj Dyǒb dénlǎá mǒ nén, aá ‘Edimdim é chǒm chén. Nkuu nén dēn mékǒbén wε pemε e alongé. Ábē bwēm é’syǎál ábe émáá-’aá alad áte, nzé-módé wélyǎgnédte bǒ?’ ²¹ Nē dǒo ádíí ne ké nzé-módé awé akúmmé yál nhǎn, bonj eesé nhǎn á’sǒ é’ Dyǒb.”

*Weétǎgē áte á alongé
(Mat 6.25-34)*

²² Dǒo Yesue álǎnggéé ábē bembapεε nén aá, “Né-ǒó nyéētǎgē áte á alongé se nyéhǒbē nén bán cheé nyédyéé, ké’ε cheé nyéwǎǎ’ é á yál. ²³ Alongé átómé ndyééd, échen yǎ-le ámpé edé etógnén tómaa mbóté. ²⁴ Nyénǎne’, nkǎnékǎn. Mééwεnεε bwēm, méépǎdεε, mééwǒo-’áa hǒm áde békonggéé medyé. Kénē, Dyǒb ádííte mó! Nyéebíí’ é bán nyédé etógnén bwǎmbwam tómaa menǎn-ε? ²⁵ Nzé-módé áwεn tǎnté ahεle átǎg áte kǎǎj, abád ké epun ehǒg áwé alongé áyǎle átǎgεé áte? ²⁶ Nēε nyé modmod nyéeheléé mpín mé akan néε níímé abel, cheé ékǎǎ bonj nyétǎgē áte áyǎle mam níímé mélyágé áse?”

²⁷ “Nyénǎne’ mbonja ngáne ékwogéé. Eebeléé ntú, éebǎnggéé mesanj. Nlǎnge nyé nén meé, ké kǎj Solomone ne níímé nhǎn nísyǎál eewáa’ aá mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e’bonj. ²⁸ Nzé Dyǒb áhεleε áwǎádté e’ sum ábē é’bǎg chíi bonj chǎn béhé bǒ á dū, né éetómmé nyé awáad né-ye? Chán adúbe ádíí nyé mwǎmpín nén?”

²⁹ “Nyéebanné nlém bán, cheé nyédyéé káa cheé nyémwéε. Nē déetagte nyé. ³⁰ Eché nyaa é bwēm chǒo bad bé nkǒnsé béchycéé ákud. Awén Titéε mwén abíí aá nyétógnéné ábén bwēm. ³¹ Né-ǒó, nyésébe nyéhéd mam mé nkamlen ní Dyǒb, dǒo Dyǒb débéε nyé ábííí bwēm.

*Nhǎn níímé níídé ádyǒb
(Mat 6.19-21)*

³² “A-bǎnbǎn, nyéewógé mbwóg. Echén Sǎnj awóó mewémten níímé mészǎá ábē nyé ngíne e nkamlen. ³³ Nyésóm ábén bwēm, nyébag betóótókē bé bad mǎné. Nyéhéd ekwe é ngáb éche éehelé amaa áse. Nyéhé nhǎn níímén á e’kǒnjéd ábe é’ dé ádyǒb, wéε dyamdyam déebenlé mǒ, wéε bechǎb béehenlé mǒ achǎb, sii-’ε éehenlé mǒ adyé. ³⁴ Nyébíí bán wéε nhǎn níbǎgkε mod, áhed dǒo nlém-me níbǎgkε mǒ.

Mod-téé ábē mbojnsén

³⁵ “Nyépúd abad, nyéchod-te etrukǎnj, ³⁶ nǎngáne bad ábe bésine’ echab sǎnj awé akíí á ngande e’wǒnggé ábel bonj nzé ahúú húén, bonj akumé ekob, bénédnéd mǒ ábwǎg-ábwǎg. ³⁷ E’bonj é’ yál áte ne bembáde ábe echab sǎnj épéé, bonj atán ngáne bédyéé epin, bésineé mǒ. A mbále ábojnsén, ádíí bǒ áse, atómtéd-te bǒ ndyééd. ³⁸ Ké melúde dǒo ámpéé, káa

* 12:25 Abád ké epun ehǒg áwé alongé káa áchab tómaa ngáne ádíí.

epog é mbwembwε, bon atán bó melemlem, e'bon é' yäl áte bélyāg é'tán bó. ³⁹ Nyébií-ε bán, nzé nwoó-ndáb abyéé'áá pónde eche nchib ápéé, né ádyéé epin, ésebán atedte aá, básal mós ndáb. ⁴⁰ Nyémpē nyétāngéné mbonšén abé, áyāle Mwān-a-Moonyon āpé á pónde eche nyéewēmtēné bán āpé.”

*Mbāledε awē abele nīmē nsōn
ne nlēm nhōg ne awē eēbēle'*

(Mat 24.45-51)

⁴¹ Petro ansedéd aáken, “A-Sāj, sé bēn pēn-éé ékanléé enén ngan-ε, káa bad bésyāāl?” ⁴² Sāngwéé ankwentén aá, “Né-ōó, nyé mod té ábē néé mbāledε awē awóó debyéé, awē abele-ε mam nīme eche sāj álāngé mós aá ábel. Mós adé mbāledε awē eche sāj ábānné aá ákamlen bembāledε ábiníí, ányín-ne nén aá békúdé ádāb akab á ndyééd pónde échē etāngéné. ⁴³ Nnam mēbε ne ane mbāledε awē eche sāj áhūū'ε, bon atán nēngāne ábeléε mam nīme ánylāgtēnnē mós. ⁴⁴ Ne mbāle, nlāngε nyé nén mēé, ane mbāledε eche sāj ábané bwēm é'syāāl ábe áwóó áwe mekáá aá ákamlan.

⁴⁵ “Bon nzé ane mbāledε adé mbāledε a mbéb, bon ahóbé áwe nlēm-té aá, ‘Ebēm áte bon echem sāj áhūū á eke-té.’ Né-ōó aboótédé ábiníí bembāledε bé bebaád ne bé baachóm ábe bédé áse échē awanēn, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mīm mékóbe mós, ⁴⁶ ane mbāledε eche sāj áhūū epun éche éewēmtēnéε ne á pónde échē énkēmbíí'ε aá áhūū. Né bēbwēm mós á ebwóg,† békógsén-ne mós ne nhel melemlem ne bad ábe bēwúú nló áte. ⁴⁷ Ane mbāledε awē abíí ntíí mé nsōn nīme sáá-a-ndáb, bon eébonšene, káa eehíde nīmē ntíí ámbíd, ákud mbéte e ngíne. ⁴⁸ Bon ane awē énkēmbíí ntíí, bon ábelé epandé, békúdé mós kúdtén. Mod ké ahéé awē bēbúdé abe, né-áá bēbudté mós ahēden. Ane-ε awe bétómténé abud dé abe, né-áá bétómēnnē mós abud dé ahēden.

Yesue ad mōpééné nkabén

(Mat 10.34-36)

⁴⁹ “Muú móó rhyédé akwéd á nkōšé. Mendān-ε mēé, né mēmmad akóben. ⁵⁰ Bon ntāngéné nsébé ríkud edusen é metuné, mēmād-te chō akud bon nlēm mēpwiitéd me. ⁵¹ Nyéwēmtan bán, nsaj móó rhyédé apēen á nkōšé-yé? Aáy, saké nsaj, nkabén móó mēpééné. ⁵² Bootya bōob áke á'sō, ndáb échē ewóó bad bétāan ékabén áte, beláán bétāngén bēbe, bēbe-ε bétāngén beláán.

⁵³ Kōkōó ēbē.

Sáá átāngēn mwān a mwēnchóm,
mwān a mwēnchóm átāngēn sáá.
Nyaá átāngēn mwān a mmwāád,
mwān a mmwāád átāngēn nyaá.
Nyānkálé átāngēn mwān a mmwāád,
mod mwān a mmwāád átāngēn nyānkálé.”

E'chemléd é' bīn

(Mat 16.2-3, 5.25-26)

⁵⁴ Yesue anláá amute aá, “Nzé nyényíné mbag ébide á mbān, nyébelé nyéhób bán, ‘Mbúú échā bōob’, ébenléd-te áned. ⁵⁵ Nyényíne-áa epub éhúe' á pēd e mbān, nyéhōb' bán, ‘Enyēn ébēnéd mod bōob,’ ébé-ε áned. ⁵⁶ A-bad bé elāngé. Néε nyépédé abíí ngāne beláá'ε bīn nén, cheé ékáá bon nyééhēlé mam nīme mébenlad nyé á'sō-te chíi nēn achem?”

⁵⁷ “Cheé ékáá bon nyébēn nyééhēlé adol áte nén bán, kase e akan nén échē ehēdnad abel? ⁵⁸ Nzé mod ahóbé aá, mókéene wε á kóte, hēd nzii kōšn nyúmō bétim áse á nzii. Esebé né, nzé ahédé wε á kóte, kóte chō-'ε ébēé wε á mekáá mé plūse, plūse chō-'ε éhē wε á mbwóg. ⁵⁹ A mbāle, nlāngε wε mēé, weéhēlē-se ebíd á ndáb e mbwog-té wē kōšn né etwedé ádon alúm ásyāāl.”

13

Nyéte de abel dé mbéb, nyétimen Dyób

¹ Ade Yesue ádíí ahóbéé né, dóo nguse é bad éche émbē áhed élangéé mós ngāne Payledε ánwūū'ε bad bé Galilia áde bēbágé'áá Dyób mende mé e'lém. ² Yesue antimtén bó aá, “Nédé mewēmtēn mēdé nyé bán, ábē bad bé Galilia ábe bēnkūd échē eben, bétómé ábiníí bésyāāl ebébtéd abé áyāle bēnwēē ene ndín e kwééd-ε? ³ Aáy! A mbāle, nzé nyéētēdte nīmen mbéb se nyétīmēn Dyób, né nyé moosyāāl nyéēwé, nyébōó-ε. ⁴ Chān-nāa ábiníí dyóm á mod ne waam ábe ntōj-ntōj ní ndáb ménkūmtédte ámín á dyad é Silom, bon bēwé? Nédé mewēmtēn mēdé nyé bán, bēntómtēn ebébtéd abé tómaa bad bésyāāl ábe bēnlōj á

† 12:46 Bēbwēm mós á ebwóg káa bēsl mós áte e'sōj é'be.

Jerusalem-e? ⁵ Aáy! A mbále, nzé nyéētēdte nímēn mbéb se nyétimēn Dyōb, né nyé moosyǎl nyéwē, nyébóó-ε.”

Ngan e bwel ábe béechyāā

⁶ Hée Yesue ákálé ngan aá, “Mod anwón alín á bwel á nzag-tē. Anké epum é bwel ahed áwedé-mín ngen ne ngen, bonj enkénnyínné ké ehóg. ⁷ Hée álānggē nnon-a-nzag aá, ‘Edé bōob mwē níláán áde nīpagké á bwel-sé hén mwē téé, bonj meenyíníé epum ké ehóg. Kwel bō. Chán é hēle é madé ahón á ndōob-tē ngēn?’ ⁸ Hée nnon-a-nzag átímtanné mós aá ‘A-sánj, tedé bō ké mwē nhóg ampē. Mēnabé bō ásē, nhíi-ε bō nkúmbág. ⁹ Nzé é chyáá e’pum mwē nīme ríhúe’, né édé bwám. Nzé-ε béechyāā, né békwlé bō.’”

*Yesue adidé mmwáád nhóg
bwám á Mbwe-mé-nkóme-áte*

¹⁰ Mbwe-mé-nkóme-áte nhóg, Yesue ayágté áá bad á ndáb e mekáne póg. ¹¹ Mmwáád ambé áhed awé edáádān é mbéb émbēē áte á etún é dyóm á mwē ne waam. Embēl mbíd enwúmēn mós nyaa eché éehélaá yǎl asále áte bwám. ¹² Ade Yesue ányíné mós, anchélé mós, aláá mós aá, “A-nyanj, nkole nīme ékonléé nīmáá.” ¹³ Ade ábáné mós mekáá á nló, ane mmwáád ansalé yǎl áte ábwōg-ábwōg, ábootéd-te Dyōb akēn.

¹⁴ Hée mod awé abédé nló á ndáb e mekáne, álíi áyāle adid áde Yesue adidé ane mmwáád bwám á mbwe-mé-nkóme-áte. Alānggē bad aá, “E’pun é dé ntóób ábe mod átānggéné nsón abel. Nzé nyédéáá bwám adyēe nyépē ábē e’pun, saké á mbwe-mé-nkóme-áte.” ¹⁵ Hée Sāngwéé ákwentanné aá, “Nyédoge bad. Nyé ahéé éehunné nyag káa ésel á ebem-tē se ákēēn chó á edib á mbwe-mé-nkóme-áte?” ¹⁶ Anén mmwáád adíi mwān awe Abrahame. Satane anhanj mós ne nkole á etún é dyóm á mwē ne waam. Nyélaa me ké mbéb mós ídē, áhúd mós á mehangé á mbwe-mé-nkóme-áte?” ¹⁷ Chóm éche ánhōbpē énwōgēd bad ábe bétānggánnáá mós e’són. Moosyǎl anwóg menyínje áyāle mam mé ményáké nīme Yesue ámbenlé.

*Ngan ébe é nkamlēn rí Dyōb:
Ngan e mbál nīme ríhínē
(Mat 13.31-32; Mak 4.30-32)*

¹⁸ Yesue anhób aá, “Chán nkamlēn rí Dyōb ríókó abé? Cheé ríhēle ríhāgtēn mós-yēē? ¹⁹ Ndií nēngāne mbwé e mbál-e-bū eché mod átédé bonj ásob á nzag-tē. Ade ékwógé, étim bwel bēn, menon méhyé mēlōnj á ngēn-tē.”

*Ngan e esultēn
(Mat 13.33)*

²⁰ Yesue ansedéd aaken, “Cheé ríhēle ríhāgtēn nkamlēn rí Dyōb-é? ²¹ Ndií nēngāne esultēn éche mmwáád ámúúnédé asii á pán é mbumé rí ngun éláán kááj esule.”

*Asól á ekob éche éhínē áte
(Mat 7.13-14, 21-23)*

²² Yesue andii ambé á eke-tē éche ákágé’áá á Jerusalem. Dyad téé áde átómé’áá, ámbáá ne ásad, ayágté’áá bad. ²³ Mod nhóg ansedéd mós aaken, “A-Sānggú, mesongé mé bad nīme Dyōb désongé alongé, mébuú áte káa méebuú’é?” Yesue anláá bad áhed aá, ²⁴ “Nyéwanēn kááj nyésál á ekob éche éhínē áte, áyāle, á mbále, ekud á bad éwanén asól, bonj béehēnlé. ²⁵ Póndé épē eché nwóó-ndáb áhídéé ásē, bonj ápēn ekob. Ene póndé dōo nyébootéd-té atyéem á ebwóg, bonj nyékumé’ ekob nyéhābē bán, ‘A-Sánj, dibnéd sé ekob.’ Mós-ε átímtēn nyé aá, ‘Meebii-ε wēe nyébidé.’ ²⁶ Nyé-ε nyéēhōb bán, ‘Syánē dendyé ndyééd, demmwé-ε nīm hóm ahóg, eyágté’áá-ε áwēd myad.’ ²⁷ Atímtēn nyé aá, ‘Syánē deewōngēé dyamdyam. Nyésyāa me á díd-te. E’bēbtéd é’ bad ngēn!’ ²⁸ Ade nyényínné Abrahame, Aisigē ne Jakōbe bōōbe bekal bē’daádān bédé á nkamlēn rí Dyōb-te, bonj nyé pen nyéchég á ebwóg, achii dé awé ne adyé dé mesoj á nsāl, dōo détdē etál póndé eched. ²⁹ Bad bēbid á akuu ne á mbōnj, á mekonēkone ne á mehúléhúlé, bétéd medii á ngande e nkamlēn rí Dyōb. ³⁰ A póndé eched, bad ábe bēnyāg mbíd bōo bētīm á’sō, bē’sō-ε bēlyāg mbíd.”

*Yesue alebe áyāle bad bé Jerusalem
(Mat 23.37-39)*

³¹ Melemlem mé póndé nguse é Befarisia émpē wēe Yesue, bēlānggē mós bán, “Syāá hén, ékag hóm démpēe, áyāle kāj Hērōde ahede wē awúu.” ³² Yesue ankwentén bō aá, “Nyéke nyélaa eché esōb bán, ‘Chii ne chán mēhūd bad e’daádān bé mbéb áte, ríhōōd-te bad, bonj súu ébe mēmād nīmēm nsón.’ ³³ Bonj ké chán ébēē, ntānggéné abé á nzii chii, chán, ne sú ébe, áyāle éeboó’é bán, nkal é’daádān awé hóm démpēe ésebán á Jerusalem. ³⁴ Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúe bekal-bé-e’daádān nyéwúēnné-ε bad meláá ábe Dyōb álómé! Nkénwān áte ngen ne ngen álad nyé áte nēngāne nyaá-kúb ákútanné bán, bonj nyéehédeé

etál! ³⁵ Nyénone', Dyöb déte dé echen ndáb. A mbále, nlänge nyé nén meé, nyéenyínénne mé díd ampé káñ ne á pónde eche nyééhóbpé bán, 'Nnam ne ane awé apedé á dín á Sánjú.' "

14

Yesue achónté mod awé melóg mékóbé

¹ Mbwe nhóg Yesue anké ndyééd adyé wée ndále a Farisia póg. Nén démbé a mbwe-mé-nkóme-áte. Ade apédé awed, bénóné áá mó chodchod. ² Mod mós-é ambé áhed awé melóg mémbídté á yál. ³ Héé Yesue ásedtée bemeléede bé mbéndé ne Befarisia aáken, "Edé kunze ádid mod bwám á mbwe-mé-nkóme-áte, ngé éesaá?" ⁴ Bonj bénkénhóbpé dyamdyam. Dóo ákóbé ane mod awe melóg mébíde á yál á ekáá, ádidé mó bwám, asuíd-te mó á ndáb. ⁵ Ámbíd e nê dóo ásedtée bó aáken, "Nyé ahéé adé awé mwán káa nyag éhúnné echóg, bonj eékaq chó abided ábwóg-ábwóg, ké émbé bán á mbwe-mé-nkóme-áte?" ⁶ Bonj bénkénwóngé dyamdyam áhób.

Aké dé e'ken ne akob dé nken

⁷ Ade Yesue ányiné bad ábe bénlebēē ádyé ndyééd bésyāal ábe bépédé bébóótédé medii mémbáá apwed, ankalé bó enén ngan aá, ⁸ "Nzé mod alébpé we ngande, weépāg-se éhéde e'dii é'mbáá, áyāle éhele éhé né belébpé mod ampée awé adelé áte tómaa we. ⁹ Nzé ene nyaa e mod epedé-é, mod awé alébpé nyé moosyāal áláa we aá, 'Beé anén mod atii.' A pónde eched dóo étiméé atii asad atéd ne akwáké. ¹⁰ Bonj nzé epedé ene ndín e hóm, etédéé e'dii ábe é' dé á ahóngé, ábel nén nzé nwóó-ngande anyiné we, móo áláa we aá, 'Amūē, ké édye á atii ámbáá hínií.' A pónde eched dóo ékudéé edúbé áftnté e bad ábe nyáábō nyétédé tébele. ¹¹ Né-ō, nyébii bán, kénzée awé achágté yál, Dyöb désudéé mó. Kénzée-é awé asúdté yál Dyöb déchāgéd mó."

¹² Hé-'aá álāngéé mod awé anlébé mó nén aá, "Nzé ehóbé wée, mōchage' ngande, weehóbé wée mólébpé ábonj bēn, káa ábonj baányan, káa echoj túmbé, káa bewón bé ngáb ábe nyáábō nyébyééné. Nzé ehíde nē, né bómpe bélebé we. Nē ábele átim ehéne ne metuuten. ¹³ Bonj nzé echagé ngande, elébé dāsō betóótōké bé bad, ne bad ábe béhúné eped, bōōbe bad ábe békwdéé ndím. ¹⁴ Nzé ebelé nē, né wēkūd nsimé áyāle béehenlé we asábe ámbíd. Dyöb désābē we áde bad bé bwám bēpuú'ē."

Ngan e sánkalaa a ngande

(Mat 22.1-10)

¹⁵ Ade mod nhóg awé bōōbe Yesue béntéd tébele áwógé nē, dóo álāngéé Yesue aá, "Nsimé ne bad ábe bédyē ndyééd á ngande e nkamlen ní Dyöb!" ¹⁶ Dóo Yesue álāngéé bó aá, "Mod nhóg anchāg sánkalaa a ngande, ábūd-te bad alébe. ¹⁷ Ade pónde e ngande épédé, anlóm awe mbāledé wée beken ábe ánlébēē aá, 'Nyéhyag, mbojnsén rīsyāal nīmáá abé.' ¹⁸ Bonj bó moosyāal, bémbootéd méchāngé ábe nhógé-nhógé. Nhóg anhób aá, 'Nchané etúú, ntāngéné chó áké dé anyín. Ncháa we, méehenlé ahye.' ¹⁹ Ampée anhób aá, 'Bōōb nén dēn, dóo nchané nlád ní nyag rítāan éche élíe' nzag. Chóo níkaqké ahāgten nén. Són, méehenlé ape!' ²⁰ Ampée-é anhób aá, 'Nkudé sómbé ekóólé-ekóólé. Né-ō, méehenlé ape!' ²¹ Ane mbāledé antím ámbíd, áke áláá eche sánj mam mésyāal. Dóo ekanj ékóbé eche sánj áte, bonj álómé ane mbāledé. Anhób aá, 'Kāg mehélé, ékaq á ntém ní nzii, káñne á mēte mé nzii mé dyad-té, éhúen betóótōké bé bad, ne ábe béhúné eped, ne ábe békwdéé ndím, ne ábe béehelé áké.' ²² Eebeméé áte ane mbāledé anhúú ámbíd, aláá sáá-a-ndáb aá, 'A-sánj, mbelé ngáne wénhóbpé, bonj ké nē, etál élyógé édé.' ²³ Dóo Sáa-a-ndáb áhóbéé aá, 'Kāg á nzii émbáá ne nzii é mehín, éhéle kénzée wée áhyag ábel bonj ndáb élon. ²⁴ A mbále, mod ké nhóg awé ménsébēē alébe, éewógké chóm ké ehóg á nsal á ngande-té hén!' "

Abé mbapee

(Mat 10.37-38)

²⁵ Mbwe nhóg ndun e mod ehíde'áá Yesue ámbíd. Héé ábóótédé bó aláa nén aá, ²⁶ "Nzé mod ahóbé aá, móhíde me, éseban achádténé nyaá, sáá, mwaád, bán, baányan, káñne áde alongé dēn, ene ndín e mod eékwognedéé ábē awēm mbapee. ²⁷ Kénzée awé eepeme áde awóg, bonj áhídnē me, eékwognedéé ábē awēm mbapee.

²⁸ "Nzé-módé ábē awé áwōñ mewēmten álōñ sánkalaa a ndáb, bonj eesébpé adyēé asē, áhāgten nkun nime ene ndáb étédte mó, ábii ké móōhēl chó amad, káa móōhenlé? ²⁹ Nzé amaa-é ndáb asume, bonj eéhele chó amad, moosyāal awé anyiné ábelé ábootéd mó awel, béhóbé ³⁰ bán, 'Mod nhóg ansáá ndáb, bonj eéheleé chó amad.'

³¹ "Nzé kñj póg ewémtené waáb kñj bel akum, ábelé asébé yál ahāg á ekáá ké mesonjé mé sánze nime áwóó dyam dyóm dé ekálé, béhēl ábe waáb awé áwóó sánze dyam móóm mé ekálé mébe. ³² Nzé anyiné aá móōkwognedéé, ábelé álóm belyóged bé dyad á'sō wée

waáb, waáb adêpe mós benben, ábel nén békóm nsan. ³³ Melemlem nê dso édíf né ké nzéé awé eehúde chóm ásyáál nlem. Ene ndín e mod eékwognedeé awém mbapee ábê.

Nkwê nîme nîbódé e'nyin
(Mat 5.13; Mak 9.50)

³⁴ “Nyébii bán nkwê rídé chóm é bwám. Bon nzé nîbódé alan, chán béhele-se bényínéd mós ámpê? ³⁵ Méesaá dyam dé abelen ámpê. Apim dso bépiméé mós. Bad ábe béwóó metúu, bésònten bwám.”

15

Ngan e rídyon ní mbód nîme mémbo
(Mat 18.12-14)

¹ Mbwe nhóg belad bé táase ne bebel bé mbéb bémpeé, bémpeé wée Yesue. ² Dso Befarisia ne bemeléde bé mbéndé bényonngéé áte bán, “Nédé anén mod awonje nebel bé mbéb, bóbso bédyag-ke ndyééd hóm ahóg.” ³ Héé Yesue ákánlé bós ngan nén aá,

⁴ “Nzé-módé adé awé áwón mbwókel é rídyon ní mbód, bon nhóg nîbós, bon eétdé nímíní móom mé rídyon ní mbód abog ne abog á etún-té, áke dé ahéd nímé nhóg nîme nîbós kóón né adíbté mós? ⁵ Adibed áde ádíbté-áa mós, áhág mós á aból ne menyinge mésyáál. ⁶ Bon néé ápédé á dyad-té álad besón bé echon ne baányan áte, aláá bós aá, ‘Syáné déwóg menyinge áyále ndíbté nímém rídyon ní mbód nîme mémbo?’” ⁷ Yesue ambád ámpê aá, “melemlem-’aá rílanggé nyé meé, menyinge métóm abé nê ádyób ámín e mbelé-mbéb nhóg awé atédé abel dé mbéb bon átmné Dyób tómaa ámín e móom mé bad abog ne abog ábe bésáá, ábe béehédnád ahànjen.

Ngan e kápe eché embós

⁸ “Káa, mmwaád ahéé adé awé áwón kápe dyóm, bon néé póg ébós, eéchódé’ ekag, bon áhedé ndáb áte, atón ahéd kóón né adíbté chós? ⁹ Adibed áde ádíbté-áa chós, alade baáb ne baányan áte, aláá bós aá, ‘Nyéwógen me menyinge áyále ndíbté ene kápe eché embós me.’ ¹⁰ Melemlem-’aá rílanggé nyé mán meé, menyinge métóm abé nê ádyób ámín e mbelé-mbéb nhóg awé atédé abel dé mbéb bon átmén Dyób.”

Ngan e mwán awé ambós

¹¹ Yesue ambád ahób aá, “Mod nhóg ambé, anchyáá bán bé baachóm bébe. ¹² Dso epun ehóg, mwán asad álanggé sáa nén aá, ‘A-sán, beé me ádém akab á mbwóg áde rítángéné akud.’ Héé sáa átédé chóm ésyáál éche ánwónjé, bon ákabpé bós áte. ¹³ Nguse é e’pun étómé-’aá, bon mwán asad áladé nímé nted rísyáál, ákág á alon démpéé áde áchábndé. Awed-taá ápédé bon ábootéd alongé á mbaambaa achog, ábèbté ngáb esyáál eché ánwónjé. ¹⁴ Ade chóm ésyáál émaá mós áyál né bób, sánkalaa a nzaa anhún á alon-té wé. Atóg dós-é ábóótédé mós asól áyál ngíne-ngíne. ¹⁵ Héé ákíi kunze e mod póg atán á dyad-té wé, áchóm mwá nsón. Ane mod mós-é alóm mós aá, áke ádítdad mós esog é nguu. ¹⁶ Anwón á mewémten aá, mósónté abum ké ne medyé mé nguu, bon modmod enkémbaá mós chómchóm éche áhelese adyé. ¹⁷ Dso ádyéé chóón, bon ákwánlád, áhóbé aá, ‘Nóné’ ngáne bembáledé bélóné echem sán á ndáb-te, bon ké nê bédyág medyé méchobe áse, bon me-é ríwág nzaa hén! ¹⁸ Mésyáá, níke ntán echem sán, nláá mós meé, A-sán, mbelé mbéb á’só é’ Dyób ne á’só é’bón. ¹⁹ Mmèn meékwognedeé áchagnéd néé awon mwán ámpê. Téd me ké nêngáne awón mbáledé nhóg.’

²⁰ “Héé dso ápátdé áse, bon ásué’ á dyad wée sáa. Bon áde ákwógé ape á ndáb nê, sáa annyín mós mwá etún. Ankóbtén sáa ngól. Sáa annyégéd, alúm mwán ámín, ahé mós tál. ²¹ Dso mwán álanggé mós nén aá, ‘A-sán, mbelé mbéb á’só é’ Dyób ne á’só é’bón. Meékwognedeé áchagnéd néé mwán awón ámpê.’ ²² Héé sáa mós-é áchénlé ábè bembáledé, álanggé bós nén aá, ‘Nyéhyiinad mé nsob nîme rítómténé adəñ nê, á mehelé-te. Nyéwáad mós mós á yál. Nyéhé-’é mós ebón á ekáa, nyéhé-’é mós metámbe á ékuu. ²³ Nyétéd nchóm-é-nyag awé dékálté nê, nyékwel mós, ábel nén, syáné moosyáál dédyé débel-le apaté. ²⁴ Nyébii bán, awem mwán nén amnád awé, bon atímé ámbíd á alongé. Ambós, bon ábidé áwed.’ Hé-’aá bébóótédé ngande achog.

²⁵ “Mmén mésyáál mémbenléd áde mwányan ambáá adíí á nzag-té. Ade áhúú, dso áwógéé bad békóne, béságe-é bwém á ndáb-te. ²⁶ Dso áchénlé mbáledé nhóg, bon ásedté mós dyam áde ábenlaad. ²⁷ Dso mbáledé ne álúmtéé mós áte nén aá, ‘Pón mwányon ahúú ámbíd-óó. Sóó akwénlé mós nchóm-é-nyag ne, áyále anyínen áde ányinné mós díd ámpê, ésebán dyamdyam ábélé mós.’

²⁸⁻²⁹ “Awóg áde áwógéé nê, anlín, eékwentene asól á ndáb-te. Héé sáa ábidé á ebwóg, bon áhye achán mós. Dso mós-é átmanné sáa nén aá, ‘Nóné’, meé nkéndyéén we hén mwé ne mwé áde nibenléé we ntú mé nsón, ésebán nwúene we nló áte. Bon ké echéd é mbód weébággéé me wéé, mbel apaté ne ábém béd. ³⁰ Bon ngáne awon mwán a nlem ápédé ámbíd, mós awé

amaa echon ngáb esyáál abébed ne bekwalee, ewúúde mó nyag eché etómténé akal.' ³¹ Héé sáá álángeé mó nén, 'A-mwán, we-éé edé ne me hén pónde ésyáál. Kéchée éche ríwóó-é edii échón. ³² Embē bwám syánē áchog ngande, áwóg menyinje. Nén, mwányon ammad awé, bonj atimé ámbíd á alongé. Ambóó, bonj abidé áwed.' "

16

Ngan e mbalede awé abéde mwane

¹ Yesue anláá ábē bembapee ámpé aá, "Nhón ní mod nhóg mémbē. Bad bényhe mó aláa bán awé mbalede ambáá abéhte mó ngáb. ² Héé nímé nhón ní mod rílóme mbalede awed achog, bonj ásedté mó aá, 'Ebál é pále éhéé ríwógéé áyál echón nén? Lúmed me áte ngáne mesongé mó bwém níme mémbanéé áse echón médii, áyále éché etál é nsón émáné we áte.' ³ Dóó mbalede ádólé áte chóón bonj áhōbē aá, 'Chán-nō mébenlé bōob áde echem sánj áhedeé me ahúá á nsón? Ngáne eesáá me eché ríkwenléé nzag. Nzé ntimé-é á nchómbé, né nē dépiinéd me akwágké á ngíne. ⁴ Ahá, nkudé debyéé áde méhagké, ábel bonj ké á nsón dóó bényhútté me, bad bélyág békōb me nken awab mendáb.'

⁵ "Héé áchénlé mod téé awé anwálé sáá alúm, áchagé bó nhógé-nhógé. Ade mod e'só ápedé, ansedéd mó aaken, 'Mesongé métánj echem sánj ékáléé we?' ⁶ Ane mod aá, 'Mbwókel é e'kwém é' mói waam.' Ane mbalede anláá mó aá, 'Nōné', echon kálag e melúm chō nén. Dycé áse, étel á mehélé-te weé, mbwókel é e'kwém é'niin.' ⁷ Ansedéd mod awé alóntáné bébe aá, 'Alúm áde we mesongé métánj?' Ane anhób aá, 'Mbwókel é nkute ní ngun éláán.' Ane mbalede anláá mó aá, 'Kōb echon kálag, étel weé, mbwókel é nkute ébe.' ⁸ Ade nímé nhón ní mod ríwógé nē, ménkēméd éché ekúkú é mbalede aá, 'Abénlédé debyéé á bwám.' " Yesue ambád áte nén aá, "Nē dóó bad ábe behíde mekan mé nkōnsé bédii. Bédé mehél áhagen échāb nyaa é bad debyéé, tómaa bad ábe behíde e'nyínen bé ekíde é' Dyōb." ⁹ Yesue ambád aá, "Nláa-é nyé meé, nyébenled nhón mé nkōnsé, ákōb e'chon, áyále á pónde eche mémaa' áte, békōb nyé nken weé bad bédyee' é á ngindé ne á ngindé. ¹⁰ Ké nzé-módé awé awánlé mpín mé akan bwám, né áwálé ambáá bwám. Kénzée-é awé eéhele mpín mé akan awále, né éehenlé ké ámbáá awále. ¹¹ Nzé éde-é bán, weewánléé ngáb e nkōnsé ngáne étánjéné awále, nzé-módé ábē we nhón ní mbále. ¹² Néé weewánléé nhón níme méesé nímōnj bwám, nzé-módé ábāg we nhón nímōnj mwēn?"

¹³ "Modmod eéhele-se abé mbalede á bewōnj bébe. Alúméd nhóg edānje tómaa anínii, ké' é áttimēn nhóg, abānje anínii áyál. Weéhele-se ebé mbalede á bad bébe abé ahóg. Weéhele-se ebé mbalede á Dyōb se ebé-é mbalede á mōné."

Nguse é ngan éche Yesue

(Mat 11.12-13, 5.31-32; Mak 10.11-12)

¹⁴ Befarisia bénywōg nímén mésyáál, bonj ngáne bémbē bedānj bé ngáb, bénsweédé mó swédttén. ¹⁵ Yesue anláá bó aá, "Nyédii bad ábe bélúmte bán bésáá á'só é' bad, bonj Dyōb ábíi nyé nlém áte. Kéchée éche baányonj békémteé, edii abúú ngén á'só é' Dyōb." ¹⁶ Yesue ambád bó aláa aá, "Mam níme méntenléé á kálag é mbéndé é Dyōb, bekal bé'daádānj bómpē bényhōb mó kōónjé á pónde eche Jone. Taase nē, nkalanj ní bwám mé nkamlen ní Dyōb ríkanlad, mod téé-é abune nímé nkamlen abé áte.

¹⁷ "Ké nēngáne nkonj rísé ne ní mín béhele bémaa, atote ké ahóg á mbéndé é Dyōb déekwaá. ¹⁸ "Kénzéeé awé anané mwáad, bonj awōnj mmwáad ampée, né akábé asón. Ké nzé-módé-é awé awóó mmwáad wé bēánáné á ndáb e'wóngé, né akábé asón.

Ngan e nhón ní mod ne Lazarose

¹⁹ "Nhón ní mod nhóg mémbē, kase é mebad chōó áwáá'áá á yál. Mwenze ne mwenze móó ádyágáá mbwe téé. ²⁰ Ntógétōke ní mod nhóg mó-é rínánjé'áá awé mmwe mé e'ké bán Lazarose. E'kwese bénylōn mó á yál. ²¹ Mewémten mémbē mó aá, bébe mó píuted é medyé éche éhúné'áá á tébele á nhón ní mod. Mbwé chōó épágé'áá áhed, bonj ényāngé mó e'kwese áte.

²² "Ade ntógétōke ní mod mé ríwóde, ángel éntéd mó, ékēēn mó á akéb áde Abrahamē. Mmē nhón ní mod mómpē ménwē, bélime-é mó. ²³ A mbwóg é kwééd wē, nhón ní mod nábédé á metuné-te. Héé ányéé nló ámín bonj anyín Abrahamē se wínii, ne Lazarose áwe akéb. ²⁴ Dóó álébpéé nén aá, 'A-Tē Abraham, sōn, wóg me ngól, élóm Lazarose átode dúú dé e'mii á mendíb-te, áhye áhōded me echém, áyále meewógéé bu á dū-á-muú hén.' ²⁵ Abrahamē anláá mó aá, 'A-mwán, ewémtan á pónde eche wémbēé á nkōnsé ngáne wénkudté bwém é' bwám, bonj Lazarose mó-é ákúd bwém bé mbébe-é? Bōob-pōó awóge nímé menyinje hén, wémpé edé á metuné-te. ²⁶ Néé éhúdé nē áte, wéé sédíí ne wéé edíí, sánjkalaa á mbánj akabé syáné áte, ábel nén mod eéhele asyāā wén se ápe wē. Modmod eéhele-áá ásyāā wē, se ápē áwēd.' ²⁷ Nhón ní mod ménhōb aá, 'Ncháa-óó, a-Tē meé, élóm Lazarose á ndáb éché echem sánj. ²⁸ Nlyógé bānned bétáan. Ake álēb bó ábel nén, bómpé béepág á hóm dé

metuné hén.' ²⁹ Abrahame anhóob áá, 'Béwóó metelag níme Mosese ne níme bekal bé'daáðan. Béwóogen chóm-ésé bétélé ásé.' ³⁰ Nhon ní mod ménhóob áá, 'Aáy, a-Tê Abraham. Nzé mod akii bó atán awé abidé á mbwóg é kwééd, né bétéde abel dé mbéé bétimān Dyób.' ³¹ Hée Abrahame áhóob áá, 'Nzé béekwēntene Mosese ne bekal bé'daáðan awóogen, né béewóógné né ké mod awé apuúde á mbwóg é kwééd bonj aláá bó.' "

17

Abeled mod mbéé

(Mat 18.6-7, 21-22; Mak 9.42)

¹ Yesue anláá ábē bembapēē áá, "Nyébii bán mekágsen níme mébelte bad mbéé métáŋgéné nyé apii. Bonj éde ngól ne kénzéé awé ápēén mól" ² Embē mbonj né bēntáá ene ndín e mod sánjalaa a aláá á nkān, bébwém mól á edīb-te, tómaa mól ábeled ábēn bēndem mbéé. ³ Nyéteden yāl pónde.

"Nzé mwányonj abelē wē dyaam dé mbéé, échu mól aláá wēé nē dééboo'é. Nzé achemé-é áde awusé bonj ahānjéné, élagsén mól. ⁴ Nzé apānné wē ngen saámbe áyāle epun é bīn, bonj apedé-é áwōn ngen saámbe áchóm alagsen áá, 'Nhānjéné', etáŋgéné mól alagsen."

Adube déechinēé

⁵ Bembapēē bé nlómag bēnlāā Sāngwēé bán, "Wéd sé adube áte." ⁶ Sāngwēé anhóob áá, "Nzé nyēnwōn adube áde áde mwāmpīn nēngāne mbál-e-bū, né nyēēkamlēn ádēn alín dé e'sáá bán, 'A-bwēl, wubé ásé, éke ésumen á edīb é nkwe-te', é'wógen-ne nyé.

Abel dé nsón

⁷ "Détéd bán, nyé mod nhóg nyēwóó mbaledē awé akii nzag alii, káa akii ānan rídyon ní mbód. Nzé ahúú á nsón, chán wēlāā'é mól? Wēlāā mól wēé, 'Hyé édyēē ásé hén, édyé ndyééd,' ⁸ káa wēé, 'Belé me ndyééd étómte de, étyéem-me á nkog, káán nímā adyé, bonj ámbid é pónde, wē-é édyág?' ⁹ Nyélaa me ké wēsāgnēn ane mbaledē áyāle ábélé níme nsón? ¹⁰ Né-óó nyémpé, nzé nyēmaá chóm ésyāal éche bétíínédé nyé abel, nyéhóob bán, 'Sédii bembaledē ngān, nímed nsón-naá sébélé sé ngāne.' "

Yesue asānté bad bé melān dyóm

¹¹ Ade Yesue ákagké á Jerusalem, atómé'áá á nchii ní nzii mé alonj á Samaria ne alonj á Galilia. ¹² Asól áde ásslé mwā dyad nhóg, antán bad dyóm ábe melān mékóbé. Bentyēem nchabnede, ¹³ bélebpé mól ne esaad bán, "A-Yesu, a-Sán, sōn, wóg sé ngól!" ¹⁴ Ade ányíné bó, anláá bó áá, "Nyélag wēé beprise, nyélúmed bó yāl." Ade békagké nē, yāl é nsán bó.* ¹⁵ Bó mod nhóg, annyín nēn áá módyéé bwām. Hée átimé ámbid, ákené Dyób ne ehóob éche échákgé. ¹⁶ Ankwe Yesue á mekuu, ásāgnān mól. Anén mod abédéē mod á Samaria. ¹⁷ Yesue ansédéd mól áaken, "Eesaá mbále bán nsānté nyé bad dyóm-é? Héé ábínii abog bédii? ¹⁸ Nédé mod ké nhóg ampéé éétimeé ámbid áhye dé abe Dyób mekanag, éetóméé anén mod á nken-é?"† ¹⁹ Hée álangéé mól áá, "Tyéém ámīn, ékag. Adōn adube ádidé wē bwām."

Epe é nkamlēn ní Dyób

(Mat 24.23-28, 37-41)

²⁰ Befarisia bēnsédéd Yesue bánken, "Pónde ehéé nkamlēn ní Dyób mépéé?" Yesue anláá bó áá, "Nkamlēn ní Dyób méesaá dyaam áde mod ányinnéé díd, ²¹ káa dyaam áde mod áhóbpē áá, 'Nōné', mōmēn,' káa 'mōmīnii.' Ááy, nkamlēn ní Dyób nímaá abé áfinté echēn." ²² Hée álangéé bembapēē nēn áá, 'E'pun é' bīn é'húe á'sō ábe nyédāngé bán né nyényín ké mbwē nhóg níme Mwān-a-Moonyonj álumēdtē nyé yāl, bonj nyéenyinné. ²³ Bélaā nyé á pónde eched bán, 'Mōnēn,' káa 'Mōnīnii,' bonj nyéhāntán bó. ²⁴ Áyāle, ngāne emwēdmwēd étóméé, bonj épenté ngob é Dyób pōd pōg ne enínii, nē dōo epun éche Mwān-a-Moonyonj ápéé ébēē. ²⁵ Bonj édébé nē, atáŋgéné metuné híin akud. Kāŋne enén nyongel é bad eebān mól áyāl. ²⁶ Ngāne émbēē á pónde eche Noa, nē dōo ébēē á pónde echē Mwān-a-Moonyonj. ²⁷ Bad bédyágé'áá medyé, bémwāg mīm, baachóm béwóó'áá bebaad, bebaad-te békág á mewóŋgé káŋn ne mbwē níme Noa ásslé á bōle é'mbáá-te bonj mbúú echó, mesén melóne, méhóod ábē bad bésyāal. ²⁸ Melemlem nē dōo émbēē á pónde eche Lotē. Bad bédyágé'áá medyé, bémwāg mīm, békabē dyōn, béwenē bwēm, bélōō-é mendáb. ²⁹ Bonj mbwē níme Lotē ásyāngé á dyad á Sodom, níme mbwē dēn muu ne meláá níme méhyāntan, mémbid ádyōb nēē mbúú, níwúú ábē bad bésyāal. ³⁰ Melemlem nē dōo ébēē níme mbwē níme Mwān-a-Moonyonj ányinnédte.

* **17:14** Ásáad á yāl: Nzé melān ménkōb mod bétéde'áá mól nēe mod awé eesáa. Bébéné'áá mól bán, eesité wēé bad bédii. Prise chōo énwōn kunze ásimen mod melān bonj ébided mbakú nēn bán asáá, bonj ábooted ape wēé bad bédii. † **17:18** Bad bé Israel bēntéd bad bé Samaria nēe benzínéé. Bóbóo béekagé'áá ké mwāmpīn áyāle nyaa e mekan mé mbwóg ne mekan mé alonj. Ké nyaa e abele á Dyób ne hóm dé mekáne bēmbé bó nshānjén.

³¹ “Eché epun, mod awé adé á nnon ní ndáb mín áde nhon rídíí mós á ndáb-te, eétoḡné asud ášé áhye dé atéd mós. Melemlem-’aá mod awé adé á nzag-té, eétoḡné atim ámbíd á ndáb. ³² Nyéwémten dyam áde dēmbenléd ne Lote mwaád. ³³ Kénzée awé awóó mewémten áson áde alongé, ábšd dós. Kénzée-’e awé abšdē áde alongé, né asóó dós. ³⁴ A mbále, bad bébe bénaá anon ahóg nkuu, bétéd nhóg, bétēdē aníníí. ³⁵ Bebaád bébe békogé medyé, bétéd nhóg, bétēdē aníníí.”[†] ³⁷ Dóó bembapee bésedteé mós bán “A-Sán, héé né dēbenlédte?” Yesue antimtné bós áá, “Wée ndim níbagké, áhed dóó behogóné bēladnéé.”

18

Ngan e ngwée e mod bós nkúd é mmwaád

¹ Yesue ankalé ábē bembapee ngan álúmede bós áte nēn aá, bétāḡgné békānnē pónde téé ésebān béhúnte nlém á abum. ² Anhób aá, “Mod abédé dyad ahóg, awé akáadte’ bad. Ane mod eebáa’áá Dyób, eébage’áá-’e modmod edúbé. ³ Nkúd é mmwaád-te abédé melemlem mé dyad, eémaa’áá’ wée ane mod. Pónde téé álanḡe mós aá, ‘Sé mod séwōḡné mehób. Káád sé ésuud me nzoḡ.’ ⁴ A mbooted ane mod enkēnháá mós dúu. Boḡ ámbíd é pónde anláá yál aá, ‘Ké nēḡgāne méebagéé Dyób edúbé, méebāa-’áá modmod, ⁵ ngāne édíí bán anēn nkúd a mmwaád ahédé me nló, mēkāā níme nkáá ábel rísud mós nzoḡ. Esebē nē, né káāḡ ne á asóg éemwáá aá ríkūn ne epe éche ápagké nēn pónde ésyāāl.’ ⁶ Héé Sāḡgwéé áhóbēé aá, “Nyéwogé chōm-’e ekúkú é mod awé akáadte’ bad awé eebíí Dyób éhóbé-ye? ⁷ Nédé Dyób déekunné ábē bad ábe ápwédé-ye? Bēchyēene’ mós nwōḡḡgen nkuu ne mūte, nédé ákālēn bós metúu pónde té-ye? ⁸ Nláa nyé meé ákun bós mehélé mehélé. Boḡ nyédúbpé bán Mwān-a-Moonyon átan adúbe á nkōḡsé-te á pónde échē ápéé-ye?”

Ngan e bad bébe dbe bēnkē akāne

⁹ Yesue ankal ngan empée tāḡḡne bad ábe bényíné’áá yál nēe bad ábe bésáá, bényíné-’e bad bēmpēe nkōḡtéd. ¹⁰ Anláá bós aá, “Bad bébe bēnkē á Ndáb-e-Dyób ákāne. Nhóg abédé Farisia, aníníí-’e abé nlad-é-tááse.

¹¹ “Ane Farisia antyéém á ámln, ákāne’, áhóbē á nlém-té* aá ‘A-Dyób, nsáḡgné we. Áyāle nēn, meésáá nēḡḡgāne bad bēmpēe, ábe bédume bwēm é’ bad, ábe bēbēbé nlém ábum, ábe békābe mesón á ndáb e e’wōḡḡ. Nsáḡgné we áyāle meésáá nēḡḡgāne anēn nlad-é-tááse hén. ¹² Nde nēn, ndide’ yál nzaa á mekáne-té ngen ébe sōndé téé. Chōm téé éche ríkudé-’e nkabe chō áte moḡḡe dyōm, níbagé we akab nhóg.’

¹³ “Nlad-é-tááse pen antyéém nchabnede, eéhele ké mīd anyen ádyōb. Ambán ekáá á nlém, ákāne aá, ‘A Dyób, wōḡ me nḡēl. Ndíí mbelé-mbēb.’ ¹⁴ Héé Yesue ábádé aá, “Nláa nyé nēn meé, anēn mod awé rídíimtné nyé aláa, ansú áwe ndáb nēe mod awé asáá á’sō é’ Dyób. Áyāle mod ké ahéé awé acháḡté yál, bésudéd mós. Boḡ ane awé asúdté eche yál, bēchāḡéd mós.”

Yesue ne bānbān

(Mat 19.13-15; Mak 10.13-16)

¹⁵ Bōb-póó bad bēpēéné’áá bēndem wée Yesue nēn bán ábān bós ekáá á yál ánamed bós. Ade bembapee bényíné nē, bēnkānē ábē bad áte. ¹⁶ Boḡ Yesue anchélé ábē bán, áhóbē aá “Nyéte dbe bānbān béhyag áwēm. Nyéekás bós áyāle nēn, nyaa e bad nēe bós chōó éwóó nkamlen ní Dyób. ¹⁷ Ne mbále, nlāḡḡe nyé nēn meé, kénzée awé eékobe nkamlen ní Dyób nēḡḡgāne mwēndem, éesónlé áwēd-te.”

Mod a nkamlen

(Mat 19.16-30; Mak 10.17-31)

¹⁸ Nkamlené nhóg ansédéd Yesue aá, “A-meléed a bwām, cheé mébenlé ábel nēn ríkud áde déemaá?” ¹⁹ Dóó Yesue ásedteé mós aáken, “Cheé ekás boḡ échagé me meléede a bwām? Mod ké nhóg eesáá mod a bwām étóméé Dyób dēmpēn. ²⁰ Ebíí mbéndé éche éhóbē bán, weekábé asón á ndáb e e’wōḡḡ, weewúé mod, weechíbé’, weebídé mbōḡ e metóm, bēé sóó ne nyon edúbé.” ²¹ Ane mod a nkamlen antimtné aá, “A meléed, nhídé échēn mbéndé ésyāāl bootya se á mwēndemé.” ²² Yesue awógé-’áá nē, boḡ álanḡe mós aá, “Dyam ahóg éhedne we. Sóm bwēm é’syāāl ábe éwóó, étéd níme moné, ékabe betóótókē bē bad. Nzé ebelé nē, wēkūd nhon ádyōb. Ene pónde éhye éhúde me.” ²³ Awóg áde ane mod a nkamlen áwógé nē, anwóg ndutul bwāmbwam, áyāle ambé nhon bwāmbwam. ²⁴ Yesue anyíné-’áá ngāne ásuúndé boḡ áhóbē aá, “Elél áte bwāmbwam behon bē bad ásol á nkamlen ní Dyób. ²⁵ Edé mwān e akan sánkalaa a nyam nēe kamél áponḡ á epōn e ndonde, tómaa nhon ní mod ásol á nkamlen ní Dyób. ²⁶ Bad ábe bēnwōḡ chōm échē Yesue ánhōbpé, bēnhōb bán

[†] 17:35 Donḡe á kálag dé’só ábádé nchoo 36: Bad bébe bēbe á nzag-té. Bétéd nhóg, bétēdē aníníí.

* 18:11 Antyéém ámln, ákānnē, áhóbē á nlém-té: donḡe á kálag áwóó atyéém á nkog, ákānnād yál.

nzé nées édíí, né nzéé-’5 ahele ákud e’soóson?” ²⁷ Dóo Yesue áhóbéé áá, “Dyam áde baányon bényineé bán álélé áte, déelenledéé Dyób áte.” ²⁸ Héé Petro áhóbé áá, “Nóné’, sètédte ábed bwém é’syāal áhíd we.” ²⁹ Dóo Yesue álanjéé bó áá, “A mbále, nlanje nyé meé, kenzéé awé atédte eche ndáb káa mwaád, káa baányan, káa sáá ne nyan káa bán, áyāle nkamlen ní Dyób, ³⁰ ákud nsyán ámbíd mbád ne mbád enén pónde. Ákud-te alonjé áde déemaá’ á pónde éché ehúé’.”

*Yesue akánlé eche
kwééd ne mpuu
ngan ámpé*

(Mat 20.17-19; Mak 10.32-34)

³¹ Héé Yesue átímmé ábē bembapēe dyóm ne bébe kun bon, álanjē bó áá, “Pón nyébii bán dekap á Jerusalem. Mam mésyāal-le míme bekal bé’áádān bétélé áse tājene Mwān-a-Moonyon mébenléd áned. ³² Eténlédé nēn bán bēbē mós á mekáá mé bad ábe béese bad bé Israel. Bó-’e béwelé mós, bésyāā mós, bésobé-’e mós meléed á yāl. Bēbōmtéd mós, bēwūú-’e mós. ³³ Bon ámbíd e e’pun é’láan ápuú.”

³⁴ Bon bembapēe bó-’e bēnkēnsōjtēnné dyamdyam áyāle nímmēn mam mésyāal. Enén ngan entóm bó debyéé áte. Bēnkēnchemmé chóm éche Yesue áhóbé’áá.

Yesue achōjete mod a ndim

(Mat 20.20-34; Mak 10.46-52)

³⁵ Bōōb-pōō áde Yesue ákwógé apē á dyad á Jeriko, mod a ndim nhóg andyēé á nkag ní nzii, áchāmē bwēm. ³⁶ Awógé-’áá ndun e mod etóme, bon ásedtē bad dyam áde áde. ³⁷ Dóo bēlanjē mós bán, “Yesue, mod a Nazaret mós atóme nē.” ³⁸ Héé ábóné áá, “A-Yesu, Mwān a mbyaa míme Dabidē, wóg me ngól!” ³⁹ Bad ábe bēmbē á’sō bēnkānē mós áte, bēláā mós bán ádíb nsāl. Bon mós-’e ambé ábōnē áá, “A-Mwān á Dabid, wóg me ngól!” ⁴⁰ Dóo Yesue átyéémé, bon áhōbē áá bēhyēne ane mod. Ane mod apedé-’áá mós benben, Yesue ásedtē mós áá, ⁴¹ “Cheé éhédeé wēé, níbele we?” Mós-’e anhób áá, “A-Sán, bēl nínyinen ámpē.” ⁴² Dóo Yesue-’e álanjē mós áá, “Nýinēn-nō! Adúbe ádōn ádíde we bwám.” ⁴³ Ábwōg-ábwōg ambootéd anyínēn, áhídē-’e mós, ábagé Dyób mekenag. Ade ene ndun e mod ényiné nē, bōmpē bēmbootéd Dyób akémed.

19

*Yesue atáné nlad a
tááse bán Sakio*

¹ Yesue ampōj á dyad á Jeriko, bon atómé’áá tómén. ² Mod nhóg-ke abédé áwed bán Sakio, abédé-’e nlad-é-tááse ambáá, abé-’e nnon ní mod. ³ Ahe-dé’áá áá mōnyín ane mod awe béchōgéé Yesue, bon nzii enkēmbagnédte mós, ngáne amute démbēé áhed, mós-’e ambé esón. ⁴ Héé ányágté á’sō bon áchāgkē bwel é’ sikamō ábel bon ányín Yesue. Yesue ahúé’áá ene pēd. ⁵ Apedé-’áá áhed, bon áá mōsad díd ámín, ányínē Sakiose. Dóo álanjéé mós áá, “A-Sakios, súd áse á mehélē-te. Ntānjēnē nken abē áwōj ndáb chii.” ⁶ Hé dōo Sakiose á súde áse ésebān abēbte pónde, bon ákobé Yesue nken ne menyinge mésyāal. ⁷ Bad bésyāal ábe bényín nē, bényóngé’áá áte bán, “Akii nken abe á ndáb wēe mod awe adé mbelē-mbēb.”

⁸ Sakiose antyéémé ámín, álanjē Sāngwéé áá, “Nóné’, a-Sán, mētēd nnon nímmē, níkab mós áte e’pēd é’be, níbé eped ehóg wēe betóótōkē bé bad. Nzé éde-’e bán nkōbnē mod kéchéé á edoké-te, mētímtéd mós chō ámbíd ngen éniin.” ⁹ Bon Yesue mós-’e anláá mós nēn áá “A epun é bín é’ chii, e’soóson é’bāgnédé ne enén ndáb. Anén mod mōmpē adíí mwān á Abraham. ¹⁰ Mwān-a-Moonyon apedé ábel bon áhed bad ábe bēbōó, áchood-te bó.”

*Ngan eche bényāgnēdtē bembaledē ngáb
(Mat 25.14-30)*

¹¹ Bad bēwōglānnáá chōm-’eé Yesue áhóbé’áá. Yesue ammād apē benben ne dyad á Jerusalem. Né-’ó bēwēm-tān bán nkamlen ní Dyób mēpē ábwōg-ábwōg. ¹² Hé-’áá áhóbéé áá, “Kunze e mod póg eladé’áá yāl áke eke á alon áde áchābnédé ábel nēn bēwōged mós kēj, bon ásué’.” ¹³ Ade ákagkē, anchélé ábē bembaledē dyóm, ábagé nhóg téé ekalé é kabpe dyóm áá, ‘Nyétéd nēn, nyékābe nyongé kááj ne á pónde échē méhūú’.” ¹⁴ Bon áde alon á bad dénkēndāngé mós. Bēnlōm mēsēnzē áhíd mós áláa ngómēnaa bán, ‘Sēekobéé bán anén mod ábē echēd kēj.’

¹⁵ “Ké nē bēmbel mós kēj, áfīm-me ámbíd áwē dyad. Ade áhúú, ábwōg-ábwōg anlóm ábē bembaledé ábe ámbagkē ngáb achāg ábel bon ábíí nsyāj míme békúdé á nyongé-te. ¹⁶ A’só ampē ahób áá, ‘A-Sán, échōj ekalé dyóm échyáá nsyāj míme níde ngen dyóm.’ ¹⁷ Ane mod anláá mós áá, ‘Nē ábóó, edíí mbaledé a bwám! Ngáne éhélé mekan mēsad alyáged ngáne éhednadtē, mbage we ngine ákamlen myad dyóm.’ ¹⁸ Mbaledé awé alónténé bébe mōmpē

ampɛ áhób áá, ‘A-Sán, échoŋ ekálé dyóm échyáá nsyáŋ níme rídé ngen é’táan.’ ¹⁹ Ane mod anláá ane ampɛ áá, ‘Wɛkamlɛn myad métáan.’

²⁰ “Dóo mbaledɛ ampɛé ápédé boŋ áhóbɛ áá, ‘A-Sán, áboŋ e’kálé dyóm wɛ bɛn. Menkaŋ bɔ á wánŋesɛ-tɛ, níkoo. ²¹ Mbáá’áá mɛ ngɛ, ngáne mbíí bwám mɛɛ, échoŋ chóm éhūnɛɛ á ndoob. Weébálɛɛ boŋ edyág, ehúde-’ɛ wɛɛ wɛéwɛnɛɛ.’ ²² Héɛ ane mod átímtanné ane mbaledɛ áá, ‘Mmōŋ nsal mɛn mós mɛwúú wɛ. Ebébtéd é mbaledɛ néɛ wɛ. Néɛ emōŋ émáá abii wɛɛ, échém chóm éhūnɛɛ á ndoob, ebíí-’ɛ wɛɛ, meébélɛɛ boŋ rídyág. Néɛ ebíí wɛɛ nhúde-’ɛ wɛɛ mɛéwɛnɛɛ, ²³ cheé-’ɛ nkāŋ boŋ weehéde echem ngáb á ndáb echɛ bad békongɛɛ ngáb, ábel boŋ nzé nhúú níkob chɔ ne nsyáŋ ámín?”

²⁴ “Héɛ álāŋgɛɛ bad ábe béntyɛm á nkāŋ áhed áá, ‘Nyékoben mó ábɛ e’kálé dyóm, nyébag bɔ wɛɛ mod awɛ awóó mbwókɛl e ekálé.’ ²⁵ Abé bad bɔ-’ɛ bɛnlāá mɔ bán, ‘A-Sán, ane mod amaá mbwókɛl e ekálé awóŋ!’ ²⁶ Héɛ ane mod átímtanné bɔ áá ‘Nlāá nyé mɛɛ, kénzɛɛ awɛ awóó, Dyób débād mɔ abɛ. Boŋ ane awɛ mɔ-’ɛ eewóó, Dyób dékobɛn mɔ kásŋne mwāmpín awɛ awóó. ²⁷ Boŋ bad ábe békós mɛ, ábe béehɛde’áá bán mbɛ echab kāŋ, nyéhýɛne bɔ hɛn. Bɛwúú bɔ áwem e’só hɛn.’ ”

Yesue asólé á Jerusalem néɛ kāŋ

(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Jon 12.12-19)

²⁸ Yesue amaá’áá enén pōle akal, abwógé ásɛ ampɛ, ákɛ á Jerusalem. ²⁹ Ade ákwógé apɛ á myad mé Betpeg ne Betani á Ekone á Menzab, anlóm bembapɛɛ bébɛ áá, ³⁰ “Nyéke á dyad áde ádɛ á mūde níminíí. Nzé nyépedé á nló ní dyad nyéɛnyín ngáne bétāŋgɛ mwān á ɛsɛl awɛ mod éédíɛɛ mbéd. Nyéhune mɔ, nyéhýɛne hɛn. ³¹ Nzé mod asɛdté nyé aáken, cheé ékás boŋ nyéhunné chɔ, nyélāá mɔ nɛn bán, ‘Sāŋgwéɛ* atógnɛné chɔ.’ ”

³² Bad ábe ánlómɛ békíí-’áá, bétān-ne chɔ melemlɛn ngáne ánlāá’ɛ bɔ. ³³ Ade béhunnɛɛ ɛsɛl, bewōŋ bénsɛdɛ bɔ bánken. “Cheé ékás boŋ nyéhunné échɛ ɛsɛl?” ³⁴ Bɔ-’ɛ bɛnhāb bán, “Sāŋgwéɛ atógnɛné chɔ.” ³⁵ Héɛ bɛpɛɛné chɔ wɛɛ Yesue. Bɛntál échab mbótɛ áwedé-mín, boŋ béchāgtɛ Yesue áwedé-mín. ³⁶ Ade ábóótédɛ ákɛ, bad bétānlé’áá mɔ échab mbótɛ á nzii-tɛ.

³⁷ Ade ábóótédɛ Ekone é Menzab asýŋge ásíł á Jerusalem, ndun e bembapɛɛ embootéd abwɛen ámín ne menyínŋe, békɛné Dyób ne esaád áyāle ndale é mekan ésyāál éche bényínɛ, ³⁸ Béhābɛ bán,

“Nnam ne kāŋ echɛ epag á đín áde Sāŋgwéɛ!

Nsaŋ mbɛ ádyób,

Ehúmé éhɛ-’ɛ ne Dyób áde ádɛ sɛ ámín!”

³⁹ Nguse é Befarisía éche énsōblɛn amute á bad áte bɛnlāá Yesue bán, “A-meléed, láá ábōŋ bembapɛɛ bɛlám!” ⁴⁰ Mɔ-’ɛ antímtén bɔ áá, “Ne mbále, nzé ábén bad bédííbɛ nsəl, né melāá mímús mébootéd abón.”

Yesue alebe dyad á Jerusalem

⁴¹ Ade Yesue ápédé á nkāŋ ní dyad á Jerusalem, annyín dyad á’só. Dóo mɛsəd mébóótédɛ mɔ abíd á míd, áchýɛɛ’ Jerusalem ⁴² áá, “Embōŋ bán nyébii mekan níme mɛpɛɛne nsāŋ. Boŋ bāob, nyéehɛɛɛ mɔ anyín. ⁴³ E’pun é’ bín é’ húɛ nyé á’só á pónde echɛ bad ábe békós nyé bɛlāŋnédtɛ nyé nkumbág néɛ e’kɛ, bébentɛn-ne nyé ped ésyāál, ⁴⁴ boŋ bémad nyé, nyāábe áben bán moosýāál. Aláá ké ahóg déelyāgkɛ ásɛ áyāle nyénkénchemmɛ pónde echɛ Dyób ápédé ásoŋ ádén alonŋɛ.”

Yesue apédé á Ndáb-e-Dyób

(Mat 21.12-17; Mak 11.15-19; Jon 2.13-22)

⁴⁵ Yesue ansól á Ndáb-e-Dyób, ábootéd bad ábe bésómé’áá bwɛm áwɛd-te ananted, ⁴⁶ álāŋgɛ bɔ áá, “Eténlédɛ á kálag e Dyób nɛn bán Dyób áhóbɛ áá ‘Echem ndáb ébɛ ndáb e mekanɛ.’ Boŋ nyétímtɛ chɔ mbwōg mé bechílb.”

⁴⁷ Bootya né, Yesue ayágtɛ’áá bad á Ndáb-e-Dyób. Bɛprísɛ bémbáá ne bemeléede bé mbéndɛ bɔbɔɛ belyáged bé dyad, bɔ-’ɛ béhɛdɛ nzii eche bɛwúú’ɛ mɔ. ⁴⁸ Nzii-’ɛ eebédɛɛ bɔ ábel dyam ádíí dyam, áyāle moosýāál andāŋ e’yale ábe Yesue awóg ne kán ésyāál.

20

Nsɛdtéd tāŋgene kunze eche Yesue

(Mat 21.23-27; Mak 11.27-33)

¹ Mbwɛ nhóg Yesue ambé á Ndáb-e-Dyób áyāgtɛ bad, ákanlé-’ɛ bɔ nkalaŋ ní bwám. Héɛ bɛprísɛ bémbáá, bemeléede bé mbéndɛ ne bad bémbáá bé dyad, bɛpédɛ áwɛ, ² boŋ bɛsɛdtɛ mɔ bánken, “Láá sé, kunze ehéé éwóó ábel mímɛn mekan? Nzé-módɛ abagɛ-’ɛ wɛ enén kunze?” ³ Dóo Yesue átímtanné bɔ áá, “Mɛmpɛ mɛɛsɛdɛd nyé dyam ahóg; nyélāá mɛ ⁴ wɛɛ kunze echɛ jɔnɛ ádúsánáá bad émbídtɛ, wɛɛ Dyób, káa wɛɛ moonyon?” ⁵ Bɛn ne bɛn

* 19:31 Sāŋgwéɛ káa nwón.

bembooted atānten bán, “Nzé dehóbé bán, ‘Jone eché kunze enhúú ne Dyöb,’ né ásedéd syánē aáken, ‘Cheé-ō enkāñ boj nyénkéndúbé mós?’” ⁶ Boj nzé dehóbé bán, ‘Echē kunze ehúú ne baányonj,’ né ábén bad bésyāēl bēlūm syánē meláá, áyāle béndübē bán, Jone abédēē nkal é’daádāj.” ⁷ Hē dō bētímténé mós bán, “Séebii’ é wée ene kunze émbídtē.” ⁸ Dō Yesue álangēé bós aá, “Né ké mē-’ é ámpē méeláá’ é nyé kunze eché ríwóó ábel nímén mekan.”

Ngan e bebel bé nzag ntéd

(Mat 21.33-46; Mak 12.1-12)

⁹ Hē Yesue ákanléé bad ngan nén aá, “Mod nhóg ambé, ankwēl nzag e e’pum é mel ábe bébenléé mím. Ambē ene nzag wée bad ábe bóbōó békāb mbote áte, áké eke á alonj démpēe, ábēm-mē áwed. ¹⁰ Póndé epedé-’ aá eche bépádeé e’pum, boj álómē mbaledē wée bebel-bé-nsón, ákobe mós áde asii dé e’pum. Hēe ábē bebel-bé-nsón bewānnē ane mbaledē, bésútúdtē mós ámbíd ne mekáá mé ngēn. ¹¹ Anlóm mbaledē ampée, boj bémbōm ane mómpe, béwōgēd mós e’són bwāmbwam, bésútúdtē mómpe ámbíd ne mekáá mé ngēn. ¹² Ambé alóm awé alónténé bēláán. Áwed bēnlōgēn, bēbwém-mē mós ámbíd e e’ké. ¹³ Hēe nwóo-nzag ádolé áte chōón, boj áhōbē aá, ‘Chán-nō mébenlé bōob? Mēlōm awem mwān awé rídáá bwāmbwam. Kapóg bēbe mós edúbé.’ ¹⁴ Boj áde bebel-bé-nsón bényíné mós, bēnnōnén á mesó, bēhōb bán, ‘Ndyé-a-mbwóg mwēn nén. Déwúu mós, ábel eche mbwóg ésuuned syánē?’ ¹⁵ Dō bēbídne mós á nzag-tē, boj bēwūē-’ é mós.” Hēe Yesue ásedtēé aáken, “Bōob-pōó, cheé nwóo-nzag ábenlé bós? ¹⁶ Apé awúú bós, ábē-’ é ene nzag wée bebel-bé-nsón bēmpēe.” Awóg áde bad bēwógé nē, bēnhōb bán, “Ene ndín e dyam eebēnlád mbé!”

¹⁷ Yesue annōn bós á mesó, ásedtē bós aáken, “Chán nyésōjténé eyale é Dyöb éche éténléde bán,

‘Aláá áde belōj-bé-ndáb bēchenché

dōó átimé aláá dé etógnén abé.’

¹⁸ Mod ké ahéé awé álum áde aláá ámín ábōgtēd áte. Boj mod awé déhūntēdtē ámín, ányogtēd áte átim mbúbú.” ¹⁹ Bemeléde bé mbéndé ne beprise bēmbáá bēnhēd nzii eche békōbēé Yesue ábwōg-ábwōg, ngáne bēnchemmé bán áyāle echāb dōó ákálé enén ngan. Boj bēmbāñ bad ábe bēbédé áhed.

Nsedtéd tājgene asaa á tááse

(Mat 22.15-22; Mak 12.13-17)

²⁰ Né-ōó, bemeléde bé mbéndé ne beprise bēmbáá bēhédé’áá kōse e etál, ákób mós. Bēmpwēd bad, bēsábé bós, bēlóm bós áhíd mós. Abē bad bēntāngēn ábānten nén bán, bēhíde mós ne nlem nhóg, ábel boj békób mós awusé á nsāl, boj ene póndé bēbé mós á mekáá mé ngómēnaa á Roma awé adé á nkاملen. ²¹ Hēe bad ábe bēnlómme nē belāngēé Yesue bán, “A-meléed, sébii bán ehōbe’, eyágte-’ é mam níme métāngéné. Weékwognádtē modmod. Eyágte-’ é bad mekan mé Dyöb á nyaa eché etāngéné bwām. ²² Mbéndé eche syánē ehōbe nén bán désāngē’ tááse wée Kaisēe, kāñ e Roma-ye?” ²³ Boj Yesue anchem bós akwáb. Hēe álangēé bós aá, ²⁴ “Nyélúmed mē mōné mé ekii. Ediídngē eche nzéé chēn, dín áde nzéé-’ é dēn?” Bētímténé mós bán, “Dín ne e’só ábe Kaisēe.” ²⁵ Dōó Yesue áhōbēé aá, “Nyēbag-kōó Kaisēe éche édé éche Kaisēe, nyēbag-kē Dyöb éche édé é Dyöb.” ²⁶ Bōob-pōó, nzii ké póg enkēmbáá eche békōbēnnē mós pále e awusé á nsāl. Né-ōó, bēndīb mímāb nsāl ngáne dyam dénkēmbōngé bós áhōb. Nyaa eche Yesue ántímténné bós enkóméd bós yál áte.

Nsedtéd tājgene mpuu

(Mat 22.23-33; Mak 12.18-27)

²⁷ Donje á Besadusia bēmpē wée Yesue. Besadusia béndübē bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd. ²⁸ Dōó bēhōbēé bán, “A-meléed, mbéndé e Mosēe ehōbe nén bán, ‘Nzé mod awóó mmwáád, boj awédé áde bós ane mmwáád béepedēé mwān awále, mwānyāñ á abum ahóg atāngéné ane nkúd awón, ábel boj dín áde mwānyāñ déēbōó.’” ²⁹ Bōob-pōó, bad bēbédé mod saámbé ábe bēmbíd abum ahóg. Mod a’só anwōñ mmwáád boj awé áde bós mmwáád ne béepedēé bán awále. ³⁰ Mod awé anlóntén bēbe anwōñ ane mmwáád. Mómpe awé ésebān achyáá mwān. ³¹ Ámbíd é póndé awé anlóntén beláán mómpe anwōñ mós, káñ bós mod saámbé bēbom mós awón, nhóg ámbíd á aníní. Boj bós mod ké nhóg bēnkēnchyyáá mwān ne ane mmwáád, káñ bós moosyāēl bēwé-’ é. ³² Káñne á asóg ane mmwáád mómpe anwé. ³³ Bōob-pōó á póndé é mpuu, mmwáád awé nzéé ane mmwáád áchāgnédte áyāle bós moosyāēl saámbé bēnwōñ mós?” ³⁴ Dōó Yesue átimtanné bós aá “A póndé eche dédíí áte nán chii, bebaád ne baachóm bēwōñne”. ³⁵ Boj bad ábe bēkwógnédé ábē á mpuu á kwééd boj bésōn-le á alongé dékōōlē bēwōñnē. ³⁶ Bēbēē néé ángel, bēewág-kaá ámpē. Apuu áde bēpuu’ é, bán bē Dyöb bōó bēbēē. ³⁷ Mosēe mwēn ámpē alúmté áte aá, bad bēpuude’. Wée Mosēe átélé á Kálag e Dyöb aá, mwā bwel akóbé muú, achāgé Sāngwéé áhed aá, Dyöb áde Abrahame, Dyöb áde Aisige ne Dyöb áde Jakōbe. ³⁸ Dyöb ádíí Dyöb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyöb á bad ábe

béwédé. Nê dên álúmté bán ne Dyöb, bô moosyáál bédé á alongé.”³⁹ Donje dé bemeléede bé mbéndé béhñb bán, “A-meléed, chöm éche éhóbé étáŋgéné.”⁴⁰ Né-óó modmod enkênchu’é mós dyamdyam aseded ámpē.

Nsedtéđ tãŋgene Ane-awë-Béwógté
(Mat 22.41-46; Mak 12.35-37)

⁴¹ Héé Yesue ásedtéé bô aaken, “Cheé ékásá bon bad béhñbē bán Ane-awë-Béwógté abidé á mbyaa níme kãŋ Dabide?”⁴² Ngómë Dabide mwën ahóbé á Kálag e Ngæse áá, “Sãŋ Dyöbë anláá awëm Sãŋgwéé áá, ‘Dyëé áwëm ekáá émbáá,⁴³ kásŋ ne á pónde echë mébenlé bon ékógtéd ábõŋ bad bé ekóyí ámín ne mekuu.’

⁴⁴ Néé Dabide mwën ásebpe mós achæg áá Sãŋgwéé, chán-nõ Ane-awë-Béwógté áhéléé abé awe mwán?”

Yesue abage elébé ad,
bétéden bemeléede bé mbéndé pónde
(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

⁴⁵ Bad bésyáál béwógé’áá chöm éche Yesue áhóbéé. Héé álãŋgëé bembapëe, áá,⁴⁶ “Nyétédën bemeléede bé mbéndé pónde. Bédææ mengombe ahyómen áte, bédææ-é bán bad bélente bós á dyõn-tê ne edúbé. Bédææ metii mé edúbé adyé á ndáb e mekáne ne á hõm á ngande.”⁴⁷ Bon bós bédume’ mbwóg é bekúid, bédogé-é bad ne ntõŋ-ntõŋ mé mékáne. Echë nyaa é bad ékúid nkógsen níme ríchábé ámín.”

21

Mende níme nkúid a mmwáád
(Mak 12.41-44)

¹ Ade Yesue ásádé díđ, anyín néé behõn bé bad béhãgkë mõné á ntyóg mé mende. ² Annyín-ne ntógétõke a nkúid a mmwáád nhóg ahãg bedálee bébe. ³ Héé áhóbéé áá, “A mbáale, nlãŋge nyé meé, nímén ntógétõke mé mmwáád ríhédé mende á ntyóg-te tómaa bós moosyáál. ⁴ Mõné níme ábë bad béhéde, ndii mõné níme ríchóbé bós áse, bon anën mmwáád ne atóg áde ádíí ahédé mõné rísyáál níme áwóó, rísyáál níme ámbëë atõgnan yãl.”

E’chemléd bé asóg dé nkõŋsé
(Mat 24.1-2; Mak 13.1-2)

⁵ Bembapëe behóg békálé’áá ngáne Ndáb-e-Dyöb ébóó, ngáne belõŋnë chõ kãse é meláá, bon bënëbë-é chõ áte ne mende níme bad bésãngé. Héé Yesue áhóbéé áá,⁶ “Ábën bwëm ábe nyényínéé nén, pónde épë echë aláá ké ahóg déelyãgkë ámín e waáb. Bépãŋtëd mós áte mésyáál.”

⁷ Bënsédéd mós bán, “A-meléed, súútãŋ nën débënlédté? E’chemléd é’héé bélúmëd bán nën áhede abenled?”⁸ Yesue antimtén bós áá, “Nyétéd pónde nén mod eepuutád nyé. Ekud é bad épë, á díŋ adém, bédogé nyé, mod téé áá mós módé Ane-awë-Béwógté, béhñb bán e’pun bé asóg é’péde áte. Bon nyéehíáé bós. ⁹ Nzé nyéwógé-é bán bel é’wante’, káa bán ekide épãŋge áte, modmod eebáá’. Mmën mekan mésyáál métãŋgéné abenled, bon saké mós mélúmëd bán, asóg ámáá ape.”¹⁰ Héé álãŋgëé bós áá, “Alõŋ ahóg détyëemën ádíŋí nzum. Nkamlen nhóg-ke rítyëemën nímíní. ¹¹ Ndõõb eëñãŋnéđ áse ngíne-ngíne. Nzaa ne nkolé bēbē hõm ásyáál. Mekan níme mébãŋte bad mébë. E’chemléd é’mbáábãaa bõmpë hëbíd ádyõb. ¹² Mmën mésyáál méđëbenléd, béhë nyé abum ámín, bétãgté nyé. Bëkéén nyé á ndáb é mekáne, békáád nyé áwed, béhé-é nyé á mbwóg. Nyébii-é bán, bépëén nyé á’sõ é’ kãŋ é bad ne benkamlene áyãl e díŋ adém. ¹³ Nê débe nyé etál pónde eched, áláa bós mekan mésyáál níme nyésõŋténé á yãl echëm. ¹⁴ Né-óó, nyémãd á nlem té ngen póg bán nyéetãŋgenéé atãg áte ngáne nyékãá’é. ¹⁵ Mmën mëbe nyé dyam áde nyéhõbpe ne debýéé áde nyéhõbennë dós, nyaa echë ábën bad bé ekóyí béehenlé nyé atýëemën. Béehël-láá ahõb bán dyam áde nyéhóbéé déetãŋgenéé. ¹⁶ Kãŋne besóó ne benyoó, bósõbe áben baányan ne bën, bën bépalé nyé áte, béwúú-é nyé nguse é bad. ¹⁷ Bad bésyáál békóó nyé áyãle díŋ adém. ¹⁸ Ké nê, dyamdyam déebenlé nyé, ké mbum e esid póg éebós’é nyé á nló. ¹⁹ Nyékan nlem ábel nyékud e’soosõŋ.”

Yesue áhóbé ngáne
dyad á Jerusalem dépãá’é

(Mat 24.15-21; Mak 13.14-19)

²⁰ Yesue anláá bembapëe áá, “A pónde eche nyényínnë sãnze éláŋnéde dyad á Jerusalem, dós nyébii’ é bán ekide ehede apãŋted áte. ²¹ Nzé nyényíné nê, bad ábë bédé á Judeya bétõm mehélé béke bésõõm á e’kone mín. Ane awë adé á dyad-të wë, ából. Awë mós-é adé ámbíd e ebwóg eéatõgné mós asól á dyad á Jerusalem. ²² Ayãle nën, nímé mesú níme ríhóbéé nê, médii e’pun bé nkógsen. Pónde eched dós mekan níme méténlédé áse mélõnnë. ²³ Ebë ebébtéd ne

bebaad ábe bébē nkoḡ ne ábe bémwāḡḡtē nímé mesú. Ayāle nén, metake híin mébē á nkòḡsē-te, enén nyongel e bad ékúð-te metuné bwāmbwam. ²⁴ Adén aloḡ á bad déwē á bel-tē. Békòb nguse é bad nées betāḡ, békēēn bō á meloḡ mémpēe. Bad ábe béesē bad bé Israel békagḡtéd dyad á Jerusalem áte, káḡḡ ne pónéd echē Dyòb átiínédé bō émaá áte.

Epē é Mwān-a-Moonyoḡ
(Mat 24.29-31; Mak 13.24-27)

²⁵ “Etondeé bōobe ngon ne betintē bélúméd e’chemléd. Edíb é nkwe édum áte, étog nées ahòppe dé edíb. Nén dékòbéd bad bé meloḡ mé nkòḡsē mbwòḡ káḡḡ béēbyē’ nées bébēléé. ²⁶ Bad bépimén ne mbwòḡ ní ngine áyāle ebébtéd éche éhúe á nkòḡsē, ngine-’e éche édé ámín enāḡḡd á e’dii. ²⁷ Ene pónédé dōó bényínnē nées Mwān-a-Moonyoḡ áhúé’ é mbag-té ne ngum ne ehúmé é ngine. ²⁸ Á pónédé eche nyényínnē nées nímén mekan mébóótédé abenled, nyétyeem ámín, nyésád díð, áyāle nén pónédé e e’soosoy emaa nýe ape áte.”

Mel méyáḡte syānē debyéé
(Mat 24.32-35; Mak 13.28-31)

²⁹ Héé Yesue álāḡḡéé bō ene ngan, aá, “Nyénon alín á ngal bwām, káa bwel ké é héé bémppēe. ³⁰ Abíd áde byaá é’bootadté bō abíd, nyébēn nyébele nyébíí bán nchoḡ nímáá abé benben. ³¹ Melemlem nze nyényíné nímén mekan mésyāál mébenlad, nyébíi nín bán, nkamlen ní Dyòb nkwoḡé ape. ³² Ne mbále, nlāḡḡe nýe nén mēé, enén nyongel e bad émaá’é káḡḡḡne nímén mekan mésyāál mémáá abenled. ³³ Nkoḡ ní mín ne nkòḡ rísé bémaá boḡ ábēm e’yale bébē abé ne abé.

Nyétéd pónédé

³⁴ “Nyétóo nén nyéetómté echen pónédé esyāál ádyé ndyééd ne ámwé mím bwāmbwam. Nyéebúde-’e atag áte áyāle mekan mé aloḡḡé. Nze nyébele nē, né échē epun étān nýe taléd nées melám. ³⁵ Epun échēd épíi moonyoḡ asyāál awé adé á nkòḡsē. ³⁶ Nyétéd pónédé, pónédé esyāál. Nyékáñne bán nyéwòḡḡ ngine átom nímén mekan níme mébenléd áte, ábel nén nyéḡḡel atyéem á’sō wēé Mwān-a-Moonyoḡ.”

³⁷ Mmē mesú mésyāál Yesue ayáḡt’é áá bad á Ndáb-e-Dyòb. Nze ngukél empē, áke anāā á ekone é Menzab. ³⁸ Nze bín bēnsāá sāḡḡén, ekud é bad éhyágáá mó atán á Ndáb-e-Dyòb áwòḡḡen mó.

22

Békíi kun áwúu Yesue
(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Jón 11.45-53)

¹ Bōob-pōó, Ngande e Ewele-é-Ngēn emmad abé benben. Enén ngande ebédéé díñ bán Nnyíme-ámín. ² Beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé béhéde’áá nzii echē béwúé’é Yesue á mesoam-tē. Bébáá’áá pen bán bad bésòḡḡḡen.

Judasé akwēténé ásóm Yesue
(Mat 26.14-16; Mak 14.10-11)

³ Satane ansól mbapee awe Yesue nhóg áte, awé béchḡḡéé bán Judasé. Díñ démpēe démbē mó bán Iskariode. Ambé nhóg átiñtē bembapee dyòm ne bébe. ⁴ Héé ásyāḡḡé boḡ, áke atán beprise bémháá bōobe bekamlen bé Ndáb-e-Dyòb, ábel ntíi ásóm Yesue áwāb. ⁵ Nén dénwòḡédé bō menyinḡe bwāmbwam. Bóbōo bémppē á nchemten. Bénlāā mó bán bésábé mó mōné. ⁶ Mō-’e ankwenén. Dōó ábóótédé nzii aḡed ásóm Yesue áwāb ésebān bad bébíi.

Yesue aboḡsan Ngande e Nnyíme-ámín
(Mat 26.17-25; Mak 14.12-21; Jón 13.21-30)

⁷ Bōob-pōó, epun é ngande e Ewele-é-Ngēn áde béwúé’é ndyoyḡ ní mbód mé Nnyíme-ámín empē áte. ⁸ Dōó Yesue álóméé Petro bō Jón aá, “Nyéke nyéboḡsēn syānē ndyééd é Ngande e Nnyíme-ámín.” ⁹ Bēnsédédé mó bánken, “Héé wédḡḡé wéé séke séboḡsēn ádyé chí?” ¹⁰ Dōó ákwentanné aá, “Nyénone’. Nze nyépédé á dyad-tē, mod ábomén nýe awé apémé apom dé mendíb. Nyéḡḡíd mó á ndáb ké ehéé eche ásoñlē. ¹¹ Nyéllāa nwóó-ndáb bán, ‘Awed meléede aáken, héé toḡ e beken edíi echē módyēē ndyééd é Nnyíme-ámín áte ne abé bembapee?’ ¹² Bélúméd nýe toḡ echē ekalé áte eche bēnáppe áte. Ene toḡ edé ámín á ndáb-te. Nyébele syānē mboḡsēn ní ndyééd áḡed.” ¹³ Dōó békíi, bétán-ne mekan melemlem ngáne ánlēbēéé bō, bēmbōsēn-ne ndyééd é Ngande e Nnyíme-ámín.

Ndyééd e Sāḡḡá
(Mat 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Kòr 11.23-25)

¹⁴ Ade pónédé e ndyééd épédé áte, Yesue andyéé á tébele ne bembapee bé nlómag. ¹⁵ Héé álāḡḡéé bō aá, “Mendāḡ bwāmbwam méé ndýé enén ndyééd é Nnyíme-ámín ne nýe boḡ

ńkude metuné. ¹⁶ A mbále nlan̄ge nyé meé méedyáá chó ámpē kóş̄n ne á pónđe echē Dyōb délonēdtē chó mbon á pónđe echē nímē nkamlen mēpēé áte.”

¹⁷ Dóo átédé mbwendé, bon̄ ábagé Dyōb mekenag, álan̄ge-ē bó aá, “Nyékob nén, nyémwē, nyétómted nhóg ne aníní. ¹⁸ A mbále, nlan̄ge nyé meé bootya ɓɓɓ áke á’só, méemwáá nímén mím ámpē kóş̄n né nkamlen ní Dyōb nípédé áte.”

¹⁹ Antéd káñne ewele, ábe Dyōb mekenag, ákabtdé chó áte, ábe-ē bó chó aá, “Echem yál nén, ebágnédé áyál echēn. Nyébele nén ákamten me.” ²⁰ Ade bémáá ndyééd adyé ambēl melemlen ne mbwendé ní mím. Anhób aá, “Mmén mbwendé ndíi melē mékš̄lē níme nsógténé ne mekií nímēm, níme mēsýogé áyál echēn.” ²¹ Bon̄ nyénone, mod awē akíi me ntúré, adyág ndyééd ne me hén.” ²² Mwán-a-Moonyon̄ áwē ngáne éténlédé, bon̄ medim ne ane mod awē ášóm mós. ²³ Héé bembapēē bēn ne bēn bēbóótédé nhóg ne aníní ásédé, ábíi bó mod awē ábēl enén ndín e dýam.

*Bembapēē béswan̄tan t̄ñgēne
mod awe adé ambáá*

²⁴ Bembapēē bēn ne bēn bēmbootéd aseleñ, bēhedé ábíi bó mod awē adé mod ambáá áwab t̄ntē. ²⁵ Dóo Yesue álan̄geé bó aá, “K̄ñ é melon̄ élúmtē nyan̄len amín e bad ábe békamlanné. Benkamleñe béchage yál bán, ‘Ebon̄-nlémē.’” ²⁶ Bon̄ éet̄ñgēneé abé nē áf̄ntē echēn. Embon̄ bán ane awē adé mod ambáá áf̄ntē echēn, átim néē ane awē atómténé mpín abé. Ane awē mós-ē alyógte, átim néē mbáledē. ²⁷ Nzé bad bédé bébe, nhóg adyéé á tébele, aníní-ē abenle mó, ahéé atóme waáb e’del áte? Saá ane awē adyéé á tébele-ye? Bon̄ me, ndé áwen t̄ntē néē ane awē abenle nyé. ²⁸ Nyéé nyédé bad ábe bēwéséné me á pónđe eche ńkúde metuné. ²⁹ Ngáne Titēe ábágé me kunze ákamlen, né-áá mémpē mébéé nyé. ³⁰ Nén débēl nyédyé ndyééd, nyémwē-ē mím hóm ahóg ne me áwem nkamlen-tē. Nyé mod tē adyéé-ē á atii dé nkamlen, nyékáádtē metúmbé mé Israel dyóm ne mébe.

*Yesue ahóbé á’só é’ pónđe áá,
Petro ábāñ mó áyál*

(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; J̄on 13.36-38)

³¹ “A-Sim̄on, N̄oné! Satane akudé kunze ákag nyé moosyaál, ákab-pē nyé áte. Abane bé bwám ne bé mbéb n̄ngáne mod apebe kón eche bésálté. ³² Bon̄ nkánnédé wē meé adúbe áde éwóó déesudé. A pónđe echē w̄timénné me ámpē, éwéd baányon̄ áte.” ³³ Petro anhób aá, “A-Sán, ké á mbwog dóo bétimnéé wē káa á kwééd, mbōş̄séné wē ahíd.” ³⁴ Dóo Yesue álan̄geé mó aá, “Nláa wē, a-Petro, nchóm-a-kúb adēhób aá móto’o’ nkuu nén, wēbāñ me áyál ngen éláán.”

Pónđe é metake ekwogé ape

³⁵ Dóo Yesue ásedtēé ábē bembapēē aá, “A pónđe eche ménlōmmē nyé ésebán nyéewánlé ekwē é ngáb, káa ekwē, káa metámbé, nzé-chómé nyéntōgkē?” Bembapēē bēnkwen̄tén bán, “Chómchóm.” ³⁶ Dóo Yesue álan̄geé bó aá, “Bɓɓ-pɓɓ, mod awē awóó ekwē é ngáb ké’ē ekwē, áwále áyál. Ane awē mós-ē eewóo nkwaté, ášóm nímē nkobe, áchan nkwaté. ³⁷ Nlan̄ge nyé meé kálag e Dyōb ehóbé aá, ‘Bébánné mó nchoo nhóg ne bechí’b.’ Né-áá ébenlédé áyál echēm. Et̄ñgēné ébenléd áned.” ³⁸ Bembapēē bēnláá mó bán, “A-Sán, n̄oné, séwánlé nkwaté nibe hén.” Mós-ē antim̄tén bó aá, “Désob nē ɓɓɓ.”†

Yesue akii akáne á ekone é Menzab

(Mat 26.36-46; Mak 14.32-42)

³⁹ Hé dóo ábidé á ebwóg, áhídé á dyad-tē, ákē á ekone é Menzab ngáne ámmenténné abēl. Bembapēē bó-ē bēnhíd mó ámbíd. ⁴⁰ Ade bépédé áwed anláá bó aá, “Nyékáñne’ bán mekágsen méepiidé nyé.”

⁴¹ Ansyáó bó á nkg, asidé mwā nchabnede, akóg mebóbón, ákännē nén aá, ⁴² “A-Tē, nzé ébōñnéde wē, ékōbēn me nímén metuné. Bon̄ ké nē, saké ngáne ébōñnéde me, bon̄ bēl ngáne ébōñnéde wē.” ⁴³ Ade Yesue ákánneé nē, ángel embid ádyōb, éhye ewéd mó áte. ⁴⁴ Anwéd mekáne áte ngáne ámbēé á ndutul-tē. Ebábé eche ébidé mó á yál émbē ngáne metósé mé mekií, étēñē’ á ndɓɓ taáb, taáb.† ⁴⁵ Ade ámáá akáne, antyénem amín, áke wēé bembapēē bēbédé. Antán néē békúnéé áyāle ndutul e ngíne. ⁴⁶ Dóo ásedtēé bó aaken, “Cheé nyékúnéé? Nyépáde ášē, nyékáñne nén mekágsen méepiidé nyé.”

Békóbé Yesue

(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; J̄on 18.3-11)

* 22:20 Donje á kálag dé’só éewóó é y’ale ábe Yesue ámbid e Echem yál nén; á nchoo 19 ne nchoo 20 rísyáál. † 22:38 Désob nē ɓɓɓ; káa Nē ákwógé. ‡ 22:44 Donje á kálag dé’só déewóó é nchoo 43 ne nchoo 44.

⁴⁷ Yesue eépedéé ké amad á nsal dáo amute á bad ápedé. Mod awé antómén bó abédéé Judasë, mbapëe nhóg áfínté e bembapëe dyóm ne bébé ábe Yesue. Apedé-áá Yesue á nkg ahé mó tál. ⁴⁸ Bon Yesue ansedéd mó aá, “A-Judas, nédē ahé áde éhéde Mwān-a-Moonyon tál ádíi ášóm mō-yē?” ⁴⁹ Ade bembapëe ábe bōabe Yesue bébédé áhed bényíné dyam áde áhede abenled, bénsédéd mó bánken, “A-Sángú, sēhēle séwān ne mímed nkwaté-yē?” ⁵⁰ Héé mbapëe nhóg átomté nkwaté, ášēlē ntāy awé prise ambáá etúu é ekáá émbáá. ⁵¹ Bon Yesue anláá bó aá, “Nyésob nē bōab!” Ansídtén mó ene ped e etúu, ádid mó bwām. ⁵² Héé álāngéé beprise bémháá bōabe benkamlene bé mészénze mé Ndáb-e-Dyób ne belyáged bé dyad, bad ábe bēnhye mó akób aá, “Nchīb móo nyéhyédé akób, bon nyéwálé nkwaté ne mbid-ē?” ⁵³ Mbwe téé syānē debágáá á Ndáb-e-Dyób, nyēnkēmbánné me ké ekáá á yāl. Bon echen póndé epedé bōab. Ehíntén chíó édé á nkamlen bōab.”

Petro abáá Yesue á yāl

(Mat 26.57-58, 69-75; Mak 14.53-54, 66-72; Jōn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Héé békóhé Yesue, bon békéené mó, bēfímēn mó á ndāb wée Prise Ambáambáa. Petro mó-ē ahidé áá bó ámbíd mwá etún. ⁵⁵ Bēnkonéd muú áfínté e dyad, bad beláden áhed. Petro mómpē anhyé adyēe áhed. ⁵⁶ Mbáledé a mmwáad nhóg annyín nēe Petro ádyéé á nkg ní dū. Dáo ánóné mó chíóy, bon áhōbē’ áá, “Anén mod mómpē ambé ne Yesue.” ⁵⁷ Bon Petro antāy aá, “A-mwān-a-mmwáad, meebii’ é me mó.”

⁵⁸ Eebeméé áte, mod ampée anchem mó. Anhób aá, “Wēmpē edé nhóg áwāb echon.” Bon Petro anhób aá, “Amúé, weéhyāg me ngáne áyāl.”

⁵⁹ Ambíd e háwa póg mod ampée ambádnén aá, “Ntāntēn ké nhóg méesaá. Anén mod abédé ne Yesue, áyāle adii mod a Galilia.” ⁶⁰ Bon Petro anhób aá, “A-mod-e-ngé, meebii’ é chíóm éche mmōy ékoo’ é ahób.”

Abwōg-ábwwōg áde áhóbé nē, nchóm a kúb antóy. ⁶¹ Héé Sāngwéé ákúnné bon mīd mébomé bó Petro. Dáo Petro áwémtné e’yale ábe Sāngwéé ánlāá’ é mó aá, “Nchóm-a-kúb adēhōb aá mótoō’ chíi nēn, wēbāy me á yāl ngen éláán.” ⁶² Héé ábíde á ebwōg, abólé-ē awé. Anchií bwāmbwam.

Bébómtédé Yesue, bēwélé-ē mó

(Mat 26.67-68; Mak 14.65)

⁶³ Bōab-pōá, bad ábe bēnóné’ áá Yesue bēmbóotéd mó awel, bēbómtád mó, ⁶⁴ bēkanj mó mīd, bēsēdtē mó bán, “Láá sé, nzé-módé abómé wē?” ⁶⁵ Bésyáá’ áá mó nzyāy nyaa ne nyaa.

Bépééné Yesue wée belyáged bé dyad

(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Jōn 18.19-24)

⁶⁶ Nēe bīn é’sāngé, bad bémháá bé Israēl, beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé bēnkób mbom, bēpēēn Yesue áwab káánsel. ⁶⁷ Héé bēsēdtēé mó bán, “Láá sé nzé wē-éé edé Ane-awé-Béwōgté?” Dáo Yesue áhōbēé aá, “Ké menláá nyé, nyéedubéé me. ⁶⁸ Ké mensédéd-te nyé akan, nyéekwēntēnné me. ⁶⁹ Bon bootya bōab, Mwān-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyób á Ngum.” ⁷⁰ Bó moosyáál bēnsédéd bánken, “Nédē wē-éé edé Mwān a Dyób-ē?” Ankwēntén aá, “Nyé bēn-éé nyéhóbé bán nēe édíí.” ⁷¹ Dáo bēhóbéé bán, “Nzōm ehéé empée déhēdeé? Syānē bēn dewógé awé nsāl.”

23

Payledé akáádté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Jōn 18.28-38)

¹ Héé belyáged bé dyad bésyáál bētyéémé ámín, bon bēkéené mó wée Payledé. ² Awed-táá bēbóótédé mó mekan abán áyāl bán, “Sékóhé anén mod ngáne ápuutadté sé alonj áte. Ahóbé nēn aá, séesaanád Kaisēe tááse, áhōbē-ē nēn aá, mó mwēn móó móde Ane-awé-Béwōgté, néde ahóbé’ áá móde kāy.” ³ Dáo Payledé ásedtēé Yesue aáken, “Wē-éé edé kāy e bad bé Israēl-ē?” Yesue ankwēntén mó aá, “Ngáne éhóbé.” ⁴ Bon Payledé álāngē beprise bémháá ne amute á bad nēn aá, “Meenyínéé atōte ké ahóg áde anén mod ákwééné.” ⁵ Bon bémbe bēkag á’só, bēhōbē bán, “Anén mod akóne bad ne mam nime áyágtéé á mbwōg e Judeya esyáál. Ambootédé á Galilia, apedé-ē hén bōab.”

Herōde akáádté Yesue

⁶ Nēe Payledé áwógé nē, ansedéd ké Yesue adii mod a Galilia. ⁷ Bēnlūmēd mó áte bán, nē dēn dáo édíí. Ngáne alonj á Galilia abédé áse e nkamlen nime Herōde, Payledé anlóm Yesue áwē. Herōde mwēn ámpē ambé á Jerusalem ene pónde. ⁸ Ayógké mewémten awōy ányín Yesue áyāle áwógé’ áá mó dúu. Ahédé’ áá aá mónyín menyáké nime ábeléé. Né-óó anwōg menyínge áde bēpééné Yesue áwē. ⁹ Ansedéd Yesue ekud é mekan, bon Yesue enkēntimtnēnné mó dyamdyam. ¹⁰ Beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé bēntyēēm ámín, bēbantád Yesue mekan áyāl. ¹¹ Héé Herōde, bōabe éche sánze bēbóótédé mó awōo, bēwélé-ē mó. Dáo

béwāádté mós kase é bwēm, boŋ álómé mós ámbíd wée Payledé. ¹² Nén dēnkāŋ Herode bós Payledé bēntīm asé échē epun; édé ape nē, búmā bénsēbē ekōyí awoŋ.

Bébidté mbakú bán béwúu Yesue

(Mat 27.15-26; Mak 15.6-15; Jōn 18.39-19.16)

¹³ Hē dōo Payledé áládé beprise bémbáá áte nchoo ne belyáged, ne bad bémpée, ¹⁴ boŋ álāŋgē bós aá, “Nyēnsébé anén mod apēen áwēm. Nyé bán apuutad bad nló áte. Bōob-pōós nhdé áte áyāl échē wée nyēbēn nyédíí, boŋ meekóbnéé mós dyam dé mbéb ké ahóg áde nyéhósbé bán abelé. ¹⁵ Ké Herode ámpé eekóbnéé mós awusé ké ahóg, né-’aá akásá boŋ álómé mós ámbíd. Bōob-pōós dyam dé mbéb ké ahóg déesaá áde ábélé áde álúmte bán atāŋgéné kwééd. ¹⁶ Né-’ós mēhāb békúidé mós, rítādē mós, ákag.”* ¹⁸ Dōo amute ásyāāl ábónéé bán, “Téd anén mod, éwúu mós! Bídted sé Barabase.” ¹⁹ (Barabase abédéé mod awé bēnhēē á mbwōg áyāle bel ábe ámbootédte á dyad-tē ne awúu áde áwúé’áá bad.) ²⁰ Ngáne Payledé ánwōŋgē mewēmten átēde Yesue, ambé aláá bós nē ámpé. ²¹ Boŋ bémbē bébōnē’ bán, “Bomé mós á awōg! Bomé mós á awōg!” ²² Alnáá bōmpē ngen éche élónténé éláán aá, “Áyāle chán? Ebébté éhéé ábélé? Meekóbnéé mós awusé ké ahóg áde atāŋgéné kwééd. Né-’ós, mēkúidē mós, rítādē-’é mós, ákag.” ²³ Ké nē bémbē bébōnē’ bán ábome mós á awōg. Kásŋ ne á asóg, échab ehósb énkobnéd. ²⁴ Payledé ámbídéd mbakú aá, mós bēl nēŋgáne béhósbé. ²⁵ Antédé mod awé bēnhōbpē, awé ambé á mbwōg áyāle bel ne awúu áde áwúé’áá bad, boŋ ábagé bós Yesue aá, bétiméd mós ngáne bédásá.

Bébómme Yesue á awōg

(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Jōn 19.17-27)

²⁶ Ade sánze ékeēnéé Yesue á hōm dé mpanag, émbomén Simōne, mod a dyad á Sirine. Anén mod ámbíd á mwā dyad awé adé á ahāŋgē. Héé békóbbé mós, bépémtéd mós awōg áde Yesue bán áhídne mós dós ámbíd.

²⁷ Atínté e ndun e mod échē enanáá Yesue ámbíd, bebaád bémbē áwed, béchyé’áá, bélebe-’é mós. ²⁸ Dōo Yesue ánóné ámbíd, álāŋgē bós nén aá, “A-bán bé bebaád bé Jerusalem, nyéechyē’ mē, nyéchyē’ échen yāl ne áben bán. ²⁹ Nhóbe nē áyāle nén e’pun é bín é’húe, áde bad béhōbpē bán, ‘Nnam ne ábē ábe bédé ekom, ne ábē ábe béechyāā’, ne ábē ábe béémwāntē mbéd!’

³⁰ A pónéd eched dōo bad bēlāŋgēē mbōod bán, ‘kúmtéd sé ámín,’

káa e’kone bán,

‘kútén sé.’

³¹ Nzé bébele’ rímén mésyāāl bōob, áde bwel é’lyógé é’díí mendíb áte, chán-náa bébenlé áde bwel bēkinnē-yē?’

³² Bōob-pōós bēnkēén e’bébtéd é’ bad é’be, ápan bós nchoo ne Yesue. ³³ Ade bépédé hōm áde béchagéé bán Ebōŋgél é Nló, bēmboméé Yesue á awōg, ne ábē e’bébtéd é’ bad é’be. Bēmboméé nhóg á ekáá é emwēd, aníní-’é á ekáá émbáá. ³⁴ Héé Yesue ákánneé nén aá, “A-Sán, lagsén bós áyāle béebíí’ é chōm éche bébeleé.”† Sánze énsíd mbambú, ákab mbóté éche Yesue. ³⁵ Ndun e mod entyéém á nkag, bēnoné’ chōm éche ébenlad. Boŋ benkamlēne bé Israel béwéláá mós, béhōsbé bán, “Achōŋté’áá bad bémpée, áhood-tōós eche yāl, nzé ne mbále mós adé Ane awé Dyōb Apwédé, boŋ Áwógéd-te.”

³⁶ Sánze chōmpē éwéláá mós. Empiinéd mós ebéntéd é mím, ³⁷ élāŋgē mós bán, “Nzé wée edé kāŋ e bad bé Israel, ésoŋ echoŋ yāl!”

³⁸ Bēntél áwe nló ámín nén bán, “Kāŋ e bad bé Israel chíó nén.”

³⁹ Atínté e ábē e’bébtéd é’ bad é’be ábe bēmboméé bōobe Yesue á awōg, nhóg ansyāj mós aá, “Saa wē edé Ane awé Dyōb Áwógté-yē? Sōŋ-’é echoŋ yāl, ésoŋ-’é sémpē!”

⁴⁰ Boŋ aníní mod ankané waáb áte aáken, “Weebáá’ é Dyōb-’é? Sóo bad bébe dekadé melemlē mé nkógsen níme mōmpē ákúidé. ⁴¹ Boŋ pen, nkógsen níme dékúidé, rítāŋgéné ne níme sóo mbéb. Boŋ anén mod eébeleé dyam dé mbéb ké ahóg.” ⁴² Héé ane mod ábádéé ahósb aá, “A-Yesu, sōn, weéchatán mē á pónéd eche wésōnlē á nkamlēn.” ⁴³ Dōo Yesue álāŋgēé mós aá, “A mbále, nlāŋge wē mēé, chíi nén dēn wēbē ne mē á Paradis.”

Yesue awédé

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Jōn 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Bōob-pōós bín bémbē dyam kād. Etondeé andím, ehíntén ékwē-’é ekíde áte ésyāāl kásŋ ne á ngāj éláán. Abad áde dēnkāb Ndáb-e-Dyōb áte dénsalé áte e’ped é’be. ⁴⁶ Hē dōo Yesue

* **23:16** Donje á kálag dé’ sós ábádé nchoo 17: Bōob-pōós, mwē téé, nzé Ngande e Nnyíme-ámín embé, Payledé antāŋgén bad bé dyad mod a mbwōg nhóg achenned. † **23:34** Donje á kálag dé’ sós déewóó’ é: Héé Yesue ákánneé nén aá, “A-sán, lagsén bós áyāle béebíí’ é chōm éche bébeleé.”

álébpé esaád aá, “A-Tē, áwōñ mekáá dōo rílyógé échem edáádāñ!” Amaa’-aá ahób nē, amīl-é nlem, awé-’ε. ⁴⁷ Ade mod ambáá a sánze ányíné nē, ankéméd Dyōb nēn aá, “A mbále, anén mod abédé-’ε mod a bwám.” ⁴⁸ Nēε ndun e mod eché enhyē anōn, ényíné mekan mé ményáké níme mébénlédé, mod téé ambán ekáá á nlem, ásūε’ á ndáb. ⁴⁹ Yesue ábe besón bésyāāl ne bebaád ábe bémbootéd mó anan ámbíd se á Galilia, bényēem etún, bénóné nímén mekan mésyāāl.

Bélimmé Yesue

(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Jōn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Bōob-pōō mod ambé awē abédé dīn bán Josebe. Anén mod ambíd á dyad á bad bé Israel áde béchagēé bán Arimatia. Abédé mod a edúbé. Abédéε mod a bwám, asāj-’ε. Kénεε abédé mod a káánsel enkēnkwenténné mbakú eché ábíníi belyóged bé dyad bémbídedtē áwútu Yesue. Abédé mod nhóg awē anlyóg nlem nēn aá epun épé éche Dyōb dékōbpé nkamlēn. ⁵² Ankē Paylede acháj aá, ábe mó ndim níme Yesue. ⁵³ Nēε ákúidé kunze, anhúd mó á awōg, akāān mó kase e mbóm, áke alímé mó á soñ eché bépówógé á eláá-tē, éche béésēhpéé mod alíme áte. ⁵⁴ Nēn démbē á Mbwe mé mboñsén, áde mbwε-mé-nkōme-áte ríhédé’áá abootéd. ⁵⁵ Bebaád ábe bémbootéd Yesue anan ámbíd se á Galilia, bénhíd Josebe, bényín soñ, bényín-ne ngáne bénánté mó ndim á soñ-tē. ⁵⁶ Dōo bétímé ámbíd á dyad-tē, béboñsán mōg ne mekún níme bēnabnadté ndim. A mbwε-mé-nkōme-áte bēnkōmē áte ngáne mbéndé e bad bé Israel étífidé.

24

Yesue apuúdé

(Mat 28.1-10; Mak 16.1-8; Jōn 20.1-10)

¹ A epun é’sō, nédé á Sōndé mbwεmbwε pírib, ábe bebaád bēnkē á soñ. Bēnwālē mekún mé ndim níme bémboñsēnné. ² Béntān nēε aláá áde bēnkōlōnnē nsāl rí soñ ásyáñgé á e’dii. ³ Bēnsāl á soñ-tē, boñ bēnkētānné ndim níme Yesue áwēd-te. ⁴ Nēn démbootéd bó ataged á mewémten. Dōo bad bébe bēbídé taléd, bētyéém bó á nkōg ne mesāñ níme mékine’ áte. ⁵ Ne mbwóg bwāmbwam bēnsōñ mīd ásē. Hēε ábe bad bébe bēlāngēé bó bán, “Cheé ékás boñ nyéhédé mod awē adé á alōngé áfínté e bad ábe bēwédé? ⁶ Éésaa hén, apuúdé. Nyékamtēn ngáne ánlāá’ é nyé, áde abédé á Galilia, ⁷ aá bétāngēné Mwān-a-Moonyoñ abε á mekáá mé bebel bé mbéb, bēbōmē mó á awōg. Boñ ápuú á e pun ábe é’lōnténe é’lāán.” ⁸ Hē dōo ábe bebaád bēkámnténe ábē e’yale.

⁹ Ade béhúú á soñ, bēnkálé bembapεε dyōm ne nhóg ne ábíníi bēmpēε mam mésyāāl níme bényíné. ¹⁰ Bebaád ábe bēnkálé bembapεε bé nlómag nímén nkalañ, bēbédεε Maria Magdalene, Joanaa, ne Maria, nyaá awe Jemse, nchoo ne bebaád bēmpēε. ¹¹ Boñ bembapεε bé nlómag bēnwémten bán ene pále edfí ngwēl. Bēnkéndúbéé chō. ¹² Hē dōo Petro apádté ásē, boñ ányōgté á soñ. Ade ápédé áwēd anwúlēn ásē, ánōn soñ áte. Anyín dāsō mbóm chēmpēn. Dōo ásúú á ndáb. Mewémten mékógládtáá mó áte tñgēne dyam áde ábénlédé.*

Yesue apuúdé bad bébe á nzii e Emōs

(Mak 16.12-13)

¹³ Bōob-pōō, éché epun dēn, bembapεε ábe Yesue bébe békágé’áá á dyad áde béchagēé bán Emōs. Abíd á Jerusalem ápe á Emōs ábédé etún dyam máyl saámbé. ¹⁴ Abé bembapεε békágé’áá bēkalé nímén mekan mésyāāl níme mékébenléd. ¹⁵ Ade békékanlé káññ, dōo Yesue mwēn áhyédé bó atán, boñ áwoñné bó. ¹⁶ Boñ pēn mīd ménkēnnédnédé bó, áchem mó. ¹⁷ Hēε Yesue ásedtēé bó aáken, “Póle ehéé nyépagké akal á eke-tē nēn?”

Hē dōo bētyéémé ne ngōl esyāāl. ¹⁸ Dōo bó mod nhóg awe béchagēé bán Klopase, átimtānné mó aáken, “Emōñ pēn-εé edé nken a mod á Jerusalem, áde wéébii mekan níme ríkēbenléd nímén mesú-ye?” ¹⁹ Dōo Yesue ásedtēé bó aáken, “Mekan méhéé mé?” Boñ bēlāngē mó bán, “Mekan níme mébénlédé tñgēne Yesue, mod a Nazaret. Ambé nkal é’ dáādñ awé ahóbé’áá, ábelé-’ε ndale e mekan á’sō é’ Dyōb ne á’sō é’ baányoñ. ²⁰ Abed beprise bémháá ne belyóged bé dyad bēmbε mó á mekáá mé nkamlēne, ábided mbakú bán bēwúu mó. Dōo bēbómme mó á awōg. ²¹ Boñ sēnlýóg nlem bán, mó adé ane awē áwōbē bad bé Israel. Nēε éhúidé nē áte, chíi dōo álōntan e’ pun é’lāán taa nē ábenlede. ²² Amīn e nē ámpē, nguse é bebaád áfínté echéd bēpēnédé sé menyáké mé pále. Bēnkē á soñ epōg é mbwεmbwε, ²³ boñ bēétānéé ndim níme Yesue. Bēnhūū ámbíd, bēhōbē bán, ángel épíúidé bó á ndōg-te, élāngē bó nēn bán, Yesue adé á alōngé. ²⁴ Nguse é bad áfínté echéd énké á soñ, bétán chō melemlēm nēngáne bebaád bēnhōbpé, boñ béēnyínéé mwēn.”

²⁵ Dōo Yesue álāngēé bó aá, “E’yóklé é’ bad bóo nyédíi. Nyéewámsánné mam mésyāāl níme bekal bé dáādñ bēhōbē adúbe! ²⁶ Ngōmē éhédnádtáá bán, Ane-awé-Béwōgté ákud nímén

* 24:12 Donje á kálag dé’só déewó’óé nchoo 12.

metake mésyāāl, boŋ akud éche ehúmé.”²⁷ Yesuε antógnéd bó mam mésyāāl t̄ŋgene eche yāl, ngáne méténlédé á Kálag e Dyöb-te, mbooted ne kálag éche Mosεε ne kálag éche bekal bé'ḏaḏaŋ bésyāāl.

²⁸ Ade bépédé benben ne dyad áde békágé'áá, Yesuε anlúméd byánán eke élyágé édé mós'ós. ²⁹ Boŋ bénkēŋ mós bán, “Hyē édyεε áwēd ngáne b̄ŋn é'máá ahín, pónde-ε emaa atom.” Dóo áhídé bó ádyεε áwāb. ³⁰ Ade bóbbāo bédyéé áse á tébele ádyé ndyééd, antéd ewele, ánāméd chó, ásál chó áte, boŋ ábagé bó. ³¹ Hē dóo m̄ŋd métánlédé bó, boŋ béchemé mós. Dóo ányóó bó á ḏid-te. ³² Bénlāā nhóg ne aníní bán, “Ngómé n̄lém r̄hógkáá syāné á abum áde ákánlé'áá syāné á nzii, boŋ átēnlād syāné Kálag e Dyöb?”

³³ Abwōg-ábwōg dóo bésyāngé áse, boŋ bēŋm-me ámbíd á Jerusalem. Dóo bétáné be-mbapεε dyóm ne nhóg ngáne bēládné áte hóm ahóg bóobε bembapεε bémpēe. ³⁴ Héε bembapεε ábe bétáné á ndáb-te bēlángé bó bán, “Sāngwéé apuúidé ne mbáá, apííde-ε Simōne!”

³⁵ Dóo bó bad bébe bómpē bēhóbé dyam áde ábénlédé bó á nzii, bēhābē-ε ngáne béchémé mós áde ásaléé ewele áte.

Yesuε apíldé abē bembapεε

(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Jon 20.19-23; Mbēl 1.6-8)

³⁶ Á pónde eche békaleé nē, dóo Yesuε mwēn ábidé bó áŋt̄ntē, boŋ álenté bó áá, “Nsaŋ m̄bē ne nyé!”†

³⁷ Mbwóg ménkōb bó bwāmbwam, bēwēmtān bán, bényíné nwú. ³⁸ Dóo álāngéé bó áá, “Cheé nyétagéé áte? Cheé nyényágéé á n̄lém-tē. ³⁹ Nyénōn me mekáá nyénōn-ne me mekuu, boŋ nyéb̄ŋ bán mmēn-εé ndé. Nyékiten me yāl, nyényín nzé nwú r̄wóó nson ne e'hid ngáne nyényínéé nwóó nén.”

⁴⁰ Ade ámáá ahób nē, anlúméd bó n̄me mekáá ne mekuu.‡ ⁴¹ Ade belyágé bényágéé nē ne menyinge mésyāāl, békōglad-tāa á n̄lém-tē, dóo áseḏtēé bó aaken, “Nyéwóó chóm éche bédyágkē hēn-ε?” ⁴² Dóo bēbágé mós esōŋ é súu eché bétúmé. ⁴³ Boŋ ákobé', ádyāg-ke chó áwab e'só-te.

⁴⁴ Héε álāngéé bó áá, “Mmēn mam mós r̄lāngé'áá nyé áde r̄lyágéé ndé ne nyé meé, dyam tēé átāngéne alón ngáne éténlédé áyāl echēm á kálag é mbéndé éche Mosεε ne á kálag é bekal bé'ḏaḏaŋ, ne á Kálag e Ngāse-tē.”

⁴⁵ Dóo ánédte bó debyéé áte, ábel nén bēsōŋten Kálag e Dyöb, ⁴⁶ boŋ álāngé-ε bó áá, “Bétélé á Kálag e Dyöb nén bán, Ane-awē-Béwógté átāngéne metake akud, awé, boŋ e'pun ábe é'lónténe é'láán, ápuu. ⁴⁷ Bétélé bán, bad bēkalé melonj mé bad mésyāāl nén bán, bad bétede ábel dé mbéb á ḏŋn á Yesu, ábel boŋ Dyöb álagsen bó mbéb. Bébootéd bad n̄mē nkalaŋ akale á Jerusalem. ⁴⁸ Nyé-áá, nyédé bad ábe bényinné n̄mēn mekan ḏid. ⁴⁹ Mmēn mēlōmē nyé chóm éche Titē ánhōbpé áá mōlōmē nyé. Boŋ nyélyāg nyédyεε á dyad-tē káŋ né nyékuḏé ene ngine eché ebíde ámin.”

Yesuε apūmmé

(Mak 16.19-20; Mbēl 1.9-11)

⁵⁰ Dóo Yesuε ásyāŋnédeé bó á dyad-tē, ápεεné bó benben ne dyad á Betani. Héε ányéne mekáá ámin, boŋ ánámteé bó. ⁵¹ Ade ánámteé bó nē, dóo áchēnné bó, boŋ apūmmé ádyöb. § ⁵² Abē bembapεε bēmbwōgē mós mebóbōŋ. Bēnt̄m ámbíd á Jerusalem ne menyinge mésyāāl. ⁵³ Békāg-ke á Ndáb-e-Dyöb pónde ésyāāl, ákémed Dyöb.

† 24:36 Donge á kálag dé'só déewóó'ε: álenté bó áá, “Nsaŋ m̄bē ne nyé!” ‡ 24:40 Donge á kálag dé'só déewóó'ε nchoo
40. § 24:51 Donge á kálag dé'só déewóó'ε boŋ apūmmé ádyöb.

Nkalan mí bwám míme Yesuε ngáne

JONE átélé Ndibned ní kálag

Nkalan mí bwám ngáne Jone átélé rílúmte aá Yesuε adii Eyale é Dyöb éche édé á ngíndé ne á ngíndé. Echè Eyale éntím moonyon édyεε-ε átínté e bad. Mmén nkalan, Jone atelé mó ábel bad ábe beláa mó bédúbe nén bán Yesuε, Mwán a Dyöb mó adé Nsoode awé Dyöb dénhöbpé aá móslöm. Anlúmed-te aá nzé bad bédúbpé mó béküd e'soóson.

A kálag té wén á mbooted, Jone alúmte ngáne baahóg béndübεε Yesuε békwentén-ne áhíd mó, álúmté-ε ngáne bémpée-ε bétánjánáa mó, béekwentene-ε mó adúbe. E'ped 13-17 é'hóbe tângene abé áde Yesuε ne ábè bembapεε bémbεε pónde esyáál kááj ne epun éche békóbé mó ne mam míme ánláá' é bó ene pónde esyáál. Jone ahóbé ámpé aá nzé mod adúbpé Krístæ áküd alongé áde déemaá'.

Nkabted ní kálag

Ndibned 1.1-18

Jone, Ndusene ne bembapεε bé'sō ábe Yesuε 1.19-51

Nsón míme Yesuε 2.1-12.50

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne Jerusalem 13.1-19.42

Mpuu míme Sánjwéé ne alúmed áde álúmtáá bad yál 20.1-31

Nsógten: Yesuε alúmté yál ámpé á Galília 21.1-25

Eyale éntím moonyon

¹ A mbooted, byánán Dyöb déhög nkönsé Eyale émmad abé. Eyale émbε ne Dyöb. Eché Eyale ébédeé Dyöb. ² Káájse á mbooted Eyale émbε höm ahóg ne Dyöb. ³ Dyöb démberléd éché Eyale áhög bwém é'syáál. Chóm ké ehög éesaá éche Dyöb dénhägk ésebé ne Eyale. ⁴ Alongé ásyáál dēnhūū ne Eyale, áde alongé dō-áá ápínidé baányon e'nyínen bé ekíde. ⁵ Abé e'nyínen bé ekíde é'pene' á ehíntén-té, ehíntén ééhāléε bó abóded.*

⁶ Mod nhóg ampé awé Dyöb dénlömmé. Dín démbε mó bán Jone. ⁷ Jone ampé áláa bad tângene ábè e'nyínen bé ekíde, ábel nén bad bésyáál béwög, bédúbe-ε. ⁸ Saké mwén abéde ábè e'nyínen bé ekíde. Ampé ábid mbón tângene ábè e'nyínen bé ekíde. ⁹ Eyale chōó ébéde e'nyínen bé ekíde é' mbále ábè e'nyínte' moonyon asyáál ekíde. Mó-áá apagé áá á nkönsé-te. ¹⁰ Abéde á nkönsé-te, bon kénéε Dyöb dénhägk nkönsé ne mó, nkönsé ménkénchemmé mó. ¹¹ Ampé awé dyad bon ábè bad bēnkēnkobpé mó. ¹² Ké nē, ambé donje á bad kunze ábè bán bé Dyöb. Abé bad bébédeε bad ábe bēnkō mó ne adúbe áde bēndübεε mó. ¹³ Béesaá bán bé Dyöb nyaa eché moonyon áchyáá' é mwán. Bēnkēmbáá bán bé Dyöb byánán moonyon mó achyáá bó. Dyöb dēn dōó áde awáb Titéε.

¹⁴ Eyale éntím moonyon, édyεε átínté echéd. Anlón ne nsimé, anlúmed-te syáne ngáne mbále e Dyöb ékóó abé. Dennyin éché ehúmé, ehúmé éche saá ábágé mó néε míme mpom mí mwán. ¹⁵ Jone anhób mam áyál eché, anhósd aá, "Anén mod móó rílangé'áá nyé mēé, 'Mod ahúε' ámbíd echēm awé atómé me, áyāle bédéchyáá me, né adé ámín.'" ¹⁶ Alón áde alóné ne nsimé ábélé syáá moosyáál dekudé nnam ámbíd e nnam. ¹⁷ Wéε Mosεε dōó Dyöb démபோdté mbéndé. Bon nsimé ne mbále béhúú ne Yesu Krístæ. ¹⁸ Modmod eényíneε Dyöb mbéd, éétooméé míme mpom mí mwán awé adé Dyöb abé-ε mó á akéb. Mmwēpen mó akidényín mó. Mó abelé bon Tité Dyöbe abyēen.

Jone, Ndusene ahóbé ad

mósaad Ane-awé-Béwógte

(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹ Baámbáá bé Israel bé dyad á Jerusalem bēnlöm beprise ne bad bémpée bé túmbé e Levi wéε Jone, bán béke béseDED mó bánken nzé-módé adíí. ²⁰ Enkēmbangé ahób, bon ampanléd bó áte aá, "Saké me ndé Ane-awé-Béwógte." ²¹ Héε béseDteé mó bánken, "Nzé-5 édíí? Wε-εé edé Elaijaa?" Ankwentén aá, "Aáy, meesaá mó." Bēnsédéd mó ámpé bánken, "Wε-εé edé nkal é'dáádāj awe bésinε-ye?" Antímtén bó aá, "Aáy." ²² Káájne á asog dōó béseDteé mó bánken, "Nzé-5 édíí? Láá sé ábel sétím ámbíd áláa bad ábe belómé sé. Nzé-módé wεwε ehóbé wéε módé?" ²³ Héε Jone átimtanné bó ne e'yale ábe nkal é'dáádāj Yesayaa ánhöbpé aá,

"Méε ndé ehób éche mod awé ahānje' á ehyánje aá, 'Nyétíi nzii eche Sánjwéé.' "

* 1:5 Ehíntén-ne ééhāléε bó abóded káa ehíntén énkénchemmé bó.

24 Bɔɔb-pɔɔ Befarisia bɔɔ bénlɔm ábê bad ábe bémpɛ wée Jone. 25 Bénsedéd mó ámpɛ bánken, “Nzé weésɛ Ane-awê-Béwɔgté, weésɛ-ɛ Elaijaa káa Nkal é'dáádaj awe bésinéé, chee-ɔ édušanné bad?” 26 Hée Jone átimtanné bɔ áá, “Ndusan ne mendíb, boŋ mod adé áfínté echên awé nyéebíí'é. 27 Mó adé ane awé ápɛ ámbíd echêm. Meekwognedé áhune ké nímé nkɔɔd mé metámbé.”

28 Mmán méšyáál mémbenléd á dyad á Betani á múde mé edíb é Jodan nímíníí wée Jone ádušannáá bad.

Yesue, Mwán-a-Ndyɔŋ ní mbód a Dyɔb

29 Néé bín é'sángé, Jone anyín néé Yesue áhúé'é níníí. Hée áhóbéé áá, “Nyénone', Mwán-a-Ndyɔŋ ní mbód a Dyɔb mɔne. Mó ahúde' mbéb ní bad bé nkɔŋsé. 30 Anén mod móɔ rílangé' áá nyé áde ménhɔbpɛ méé 'Mod ápɛ ámbíd echêm awé atómé me, áyále bédéchyáá mé, né adé ámín.' 31 Ké mmén menkémbíí' é mó, boŋ mempɛ rídušan bad ne mendíb ábel bad bé Israel bébii' mó.” 32 Hée Jone ábídeé mbóŋ nén áá, “Menyín nêŋgáne Edáádaj é Dyɔb ébíde ádyɔb néé éláá, éšud mó á nló mfn, ébé-ɛ ne mó. 33 Ké nê, menkénsóŋténne méé mó ne. Boŋ Dyɔb áde dénlɔm me áá rídušan bad ne mendíb démmád me aláa áá, ‘Mod awé wényínné néé edáádaj é Dyɔb éšudé á nló mfn, boŋ étyéém áhed, móšdušén bad ne Edáádaj éche Esáá.’ 34 Nnyíné nímén mekan méšyáál, mbíde-ɛ mbóŋ nén méé mó adé Mwán a Dyɔb.”

Bembapɛ bé'sɔ ábe Yesue

35 Néé bín é'sángé ámpɛ, Jone ambé áhed ne ábê bembapɛ bébe. 36 Annyín néé Yesue átóméé. Adé anyíné mó, anhób áá, “Nyénone', Mwán-a-Ndyɔŋ ní mbód a Dyɔb mɔne.” 37 Adé ábê bembapɛ bébe bówógé nê, bémbootéd Yesue áhíd. 38 Ade Yesue ánoné ámbíd boŋ anyín nêŋgáne behídeé mó ansedéd bó aaken, “Cheé nyéhedeé?” Béntimtén mó bán, “Rabai' (awé adé bán meléede) ‘Héé édyé'é?’” 39 Anláá bó áá, “Nyéhyag, nyényín wée rídyé'é.” Né-ɔɔ, bénkɛ anyín wée ádyé'é. Ade bepédé áhed ébédé dyam ngáŋ éniin é ngukél. Béndyé-ɛ áhed káŋŋ bín é'híntén bɔ. 40 Afínté e ábê bembapɛ bébe ábe bénwóg dyam adé Jone ánhɔbpɛ boŋ behíd-te Yesue, nhóg abédé đín bán Andreyá. Andreyá abédéé Simɔn Petro mwányan. 41 Né-ɔɔ dyam dé'sɔ, ankɛ mwányan Simɔne áhed. Anyíné-áá mó boŋ álángé mó áá, “Sényiné Ane-awê-Béwɔgté” (nédê Krístáá). 42 Dɔɔ Andreyá ápééne Simɔne wée Yesue. Yesue anóné-áá Simone chóŋŋ, boŋ áhóbé áá, “Edii Simone, mwán awé Jone. Béchagé we bɔɔb bán Sepase.” (Adén đín áđii melemlen néé Petro, nê adé ndim e aláá.)

Yesue achénlé Filibe bó Natanié

43 Néé bín é'sángé, Yesue ammád áá mókag á mbwóg e Galilia. Dɔɔ akíí Filibe atán boŋ álángé mó áá, “Hídé me.” 44 Filibe abédéé mod a dyad á Betsaida, melemlen mé dyad adé Andreyá bó Petro bémbídté. 45 Filibe anyín Nataniéle. Hée álángéé mó nén áá, “Sényiné ane mod awé Mosee ántenlé mam áyál eché áwe mbéndé-te. Mó káŋŋne bekal-bé-e'dáádaj bēntenlé mam á yál. Adii Yesue mod a dyad á Nazaret, mwán awé Josebe.” 46 Hée Nataniéle ásedteé mó aaken, “Dyam á bwám áhéé áhele ábíđ á Nazaret?” Dɔɔ Filibe álángéé mó áá, “Hyé ényín.” 47 Ade Yesue anyíné Nataniéle áhúé', dɔɔ áhóbéé áyál eché áá, “Nyénone, mwán a Israel nén sóm-sóm, awé mbeltéd rityéémé!” 48 Hée Nataniéle ásedteé mó aaken, “Chán émwédé me abii'?” Hée Yesue ákwentanné áá, “Filibe adéhób áá móchage we, nnyíné we á alín á ngál sé.” 49 Hée Nataniéle áhóbéé áá, “A meléed, edii Mwán a Dyɔb. We-éé edé kân e bad bé Israel.” 50 Yesue antimtén mó áá, “Edúbpé áyále rílangé we méé nnyíné we á alín á ngál sé. Weényín mam nímé métómé nén.” 51 Hée ábádeé áá, “Ne mbále, nlange nyé nén méé, nyéenyín néé dyɔb ánédnéde nyényín-ne néé ángel é Dyɔb échágkéé éšudé-ɛ Mwán-a-Moonyon ámín.”

2

E'wóngé á dyad á Kana

1 Ámbíd e e'pun é'be, e'wóngé bémbɛ á dyad á Kana á mbwóg e Galilia. Yesue nyaá ambé áhed. 2 Bénlébê Yesue ne ábê bembapɛ bómpɛ á e'wóngé wé. 3 Mím mémmaá áte. Hê dɔɔ Yesue nyaá ápéde áwê boŋ álángé mó áá, “Mím mémáá bɔ.” 4 Hée Yesue álángéé mó áá, “Anyan, weetāngeneé me dyam áde rítāngéné abel aláa. Echém pónde eépédéé.” 5 Hée nyaá akíí bembádele bé ngande bé aláa áá, “Nyébel kéchéé éche álángé nyé áá nyébel.” 6 Bɔɔb-pɔɔ, mbeé é meláá ébédé benben ne áhed. Echê ndin é mbeé chɔɔ bad bé Israel bébánládtáá áhé mendíb áte á nwobe rí yál á pónde e mekáne echáb. Ké ehéé etedé'áá dyam mbwókel e líta e mendíb. 7 Hée Yesue álángéé bembádele bé ngande bé áá, “Nyélóned mbeé ché ne mendíb.” Né-ɔɔ, bénlónéd eché mbeé hɔɔd ne mendíb. 8 Dɔɔ álángéé bó áá, “Nyékɔbe-ɔɔ mendíb bɔɔb, nyékeɛn wée mod awé alyágté' mekan mé nchágé.” Né-ɔɔ, bémbél áned. 9 Ade ane mod áwógléné nímé mendíb níme mémáá mím atim, enkémbíí'é wée mébíde, (boŋ bembádele ábe bēnké nímé mendíb akɔbe bémbíí). Dɔɔ áchágé mod awé akude sámbé,

¹⁰ boŋ aláŋgē mó aá, “Mod téé abelé asébe achágtén bad m̄m n̄mē mébóó. Bad bémaa-’áa mó amwé bwám̄bwam, boŋ ábagé b̄ó n̄mē méebóo. Boŋ wē, etimé ekōngé n̄me mébóó kóáŋ ne b̄óob.” ¹¹ M̄m̄én menyáké n̄mē Yesue ábélé á Kana á mbwóg e Galília móó mébédé ábē e’chemléd é’só. Hē d̄ó-’aá álúmté éché ehúmé, ábē bembap̄e béns̄m̄-me n̄m̄ab n̄lém áwē.

¹² Néé n̄én amáá atóm, Yesue ansyogé á dyad á Kapenahum nchoo ne nyaá, baányarj ne ábē bembap̄e. Bēndyē-’é áwed nguse é e’pun.

Yesue anané bekáb bé nyoŋgé á Ndáb-e-Dyöb
(Mat 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46)

¹³ Adē pónde e Ngande e Nnyíme-ám̄n ékwógé bad bé Israel ape, Yesue anké á dyad á Jerusalem. ¹⁴ Adē apédé áwed, anké á Ndáb-e-Dyöb. Antán néé bad békábé dyon. Bésómé-’áa nyag, mbód ne mbəŋgé, bep̄ele-bé-m̄oné-’é bep̄enlé m̄oné. ¹⁵ H̄éé átédé nk̄oó, amané etaŋgú ánanné b̄ó nchoo ne échab mbód ne nyag á Ndáb-e-Dyöb wē. Amp̄ántéd m̄oné n̄mē bad bep̄enlé-’áa áte, ák̄unē-’é betébelé ábe bep̄enlé-’áa n̄mē m̄oné am̄n mekuu am̄n. ¹⁶ Anláá bad ábē bésómé-’áa mbəŋgé aá, “Nyébíden beláá b̄én á ebwóg. Nyéétimé ndáb échē echem Sárj ndáb e dyon.” ¹⁷ Adē ábē bembap̄e bényíné n̄é, d̄óó békámténé eped é kálag e Dyöb éché éhóbe n̄én bán “A-Sárj, k̄án échē níwóó áyále echoŋ ndáb éwū me.”

¹⁸ H̄éé benkam̄le bé bad bé Israel bétimé ámbid, bésedte mó bánken, “E’chemléd é’héé éhele elúmed sé ábel sébíi bán ewóó kunze ábel enén nd̄in e dyam?” ¹⁹ Yesue antim̄tén b̄ó aá, “Nyép̄arj enén Ndáb-e-Dyöb, m̄lōŋ ch̄ó amp̄é áyále e’pun é’láán.” ²⁰ D̄óó ábē bad bēh̄óbeé bánken, “Enén ndáb échē bétédé móom mé mw̄é m̄eniin ne mw̄é ntóób ch̄óó éh̄óbeé w̄éé m̄óslōŋ áyále e’pun é’láán-é?” ²¹ Boŋ ndáb échē Yesue áh̄óbe-’áa ebédéé d̄ásó eche yál. ²² Né-’óó ámbid eche Yesue áwédé boŋ Dyöb ápuúd mó, d̄óó ábē bembap̄e békámténé dyam ádē ánlāá-’é b̄ó. Béndübē mam n̄mē méténlédé á kálag e Dyöb, bédúbé-’é e’yale ábe Yesue ánh̄ópē.

Yesue abii mod asyáál n̄lém áte

²³ A pónde e Ngande e Nnyíme-ám̄n, áde Yesue ámbēé á dyad á Jerusalem, bad híin béndübē mó ngáne bényín̄né menyáké n̄mē ábelé. ²⁴ Boŋ ké n̄é, Yesue enk̄ensummé n̄lém áwáb, áyale ambíi moosyáál áte. ²⁵ Modmod enk̄ent̄əŋḡenné mó dyam aláa t̄əŋgene mod amp̄ee áyale mw̄en amm̄ád moonyoŋ asyáál n̄lém abii áte.

3

Yesue b̄ó Nikodemuse

¹ Mod nh̄óg abédé bán Nikodemuse. Abédéé nh̄óg awé alyágté-’áa bad bé Israel abé-’é epepé é bad bé Farisia. ² Mb̄wē nh̄óg amp̄é w̄éé Yesue nkuu, aláŋgē mó aá, “A-meléed, séchemé n̄én bán, edii meléede awé Dyöb álómé. Áyále nzé Dyöb déesé ne mod, eéh̄elē-se ábélé mekan mé menyáké n̄mē ébelé.” ³ Yesue ank̄w̄entén mó aá, “Ne mbále, modmod eéh̄elē-se asól á nkam̄l̄en ní Dyöb ésebán achyáádté amp̄é.” ⁴ Nikodemuse-’é ansedéd mó aáken, “Chán mod awé amáá akwog áhele se achyáád ekóólé-ekóólé? Eesaá mbále n̄én bán eéh̄elē-se asól á abum ádē nyaá ngen échē élónténé ébe ábel béchyáa mó amp̄é-ye?” ⁵ D̄óó Yesue át̄im̄tanné mó aá, “Ne mbále, nl̄əŋge w̄e meé, nzé béechyáa mod ne mendib ne Edáádəŋ eéh̄elē-se asól á nkam̄l̄en ní Dyöb. ⁶ Ane awé achyáádté ne moonyoŋ a ekob, adii moonyoŋ. Awé m̄ó-’é achyáádté ne Edáádəŋ é Dyöb adii Edáádəŋ. ⁷ Weebág menyáké ngáne r̄h̄óbe meé ‘Mod at̄əŋḡéné achyáád ekóólé.’ ⁸ Nzé epub éh̄óbe bán ch̄ó étóme’, ped échē édás ake ch̄ó ékagké. Ewóge’ ntogag n̄me ébelé boŋ weebíé w̄éé ébídeé ké’ w̄éé ékagké. Melemem n̄é d̄óó edíi ne mod ké ahéé awé achyáádté ne Edáádəŋ é Dyöb.” ⁹ H̄éé Nikodemuse ásd̄edé mó aáken, “Chán n̄én áh̄el̄e sé ábenled?” ¹⁰ Yesue ank̄w̄entén mó aá, “Néé edíi meléede ambáá a bad bé Israel weéh̄elē’ n̄m̄én mekan as̄oŋten-ne?” ¹¹ Ne mbále, nl̄əŋge w̄e meé, dyam áde sébíi d̄óó séh̄óbeé. Sébíde-’é mbón ne dyam ádē sényíné. Boŋ nyé modmod nyéek̄w̄ent̄en̄é ch̄óm éché séh̄óbeé adúbe. ¹² Néé r̄l̄əŋḡéé nyé mekan n̄ime méde mekan mé nk̄oŋsé, nyéedúbpe, ch̄án-n̄ó nyém̄w̄éé adúbe nzé nl̄əŋḡéé nyé mekan n̄mē méde mekan me nkoŋ ní m̄ín? ¹³ Modmod eék̄í-’é á nkoŋ ní m̄ín étómeé Mw̄án-a-Moonyoŋ awé abidé áwed boŋ ápe á nk̄oŋsé.” ¹⁴ Ngáne Moseé ámboméé nȳó á akon* boŋ atii d̄óó am̄ín á ehyánge, melemem n̄é d̄óó b̄éttí-’é Mw̄án-a-Moonyoŋ. ¹⁵ N̄én déb̄enléd ábel boŋ k̄enzéé awé adúbpe mó ákud alongé áde déemaá’.

¹⁶ Dyöb atómténé bad bé nk̄oŋsé adəŋ. Né-’óó anlóm n̄ime mp̄om ní Mw̄án ábel k̄enzéé awé adúbpe mó eewág boŋ ákud alongé áde déemaá’. ¹⁷ Dyöb dénk̄enlóm̄mé awe Mw̄án á nk̄oŋsé ákád bad. Alongé á bad d̄óó ánlóm̄mé mó áson. ¹⁸ K̄enzéé awé adúbpe mó eék̄w̄aá

* 3:14 Nȳó eche Moseé ámboméé ebédéé nȳó échē ámbenlé. Né d̄óó Dyöb déb̄enléd áchood bad ábe nȳó énlédte á ehyánge. Nzé bad b̄enn̄n̄ ene nȳó, b̄edyēé bw̄ám. Nóm 21.9.

nkáásé, bonj kénzээ awě eedúbppe mó, amaa nkáásé akwε áyále eedúbppeé mpom ní Mwán ní Dyöb. ¹⁹ Nén dso mbakú e Dyöb edíí: E'nyínen bé ekíde é'pédé á nkönsé, bonj baányonj bédáá ehíntén tómaa e'nyínen bé ekíde áyále nímbáb mbeltéd níde mbéb. ²⁰ Kénzээ awě abele mbéb, akóó ábē e'nyínen bé ekíde, éepaa'-aa á e'nyínen bé ekíde-tē ábān nēn mímē mbeltéd mé mbéb méēbíbid áwed. ²¹ Bonj kénzээ awě abele mam mé mbále, abíde' á e'nyínen bé ekíde ábel nēn bān kéchéé échē ábeleé awögne Dyöb.

Mbön echē Jone tängene Yesue

²² Ambld e nē, Yesue ne ábē bembapεε bēnkē á mbwóg e Judeya. Bóbso bēndyεé áwed nguse é e'pun, ádusan-ne bad. ²³ Jone mómpē adusanáa bad á dyad á Anan benben ne á dyad á Salim áyále mendíb mémbē áhed bwāmbwam. Bad békágé'áá awě, ádusan-ne bó. ²⁴ Nén ábédé byánán béhē Jone á mbwóg. ²⁵ Bóob-póó, donje dé bembapεε ábē Jone bépéntánnáa ne mod a Israel tängene nwobe ní yál. ²⁶ Dso bépédé wée Jone bonj bēlāngē mó bān, "A-meléed, ekamtan mod awě nyúmō nyēbédé á pēd e edib é Jodan eníní? Mod awě éhóbé'áá mam á yál echē. Nōné! Mso adusan bad níní! Bad híin békagke awē." ²⁷ Jone ankwentén aá, "Modmod eéhēléε-se ákud chóm, éseban Dyöb ábágé mó chó. ²⁸ Nyēbēn nyédé me mbön nēn bān menhób meé saké me ndé Ane-awē-Béwógté. Dyöb dénlōm me á'só ábonjnen bad áyále epe éche Ane-awē-Béwógté. ²⁹ Mod awě akude sōmbé mó awóó sōmbé. Bonj nsón-a-echoj a mod awě akude sōmbé, awě atyéeme mó á nkag áwōglān mó, ábāg menyínje nzé awóge mó ehób. Né-óó, nēn dso ákóó bonj nlón ne menyínje. ³⁰ Edúbé échē étāngéné nēé échāgkéé, échēm-me ésuđe'."

Ane awē abíde ádyöb atómé moosyáál

³¹ Ane awē abíde ádyöb atómé moosyáál. Ane awē mó'-ε achyáádté á nkönsé adíi mod a nkönsé, áhōbe'-ε mam mé nkönsé, bonj ane awē abíde ádyöb adé ámín e moosyáál. ³² Chóm éche ányíné ne éche áwógé chóó áhōbēé bonj ké nē, modmod eedúbppeé mó. ³³ Bonj kénzээ awě akobé chóm échē áhōbé, né ankwenténé ne nlēm rísyáál aá Dyöb áde mbále. ³⁴ Póle e Dyöb chóó mod awě Dyöb álómé áhōbēé áyále Dyöb déenonéé ámbld nzé abage' mod échē Edáádanj. ³⁵ Titéé adáá awe Mwán, abagé'-ε mekan mésyáál awē mekáá. ³⁶ Kénzээ awě asumé nlēm wée ane Mwán, akudé alonje áde déemaá'. Bonj kénzээ awě eébēlé' ngáne áhōbé éekudté alonje áde déemaá', ábē akud nkógšen ní Dyöb.

4

Yesue ne mmwaád a Samaria

¹ Yesue ambllí aá Befarisia bēwógé nēn bān mókude ekud é bembapεε tómaa ne Jone, módusan-ne bó. ² (Kénéé Yesue mwēn éedusannaá bad, ábē bembapεε bóó bédúsánnáa bad). ³ Awóg áde Befarisia bēnwōgkē nē dēmbēl Yesue anhidé á mbwóg e Judeya átim ámbld á mbwóg e Galilia. ⁴ Byánán ápe á Galilia antāngén nēé ápóó a mbwóg e Samaria. ⁵ A mbwóg e Samaria wē ámpē á dyad áde béhāgēé bān Sika. Adén dyad dēmbē benben ne ndoob echē Jakōbe ámbēé mwān Josebe se e'bóod. ⁶ Áyále ene ndoob echóg éche bēlímé éche bēbwélé'áá mendíb áte émbē áhed. Echén echóg é mendíb ébédéé éche Jakōbe. Ngáne eke énkōmēdtē Yesue andyεé á nkag mé échē echóg é mendíb. Nén ábédé dyam-ée áde kōd.

⁷ Héé mmwaád a Samaria nhóg áhyédé mendíb abwel. Yesue anláá mó aá, "Hé me mwā mendíb mé amwé." ⁸ Enén pōndé Yesue ábē bembapεε bēnkē á dyad-tē áchan ndyééd. ⁹ Héé ane mmwaád átimtanné mó aá "Ebé mod a Israel, me'-ε mbé mmwaád a Samaria, échōmē me mendíb-e?" (áyále bad bé Israel ne bad bé Samaria bēechemtannaá.) ¹⁰ Héé Yesue ákwentánné mó aá, "Nzé wembllí mende mé Dyöb, ebll'-ε mod awě áhedne we mendíb, né ehēdné me mendíb. Né mbagé'-ε we mendíb níme mébage alonje." ¹¹ Ane mmwaád ankwentén mó aá, "A-Sān, ké chóm éche bēbwēnléé mendíb weewóó'ε, echóg é mendíb-pe échábé áse, héé wētēdtē níme mendíb níme mébage alonje. ¹² Echēd sáá ambáá Jakōbe mánlyágnéd sé échén echóg é mendíb. Mwēn, ábē bān ne ábē e'lém é'syáál, hēn-éé bémwágé'áá mendíb. Nēdé ehóbe bóob wée mótmōmē Jakōbe-ye." ¹³ Yesue ankwentén aá, "Kénzээ awě amwédé nímén mendíb, píđ ēbē ekób mó. ¹⁴ Bonj kénzээ awě ámwē mendíb níme mbéé mó píđ éekóbpé mó mbéd. Mendíb níme mbééé mó, mébē mó áte nēé n'yéle níme méelēnē". Mmē mendíb mbéé mó alonje áde déemaá'." ¹⁵ Héé ane mmwaád álāngjéé mó aá, "A-Sān, beé me níme mendíb ábel nēn píđ eekóbé mémpē, meépāg-ke hén ábwēl mendíb ámpē."

¹⁶ Dso Yesue álāngjéé mó aá, "Kāg, éke échag awonj nchóm, bonj étim ámbld hén." ¹⁷ Ane mmwaád antimtén Yesue aá, "Mewóó'ε nchóm." ¹⁸ Dso Yesue áhōbēé aá, "Ekalé mbále wée mówóó'ε nchóm. Áyále ekéwōnj bechóm bétáan, ké ane mod-te awě nyúmō nyédé bóob éesaá awonj nchóm. Dyam áde éhóbé áde mbále." ¹⁹ Awóg áde ane mmwaád áwógé nē dso álāngjéé Yesue aá, "A-Sān, nnyíne nēn meé edll nkal é'dáádanj. ²⁰ A mbóod-mín hén dso ábēd besáá bēbágé'áá Dyöb edúbé, bonj nyé bad bé Israel nyéhōbe bān á Jerusalem dso bētāngéné

Dyöb edúbé abe.” ²¹ Héé Yesue álángeé mó aá, “A-mmwaád nén, sóntén chöm éche rílangeé wé. Póndé ehúé’ eché nyéebaá Titée edúbé á mbáod-mín hén ké’ á Jerusalem. ²² Nyé bad bé Samaria nyébage chöm éche nyéebíí’ é edúbé. Bon sé bad bé Israel sébage mó edúbé ngáne sébíí mó áyale nén e’sooson é’huú dás ne bad bé Israel. ²³ Bon póndé ehúé’, emaa-’e ne ape, eché bad ábe bébage Titée edúbé ne nlém nhóg bébéé mó éché edúbé á Edásdān ne á mbále-té. Eché ndin é bad chōó Titée áhedeé aá bébage mó edúbé. ²⁴ Dyöb ádíi Edásdān, bad-te ábe bébage mó edúbé bétāngéné mó chō abe á Edásdān ne á mbále-té.” ²⁵ Héé ane mmwaád álángeé Yesue aá, “Mbíí meé Ane-awè-Béwógté āpē. Póndé eché āpēé, ātānlēd sé mekan mésyāāl áte.” ²⁶ Héé Yesue álángeé mó aá, “Me awè sóo dekale’ me-éé ndé mó.”

²⁷ Ene póndé chēn dōo ábē bembapee bépédé. Yāl enkóm bō áte ányin néé ákanleé mmwaád. Bon bō modmod eésēdteé mó aaken, “Cheé éhedeé?” Ké-’e “Cheé nyé ane mmwaád nyékaleé?” ²⁸ Ane mmwaád antedé apom dé mendib, átīm ámbíd á dyad-té, áke aláá bad aá, ²⁹ “Nyéhyag, nyényín mod awé álángeé me mam mésyāāl míme ríkembēnlé. Nyé bán, saké Ane-awè-Béwógté awé bésineé nén-e?” ³⁰ Dōo ábē bad béhídté á dyad-té áke dé atān Yesue.

³¹ Ene póndé, bembapee ábe Yesue bécháá’áá mó bán, “A-meléed dyé ndyéed.” ³² Bon Yesue ankwentén bō aá, “Nwóó ndyéed é adyé eché nyéebíí’ é.” ³³ Héé ábē bembapee bésēdteé nhóg ne aníní bánken, “mod múmó apiínédé mó ndyéed-e?” ³⁴ Dōo Yesue álángeé bō aá, “Echem ndyéed edúí ábēl nsón míme mod awé alómé me, áhóbé aá mbēl, ámad-te mó. ³⁵ Ngómē nyéyōgkē áhób bán ámbíd e ngōn éniin, né póndé e mbote epedé? Nyéēnē’, nlanje nyé nén me nyékāled díd áte, nyényín ngáne mbote émaá mbonšēn abé, āpād á nzag-té. ³⁶ Ké bāob mod awé apāde adé míme nsābe akud, alade mbote é alongé áde déemaá’, ábēl nén mod awé awéne bō mod awé apāde bō moosyāāl bébē menyinge. ³⁷ Né-ōó ngan eché békaleé nén bán, ‘mod nhóg awéneé, aníní-’e ahúú edé mbāle.’ ³⁸ Me-éé nlómé nyé mbote áke dé apād éche nyéewéneé. Bad bēmpēe bébélé nsón, nyé-’e nyétombwan bō nsón.”

Bad bé Samaria hiin bédubpe

³⁹ Bad bé Samaria hiin ábe bēmbíd áde dyad bēndübē Yesue áyale mam míme ane mmwaád anlāā’ é bō. Ane mmwaád anlāá bō aá, “Alánge me mekan mésyāāl míme ríkembēnlé.” ⁴⁰ Né-ōó, áde bad bé Samaria bépédé áwē, bēnchān mó bán ádyēe áwāb dyad. Né-ōó, andyéé áwed e’pun é’bē. ⁴¹ Bad hiin bēmpēe bēndübē mó áyale áde áyāge. ⁴² Bēnlāā ane mmwaád bán, “Saké dyam áde élanjē sé dēmpēn dōo ákāsá bon sēdúbé Yesue, bon sébēn sēwōgné etúu, sébíí-’e bán mwēn-éé akōjté Nsoode á nkōjšé abé.”

Yesue achōjté mwān

a mod ambáá a ngómēnaa

⁴³ Ámbíd e e’pun é’bē Yesue anhidé á mbwóg e Samaria, áke á mbwóg e Galilia. ⁴⁴ Yesue mwēn anhób aá, nkal é’dásdān eewóó’ é edúbé áwē dyad. ⁴⁵ Ade apédé á mbwóg e Galilia, bad bēnkob mó. Bēnkob mó áyale bēmbē á Ngande e Nnyíme ámín á Jerusalem, bényin-ne mam mésyāāl míme ámbēnlé.

⁴⁶ Héé Yesue átímé ámbíd á Kana, wéé ántimédté mendib mím. Áhed-te dōo mod ambáá a ngómēnaa ábédé awé mwān akónlé’áá á dyad á Kapenahum. ⁴⁷ Ade ane mod áwógé bán Yesue ábídé á mbwóg e Judeya apedé á mbwóg e Galilia, ampé áwē, achān mó aá áchood mwān, awé ambé bēnben ne kwéed. ⁴⁸ Yesue anlāá mó aá, “Nyé modmod nyéedúbpeé káān né nyényiné e’chemléd ne menyáké.” ⁴⁹ Ane mod ambáá a ngómēnaa anlāá mó aá, “A-Sán, hyāg, dékag kwéed edé ehób bán chō ekóbe awem mwān.” ⁵⁰ Yesue antimtén mó aá, “Kāg, awōn mwān ábē á alongé.” Ane mod andúbé e’yale ábe Yesue, ákē-’e. ⁵¹ Ade ane mod ádíí adé á nzii e esú dōo ábē bēmbāledé bēbōmné mó, bon bēlanjē mó bán, “awōn mwān ábē á alongé.” ⁵² Dōo ásédteé bō póndé eché ane mwān ámbōotédteé bwām abé. Bēnlāā mó bán, “Ahéb déntedé mó chān á ngān póg.” ⁵³ Dōo ane mod ákámtnéé aá míme melemlē me póndé móo Yesue anlāā’ é mó aá, “Awōn mwān ábē á alongé.” Né-ōó, bōbōe eche ndáb bēndübē Yesue.

⁵⁴ Ábēn e’chemléd bōo bēmbē e’chemléd ábe é’lonténé é’bē ábe Yesue ámbēnlé áde ábídé á mbwóg e Judeya bon apē á mbwóg e Galilia.

5

Yesue achōjté eped é mod

¹ Ámbíd e mímén mésyāāl, Yesue anké á Jerusalem á ngande e bad bé Israel. ² Á Jerusalem wē, bēnben ne Nsal mé E’ké mé Ndyōn mí mbód, etōn ébédé áhed. Echén etōn béchágé’áá chō á ehób é bad bé Israel bán Betzata. Enwōn mebepeé métaan. ³ A mebepe-te wē, bad bé nkole

bénkūmēn áhed, ábe békúwéde ndím, ábe bédé e'ped é' bad ne ábe békúwéde eped.* ⁵ Mod nhóg abédé áhed awé akékolé á etún é móom mé mwé meláán ne mwé waam. ⁶ Ade Yesue ápedé áhed annyín ngáne ane mod ánángé ásē, abíí-'é aá nkole mbémé mós á yál. Dóo ásédte mós aaken, "Edaás bwám adyē-ye?" ⁷ Ane mod antimtén mós aá, "A-sán, meewóo-'é mod awe áššléd me á eton-tē nzé mendib mépuutéde áte. Nlédte ahób meé nššl, né mod ampée amaá asól." ⁸ Dóo Yesue álángé mós aá, "Syáás ásē, étéd échoj ebúm, ékag." ⁹ Abwōg-ábwōg ane mod andyē bwám, ányāg échē ebúm áte, ábootéd-te ake.

Epun éche nēn dēmbēnlédte ébédē á mbwē-mé-nkóme-áte. ¹⁰ Né-óó, anyín áde bad bēmbáá bé Israel bényiné ane mod awé Yesue ándidte bwám, bēnsedéd mós bánken, "Chii áde mbwē-mé-nkóme-áte, nzé dehíd-'é mbéndé echē, weētānggēné ebúm apēm se ébwāgne'." ¹¹ Bonj ankwentén aá, "Mod awé adidé me bwám anláá me aá, 'Téd échoj ebúm, ékag?'" ¹² Héé bésédteé mós bán, "Nzé adé ane mod awé álángé we aá, étéd échoj ebúm ékag?" ¹³ Bonj ane mod mwēn enkēnkongé Yesue abii, ngáne Yesue ámmadté asól á amute-té áde dēmbē áhed. ¹⁴ Ambid enē Yesue annyín ane mod á Ndáb-e-Dyōb. Ade ányiné mós, anláá mós aá, "Nōné', emaaá bwám adyē. Weébēlē mbéb ámpē ésebé nē, né wētōm atag ngáne étágé'áá nē." ¹⁵ Hē dóo ane mod áhídté, bonj áke álángē bad bēmbáá bé Israel aá Yesue mós adidé mós bwám. ¹⁶ Né-óó, bad bēmbáá bé Israel bēmbootéd Yesue mekuu ahíd áyāle achōjté mod á mbwē-mé-nkóme-áte. ¹⁷ Yesue antimtén bós aá, "Echem Sán ayōgké nsón abel, me-'é ámpē ntānggéné nsón abel." ¹⁸ Enén póle echē Yesue ánhōbpē, embēl yál ennabé bad bé Israel atod áte áwúu mós, áyāle saké mbéndé e mbwē-mé-nkóme-áte, chēmpen ábóó bonj achagé Dyōb aá Sáá, nédé alúmte' aá bós Dyōb bétáá.

Ngine e Mwān a Dyōb ehúu ne Dyōb

¹⁹ Né-óó, Yesue antimtén ábē bad bēmbáá bé Israel aá, "A mbále, nlānge nyé nēn meé, Mwān a Dyōb eebēlēē dyam ké ahóg ne mós mwēn. Mekan nime ányinéé Sáá abele' mós mómpe ábeleé. Kéchēé éche Sáá ábeleé chōo mómpe ábeleé. ²⁰ Ngáne edii nēn bán Sáá adáá Mwān, alúmte mós chōm téé éche ábeleé. Alūmēd-te mós ndāle é mekan éche étómé nímén, ábel ékóméd nyé yál áte. ²¹ Ngáne Sáá ápuudté bad bonj ábagé-'é bós alongé, melemlem nē dóo Mwān mómpe ábagéé alongé wēe kēnzéé awé ádásé alongé abe. ²² Melemlem-'aá Sáá éekāádtēē modmod. Ábagé Mwān ngine esyāól ákáad bad. ²³ Abelé nē ábel bonj bēbage Mwān edúbé melemlem ngáne bēbageé Sáá. Kēnzéé awé eēbage Mwān edúbé, né eēbageé ké Sáá awé alómé Mwān edúbé. ²⁴ Ne mbále, nlānge nyé nēn meé, kēnzéé awé awógé ábēm e'yale bonj adúbé mod awé alómé me, akudé alongé áde déemaá', bēekāádtē-táá mós. Amaá atóm á kwééd, asólé á alongé. ²⁵ Ne mbále, nlānge nyé meé, pónédé ehúe', emaa-'é ape, echē bad ábe békúwéde békúwōgké ehób e Mwān a Dyōb, bad ábe békúwōg-ke chós bēbé á alongé. ²⁶ Ngáne alongé ahúu nē Sáá, melemlem nē dóo ábélé áá alongé ahúu ne Mwān ámpē. ²⁷ Ábagé-'é Mwān ngine ákáad bad áyāle Mwān adii ane awé bēchagéé bán Mwān-a-Moonyōj. ²⁸ Nēn déekāmtē nyé yál áte; pónédé ehúe' echē bad bésyāól ábe békúwéde békúwōgké échē ehób, ²⁹ bēbíd-te á sonj-tē: Bad ábe bēbélé mbōj, bēpuú ábē á alongé, ábe bós-'é bēbélé mbēpuú békud nkógsen.

Mbōj áyāl wēe Yesue

³⁰ "Dyandyam déesaá áde níhele mbél ne mmēn. Ngáne echem Sán álángé me aá níkáad nē dóo níkáadtē, né-óó mbakú echēm etyéémé. Etyéémé áyāle meekāádtēé ngáne mmēn nídáá, bonj nkāadtē' ngáne mod awé alómé me áhedéé.

³¹ "Nzé mbídé echem yál mbōj nē ene mbōj echē mbídéé eékobnedéé. ³² Bonj mod ampée adé awé abíde me mbōj, mbíí-'é nēn meé, mbōj echē ábídéé me ekōbnédé. ³³ Nyēnlóm bad wēe Jone, mós-aá abídé mbōj tānggēne mbále. ³⁴ Eesaá nēn bán, moonyōj atānggéné me mbōj abíd. Bonj nlāngé nyé tānggēne mbōj eche Jone, ábel nyédúbe me, nyékud e'soosōj. ³⁵ Jone abédéé nēn etrukānj éche échodne', épénté-'é ekíde. Nyēmbé menyinjge áhíd ábē e'nyínen bé ekíde áyāle esōj é pónédé. ³⁶ Bonj nwóó mbōj echē etómé ké mbōj echē Jone ámbídtē. Nsón nime echem Sán ábágé me aá mbél nímáad, mmēn mbídé mbōj nēn bán echem Sán mós alómé me. ³⁷ Echem Sán awé alómé me mwēn ámpē abíde me mbōj. Nyéewógéé mós ehób, nyéenyíné-'aá mós mbéd. ³⁸ Nyéedúbpeé ane awé alómé, né-óó nyéemwagké bán échē eyale édyē nyé á nlém-tē. ³⁹ Nyékídtē' Eyale é Dyōb ahéd áte áyāle nyéwēmtan bán nyéékúd alongé áde déemaá' áwēd-te. Echén Eyale chēn-éé ehóbe áyāl echēm. ⁴⁰ Ké nē, nyéehēdēē ape áwēm ábel bonj nyékud alongé áde déemaá'.

⁴¹ "Saké edúbé é baányōj níhedéé. ⁴² Bonj mbíí nyaa é bad éche nyédii, mbíí-'é meé nyéewōjnēé Dyōb edāge á nlém-tē. ⁴³ Mpedé á dīn áde echem Sán, nyéekobéé me, bonj né

* 5:3 Donge á kálag ábádé nchoo 3b-4: Abē bad bé nkole bēmbē áhed ásin bán mendib mépuutéde áte. 4 Ebédé nēn bán, pónédé-té ángel eche Sángwéé ehayáá asud á eton-tē wē épuutéde chós áte. Nzé émbēnléd-te nē, mod á nkole ké ahéé awé ansébé asól áwēd-te nkole nímáá'áá mós.

mod ampée apedé á dín adé dën, nyéekob mós. ⁴⁴ Nzé nyékene' nhóg ne aníní, nyéwōgē bwám, bonj nyéebēlē ngáne Dyōb dën dékenné nyé. Chán-nō nyédūbēē me? ⁴⁵ Ké nēē nyéekobēē me, nyéewém-tán bán, me-éē mēlāā echem Sánj meē nyéekobēē me. Mosēē awē nyélyágé nlém awē mwēn-neē akōnté ane abé awē àhōb aá, nyébelé mbéb. ⁴⁶ Nzé nyēnkōnj Mosēē adūbe né nyédūbpé me, áyāle nēn, áyāl echēm dōo àntenlé mam níme átélé. ⁴⁷ Bonj nēē nyéedūbpé mekan níme átélé, chán nyédūbēē àbēm e'yale?"

6

Yesue aditde ndun e mod

(Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Ambíd e mímén mēsýāāl, Yesue ne àbē bembapēē bēnchabé edib é Galilia éche béchagēé bán edib é Tiberia. ² Ndun e mod ehidé'áá mó áyāle bényíné'áá menyáké níme àbélé'áá ngáne áchóónté'áá bad bé nkole. ³ Héē Yesue ne àbē bembapēē békíí á ekone-mín bonj bédýēē ásē. ⁴ Pōndé e Ngande e Nnyíme-ámín e bad bé Israel embé benben. ⁵ Asad áde Yesue ásádé díd annyín ngáne ndun e mod éhúé'é mó benben. Dōo ásedtēé Filibe aáken, "Héē déchanné ndyééd eché débēé àbén bad ádyé?" ⁶ Ansedéd mó nē ákag mó áyāle mwēn ammad abii chōm éche àbenlé. ⁷ Filibe ankwentén aá, "Etéd tómaa ne mbwōkel é kábpe ébe áchan ndyééd éche ékwognéd àbén bad bésýāāl adyé àbel bonj mod téé ádyé mwátiid." ⁸ Dōo Yesue awē mbapēē ampée, Andreyá, Simōn Petro mwányan áhōbēé aá, ⁹ "Mwā kódemod adé hén awē awánlé e'wēle é'táan àbe bēbnlé ngun é báli, awánlé-'é sūu ébe, bonj chán enén ndyééd éhēlé-é-ékwōg enén ndun e mod?" ¹⁰ Dōo Yesue álánjéé àbe bembapēē aá, "Nyéláa àbē bad, bédýēé ásē." Nkàákā ambud abé á ped e ádē abwōg a hōm. ¹¹ Héē, àbē bad bésýāāl bēndýéé ásē. A amute-té wē, baachóm bēbédé dýam e'kálé é'táan. ¹¹ Héē Yesue átédé àbē e'wēle, ásāgnān Dyōb, bonj àbē bembapēē békabpé bad. Ambēl melemem ne éché sūu. Mod-téé andyé ngáne áhédé'áá. ¹² Ade bó moosýāāl bémáá akód, Yesue anláá àbē bembapēē aá, "Nyélad ndyééd eché elýágé ásē. Ndyééd ké póg eebébé'." ¹³ Né-óó, áde bémáá adyé bēnlād ndyééd eché enlyágé ásē, enlón e'lón dýom ne é'be. ¹⁴ Anyán áde àbē bad bényíné mímén menyáké níme Yesue àbélé bēnhāb bán "Ne mbále, nkal e'daádan awē bēnhābpé bán àpē á nkōnsé mó nēn." ¹⁵ Yesue ambíí aá bēhēde mó akób ányágéd mó àbē kōnj. Né-óó, antīm ambíd á ekone-mín.

Yesue akii á mendib mín

(Mat 14.22-33; Mak 6.45-52)

¹⁶ Ngukél, bembapēē àbe Yesue bēnké á edib. ¹⁷ Bēnsól á bōle-tē, bēchabpé edib, bétimnád á Kapenahum. Ehintén émmád apē áde Yesue éépédéé wēé bédíí. ¹⁸ Enén pōndé epub é ngine étómé'áá, épúutád-te mendib áte. ¹⁹ Bōob-pōó bembapēē bēmmád aké ké máyl mēláán ké'ē méníin, dōo bényíné Yesue akag á mendib mín, átimnád benben ne ábab bōle. Mbwōg ní ngine ménkōb bó. ²⁰ Bonj anláá bó aá, "Me-éé ndé, nyéebáá'." ²¹ Héē bétédé mó á bōle-tē ne menyínje, ábwōg-ábwōg bēpēēn-ne bōle á nkin wēé békágé'áá.

Yesue mó adé ewele éche ebage' alongé

²² Néē bín é'sángé, ndun e mod eché enlyágé á múde mé edib níminíí wēé Yesue ne àbē bembapēē bēmbídté, bēnchem bán, ngukél eché entóm, bōle e'hóg bēnpen bōo bēmbē áhed. Bēmbíí-'é bán Yesue enkēnsónlé áwēd-te ne àbē bembapēē. Bēmbíí bán àbē bembapēē bēnpen bōo bēnké. ²³ Mýōle mémppe níme mēmbíd á dyad á Tiberia mémppe á nkin mé edib benben ne hōm áde ene ndun e mod éndýēē e'wēle ambíd eché Sāngwéé amáá Dyōb asāgnēn. ²⁴ Áde ene ndun e mod ényíné nēn bán, Yesue ne àbē bembapēē béesaá áhed, bēnsól á mýōle-té wē, béké á Kapenahum, áke dé áhed Yesue.

²⁵ Ade àbē bad bépédé á ped e edib eníníí, bényín Yesue. Bēnsédéd mó bán, "A-meléed, pōndé ehéé épédé hén?" ²⁶ Yesue ankwentén bó aá, "Ne mbále, nlánje nyé nēn meé, saké menyáké níme mbéle níkáá bonj nyéhédé me. Nyéhēde me áyāle e'wēle àbe nyédyédé bonj nyékód-te. ²⁷ Nyéewág ntú áyāle ndyééd eché ebōode', bonj nyéwág ntú áyāle ndyééd eché ebāg abé ne abé á alongé áde déemaá', chō-'áá ebage alongé áde déemaá'. Ene ndyééd chōo Mwān-a-Moonyonj ábēé. Móo Dyōb Titēé áhédé e'chem aá àbel nē." ²⁸ Dōo àbē bad bēnsédéd Yesue bánken, "Cheé sétánjéné àbel, àbel bonj sébel mekan níme Dyōb áhédéé aá, sébel?" ²⁹ Yesue ankwentén aá, "Dýam áde Dyōb áhédéé aá nyébel ádíí adūbe me awē álóme." ³⁰ Bēntimtén Yesue bán, "Menyáké méhéé wēbnlé níme sényínnē bonj sédúbé wē. Cheé mmōn wékonjé àbel? ³¹ Àbēd betaa bēndýē mána á ehýánje ngáne éténléde á kálag e Dyōb nēn bán, 'Ambag bó e'wēle àbe é'bidé ádyōb aá bédýé.' " ³² Yesue anhōb aá, "Ne mbále, nlánje nyé nēn meé, saké Mosēē móombē nyé ewele éche ehúú ádyōb, bonj echem Sánj móombē nyé ewele éche ehúú ádyōb. ³³ Áyāle me-éé ndé éché ewele éche Dyōb ábágé, éché ehúú ádyōb, eché ábágéé baányonj bé nkōnsé alongé áde déemaá'."

³⁴ Dóo bélángéé Yesue bán, “A-Sán, bagé sé échén ewele pónde ésyāāl.” ³⁵ Yesue anláá bó aá, “Me-éé ndé ewele éche ébage alongé áde déemaá’. Kénzéé awé apedé áwēm, nzaa éekóbpé mós ámpē. Kénzéé awé adubpé me, píd éekóbpé mós ámpē. ³⁶ Nlángé nyé nén meé nyényíné me boŋ nyéedubpé me. ³⁷ Bad bésyāāl ábe echem Sán ábágé me, bépé áwēm. Kénzéé awé apedé áwēm, meebángé mós akob. ³⁸ Ayāle meebídeé ádyōb ábel ngáne ébōŋnéde me. Mpedé ábel ngáne ébōŋnéde echem Sán awé alómé me. ³⁹ Boŋ nén ádí mewēmten míme ane awé alómé me, aá áfínté bad bésyāāl ábe ábágé me, meebóde ké nhóg, boŋ aá nípuud bó moosyāāl á epun é asóg. ⁴⁰ Echem Sán ahede aá moosyāāl awé anyíné mwān, adúbé-é mós, ákud alongé áde déemaá’. Měpuúd-te bó á epun é asóg.”

⁴¹ Abé bad bé Israel bēmbootéd anyoo áte tãŋgene Yesue, ahób áde áhóbé aá, “Meé ndé ewele éche ébíde ádyōb.” ⁴² Hē dóo béhóbéé bánken, “Saá Yesue, mwān awé Josebe nén-é? Ngómé debíí sáá ne nyan? Chán-nō áhelese áhábé aá móbidé ádyōb?” ⁴³ Yesue anláá bó aá, “Nyésóg anyoo áte. ⁴⁴ Modmod éhēlē-é-se ápe áwēm, ésebán Titéé awé alómé me apeéne mós áwēm. Měpuúd-te mós á epun é asóg. ⁴⁵ Eténléde ngáne bekal bé’daádan béhóbé nén bán ‘Dyōb déyāgēd bó moosyāāl.’ Kénzéé awé awóge’, áyāgkē-é wéé Titéé, apag áwēm. ⁴⁶ Eesaá nén bán, mod ké nhóg akényín Titéé. Ane awé abíde wéé Dyōb mwēmpeŋ mós akényín Titéé. ⁴⁷ Ne mbále, nlángé nyé nén meé, kénzéé awé adubpé me ákud alongé áde déemaá’. ⁴⁸ Me-éé ndé ewele éche ébage alongé. ⁴⁹ Abān betaa bēndyē mána á ehyānge, boŋ ké nē, bēnwēm. ⁵⁰ Boŋ ewele éche ébíde ádyōb éde nyaa eché kénzéé awé adyédé chō éewáá. ⁵¹ Me-éé ndé ewele éche ébage alongé éche ébíde ádyōb. Kénzéé awé adyédé eché ewele, ábē á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Echén ewele éche mébéé nyé édíi echem yāl eché mébéé ábel boŋ níkade alongé dé nkōŋsé.”

⁵² Ade ábē bad béwógé nē, bēnlīŋ, bēn ne bēn bébootéd-te mpentēn ní ngíne, bésēdté bánken, “Chán anén mod áhele atéd eche yāl, ábe syáné aá dédyāg?” ⁵³ Yesue anláá bó aá, “Ne mbále, nlángé nyé nén meé, nze nyéedyéde yāl e Mwān-a-Moonyon nyémwé-é nímé mekií, nyéekudté alongé áde déemaá’. ⁵⁴ Kénzéé awé adyédé echem yāl, amwé-é nímēm mekií, ákud alongé áde déemaá’, mēpuúd-te mós á epun é asóg. ⁵⁵ Ayāle echem yāl chō ekōŋté ndyédé abé, nímēm mekií-é mékoŋ mmítéd abé. ⁵⁶ Kénzéé awé adyédé echem yāl, amwé-é nímēm mekií, alyágé adé ne me, me-é nlyágé ndé ne mós. ⁵⁷ Titéé awé akāo boŋ bad bébé á alongé, mós alómé me, mós akāo-é boŋ mbé á alongé. Melemlem nēe kénzéé awé adyédé echem yāl, mébēnlé abé á alongé. ⁵⁸ Né-óó, me-éé ndé ewele eche ébíde ádyōb. Meesaá nēngáne ewele éche ábān betaa bēndyē, boŋ ké nē béwé. Boŋ kénzéé awé ádyē echem yāl ábē á alongé á ngíndé ne ngíndé.”

⁵⁹ Yesue anhób nímén mésyāāl áde áyágté’áá á ndáb e mekáne e bad bé Israel á Kape-nahum.

E'yale ábe Yesue é'pēene' alongé áde déemaá'

⁶⁰ Ade bad híin ábe béhíde’áá Yesue béwógé nímén mekan bénhōb bán, “Adén ayáge álélé ahíd. Nzéé áhele ákob ene ndín e dyam?” ⁶¹ Yesue ambíí aá, bényonje áte ayāl eché, né-óó anláá bó aá, “Nē áwag nyé á yāl-é?” ⁶² Chán-nō nyéhābpé áde nyényínne Mwān-a-Moonyon apumme’ ámbíd ámín wéé ámbídtē! ⁶³ Edaádan é Dyōb chōo ébage’ alongé. Ekob é yāl éesaá dyamdyam. E’yale ábe nlángé nyé é’díi edaádan ne alongé. ⁶⁴ Boŋ ké nē, nyé donje á bad nyéedubpéé.” (Bootyá á pónde éche Yesue ábóótédé ayáged, ambíí bad ábe béedúbé, abíí-é mod awé ášom mós.) ⁶⁵ Ambád ahób aá, “Nén dóo ákás boŋ nláá nyé meé modmod éhēlē-é-se ápe awēm kásŋ né echem Sán abelé boŋ ápe áwēm.”

⁶⁶ Bootyá ene pónde nē dēnkāŋ bad ábe béhíde’áá Yesue bésóg mós ahíd, bēfím-me ámbíd. ⁶⁷ Hēé Yesue ásedtéé ábē bembapee dyóm ne bébe aá, “Nyémpé nyéhede atim ámbíd-é?” ⁶⁸ Simón Petro ankwentén mós aá, “A-Sán, wéé nzéé sékéé? Wé-éé ewóó e’yale ábe é’kāo’ boŋ mod ákud alongé áde déemaá’. ⁶⁹ Sédúbpe sébíí-é bán, wé-éé edé Ane-awé-Asáá awé abíde wéé Dyōb.” ⁷⁰ Hēé Yesue ákwentanné bó aá, “Eesaá mbále bán mpwéde nyé bad dyóm ne bébe-ye? Boŋ ké nē, nyé mod nhóg adíi mod a Satan.” ⁷¹ Judase, mwān a Simón Iskarióde mós Yesue áhóbé’áá. Kénéé ámbēé mbapee nhóg áfínté e bembapee dyóm ne bébe, mós anké Yesue ntúré.

7

Yesue ne badnyan

¹ Ambíd e nímén mésyāāl, Yesue akagé’áá mebwóg ne mebwóg á mbwóg e Galilia. Enkēdanjé aké á mbwóg e Judeya áyāle bad bé Israel béhédé’áá mós awúu. ² Bōob-pōó, Ngande e E’bem* e bad bé Israel embé benben. ³ Hēé Yesue baányan bélángéé mós bán, “Etāŋgéné adén abwóg á hóm ahíde, éké á mbwóg e Judeya ábel bad ábe béhíde wé bényín

* 7:2 Ngande e E’bem: ebédéé ngande eché bad bé Israel bébéle’áá ákamten pónde eché ábab betaa bēdyé’áá á e’bem-té áde bébéde á ehyānge, áde béhídté á Egipto.

menyáké níme ébeleé. ⁴ Mod eébéēē nsón á e'konéd-te, nzé ahede aá móbyēen. Ngáne ébeleé nímén mekan méšyāal ébel nkònsé nšyāal mbii wē.” ⁵ (Ké Yesue baanyan bēnkēndúbéé mō.) ⁶ Héé Yesue álāngēé bō aá, “Echem pōndé eépédéé. Boñ ne nyé, echen pōndé edé pōndé éšyāal. ⁷ Nkònsé méeheléé-se nkòs nyé. Boñ nkòs mē áyāle mpanlad bō mímāb mewusé áte. ⁸ Nyébō nyékag á ngande. Méekaá áwed áyāle echem pōndé eépédéé.” ⁹ Yesue amaá-'aá ahób nē, abé abé á Galilia.

Yesue akii Ngande e E'bem á Jerusalem

¹⁰ Ambid e pōndé áde Yesue baanyan bémáá ake á Ngande e E'bem, mómpē ankē áwed. Boñ enkēnlúmdétté yāl. Ankē nyaa eché bad bēnkēmbíí'ē ndin e mod eché ádíí. ¹¹ Benkamlene bé Israel bēhéde'áá mō á ngande-té, bésēdté bánken, “Héé múmō ádíí?” ¹² Átinté e ndun e mod eché embé á ngande-té wē, donje á bad bēhóbé'áá bán, “Adii mod a bwām,” abiníí-'e bán, “Aáy, adoge bad dogén.” ¹³ Boñ bō modmod bēnkēmbídédtté yāl áwed áyāle bebáá'áá bad bémáá bé Israel.

¹⁴ Ade ngande ékwógé ape áttinté, Yesue ankē asól á Ndáb-e-Dyób, ábootéd ayáged. ¹⁵ Yāl enkóm benkamlene áte bwāmbwam tāngene áde ayáge. Né-óó, bēnsēdéé bánken, “Chán anén mod ámwédé nímén mam méšyāal abii áde éekii'ē á esukéle é mbéndé?” ¹⁶ Héé Yesue ákwentanné bō aá, “Ayáged áde n'iyágtéé déesaá ádēm. Adii áde mod awé alómé mē. ¹⁷ Kénzéé awé awémténé abel ngáne Dyób áhédeé, ábii ké ádēm ayáge ahúú ne Dyób ké'ē ahúú ne mmén. ¹⁸ Kénzéé awé ahóbne eché kunze, abele nē áhéde eche yāl edúbé. Boñ mod awé ahéde' mod awé alómé mō edúbé, asáá nlem á abum, eesaá mod a metóm. ¹⁹ Eesaá mbále nén bán, Moseé abagé nyé mbéndé-ye? Ké nē, nyé modmod eehídéé mbéndé éched. Cheé ékás boñ nyéhédé mē awúú?” ²⁰ Dóó ene ndun e mod ékwentanné mō bán, “Edásáđāñ é mbéé hédé wē áte. Benzébádé bēhéde wē awúú?” ²¹ Yesue ankwentén bō aá, “Nsón nhóg nime mbélé, nkómte nyé moosyāal yāl áte. ²² Moseé ambé nyé mbéndé aá, nyéyage áben bán (kénéé édíí bán, saké Moseé móombootéd. Abēn betaa bōó bēmbbootéd). Né-óó, nyéyage bad á Mbwe-mé-nkóme-áte. ²³ Nzé bēyáge mod á mbwe-mé-nkóme-áte, ábel bééhōó' mbéndé e Moseé, cheé ékás boñ nyélinje mē áyāle nídídé mod bwām á mbwe-mé-nkóme-áte. ²⁴ Nyéekáádté dyam áde mbélé ngáne nyényiné, nyékáad ngáne éhédnadté.”

Bán Yesue móde Ane awé bésinéé-ye?

²⁵ Héé dóó donge á bad bé Jerusalem bēhóbéé bánken, “Saá mod awé bēhédeé awúú mō nén-e? ²⁶ Nyénóné', akanle bad á tál e ékwéé, bad bémáá béesaá-'aá mō dyamdyam aláa. Kapóg bebíí bán ne mbále, móde Ane-awé-Béwógté-yōó! ²⁷ Boñ éeheléé-se ébá nē, áyāle debíí bán pōndé eché Ane-awé-Béwógté ápéé, modmod éebíí'ē wéé ábidé. Debíí wéé anén mod ábidé.” ²⁸ Yesue ambé ayágté' á Ndáb-e-Dyób. Ade áyágtéé dóó áchágté ehób ámín aá, “Ée, nyébíí mē bwām, nyébíí-'e wéé mbíde. Meépedéé hén ne mmén. Ane awé alómé mē áde mbále. Nyéebíí' é mō, ²⁹ boñ mē pen mbíí mō áyāle áwé dóó mbíde, mō-'aá alómé mē.” ³⁰ Ade áhóbé nē, bēhéde'áá mō akób, boñ modmod enkēmbánné mō ké ekáá á yāl, áyāle eche pōndé enkēmpáa. ³¹ Ké nē bad hiin áttinté ene ndun e mod bēndúbé mō. Bēhóbé'áá bánken, “Ade Ane-awé-Béwógté ápéé, ábel e'chemléd bé menyáké, nime nítómé nime anén mod abélé-ye?”

Befarisia bēlómé bad ákób Yesue

³² Befarisia bēnwōg nés bad bényongéé áte, bēhóbéé nímén mekan tāngene Yesue. Né-óó bōóbe mēprise bémáá bēnlom bembáledé ákób mō. ³³ Héé Yesue áhóbéé aá, “Ndií ndé ne nyé, boñ mwāmpín ní pōndé mēšū ámbid wéé ane awé alómé mē. ³⁴ Ambid ené, nyééhéd mē, boñ nyéenyinné, wéé mébēē-'e nyéehēnlé ape áhed.” ³⁵ Nē dēmbēl benkamlene bésēdté nhóg ne anííí bánken, “Héé anén mod múmō áhédeé ake, wéé syānē déehēnlé mō anyín? Ahede ake á alonj á Grikia wéé ábéd bad bédíí á ebwóg ayáged bad bé Grikia-ye? ³⁶ Ahóbe' aá dééhéd mō boñ déenyinné mō. Aá déehēnlé-'e ape wéé móbēē. Cheé nē álúmtéé?”

E' díb bé mendíb mé alongé áde déemaá'

³⁷ Epun é asóg é ngande éche éntómtēn etógnén abé áyāle ene ngande émpē. Yesue antyéém ámín, dóó áchágté ehób ámín, áhóbé aá, “kénzéé awé píid ékóbé áhyag áwēm áhye ámwé mendíb. ³⁸ Kénzéé awé adúbpé mē, Kálag e Dyób ehóbe aá, 'e díb bé mendíb mé alongé bēbídé mō áte 'e sobpe.” ³⁹ Edásáđāñ éche Esáá chíó Yesue áhóbé'áá. Chíó bad ábe bēndúbé mō bēntāngēnné akud. Ene pōndé né Edásáđāñ éche Esáá éépédēē wéé ábē bad áyāle ene pōndé ne Dyób déélúmtēē ehúmé éche Yesue.

Bad békábné áte á atón áde Yesue

⁴⁰ Donje á bad áttinté ene ndun e mod ábe bēnwōg nés Yesue áhóbéé nímén mekan bēnhób bán, “Ne mbále, anén mod adii nkal é'ásáđāñ awé ápē.” ⁴¹ Bad bēmpēe bēhóbé'áá bán, “Móde Ane-awé-Béwógté awé ápē.” Ké nē, bēmpēe bēhóbé'áá bán, “Ane-awé-Béwógté ééhēē-se abid á Galilia. ⁴² Etēnlédé á Kálag e Dyób nén bán, Ane-awé-Béwógté ábid á túmbé

e Dabid á dyad á Betlehem wée Dabide ámbídtē.”⁴³ Né-óó, bad bēnkabén áte á atón áde Yesue.⁴⁴ Donje á bad behédé'áá mó akób bon modmod enkēmbánné mó ké ekáá á yál.

Badmbáá bé Israel béekwentséé Yesue adúbe

⁴⁵ Kááñne ásoḡ bembalede bé Ndáb-e-Dyób bēntīm wée beprise bēmbáá ne Befarisia. Héé beprise bēmbáá ne Befarisia bēsedteé bō bánken, “Cheé ékás bon nyéereene mó hén?”⁴⁶ Héé ábē bembalede behóbéé bán, “Modmod eéhóbéé ndin é mam éche anén mod áhóbéé.”⁴⁷ Dóo Befarisia bēsedteé bō bánken, “Néde ane mod adogé kááñne nyémpē-ye?”⁴⁸ Nyékényin néé mod ambáá ké e Farisia nhóg adúbpé mó? Ké nhóg eedúbpéé mó.⁴⁹ Enén ndun e mod eebii' é mbéndé e Mose. Né-óó ebómán édé ne bō.”⁵⁰ Farisia nhóg awé béchógé'áá bán Nikodemuse awé ansébe Yesue ake dé anyin, anláá bō áá,⁵¹ “Eche syáné mbéndé eébageé kunze nén dékóḡsēn mod áde déekáadteé mó, áwóḡlen dyam áde ábélé.”⁵² Ade áhóbé nē, bēntimén mó bánken, “We ámpē ebíde á Galilia-ye? Héde áte á Kálag e Dyób, wēnyin nén wē nkal é' dádáḡ eebídeé á Galilia.”

Mmwaád awé akábé asón

⁵³ Ámbid ené moosyoál ansú áwe ndáb.

8

¹ Yesue pen anké á Ekone é Menzab. ² Néé bīn é'sángé mbwembwe, antīm ámbíd á Ndáb-e-Dyób. Ndun e mod empé awé. Andyéé áse ábootéd bō ayáged. ³ Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bēmpēén mmwaád nhóg áwé, awé békóbé néé akábéé asón á ndáb e e'wóngé. Bēntīl ane mmwaád áttinté echáb,⁴ bon belāngē Yesue bán, “A-meléed, békóbé anén mmwaád néé akábéé asón á ndáb e e'wóngé.”⁵ A mbéndé eche syáné, Moseé anhób áá, enén ndin e mmwaád belúm chō meláá kááñ áwé, chán-nō wē-é éhóbé?”⁶ Bēnsedéd mó nē áhii mó melám, ábel nén békóben mó awusé. Bon Yesue anwúlén áse, ábootéd bwēm atel á ndoob-tē ne ábē e'mii. ⁷ Ade bēbádnéné mó aseded, antīi yál ámīn, aláá bō áá, “Nyé ké ahéé awé eebélé mbéb ábē mod á'só álúm mó meláá.”⁸ Anwúlén mó áse ámpē átelé' ábē bwēm á ndoob-tē. ⁹ Ade ábē bad bēwógé nē bēmbootéd ahide nhógé-nhógé. Bad bēmbáá bōo bēnsébē áke, bon bésad behíde'. Kááñ ne á asóg Yesue mwēmpēn anlyáḡ, ane mmwaád-te abé atyéém áhed. ¹⁰ Ade Yesue áttídeé yál ámīn, dóo ásedteé ane mmwaád áá, “A-mmwaád nén, héé bad ábe bépééné wē hén bédii? Modmod eélyagéé hén awé áhóbé áá bēwúu wē-ye?”¹¹ Ane mmwaád ankwentén áá, “A Sáj modmod.” Héé Yesue álāngéé mó áá, “Né mēmpē méehóbpé méé bēwúu wē. Káḡ wē, bon weébélé mbéb ámpē.”*

Yesue máde e'nyinen bé ekide bé nkóḡsé

¹² Yesue anláá ábē bad ámpē áá, “Méé ndé e'nyinen bé ekide é' bad bé nkóḡsé. Kénzéé awé ahíde mé, éekáá á ehíntén-té, bon ákūd e'nyinen bé ekide ábe é'bage' alongé.”¹³ Dóo Befarisia belāngéé mó bán, “Ebíde echon yál mbóḡ, né-óó mbóḡ echné eékbónedéé.”¹⁴ Yesue ankwentén áá, “Kénéé mmén mbídeé echem yál mbóḡ, echem mbóḡ edé mbále, áyále mbíi wéé mbíde, mbíi-é wéé nkagkē, bon nyé, nyéebii' é wéé mbíde, nyéebii'-áá wéé nkagkē.”¹⁵ Nyékáadte bad á nyaa e moonyon. Meekáádtéé modmod. ¹⁶ Ké menkáádté ké káádtén, echem mbakú edé mbále, áyále meekáádtéé ne mmén, bon nkáadte, ne ane awé alomé mé. ¹⁷ Néé behúde ké né áte, á mbéndé echēn, éténléde nén bán nzé bad bēbe bēbíde dyam mbóḡ, bon behóbé melemlem mé dyam, né ene mbóḡ edé mbóḡ e mbále. ¹⁸ Nyébií-óó nén bán nwóó mbóḡ ébe, mmén ne mod awé alomé mé, awé adé echem Sáj.”¹⁹ Héé dóo Befarisia bēsedteé mó bán, “Héé sóó ádíi?” Ankwentén bō áá, “Nyéebii' é mé, nyéebii'-áá ké echem Sáj. Nzé nyémbii' mé, né nyébií kááñne echem Sáj.”

²⁰ Yesue anhób ábén e'yale áde áyágtéé á Ndáb-e-Dyób-te, benben ne wéé bēkonjéé mone. Bon modmod enkēnkóbpé mó, áyále eche pónde éché békóbéé mó enkēmpáá.

²¹ Yesue anláá ábē bad ámpē áá, “Méké, nzé mmaá-é áke, nyééhéd mé, bon nyéenyinné, né-óó nyéewē áwen mbéb-te. Wéé mébēé, nyéehēnlé ape áhed.”²² Héé bad bēmbáá bé Israel bēsedteé bán, “Ahóbe' áá, wéé mókéé áá syáné déehēnlé ape áhed, mómó áhede yál awúu-ye?”²³ Anláá bō áá, “Nyédií bad ábe bēbíde áse wén, bon mé pen, mbíde ámīn. Nyébíde á nkóḡsé wén, mé pen, meebídeé á nkóḡsé wén.”²⁴ Né dóo akás bon rílangē nyé méé, “Nyéewē áwen mbéb-te. Nzé nyéedúpe bán, 'Ndií Mod Awé Ndií,' né nyéewē-é áwen mbéb-te.”²⁵ Héé bēsedteé mó bánken, “Nzé-módé édíi?” Dóo ákwentanné bō áá, “Nyaa e mod eché rílangē nyé se á mbootéd méé ndé chōo rídií.”²⁶ Nwóó mam híin ahób tēngene nyé, ne akáad nyé. Bon mod awé alomé mé adii mod áte mbále, mekan mímé rílangē-áá nyé hén á nkóḡsé médií mekan mímé ríwógé áwé.”²⁷ Ade Yesue áhóbé nē, bēnkēnsónténné bán Sáá awé adé ámīn móo áhóbéé. ²⁸ Héé Yesue álāngéé bō áá, “Pónde éché nyémádté Mwán-a-Moonyon abane ámīn, dóo nyébií' é bán, 'Nde mod awé ríhóbé méé ndé.' Nyébií-é bán, meebēlēē dyamdyam

* 8:11 Ekud e kálag é'só éewóó'é échén eped (7.53-8.11).

ne kunze echēm, boŋ dyam áde ríhóbeé ádii dyam áde echem Sáj áyágté me. ²⁹ Ane awé alómé me, adé-ε ne me, eétedté mmēmpen, áyale mbele' mekan mímē mebóŋnéde mós." ³⁰ Bad híin ábe bēnwōg nēe Yesue áhóbeé nímén mekan, bēndūbē mós.

Nzéé adé sáá awé bad bé Israel?

³¹ Héε Yesue álángeé bad bé Israel ábe bēndūbē mós aá, "Nzé nyédii nyéhíde' adēm ayáge, né nyēkōŋté ábēm bembapēε abé. ³² Né nyēēbīí mbále, né ene mbále éhūd-te nyé á mehan-té." ³³ Bēnkwentén bán, "Sédii nchyaátén míme Abrahamē. Séébédeé-áa ntāŋ á mod mbéd. Chán-nō éhele éhōbe wéé séebáá á mehan-té?" ³⁴ Yesue ankwentén bós aá, "Ne mbále, nlánge nyé meé, kénzéé awé abele mbéb adii ntāŋ á mbéb. ³⁵ Ntāŋ eebágkē á túmbé-te abé ne abé, boŋ mwán á túmbé, adii mwán á túmbé pónde ésyāal. ³⁶ Né-ōó, nzé Mwán ahúde nyé á mehan-té, né dyamdyam déetédte nyé ntāŋ ámpē. ³⁷ Mbíí meé nyédii nchyaátén míme Abrahamē, boŋ ké nē, nyéhede me awúu, áyale nyééhēdēé adēm ayáge ahíd. ³⁸ Nlánge nyé mekan míme echem Sáj álúmté me. Nyé-ε nyébele mekan míme echen sáj álángeé nyé."

³⁹ Bēnkwentén mós bán, "Abrahamē adii eched sáj." Yesue anláá bós aá, "Nzé nyēnkōŋ bán ábe Abrahamē abé, né nyébele' mekan míme Abrahamē ábélé'áá. ⁴⁰ Mekan mésyāal míme ríkēmbēnlé ndii aláa nyé mbále eché ríwógé wéε Dyōb. Kénē, nyéhede me awúu. Abrahamē eébele'áá, enén ndin e dyam. ⁴¹ Nyébele mekan míme echen sáj ábéléε." Bēnkwentén mós bán, "Dyōb dēmpen-éé séwóó nēe eched Sáj, bééchyáá-áa sé á asón." ⁴² Dóó Yesue álángeé bós aá, "Nzé Dyōb dēnkōŋ echen Sáj abé, né nyédaás me, áyale mbíde wéε Dyōb ndé-ε hén boob. Meépedéε ne mmén, boŋ mós alómé me. ⁴³ Nzom eché ekáás boŋ nyééhēde' me ehób awóg, edii nyééhēdēé ábēm e'yale awóg. ⁴⁴ Nyédii bán ábe echen sáj, Satane, míme mewēmtēn mós-áá nyédaás ahíd. Se á mbooted, adii ane awé awúε' bad, eékwógnédeé mbále mbéd, áyale mbále éesaá mós áde. Nzé akale metóm, né abele míme nsón áyale adii nkal á metóm, abé-ε sáá á metóm. ⁴⁵ Nyéedúbpéé me, áyale nkanle nyé mbále. ⁴⁶ Nyé ahéé ahele alúmed áá, mbélé mbéb? Nzé nkanle nyé mbále, cheé-ō ékáás boŋ nyéedúbpé me? ⁴⁷ Kénzéé awé ahúú ne Dyōb, awóge eyale é Dyōb. Nzom eché ekáás boŋ nyéewóglán edii, nyéesaá bán bé Dyōb."

Bad bé Israel béekobéé ayáge áde Yesue

⁴⁸ Héε ábē bad bé Israel bétimanné Yesue bánken, "Eesaá mbále bán, sēnkál mbále áde séhóbe bán, edii mod á Samaria, edaásdāŋ é mbéb edé-ε we áte-ye?" ⁴⁹ Ankwentén bós aá, "Edaásdāŋ é mbéb éesaá me áte. Mbage echem Sáj edubé, boŋ nyépen nyéébāgeε me edubé. ⁵⁰ Mmēn meéhēdteé yál edubé, boŋ mod adé awé ahéde' áá ríkud edubé, mós-áá, abage mbakú eché etāngéné. ⁵¹ Ne mbále, nlánge nyé meé, kénzéé awé abele' chōm-éε n'yágté, éewáá mbéd." ⁵² Dóó ábē bad bēlángeé mós bán, "Boob dóó sébíí bán, edaásdāŋ é mbéb edé we áte. Abrahamē anwé, bekal bē'daásdāŋ bōmpē bēnwē. Boŋ boob éhōbe wéé mod awé adúbpé we, éewáá mbéd. ⁵³ Eched sáj Abrahamē anwé. Ewēmtané wéé mótoímé mós-ye? Bekal-bé-e'daásdāŋ bōmpē bēnwē. Nzé-móde wewe éwēmtanné wéé móde?" ⁵⁴ Héε Yesue ákwentanné bós aá, "Nzé nhēdte echem yál edubé, né éché edubé éesaá dyamdyam. Echem Sáj awé nyéhóbeé bán mós adé nyé sáá, mós abage me edubé. ⁵⁵ Nyéēbīí'ε mós mbéd, boŋ mbíí mós. Nzé nhóbe meé meebīí'ε mós, né ndé nkal á metóm nēe nyé. Boŋ mbíí mós, mbele-ε mam míme áhóbeé. ⁵⁶ Echen sáj Abrahamē ambé menyinge áá, móšnyin epun éche mépeé, annyín-én chós, abé-ε menyinge bwāmbwam." ⁵⁷ Dóó bésēdteé mós bán, "Áde wéépēdēε móom mé mwé métáan, wéé móšnyíné Abrahamē-ye?" ⁵⁸ Yesue ankwentén bós aá, "Ne mbále, nlánge nyé nén meé, byánán béchyáá Abrahamē, 'Ndé.'" ⁵⁹ Áde ábē bad bēwógé nē, dóó bēbóótédé meláá ahed, álúm mós. Boŋ Yesue ansóóm, abíd-te á Ndáb-e-Dyōb.

9

Yesue achōŋté mod awé béchyádné ndím

¹ Ade Yesue átóméé, dóó ányíne mod awé béchyááné ndím. ² Dóó ábē bembapēε bésēdteé mós bán, "A-meléed, mbéb míme nzéé ríkás boŋ béchyáá anén mod ne ndím? Mbéb míme mwēn-ε, káa míme sáá bós nyan?" ³ Yesue ankwentén bós aá, "Saké míme mbéb ríkás, saá-kaá míme sáá bós nyan. Boŋ nén ábēnlédé ábel ngine e Dyōb ébíd awed awé yál. ⁴ Ngáne bín é'dii ényínneé ámín, detāngéné débél nsón míme ane awé alómé me. Híntén ékwógé ape áde mod éehenlé nsón ábel. ⁵ Boob áde ndíí á nkōŋsé, me-εé ndé e nyínen bé ekíde bé nkōŋsé." ⁶ Ade Yesue ámáá ahób nē, ansob aléed á ndoob, atób dós boŋ áwógtē ane mod á ndím á míd, ⁷ álángeé mós aá, "Kág, éwobe e'só á etonj é Silom" (áde dín adé nén bán, "Bélómé"). Né-ōó, ane mod anké, áwōbē-ε míd. Antím ámbíd, ányínne'.

⁸ Héε bad ábe bēmbíí mós ne bad ábe bényínáá ngáne áchóméé bwēm, bésēdteé bán, "Sáá anén mod ayágté adyεε ásē, áchóméé bwēm-ε?" ⁹ Donje dénhōb bán, "Módé," ábíníí-ε bán, "Ááy! Awágne mós wágnén." Boŋ ane mod mwēn anhób áá, "Mmēn-éé ndé." ¹⁰ Dóó bésēdteé mós bán, "Chán-nō émwéde ábooted dé anyínen?" ¹¹ Ankwentén bós aá, "Mod awé béchāgeé bán, Yesue, antób eloob, awógéd me chós á míd, aláá-ε me áá ríke á etonj é Silom, ríke ríwobe

mîd. Né-òó, menkě. Awobe áde ríwòbpe mîd, míbootéd-te anyínen.” ¹² Bènsedéd mós bán, “Héé ane mod adíi?” Ankwentén bós aá, “Meebíi’ě.”

Befarisia béhédé áte ngáne

Yesue áchòjté mod a ndím

¹³ Bènkéén ane mod awě ankwě ndím wěe Befarisia. ¹⁴ Epun éche Yesue ántòbpe elòob ànèdè-’e ane mod mîd áte, ébédée Mbwe-mé-nkóme-áte. ¹⁵ Befarisia bènsedéd ane mod awě ankwě ndím ámpě bánken, “Chán émwédé abootéd dé anyínen.” Héé álángeé bós aá, “Antób elòob awógédé me á mîd. Ade ríwòbpe e’òò, míbootéd-te anyínen.” ¹⁶ Hè dós donje á Befarisia béhòbée nén bán, “Anén mod awě abelé ádén dyam, eéhélèè-se abé mod awě Dyòb álómé, áyàle eékonjeé mbéndé e Mbwe-mé-nkóme-áte.” Bonj ábíníi-’e béhòbée áá bánken, “Chán mod a mbéb áhelese abelé’ échén ndín e menyáké?” Nén dèmpéén nkabén áfínté echáb. ¹⁷ Né-òó, Befarisia bènsedéd ane mod ámpě bánken, “Ngáne éhòbée wéé mòbélé bonj ényínne’, cheé éwóó ahòb á yál eché?” Héé ane mod ákwentanné bós aá, “Adíi nkal é’ dósòdaj.”

¹⁸ Ké nê, bad bé Israel békéndúbéé bán, ane mod ansébé ndím akwe. Nè dèmbél bènchéle sáá bós nyan. ¹⁹ Bènsedéd bós bánken, “Nyéé nyéchyáá anén mod awě nyéhòbée bán, béchyáá ne ndím-’e? Chán-nò ébénlédé bonj ányínne’ bòob?” ²⁰ Dós sáá bós nyan békwentanné bán, “Sébíi bán awéd mwán mòdè, sébíi-’e bán bènchyáá mós ne ndím. ²¹ Bonj séekoo’ é abii ngáne ámwédé anyínen, sébíi-’áa mod awě abelé bonj ányínne’. Nyésedte mós, eésaá mwéndem, mwén áhòb.” ²² Béhnhòb nè áyàle bébaá’ áá bad bé Israel. Bad bé Israel béhnhòb bán, kénzée awé adúbpe áá Yesue mòdè Ane-awě-Béwógte, bénan mós á ndáb e mekáne. ²³ Nè dós dènkaj bonj sáá bós nyan béhòb bán, “Nyésedte mós, eésaá mwéndem, mwén áhòb.”

²⁴ Héé ábè bad bé Israel béchènleé ane mod awě Yesue ándídté bwám ngen éché élónténé ébe, bonj belángeé mós bán, “Kál echonj mbále á òn á Dyòb. Sébíi bán anén mod awě achòjté we adíi mod a mbéb.” ²⁵ Dós ane mod átimtanné bós aá, “Meebíi’ě me ké adé mod a mbéb ké e eésaá. Dyam ahóg áde mbíi, áde nén, menkwě ndím bonj bòob nnyínne’.” ²⁶ Héé bésedteé mós bánken, “Cheé ámbenlé bonj ébootéd anyínen?” ²⁷ Ankwentén bós aá, “Mmaa nyé aláa bonj kénè, nyéedúbpeé me. Cheé nyéhedeé bán ríláa nyé ámpě? Nyémpě nyéhede’ ábè bembapee abé-ye?” ²⁸ Héé bésyáá’ é mós, béhòbée bán, “We-éé edé mbapee awě ane mod. Sédii bembapee ábè Mosee. ²⁹ Sébíi bán, Dyòb dènhòb wéé Mosee, bonj sébíi’ě wéé anén mod pen ábíde.” ³⁰ Ane mod ankwentén aá, “Nén áde nkómten í yál áte. Nyéebíi’ě wéé ábíde, bonj kénè abelé nnyínne’.” ³¹ Debíi bán, Dyòb déekwentanné mekáne mé bad bé mbéb, bonj akwentan mekáne míme bad ábè bébage mós edúbé, bébelé-’e mam míme áhedeé. ³² Taase nkònsé míbootad mod eéwógè mbéd, bán mod abelé mod awě béchyááané ndím anyínné’. ³³ Nzé anén mod awě achòjté me enkémbé mod a Dyòb, né eéhele’ áa-se ábel enén ndín e dyam.” ³⁴ Dós ábè bad békwentanné mós bán, “Béchyáá we á mbéb-te, ékwóg-ke á mbéb-te, bonj bòob éhedeé sé ayáged-e?” Héé dós bébídté mós á ndáb e mekáne.

Ndím e edósòdaj

³⁵ Ade Yesue áwógé bán bébídté ane mod awě ánchoódté á ndáb e mekáne, anhed mós. Ade anyíné mós, ansedéd mós aaken, “Edúbpe Mwán-a-Moonyon-e?” ³⁶ Ane mod átimtén mós aá, “A-Sánj nzéé adé Mwán-a-Moonyon, láá mé ábel nén rídúbe mós?” ³⁷ Yesue anláa mós aá, “Emaa mós anyín, nyúmò-’áa nyékalé’ nén.” ³⁸ Héé ane mod áhòbée áá, “A-sánj, ndúbpe!” Abwóg-ke mebóbónj ábè mós edúbé. ³⁹ Yesue anhòb aá, “Mpedé á nkònsé wén, ákáad bad ábel nén bad ábè békweé ndím bényínen, ábè bós-’e bényínne’, békwe ndím.”

⁴⁰ Ade donje á Befarisia ábè bòobe Yesue bémbé áhed béwógé nê, bènsedéd mós bánken, “Sédúbpe bán, weehòbéeé wéé sémpě sékweé ndím?” ⁴¹ Yesue anláa bós aá, “Nzé nyénkwe ndím, né mbéb méesaá nyé á yál. Bonj bòob áde nyéhòbée bán nyényínne’, mbéb rídii ríde nyé á yál.”

10

Ngan e Nnən a rídyonj mí mbód

ne éche mbód

¹ Yesue anhòb aá, “Ne mbále, nlánge nyé meé, kénzée awé eépoó á mmwe mé abem á mbód, bonj átim achágé ped empée, adíi nchíb, abé-’e mod e ewúen. ² Mod awé apoo’ á mmwe mé abem mòdè Nnən a rídyonj mí mbód. ³ Mod awé anəne abem adibnad mós ekob. Achəge mbód téé ne òn, ábídnè-’e chós. ⁴ Abídnè-’áa chós, atómén chós, chós-’e éhídé mós, áyàle ébíi éche éhòb. ⁵ Bonj éché mbód éhídéeé nken mbéd. Ebelé’ ébāā’ mós á yál báán, áyàle éecheméeé éche éhòb.” ⁶ Yesue ankalé bós enén ngan bonj békénsòjténné.

Yesue ad mós mòdè

Nnən a rídyonj mí mbód a bwám

⁷ Né-ɔɔ, Yesue ambád ámpɛ aá, “Ne mbále, nláŋge nyé nén me-éé, méé ndé mmwe mé ekob wée mbód époó’é. ⁸ Byánán mɛpɛ, bad béɣyál ábe bésébpɛ apɛ bébédéé bechbɛ ne bad bé ewúen, boŋ mbód éékɛnwógɛnné bɔ. ⁹ Me-éé ndé ekob. Kénzée awé apoo áwɛm, ákúd e’soosoj. Asál, abíd-te ésebán mod atagte mó. Akud-te kéchéé éche áhédeé. ¹⁰ Nchɛb apag dásó áchib, áwúu ne ábéded. Mpedé ábel boŋ békud alongé áde álóné mbon. ¹¹ Me-éé ndé nnɔn-a-mbód a bwám. Nnɔn-a-mbód a bwám adé mbɔŋsɛn áwé á nló níme éche mbód. ¹² Mod awé bétédé á nsón tédén, áñon mbód, áde mwɛn éesaá nnɔn-a-mbód, áde éesaá-’aá nwóó-mbód, ányínéé nyínén néé ngə ehúé’é, áchɛnɛ mbód, atóm mehléle. Ene pónde dóo ngə ésogeé mbód, échiníí-’é épánjtéd áte. ¹³ Ane mod atóme mehléle áyále adii mod awé bétédé á nsón tédén, eewɔŋnéé éché mbód pónde. ¹⁴ Mée ndé nnɔn-a-mbód a bwám. Mbíí échem mbód, échem mbód-te ébíí me. ¹⁵ Melelem nɛ dóo Titée ábíí me, me-’é mbíí mó. Mbɔŋsɛn-’é áwé á nló níme échem mbód. ¹⁶ Nwóó-’é mbód émpɛe éche éesé á abem-tɛ wɛn, ntáŋgɛné chímpɛ apɛɛn, chímpɛ éwɔg échem ehób, né-ɔɔ, abem débɛ áhóg, nnɔn-a-mbód-te nhóg. ¹⁷ Titée adáá me, áyále mbɔŋsɛn éwé ábel nkúd adé alongé ámbíd mbód. ¹⁸ Modmod eékobnéé me ádɛm alongé, boŋ mbage dóo ne mmɛn. Nwóó ngíne ábe ádɛm alongé, nwóó-’é ngíne átéd dóo ámpɛ. Nén dóo Titée áláŋgé me aá mbél.”

¹⁹ Abén e’yale ábe Yesue bémpɛɛn nkabén áftinté e bad bé Israel ámpɛ. ²⁰ Bɔ bad híin béhóbé’áá nɛn bán, “Edáádəŋ é mbéb éde mó áte, apedé mɛn. Chán nyéhele nyéwɔglán mó?” ²¹ Boŋ bémpɛe béhóbé’áá bán, “Mod awé edáádəŋ é mbéb édíí áte eehóbéé échɛn ndin e mekan. Edáádəŋ é mbéb éhele ébɛl mod awé akwedé ndim anyínɛn-ɛ?”

Bad bé Israel bébád Yesue áyál

²² Ngande e Nnamed n Ndáb-e-Dyɔb ékóbté’áá á Jerusalem. Nén ábédé á pónde éche ahéb ábáŋké bwámbwám. ²³ Yesue ahyómmé’áá á abepé á Ndáb-e-Dyɔb áde béchágé’áá bán Abepé áde Solomonɛ. ²⁴ Bad bé Israel bɛnləŋnéd mó, bésédte mó bán, “Pónde ehéé wɛwɛ wésóŋké sé abane á edibelóné-te? Nzé wɛ-éé edé Ane-awé-Béwógté, épanléd sé áte.” ²⁵ Yesue ankwentén áa, “Mmaa nyé aláa, boŋ nyéedúbpɛé. Nsón níme mbéléé á dín áde awɛm Titée, mɛn mbíde me mbóŋ. ²⁶ Boŋ nyéedúbpɛé áyále nyéesaá échɛm mbód. ²⁷ Echem mbód éwóge échɛm ehób. Mbíí chí, chí-’aá éhíde me. ²⁸ Mbage bó alongé áde déemaá’, béewáá-’aá mbéd. Modmod eéhlɛɛ-se ásoŋ bó áwɛm mekáá. ²⁹ Chóm eché awɛm Titée ábágé me étómé chím ésyáál, * modmod eéhlɛɛ-se ásoŋ bó á mekáá níme Titée. ³⁰ Sé Tité sédíí mod nhóg.”

³¹ Bad bé Israel béntéd meláá ámpɛ álúm Yesue. ³² Boŋ anláá bó aá, “Nlúmté nyé ekud é nsón ní bwám éche ébidé ne echem Sán. Nyéhede me meláá álúm, áwúu me. Mmɛ nsón ríhée nyéhedeé me meláá álúmen.” ³³ Dóo békwentanné bán, “Séehɛdeɛ wɛ meláá álúm áyále nsón ní bwám níme ébélé. Boŋ sélúme wɛ meláá áyále esyáá Dyɔb.” ³⁴ Yesue anláá bó aá, “Ngómé étenléde áwɛn Kálag e Mbéndé nɛn bán, Dyɔb áhóbé aá, ‘Nyédíí myɔb.’ ³⁵ Debíí nɛn bán, eyale é Dyɔb éekwagké. Dyɔb dénehəŋ bad ábe ánlómɛnné éché eyale aá bédíí myɔb. ³⁶ Me-éé Dyɔb ánamtɛ boŋ álóm-me á nkɔŋsé, chán-nɔ nyéhele nyéhóbé bán, nsyáá Dyɔb áyále ntúmé ahób meé ndii Mwán a Dyɔb? ³⁷ Nzé meéhlé nsón níme Titée, nyéedúbpɛ me. ³⁸ Boŋ nzé édeé nɛn bán mbele mó, nyédúbé níme nsón ké nyéedúbpɛ mmɛn, ábel nɛn nyébíí nyésɔŋtɛn-ne ngen póg ne ésyáál nɛn bán, Titée adé me áte, me-’é mbé mó áte ngen póg ne ngen ésyáál.”

³⁹ Mmɛn mam níme ánhɔbpɛ mémɛl bɛnwanén mó akób ámpɛ, boŋ ambíd bó á mekáá.

⁴⁰ Ámbíd ené, Yesue antim ámbíd á ped e edib é Jodan eníníí, á abwóg á hóm wée Jone, Ndusɛne ádúsánnáá bad, ádyɛɛ áhed. ⁴¹ Ndun e mod epagé’áá áwɛ. Abé bad béhóbé’áá bán, “Jone, Ndusɛne eébele’áá menyáké boŋ kéchéé éche áhóbé tɛŋgene anɛn mod éde mbále.” ⁴² Né-ɔɔ, ndun e mod eché embé áhed, endúbé Yesue.

11

Kwéed eche Lazarɔse

¹ Mod nhóg ambé awé béchágé’áá bán Lazarɔse, akónlé’áá. Lazarɔse ne baányan bé bebaád, Maria ne Mataa bédyéé’áá á dyad á Betani. ² Anén Maria awé mwányan Lazarɔse ákónlé’áá, mó anwógéd Yesue dyóg dé elod é bwám á mekuu, boŋ apínnéd éché esid. ³ Né-ɔɔ, Maria bó Mataa bó bɛnlóm nsal wée Yesue bán, “A-Sán, awoŋ nsón a nlem akonle’.” ⁴ Áde Yesue áwógé nímɛn nlebéd anhób aá, “Mmɛn nkoile méesóŋké ne kwéed. Nén ábɛnléde ábe Dyɔb ehúmé, ábel boŋ Mwán a Dyɔb ákud edúbé.” ⁵ Yesue andəŋ Mataa, Maria ne Lazarɔse. ⁶ Ké nɛ, áde áwógé bán, Lazarɔse akonle andii ambé wée ámbɛɛ e’pun é’be. ⁷ Héé áláŋgeé ábɛ bembapɛe aá, “Détim ámbíd á Judeya.” ⁸ Dóo ábe bembapɛe béláŋgeé mó bán “A-meléed, kíne saá áwed dóo bad béhéde’áá wɛ meláá awúen súútáŋ’ɛ?” ⁹ Yesue ankwentén bó aá,

* **10:29** Chóm eché awɛm Titée ábágé me étómé chím ésyáál: donje á kálag dé’só áwóó Titée awé abagé me bó, atómé chím ésyáál.

“Eesaa mbále bán müte níwóó dyóm á háwa ne ébe-ye? Bad ábe békag müte béekwagké áyále bédé ne ane awé adé e'nyinén bé ekíde bé nkòjésé. ¹⁰ Bonj nze békag nkuu, dso békwagké áyále e'nyinén bé ekíde béeesaa.” ¹¹ Ade Yesue ámáá ahób nén ambád ámpé áá, “Awéd nsón Lazarosé akúne, bonj nkag mó anyem ásé.” ¹² Abé bembapere bénláá mó bán, “A-Sán, nze akúne né ádyéé bwám.” ¹³ Yesue ahóbé'áá nén áyále ambíí áá, Lazarosé awédé, bonj abé bembapere bènwmētēn bán, ahóbe áá, akúne kúnén. ¹⁴ Né-óó, Yesue ampanléd bó áte áá, “Lazarosé awédé, ¹⁵ bonj á yál echên, ndé menyinje nén meé meebédéé áhed ábel bonj nyédúbe. Syáné dékag-káó áwed bóbó.” ¹⁶ Hê dso Tamase (awé bènchuí'é bán, Nhéd) álanggé baáb bembapere áá, “Syáné ámpé dékag áwed ábel bonj nze kwééd chí edé déwê ne Meléede.”

Yesue mó adé mpuu ne alongé

¹⁷ Bóbó-póó, áde Yesue ápedé á Betani, antán néé bémáá Lazarosé alíme. Ene pónde né nímé ndim níkébē á sonj-té e'pun é'niin. ¹⁸ Bootya á Betani ápe á Jerusalem ábédé dyam máyl mébe. ¹⁹ Ekud é bad bé Israel ényhyé wée Mataa bó Maria áwenned bó áyále kwééd eche awab mwányan. ²⁰ Ade Mataa áwogé bán, Yesue ahúé', anké mó abomen á nzii, bonj Maria anlyóg á ndáb. ²¹ Dso Mataa álanggé Yesue áá, “A-Sán, nze wembé hén né mwanned eewédéé. ²² Bonj ké nê, mbíí meé ké bóbó kéchéé éche ésédte Dyób, Dyób débé we.” ²³ Yesue anláá mó áá, “Mwányonj ábe á alongé ámpé.” ²⁴ Mataa antimtén mó áá, “Mbíí meé ápuú á pónde e mpuu mbwe mé asóg.” ²⁵ Dso Yesue álangé mó áá, “Me-éé ndé mpuu né alongé. Nze mod adúbpé me, ké anwé, ábe ábe áá. ²⁶ Kénzéé awé adé á alongé bonj adúbe-é me, éewáá mbéd. Edúbpé né-ye?” ²⁷ Héé Mataa ákwentanné áá, “Éé, A-Sán, ndúbpé meé we-éé edé Ane-awé-Béwógté, Mwán á Dyób awé Dyób ahóbe áá, ápe á nkòjésé.”

Yesue achii

²⁸ Ade Mataa ahóbe nê, antím ámbíd, áké áchag mwányan Maria kun, aláá mó áá, “Meléede adé hén, asedte-é we.” ²⁹ Ade Maria áwogé nê, anhidé ásé mehélé, áké atán Yesue. ³⁰ Bóbó-póó, Yesue enkempaá asól á dyad-té, andii ambé wée Mataa ántänné mó. ³¹ Ade bad bé Israel ábe bédéé á ndáb-te ne Maria áwenned mó, bényiné néé ábidé á ndáb-te ne mehélé, anyogte á sonj, bènwmētēn bán, akag achii. Né-óó, bénhíd mó.

³² Ade Maria ápedé wée Yesue ámbēē bonj anyín mó, ankwé mó á mekuu, ahób áá, “A-Sán, nze wembé hén, né mwanned eewédéé.” ³³ Anyín áde Yesue ányiné néé Maria áchyeé'é, anyín-ne néé bad ábe bénhíd mó béchyéé'é, ngól enkonned mó, átág-ke áte á nlém-té bwámbwam. ³⁴ Ansedéé áaken, “Héé nyélimmé mó?” Bénkwentén bán, “A-Sán, hyé ényín.” ³⁵ Yesue anchii. ³⁶ Héé bad bé Israel béhóbeé bán, “Néde ankòj mó adanj-óó!” ³⁷ Bonj bó donge á bad bénhób bán, “Ngómé ambēl mod awé ankwé ndím ányínne. Eéhele'áá-se ábel Lazarosé eewág-é?”

Yesue apuidté Lazarosé

³⁸ Ngól enkonned Yesue á nlém ámpé. Né-óó, anké á sonj. Ene sonj ebédéé sonj eché bépwógé aláá áte, bonj békútén chí nsól ne aláá. ³⁹ Héé Yesue álanggé ábe bad áá, “Nyéhúd adé aláá.” Dso Mataa, mod awé awédé mwányan ahóbeé áá, “A-Sán, ndim mēmád abooted dé achum bóbó áyále níkidémbé á sonj-té bóbó e'pun é'niin.” ⁴⁰ Dso Yesue álanggé mó áá “Meelánggé we meé nze edúbpé né wényín Ngum e Dyób-é?” ⁴¹ Né-óó, ábe bad bénhúd adé aláá á nsól ní sonj. Dso Yesue ánoné ámín bonj ahóbé áá, “A-Té, nságnéné we áyále éwogé me mekáne. ⁴² Mbíí meé eyógké me mekáne awóg, bonj nhóbe nén ábel bonj áben bad ábe bédé híse bédúbe bán, we-éé elómé me.” ⁴³ Ade ámáá ahób nê dso áchógté ehób ámín bonj áchēnlé Lazarosé áá, “A-Lazaros, bíd áwed!” ⁴⁴ Ane mod awé ammád awé ábid-te áwed. Mbóm éche bènkaánné mó mekuu ne mekáá ne tumbé eché bènkaánné mó e'só, émbē ébē mó á yál. Yesue anláá bó áá, “Nyéhune mó ábe bwém á yál, ákag.”

Béhagke Yesue

(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Bad bé Israel ábe bēnkē Maria á mewenned bényín mekan nímé Yesue ámbenlé, bēndūbē-é Yesue. ⁴⁶ Bonj bó donge á bad bēnkē Befarisia atán, beláá bó mam nímé Yesue ábélé. ⁴⁷ Héé heprise bēmbáá ne Befarisia bēchēnlé mbom ní káánsel. Bēnhób bán, “Cheé débēnlé bóbó? Detángéné dyam ábel áyále anén mod ábele menyáké bwámbwam! ⁴⁸ Nze detédté bán, ákéne nímén mekan á'só né moosyaál ádúbe mó. Nze moosyaál adúbpé-é mó, né bad bé Roma bēpē, bēkōbēn-ne syáné echéd Ndáb-e-Dyób, bēkōbēn-ne syáné ádēd alonj.” ⁴⁹ Dso mod nhóg áfínté echáb awé béchágé'áá bán Kaifase, awé ábédé híse ambáámbáa nímé mwé, ahóbeé áá, “Nyéebíí'é dyamdyam. ⁵⁰ Nyéenyínéé nén bán ébóó bán, mod nhóg áwé á nló ní moosyaál tómaa alonj ásyáal ábóó?” ⁵¹ Kénéé ahóbe'áá nê, saké nímé mewēmtēn mēn móó ahóbné'áá nê. Ngáne ábédé prise ambáámbáa nímé mwé, ahóbe'áá dyam áde débēnléd, á'só é' pónde, áá Yesue áwé á nló ní bad bé Israel. ⁵² Saá-kaá á nló ní bad bé Israel

bénpen, bonj kǎhne álad bad bé Dyöb bésyǎǎl ábe bémáá ahented áte höm ahóg, ábel bebē mod nhóg.

⁵³ Bootya échē epun bad bémáá bé Israel bēmbootéd Yesue ahøge, áwúu mós. ⁵⁴ Nén dēmbēl Yesue eebíde'áá á nhéné ámpē áfintē e bad bé Israel. Bóobe ábē bembapεε bēnhidé békē á dyad áde béchøge'ε bán Efrem, bēdyεε-'ε áwed. Adé dyad ábédé benben ne ehyånge. ⁵⁵ Póndé e ngande e Nnyíme-ámín embé benben. Né-óó, bad hiin bēmbíd myad ne myad, békē á akuu á Jerusalem áwobe échab yǎl ngáne mbéndé e Moseε éhédé'áá, ábonſen ngande e Nnyíme-ámín. ⁵⁶ Ábē bad bé Israel bēmbē bēhédé Yesue. Ade beládné á Ndáb-e-Dyöb bésédté'áá, nhóg ne aníní bánken, "Chán nyéwémtnéne, nyédúbpé bán, áhye ngande-yε?" ⁵⁷ Bepriεe bémáá ne Befarisia béntómēd ehånge bán, kénzéé awē anyíné Yesue áhye áláa bós, ábel bonj békōb mós.

12

Béwōgté Yesue á Betani

(Mat 26.6-13; Mak 14.3-9)

¹ Ade ngande e Nnyíme-ámín élyágé e'pun ntóób, Yesue ankē á Betani wée Lazarøε awē ámpuúdté ádyéé'áá. ² Bēmbelé Yesue ndyééd áhed. Mataa mós antómēd ene ndyééd. Lazarøε ambé nhóg áfintē e bad ábe bóobe Yesue bēbédé á tēbelé ádyé ndyééd. ³ Hεε Maria átédé epom é dyög dé elod á bwám áde áléle nkun bwámbwam. Adé dyög bēbénlé dós nád.* Anwógéd Yesue á mekuu, apíné-'ε mós mekuu ne échē esid é nló. Elod é bwám énlóg ndáb áte esyǎǎl. ⁴ Dóó Judas Iskariøde, mbapεε nhóg awē émbēε bán mós ášóm Yesue áhóbéé áá, ⁵ "Cheé bēnkēnsómmé ádn dyög, bétéd nímén mone békē bēbē betóótōkē bé bad? Béhélé'áá-se bésóm adé dyög dyam-εε áde nsábe ní mwē nhóg." ⁶ Judase anhób nē, saké áyāle abédé betóótōkē bé bad ngól, bonj áyāle abédéε nchíb. Ngáne ábédé mod awē awánládtáá bóbōó ekwe é mone, ayógké'áá mone atéd ámbíd. ⁷ Bonj Yesue anhób áá, "Tédé mós, ákoo áde ályágé áse ábel bonj ábenled dós mbwεe níme bēfmεε me. ⁸ Betóótōkē bé bad bédé ne nyé póndé tée bonj me pen méebáá ne nyé póndé ésyǎǎl."

Béhøgke Lazarøε

⁹ Ene póndé-óó, bad bé Israel hiin bēnwōg bán, Yesue adé á Betani. Né-óó, bēnkē áwed. Saké Yesue mwēmpen mós ankēh bonj békē áwed, bonj bēnkē Lazarøε anyín awē Yesue ámpuúdté. ¹⁰ Né-óó, Bepriεe bémáá bēhøgké'áá káøhne Lazarøε áwúu mós, ¹¹ áyāle bad bé Israel bétédte'áá bós, bédúbpē Yesue. Béndúbē Yesue áyāle dyam áde dēmbenléd ne Lazarøε.

Yesue aslé á Jerusalem néε kǎh

(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² Néε bīn é'sånge, ndun e mod echē enhyε á Ngande e Nnyíme-ámín bēnwōg bán Yesue apag á Jerusalem. ¹³ Hε dós bésélé e'kikag é' mii bonj békāg mós abomen á nzii. Béhégé'áá é'saad bán, "Hosána! Nnam níbē ne ane awē apedé á dn áde Sángwée. Nnam níbē ne kǎh e bad bé Israel!"

¹⁴ Yesue ankūd etum é ésel, ádíi-'ε chós. Nén dēmbenléd ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nēn bán,

¹⁵ "Á-bad bé Zayon, nyéebáá',
nyénone' echen kǎh ehúe',
ediídé-'ε etum é ésel."

¹⁶ A póndé echē nímén mekan mébénlédé, bembapεε ábe Yesue bēnkēnsónténné. Bonj áde Yesue ámpuú'ε ne ehúmé é Dyöb, dós bēnchemmé bán mam níme mébénlédé tånge ne Yesue mós mēntenléd, á yǎl echē.

¹⁷ Ndun e mod echē embé ne Yesue áde áchénlé Lazarøε á son-tē bonj ápuudté mós, embé ékalé' níme nkalan. ¹⁸ Né-óó ndun e mod enkē Yesue abomen áyāle ábēn e'chemléd bé menyáké ábe ámbenlé. ¹⁹ Hεε Befarisia belångeé nhóg ne aníní bán, "Nyénone! Kǎhne bóob deéhéléé dyamdyam ábel. Nkønsé rísyǎǎl níhide mós."

Bad bé Grikia bēhede Yesue

²⁰ Donje á bad bé Grikia bēmbē áfintē e bad ábe bēnkē ngande e Nnyíme-ámín á Jerusalem, áke dé abe Dyöb edúbé. ²¹ Bēmpεε wée Filibe. Filibe awē ámbíd á dyad á Betsaida á mbwóg e Galilia. Bēnlāá mós bán, "Á-Sån, sédás Yesue anyín." ²² Filibe ankē Andreyá aláa. Dós bós bad bēbe békí Yesue aláa. ²³ Yesue ankwentén bós áá, "Póndé epedé echē ehúmé e Mwán-a-Moonyonj ényínédte. ²⁴ Ne mbále, nlånje nyé nēn meé, mbum e ngun póg edii mbum e ngun póg, káøh né bēwéné chós á ndóob-tē bonj ewé. Ewág-káa, bonj echyáá mbum é ngun émpεe échē ébúú áte. ²⁵ Mod awē adás áde alonjé, ábōd dós. Mod awē mós-'ε akós áde

* 12:3 Nád: Nád edii mbonja echē ewóó elod é bwám eche bēbenléé mšg mé elod é bwám.

alonggé, á nkõñsé-te wén, ákãá dó á alonggé áde déemaá'. ²⁶ Kénzée awë abenle me, atãngéné awëm mbáede abé. Ké héé-é wée ndíí, awëm mbáede atãngéné abé áhed. Echem Sãn ábë-é kénzée awë abenle me edúbé.

Yesue ahóbé tãngene eche kwééd

²⁷ “Bõõb-põõ, nlém ntage me áte. Chee-õ méhõbpë? Nhõb meé, ‘A-Të, weémwãg-se metake nime méhúé’ metán me-ye?” Aáy, méehõbpë nê, áyãle enén pónde e metake chõ ekãsõ bon nãpag wén. ²⁸ A-Të, lúméd echõn ngum.” Héé ehõb ébídéé á Dyõb nén bán, “Nlúmté echëm ngum, mëlúméd-te chõ ámpé.” ²⁹ Ene ndun e mod echë embë áhed enwóg echë ehõb. Béhõb bán dyõb dõó ákúmé áte. Bad bémpëe bénhõb bán, ángel chõ ehóbé awë. ³⁰ Yesue anláá bõ áá, “Áyãle echën dõó echën ehõb ébídé, saké áyãl echëm. ³¹ Pónde epedé echë Dyõb dékãádté nímén nkõñsé. Nkamlen nime nkamlene á nkõñsé mékwë bõõb. ³² Bon áde bémadté me anyen amín, mēdõl bad bésyãal awëm.” ³³ (Yesue anhõb nê álúmed ndin e kwééd echë áwë.) ³⁴ Ndun e mod echë embë áhed enkwentén mós bán, “Sëwógé á mbéndé-te bán Ane-awë-Bëwõgté ábë á ngindé ne á ngindé. Chán-nõ ehõbëé wëé ‘Bétãngéné bényën Mwãn-a-Moonyon amín.’ Nzéé adé anén ‘Mwãn-a-Moonyon?’ ” ³⁵ Dõó Yesue álanngéé bõ áá, “E’nyinen bé ekíde bábé ne nyé á esõn e pónde ngên. Nyékag bõõb áde e’nyinen bé ekíde é’díí é’díí, ábel bon ehíntén éékõbë nyé. Mod awë akag á ehíntén-të eebýééé wëé ákagké. ³⁶ Nyédúbe e’nyinen bé ekíde bõõb áde é’díí ne nyé, ábel nén nyébé bán bé e’nyinen bé ekíde.”

Bad bé Israel béedii béedubpëé Yesue

Áde Yesue amáá nímén mekan mésyãal ahób, antedé bõ, áke ásóõm wëé béenyinné mós. ³⁷ Kénéé ene ndun e mod ényínne ábén e’chemléd bé menyáké é’syãal ábe Yesue ámbenlé, bénkéndúbééé mós. ³⁸ Nén dëmbenléd álóned e’yale ábe nkal é’dáãdãñ Yesayaa ánhõbpë áá, “A-Sãn, nzéé adúbpë eyale éche sékále, nzé-módé akidényin ngum echõn áchëm-me chõ?” ³⁹ Né-õõ, béehale áá-se bédúbe. Yesayaa ahóbé hõm dëmpëe áá, ⁴⁰ “Dyõb ákwidé bõ ndím, ábë-é bõ nlém mé aláá, ábel nén nímab míd méényinné’, béésõntãne. Nzé bébélé-é nê, né bétimén me, né mëchoód-te bõ.”

⁴¹ Yesayaa anhõb nén áyãle annyín ehúmé éche Yesue, anhõb-pe áyãl echë. ⁴² Ké nê, bad híin bëndübë Yesue, káõñne donje á bad bémbáá. Bon ngáne bébáá’áá Befarisia, bénkênlúmedté yãl, ábãñ nén bán béebídté bõ á ndáb é mekáne. ⁴³ Bébélé’áá nê áyãle bëndãñ mekenag mé baãnyon tómaa mé Dyõb.

E’yale ábe Yesue békããd bad

⁴⁴ Héé Yesue áchãgté ehõb amín áhõbë áá, “Kénzée awë adúbpë me, eedúbpëé mmëmpen, adúbpë káõñne ane awë álómé me. ⁴⁵ Kénzée-’é awë anyiné me, anyiné ane awë álómé me. ⁴⁶ Mpedé á nkõñsé nêe e’nyinen bé ekíde, ábel bon kénzée awë adúbpë me, eélyãgé á ehíntén-të. ⁴⁷ Kénzée awë awógé ábëm e’yale, bon eékonje bõ, saké me nkãádté mós. Meekãádtéé mós áyãle meépedéé ákaad nkõñsé bon mpedé áson bad bé nkõñsé. ⁴⁸ Kénzée awë abáá me á yãl bon eékobe-é ábëm e’yale, awóó mod awë ákããd mós. Ábëm e’yale bën bõó békããd mós á mbwe mé asóg. ⁴⁹ Ebë nê, áyãle meehõbëé nímén mésyãal ne echëm kunze. Bon Titéé awë álómé me, álanngé me chõm éche ntãngéné ahób. ⁵⁰ Mbíí meé kéchéé echë álanngé me áá nhõb épëene alonggé áde déemaá’. Né-õõ, kéchéé éche nhõbëé, nhõbë’ chõ ngáne Titéé álanngé me.”

13

Yesue awõbpë ábë bembapëé mekuu

¹ Epun é ngande e Nnyime-amín énylãg nêe chãn. Yesue ambíí áá eche pónde emaa ape echë mótãngéné nkõñsé atede, áke wëe eche Sãn. Andõñ bad bé nkõñsé ábe bëndübë mós, álúmed-te echë edãñje káõñne á asóg.

² Yesue ne ábë bembapëé bédýágé’áá ndyééd ngukél, Satane-é ammãd Judas Iskariõde mwãn awë Simõne mewëmten mé mbéb ásóled áte ásóõm Yesue. ³ Yesue ambíí áá eche Sãn abagé mekan mésyãal áwe mekáá. Ambíí-é áá mõhũũ wëé Dyõb mótíme-’é ámbíd wëé Dyõb. ⁴ Áde bédýágké ndyééd nê, Yesue anhidé áse, ahúd nkob á yãl, atád tábele á nkog. ⁵ Héé áhédé mendíb á kúmbe-të, bon ábootéd ábë bembapëé mekuu awobe, ápínnãd tábele awë ánwãã’ é á nkog. ⁶ Áde ápédé wëé Simõn Petro dõó Simõne ásedtëé mós áá, “A-Sãn, ehede me mekuu awobe-ye?” ⁷ Yesue ankwentén mós áá, “Weéhãlë-se esõntén dyam áde mbéleéé bõõb, bon ámbíd e nímén mésyãal dõó wésõntënnë.” ⁸ Héé Petro áhõbëé áá, “Aáy, weéwõbpëé me mekuu mbéd.” Yesue antimtén mós áá, “Nzé meéwobpe we mekuu né wéewõngé dyamdyam abelen ne me.” ⁹ Simõn Petro anláá mós áá, “A-Sãn, né saké mekuu mëmpen-éé wéwobéé me. Wéwobé me káõñne mekáá ne nló!” ¹⁰ Yesue ankwentén áá, “Mod awë amaa mendíb awõg,

yǎl esyǎal emaa mós asán, eetǎngenéé mendib awóg ámpē, étóméé áwobe mekuu.* Nyémaá asán, bon saké nyé moosyǎal nyésáá.”¹¹ Yesue ammád abii mod awé ásóm mós. Néé dǎnkǎj bon ahób aá saké moosyǎal asáá.

¹² Ade amáá bós mekuu awobe, anhé nímē nkob á yǎl, áfím ámbid áwē e'dií. Héé ásedtéé bós aaken, “Nyésónténe dyam áde mbénlé nyé-yé?”¹³ Nyéchége me Meléede, nyéchége-é me Sǎngwéé. Nyétǎngéné, áyale nē dǎn dós rídíí.¹⁴ Né-ós, nze me awé ndé nyé Sǎngwéé mbé-é nyé Meléede nwóbpé nyé mekuu, né nyémpé nyétǎngéné nhóg ne aníníí mekuu awobe.¹⁵ Nlúmté nyé elǎnsén éche nyétǎngéné ahíd ábel nén nyémpé nyébel ngáne mbénlé nyé.¹⁶ Ne mbále nlǎnge nyé nén meé, mbáledé eetóméé eche sǎj, mod awé bélómé-é eetóméé mod awé alómé mós.¹⁷ Bóob áde nyébíí nímén mam, nnam mébē ne nyé nze nyébele mós.

¹⁸ “Meehóbéé nyé moosyǎal. Mbíí bad ábe nípwédé. Bon e'yale ábe é'ténlédé á Kálag e Dyób é'tǎngéné alón. Etenlédé nén bán, ‘Mod awé sǔmós sédyág ndyééd akúnnéné me yǎl.’¹⁹ Nlǎnge nyé nén bóob, áde ébenlédéé ábel nén nze ébenlédé, nyédúbe nén bán, ‘Ndií mós Awé Ndií.’²⁰ Ne mbále, nlǎnge nyé nén meé, kénzéé awé akobé mod awé nílómé, akobé me. Kénzéé-é awé akobé me né akobé ane awé alómé me.”

Yesue ahóbé á'só e' pónde áá bésóm mós
(Mat 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23)

²¹ Ade Yesue amáá nímén mekan ahób ndutul enlóg mós á nlém-té, ápanléd-te ábē bembapēe áte aá, “Ne mbále, nlǎnge nyé nén meé, nyé mod nhóg ábē me á mekáá mé bad bé ekoyí.”²² Héé ábē bembapēe bénónné á mesó, áyale bénkembíí'é mod awé ahóbéé.²³ Mbapēe nhóg, awé Yesue ándǎngé, andyé mós á akéb.²⁴ Dós Simón Petro ápebtanné ane mbapēe míd, áhábé aá, “Sedéd mós mod awé ahóbéé.”²⁵ Dós ane mbapēe ásidté Yesue á yǎl-té, ásedté mós aaken, “A-Sǎj, nzeé éhóbéé?”²⁶ Yesue ankwentén mós aá, “Mod awé métódeé ewele á díse-té bon nímē mós, mó adé ane mod.” Héé átedé ewele, átotdé á díse-té, ábagé Judase, mwán awé Simón Iskarióde.²⁷ Akob áde Judase akóbé éché ewele, Satane ansól mós áte. Dós Yesue álangéé mós aá, “Dyam áde éhedéé ábel bēl dós á mehéle-te.”²⁸ Bon mod ké nhóg awé bóbós bédyágé'áá ndyééd enkénsónténné chóm-éé ékós bon Yesue aláá Judase nē.²⁹ Ngáne édíí bán Judase mós akóngé'áá ekwe é mone, donge á bembapēe bénwémten bán Yesue álangé mós aá áke áchan bwém ábe bēbenlédé á ngande, ké'é chóm éche bēbéé betóotókē bé bad.³⁰ Ade Judase akóbé ewele éche Yesue ábagé mós kobén, ámbid ebwóg. Ehintén énkwé.

Yesue abagé mbéndé e ekóólé

³¹ Ade Judase amáá abíd dós Yesue áhóbéé aá, “Bóob-ós ehúmé e Mwán-a-Moonyon ényínnéde. Ehúmé é Dyób-pe ámpē ényínnéd mbwiined ne mwán.³² Nze Dyób ákúde ehúmé ámbid e Mwán, né Dyób dǎn ámpē débēl ehúmé é Mwán ényínnéd. Ábēl-é nē ábwóg-ábwóg.³³ A-baányan, echem pónde ábē ne nyé, edé esón. Nyééhéd me, bon ngáne ménláá'é bad bé Israel, melemlem nē dós rílangéé nyé bóob, meé, ‘Wéé ríkagké, nyéehenlé ape áhed.’³⁴ Mbage nyé mbéndé ekóólé bóob, nén nyédǎj nhóg ne aníníí. Ngáne nídós nyé, nyémpé nyédǎj nhóg ne aníníí.³⁵ Nze nyédós nhóg ne aníníí, né mod téé ábii aá nyédii ábém bembapēe.”

Yesue ahóbé ngáne Petro ábǎngé mós á yǎl
(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34)

³⁶ Simón Petro ansedé Yesue aaken, “A-Sǎj, héé éhedéé áke?” Yesue antimten mós aá, “Wééhēlé-se ehíd me bóob wéé ríkagké, bon ámbid e pónde wéhíd me.”³⁷ Petro ansedéd mós aá, “A-Sǎj, cheé ékós bon meéhēlé se nhíd we bóob? Mbónséné áwé á nló nímón.”³⁸ Héé Yesue ákwentanné mós aá, “Ekoó abonsen dé awé á nló nímém-é? Ne mbále, nlǎnge we meé, nchóm-a-kúb adéhób aá mótoo', wébǎj me á yǎl ngen éláán.”

14

Yesue mós adé Nzii e mbále eché epēene alóngé

¹ Dós Yesue ábádeé ábē bembapēe aláa aá, “Nyéétagté nlem á abum. Nyésúm nlem wéé Dyób, nyésúm-me káóne áwēm.² Tonj ébuú áte á ndáb eché echem Sǎj. Nkag-ke áwed ábonsen nyé hóm. Nze énkémbé nē, né menkénláá'é nyé meé nkag nyé hóm ábonsen.³ Nze nkí-é nyé hóm ábonsen, méfím ámbid, níhye ntéd nyé ábē ne me, ábel nyémpé nyébé hóm áde rídíí.⁴ Nyébíí nzii eché etime' wéé ríkagké.”⁵ Héé Tomase álangéé mós aá, “A-Sǎj, sébii'é wéé ékagké. Chán-nó sébwéé nzii abii eché etime áwed?”⁶ Yesue ankwentén mós aá, “Méé ndé

* **13:10** Donge á kálag dé'só déewóó'é éetóméé áwobe mekuu.

nzii eché ekag wée echem Sánj, mbáale ehúe' ne me, me-'aá mbage alongé. Modmod eéhelé-se ápe wée echem Sánj, ésebán abwedé awém." ⁷ Héé Yesue álánggé ábē bembapee aá, "Boob áde nyébbí me, nyébbí kááŋne echem Sánj.* Bootya boob nyényiné mós, nyébbí-'e mós."

⁸ Filibe anláá mós aá, "A-Sánj, lúméd-te sé Titée. Chóm ésyāal éche séhedéé étóméé nē." ⁹ Yesue ankwentén aá, "A-Filib, nkémbe ne nyé á etún é pónde, chán-nō éhelé-se ehób wée móbbíí me? Kézzé awé anyíne me né anyíne Titée. Chán-nō éhelé-se ehób wée 'Lúméd sé Titée?" ¹⁰ Weedúbpeé wée echem Sánj adíí me áte, me-'e mbé mós áte-ye?" Héé Yesue álánggé ábē bembapee aá, "Mam míme rílanggé nyé méebídeé áwém dēn. Bonj echem Sánj awé adé me áte mós ábele míme nōsón. ¹¹ Nyédúbe me ngáne ríhóbé méé echem Sánj adíí me áte, me-'e mbé mós áte. Nzé nyéedúbpe nē, nyédúbé ké áyāle mam mé menyáké míme míbeleé. ¹² Ne mbáale, nlangge nyé nēn méé, kézzé awé adúbpe me, ábēl mam míme míbeleé. Ábēl-le kááŋne mekan míme métómé mímén áyāle nkag wée Titée. ¹³ Mēbbēl-le kéchéé éche nyésédté á dīn ádēm ábēl nēn ngum eché Titée ényínned ámbíd e Mwán. ¹⁴ Nzé nyésédté me kéchéé á dīn ádēm, mēbbēl chós."

Yesue aá mósólom Edááŋj éche Esáá

¹⁵ Yesue ambád ahób aá, "Nzé nyédaá me, né nyééhíd échem mbéndé. ¹⁶ Mēlāá Titée, ábē-'e nyé Nwōŋgene ampée, awé ábē ne nyé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁷ Ane Nwōŋgene mós adé Edááŋj eché ébidte' mbáale áwed tǎŋgene Dyób. Bad bé nkōŋsé béeheléé-se békob mós, áyāle béenyínē mós, béebíí-'aá mós. Bonj nyébbí mós áyāle adé ne nyé, ábē-'e nyé áte.† ¹⁸ Nzé nkíí, méetedéé nyé menyuu. Mētím ámbíd áwēn. ¹⁹ Mwámpín mí pónde, nkōŋsé méenyínné me ámpē. Bonj nyépen nyéenyín me. Ngáne mébbēé á alongé, nyémpē nyéēbē. ²⁰ Nzé eché epun épédé, nyébbí bán ndé echem Sánj áte, nyé-'e nyébé me áte, melemlen ngáne me-'e rídíí nyé áte. ²¹ Kézzé awé akobé échem mbéndé, áhídē-'e chós, mós adé mod awé adaá me. Kézzé awé adaá-'e me, echem Sánj mós-'e ádāŋ mós. Mémpē mēdāŋ mós nlúméd-te mós yāl." ²² Dóó Judase (saké Judas Iskarióde) áhóbéé aá, "Bonj A-Sánj, chán wélúmédte sé yāl bonj weelumtē nkōŋsé pen?" ²³ Yesue ankwentén aá, "Nzé mod adaá me, áhíd ábēm e'yale. Echem Sánj ádāŋ mós, sé echem Sánj-'e séēpē áwē, sédyē-'e ne mós. ²⁴ Nzé mod eédaá me, eehídeé ádēm ayáge. Adén ayáge áde nyéwógé déesaá ádēm. Adíí áde Titée awé álómé me.

²⁵ "Nlánggé nyé mímén mésyāal áde rídíí ndé ne nyé. ²⁶ Nwōŋgene, Edááŋj éche Esáá awé Titée álómmé á dīn ádēm, áyāged nyé mekan mésyāal ábēl-le nyékamntā mekan mésyāal míme rílanggé nyé. ²⁷ Nsāŋ mós rílyágnédé nyé. Mímēn nsāŋ mós ríbagéé nyé. Meébagéé nyé mós ngáne nkōŋsé ríbagéé. Nyéétagtē nlem á abum, nyéewógé mbwóg. ²⁸ Nyéwóg nēé ríhóbé méé 'Mētedé nyé bonj mētím ámbíd áwēn.' Nzé nyéndāŋ me né nyéewóg menyínge bán nkag wée Titée áyāle Titée atómé me. ²⁹ Nlánggé nyé nēn boob áde éēbēnlédēé, ábēl nēn nzé ébēnlédé, nyédúbe. ³⁰ Syāné déebudte pónde awóŋ ákal ámpē, áyāle nkamlēne á nkōŋsé ahúe'. Eewóó-'e ngine ké pág ámlin echem. ³¹ Bonj kēné mēchennéd mós yāl míbēl ngáne echem Sánj áhóbé aá míbēl, ábēl bonj nkōŋsé míbbí nēn bán, ndáá echem Sánj. Né-'aá ákós bonj míbelé kéchéé éche áhóbé aá míbēl.

"Nyéhyag syāné déhide hén.

15

Yesue mós akoó alín dé epum á bwel ábē

¹ "Me-éé ndé alín dé epum é bwel, alín dé epum é bwel dēn dēn. Echem Sánj-'e abé mbelēnzag. ² Ahúe' ngen ké ehéé eché dé me á yāl, eché eechyáá' e'pum, ápagké-'e ké ehéé eché eechyáá' e'pum, ábēl bonj ébonj yāl ébude-'e achyáa. ³ Ayáge áde n'yágté nyé ábēl nyēmaá asánj. ⁴ Nyélyag nyébbē ne me, mémpē mēlyāg mbé ne nyé. Ngen chēn eéhelé-se eechyáá e'pum áde éesaá á alín á bwel. Melemlen nēé nyémpē nyéeheléé-se nyéechyáá e'pum ésebán nyédé ne me.

⁵ "Me-éé ndé alín dé epum é bwel, nyé-'e nyébé ngen. Nzé mod adíí adé ne me bonj me-'e ndé ne mós achyáá e'pum bwámbwam. Nyééhēléé-se nyébēl dyamdyam ésebē ne me. ⁶ Nzé mod eéé ne me, bēhūd mós nēé ngen. Ene ngen ebelé ekintéd. Béladéé eché ndin é ngen áte, bēbwém chós á muu-te, éhyán-'e. ⁷ Nzé nyédíí nyédé ne me, bonj ádēm ayáge-'e adíí adé nyé áte, kéchéé éche nyésédté, nyéékūd. ⁸ Edúbé éche echem Sánj ényínned nze nyébúde e'pum achyáa, nē-'aá débēl nyébé ábēm bembapee. ⁹ Ngáne echem Sánj ádáá me, melemlen nēé mēmpē rídás nyé. Né-óó nyédíí nyébbē ne me ábēl bonj míbē rídāŋ nyé. ¹⁰ Nzé nyéhídé échém mbéndé, né mēbbē rídāŋ nyé. Melemlen nē dōó ríhídéé mbéndé éché echem Sánj, adíí adaá-'e me. ¹¹ Nlángge nyé mímén mésyāal ábēl nēn nyémpē nyéewóg nyaa e menyínge eché ríwogéé, mímmēn menyínge mélón-ne mbon. ¹² Echem mbéndé edíí nēn, nyédāŋ nhós

* **14:7** Boob áde nyébbí me, nyébbí kááŋne echem Sánj; donje á kálag dé'só awóó nze nyénkōŋ me abíí, né nyébbí kááŋne echem Sánj. † **14:17** Ábē-'e nyé áte; donje á kálag dé'só awóó adé-'e nyé áte.

ne aníní melemlem nêngáne rídóó nyé. ¹³ Nzé mod awédé á nló ní baáb, né alúmté edãnge éche étotmténé achab ámín. ¹⁴ Nzé nyébele' mekan míme rílanggé nyé mée nyébel né nyédii ábêm besón. ¹⁵ Meéchãgēē nyé bembalede ámpē, áyãle bembalede béēbyēē' mam míme echab sánj ábélé. Bonj ríhagēé nyé mée ábêm besón áyãle nlánggé nyé mam mēsýāal míme echem Sánj álánggé me. ¹⁶ Nyéēpwedēé me, bonj me-éé mpwēdé nyé, nlóm-me nyé ábel mekan míme méchyáa e' pum é' bwám. Nyaa é mekan échē ébē abé ne abé. Nzé nyébelé-é nē, echem Sánj ábē nyé kéchéé éche nyésédte á dín ádēm. ¹⁷ Mmén mam mēsýāal míme rílanggé nyé-óó, médií nén mée, nyédãj nhóg ne aníní."

Bad bé nkõjsé békóó nyé

¹⁸ Yesue ambád ábē bembapēē aláa aá, "Nzé nkõjsé ríkóó nyé, nyébii nén bán mée bésébpē akáó. ¹⁹ Nzé nyémbé nêngáne bad bé nkõjsé, né nkõjsé méétéd nyé nêngáne ábē bad. Bonj mpwēdé nyé áftíntē e bad bé nkõjsé. Nyéesaá bad bé nkõjsé. Né-'aá ákás bonj nkõjsé ríkóó nyé. ²⁰ Nyéwēmtēn ehób éche ménlāá' é nyé mée 'Mbalede eetóméé éche sánj.' Nzé bēmbanē me á metake-té né bēbanē nyémpē á metake-té. Nzé bēnhíd ádēm ayáge né bēhíd-te ádēn ámpē. ²¹ Bēbel nyé mímén mekan mēsýāal á yál á dín ádēm, áyãle béebii' é ane awé alómé me. ²² Nzé menkēmpē bonj nláá bó mímén mam, né mímab mbéb méenyínnedé. Bonj bōób, béewóó' é nzom ké pág ayãle mímab mbéb. ²³ Kénzēé awé akáó me, akáó kááñne echem Sánj. ²⁴ Nzé menkēmbel ndín é mam áftíntē echáb éche mod ampēé éebēlēē mbéd, né mímab mbéb méenyínnedé. Bonj bōób bényíné mekan mēsýāal míme múbél, ké nē bédii békóó me, békóó-é echem Sánj. ²⁵ Nén adé álóndē e'yale ábe é'ténlédé á mbéndé echáb bán, 'Nzom ké pág enkēmbáá éche békóónē me.' ²⁶ Nwõngene ábid wée Titée. Adii Edááðãj éche ébele' bonj bad bésõjtén mbále. Adē mébēē ne Titée mēlómé nyé mó, mó-'aá aláá nyé mam tãngene me. ²⁷ Nyémpē nyééhōb mam tãngene me áyãle nyédé ne me se á mbooted.

16

¹ "Nlãnge nyé mímén mēsýāal ábel bonj nyéētímné mbíd. ² Bébídéd nyé á ndáb é mekáne. A mbále póndé ehúe' éche kénzēé awé áwũũ nyé áwēmtēnnē aá móbenle Dyób. ³ Bébél mímén mam áyãle béebii' é echem Sánj béebii-'aá me. ⁴ Nlãngé nyé mímén mam mēsýāal ábel bonj nzé póndé epedé échē mímén mekan mébenladté, nyéekamtén bán menlāá' nyé.

Nsón míme Edááðãj ébenlé

"Menkēnláá' é nyé mímén mekan á mbooted, áyãle membé ne nyé. ⁵ Bonj bōób, nkag wée mod awé alómé me. Ké nē, nyé modmod nyéesédteé me bánken 'Héé ékagké?' ⁶ Aláa adé rílanggé nyé mímén mekan ábélé ndutul elógé nyé á nlém-té. ⁷ Ne mbále, nlãnge nyé nén mée, édé mbon nén bán ríke. Áyãle nzé meékii, né Nwõngene éepaá áwān. Bonj nzé nkii, mēlómé nyé mó. ⁸ Ade ápéé, álúmed bad bé nkõjsé nén aá mímab nsõjtēn míme bēwánlé tãngene abel dé mbéb ne ábel mekan míme mēsáá méetãngeneé. Béesõjtēnē-é nyaa échē Dyób ákáadteé. ⁹ Mmab nsõjtēn méetãngeneé tãngene mbéb, áyãle béedúbpēé me. ¹⁰ Méetãngeneé tãngene abel dé mekan míme mēsáá, áyãle nkag wée Titée, nyéenyín-naa me ámpē. ¹¹ Méetãngeneé tãngene nyaa échē Dyób ákáadteé, áyãle amaá nkamlēne á nkõjsé akáad.

¹² "Ndií nwóó ekud é mekan aláa nyé bonj mímé mekan métom nyé áte. ¹³ Bonj áde Edááðãj é mbále épéé, ábēl nyébii' mbále esyáal. Eehóbénné échē kunze chēn. Dyam áde bēlāá' é mó dōó áhõbpē, aláá-é nyé mam míme mébenléd póndé échē ehúe' á'óó. ¹⁴ Achãgēd échēm edubé ámín áyãle kéchéé éche áwógé áwēm chōó mó-'é aláá' é nyé. ¹⁵ Kéchéé éche echem Sánj áwóó édií échēm. Nē dōó ákás bonj ríhōbē mée Edááðãj étéd kéchéé éche ríhōbē, éláá nyé."

Ndutul éttim menyínge

¹⁶ Héé Yesue ábádeé aá, "Mwãmpín ní póndé nyéenyínné me ámpē, mwãmpín ní póndé-'é ámbid enē nyéenyín me." ¹⁷ Dōó donge dé bembapēē bésédteé nhóg ne aníní bánken, "Cheé áwémténé ahób, aláa syánē aá, 'Mwãmpín ní póndé nyéenyínné me ámpē, mwãmpín ní póndé-'é ámbid e nē nyéenyín me?' Ahób-pe ámpē aá, 'Áyãle nkag wée Titée.'" ¹⁸ Bém̄bē bésédteé bánken, "Cheé áwémténé ahób, ahób aá, 'Mwãmpín ní póndé?' Séesõjtēnēé dyam áde áhóbéé."

¹⁹ Yesue ammäd abii aá, bēhede mó dyam aseded. Né-óó, anláá bó aá, "Dyam áde ríhōbē mée, 'Mwãmpín ní póndé nyéenyínné me ámpē, mwãmpín ní póndé-'é ámbid e nē, nyéenyín me,' dōó nyésédteé nhóg ne aníní-ye?' ²⁰ Ne mbále, nlãnge nyé mée, nyééchií, nyéleb-pe, bonj nkõjsé méwóg menyínge. Nyéēsudén, bonj mímé nsuden méttim menyínge. ²¹ Mmwaád awé ahede achyáá abelé ásudēn áyãle éche póndé e metake epedé. Bonj nzé amaá achyáá abelé awóg menyínge, áyãle moonoyõ achyáádté á nkõjsé. ²² Nē dōó édií ne nyé. Nyésüdné bōób, bonj mēnyín nyémpē. Ene póndé mímén nlém mēlõn ne menyínge, modmod éehenlé-'aá nyé mímé menyínge akoben. ²³ Ade échē epun épéé, nyéesédteé me dyamdyam. Ne

mbále, nlanje nyé nén meé Titée äbê nyé kéchéé échê nyésédte á ðin áðém.* ²⁴ Κάθηνε βῶββ νυέéhηδνέε mó chómchóm á ðin áðém. Nyéheden mó, nyééküð äbel nén nímæn menyinjge melóg mbon.”

Yesue atomé nkõjsé dte

²⁵ Yesue ambád äbê bembapee aláa aá, “Mbñlédé ngan aláa nyé ekud é mekan. Póndé ehúe’ échê méebenlédte ngan. Mélaa-’ε nyé mekan tångene Titée, nyaa echê nyésõjtænne. ²⁶ Echê epun, nyééheden mó kéchéé á ðin áðém. Méetõgên-naá mó aláa meé áwõngen nyé, ²⁷ áyale Titée mwèn adaá nyé. Adaá nyé áyale nyédáá me, nyédúbpe-’ε bán mbídé áwe. ²⁸ Membíd wée Titée, nípε á nkõjsé-te, βῶββ-pe ntædte nkõjsé, ntíme ámbíd wée Titée.”

²⁹ Héε äbê bembapee behóbε bán, “Ehóbε βῶββ ngáne sésõjtænne, weébænládte ngan. ³⁰ Sébíí βῶββ bán ebíí mekan méсыāäl, éehednád-taá bán modmod áseded we dyamdyan. Nén äbelé sédúbpe bán ebídé wée Dyõb.” ³¹ Dõõ Yesue ákwentanné bó aá, “Nyédúbpe βῶββ-ε? ³² Nyénone! Póndé ehúe’, emaa-’ε ape, áde nyépãjtédte áte. Mod téε atóm mehélé wée ábídé, nyetēdε mmẽmpen. Boj ké nê, meésaa mmẽmpen, Titée adé ne me. ³³ Nlanje nyé nímæn mekan äbel nén nyébê nsaj abé áde nyédíí ne me. Nyééküð metake á nkõjsé-te boj nyéwéd nlem á abum. Ntómé nkõjsé áte.”

17

Yesue akánnédé eche yäl

¹ Ade Yesue amáá nímæn mekan méсыāäl ahób, dõõ ánóné ámin boj ahábε aá, “A-Tê, póndé emaa ape. Lúmed bad ehúmé échê awõj Mwän, äbel nén awõj Mwän mómpε álümed ehúmé échõj. ² Ebágé mó kunze ákamlen moosyāäl, äbel nén äbe bad béсыāäl äbe ebágé mó alongé áde déemaá’. ³ Alongé áde déemaá’ ádíí nén bebíí we, mmõn awé edé Dyõb á mbále, ne äbíí Yesu Krístaa, awé élóme. ⁴ Mbídté eçõj ehúmé áwed á nkõjsé amad áde nímádé nsõn níme ebágé me. ⁵ Βῶββ-ρῶσ a-Sãj, bídéd échêm ehúmé áwed, wée mmõj edíí. Melemlem mé edúbé níme ménwõjgε ne we, nkõjsé rídé ahób bán níbootad.

Yesue akánnédé äbê bembapee

⁶ “Mbelé bad bé nkõjsé äbe ebágé me bebíí we. Bébédεe ábõj, wembε me bó, bebélε-’ε ngáne ehóbε wée bebél. ⁷ Bébíí βῶββ bán kéchéé eche ebágé me, ebídé áwõj. ⁸ Nlanje bó mam méсыāäl níme élangé me wée ríláa bó, bédúbpe-’ε nímé mam. Bébíí ne mbále bán áwõj dõõ níbidé, bédúbpe-’ε bán we-εé élóme me. ⁹ Nkánnad bó. Meekánnádté bad bé nkõjsé. Boj nkánnad bad äbe ebágé me, áyale bédíí ábõj. ¹⁰ Bad béсыāäl äbe bédé äbêm bédíí ábõj, ábõj-’ε béсыāäl bédíí äbêm, bebídté-’ε échêm ehúmé áwed. ¹¹ Βῶββ-ρῶσ, mwãmpin ní póndé méebáá á nkõjsé-te ámpε. Boj bédíí bédé á nkõjsé-te. Nhyag áwõj. Titée awé Asáá, kaá bó á ngine e ðin áðõj, ðin áde ebágé mé. Ngine echê ebágé me äbel nén bebê mod nhóg, melemlem ngáne sóo-’ε ámpε dédíí mod nhóg. ¹² Ade níbéde ne bó, menkaá bó á ngine e ðin áðõj, ðin áde wẽmbeε me.* Nkãngé bó, bó mod ké nhóg-ke eebõõ’ é éõtómé mod awé émmadte abé bán äbõõ äbel boj ébenled ngáne étnlédé á kálag e Dyõb. ¹³ Βῶββ-ρῶσ, nhyag áwõj. Nhóbε-’ε nímæn mekan ngáne ndíí rídé á nkõjsé äbel boj nímãb menyinjge melõn mbon, melemlem ngáne nímẽm-me melóné mbon. ¹⁴ Nlanje bó mam méсыāäl níme élangé me wée ríláa bó. Βῶββ-ρῶσ bad bé nkõjsé békõs bó áyale béesaá bad bé nkõjsé ámpε, melemlem ngáne me ámpε méesaá mod a nkõjsé. ¹⁵ Meehóbéε meé ehüd bó á nkõjsé-te, boj nhóbe’ meé ékãã’ bó äbel boj Mod e Ebébtéd eebélε’ bó mbéb. ¹⁶ Béesaá bad bé nkõjsé melemlem nẽngáne méesaá mod a nkõjsé. ¹⁷ Benléd eçõj mbále äbel boj behel we abele. Echõj eyale edé mbále. ¹⁸ Nlómé bó á nkõjsé-te melemlem nẽngáne wẽmpε wẽnlõmmé me á nkõjsé-te. ¹⁹ A etütü échãb membε echem yäl äbele we äbel boj bõmpε bebé eçhab yäl äbel boj bëkõj we abele.

Yesue akánnédé bad äbê béedúbé mó béсыāäl

²⁰ “Meekánnádté äbêm bembapee bẽmpen boj nkánnad kãsjne bad äbe bédúbpe me áyale mam níme béwógé áwãb. ²¹ Nkáanne’ meé bó moosyāäl bebé mod nhóg. A-Tê, bó moosyāäl bebê mod nhóg ne sóo, melemlem nẽngáne edíí ne me, me-’ε mbé ne we. Bébê mod nhóg äbel nén nkõjsé rídube bán we-εé élóme me. ²² Ehúmé eche ebágé me, me-’ε mbagé bó. Mbagé bó äbel boj bebê mod nhóg melemlem nẽngáne sóo dédíí mod nhóg. ²³ Ndé mod nhóg ne bó, we-’ε edé mod nhóg ne me. Nén débél bëkõj mod nhóg abé. Bëkõj mod nhóg abé äbel boj nkõjsé níbíí bán we-εé élóme me, bebíí-’ε bán edáá bó melemlem nẽngáne édáá me. ²⁴ A-Tê, ebagé me bó, bebê wée rídíí, äbel boj bënyín echêm ehúmé. Wembε me ehúmé áyale wendãj me se á mbooted mé nkõjsé. ²⁵ A-Tê, we-εé ebele mam nímé méesaá. Nkõjsé méebíí’ é

* **16:23** Titée äbê nyé kéchéé échê nyésédte á ðin áðém: donje á kálag áwóó Nzé nyésédte Titée kéchéé, äbê nyé chí á ðin áðém. * **17:12** Menkaá bó á ngine e ðin áde wẽmbeε me: donje á kálag áwóó á ngine e ðin áðõj ménkaá bad äbe ebágé me.

wε, boŋ mbíí wε, ábén-ne ámpē bébíí bán wε-εé elómé me. ²⁶ Mbélé bébíí wε, mēbēl-le ámpē ábel nēn eɗaŋge éché édáá me ébē bó áte, mē-’e ámpē mbē ne bó.”

18

Békóbé Yesue

(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Ade Yesue amáá akáne, bóobe ábē bempapeε bēnhidé, béchābē mwā edib á Kidron ámín. Nzag embé áhed, bénsāl áwēd-te. ² Judase, ntúré awē Yesue ambíí ádē abwóg á hóm, áyāle Yesue ne ábē bempapeε bēmmētén aladen áhed. ³ Né-óó, Judase autómén ehoŋ é sánze ne bembáledé bé Ndáb-e-Dyób ábe beprise bémháá ne Befarisia bēnlómme, békē wēε Yesue ábédé. Ábē bad bēnhód e’kag, bēwálé e’trúkán ne bwēm é’ nzum. ⁴ Yesue ammád mam mésyāal níme mēbēnléd ne mós abíí, ké nē, ambíidéd yāl áwéd, ásedéd bó aáken, “Nzé nyéhedeé?” ⁵ Bēnkwentén mós bán, “séhede Yesue, mod á dyad á Nazaret.” Yesue ankwentén bó áá, “Mē-εé ndé mós.” Judase ntúré awē Yesue ambé áhed ne ábē bad. ⁶ Ade Yesue áhóbé áá, “Mē-εé ndé mós,” bēntimén mbíd, békūwē ášē. ⁷ Hē dóo Yesue ásedtéé bó ámpē aáken, “Nzé nyéhedeé?” Bēnkwentén bán, “Yesue á dyad á Nazaret.” ⁸ Hēε Yesue ákwentanné bó áá, “Nlánggé nyé meé, mē-εé ndé mós. Né-óó, nzé nyéhede me, nyétédé ábén bad ábe bédé ne me, békag.” ⁹ Nēn dēmbēnléd álonéd e’yale ábe ánhóbpē áá, “A-Sán, áfínté e bad ábe wēmbéé me, meebódeé ké nhóg.” ¹⁰ Simón Petro anwálé nkwaté. Hēε ádolé nímé nkwaté boŋ átomté’, ášālé etúú é ekáá é mbáá é mbáledé awē prise ambaámbáa. Ane mbáledé ábédé díŋ bán, Malkuse. ¹¹ Yesue anláá Petro áá, “Timéd nkwaté á abám. Nédē, meetēŋgenéé metuné níme echem Sán áfínédé me akud-ε?”

Békééné Yesue wēε Anase

¹² Hēε éché ehoŋ é sánze ne awáb mod ambaá nchoo ne bembáledé bé bad bé Israel békóbé Yesue béhaŋ mós. ¹³ Bénsēbē mós akēen wēε Anase. Anase ábédéé sán-kólé awē Kaifase awē ábédé prise ambaámbáa nímé mwē. ¹⁴ Kaifase ne, mós ambē bad bémháá bé Israel elébé áá ébóó bán mod nhóg áwē á nló ní bad bésyāal.

Petro abáá Yesue á yāl

(Mat 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Simón Petro ne mbapeε ampée behíde’áá Yesue. Prise ambaámbáa ambíí ane mbapeε, né-óó ane mbapeε ansól eyáde éché prise ambaámbáa wēε bénsālennē Yesue. ¹⁶ Petro pen anlyāg á mmwε mé e’ké. Dóo ane mbapeε awē prise ambaámbáa ámbíí’é átimé ámbíd á mmwε, ákálén ngondére éché enoné’áá mmwε boŋ ášálte Petro á eyáde-tē. ¹⁷ Ene ngondére ansédé Petro aáken “Kíné wémpé weésáá mbapeε nhóg awē ane mod-ε?” Petro ankwentén mós áá, “Aáy, meésáá.” ¹⁸ Bóob-póó, ahéb dēmbē. Né-óó, bembáledé ábe prise ambaámbáa ne bembáledé bé Ndáb-e-Dyób bēnkonéd muú bétéyéem áhed bēwále’. Petro mómpē ambé áhed, atyéem áwále muú.

Prise ambaámbáa akáadte Yesue

(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹ Prise ambaámbáa esédté’áá Yesue tēŋgene ábē bempapeε ne ádē ayáge. ²⁰ Yesue ankwentén mós áá, “Mam mésyāal níme nílánggé’áá bad nhóbé’áá mós á nhéné. Ayáged ádém ásyāal-’e, ábédé á Ndáb é mekáne ne á Ndáb-e-Dyób wēε bad bé Israel bésyāal bēladné. Meéhóbé-’e dyamyam á kun-té. ²¹ Cheé-’e ésedtéé me ámpē. Sedéd bad ábe bēnwóg mam níme nílánggé bó. Bébíí mam níme nílóbé.” ²² Ade Yesue áhóbé nē, mbáledé nhóg ambóm mós abén ahób áá, “Chán éhale éhóbē’ nē wēε prise ambaámbáa?” ²³ Yesue antimtén mós áá, “Nzé nhóbé dyam áde déetēŋgene, ehób dós moosyāal áwóg. Boŋ nzé édé bán nhóbé dyam áde átēŋgené, cheé ekáá boŋ ébámé me?” ²⁴ Dóo Anase áhóbé áá, békēen Yesue wēε Kaifase, prise ambaámbáa. Yesue ambé ábē á mehaŋ.

Petro abáá Yesue á yāl ámpē

(Mat 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62)

²⁵ Bóob-póó, Simón Petro ambé atyéem áhed áwále muú. Hēε bad ábe bēmbē áhed bēsedtéé mós bán, “Kíné wémpé weésáá mbapeε nhóg awē ane mod-ε?” Petro antán áá, “Aáy, meésáá.” ²⁶ Mbáledé awē prise ambaámbáa nhóg, mwānyāŋ móo Petro ánsēnlé etúú, anchágéd ehób ámín, aláá Petro áá, “Kíné meenyíneé nyúmós á nzag-té-yε?” ²⁷ Petro antán ámpē. Ábwōg-ábwōg, nchóm á kúb antón.

Payledé akáadte Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5)

²⁸ Bad bé Israel bēnhidné Yesue á ndáb wēε Kaifase békēen mós á eyáde e nkamlene ambaá. Nēn ábédé epog é mbwēmbwε. Bēn bēnkēnsónlé á ndáb-te ábāŋ nēn bēenyínnád

mbinde á s'ò é' Dyòb * àbel bédyê Ngande e Nnyíme-ámín. ²⁹ Né-ò, Payledé nkamlené ambáá a bad bé Roma, ambíd é ebwóg áke atán b'ó, ásedtè b'ó aáken, "Awusé áhéé nyéhóbé bán anén mod abelé?" ³⁰ Bènkwentén m'ó bán, "Nzé anén mod enkèmbé ebébtéd é mod, né séébagéé m'ó áwòñ mekáá." ³¹ Payledé anláá b'ó aá, "Nyé bèn nyétéd m'ó, nyébeñled mbéndé echèn nyékáád m'ó." Héé bad bé Israel beláñgèé m'ó bán, "Séewóó' é kunze áwúu mod." ³² Nén dèmbenléd álóned e'yale ábe Yesue ánhòbpè álúmed nyaa e kwééd eche áwéé. ³³ Payledé ansól á ndáb-te ámpè, áchāg Yesue, ásedéd m'ó aá, "Wé-éé edé k'āñ e bad bé Israel-le?" ³⁴ Yesue ankwentén aá, "Mmòñ-éé ehòbe nê ngé bad bémpèe b'óo belāngē wé mam á yāl echēm?" ³⁵ Payledé ankwentén aá, "Nde mod a Israel-le? Abòñ bad ne beprise bémbáá b'óo bébágé wé áwèñ mekáá. Cheé ebéle?" ³⁶ Yesue ankwentén aá, "Mmèñ nkamlen méesaá á nkòñsé wén. Nzé nímèñ nkamlen mémbé á nkòñsé wén, né ábèñ bembàledé béwāñ, àbel nèn bad béébagé m'é a mekáá mé bad bé Israel. Boñ nímèñ nkamlen méesaá mé nkòñsé." ³⁷ D'ó Payledé ásedtèé m'ó aá, "Nédè edé k'āñ-é?" Yesue ankwentén aá, "Wé-éé ehóbé wéé ndé k'āñ. Nzom eché ekaá boñ béchyáá m'é, m'pé á nkòñsé wén, edíí ábíd mbóñ e mbále. Mod ké ahéé awé adé mod a mbále awóglan m'é." ³⁸ Payledé ansedéd m'ó aá, "Cheé edé mbále?"

Bán Yesue atāngéné awé

(Mat 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25)

Ade Payledé amáá m'ó aseded nèn, ambíd á ebwóg ámpè áke atán bad bé Israel, anláá b'ó aá, "Meekóbneé anén mod awusé ké ahóg áde m'óhòbpè m'éé béwúu m'ó. ³⁹ Boñ nyéwóó elem nèn bán, ntāngéné nyé mod a mbwóg nhóg abídtéd á pónédé e Ngande e Nnyíme-ámín. Nyédéá bán mbídtéd nyé k'āñ e bad bé Israel-le?" ⁴⁰ Bènkwentén m'ó ne e'saad bán, "Aáy! Sééhédéé m'ó. Bítéd sé Barabase." (Barabase abédé-é nchíb ambáá.)

19

¹ D'ó Payledé áhóbé aá béké béb'óm Yesue. ² Sánze éntéd ngen é mechā bélonj ekoté éche émbé nées ekoté é k'āñ, béhé m'ó ch'ó á nló, béhé-'é m'ó mengombe níme méyáge' á yāl, nímé méwágné mengombe mé k'āñ. ³ Bésídté'áá m'ó benben, béhóbé bán, "A k'āñ e bad bé Israel, edúbé ébè ne wé." Bébómé'áá m'ó k'áñne mebén. ⁴ Payledé ambíd á ebwóg ámpè, aláá ábè bad aá, "Nyénone", mbídtaad nyé m'ó á ebwóg, àbel nèn nyébii bán, meekóbneé m'ó awusé ké ahóg." ⁵ Né-ò, Yesue ambíd á ebwóg ne ekoté e mechā á nló, megombe nímé méyáge' m'ó-é mébé m'ó á yāl. Héé Payledé álāngèé b'ó aá, "Nyénone' awedé mod-e nén!" ⁶ Ade beprise bémbáá ne bembàledé bé Ndáb-e-Dyòb bényíné m'ó, bémbootéd abón bán, "Bomé m'ó á awóg! Bomé m'ó á awóg!" Payledé anláá b'ó aá, "Nyé bèn nyétéd m'ó, nyébome m'ó á awóg, áyāle meekóbneé m'ó awusé ké ahóg." ⁷ Abè bad béntímtén Payledé bán, "Séwóó mbéndé eché ehòbe nèn bán atāngéné awé áyāle ahóbé aá m'ódtíí Mwāñ a Dyòb."

⁸ Ade Payledé áwógé nèn, mbwóg m'én nabé m'ó akób. ⁹ Antím ámbíd á eyáde-té ámpè, ásedéd Yesue aá, "Héé ébídé?" Boñ Yesue enkènkádinné m'ó. ¹⁰ Né-ò, Payledé anláá m'ó aá, "Weéhédéé m'é akwentén-é? Weebii' é nèn wéé nwóó kunze áhób m'éé béchene wé, nwóñ-'é kunze áhób m'éé bébome wé á awóg-é?" ¹¹ Yesue ankwentén m'ó aá, "Weewóó' é kunze ké p'óg ámín echém ésebán Dyòb ábágé wé ene kunze. Né-ò, mod awé abagé m'é áwòñ mekáá abelé mbéñ níme n'ótómténé achab ámín." ¹² Ade Payledé áwógé né anhéd nzii átdé Yesue, boñ ábè bad béñhè e'saad bán, "Nzé etédte anén mod né weesaá nsón awé Kaisèe. Kénzéé awé áhóbé aá, módé k'āñ né atāngan Kaisèe."

¹³ Ade Payledé áwógé nèn, ambídén Yesue á ebwóg, ádyéé atii dé nkamlen. Adé hóm wéé ándyèé' é béchágé'áá d'ó bán, Eyáde éche b'énábnédé Meláá. A ehób é Hibru béchage bán, Gabata. ¹⁴ B'óob-p'óó, nèn abédé á epun é mboñsén é Ngande e Nnyíme-ámín, dyan k'ad. Payledé anláá ábè bad bé Israel aá, "Echen k'āñ ch'ó nén!" ¹⁵ Abè bad béñhè e'saad bán, "Wúú m'ó! Wúú m'ó! Bomé m'ó á awóg!" Héé Payledé ásedtèé b'ó aá, "Mbome echen k'āñ á awóg-é?" Beprise bémbáá b'ènkwentén m'ó bán, "Séewóó' é k'āñ empéeé étóméé Kaisèe." ¹⁶ D'ó Payledé ábágé Yesue áwab mekáá ábome m'ó á awóg.

Bébómme Yesue á awóg

(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43)

Né-ò, b'ènhidnéé Yesue. ¹⁷ Yesue mwèn ampém áde awóg bootya á dyad-té ák'èñ d'ó hóm áde béchagéé bán, "Hóm dé Ebóngél é Nló," áde béchagéé á ehób é Hibru bán Golgota. ¹⁸ Ahed-taá b'èmboméé m'ó á awóg. B'èmbomé bad bébé bémpèe á awóg áhed, nhóg p'ed p'óg, aníní-'é p'ed eníní, Yesue abé áfínté.

¹⁹ Payledé antèl á abámbé aá, "Yesue, mod a dyad á Nazaret, k'āñ e bad bé Israel," abádé á awóg á nló-mín wéé Yesue. ²⁰ Wéé b'èmboméé Yesue á awóg d'èmbé benben ne Jerusalem.

* **18:28** Bad bé Israel b'èndúbé nèn bán nzé mod asólé á ndáb e mod awé eesé mod a Israel, né awógteé yāl mbinde. Ne b'ó, enén ndín e mod ebágáá mbinde á s'ò é' Dyòb epun saámbé. Enén pónédé esyáál ehele' aá-sé adyé Ngande e Nnyíme-ámín.

Né-ɔɔ, bad hiin bēnlāŋ chōm éche bēntēnlé. Chōm éche ántēnlé, antel chō á ehób é Hibru, átél é ehób é Latin, ne é ehób é Grikiá. ²¹ Bepriɛ bémbáá bēnlāá Payledɛ bán, “Wɛétélɛ wɛé ‘Kāŋ e bad bé Israel,’ tēl wɛé, ‘Anén mod ahóbé aá, mɛ-ɛɛ ndé kāŋ e bad bé Israel.’ ” ²² Payledɛ anláá bó aá, “Chōm éche rítélé mmaá atel.”

²³ Ade sánze émáá Yesue abome á awɔg, bēntéd éche mbóté, békabté chō áte monje méniin, bó mod tɛ átéd akab ahóg. Béntéd káŋne mbóté eche béhágkɛ áte. Ene mbóté bēnkɛmbaá' é chō hōmhōm. Embé bootya ámín ápe ásé enkénwóngé mbom. ²⁴ Héɛ bɛlāngɛé nhóg ne aníní bán, “Syánɛ deésálé chō. Désid mbambú ányin mod awé átéd chō.” Nén dēmbēnléd álóned e'yale ábe é'ténlédé á Kálag e Dyōb nén bán, “Bén bēn bēnkáb échēm mbóté.

Bénsid-te mbambú ákab nímēm nsob.”

Né-ɔɔ, nɛ dāó échɛ sánze émbēnlé. ²⁵ Yesue nyaá, nyaá mwányan, Maria awé abédé Klopasɛ mwaad ne Maria Magdalɛne béntyēm benben ne á awɔg áde Yesue. ²⁶ Ade Yesue ányíné nyaá ne mbapɛɛ awé ádásá bétyéémé áhed, anláá nyaá aá, “Á-nyan, mwán wɛ ne.” ²⁷ Héɛ álāngɛé ane mbapɛɛ mómpe aá, “Nyoó ne.” Bootya ene pónde ane mbapɛɛ antéd Yesue nyaá, átmēn mós awé ndáb.

Yesue awédé

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49)

²⁸ Ámbid e nɛ, Yesue annyín aá mekan mésyāāl mémáá. Álóned-te ngáne éténlédé á Kálag e Dyōb anhób aá “Pid ekóbé mɛ.” ²⁹ Kúmbe embé áhed, ebéntéd é mím énlóg áwéd-te. Né-ɔɔ bēntédé kuchá á ebéntéd é mím-té wɛ, bésōm á ntōŋ ní ngen e hísob, béhɛ mós á nsəl. ³⁰ Ade Yesue ámwédé ebéntéd é mím chɛ, anhób aá, “Emáá.” Héɛ ámógé nló, awé-ɛ.

Bésóo Yesue akon á aheb

³¹ Bɔɔb-pɔɔ, éché epun ebédé Mbwe mé mboŋsén mé mbwe-mé-nkóme-áte. Bad bé Israel-ɛ béheɛde'áá bán ndim núbé á awɔg á mbwe-mé-nkóme-áte, tange ngáne éché epun é nkóme áte étómtānné edúbé abé. Né-ɔɔ bēntān Payledɛ bán, ábe bó kunze ábóg bad ábe bébómme á awɔg mekuu ne áhúd bó á awɔg. ³² Né-ɔɔ, éché sánze énké ébóg mekuu nime bad ábe bémbóméé bóɔbe Yesue á awɔg. Bénsébɛ nime nhóg ábóg, bébóg-kɛ nime aníní. ³³ Bōŋ áde bépédé wɛɛ Yesue bēntān nɛɛ ámáá awé. Né-ɔɔ, bēnkéntógénné mós mekuu ábóg. ³⁴ Ké nɛ, sánze póg ensoŋ mós akon á aheb. Ábwɔg-ábwɔg mekií ne mendíb bémbid. ³⁵ Mod awé annyín nɛɛ nímén mekan mébēnlédé, ábidé mbōŋ, eche mbōŋ edé-ɛ mbále. Ábí nén aá, mókale' mbále, ahóbe-ɛ nímén mam ábel nōn nyémpé nyédúbe. ³⁶ Mmɛn mam mébēnlédé álóned e'yale ábe é'ténlédé á Kálag e Dyōb nén bán, “Béebógkɛ ehid éché ké ehóg.” ³⁷ Eténlédé á kálag e Dyōb ámpɛ nén bán, “Bénōn ane awé bésóo akon.”

Bélimmé Yesue

(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56)

³⁸ Ámbid enɛ, Josɛbe awé ámbid á dyad á Arimatia, anláá Payledɛ aá, ábe mós kunze átéd ndim nime Yesue. Josɛbe ábédéɛ mbapɛɛ awé Yesue, bonj énkémbidédte yál áwéd áyale abáá'áá bad bé Israel. Payledɛ ambɛ mós kunze átéd ndim nime Yesue. Né-ɔɔ, ankɛ Yesue ndim atéd. ³⁹ Nikodemuse awé ansébé Yesue akɛ dé anyín nkou, bó Josɛb bēnkɛ. Bédɛkɛ anwálé mekúle nime bēnabnadté ndim nímé bébēnlé Mía ne Alos.* Adé dyōg ábédé dyam móom mé kilo meláán ne kilo étáan. ⁴⁰ Béntéd ndim nime Yesue, békān mós mbóm ne nime mekúle. Nén dāó elem é bad bé Israel áboŋsen ndim émbɛɛ. ⁴¹ Bɔɔb-pɔɔ, nzag embé wɛɛ bēnwū'ɛ Yesue. Soŋ e ekóólé ebédé á nzag-té wɛ, éché bēnkɛmpaá ndim ké nhóg abane áte. ⁴² Né-ɔɔ, ngáne éché epun ebédé mbwe mé mboŋsén mé mbwe-mé-nkóme áte, ene soŋ-ɛ ebé benben, bēmbané Yesue ndim áwéd-te.

20

Yesue apuúde

(Mat 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12)

¹ A Sōndé, epɔg é mbwɛmbwɛ, áde ehintén émbɛɛ ébé, Maria Magdalɛne ankɛ á soŋ wɛɛ bēnlímɛɛ Yesue. Ade ápédé áhed, antán nɛɛ béhúde aláá áde bēnkālnɛnɛ nsəl ní soŋ. ² Héɛ átómé mehélé, bōŋ áke atán Simōn Petro ne mbapɛɛ ampée awé búmɔ bébédé. Ane mbapɛɛ ábédéɛ mbapɛɛ awé Yesue ándangé. Dōo Maria álāngɛé bó aá, “Béhúde Sāngwéé ndim á soŋ-té, séebii-'áa wɛɛ bébánné mós.” ³ Dōo Petro bó ane mbapɛɛ béhídté bōŋ békág á soŋ. ⁴ Bó moosyāál bényágté'áa, bōŋ mbapɛɛ aníní anyágté'áa tómaa Petro. Né-ɔɔ, ansébé ápe á soŋ. ⁵ Anwúlén áse ásad díd á soŋ-té, anyín mbóm éche bēnkaánné Yesue, bōŋ enkénsnlé á soŋ-té. ⁶ Simōne ahúé'áa mós ámbid, apedé-'áa pɛén asól-ɛ á soŋ-té. Antán mbóm éche bēnkaánné

* 19:39 Alos: Ábédéɛ mekúle nime bébēnládtáá ánanbed ndim.

Yesue áhed. ⁷ Antán-ne abad áde bënkaánné Yesue nló. Adé abad déébédéé hóm ahóg ne mbóm, déndsān áte ped póg. ⁸ Hée aníníí mbapεε awé ansébé ape á sonj mómpe ásólé áwéd-te. Annýín ábē bwēm, adúbé-ε. ⁹ Ké nē, bénkēnsójténné chóm éche éténlédé á Kálag e Dyób nén bán Yesue atángéné apuu. ¹⁰ Ambíd é nē, ábē bembapεε bēntīm ambíd á ndáb.

Yesue alúmté Maria Magdalene yāl

(Mat 28.9-10; Mak 16.9-11)

¹¹ Bōob-pōs Maria anlyōg á nsəl ní sonj, áchyeé'. Ade áchyeé'ē nē dōo áwúnlé áse, bonj ásádé díd á sonj-tē. ¹² Asad áde ásádé díd, annyín ángel ébe. Echē ángel énhē e'púpe é' mbóté, édyēē wée bēnnaádté ndim míme Yesue. Nhóg andyeé á ped e nló, aníníí-ε á ped e mekuu. ¹³ Echē ángel énsedéd Maria bán, "A-mmwaád, cheé échyeé'?" Anláá bó aá, "Nchye' áyāle betédé ndim míme awem Sāngwéé, meebii'-áa wée bebánné mós." ¹⁴ Ade ámáá ahób nē, ankunnéd, anyín néε mod átyéémé áhed. Ane mod abédéε Yesue bonj enkēmbíí'ε aá Yesue mós adé. ¹⁵ Yesue asedéd mós aá, "A-mmwaád, cheé échyeé'ε? Nzéé éhedéε?" Maria anwémtn aá mod awé abele nsón á nzag-tē wē mós adé. Né-ō, anláá mós aá, "A-sán, nzé wε-εé etédé mós ndim, éláá me wée ébánné, ábel bonj níke íttéd mós." ¹⁶ Hée Yesue áchagéé mós aá, "A-Maria!" Dōo Maria ákúnné yāl awé bonj áhóbé á ehób é Hibru aá, "Rabóni!" (awé adé nén bán, "Meléede"). ¹⁷ Yesue anláá mós aá, "Weésítán me, áyāle meétíméé ámbíd wée Titée. Bonj kág wée ábēm bembapεε, ábēm baányan, éláa bó wée, ntime' ámbíd wée echem Sánj, awé adé kásójne echen Sánj. Mós adé Dyób ádēm, abé-ε ádén." ¹⁸ Né-ō, Maria Magdalene anké, aláá bembapεε aá, mónyíné Sāngwéé. Anláá-ε bó mam mésyāal míme álangé mós.

Yesue alúmté ábē bembapεε yāl

(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49)

¹⁹ Echē epun é Sōndé chēn, ngukél, bembapεε ábe Yesue bēnladén áte á ndáb-te bēpēne ekob áyāle bebáá'áa bad bé Israel. Yesue ampé, átyéém áttinté echáb, aláá bó aá, "Nsanj mbē ne nyé." ²⁰ Ade ámáá ahób nē, anlúmed bó míme mekáá, alúmed-te bó aheb. Bembapεε bebédé menyinge bwámbwam ányín Sāngwéé. ²¹ Dōo Yesue álangéé bó ampé aá, "Nsanj mbē ne nyé. Ngāne Titée álómé me, melelem nē dōo mémpε nílómé nyé." ²² Ade ámáá ahób nē, anhébé bó peme, aláá-ε bó aá, "Nyékok Edaðəŋ éche Esáá. ²³ Kénzéé awé nyélágséné mbēn, né míme mbéb níkúde alagsen. Kénzéé-ε awé nyéelagséné míme mbéb, né méekudé alagsen."

Yesue alúmté Tōmase yāl

²⁴ Tōmase mbapεε nhóg áttinté e bembapεε dyóm ne bébe ábe Yesue, awé béchágé' áa bán Nhéd, enkēmbáá ne baáb áde Yesue apédé. ²⁵ Né-ō, áde ahúú baáb bēnláá mós bán, "Séyíné Sāngwéé." Bonj anláá bó aá, "Esebān ínnyiné meban míme bēmboméé mós tōne á mekáá bonj rísōm-me e'mii á meban-tē áwéd, mbíd-te ekáá awé aheb, méedúbéé mbéd."

²⁶ Ambíd e e'pun waam, bembapεε bēnladén áte á ndáb-te ampé. Tōmase mómpe ámbé áhed. Bēmpēn e'kob, bonj Yesue ampé, átyéém áttinté echáb. Anláá bó aá, "Nsanj mbē ne nyé." ²⁷ Hée álangéé Tōmase aá, "Sōm e'mii á meban hén. Noné me mekáá, éhync-ε ekáá, ébid me chós á aheb. Sóg mod abé awé eedúbpe', dúbé!" ²⁸ Tōmase ankwentén mós aá, "A-Sáá awēm, a-Dyób ádēm." ²⁹ Yesue anláá mós aá, "Saá áyāle ényíné me dōo édúbpe-yε? Nnam ne bad ábe béenyíne bonj kénē, bédúbe."

Nzom eché ekáa bonj bétéle' enén kálag

³⁰ Yesue ambél ekud é menyáké émpéε éche ábē bembapεε bēmbēē áse éche béetelεé á kálag-tē wén. ³¹ Bonj mímén mésyāal métenlédé ábel nén nyédúbe* bán, Yesue mós adé Ane-awé-Béwógté, Mwán a Dyób. Nzé nyédúbpe-ε mós, né nyékudé alongé áde déemaá' á dñn áde.

21

Yesue alúmté ábē bembapεε yāl ampé

¹ Ambíd e mímén mésyāal, anlúmed ábē bembapεε yāl ampé á nkin mé edib é Tiberia. Nyaa eché anlúmedté bó yāl ebédéε nén, ² epun ehóg Simōn Petro, Tōmase (awé béchágé' áa Nhéd), Nataniēle (awé mbíd á dyad á Kana á mbwóg e Galilia), bán ábe Zebēdie, ne bembapεε ábe Yesue bēmpēε bébe, bēnladén hóm ahóg. ³ Hée Simōn Petro álangéé bó aá, "Nkag stú akób." Bēntimtn mós bán, "Sēmpε sééhíd wε." Né-ō, bēnhidé béke bésól á bōlé-té. Bonj míme nkuu rísyāal bénkēnkóbpé chómchóm.

⁴ Ade bñn é'bóótédé akéle, Yesue antyéém á nkin mé edib. Bonj ábē bembapεε bēnkēmbíí'ε bán mós adé. ⁵ Dōo Yesue ásedteé bó aá, "A-béd, nyéekōbēε chómchóm-ε?" Bēnkwentén mós bán, "Aáy, séekōbēε." ⁶ Anláá bó aá, "Nyébwēm mbinzé á ped e ekáá é mbáá é bōle, nyéékōb."*

* 20:31 Nyédúbe; donje á Kálag dé e'so awóo nyébé nyédúbe.

Né-ɔɔ, bémwēm mbínzé ene pɛd. Bénkênhenlé ene mbínzé adol áyale sùu émbɛ áwēd-te bwāmbwam. ⁷ Dɔɔ mbapɛ awɛ Yesue ándəŋgé áhóbéé aá, “Sánŋwéé mó adé!” Awóg áde Simɔn Petro áwógé bán, Sánŋwéé mó adé, anhé megombe á yəl (áyale anhūd bwēm á yəl). Dɔɔ áhébé á edib-te. ⁸ Boŋ ábíníí bembapɛɛ bɛmpɛ á nkin á bəle-tɛ, bédolɛ mbínzé. Ene mbínzé enlón ne sùu. Wɛɛ bémbidɛnnɛ bəle ápe á nkin dénkénchabpé, ábédé dyam mbwókel e méta póg. ⁹ Ade bépédé á nkin bɛntān muú mé mekánled. Sùu ébédé áwed ámín ne ewele. ¹⁰ Yesue anláá bó aá, “Nyéhyeene’ donje á sùu áde nyékóbé bɔɔb.” ¹¹ Né-ɔɔ, Simɔn Petro ansál á bəle-tɛ, ádol ene mbínzé á nkin. Sùu émbáá énlón ene mbínzé áte. Ebédé mbwókel móom métaan ne élaán. Kénéé échɛ sùu émbuú’ é áte, ene mbínzé enkénsaléé. ¹² Yesue anláá bó aá, “Nyéhye nyédyɛ ndyééd.” Abɛ bembapɛɛ bó modmod enkénchu’ é mó asɛded aáken, “Nzé-módé édíí?” Bémbíí bán, Sánŋwéé mó adé. ¹³ Dɔɔ Yesue átédé ewele boŋ ábagé bó. Ambɛl melelem ne sùu. ¹⁴ Nén ábédé ngen échɛ élonťéné élaán, échɛ Yesue álúmté ábɛ bembapɛɛ yəl á pónđé échɛ ámáá apuu.

Yesue asɛdté Petro ké adáá mó

¹⁵ Ade bémáá ndyééd adyé, Yesue asɛdéd Simɔn Petro aá, “A-Simɔn, mwān a Jɔn, edáɔ mɛ tómaa ábén bembapɛɛ-yɛ?” Simɔne ankwɛntén aá, “Eɛ, a-Sán, ebíí wɛé ndáɔ wɛ.” Yesue anláá mó aá, “Tɔgɛn ábém bán bé rídyɔŋ ní mbód.” ¹⁶ Yesue ansɛdéd mó ngen échɛ élonťéné ébe aá, “A-Simɔn, mwān a Jɔn, edáɔ mɛ-yɛ?” Petro antimťén mó aá, “Eɛ, a-Sán, ebíí wɛé ndáɔ wɛ.” Yesue anláá mó aá, “Tɔgɛn nímém rídyɔŋ ní mbód.” ¹⁷ Yesue asɛdéd mó ngen échɛ élonťéné élaán aá, “A-Simɔn, Mwān é Jɔn edáɔ mɛ-yɛ?” Yəl enhóɔ Petro áte áde Yesue ásɛdté mó ngen échɛ élonťéné élaán aáken, “Edáɔ mɛ-yɛ?” Né-ɔɔ, anláá Yesue aá, “A-Sán, ebíí mam mésyāɛ. Ebíí wɛé ndáɔ wɛ.” Yesue anláá mó aá “Tɔgɛn nímém rídyɔŋ ní mbód. ¹⁸ Ne mbále, nlánje wɛ nɛn mɛé, áde ébédé etum, mmɔn epúdé’áá abad, ékág-ke kéhéé wɛé édáá. Boŋ áde wɛchunné wɛsád mekáá, mod ampée awáád wɛ abad, ákɛɛn-ne wɛ wɛé wéedáɛ’ é ke.” ¹⁹ (Yesue anhób nɛ álúmed nyaa e kwééd échɛ Petro áwɛɛ, álúmed ehúmé é Dyɔb.) Ambɛl e nɛ dɔɔ Yesue álánjeé mó aá, “Hídé mɛ.”

Yesue ne mbapɛɛ awɛ adáá

²⁰ Dɔɔ Petro ánoné ámbíd boŋ ányínɛ’ nɛé mbapɛɛ ampée áhídéé bó. Ane mbapɛɛ abédéé mbapɛɛ awɛ Yesue ándəŋgé. Móɔ andyéé Yesue á akéb á pónđé échɛ bédyágé’áá ndyééd ngukél, boŋ ásɛdéd Yesue aá ken, nzé-módé ásom mó. ²¹ Anyín áde Petro ányínɛ’-aá mó, anhób aá, “A-Sán, chán-náa anén mod?” ²² Yesue ankwɛntén mó aá, “Nzé nhede mɛé ábɛ á alonje káɔŋne pónđé échɛ mépéé, chán nɛ ánoné wɛ? Hídé mɛ.” ²³ Né-ɔɔ, énkánléd áfíntɛ e bad ábe behídé’áá Yesue hóm ásyāɛl nɛn bán ane mbapɛɛ éewáá, kénéé Yesue énkénhóbpé aá, éewáá. Anhób dásɔ aá, “Nzé nhede mɛé ábɛ á alonje káɔŋne pónđé échɛ mépéé, chán nɛ ánoné wɛ?”

²⁴ Ane mbapɛɛ mó abíde mbónj áyāl e nímén mekan, mó’-aá atelé mó áse. Debíí-ɛ bán, kéchéé échɛ áhóbé éde mbále.

Asóg á kálag échɛ Jone

²⁵ Ekud é mam émpée éde échɛ Yesue ábélé. Nzé bɛnhób bán bétele’ mésyāɛl áse, ahóg ámbíd e ádiníí, nwɛmtan mɛé nɛ nkɔŋsé méekwogké échɛ kálag ahé áte.

Kálag e Mbɛltéd níme bembapɛɛ bé nlómag Ndibned ní kálag

Mod awe atelé kálag e Lukase mó atelé-ɛ kálag e Mbɛltéd. Mekan níme enén kálag mékoo'ɛ áluméd áte médii aláa bad ngáne Edə́ə́də́n eche Esáá énwɔ̀ngɛ̀nnɛ bad ábe behídé'áá Yesue ákal nkalan ní bwám tɔ̀ngene Yesue á Jerusalem, á mbwɔ̀g é Judeya ne Samaria ne á mesɔ̀g mé nkɔ̀nsé. Elúmtɛ ngáne adúbe á bad bé Krísto ábédé álonéd chɔ̀m eche bad bé Israel béndúbɛɛ. Enén kálag elúmtɛ ngáne adúbe á bad bé Krísto ábóótédé á Jerusalem ámbíd e mpume níme Krístə́ ne ngáne ákíi mebwɔ̀g mémpɛe. Atón áde áde etógnén áde enén kálag elúmtɛ ámpɛ ádíi nsón níme Edə́ə́də́n eche Esáá ébɛlé. Empɛ ne ngíne ámín e bad ábe bédúbpé á mbwɛ ní Pentekos.

Nkabtéd ní kálag

Abɔ̀nsɛn bad ábe békale nkalan ní bwám 1.1-26

a. Póle e asɔ̀g eche Yesue ne ábɛ Bembapɛɛ 1.1-14

b. Mod awɛ́ atédé Judase échɛ etál nɛ̀ngáne mbapɛɛ 1.15-26

Nkalan níme Yesue ríkálté á Jerusalem 2.1-8.3

Nkalan níme Yesue ríkálté á Judeya ne á Samaria 8.4-12.25

Nsón níme Paale 13.1-28.31

a. Eke é'só áke dé abel nsón 13.1-14.28

b. Mbom níme bembapɛɛ bé nlómag ne belyáged bé mwembé á Jerusalem 15.1-35

c. Meko níme melónténé mébe áke dé abel nsón 15.36-18.22

d. Meko níme melónténé meláan áke dé abel nsón 18.23-21.6

e. Paale adé á mbwɔ̀g á Jerusalem, á Kaisaria ne á Roma 21.17-28.31

Titɛ Dyɔ̀be ad mɔ̀sɔ̀lɔ̀m

Edə́ə́də́n eche Esáá

¹ A-Tiofilos, mod a edúbé, á kálag echɛ rísɛ́bpé atel, mentɛl mekan ásɛ níme Yesue ámbenlé ne níme áyágté'áá bad. Ámbɛl nímén mekan bootya á pónde echɛ ámbóótédte níme nsón, ² kááɛne, á pónde eche Dyɔ̀b dɛ́mbenlé bon ápúmɛ. Byánán ápumɛ, ámbenléd ngíne e Edə́ə́də́n eche Esáá, aláa bad ábe ámpwédte nɛ̀ngáne ábɛ bembapɛɛ bé nlómag mekan níme betá̀ngéné abel. ³ Bootya áde Yesue áwédé, ápe móom mé e'pun méniin, anlúméd ábɛ bembapɛɛ bé nlómag yál ngen ne ngen, áluméd nɛ́n áa ne mbále móde á alongé. Bényínnáá mó díd ákanlé-ɛ bó tɔ̀ngene nkamlen ní Dyɔ̀b. ⁴ Pónde pɔ̀g áde bɔ̀sbɔ̀ bédyá̀gkɛ ndyééd, ansím bó etúu áte aláa bó áá, "Nyééhídtɛ á dyad á Jerusalem. Nyésine' ndɛ echɛ Titɛ awém álánjé nyé áá mɔ̀hɔ̀bɛ áá mɔ̀sɔ̀bɛ nyé. Ene ndɛ chɔ̀o ménláá'ɛ nyé. ⁵ Jɔ̀nɛ adúánnáá bad ne mendíb, bon ámbíd e nguse e e'pun bɔ̀ɔb, bédusɛn nyé ne Edə́ə́də́n eche Esáá."

Yesue apúmme

(Mak 16.19-20; Luk 24.50-53)

⁶ Pónde pɔ̀g bembapɛɛ bé nlómag bɔ̀ɔbe Yesue bɛ́nladén hɔ̀m ahɔ̀g. Héɛ bésɛdtɛé mó bánken, "A-Sán, láá sé. Mmén mesú dɔ̀o wɛ́benlé bon bad bé Israel béwɔ̀n ngíne ámpɛ ákamlen echab yál-ɛ?" ⁷ Héɛ Yesue áttimanné bó áá, "Titɛ mó abenlad eche ngíne átti pónde ne mekag níme kéché ébenlédtɛ. Nyéewoo'ɛ kunze ábii pónde eche nímén mekan mébenlédtɛ. ⁸ Bon áde Edə́ə́də́n eche Esáá épií'ɛ nyé nyéekúd ngíne, hé-'áá nyékanléɛ bad mekan níme nyényíné tɔ̀ngene me á dyad á Jerusalem, á mbwɔ̀g é Judeya, ne e Samaria ésyáál kááɛ nyɛpɛ á metó̀ngé mé nkɔ̀nsé mésyáál." ⁹ Yesue amaá-'áá bó aláa nɛ, dɔ̀o Dyɔ̀b ábélé bon ápúmɛ ámín. Ade bédii bɛ́nɔ̀nɛé mó nɛ, mbag énkúten mó, bɛ́nkɛ́nnýín-naá mó ámpɛ. ¹⁰ Bembapɛɛ bémbɛ betáne míd áte bɛ́nɔ̀nɛ' ngáne Yesue ákagké ámín, dɔ̀o bad bébe ábe behédé mbóté eche épube' behídé taléd, bétyéém bó á nkag. ¹¹ Héɛ ábɛ bad bébe bésɛdtɛé bó bánken "A-bad bé Galilia, cheé nyétyéémé hén, nyénonɛé ámín? Anén Yesue awɛ́ Dyɔ̀b ábélé bon áhídé áttintɛ echɛn, ápúmɛ ámín, áttim ámbíd melelem ngáne nyényíné akag ámín."

Matiasɛ atédé etál eche Judase

¹² Héɛ bembapɛɛ bé nlómag behídtɛ á Ekone é Menzab, betím ámbíd á Jerusalem. Echɛ eke ébédé dyam epɛd é Máyl ehɔ̀g. ¹³ Ade bésólé á dyad-tɛ, bɛ́nkɛ́ bésól á ton eche bédyéé'áá áte. Ene ton ebédé á esón é ndáb eche édé ámín. Ábɛ bembapɛɛ bé nlómag bebédɛɛ Petro, Jone, Jemse ne Andreyá, Filibe ne Tɔ̀mase, Batolomyo ne Matyo, Jemse, mwán awe Alfɔ̀se ne

Simone awé anwón kán e alon, ne Judase mwän awé Jemse. ¹⁴ Abén bembapere béyógbé'áa aladen áte hóm ahóg ákáne nchoo ne bebaád, Maria, Yesue nyaa, ne Yesue baányan.

¹⁵ Mmē mesú mēn, bad ábe bēndūbē Yesue bēnladén áte. Bēbédé dyam mbwókel ne móom mé bad mébē. Héé Petro átyéémé amín áfinté echáb bon áhóbē áá, ¹⁶ “A-baányan, mekan nime méténlédé á kálag e Dyób métáŋgéné alón. Edáádān éche Esáá énhb á'só é pónké á nsál nime Dabidē tāngene Judase awé antómén bad ábe bēnkē Yesue akób. ¹⁷ Judase abédé nhóg áfinté e syánē. Yesue ampwēd mós ábel nímén nsón melemlen nēngáne ámpwēdté syánē. ¹⁸ (Móné nime ánkudté áyale ebébtéd éche ámbenlé, anchanén mós etúú. A etúú-te wē dēn-naá ánsongé dúu, awé'-e, abum ákán mós, mmii mbíd-te mós áwed. ¹⁹ Bad bésyāl á Jerusalem bēnwóg ádén akan, né-ós bēnhág ádē hóm áwab ehób-te bán Akeldama, nédē, 'Ndóob e mekií.')

²⁰ Petro ambád ahób áá, “Nén ábēnlédé ngáne éténlédé a kálag e ngase é Dyób nēn bán, 'Ade hóm átim e'bwógen modmod eelóó' áhed.' Eténlédé'-e nēn bán, 'Mod ampée átéd eche etál é nsón.' ”

²¹ “Né-ós, éhedne' nēn bán dépwed mod nhóg. Ane mod atáŋgéné abé mod awé abágáá ne syánē pónké esyál éche eché Sān Yesue ne syánē dékágé'áa mebwóg ne mebwóg, ²² bootyaa á pónké eché Jone ádúsannáá bad ápe á pónké eché Dyób dēmbenlé bon Yesue ápuṁé. Mómpe atáŋgéné abé mod awé ambé mbón áde Yesue ámpuú'é.”

²³ Hē dōo bēpwédé bad bébe, Josebe awé bēpwántannáá bán Basabase (béchágé'áa mómpe bán Justuse) bós Matiasē. ²⁴ Dōo békánné bán, “A-Sān ebíi mod asyál nlém áte. Lúmed sé mod awé épwédé áfinté e ábén bad bébe, ²⁵ átéd etál néé mod a nlómag, éche Judase átédte bon mwēn átimé' éche eped éche ébonnéd mós.” ²⁶ Né-ós, bēnsid mbambú álúmed bós mod awé bēpwēdté. Dōo mbambú élúmté bós ápwed Matiasē. Né-ós, bēmbád Matiasē á mesongé mé bembapere bé nlómag ábíníi dyóm ne nhóg.

2

Epe éche Edáádān éche Esáá

¹ Ade ngande e Pentekos epédé, bad ábe bēdúbpé Krístāa bésyāl bēnladén áte hóm ahóg. ² Abwóg-abwóg esaád émbid amín. Ebédé néé ekukud é ngine éche étóme'. Eché esaád énlōn ene ndáb esyál áte eché ábē bad ábe bēdúbpé bēmbēé áte. ³ Hē dōo bényíné bwēm nēngáne muú nímē nwágné néé e'chém ntyéémé mod-téé á nló-mín. ⁴ Edáádān éche Esáá émpii bós moosyál, mod-téé ábootéd mehób mé bad bēmpēe ahób nímē béesebpeé ayáge. Edáádān chíó élyágté'áá bós ahób kéchéé éche bēhóbé'áá.

⁵ Enén pónké bad bé Israel ábe békánnáá Dyób bēbédé á Jerusalem. Abén bad bēmbid mebwóg ne mebwóg á nkóŋsé. ⁶ Awóg áde bēwógé échén esaád, ndun e mod enladén áte wēé ábē bad ábe bēdúbpé bēbédé. Yál enkóm bós áte bwámbwam áyale ngáne bad ábe bēdúbpé bēhóbé'áá ábíníi bad bós mod-téé ácheme' éché ehób. ⁷ Ne nkómtēn nī yál áte, bēnsedéd bán, “Kíné saá á mbwóg e Galilia abén bad bésyāl bēbídé-yé? ⁸ Chán-nō ébēnlédé bon syáá mod-té áwógē' ngáne bēhóbéé éche ehób. ⁹ Áfinté e syánē, baahóg bēbídé á melon mé Patia, Média ne Elam; melon mé Mesopotemia, Judeya ne Kapadosia; melon mé Ponto ne mé Esia, ¹⁰ melon mé Frigia ne Pamfilia, alon é Egipto ne mebwóg mé alon á Libia, benben ne Sirine syánē bad behóg debídé á dyad á Roma. ¹¹ Áfinté e ábén bad bésyāl donge achyáádté ne bad bé Israel, ábíníi'-e bad ábe béesē bad bé Israel ábe bēhíde' adúbe á bad bé Israel. Syánē bad behóg debídé á alon á Krēt ne á alon dé Arabia bon kéné, syánē mod téé awóge ngáne bēhóbéé áwe ehób-te ndale é mekan éche Dyób ábélé.” ¹² Yál enkóm bós áte bényáge-ke bwámbwam, bésēdté nhóg ne aníníi bánken, “Chán nēn ádíi-yé?” ¹³ Kéné, donge á bad bēwélé'áá bad ábe bēdúbpé, bēhóbē bán bémáá mím amwé.

Pōle éche Petro

¹⁴ Héé Petro átyéémé amín áfinté e ábíníi bembapere bé nlómag dyóm ne nhóg, áchāgtē ehób, álāngē ndun e mod eché embé áhed áá, “A-baányan bē Israel ne nyé baásyāl ábe nyédyéé á Jerusalem, nyélām metúu riláa nyé ngáne nēn ádíi. ¹⁵ Abén bad bēemwédéé mím ngáne nyéwēmtanné. Bín é'dii bōob ngōn abog é mbwēmbwē ngēn. ¹⁶ Bon nēn ábēnlédé ntíined ne e'yale ábe nkal é edáádān Joel ánhóbpe áá, ¹⁷ Dyób áhóbē nēn áá,

'A e'pun bé asóg,
mēlōm échēm Edáádān éche Esáá épfi moosyál.

* **2:1** Nzé móom mé e'pun méttān méntōm ámbid e ngande e Nnyíme-ámín dōo enén ngande ébágáá. Eché epun chíó bad bé Israel bēdyágé'áá ngande e mpád nī bwēm.

Abén bán bé bebaád ne bé baachóm béhšbē mam níme mébenléd á'sō é pónéd.

Echén kódebad ényinē ndóg éche éhúú ne me,
ábēn bechun bé bad-te bénaŋgé nló.

¹⁸ Nê dēn-éé mébenlé.

Mēlóm échēm Edāsdāŋ nímé mesú, épií ké ábēm bembalede, bebaád ne baachóm,
boŋ béhšbē mam níme ríhúú ne me, níme mébenléd á'sō é' pónéd.

¹⁹ Mēlúmēd menyáké ádyōb
nlúmed-te e'chemléd á nkōŋsé.

Mekiú mésyogé, muú ríhoden, mwētud-te rúbide'.

²⁰ Etondeε ákwε ehintén,
ngon-ne éyag néε mekiú.

Mmēn mekan mébenléd epun embáá é ehúmé é Sánjú édēhōb bán épag.

²¹ Ene pónéd kenzéé awē akwenténé aá Yesue adé mó Sánjwéé áktú e'soosoy.' ”

²² Petro ambád ámpé aá, “A-bad bé Israel, nyélám metú nyéwōglēn chōm éche ríhedeé
ahšb. Dyōb dēmbēl Yesue mod a Nazaret ábēl ndale é mekan mé menyáké ne e'chemléd
álúmed nyé nén aá mó mwēn-neé mólómé mó. Nyébēn nyébíí nē bwám áyāle nén áfinté
echēn dōo nē dēmbenlédte. ²³ Dyōb dēmmad abíi, ámad-te atíi nén aá nyéwūú Yesue abe
áde nyēmbε mó á mekáá mé bad bé ekoyí, boŋ bébōmē-ε mó á awōg. ²⁴ Boŋ kéné, Dyōb
dēmpúú mó, ahúú mó á metuné mé kwééd, áyāle kwééde eéhele'aá-se éhaŋ mó. ²⁵ Dabide
anhšb tāŋgene mó aá,

'Nnyiné'aá Sánjwéé áwēm á'sō-te pónéd ésyāāl.

Adé mé á ekáá embáá, né-ōó, meētāgēé áte.

²⁶ Nē ábélé nlóné ne menyīŋge
nkale-ε póle ne menyīŋge meesyāāl.

Echem yāl-le ámpé éwālē e'lyág bé nlēm abé áde rídíí á alonggé.

²⁷ Ayāle wéemwaá-se edāsdāŋ échēm emāānēd á mbwōg e kwééd,
wéemwaá-ε wē ndim níme awōŋ mbalede rúbōó á soŋ-tē.

²⁸ Elúmté me menzii níme rípeŋne' alonggé, abé áde wēbēε-ε me á akéb mébē menyīŋge.' ”

²⁹ Petro ambád ámpé aá, “A-baányan, nlāŋge nyé ne aláa dēn nén meé Dabide awesyānē
sáá ambáá, anwé. Bénlímé mó, eché soŋ edé-ε hén kááŋne chíi. ³⁰ Dabide abédeε nkal
é'dāsdāŋ, ambíi-ε chōm éche Dyōb dēnhšbpē aá móšbe mó. Dyōb dēmmwē melē nén aá
móštēd mwān á mbyaa níme Dabide móbel mó kāŋ melemlēm nēŋgāne Dabide ámbēε kāŋ.

³¹ Dabide ammād anyín á'sō é' pónéd, dyam áde Dyōb dēbenlé, né-ōó, anhšb mam tāŋgene
mpuu níme Ane-awē-Béwōgté. Anhšb aá,

'Dyōb dēnkēmmwaá aá amaaned á mbwōg e kwééd,
ndim ménkēmbōó-aá mó á soŋ-tē.'

³² Ane Yesue mó-aá Dyōb ápuúdté, sé moosyāál séde-ε mbōŋ bán apuúde. ³³ Dyōb ábágé
mó atíi dé edúbé áwe ekáá embáá. Abagé-ε mó Edāsdāŋ éche Esáá éche ánhšbpē aá móšbē
mó. Yesue mó-ε ábágé sé échē Edāsdāŋ, chá-aá ekás boŋ nyényinē', nyéwōgē-ε kéchéé échē
ébenlad chíi. ³⁴ Debíi nén bán Dabide enkēmpuméé, boŋ kéné anhšb aá,

'Sánj Dyōbe anláá awem Sánjwéé aá,

Dyεé áwēm ekáá embáá,

³⁵ kááŋne á pónéd eché mébenlé boŋ ékōgtéd ábōŋ bad bé ekoyí ámin ne mekuu.' ”

³⁶ Petro ambád ahšb aá, “Né-ōó, nyé bad bé Israel bésyāāl nyékoŋ abíi nén bán anén
Yesue awē nyébōmmé á awōg mwēn-naá Dyōb dēmbenlé abé Sánjwéé mó-aá adé Ane-awē-
Béwōgté.”

³⁷ Awōg áde abé bad béwōgé póle eche Petro, entagéd bó á mewēmten-tē bwāmbwam.
Héε bésdteé Petro ne abiníi bembapeε bé nlomag bánken, “A-baányan, cheé-ōó sétāŋgené
abel?”

³⁸ Petro antimén bó aá, “Nyémod-téé nyétimen Dyōb, nyéte de alonggé dé mbēb boŋ nyékud
edusen á dīn áde Yesu Krístā, ábel nén Dyōb álagsen nyé mbēb Dyōb dēbē-ε nyé eché nde,
Edāsdāŋ éche Esáa. ³⁹ Nyébíi nén bán chōm eche Dyōb áhšbē aá móšbe nyé édíi áyāl echēn
ne áben bán ébē-ε ké áyāl e bad ábe bédé nchabnade. Edé ne moosyāál awē Sánjwéé áded
Dyōb, áchénlé abé ne mó.”

⁴⁰ Petro anléb bó, aláá-ε bó mekan mémpeε híin. Ansím bó etúu áte ahšb aá, “Mod-téé
áson áde alonggé, ésebé nē, né Dyōb dékōgsen nyé melemlēm ngāne ákōgsennē enén nyonjēl
e ebébtēd.” ⁴¹ Bad híin béndūbē dyam áde Petro ánhšbpē bédusen-ne bó. Mmē mbwe
mesonjé mé bad níme mémbad ámin e bad ábe béndūbē, mébéde dyam e'kálé é'láán.
⁴² Bēmbané nlēm áyāge mekan níme bembapeε bé nlomag béyāgté'áá bó, bébē-ε nlatén ne
bad ábe bédūbpē Krístā. Bōšbōó békānnē', bēdyāg-ke ndyééd hóm ahšg.

Nlatén ní bad ábe bédūbpē

⁴³ Bembapεε bé nlomag bébéle'áá menyáké, bélúmté-'ε e'chemléd híin. Kénzéé awé anyín antagé nsál áte. ⁴⁴ Bad bésyāl ábe béndübé Yesuε bémbé békéεne' nlatén á'só. Chóm-té-'ε éche mod ánwōngé ébéde é moosyāál. ⁴⁵ Bésómáá-'áá bwēm, békāb ne mod-té ngáne ántōgnēnē. ⁴⁶ Bényōgké'áá aladen hōm ahóg epun-té á Ndáb-e-Dyōb ákáne. Bedyágé'áá ndyééd hōm ahóg áwāb mendāb ne nlém nhóg ne menyīngε mésyāál. ⁴⁷ Békéné'áá Dyōb, bad bésyāál béwóón-ne bō nlém m'bwām. Epun-té-'ε Dyōb ábádáá bad ábe békúdé e'soóson ámīn e mesōngé mé bad ábe bédúbé.

3

Petro achōnté mod awé awédé eped

¹ Mbwe nhóg Petro bō Jōn békágé'áá á Ndáb-e-Dyōb. Nén ábéde á ngān éláán é müte, pōndé eché bad bényōgké'áá akε á mekáne. ² Mod nhóg mó-'ε ambé á mmwε mé eyáde é Ndáb-e-Dyōb. Béchágé'áá nímē mmwε bán, Mmwε nīme Mbóó. Ane mod anwé eped se áde béchyáá mó. Epun-té bépémé'áá mó, bēbānē mó á mmwε hē, áchōmē mōnē wéε bad ábe békágé'áá á Ndáb-e-Dyōb. ³ Anyín áde anyíné Petro bō Jōn bésále' á Ndáb-e-Dyōb-te, anchóm bō nde. ⁴ Dóó bēnōnēé mó chōón, bōn Petro áhōbē áá, "Nōné' sé!" ⁵ Héε ane mod ánóné bō ne mewēmten nēn áá móákūd chōm áwāb. ⁶ Dóó Petro áhōbēé áá, "Meewóó' é mōné ké nhóg bōn chōm éche ríwóó chōó mēbéé wε. A dīn áde Yesu Krístəə a Nazaret, hidé ášē, ékag!" ⁷ Dóó Petro áchōngé ane mod ekáá émbáá, bōn áwōngān mó átyéem ámīn. Abwōg-ábwōg mekuu ne mekángé nīmē ane mod ménwēdned. ⁸ Anhēb, atyéém ámīn, ábootéd-tε akε. Ansól á Ndáb-e-Dyōb ne Petro bō Jōn, ákag, áhebé' ámīn, ábagé-'ε Dyōb mekεnag. ⁹ Bad bésyāál ábe bébéde áhed bényīn nēε ákagké ákēmté-'ε Dyōb. ¹⁰ Bēnchem mó bán mó abéde mod awé adyε'áá á Mmwε nīme Mbóó n' Ndáb-e-Dyōb áchōmē bwēm. Yāl enkóm bō áte, bébé-'ε menyáké ne dyam áde ábēnlédé ne mó.

Póle eche Petro áhóbe á Ndáb-e-Dyōb

¹¹ Yāl enkóm bad bésyāál áte ábe bémbé á Ndáb-e-Dyōb. Né-óó bēnnyágéd béké bétān Petro bō Jōn á abebpé á Ndáb-e-Dyōb áde béchágé'áá bán Abebpé áde Solomonε. Ene pōndé ane mod awé Petro bō Jōn bēnchōódté, ambé áhídé bō. ¹² Ade Petro anyíné ábē bad, anlāá bō áá, "A-bānned bé Israel, cheé ékás bōn nēn ákōmté' nyé yāl áte? Chán-nō nyēnōnē sé nē? Nyēwēmtan nēn bán échēd ngīne chēn, ké'ε asān áde sésáá á'só é' Dyōb dóó ákás bōn sébel anén mod ábootéd akε-ye?" ¹³ Dyōb áde Abrahame, Aisige ne Jakōbe bébenléé, nédé Dyōb áde ábēd betaa, álúmté ehúmé éche awe mboledε Yesuε. Nyēmbε mó á mekáá mé benkamleε, nyēbān-'ε mó áyāl á'só wéε Payledε. Ké áde Payledε ánwēmētēnné mó atede, nyēmbé nyēbān mó áyāl. ¹⁴ Abéde mod awé asáá, abé-'ε ane awé ábele mekan nīme métāngéné, bōn nyēmbān mó áyāl. Nyēntīm nyéchāā' Payledε bán áchenned nyé mod awé awúε' bad. ¹⁵ Né-óó nyēnkān bēwúú mod awé apiinad bad alōngé á mbále, bōn Dyōb dēmpuú mó. Sébēn sēnyīnné nīmē mekan díd. ¹⁶ Anén mod awé nyényīné nēn, awé nyēbū-'ε bwām, ngīne eché dīn áde Yesuε áwóó ne adúbé áde áwóó ne adúbé áde áwánlé áyāle áde dīn, dóó ábágé anén mod awé anwé eped ngīne, ádídtε mó bwām. Nyé bēn nyényīné-'ε.

¹⁷ "Bóob-póó, a-baányan mbíi nēn meé, kéchéé éche nyāábe áben belyáged nyēmbēnlé Yesuε, nyēmbēl chō áyāle nyēnkēmbíí' chōm éche nyébélé. ¹⁸ Kénéε ébēnlédé-'ad nē, Dyōb dēn dóó álónté ábē e'yale se' bóóđ áde anlāā' é bekal bé'daádān bésyāál áá bēhōb bán Ane-awé-Béwōgté ákūd metake. ¹⁹ Né-óó, nyétéde áden abé dé mbéb, nyétīmεn Dyōb ábel bōn ábóded nyé mbéb. ²⁰ Nzé nyébéle nē, né pōndé épé eché Sāngwéé áhósódté nyé nlém. Ene pōndé-'ad álómēε nyé Ane-awé-Béwōgté, nédé Yesuε, awé ápwédté nyé. ²¹ Yesuε atāngéné asébe dé adyεε ádyōb káān pōndé épé eché Dyōb déhānlēnné mekan mésyāál bōn métim ekóólé. Nén dóó Dyōb dēmbēnlé se' bóóđ áá bekal bé'daádān ábe bésáá bēláa bad. ²² Mosεε mwēn anhōb áá, 'Sāngwéé awé áde áden Dyōb ápwéde nyé nkal é'daádān áfínté e ábēn bad melemlé nēε me. Nyébél chōm ésyāál éche álāngé nyé áá nyébé. ²³ Kénzéé awé eewōngé ane nkal é'daádān, Dyōb déhūd mó áfínté e bad bé Dyōb abóded-tε mó.' ²⁴ Bekal bé'daádān ábíníi ámpē bootya Samwεε ne ábe bēmpē ámbíd eché, bō moosyāál bēnwālē nlébtéd, bēhōb-pε mekan nīme mēbēnléd nīmēn mesú. ²⁵ Dyam áde Dyōb dénhōbpé mbwiined ne bekal bé'daádān ábédéε áyāl echēn, nyémpē nyēwóó-'ε akab áyale melé nīme Dyōb démmwēε ne ábēn betaa. Dyōb dénlāā Abrahame áá, 'Mēnaméd moonyōn asyāál á nkōnsé mbwiined ne nīmōn nchyaátén.' ²⁶ Né-óó, Dyōb dēmpwēd awé mboledε. Ade ápwéde mó, áwēn dóó ánsēbēε mó álóm ánamed nyé ábel áde ábenlé bōn nyétéde nīmēn mbeltéd mé mbéb."

4

Kóte ekáádté Petro b́ Jón

¹ Petro b́ Jón bédii békánlé'áá bad mekan, d́o nguse é beprise ne mod ambáá a plúse a Ndáb-e-Dyób, ne nguse e Besadusia bépédé wée bémbeé. ² Bènlīn āyāle ābē bembapee bé nlómag bēbe bēyāgté'áá bad bán Yesue apuudé, éche élūmte nēn bán bad ābe bēwédé bēbe á alongé ámpē. ³ Bénkōb Petro b́ Jōne bēhé b́ á mbwōg. Ngāne b́n bēmmadté ahín, bēmbē āhed kāsñ ne mbwembwē. ⁴ Kēnēe bénkōbpē Petro b́ Jōne, ndun e mod eche enwōg mam nīme békánlé'áá b́, endúbe. Mesonǵé mé bad ābe bédúbpé mēnchāǵé mēpē dyam e'kálé é' bad é'tāan.

⁵ Née d́n é'sāngé, benkamle ne bé Israel, bad bēmbáá bé dyad ne bemeléede bé mbéndé bēnladén áte á Jerusalem. ⁶ Anasē awē abédé prise ambáámbáa ambē āhed, ne Kaifase, Jōne, Alesandaa ne bad bēmpēe ābe bédé á túmbé eché Prise Ambáámbáa. ⁷ Béntī Petro b́ Jōne āwab é'sō-te, bon bésēdté b́ bánken “Chán nyémwédé anén mod awē anwē eped bwām adid? Ngine ne d́n áde nzéé nyebēnlédé?” ⁸ Héē Edāsdān éche Esáá épíidé Petro, élón-ne mó áte. D́o āhōbēe áá, “A-benkamle ne bad bēmbáá bé dyad, ⁹ nyēchāǵé sé hén chii ākáad sé āyāle mbon nīme sēbēnlé anén mod awē anwē eped ne ngāne āmwédé bwām adyēe. ¹⁰ Nyé bad bé Israel nyébíi-ō nēn bán anén mod awē atyéémé nyé á'sō-te adyēé bwām á ngine e d́n áde Yesu Krístē, mod a Nazaret. Nyēmbomé mó á awōg bon Dyób dēmpuud mó. ¹¹ Mó adé ane awē éténlédé á kálag e Dyób āyāl echē nēn bán,

'Aláá áde belōj bé ndáb bēnchenéé
d́o átímé aláá dé etógnén.'

¹² “E'sooson bēesaa ne mod ampēe éetóméé Yesue, āyāle d́n dēmpēe déesaa á nkōrsé-te wén áde Dyób ābāǵé moonyon áde átāngéné syāné ason.”

¹³ Βοῶβ-ποῶ, yāl enkom bad bé kóte áte ānyin nēn bán Petro b́ Jōne bēhōbē ésebán mbwōg ké nhōg rídé b́ áte. Bēsōñtēn-ne nēn bán bédii bad bé ngēn ābe bēyāǵké kálag embáá. D́o bēchéme nēn bán b́o bēbāǵé'áá pōndé ésyāal ne Yesue. ¹⁴ Bon ngāne bēnyínnē néē mod awē Petro b́ Jōne bēnchoódté atyéémé āhed ne b́, dyam dēnkēmbongé b́ ahōb. ¹⁵ Né-ō, bēnlāā b́ bán bēbíd á ndáb e kóte. Bēbídé-áá b́, bēn ne bēn bēbootéd akal, ¹⁶ bēsēdté bánken, “Chán dēbenlé ābén bad? Moosyāal á Jerusalem abíi áá b́o bēbélé enīn ndale e menyáké. Deéhālē-se dehōb bán bēebeleé. ¹⁷ Bon detāngéné ābén bad etúu asom áte nēn bán bēsōg bad akale tāngene Yesue, ābel bon nīmén nkalan mēekanlád se nkag á'sō.” ¹⁸ D́o bēchénlé b́ ambíd ámpē bon bēsímé b́ etúu áte bán bēhehdéé awōg ámpē mbéd néē bēhōbēe ké'e bēyāgté á d́n áde Yesue. ¹⁹ Bon Petro b́ Jón bēntimtén b́ bán, “Nyé bēn nyehōb chōm-ēé étāngéné á'sō é' Dyób. Awōgen nyé káa āwōgen Dyób? ²⁰ Ayāle sé pen séehēlē-se sédīb nsāl bán séekanlé mam nīme sé bēn sēnyínnē d́d séwōgēn-ne etúu.” ²¹ Bad bé kóte bēnyāǵ bēsím b́ etúu áte ngīne ngīne. Ambíd enē bēnchené b́, āyāle bēnkēnyínnē nzii echē bēhele békōgsén b́ āyāle bad bēsýāal békémté'áá Dyób tāngene dyam áde ābēnlédé. ²² Mod awē menyáké mēmbēnlédte āyāl bon ādyēé bwām antóm móom mé mwē méniin.

*Bad ābe bédúbpé békānne bán**Dyób ābe b́ e'wédé b́ nlem*

²³ Ade bad bé kóte bétédté Petro b́ Jōne, bēnkē ehoñ é bad bé Krísto atán, beláá b́ mam nīme beprise bēmbáá ne bad bēmbáá bé kóte bēlāngé b́. ²⁴ Ade āhē bad bé Krísto bēwōgé nē, bēnlád nsāl ákáne. Bēnlāā Dyób bán, “Titée, wē awē ehāǵé nkoñ ní mín ne í sé, edīb é nkwé ne bwēm é'syāal ábe é'dé b́ áte, ²⁵ wenlóm Edāsdān éche Esáá wēe echē sāj ambáá Dabide, awōñ mbālede wēe ébel āhōb ābén e'yale nēn áá, 'Cheé ékás bon bad ābe bēesé bad bé Israel bēlie' bwāmbwam? Cheé ékás'ē bon bad bēbélé e'hāké ngēn?

²⁶ Kāñ é nkōrsé élade yāl,

benkamle-ē ámpē békóbe mbom

átāngēn Sāj Dyōbe ne Ane-awē-Awōgté.'

²⁷ Ebēnlédé nē dēn. Hērōde b́ Pontus Paylede bēnkōb mbom á dyad-té hén ne bad ābe bēesé bad bé Israel ne belyáged bé bad bé Israel. Bēmbel nē āhāge Yesue awōñ mbālede awē Asáá awē Ewōgté. ²⁸ Bénkōb mbom ābel mam nīme mmōñ wēmmadté atíi ne ehoñ ngīne á'sō é' pōndé mēbēnléd. ²⁹ A-Sāj, βοῶβ-ποῶ, mmōñ énōn akím áde békíméé, ébe sé ābōñ bēmbālede nlem ákal échōñ eyale ésebán séwōge mbwōg. ³⁰ Lúmed ehoñ ngīne édide bad bwām. Ebel-le séhel e'chemléd ne menyáké ābel á d́n áde Yesue, awōñ mbālede awē asáá.” ³¹ Bémáá-áá akāne, hōm áde bēnladēnné áte ānāñned. B́ moosyāal bēnlōn ne Edāsdān éche Esáá bēbootéd-te eyale é Dyób akal ésebán mbwōg rídé b́ áte.

Bad ābe bédúbpé bēbele mekan néē mod nhōg

³² Bad bésyāāl ábe bédúbpé bénwōñ nlém nhóg ne mewēm̄tēn mehóg. Modmod eehóbe'áá mós mósōō échén ké' é chiníí bon bwēm é'syāāl bémbē bó ntéd. ³³ Bembapēé bé nlómag bémbē békálé' ne ngíne esyāāl nén bán bédé mbóñ nén bán Dyōb ápuúdté Sǎngǎ Yesu. Dyōb-pe démbād bó nsimé abe amín e nsimé. ³⁴ Modmod eetóge'áá chóm áfnté echáb. Póndé ne póndé té bad ábē bénwōñ e'túú ké' é ndáb bésómé'áá chó, bépēñ nímé mōné, ³⁵ bēbē bembapēé bé nlómag, bó-é bétédé'áá békáb ne mod-téé ngáne ántōgnñné. ³⁶ Nē dōo Josebe, mod a túmbé e Levi awē béchyáá á alon á Sayprus ámbenlé. Bembapēé bé nlómag béchágé'áá mós bán Banabase, (néde mod awē awéde bad nlém á abum.) ³⁷ Ansóm etúú, atéd nímé mōné, ábe wéé bembapēé bé nlómag.

5

Ananiase ne Safiraa

¹ Mod nhóg abédé bán Ananiase, mwaád-te bán Safiraa. Bómpē bénsóm donje á bwēm ádáb. ² Bon ankoó donje á mōné ámbíd, mwaád-te ámpé ambíí. Ananiase ampēén mōné níme mēnyāg ásē wéé bembapēé bé nlómag. ³ Hée Petro álangéé mós nén áá, "Á-Ananias, cheé ékás bon ehé Satane etál wéé ásol wé á nlém-té. Bōōb-ōō, abelé wé ekánlé Edáádāñ éche Esáá metóm akoo áde ékóngé eped é mōné níme ésomnne bwēm. ⁴ Edéhōb wé mósōme' etúú ébédéé échon, áde émáá'-é chó asóm ámpē, mōné níméd nábédéé nímōñ. Cheé ékás bon etúú awōñ nlém-té wéé mbel enén ndín e akan? Saké moonyon ekánlé metóm bon Dyōb dōo ekánlé metóm!" ⁵ Awóg áde Ananiase áwógé nén, anhún ásē, awé'-é. Mbwóg n ngíne ménkōb bad bésyāāl ábe bénwōg ádén dyam. ⁶ Kódébad émpé áhed, bétéd mós ndim, békāñ mós béke bélíme.

⁷ Dyam háwa éláán ámbíd enē, Ananiase mwaád ampē, enkēmbíí' é pen dyam áde ábénlédé. ⁸ Petro ansédéd mós áá, "Láá me, mōné nísyāāl mén níme nyékúde áyāl e etúú éche nyé awon nchóm nyénsōmmē-ye?" Safiraa ankwentn mós áá, "E, nísyāāl mē." ⁹ Dōo Petro álangéé mós áá, "Cheé ékás bon nyekágé' Edáádāñ éche Sǎngwéé? Nōné', bad ábe bélímmé awon nchóm bós bédé á mmwe níníí, bétéd-te wémpé ndim hē bōōb." ¹⁰ Abwóg-ábwóg ane mmwaád anhún ásē á'sō-te wéé Petro, awé'-é. Eché kódébad énsōl á ndáb-te bényín bán amaa awé. Dōo bébídné mós ndim á ebwóg béke bélíme á nkag n son wéé nchóm. ¹¹ Mbwóg n ngíne ménkōb mwembé nísyāāl ne bad bésyāāl ábe bénwōg ádén dyam.

Bad bé nlómag bébélé menyáké hín

¹² Bembapēé bé nlómag bébélé'áá e'chemléd ne menyáké hín áfnté e bad. Bad ábe bédúbpé'-é báyókgé'áá abom néé mod nhóg á Abepé á Solomone á Ndáb-e-Dyōb. ¹³ Kénéé bad béchágé'áá bó dín á bwām, bédíí bébáá'áá bó alaten. ¹⁴ Bon kéné, ekud é bebaád ne baachóm ábe bédúbpé Sǎngǎ Yesu, bésólé'áá áwāb nlatén, mesongé mé bad ábe bédúbpé rícháke'. ¹⁵ Mekan níme bembapēé bé nlómag bébélé'áá ménkāj bad bépémé bad bé nkole bébanné' bó á nkag n nzii á menōñ ne á e'búm mín. Bébéle'áá nē ne mewēm̄tēn nén bán, nzé Petro atóme' ké tómén éché edáádāñ éhūn bó á yāl bédyēé bwām. ¹⁶ Ekud é bad émbíd káōñne á myad níme mēde bēnben ne dyad á Jerusalem. Bénwālē ábáb bad bé nkole áyāl ne bad ábe e'dáádāñ bé mbé é'tágté'áá. Bembapēé bé nlómag bēndííd moosyāāl bwām.

Béhédé bembapēé bé nlómag á mbwóg

¹⁷ Ene póndé'-ōō prise ambáámbáa ne éché échon é bad néde, bad bé epepe é Besadusia bémbé kónjí bwāmbwam ne bembapēé bé nlómag. ¹⁸ Bénkōb bembapēé bé nlómag, béhé bó á ndáb e mbwóg níme rídé á dyad té. ¹⁹ Bon nímé nkuu, ángel e Sǎngǎ enhyé ekob é mbwóg adibe ebídeé-te bó. Enláá bó áá, ²⁰ "Nyékag á ndáb e Dyōb, nyélangé' bad mam mésyāāl tǎngene ádén alóngé dékōōlé." ²¹ Bembapēé bé nlómag bénwōgēn ene ángel. Bín é'sángé'-áá, béke bésól á Ndáb-e-Dyōb, bébootéd bad ayáged.

Ene póndé'-áá prise ambáámbáa ne éché échon é bad, bēnchéé mbom n mbwóg níme ménlād belyáged bé Israel bésyāāl. A mbom hē dōo bélómé nlébtéd á mbwóg nén bán bépēñ bembapēé bé nlómag áwāb. ²² Bon áde sánze épédé á ndáb e mbwóg, bēnkētánné bembapēé bé nlómag áwēd-te. Né-ōō bēntm ámbíd, béke beláá ábē bad á mbom bán, ²³ "Sépedé á ndáb e mbwóg, sétáne ngáne bépéné chó hóm ásyāāl. Bad ábe bēnōne' mbwóg-ke bó moosyāāl bédé wéé mod-té ánoné mmwe mé e'ké. Bon áde sédíbpé ekob, séetáneé mod ké nhóg áwēd-te." ²⁴ Ade mod ambáá a plúse é ndáb e Dyōb ne beprise bémbáá bēwógé nē, bényāg, bánken "Chán nén ádíí?" ²⁵ Hē dōo mod nhóg ápedé áhed bon álangé bó áá, "Nyébíí nén bán bad ábe nyénhēé á mbwóg, bédé á Ndáb-e-Dyōb báyágte' bad." ²⁶ Dōo mod ambáá a plúse é Ndáb-e-Dyōb ábíde ne ábē bad, bon béke békōbē' bembapēé bé nlómag, bépēñé' bó. Bon pen bēnkēnkóbénné bó ewāñge áyāle bébáá'áá bán bad ábe bémbē áhed bélūm bó meláá.

²⁷ Bénsōlén bó á ndáb-te, bétíí bó á'sō é' mbwóg. Hē dōo prise ambáámbáa ábóótédé bó akáad, álangé bó nén áá, ²⁸ "Sēnsím nyé etúú áte nén bán nyéekēné' ayáge áde anén mod

á'sō ampē. Bōob-pōó, Nyénōne' chōm-ée nyébélé. Nyébélé moosyāál á Jerusalem awógé ádén ayáge. Nyéhede-é kwééd eché abán áwéd nló." 29 Héé Petro ne ábíní bembapēé bé nlómag bétimtanné bó bán "Dyōb dōó sétāngéné awógen, saké baányon. 30 Ade nyémáá Yesue abome á awóg, nyéwúú-é mō, Dyōb áde ábéd betaa, dēmpuúid mō. 31 Dyōb dénychágéd mō, ábānē-é mō á ekáá é mbáá néé Nlyáged ne Nsoode. Ambēl nē ábel bon áluméd bad bé Israel nzii eche béchen-éé ádab abé dé mbéb bon Dyōb álagсэн bó. 32 Sébēn sényinné nímén mekan díd. Edáádān éche Esáá chōmpē ébide' mbōn. Chó-áá édé ndé eché Dyōb ábageé bad ábe béwógne mō."

Elébé eche Gamalielē

33 Ade mbwóg eche endyēé áse éwógé nē, bēnliŋ bwāmbwam káŋn béhedé-é bán béwúu bembapēé bé nlómag. 34 Bonj mod a mbwóg nhóg áfinté echáb, awé béchágé'áá bán Gamalielē antyéém amín. Anén mod abédéé Farisia, abé-é meléede a mbéndé awé bad bésyāál bébágé'áá edubé bwāmbwam. Anhób áá bésébe bébídén ábē bembapēé bé nlómag á ebwóg. 35 Dōó álāngéé bad bé mbwóg áá, "A-baányon bé Israel, nyétéd pónde ne chōm-ée nyéhédéé ábén bad abel. 36 Eēchābēé áte áde mod awé béchágé'áá bán Tiodase ábídáá dúu, ákumé' ekáá á tál áá módé mod. Bad ábe bēnhíd mō ámbíd bébédé dyam mbwókel éniin. Bonj káŋn ne á asóg bēnwúú mō, ábē bad-te bépántéd áte, échē epepé chó-é ébōó. 37 Ámbíd e pónde, mod awe béchágé'áá bán Judase mod a Galilia mōmpē ámbíd á pónde e tóngé. Ambēl ndun e mod enhíd mōmpē bonj káŋne á asóg bēnwúú mō, ábē bad-te bépántéd áte. 38 Bōob-pōó, áyāle ádén dyam, nlāngē nyé nén mēé nyéte de ábén bad békag, nyéébélé bó dyam. Ayāle nzé édé nén bán nímén ntíi ké' é ádén dyam áhúú ne moonyon, né dēn dékwé. 39 Bonj nzé édé bán áhúú ne Dyōb, né nyéehenlé bó dyam abel, né káŋne á asóg nyéēnyín bán Dyōb dōó nyétānganné."

Bad bé mbwóg bēnkōb elébé éche Gamalielē 40 Héé béchánlé bembapēé bé nlómag bán bésál á ndáb. Bēnkūdē bó, bésim-me bó etúu áte bán béehedéé awóg ampē néé bétúbéé díŋ áde Yesue. Dōó bétédte bó bán békag. 41 Bembapēé bé nlómag bēnysāá á'sō é' mbwóg. Bēmbē menyinge ányín nén Dyōb ányiné áá békwógnédé ákud akwáké á díŋ áde Yesue. 42 Epun ne epun-é békágé'áá á ndáb e Dyōb ne á ndáb é bad, bēyāgtē bad, békale-é nkalanj nímé Yesue, Ane-awé-Béwógté.

6

Mwembé mépwédé bad saámbé áwóŋgen

1 Bōob-pōó, ngáne mesongé mé bad ábe bédúbpe méchágké'áá acháge ne acháge, nswanŋten mémbíd áfinté e bad bé Israel ábe béhóbé'áá ehób é Grikiá ne ábe béhóbé'áá ehób é dyad. Bad ábe béhóbé'áá ehób é Grikiá béhóbé'áá bán ábāb bekúd bēekudéé akab á mōné áde békápáá bekúd epun-téé. 2 Héé bembapēé bé nlómag dyóm ne bébe bēladéé bad ábe bédúbpe bésyāál áte bonj bēlāngē bó bán, "Eebōo' é nén bán sēte de akal dé eyale é Dyōb ábel bonj séhíde nkabted ní mōné ámbíd. 3 Né-óó, a-baányon nyépwéd bad saámbé áfinté echēn, ábe béwóó edubé, ábe Edáádān éche Esáá élyágtéé, bēbii-é akan, ábel nén sébane nímén ntíi áwab mekáá. 4 Ene pónde sébēy eched yál esyāál ákáne ne ákal nkalanj mbwám." 5 Moosyāál anwóg menyinge ne dyam áde bembapēé bé nlómag bēnhōbpe. Né-óó, bēmpwéd Stefanuse. Abédéé mod awé andúbé bwāmbwam. Edáádān éche Esáá-é élyágté mō. Bēmpwéd káŋne Filibe, Prokorose, Nikanōó, Timōne, Pamenase ne Nikolause. Nikolause abédéé mod awé ámbíd á dyad á Antyog, eebédéé mod a Israel bonj antimén adúbe á bad bé Israel. 6 Bēmpēén ábén bad á'sō wée bembapēé bé nlómag. Bembapēé bé nlómag bēnkānnéd bó bēbán-ne bó mekáá á nló. 7 Né-óó, eyale e Dyōb émbē ékanlād mbwóg áte esyāál ékág á'sō. Mesongé mé bad ábe bēndúbé á Jerusalem méchágké'áá acháge ne acháge. Ekud é beprise chōmpē émbootéd nkalanj ní bwám ahíd.

Békóbé Stefanuse

8 Bōob-pōó Stefanuse abédé-éé mod awé áde alongé álumté'áá nsimé ní Dyōb bwāmbwam. Awóŋ ngíne ábel ndāle é mekan é menyáké áfinté e bad. 9 Bonj baahóg bēmbootéd mō apentēn. Abé bad bébédéé bad ábe bēmbíd á echonj é bad éche émmntén aké á ndáb e mekáne eche béchágé'áá bán ndáb e mekáne e betān ábe bēnkēmbé betān ampē. Abé bad bébédéé bad bé Israel ábe bēmbíd á myad mé Sirine ne Alesandria. Bōóbe bad bé Israel bēmpēe ábe bēmbíd á mbwóg e Silisia ne e Esia, bēmbootéd aswanŋten ne Stefanuse. 10 Bonj Edáádān éche Esáá émbé mō nyaa e debyéé eche nzé anhób dyam, bēehele'áá dō apele. 11 Né-óó bēnsál baahóg áte bán bēhób nén bán "Séwógé néé Stefanuse ásyāó'é Mosee, ásyāā-é Dyōb." 12 Né-áá bēmbēnlé bonj békón bad bé dyad, békón bad bēmbáá bé dyad ne bemeléede bé mbéndé. Héé békóbé Stefanuse bonj békēné mō á'sō é' bad bé mbwóg. 13 Hé-áá bépééné bad ábíd mō mbōn é metóm. Abé bad bēnhōb nén bán, "Anén mod ahóbe' mekan mé mbéb pónde ésyāál tāngene Ndáb-e-Dyōb eché esáá ne tāngene mbéndé eche Dyōb ábágé syáne.

14 Sêwógé nêe áhóbéé áá ane Yesue, mod a Nazaret, ápān Ndáb-e-Dyöb áhənlén-ne e'lem ábe Moséé ályágnédé syánē.” 15 Bad bésyāal ábē bébédé á ndáb e mbom bénsūm mīd wée Stefanuse. Bényin nêe e'só é'peneé mó nêe e'só é' ángel.

7

Stefanuse abēnlédé myangó ní bad bé Israel ákáa

1 Prise ambaámabáa ansedéd Stefanuse aáken, “Mmén mekan mésyāal níme abén bad béhóbé wē áyāl, méde mbále-ye?” 2 Dóo Stefanuse ábóótédé bad bé káánsel póle akale. Anhób áá, “A-baányan ne besáá ábēm, nyélám metúu. Dyöb dé ehúmé dēmpíí echēd sán Abrahamē áde ábédé á mbwóg e Mesopotemia, adēhób áá mókag adyēe á dyad á Haran. 3 Dyöb dénlāā mó áá ‘Tede echon túmbé, étēde-’e ádōn alon ékag á ndoob eche mēlúmedtē wē.’ 4 Né-óó, Abrahamē antedé ndoob e Kaldeya áhyē ádyē á dyad á Haran. Ambíd e kwééd eche Abrahamē sáá, Dyöb dēmbēl Abrahamē áke ádyē á ndoob eche nyédíí áhed nēn bōob. 5 Ene pónde Dyöb dénkēmbaá Abrahamē ké abēn á ndoob eche ándaāsēnnē mó. Bon pēn Dyöb dénhób nēn áá ene ndoob ésuunéd bō níme mbyaa. Pónde eche Dyöb dénlāā-’é Abrahamē nē, eenkēnwáléé mwān ké nhóg. 6 Dyöb dénlāā mó nēn áá, ‘Mmōn mbyaa mébē beken á alon á bad bēmpēe. Awed-taá bēbēē betān, békūd-te metuné etūn é pónde eche édé dyam mbwókel é mwē éniin. 7 Bon mēkōgsēn áde alon á bad áde bēbenléé nēe betān. Ambíd enē, nímōn mbyaa mébíd á alon-tē wē, bētīm áyāl e áden abwóg á hōm, békānnē á dīn ádēm áhed.’ 8 Hēe Dyöb ábélé bon Abrahamē ápē á nchemten ne mó tǎngene ngáne bēyagēé bad, nēngáne e'chemléd bé melē níme Dyöb ámwédé ne ábē bad. Né-óó, Abrahamē an'yág awe mwān Aisigē ámbíd e e'pun saámbé áde béchyáá mó. Aisigē mó-’e an'yág awe mwān Jakōbe, Jakōbe mó-’e áyág ábe bān dyōm ne bēbe ábe bédé ábēd betaa.

9 “Ábē betaa bēnwōōn mwānyan nhóg, Josebe kónjí á nlem-tē. Né-óó, bēnsōm mó nēngáne ntān. Bad ábe bēnsōmmē mó áwāb, bēnkeén mó á alon á Egipto. Bon Dyöb dēmbē mó ámbíd, 10 ábēl-le atóm metake mésyāal áte. Dyöb dēmbēl Farao kōn e Egipto anwōgēn Josebe menyīngē ábē-’e Josebe debyéé, áde ápédé áwe á’só. Nēn dēmbēl Farao ambē Josebe atii á ngōmenaa ámin e alon ne ámin e ábē hwēm é’syāal. 11 Ambíd enē, nzaa e ngine empē á alon á Egipto ne á alon á Kanahan. Ene nzaa empēēn metake mé ngine, ábēd betaa bēnkēnwōn-’áá ndyééd eche bēdyágkē. 12 Né-óó, áde Jakōbe áwógé bān ndyééd edé á Egipto, anlóm ábe bān áwed. Néde ábēd betaa. Nē dóo ábédé bō ngen e’só áke áwed. 13 Ade bān ábe Jakōbe békíí á Egipto ngen échē élónténé ébe, Josebe ampalé yāl áte wēe baányan. Hē dóo Farao ásoynténé tǎngene túmbé echē Josebe. 14 Né-óó, Josebe anlyágtēn baányan áá beláa sáá Jakōbe, áhyag ne eche túmbé esyāal á Egipto. Bó moosyāal bébédé móóm mé mod saámbé ne betāan. 15 Dóo Jakōbe bō moosyāal békíí á Egipto. Awed-taá mó ne ábe bān, betaa ábe syánē bēndyēé-’é kōān bēwē-’e. 16 Ambíd e nē, bēntéd bō ndim bēsuān ámbíd á dyad á Shekēn, bēlímé mó áwed á ndoob echē Abrahamē ánchanēnnē mōné wēe bān bé túmbé e Hamō.

17 “Ade pónde ékwógé apē echē Dyöb délōnēdtē dyam áde ánlāā-’é Abrahamē áá mósbēl, mesongé níme ábēd bad ábe bébédé á Egipto mēmmād achāge bwāmbwam. 18 Káānne á asóg, kǎn empēe echē enkēmbíí myangó níme Josebe, empē á nkamlen. 19 Anwōn akwāb tǎngene ábēd betaa átagtē-’e bō. Ankǎn bētēdē ábab bān á ebwóg, ábēl bon bēwē. 20 Mmé mesú dóo béchyáá Moséé. Ábédēe mwān awē ambōn bwāmbwam. Bēntōgēn mó á ndáb wēe sáá á etūn e ngōn éláán. 21 Ambíd enē dóo bētédé bō á ebwóg-te. Hēe mwān á mmmwād awē Farao ádíbté mó, átéde mó ngáne awē mwān, átagné-’e mó kōān ákwogē’. 22 Bēn’yāgēd Moséé debyéé á bad bé Egipto ásyāal kōān ábē ndāle e mod á nhóbtéd ne á mbeltéd.

23 “Ade Moséé ápédé móóm mé mwē ménīin, mewēmten mēmpíí mó áke dényin baányan bé Israel. 24 Antán ngáne mod á Egipto átagtēé mwānyan nhóg. Dóo ákíí áhed átimten. Anwōngēn mó áwúé-’e ane mod á Egipto. 25 Moséé anwémtn áá ábē bad béchem nēn bān Dyöb áhēde mó abēnléd áhúd bō á mekáá mé bad bé Egipto, bon bēnkēnyīnnē nē. 26 Epun éche ébádténé, antán ábē bad bé Israel bēbe bēn ne bēn bēwane’. Anhēd nzii eche áyālēé bō ákōm nsan. Dóo álángēé bō áá, ‘Eesaá mbále bān baányan bōo nyédíí-ye? Chán-nō nyé mod-tē áhēdeé waáb álógēn?’ 27 Bon ane mod awē áhēde’áá waáb álōgen nē, antínéd Moséé á nkag ásedtē mó aáken, ‘Nzé-módé abagé kunze áá ékamlan ne ákáad sé? 28 Ehēde mēmpē awúu ngáne éwúú mod á Egipto chán-’e?’ 29 Awóg áde Moséé áwógé nē, ansōb ákē á mbwóg e bad bé Midian. Awed-taá ádyéé kōān bon áchyāā ábe bān bé baachóm bēbe.

30 “Ambíd e móóm mé mwē ménīin dóo ángel épíídé Moséé á ehýāngē. Empíí mó á muú-te, nímé ménkōbēn mwā bwel. Nēn ábédé bēnben ne mbōod e Sinai. 31 Ade Moséé ányīné áden akan, menyáké ménkōb mó. Ansidé bēnben áá mótōn anōn bwām, dóo áwógé ehób éche Sǎngwéé nēn áá, 32 ‘Méē ndé Dyöb áde ábōn betaa, Dyöb áde Abrahamē, Aisigē ne Jakōbe bēbēnlé’áá.’ Ne mbwóg nī ngine Moséé enkēnchu’ é anōn áhed. 33 Hēe Sǎngwéé álángēé mó áá

'Húd metámbe á mekuu áyale abwóg á hóm áde étyéémé nén ádíi hóm áde asáá. ³⁴ Nnyíne ngáne ábém bad ábe bédé á alon á Egipto békudéé metake bwámbwam. Nwógé ngáne béwennadté dóo nhyédéé bó awónngen. Bóob-póó hyág, mēlóm we á Egipto.' ³⁵ Anén Moséé móó bad bé Israel bémbāngē á yāl bonj bésēdté mó bánken, 'Nzé-módé abagé we kunze ákamlen ne ákád sé?' Mós-áá Dyób dénlómme ákamlen ne áson ábē bad. Nén démbenléd áde ángel émpíí'é mó áde bwel bēnkóppé muu. ³⁶ Moséé awed móó ambídén bad bé Israel á Egipto. Ambēl ne e'chemléd áwed ne á Eyake é edīb é nkwē. Ambēl-le menyáké ne e'chemléd áde bebédé á ehyángo á etún é móóm mé mwē méniin. ³⁷ Anén Moséé móó anláá bad bé Israel áá, 'Dyób délómé nyé nkal é' daádān awē ábid áfinté echēn melemlem nēngáne álómé me.' ³⁸ Melemlem mé Moséé móóbédé nlatén ne ábēd bad á ehyángo. Ábédé áwed ne ábēd betaa áde ángel eche Dyób dénlómēnnē nlébtéd á Mbóod e Sinai énhōbpē áwāb. Mmēn nlébtéd níme Moséé ánkudté wēe ángel móó syáné dédíi déhídeé.

³⁹ "Ábēd betaa bēnkēnwógēnnē Moséé, bonj bēmbān mó á yāl, bétimé béwēmtān átim ámbíd á Egipto. ⁴⁰ Ade Moséé ályágé adé á mbóod e Sinai dōo bad bé Israel bēlāngéé mwānyān Arōne bán, 'Belé sé bwēm ábe bebē nēngáne myōb ábe bēlyāgēd sé áyale séebíi' é dyam áde ábēnlédé ne Moséé awē ambídéd sé á Egipto.' ⁴¹ Héé bebélé chōm éche éwāgné mwān á nyag bonj bébootéd e'lém awúu ábe chō mende. Bēmbel káāngne ngande, áwóg menyíngo ne chōm éche bebēnlé nímbab mekáá. ⁴² Dōo Dyób ákúnnédé bō mbíd bonj áchenné' bō ákānned ngume éche édé ámín. Ebēnlédé ngáne étēnlédé á kálag e bekal bé'daádān nén bán,

'A-bad bé Israel, áde nyémbēē á ehyángo á etún é móóm mé mwē méniin saké meé nyékwénlé'áá káa nyétúmmé'áá e'lém ábe mende. ⁴³ Tēnde echē dyōb áde béchagēé bán Molek móó nyémpēmme.

Edídinge-é éche tintine a dyōb áde béchagēé bán Refan chōo nyéhyómnaá.

Mmēn myōb móó nyébēnlé mekáá bonj nyébwōgkē mebōbōn.

Né-óó, mébēn nyé, nlóm nyé hóm áde áchábnédé tómaa alon á Babilon.' "

⁴⁴ Stefanuse ambé abád ámpē áá, "Ade ábēd betaa bebédé á ehyángo bēnwōng Ebem é Dyōb échē élúmté nén bán Dyōb áde ne bō. Bēnlōng chō nyaa echē Dyōb dénlāá' é Moséé áá álōng chō. Nsáaned níme Dyōb délúmmēdté Moséé móó ánhídté. ⁴⁵ Ambíd e pónde ábēd betaa bēnkōb ene tēnde á mekáá níme ábab besáá. Bēnwālē chō áyāl áde bōobe Josua bēkōbné melon ndōob echē Dyōb dēnnanēé bō bad áte. Ene tēnde embé ebé áhed káāngne á pónde échē Dabide. ⁴⁶ Nsimé ní Dyōb níhídé'áá Dabide. Né-óó, anchán Dyōb áá ábe mó kunze málōo Dyōb áde Jakōbe ábēnlé'áá ndáb. ⁴⁷ Bonj Solomone, Dabide mwān, móó antīm Dyōb ene ndáb alóo. ⁴⁸ Bonj kēné Dyōb á Ngum éedyēē' é á ndáb echē baányonj bēlōngné mekáá. Édé nén ngáne nkal é'daádān nhóg ahóbé áá Dyōb ahóbé áá,

⁴⁹ 'Nkonj nímmín móó níde ádēm atii dé nkamlen,

nkōngsē-é mbé wēe níbannēé mekuu.

Nyaa e ndáb ehéé nyéhēle-se nyélóo me?

Ké' é héé mékōmmēé áte?

⁵⁰ Mmēn meémaa' é ábēn bwēm abel-é? "

⁵¹ Stefanuse ambád ahób áá, "Nyédii bad ábe béwúu nló áte. Nyélelé nlém á abum. Nyékólé metúu áyāl é eyale é Dyōb. Nyédii melemlem nēngáne ábēn betaa, nyétāngan Edaádān éche Esáá. ⁵² Nkal é'daádān ké nhóg alyágé áse awē enkenkúd metake á mekáá níme ábēn betaa-yé? Bēnwūú mēsénze mé Dyōb mēsýāal níme se' bōód mémbēl ehāngé áyāl e epe éche Ane awē abele mekan níme métāngéné. Nyé-é bōob nyésómé mó, nyéwúú-é mó. ⁵³ Nyé bēn-naá nyékudé mbéndé éche Dyōb álómé mbwiined ne éche ángel bonj kēné nyéehidéé chō."

Bélumé Stefanuse meláá

⁵⁴ Ade bad bé mbwógé bēwógé mekan níme Stefanuse áhóbé, bēnlīng bwámbwam káāng yāl ésōgē bō áte. ⁵⁵ Stefanuse-é Edaádān éche Esáá énlōn mó áte. Néé ánóné ámín ányíne' ehúmé é Dyōb, ányíne' Yesue ngáne átyéémé Dyōb á ekáá émbáá. ⁵⁶ Dōo áhóbéé áá, "Nyénoné', nnyíne' néé dyōb ándēndé, Mwān-a-Moonyon átyéémé Dyōb é ekáá émbáá." ⁵⁷ Héé bad bé mbwógé bēhédé esaád é ngíne békútén-ne metúu ne mekáá bonj bō moosýāal bēbōnlád mó. ⁵⁸ Bēndol mó bēsýāngéd mó á dyad-té, bébootéd mó meláá alúm. Bad ábe bentyēem mbōng ákōngsen Stefanuse bēnhūd nímbab nkob áyāl bēke bebānē á'sō-te wēe kōdemod póg bán Sōole ánoe bō. ⁵⁹ Ade bélúmeé Stefanuse meláá nē, ankáné áá, "A-Sāngú Yesu, mmmōng kōb échēm edaádān." ⁶⁰ Dōo ábwógé mebōbōng bonj ákánté ehób ámín áá, "A-Sán, lagsén bō nímmén mbéb níme bébeleé." Amaá-áá ahób nē, awé-é.

* 7:58 Áfinté e bad bé Israel émbē nén bán ábe bebédé mbōng bán mod abelé awusé bōó bebágé'áá bad bé'só alúm mó meláá.

8

¹ Soale abédé asê ákwentén-ne aá béwúu Stefanuse.

Metuné mébéle Ebese epántédé áte

Eché epun chên mwembé mé Jerusalem mémbootéd metake mé ngine akud á mekáá mé bad bé Israel. Bad ábe bédúbpé bésyāāl bémpan̄téd áte á mbwóg e Judeya né e Samaria ésyāāl. Bon bembapεε bé nlomag bēnpen-εε bēnlyāg. ² Nguse é bad ábe bēmbané n̄mab n̄lém r̄syāāl ábele Dyōb bēn̄līmē Stefanuse. Béchyεε, bélebé-ε mō. ³ Bon Soale mō-ε ahedáá mwembé abóded. Ahúé-áá enén ndáb átimé eniní, ábīdtē bō á ebwóg, bebaád ne baachóm, ahág-ke bō á mbwóg.

Filibé akalé nkalan̄ ní bwām á Samaria

⁴ Bad ábe bédúbpé bémpan̄téd áte, békag békale nkalan̄ ní bwām. ⁵ Filibé mō ankē á dyad ambáá á mbwóg e Samaria ákanlé bad t̄ngene Ane-awē-Béwógté. ⁶ Ade ndun e mod éwógé mam n̄me Filibé áhóbéé bényin-ne e'chemléd bé menyáké ábe ábélé, bēntōj metúu atāle áte áwóg dyam áde áhóbéé. ⁷ Filibé ambēl e'dáád̄an bé mbéb é'syāngé-áá ekud é bad áte ne e'saad é' ngine, ekud é bad-te ábe yāl énwēē eped ne ábe bésyāgté-áá bēndyεε bwām. ⁸ Nén dēmbēl bad bésyāāl á dyad-tē wē béwóg menyinge bwāmbwam.

⁹ Bōob-ōó, mod nhóg abédé áde dyad áte bán Simōne, akumé-áá n̄gan̄ eche ekómté-áá bad bé Samaria yāl áte bwāmbwam. Akumé-áá ekáá á tāl aá modmod eépedεε mō. ¹⁰ Bad bésyāāl á dyad, ndāle é bad ne bekwēkwē bé bad bēmbané n̄lém áwē, bēhōbē-ε bán, "Anén mod adii ngume e Dyōb eché bēchāgεε bán, Ngum embáá." ¹¹ Bēmbané n̄lém áwē áyāle á etún é pónde ankōj bad yāl akómé áte ne eché n̄gan̄ eché akumé-áá. ¹² Bon áde bédúbpé nkalan̄ n̄me Filibé ánkaleé bō t̄ngene nkalan̄ ní bwām né nkamen̄ ní Dyōb ne t̄ngene Yesu Kr̄st̄ā, bēnkūd edusen, bebaád ne baachóm. ¹³ Simōne mwēn ámpé andúbé, ákūd-te edusen. Ambootéd Filibé ahíd kēhéé áde ákágé-áá. Yāl enkóm mō áte áde ányiné mbeltéd n̄mē menyáké n̄me Filibé ábélé-áá.

¹⁴ Bembapεε bé nlomag bēnwóg á Jerusalem bán bad bé Samaria békóbé eyale é Dyōb, hēe bēlómé Petro bō Jōne áwed. ¹⁵ Ade bēpédé áwed bēnkānnēd bad ábe bédúbpé n̄n bán békud Edáád̄an éche Esáá. ¹⁶ Bēnkānnēd bō áyāle bēnkēmpáá Edáád̄an éche Esáá akud. Bēndusen bō dásá á d̄in áde Sāngú Yesue. ¹⁷ Dōo Petro bō Jōne bēbáné bō mekáá á nló bō-ε békudé Edáád̄an éche Esáá. ¹⁸ Ade Simōne ányiné aá nzé bembapεε bé nlomag bēbáné mod ekáá á nló akude Edáád̄an éche Esáá, ambídéd mōné ábe Petro bō Jōn, ¹⁹ áhōbē aá, "Nyēbag mémpé enén ngine ábel bon kénzεé awē n̄báné ekáá á nló ákud Edáád̄an éche Esáá." ²⁰ Petro antim̄tén mō aá, "Nzé ewémténé weé mōhele-se máchānēn nde e Dyōb mōné, nyāábe n̄mōj n̄lém nyékag á dū-á-muú. ²¹ Weewóó-ε akab kē ahóg áyāl e n̄mēd nsōn áyāle n̄mōj n̄lém mééboo-ε áte á'sō é' Dyōb. ²² Kunnéd-te mbíd étimen Dyōb, áyāle n̄mēn mewēmt̄n mé mbéb n̄me éwóó áte, ékáne' wēé Sāngwéé álaḡsen we áyāle awēmt̄n áde ewémténé enén ndin e akan. ²³ Mmaá ányin̄ n̄n meé, k̄n emaa we akób áte, mbéb-pe r̄ihédé we á mehan̄gé-te." ²⁴ Hēe Simōne álangéé Petro bō Jōn aá, "Sōn, nyékānnēd me wēé Sāngwéé, ábel bon n̄mēn mēsýāāl n̄me nyéhóbé kē ahóg déebenlād ne me."

²⁵ Ade Petro bō Jōn bémáá mam mēsýāāl ahób t̄ngene Yesue, bēmad-te nkalan̄ n̄me Sāngwéé akal, bēnt̄m ámbíd á Jerusalem. A nzii á esú békálé-áá nkalan̄ ní bwām n̄me Yesue á nyad mé mbwóg e Samaria híin.

Filibé bō mod e alon̄ dé Etoopia

²⁶ Mm̄iní mbwe ángel e Sāngú enláá Filibé aá, "Ladé yāl, ékag á ped e mbəj wéε nzii eché ebide á Jerusalem áke á Gaza étómé" Béebenlādté enén nzii ámpē. ²⁷ Filibé abōnséné-áá ákág-ke. Hēe ábomné son̄ e mod á nzii ngáne ásué-ε áwē alon̄. Anén mod abédéε ndāle e mod awē akamlánáá, ánoné-ε ngáb eche Kandese, mmwáád awe akamlánáá alon̄ dé Etoopia. Ane mod ankē á Jerusalem. ²⁸ A ehúu ámbíd éché, andyεé á ebambam. Ngáne ákágé-áá, áláá-áá kálag eché nkal é'dáád̄an Yesayaa. ²⁹ Hēe Edáád̄an éche Esáá élangéé Filibé aá, "Kág á ebambam hē, ébē chō benben." ³⁰ Filibé annyāgéd áhed, dōo áwógé ngáne ane mod áláá é kálag e nkal é'dáád̄an Yesayaa. Dōo ásedteé mō aáken "Esoñtan̄ chōm éche éláá-é-ye?" ³¹ Ane mod antim̄tén mō aá "Chán mémwéé asōñtan̄ áde mod éét̄anledéé me áte?" Né-ōó, anchélé Filibé aá áchāge á ebambam, bómō bēdyēē áhed. ³² Eped eche ane mod ákóó-áá alāj ebédéé n̄n,

"Abédéε n̄ngáne r̄dyōj ní mbód n̄me békagké awúu, ambé-ε ngáne mwān á r̄dyōj ní mbód awē béseléé nyon̄ bon eéchyē", enkénhōbpé dyamdyam.

³³ "Bēnsudéd mō edúbé, békōbēn-ne mō kunze.

Nzé-módé átūb n̄me nchyáátén d̄in áde edíí bán bēnhūd mō ám̄in á nkōjsé."

³⁴ Ane mod ansedéd Filibe aáken, “Nzé-módé ane nkal é’dáádəŋ áhóbeé, eche yál chéne ké’ε mod ampée?” ³⁵ Héε Filibe álangéé mós nkalan mí bwám míme Yesue, átānlād mós mekan áte, mbooted ne échén epəd. ³⁶ Ade békagké nē, bēmpē hōm áde mendíb médíí. Héε ane mod áhóbeé aá, “Mendíb mós mén. Weédūsānnē me ngen póg-ε?”* ³⁸ Ane mod anhób aá bétíí ebambam. Dóo bós Filibe bésúdé áse bésál á mendíb-te bonj Filibe ádusán mós. ³⁹ Bébídé-’aá á mendíb-te bídén, Edáádəŋ é Sǎngú ékéēn-ne Filibe. Ane mod eenyíne-’aá mós ámpē bonj ambé ákág, alón-ne ne menyínge. ⁴⁰ Filibe annyín yál á dyad á Azotus ábooted-te ake dyad ne dyad té, ákalé’ nkalan mí bwám, káəŋ ápe á dyad á Kaisaria.

9

Sóole atímé Yesue adúbe (Mbel 22.6-16; 26.12-18)

¹ Bóob-póó Sóole ambé ákímé’ áwúu bembapεε ábe Sǎngwéé. Anké wée prise ambáámáa, ² aláá mós aá átel kálag échē ábée belyóged bé ndáb é mekáne é Damaskos, ábel nēn áwōŋ kunze echē nzé anyíné bad ké béhéé ábe béhíde’ nzii e Yesue áwed, áhanj bós, ken bebaád-’ε ké’ε baachóm, akób bós, ákéēn bós á Jerusalem. ³ Dóo Sóole áhídté bonj ákag. A nzii e Damaskos wé, áde ádíí benben ne dyad, emwedmwed émbíd ádyób, épen mós yál esyáál. ⁴ Anhún á ndóob. Dóo áwógé ehób élangē mós aá, “A-Sóol, á-Sóol, cheé ékáá bonj étagté me?” ⁵ Sóole ansedéd aáken, “A-Sǎn, nzé-módé ne?” Dóo échē ehób étimanné mós aá, “Me-éé ndé Yesue awé étagté. ⁶ Bóob-póó, hidé áse, ékag á dyad-té, áhed dóo béláa-’ε we chóm éche étǎngéné ábel.” ⁷ Bad ábe bóobe Sóole bēnwōŋ bēntyéem, dyam déeboo bós áhób. Bēnwōg ehób bonj bēnkēnyínné mod awé áhóbe’. ⁸ Sóole anhidé áse, ánéde míd áte, bonj eenyíne-’aá ekíde. Né-óó, bēnchāā mós é ekáá, békēēn mós á dyad-té á Damaskos. ⁹ Andyéé e’pun é’láán áde eenyíne’ ekíde. Ene pónde esyáál-le eemwédeé, eedyéde-’áa chómchóm.

¹⁰ A Damaskos mod abédé awé andúbé Yesue, béchágé’áá mós bán, Ananiase. Annyín ndóg. A ndóg-te wé, Sǎngú Yesue anchag mós aá, “A-Ananias.” Ananiase ankwentén aá “Me nēn, a-Sǎn.” ¹¹ Dóo Sǎngwéé álangéé mós aá, “Bonjén, éke á nkonj ní nzii míme béchágéé bán Ntyéémé. Wəpə á ndáb wée Judase. Nzé epedé áhed, éseded mod awé abídé á dyad á Tasus, béchage mós bán Sóole. Adé áhed bóob akáanne’, ¹² anyíné-’ε ndóg. A ndóg-te wé, anyíné mod awé béchagéé bán Ananiase, abané mós mekáá á nló ábel bonj anyínen ámpé.” ¹³ Ananiase antimtén mós aá “A-Sǎn, nkēnwōg ane mod dúu bwám bwam ne nhel ní mekan míme ákébenlé ábon bad áyál á Jerusalem. ¹⁴ Apedé-’ε á Damaskos hén ne ngíne eché beprise bémááá bēbágé mós ákób bad bésyáál ábe békáanne’ á dīn ádōŋ.” ¹⁵ Bonj Sǎngwéé anláá Ananiase aá, “Kǎg, áyále nēn mpwéde anén mod ábele me. Mós ábél bad ábe béese’ bad bé Israel, échab kǎŋ é bad, ne bad bé Israel bēbíí me. ¹⁶ Mmēn melúmed-té mós metake míme ákudté áyál echēm.” ¹⁷ Né-óó, Ananiase anké, asól á ndáb eché Sóole ámbéé áte, abán mós mekáá á nló, álangē mós aá, “A-mwánned Sóol, Sǎngwéé mós alómé me, nédé, Yesue mwēn awé ampíí we á pónde eche éhyagké wén. Alómé me áwōŋ ábel nēn ényínen ámpé élon-ne ne Edáádəŋ éche Esáá.” ¹⁸ Abwōg-ábwōg bwēm bēmbíd Sóole á míd ábe bédé nēngáne e’kíd é’ s’ú, ábooted-te anyínen. Héε ápádté áse bonj bédusán-ne mós. ¹⁹ Andyéé ndyééé, amaá-’aá ndyééé adyé bonj yál étímé mós áte.

Sóole akalé eyale é Dyób á Damaskos

Sóole andyéé á Damaskos nguse é e’pun ne bad ábe bēndúbé Yesue. ²⁰ Anké á ndáb é mekáne éseban abéte pónde ákanle bad tǎngene Yesue, aá mós adé Mwán a Dyób. ²¹ Yál enkóm mod téé áte awé anwóg mós póle á nsəl. Bésədté bánken, “Saá anén mod mós awúé’áá bad ábe bétúbé’áá dīn áde Yesue á Jerusalem-ε? Eesaá mbále nēn nzóm eché ápééné hén edíí ákób bós átimen-ne bós ámbíd wée beprise bémááá-ye?” ²² Bonj Sóole ambé ákalé’ mímé nkalan ákág á’só ngíne ngíne. Metóte míme ámbéé álúmed nēn bán Yesue mós adé Ee-awé-Béwógté, méntǎngēn nyaa eché bad bé Israel ábe bēbédé á Damaskos bēnkēnwōnggé dyam-awm áhób. ²³ Ámbíd é e’pun híin bad bé Israel bēnladén áte áhage Sóole ngáne bēwúu-’ε mós. ²⁴ Bonj Sóole anwóg ntíí míme bēbélé. Bēnóné’áá mmwe mé e’ké ní dyad nkou ne múte ábel bēwúu mós. ²⁵ Bonj nkou nhóg Sóole ábē bembapεε bēntéd mós, bēhéé mós á elōŋ-té, bēbídéd mós á epən é eséd bé e’ké ábe bēnləned dyad, bonj bésúted mós ámbíd é ebwóg.

Sóole atímé ámbíd á Jerusalem

²⁶ Sóole anké á Jerusalem. Ade ápédé áwed, anwanén aá móbē ne bad ábe bédúppé Yesue bonj ábē bad bēbaá’áá mós áyále bēnkēndúbéé bán mómpε adúppé Yesue. ²⁷ Héε Banabase áchǎngé mós á ekáá bonj ákeené mós wée bembapεε bé nlómag. Anchemtéd bós áte ngáne Sóole anyíné Sǎngwéé á ndóg-te á nzii ne chóm éche Sǎngwéé álangéé mós. Anláá-’ε bós ngáne Sóole

* 8:36 Dəŋge á kálag dé’só abádé nchoo 37: Filibe anláá mós aá, “Nhele rídúszn we, nzése edúppé Yesue ne nílem nhóg.” Ane mod ankwentén aá, “Ndúppé nēn meé Yesu Křístəə adíí Mwán a Dyób.”

áláŋgé' áá bad mam tâŋgene Yesue á Damaskos éseban abáa' dyamdyam. ²⁸ Né-òò, Soole ambé ne bó, ákag mebwóg mésyáál á Jerusalem ákalé' nkalaŋ ní bwám á dín áde Sàngwéé éseban abáa' dyamdyam. ²⁹ Akánlè' áá kóŋŋe bad bé Israel ábe béhóbé' áá ehób é Grikia áswantán-ne ne bó. Dóo bébóótédé nzii ahed áwúu mó. ³⁰ Ade bad ábe bédúbpé Yesue bésóŋténé bán béhede Soole awúu, béntéd mó bésyògnéd mó á dyad á Kaisaria bonj bélómé mó á dyad á Tasus.

³¹ Né-òò, ene pónde esyáál bad ábe béndúbé Yesue á mbwóg e Judeya esyáál, á Galilia ne á Samaria bémbé ne nsaŋ, béwón-é mbwóg ní Dyòb áte nê ábèl béwúú áte, Edáádàŋ éche Esáá éwòŋgán-ne bó.

Petro akít a myad mé Lida ne Jopa

³² Petro akagé' áá mbwóg áte esyáál. Ebédé pónde póg eche akíí bad bé Dyòb ábe bébéde á dyad á Lida aleled. ³³ Ade ápédé áwed, antán mod awé béchagéé bán Aniese. Esón é mekuu énwé mó, átmén ndáb mwé waam. ³⁴ Petro anláá mó áá, "A-Aniese, Yesu Krístáa ádíí wé bwám hén bób. Pádé ášé énahe ádoŋ anón." Abwóg-ábwóg Aniese ampádé ášé. ³⁵ Ade bad bésyáál ábe bédyéé' áá á Lida ne Sharon bényíné nées ane mod ádyéé' bwám, bémbootéd Sàngú Yesue adúbe.

³⁶ Mwaád nhóg abédé á dyad á Jopa awé béchagé' áá bán Tabitaa, andúbé Yesue. (Dín á Tabitaa á ehób é Grikia ádíí bán Dókase nédé e'sél.) A alongé áde ásyáál mbonj mó ne móó ábéláá áwòŋgán-ne betóótóké bé bad. ³⁷ Mmè mesú-òò, ankwé nkole awé-é. Bènwobé mó ndim bétéd mó bébané á tonj e ndáb eché ebédé ámín. ³⁸ Bóob-póó dyad á Jopa dénkénchabnétdé dyad á Lida áyál. Né-òò, áde bad ábe bédúbpé Yesue bégwógé bán Petro adé á Lida, bénlóm bad bébe áwé, ne mechángé nén bán, "Són hyág á mehélé-te." ³⁹ Né-òò Petro ambonšén, bóbóó béké-é. Ade ápédé áwed, béchagnéd mó á tonj e ndáb eche ebédé ámín. Bekúd bé bebaád bénləŋnéd mó, béchyeé', bélúmté-é mó mbóté ne nkobe níme Dókase ámbaŋnétdé bó áde abédé á alongé. ⁴⁰ Petro ámbíded bó moosyáál á ebwóg, akóg mebóbóŋ ábootéd-te akáne. Dóo ákúnné yál á ndim bonj áhóbé áá, "A-Tabita, páde ášé!" Tabitaa andíbé mid áte. Anyín áde anyíné Petro, ampádé ášé. ⁴¹ Petro ansád ekáá, áwòŋgán anyen mó ášé. Dóo áchénlè bad ábe béndúbé Yesue, ne bekúd bé bebaád ábe bémbé áhed, bonj álúmté bó Tabitaa áde ádíí á alongé. ⁴² Mmén nkalaŋ ménkanléd á dyad á Jopa áte ásyáál a etún é pónde, ekud é bad édubé-é Sàngú Yesue. ⁴³ Petro andyéé á Jopa nguse é e'pun. Andyéé á ndáb e mod awé abelé' áá nsón mé e'kob é' nyam, awé béchagé' áá bán Simone.

10

Petro akít wée mod awé eesé mod a Israel

¹ Mod a Roma nhóg abédé á dyad á Kaisaria bán Kóneliosé. Akámlánáá ehoŋ é mbwókel e sánze eché béchagé' áá bán, "Ehoŋ é mbwókel e sánze é Italia." ² Kóneliosé abédé mod awé ahíde' áá mekan mé Dyòb ámbid. Mwén ne eche ndáb esyáál bébénlè' áá Dyòb. Ansálé ekáá áte, áwòŋgán betóótóké bé bad bé Israel, ákánne-é pónde esyáál. ³ Ebédé dyam ngáŋ élaán múte nhóg, anyín ndóg. A ndóg-te wé ankòŋ ángé é Dyòb anyín. Enchəg mó áá, "A-Kónelios." ⁴ Annón ángel ne chóŋŋ, ne mbwóg, bonj ásedté nén áá, "A-Sán, cheé éde?" Ángel enkwéntén mó áá "Dyòb áwógé nímòŋ mekáne, anyíné-é ábòŋ e'bonj bé nlém. Adé-é mbonšén ákwenten wé mekáne. ⁵ Bóob-póó, lóm bad á Jopa, béké béchéle mod nhóg awé dín ádíí mó bán Simón awé béchagéé bán Petro. ⁶ Adé nken á ndáb e mod nhóg awé akínte' e'kob é' nyam awe béchagéé bán, Simone. Simone ne adyéé' á nkəg mé edib é nkwe." ⁷ Dóo ángel eched éhídté, bonj Kóneliosé áchénlè ábe bembəledé bé ndáb bébe, ne sánze póg eché chòmpé ehíde' áá mekan mé Dyòb ámbid, ebé-é sánze eche enóné' áá Kóneliosé. ⁸ Aláŋgé' áá bó dyam áde ábénlédé, alóm-me bó á Jopa.

⁹ Ade békagké, nées bín é'sángé, áde békwógé ape á Jopa, Petro anchagé á ndáb mín ákáne. Nê abédé dyam kad. ¹⁰ Nzaa enkób mó, ádāŋ-é ndyééd adyé. Ade bébonsanné ndyééd, anyín ndóg. ¹¹ Anyín ngáne ngob e dyòb énéndédé. Chóm émbid nēŋgáne sánkalaa a abad, ebé nées béchángé dó mekéb méniin, bésudté dó ášé. ¹² A abad-té wé, ndín é nyam esyáál émbé áwéd-te; éche ékéene' mekuu méniin, éche édole abum ášé ne menón mé ahín. ¹³ Héé áwógé ehób élaŋge mó nén "A-Petro, syás ášé, éwúu échén nyam, édyág." ¹⁴ Bonj Petro anhób áá, "A-Sán, meéhéé se mbél ene ndín e dyam. Meedyédéé chómchóm mbéd éche mbéndé éhóbé áá béedyág, kéé éche éesáa á'só é' Dyòb." * ¹⁵ Eché ehób émbáb mó aláa nén áá, "Weetédé chóm ké ehóg éche Dyòb áhóbé áá esáá, wéé éesáa' é." ¹⁶ Nén dēmbénléd ngen élaán. Dóo bétímné áde abad ámbid ádyòb. ¹⁷ Petro adolé' áá áte ábíí chóm éche ene ndóg élúmté. Ene pónde dóo bad ábe Kóneliosé ánlómme bédíbté wéé ndáb eche Simone édíí. Bentyéem á

* **10:14** Bad bé Israel bēnwōŋ mbéndé éche énkəmbé bó kunze ádyé donje á bwém.

mmwe mé e'ké. ¹⁸ Hée bélebpeé ehób bánken, “Nken adé áte wê awê béchagéé Simón Petroye?” ¹⁹ Ade Petro ádíi adólé áte áson̄ten chóm éche ndóg élúmtéé dáo Edáád̄an̄ éche Esáá elánggée mó aá, “Wóglén! Bad beláán bépédé, béhede we. ²⁰ Né-óó lād yál, ésud á ndáb mín, weebáá bó ahíd áyale meé nlómé bó.” ²¹ Né-óó, Petro ansúd asé, áke atán abé bad, álánggē bó aá, “Meé ndé ane mod awê nyéhedeé. Cheé épídé nyé hén?” ²² Béntimtén mó bán, “Mod ambáá a sánze, Kōneliōse móo alómé sé. Adii mod a bwám awé abenle Dyób. Bad bé Israel bésyāal-le bébage mó edúbé éche échábé ámín. Angel e Dyób elánggē mó nén aá álébe we áwē ndáb, ábel nén áwóg dyam adé étángéné mó aláa.” ²³ Petro awógé-’aá nē, asóléd bó á ndáb, ábē-’e bó e’non.† Bon̄ Petro ansóléd abé bad á ndáb kénéé béébédeé bad bé Israel. Néé bín é’sánggē, Petro anlād yál, ahíd abé bad. Nguse é bad ábe bédúbpé Yesue á Jopa bómpē bēnwoon bó. ²⁴ Epun ehóg ámbíd e nē, Petro bēmpē á Kaisaria. Kōneliōse mwēn, adé abum á ndáb, ne ábē besón bé echon̄ ábe ánlēbēē, bésiné-’áá Petro bó. ²⁵ Ade Petro áhedeé asól á ndáb, Kōneliōse ankē mó atán, ákwē mó á mekuu, ábwāam-me áse ábe mó edúbé. ²⁶ Bon̄ Petro annyen mó áse ahób aá, “Tyémé ámín. Mámpe ndii moonyon ngén.” ²⁷ Petro ambé ákanlé Kōneliōse adé bésóléé á ndáb-te. Antán néé ndun e mod éládné á ndáb-te. ²⁸ Hée álánggēé bó nén aá, “Nyé bēn nyébii bwám nén bán edé mod a Israel mbéndé áwoon mod awé eesé mod a Israel ké-’e ásl áwe ndáb. Bon̄ Dyób álúmté me nén aá meéchagē modmod méé adé mod awé eesáa ké-’e néé mod awé adé mbinde á’só é’ Dyób. ²⁹ Né-óó, áde olómé me achagē mempádé áse ábwóg-ábwóg, menkénhóbpé meé méehyaá. Bōob-pōó, nse dte we, cheé ékás bon̄ élómē me achagē?” ³⁰ Hée Kōneliōse ákwentanné mó aá, “Sú éláán chíi, néé bōob, nkánné-’áá áwēm ndáb-te á ngān éláán é’ mūte. Dáo mod awé awáá mesan̄ nímé mémwaa’ áte átyéémé me á’só-te taléd. ³¹ Bon̄ áhóbē aá, ‘A-Kōneliōs, Dyób áwógé we mekáne, ányíné-’e ábon̄ e’bon̄ bé nlém. ³² Lóm mó á Jopa, áke áchéle Simōne awé béchagēé bán Petro. Adé nken á ndáb wéé mod nhóg awé akínte’ e’kob é’ nyam awé béchagēé bán Simōne. Simōne ne adyee’ á nkag mé edib é nkwē.’ ³³ Né-óó menlóm we atéd ábwóg-ábwóg. Ebélé-’e bwám ngáne épédé. Bōob-pōó sé moosyāal sédé hén, Dyób adé-’e ne syáne. Sésine’ áwóg dyam ké ahéé áde Sán Dyóbé álángé we áá éláa sé.”

Petro ákanlé Kōneliōse nkalaj ní bwám

³⁴ Dáo Petro áhédé póle á nsal aá, “Bōob dáo níbii meé Dyób átédé moosyāal nyaa póg. ³⁵ Akobe kénzée awé abage mó edúbé awé abele-’e mekan níme metángéné, ké alon̄ áhéé ane mod abídté. ³⁶ Nyébii nkalaj níme Dyób dénlómēē bad bé Israel. Mímé nkalaj níbédéé tǎngene ákal nkalaj ní bwám mé nsaj níme nípédé mbwiined ne Yesu Krístə. Mó adé Sǎngwéé á moosyāal. ³⁷ Nyébii-’e dyam áde démbenléd mbwóg e Judeya áte esyāal mbooted ne á Galilia. Nén démbē áde Jone ámáá bad aláa tǎngene edusen. ³⁸ Nyébii nén bán Dyób dénwógēd Yesue, mod a Nazaret, ábe mó Edáád̄an̄ éche Esáá ábē-’e mó ngine. Yesue akagē-’áá hóm téé ábelé mbon̄. Ngáne Dyób démbēē-’aá ne mó, adímé áá bad bésyāal ábe bémbe áse e ngine e Satan bwám. ³⁹ Sé bēn sényinné mekan mésyāal níme ámbenlé á alon̄ á bad bé Israel ne á Jerusalem díf. Bénwū mó, abome áde bēmbomeé mó á awog. ⁴⁰ Bon̄ Dyób démpuud mó ámbíd e e’pun é’láán, ábel-le bad bényín mó. ⁴¹ Saké bad bésyāal bényín-ne mó. Bad ábe Dyób démmadte apwēd, bōó bényín mó. Nédé sé ábe sēndyé ndyééd sémwē-’e mmúttéd ne mó. ⁴² Anlyágtén sé aá sékanle bad nkalaj ní bwám, sébide-’e mbón̄ nén bán móo móde Ane awé Dyób ápwéde, ákaad bad ábe bédé á alon̄gē ne ábe bēwéde. ⁴³ Bekal bé’daád̄an̄ bésyāal bēnhób tǎngene mó bán, mod ké ahéé awé adúbpé mó, Dyób délagén mó mbéb. Nén débenléd á ngine e adé dín.”

⁴⁴ Ade Petro ádíi áhóbéé nē, Edáád̄an̄ éche Esáá énsúd asé, épíi moosyāal awé áwóglánnáa nímé nkalaj. ⁴⁵ Bad bé Israel ábe béndübē Yesue, ábe bōobe Petro bémmbíd á Jopa bémbe menyáké bwám bwam ányín nén bán Dyób ábágé échē nde e Edáád̄an̄ éche Esáá káá̄ne wéé bad ábe béesé bad bé Israel. ⁴⁶ Bénwóg ngáne bēhóbéé mehós mémpēe, bébage-’e Dyób ehúmé. Dáo Petro áhóbéé aá, ⁴⁷ “Ábēn bad békúde Edáád̄an̄ éche Esáá melemlem ngáne sémpē sēnkudté. Né-óó, nzé-móde áhele-se ahób aá bēedusan bó ne mendib?” ⁴⁸ Hé-’aá áhóbé aá bēedusen bó á dín á Yesu Krístə. Dáo ábē bad belánggē mó bán ádyee ne bó nguse é e’pun.

11

Petro áhóbé tǎngene chóm éche ábélé

¹ Bembapeé bé nlómag ne bad bēmpēe ábe bédúbpé Yesue á mbwóg e Judeya-té esyāal, bēnwóg bán bad ábe béesé bad bé Israel bómpē békóbé eyale é Dyób. ² Ade Petro átimeé ámbíd á Jerusalem, bad ábe bēhóbé-’aá bán bétángéné bad ábe béesé bad bé Israel ayag, bēmbootéd mó ahób bán, ³ “Cheé ékás bon̄ ékág wéé bad ábe béesé bad bé Israel, bad ábe béeyagēé bon̄ nyáábōo nyédyag-ke káá̄ne ndyééd hóm ahóg?” ⁴ Hé-’aá Petro áhédé nkalaj á

† 10:23 Bad bé Israel béesólte-’aá mod awé eesé mod a Israel áwab ndáb.

nsal, aláá bó mekian mésyāāl ngāne mēmbenlédte se á mbooted. ⁵ “Mbédé á mekáne á dyad á Jopa bon rúnynē ndóg. Chóm émbíd á ádyōb nēngāne sánkalaa á abad, ébé nēe béchángé dó mekéb méniin, bésudté dó ásē. Bēnsudéd dó áwēm e’ s’o-te. ⁶ Ade rúnóné áwēd-te menyín nyam éche édé á abad-tē, nyam é mehín, nyam éche édole abum, ne menon mé ahín. ⁷ Héé ríwógé ehób élangē me nēn aá, ‘A-Petro, syás ásē, éwúe’ échén nyam, édyág.’ ⁸ Bon me-’e menhób meé, ‘A-Sán meéhēlēē-se mbēl ene ndín e dyam. Chómchóm éche mbédé ehóbé áá béedyāg ké’ éche éesáa á’ s’o é’ Dyōb éēsālēē me á nsal mbéd.’ ⁹ Ehób émbíd ádyōb ámpē nēn ‘Weetédé’ chóm ké ehóg éche Dyōb áhóbé áá éesáa, wēé éesáa’ é.’ ¹⁰ Nēn dēmbenléd ngen élaán. Dóo bétimné chóm ésyāāl ádyōb. ¹¹ Ene pónde chēn dóo bad beláán ábe bebíde á dyad á Kaisaria ábe belómé áwēm, bēpédé á ndáb echē rídyé’ áá áte. ¹² Edáádān éche Esáá énlāā me áa syāábō sékag, áa meebáá bó ahíd. Abē bad ntóob ábe bédúbpē Krístā ábe bebíde á Jopa bōmpē bēnhíd me á Kaisaria. Syāábō moosyāāl sēnkē sēsól á ndáb wēé Kōneliōse. ¹³ Kōneliōse anlāá sé ngāne anyíné ángel etyéémé áwe ndáb bon ene ángel élaá mós áá, ‘Lóm mod á Jopa áke áchag mod awē mīn mésyāāl médíí bán Simón Petro. ¹⁴ Nzé apedé álāā nyé pále eche ébēl bon Dyōb áson ádōn alongé, áson-’e ádōn abum á ndáb.’ ¹⁵ Ambíd enē, mbootédé-’áa dyam ahób, Edáádān éche Esáá épiidé bó melelem nēngāne émpíí’ é sé á mbooted. ¹⁶ Dóo ríkamténé dyam áde Sāngwéé ánhōbpē. Anhób áa, ‘Jōne adūsannáa bad ne mendib bon bédusén nyé ne Edáádān éche Esáá.’ ¹⁷ Enyinnad nēn bán Dyōb ábágé ábén bad ábe béesē bad bé Israel melelem me nde níme ámbēé syáné áde dēdúbpē Sāngú Yesu Krístā. Nzé-’s rídíí ákán ntií rí Dyōb?’” ¹⁸ Ade bēwógé nē, bēnsóg Petro mekan ahób áyál, bēbootéd Dyōb akēn. Béhóbé’ áá bán, “Dyōb ábágé káāne bad ábe béesē bad bé Israel etál áte de mīmab mbéd átimen Dyōb, ákud-te alongé áde déemaá’.”

Mwembé mbóótédé á dyad á Antyōg

¹⁹ Bōob-pōs, áde bēwúú Stefanuse, bad ábe bēmpāntēd áte áyāle metake níme békúdáá, bó donje á bad bēnkē káānse á Fonia, donje ákē á Saiprus, ábíníí-’e bēkē á Antyōg. Békágé’ áá, bēkanlé dásá bad bé Israel bēnpen nkalan rí bwām. ²⁰ Bon bad bēmpē ábe bēndúbē Yesue ábe bēmbíd á myad mé Saiprus ne Sirine, bēnkē á Antyōg, bēkanlé káāne bad bé Grikia, bēlangē-’e bó nkalan rí bwām tāngene Sāngú Yesue. ²¹ Ngine e Sāngú embē ne bó. Ndun e mod endúbe, étimēn-ne Sāngwéé. ²² Mmē myāngó mēmpē á metúu mé bad bé mwembé rí Jerusalem. Né-’s, bēnlóm Banabase á dyad á Antyōg áke dényín bó áwed. ²³ Ade ápedé áwed bon anyín ngāne Dyōb ánamté bad, anwógé menyinge, ambē-’e bó elébé áá bēhíde Sāngwéé ne nlém nhóg. ²⁴ Banabase ábédéé mod á bwām, Edáádān éche Esáá émbē ne mós, adúbe dénwū-’e mós áte bwāmbwam, ekud é bad-te éndúbē. ²⁵ Dóo Banabase ákíí á dyad á Tásus áhē Sōale. ²⁶ Ade ányíné mós, ampēén mós á Antyōg. Né-’s á etún é mwé nhóg, bó bad bēbe bēbómé’ áá ne bad bé mwembé. Bēn’yāged-te ndun e mod. A Antyōg wē dōo bēsēbpē bad ábe bédúbpē Yesue dīn achuu bán Bad bé Krísto.

²⁷ Mmē mesú dēn, donje á bekal bé’ dáádān bēnhidé á Jerusalem bēke á Antyōg. ²⁸ Bó mod nhóg awē béchágé’ áá bán Agabuse antyéém ámín. A ngine e Edáádān échē Esáá, anhób áá, “Nzaa e ngine ekwógé ape, ébē-’e nkōrsé-te rísyāāl.” Nēn dēmbenléd-te á pónde eche Kladios ábédé á nkamlēn. ²⁹ Bembapēe bēntíí nēn bán bó mod téé belómē nwōnggen wēe bad ábe bédúbpē Yesue á mbwóg e Judeya ngāne bó mod téé áhenlé akud. ³⁰ Nē dēn-naa bēmbenlé. Bēnlād mōné, belómén Banabase bó Sōal ábe wēe belyáged bé mwembé.

12

Herode ádti apiinad bad ábe bédúbpē metake

¹ Benben ne ene pónde chēn, kān Herode ambootéd donje á bad bé mwembé ahé á meséb. ² Ambēl bēnkób Jemse, Jōne mwānyān, bēwúún mós nkwáté. ³ Ade ányíné nēn áa nē áwógté bad bé Israel menyinge, anké á’ s’o, ábel békób Petro. Nēn dēmbenléd-te á pónde e Ngande e Ewele é Ngēn. ⁴ Ade bémáá Petro akób, anlóm mós á mbwóg. Bēmbané e’ chon é’ sánze é’ niin ánon mós. Echon téé énwōn sánze éniin. Herode anwōn mewēmtēn ákáad mós á’ s’o é’ mbwóg Nzé Ngande e Nnyíme ámín etómé. ⁵ Né-’s bēmbane Petro á mbwóg. Bon bad békánné’ áá Dyōb ngine ngine áyál echē.

Ángel ebídté Petro á mbwóg

⁶ Herode ahedé’ áá Petro apēen á’ s’o é’ bad mbwēmbwē. Mmē nkūu mēn níme Herode ánwōngē mewēmtēn apēen Petro á’ s’o é’ bad chán ábíníí, Petro akúné’ áá ántintē e sánze ébe. Bēnhē mós bēngóbéngōbē ped ébe, sánze émpēe ébe énoné mmwē rí ndáb e mbwóg. ⁷ Dóo ángel e Sāngú ebíde taléd, ndáb e mbwóg épené áte. Ángel ne enságéd Petro á ekágél, ényem mós ásē, élangē mós áá, “Pádé ásē á mehélé-te.” Abwōg-ábwōg bēngóbéngōbē bēnhunnéd mós á mekáá. ⁸ Dóo ángel élangēé mós áá, “Wéd ngós atád, étád-te nkōd mé metámbé.” Petro ambēl áned. Dóo ángel élangēé mós áá, “Hé mbóté á yál, éhíde me.” ⁹ Petro anhíd chós, bebíde á ndáb e mbwóg. Bon kéné enkēmbíí’ é ké dyam áde ángel ébeléé dēn ákoo abēnlēd. Anwēmtēn

aá mónyine' ndóg. ¹⁰ Béntōm echoŋ e sánze é'só amín, bétōm-me éche élónténé é'be kóŋŋ ne á asóg bēmpē á mmwē mé e'ké bé e'kii mímē mbíde'áá á dyad-tē. Nsal mé e'ké méndibnéd ne mós mwēn. Héé bebíde' boŋ behíde' nzii. Ade békagké nē dēn dōo ángel ne étédte Petro ábwōg-ábwōg. ¹¹ Héé debyéé ápedé Petro boŋ áhōbē aá, "Bōob dōo mbíí meé dyam dēn dōo áko'o' abenled. Sāngwéé alómé eche ángel, asó-'é me á mekáá níme Herōde, abelé-'e mbíde' mekan mésyāal áte níme bad bé Israel bēnwēmtēnnē me abel." ¹² Achémé'áá dyam áde ábenlad ne mós, dōo ákíí á ndáb wēe Maria, awē achyáá Jōn Makōse. Ndun e mod enladén áhed békānne'. ¹³ Ade Petro ápedé ankūm ekob éche édé á ebwōg-te boŋ mbālede á mmwaád nhóg bán Rodaa, áhye ánōné mod awē akume ekob. ¹⁴ Anchem Petro ehōb. Dó-'aá ne menyinge mésyāal áchādte'nē ekob adibe, atóm mehélé ámbíd á ndáb-te boŋ áke aláá bad aá, "Petro atyéémé á ebwōg-te." ¹⁵ Bēnlāā mós bán, "Epag mīn!" Boŋ ambé álāngē bós aá chōm éche mōhōbēé édé mbāle. Dōo behābēé bán, "Né eche ángel chā edé." ¹⁶ Ade mímén mésyāal mébenladte Petro ambé akumé' ekob. Kóŋŋne á asóg bēndibé ekob. Bényiné-'aá mós, yāl ekóm bós áte bwāmbwam. ¹⁷ Ampebtēn bós ekáá aá belām ehōb, boŋ álumtē bós áte ngáne Sāngwéé ábidte mós á mbwōg. Anláá bós aá, "Nyélaa Jemse ne bad ábíníí ábe bōmpē bēdúbpe Yesue mímén mekan." Dōo átédte bós boŋ ákag hōm dēmpēe.

¹⁸ Ade bīn é'sāngé, sánze éche éónné'áá Petro émpuuté á mewēmtēn bwāmbwam áyāle bēnkēmbíí'é chōm éche éhēnléde' Petro. ¹⁹ Herōde anlóm bad aá behéd mós boŋ bēnkēnhēnlé mós anyín. Héé ákáádté éché sánze boŋ ábagé mbakú aá bēwúu bós. Ade mímén mésyāal métóomé Herōde ansyāá á Judeya áke ádyēē á Kaisaria á esón é pōndé.

Herōde awéde

²⁰ Ene pōndé Herōde anwóón bad bé myad mé Tirē ne Sidōn meliŋgá níme méchábé amín. Né-ōó, bad bēmbíd mímē myad mébe áke dényín mós. Mod awē bénsēbēē áke dētán ábel bósōbe kān bétim ášē abédēe Blastuse. Blastuse abédēe mbālede á ndáb e kān. Bēmbel nē áyāle á alōŋ wēe Herōde dōo mímab medyé mbébidé'áá. ²¹ Epun éche Herōde ántfí'ē épédé-'aá áte, awáá megombe mé kān, ádyēē atii dé nkamlēn boŋ ábootéd bós mam aláa. ²² Ade ámáá ahōb, ábe bad bēmbootéd abón bán, "Dyōb dēn dōo áhōbe' saké moonyon." ²³ Ábwōg-ábwōg ángel e Sāngú embēl Herōde ankwē nkole áyāle enkēmbāá Dyōb edúbé. E'ken bé abum bēndyé mós áte, awé-'e.

²⁴ Eyale é Dyōb chō-'e émbē ékanlááá ékag á'sō.

²⁵ Banabase bós Sōal bēmmād mímab nsón behíde-'é á Jerusalem. Ade behíde'é, bēnwāle Jōn Makōse áyāl.

13

Edāádāŋ éche Esáá épwéde, belómé-'e Banabase bós Paale

¹ A mwembé mé Antyōg, doŋge dé bekal bē'dāádāŋ ne bemeléde bebédé áwed. Abé bad bebédēe Banabase, Simione (awe béchágé'áá bán Ehíndēe), Lusíōse (awe ambíd á Sirine), Manahēne (awe bō Ngómenaa Herōde békwógé hōm ahóg) ne Sōale. ² A pōndé eché bébenléé Sāngwéé bēdidé-'é yāl nzaa á mekáne-tē, dōo Edāádāŋ éche Esáá élange'é bós nēn aá, "Nyébanned me Banabase bós Sōal ábel boŋ bebēle me nsón níme nípwéde bós meé bebēl." ³ Abé bekal bē'dāádāŋ ne bemeléde bēnkāne, bēdid-te yāl nzaa á mekáne-tē, bebán Banabase bós Sōal mekáá á nló boŋ belómé bós bán békag.

Banabase bós Paal bétāne nkum-é-ngāŋ, Elimase

⁴ Né-ōó, Edāádāŋ éche Esáá énlōm Banabase bós Paale. Dōo békíí á dyad á Selusia. Ahēd-tāá bēsyāngé boŋ békāg á mbwōg e Saiprus eche mendib melāŋnéde. ⁵ Ade bēpédé á dyad á Salamis, békálé'áá eyale é Dyōb á ndáb é mekáne. Bēnwālé Jōn Makōse áyāl áwōŋŋen bós. ⁶ Bēnké áde alōŋ áte áde mendib melāŋnéde kóŋŋ bēpē á dyad á Pafos. Ade bēpédé áhed, bēntān mod á ngāŋ nhóg awē béchágé'áá bán Báá Yesu. Abédēe mod á Israel awē anchag yāl aá módíí nkal é'dāádāŋ á Dyōb. ⁷ Báá Yesue abédēe nsón á echoŋ awē Segyus Paoluse. Segyus Paoluse mós abédé nkamlēne á ene mbwōg eché mendib mēnlāŋnédté. Abédēe mod awē anwōŋ debyé'é bwāmbwam. Ane ngómenaa anchélé Banabase bós Sōal áyāle ahédé'áá eyale é Dyōb awóg. ⁸ Boŋ anén mod awē dīn dēmbēē á ehōb é Grikiá bán Elimase enkēnhāá bós etál. Ahédé'áá aá nkamlēne á mbwōg eedúbpe nkalaŋ mī bwām. ⁹ Dōo Sōale awē béchágé'áá ámpē bán Paale, ngáne ánlōnnē ne Edāádāŋ éche Esáá, ánóné ane mod á ngāŋ á mīd-te, ¹⁰ boŋ áhābē aá, "A-mwān á Satan! Ekós dyam ké ahéé áde áde bwām. Mwane mé mbēb mwēn ne mwēn-éé nílóné wē áte. Pōndé ésyāal ebale éhédé wēe mōhāŋŋen mbāle eche Sāngwéé mótímed chō metóm. ¹¹ Sāngú Dyōbe ákōgsēn wē bōob nēn dēn. Wēkwē ndim, wēnyínēnné-'é á esón é pōndé." Ábwōg-ábwōg Elimase anwóg nēngáne mbag ékwéde mós á mīd-te, ábootéd-te ahyóm áhed mod awe áchāē mós á ekáá. ¹² Ade ngómenaa anyíné dyam áde

ábénlédé, andúbé Yesue. Yál enkóm mó áte bwámbwam áyál e ayáge áde Paale bó Banabase béyágté'áá tângene Sánjú Yesue.

Paale bó Banabase bépéde

á dyad á Antyog

¹³ Paale bóabe baáb bénsól a Stíma a Pafos béke kááj bépé á dyad á Pega á mbwóg e Pamfilia. Boj Jón Makose anlyág bó áwed asú mó ámbíd á Jerusalem. ¹⁴ Bénsyáá á Pega bépé á dyad á Antyog á alonj á Pisidia. A mbwé-mé-nkóme-áte, béké á ndáb e mekáne bédyéé áse. ¹⁵ Bénwóg néé beláá eped á kálag e mbéndé eche Mosé ndá á kálag e metelag mé bekal bé'dáádán. Ade bémáá alánj dóo belyáged bé ndáb e mekáne belébpéé Paale bó Banabase nén bán, "A-baányan, nzé nyéwóó pólé eché eéwéd bad nlém á abum, nyéhób chók." ¹⁶ Dóo Paale átyémé ámin, apebtán bó ekáá áá belám ehób, boj abootéd dyam ahób.

Anhób áá, "A-baányan bé Israel ne bad bémpée ábe nyédé hén bóob ábe nyébenle Dyób, nyéwóglén me. ¹⁷ Dyób á bad bé Israel démpwéd ábéd betaa ábel-le ábē bad bébū áte á pónde eche bébéde néé beken á alonj á Egipto. Ámbíd ené, ámbenléd eche ngíne eché echabé ámin ábíde bó á Egipto. ¹⁸ A etún é móom mé mwé méniin, anwesén bó á ehyánje. ¹⁹ Dyób démbéhd melonj saámbé á ndáob e Kanahan, ábē-é echáb ndáob wéé ábē bad. ²⁰ Mmén mésyáál mémbenléd á etún é dyam mbwókel e mwé éniin ne móom mé mwé métáan. Ámbíd enén, Dyób démbé bó bad ábe békáádté káájne á pónde eché nkal é'dáádán Samwéle. ²¹ Ade béhéde káj, Dyób démbé bó Soolé, mwán awe Kishé. Ámbíd á túmbé e Benjamin, ábéde káj á etún e móom mé mwé méniin. ²² Dóo Dyób áhúde Soolé á atii. Áhúde-áá mó, átméd Dabide. Anhób tângene Dabide áá, 'Nkudé nyaa e mod eche ndáá, Dabide, mwán awe Jesse. Adii mod awé ábél mam mésyáál míme ríhedeé meé ábel.' ²³ Yesue mó-é awé ábíde á nchyaátén míme Dabide móo Dyób démbenlé Nsoode á bad bé Israel, ngáne ánhóbpé áá móóbél. ²⁴ Byánán Yesue ábootéd míme nsón, Jone álangé'áá bad bé Israel áá békunnéd mbíd, bétéde mímb mbéb, békud-te edusen. ²⁵ Ade Jone ákwógé míme nsón amad, ansedéd bad áaken, 'Nzé-móde nyéwémnténe bán ndé. Saké me ndé ane awé nyésineé. Nyénone', Ahúé' ámbíd echém, mmén meékwognedé áhune mó metámbe á mekuu.' "

²⁶ Paale ámbád ahób áá, "A-baányan bé mbyaa míme Abrahamé ne bad ábe bébenle Dyób hén bóob, syánē-éé belómme mímén nkalanj mé e'soosón. ²⁷ Bad ábe bédyéé'áá á Jerusalem ne ábab belyáged békémbíí'é bán Yesue móo adé Nsoode. Bénkénsóntén-naá metelag mé bekal bé'dáádán míme beláá'áá á mbwé-mé-nkóme-áte téé. Kéné bémbél mekan míme bekal bé'dáádán bénhóbpé ménlón, ahób áde bénhóbpé bán béwúu Yesue. ²⁸ Kénéé békénkudté nzom eché bétómédté mbakú nén bán atángéné awé, bénláá Payledé bán ábel béwúu Yesue. ²⁹ Ade bémáá mekan mésyáál ábel ngáne meténlédé á kálag e Dyób tângene mó, bénsudéd mó á awóg, bébāné mó á son-té. ³⁰ Boj Dyób démpuúdté mó. Ámbíd e né, ³¹ anulméd yál ngen ne ngen wéé bad ábe bōōbōō bēnwōj bootya á Gallia ápe á Jerusalem. Bóob ábē bad bōó békānle' bad bé Israel dyam áde bényínnē. ³² Bóob-póó mímén nkalanj ní bwám móo sépínédé nyé. Mmē nkalanj ndii nén bán dyam áde Dyób dénhóbpé áá móóbé ábéd betaa alónté dō ne syānē. ³³ Alónté dyam áde ánhóbpé ne syānē awé dedé nchyaátén mímb, apuud áde ápuúdté Yesue. Né-áá éténlédé á kálag e Ngáse e Dyób eché elónténé ébe bán, 'Edii awem mwán, chíi ndii Sóó.'

³⁴ Dyób démpuúdté mó ésebán atime ámbíd á ndáob se ábóo. Dyób dénhób tângene né áá,

'Mēbē wē nnam ní ngānj, míme méehidté áse, míme ménhóbpé meé mēbē káj Dabide.'

³⁵ Né-áá áhóbé ped empée wéé éténlédé bán,

'Wéekwénténné wéé awōj mbaledé awé ábenle wē ne nlém nhóg ábóo á son-té.'

³⁶ Debíi nén bán áde káj Dabide ábéde á alonjé, ábénlé'áá Dyób ngáne Dyób áhéde'áá. Ámbíd e né, anwé, bélimé mó wéé bēnlímēé ábē betaa, ábōō-é. ³⁷ Boj ane awé Dyób démpuúdté, enkémbōō-é. ³⁸ Bóob-póó, a-baányan, nyétángéné abii bwám nén bán, Yesue mó akáó boj békānlé nyé bán Dyób álagsan bad mbéb. ³⁹ Nyébií-é nén bán kénzéé awé adúbpé mó akóbnédé á'só' é Dyób néé mod awé atángéné. Mbéndé e Mosé eéhele'áá-se ébel ákobnéd. ⁴⁰ Né-óó, nyétéd pónde ábel boj dyam dé ebébtéd áde bekal bé'dáádán bénhóbpé déebenláád ne nyé. Bénhób bán,

⁴¹ 'Nóné', nyé bad ábe nyéwéle Dyób! Yál ékóm nyé áte, nyééwē-é,

áyále nén, dyam áde mébenlé mímén mesú,

ádii dyam áde nyéedúbéé ké mod anulméd nyé áte.' "

⁴² Pónde eché Paale bó Banabase bébídeé á ndáb e mekáne, bad bénláá bó bán bépe ámpé á mbwé-mé-nkóme-áte míme ríhúé' áhye déláá bó míme mekan ámpé. ⁴³ Ade bad bémáá ahide á mekáne, bad bé Israel híin ne bad híin bémpée ábe bēnwōj adúbe á bad bé Israel bēnhíd Paale bó Banabase. Paale bó Banabase bēnkālen ábē bad, béwéd-te bó nlém á abum bán bébē békude mímén nsimé míme Dyób ábáge bó.

⁴⁴ A mbwε-mé-nkóme-áte níme mémbäd̄tɛn, bɛnɛnɛn ne baásyā́l ábe bébéde á dyad-té wɛ, hɛmmaá ámbíd, áhye déwóg eyale éche Sǎngwéé. ⁴⁵ Ade bad bé Israel bényíné ene ndun e mod, kónjí embé b́ó áte bwámɛwam. Dyam téé áde Paale áhóbe'áá, béhóbe'áá bán ádíi metóm, béhóbe-é ḿó mekan mé mbé́b á yál. ⁴⁶ Paale b́ó Banabase bémbɛ béhóbe b́óob ésebán bébáa' dyamdyam. Béhóbe'áá nén bán, "Nyé bad bé Israel nyéé séntǎngɛnné eyale é Dyób asébe dé akale. Bonj ngáne nyébaá ch́ó áyál, nyéétéde-áa yál néé bad ábe békwoǎgnéde ákud alongé áde déemaá', né-óó, séé́tédé nyé, séke wéé bad ábe béésɛ bad bé Israel. ⁴⁷ Dyam áde Dyób áhóbe áá débél ádíi, nén, 'Mbánné wε néé e'nyínen bé ekíde é' bad ábe béésɛ bad bé Israel ábél bonj bad bé nkóǎsé bésyā́l békud e'soósonj áwonj mbíd.' "

⁴⁸ Ade bad ábe béébéde bad bé Israel béwógé nɛ, bémbɛ menyínge, békéne-é nkalaj níme Sǎngwéé. Bad ábe bépwédnéde nén bán békud alongé ádɛ déemaá' béndúbɛ Sǎngú Yesue. ⁴⁹ Moosyā́l awé ambé ene pɛd e mbwóg anwóg nkalaj níme Sǎngwéé. ⁵⁰ Bonj bad bé Israel békón baámáá bé dyad ne bebaad bémbáá ábe bébénlé-áá Dyób. Béchóde-áá Paale b́ó Banabase yál áte, bɛnān-ne b́ó áwab mbwóg. ⁵¹ Ade béhédeé akɛ, bɛnkúd ebumbú á mekuu álúmed ábɛ bad nén bán nkóǎsɛn ne b́ó. Ade bémáá ábél nɛ bɛnké á dyad á Ekoníom. ⁵² Bad ábe béndúbɛ Yesue á dyad á Antyog bɛnlón ne menyínge bɛlón-ne ne Edáádaj éche Esáá.

14

Nkalaj ní bwám nípedé á dyad dé Ekoníom

¹ Ade Paale b́ó Banabase bépédé á Ekoníom, bɛnké á ndáb e mekáne. Bɛnkál nkalaj níme Yesue áwed, nyaa éché bad híin bé Israel ne ábe béébéde bad bé Israel béndúbɛ Yesue. ² Bonj bad bé Israel ábe bɛnkɛnkobé adube, bɛnkón bad ábe béésɛ bad bé Israel, béhé b́ó mewém̄tɛn mé mbé́b áte tǎngene bad ábe béndúbɛ Yesue. ³ Paale b́ó Banabase bémbɛm áhed, békále nkalaj tǎngene dyam á bwám áde Dyób ábénlé bad ésebán bébáa' dyamdyam. Sǎngú Yesue ambé́l bɛnlúmɛd e'chemléd, bɛbɛl-lɛ menyáké híin, álúmed nén bán mam níme ábɛ bɛmbapɛɛ békálé áá tǎngene níme nsímé méde mbále. ⁴ Nkabén mémbɛ áfínté e bad bé dyad. Donje á bad bɛntímén bad bé Israel ábíní-é bɛtímɛn bɛmbapɛɛ bé nlómag. ⁵ Dóó bad ábe béésɛ bad bé Israel ne bad bé Israel nchoo ne ábáb benkam̄lɛnɛ bɛtífíde bán b́étagéd Paale b́ó Banabase bán bɛlúm-mɛ b́ó meláá. ⁶ Ade Paale bésóǎtɛnɛ nɛ, bɛnsób béké á mbwóg e Likonia bésál á myad mé Lístra ne Debe ne abwóg áde ábédɛ bɛnɛn. ⁷ Békálé'áá nkalaj ní bwám níme mébwóg mésyā́l.

Mam níme mébénléde ne Paale b́ó Banabase

⁸ Mod abédé á dyad á Lístra, mekuu ménwɛ mó. Nɛ dóó bɛnchyaá'é mó, eékíi-áa mbéd. ⁹ Ade Paale ákaleé nkalaj ní bwám, ambé áhed áwóglán. Paale annyín aá awóó adube aá móhele módyɛ́ɛ bwám, dóó Paale ánóné mó ch́óón, ¹⁰ bonj áchǎgté ehób ámín aá "Syáó áse, étyéem ámín." Ane mod ahebé-áá ámín, ábootéd-tɛ akɛ. ¹¹ Ade ndun e mod éché ebédé áhed ényíné dyam áde Paale ábél, bɛnhɛ e'saad á ehób é Likonia bán, "Myób mésúde áse méítímé baányonj, áhye dé awóǎngɛn sé." ¹² Bɛnchǎg Banabase bán mó adé dyób áde béchǎgeé bán Zeuse béchǎg-ke Paale bán mó adé dyób áde béchǎgeé bán Hemese áyale mó áhóbpé'áá búmō. ¹³ Abón áde bébénlé'áá dyób áde béchǎgeé bán Zeuse áte ábédé ámbíd e dyad. Né-óó, príse awé Zeuse ampɛ́ɛn nyag ne mbonja á mmwɛ mé e'ké é' dyad. Ámbɛl nɛ, áyale b́óobe ene ndun e mod béhéde'áá Paale b́ó Banabase mɛnde ábe. ¹⁴ Ade Banabase b́ó Paale béwógé dyam áde ábɛ bad béhédeé ábɛl, bɛnsaltɛ mbóté á yál, bɛnyǎgéd bésál áfínté e ene ndun e mod bébónɛ béhóbe bán, ¹⁵ "Cheé ékás bonj nyébelé nén? Sémpɛ sédíi baányonj melemlem ngáne nyéé nyédíi. Sépedɛ hɛn, ákale nyé nkalaj ní bwám níme Yesue, ábél bonj nyéchéne ábɛn bwám ábe béésɛ dyam dé ábɛlɛn, nyéhíde Dyób dé alongé áde áhágé nkonj ní mín, ní sé ne edib e nkwé ne bwém é'syaá́l ábe é'dé áwéd-te. ¹⁶ Bóóó Dyób déntéde bad bésyā́l ábél kéchéé éche bédás. ¹⁷ Bonj kénɛ, álúmtɛ e'chemléd nén aá móde, ábɛl áde ábɛléé mekan mé bwám. Alómme nyé mbúú éché ebídé ádyób, ábagé-é nyé mbote á pónde eche étǎngɛnɛ. Abage nyé medyé, áwógtɛ-é nyé menyínge." ¹⁸ Ké nɛngáne Paale b́ó Banabase bɛnhóbpɛ nímedɛn mekan mésyā́l, éebédéé b́ó mwān e akan ákánj bad ábe mɛnde níme béhéde'áá ábe.

¹⁹ Donje á bad bé Israel bémbíd á dyad á Antyog á mbwóg e Pisidia, bébíd-tɛ á dyad á Ekoníom bépɛ á Lístra. Bɛntéd ene ndun e mod nlem á abum, b́óobóó bɛlúm Paale meláá, bédol mó áse, bébídé mó á dyad-tɛ ne mewém̄tɛn nén bán awédé. ²⁰ Bonj áde bad ábe bédúbɛ bépédé bonj bɛlǎgnéde mó, anhidé áse áfím ámbíd á dyad-tɛ. Néé bín é'sǎngé, dóó b́ó Banabase békíi á dyad á Debe.

Paale b́ó Banabase bɛtímé ámbíd á Antyog

²¹ Paale b́ó Banabase bɛnkál nkalaj ní bwám á dyad á Debe, bémbɛl bad híin bɛtímé bɛbé bɛmbapɛɛ ábe Yesue. Ámbíd enɛ, bɛntímé ámbíd á myad mé Lístra, Ekoníom ne Antyog á

mbwog e Pisidia. ²²Höm ké áhéé áde bẽmpɛɛ́, bẽyágté'áá bad ábe bédúbpé Yesue bẽwéde-'e bõ nlem á abum, ábel bẽtyéem á adúbe-tẽ. Bẽyágté'áá bõ bán "Detáŋgéné metake akud bon deɛsál á nkamlen ní Dyõb." ²³Mwembé ké nhéé nĩme bẽmpɛɛ́, bẽpwédáá bad ábe bẽyágté' nĩme mwembé. Nzé bẽnkãñé, bẽdíd-te yál nzaa á mekáne-tẽ, bẽbẽ belyáged á mekáá nĩme Sãŋgwéé awẽ bẽsúm nlem á yál.

²⁴Ade bẽmádé mbwóg e Pisidia áte, bẽmpɛ́ á mbwóg e Pamfilia. ²⁵Bẽnkál eyale é Dyõb á dyad á Pega, bon bẽsyogké á dyad á Atalia. ²⁶Ahed-taá bẽsyáŋgé bon bẽchabpé edib, betimé ámbíd á Antyog, wéé bẽnkãñẽdte bõ bán nsimé ní Dyõb nlyáged bõ áyale nsón nĩme bẽmádé bõob. ²⁷Ade bẽpédé á Antyog, bẽnlãd bad bé mwembé áte, beláá bõ mekan mẽsyáal nĩme Dyõb ábélé mbwiined ne bõ. Bẽnlã-'e bõ ngáne Dyõb ándéte nzii eché bad ábe bẽesé bad bé Israel bédúbpé Yesue. ²⁸Bẽnkoód-te mwá adyɛɛ́ awed ne bad ábe bédúbpé Yesue.

15

Mbom nkóbté á Jerusalem

amad ehõb á mwembé-te

¹Bad behóg bẽmbíd á mbwóg e Judeya bẽpẽ á Antyog. Bẽmbootéd bad ayáged nén bán, "Nzé bẽeyage mod ngáne mbéndé e Mose ehẽdẽé, né éekudte e'soosõŋ." ²Nén dẽmbẽl Paale bõ Banabase bẽswãŋtãnnáá ngĩne ngĩne káŋn bõsõbõ bẽtíí bán Paale bõ Banabase ne nguse é bad ẽmpéẽ bẽké á Jerusalem, bẽké bẽnyín bembapɛɛ́ bé nlomag ne belyáged bé mwembé tãŋgene áde atón. ³Bad bé mwembé bẽnyáged bõ á nzii. Bẽmbwɛ́ á mbwóg é Fonia ne Samaria beláŋgé bad ngáne bad ábe bẽesé bad bé Israel bédúbpé Dyõb. Mmín nkalan mẽnwogéd bad ábe bédúbpé Yesue menyĩŋe. ⁴Ade Paale bõ Banabase bẽpédé á Jerusalem, mwembé nĩme méde awed, bembapɛɛ́ bé nlomag ne belyáged bé mwembé bẽnkob bõ nken. Paale bõ Banabase bẽnlãá bõ mekan nĩme Dyõb ábélé mbwiined ne bõ. ⁵Bon dorŋe á bad ábe bédúbpé Yesue ábe bẽmbẽ epepé eche Befarisia bẽntyéem ámín, bẽhõb bán, "Bẽtãŋgéné bad ábe bẽesé bad bé Israel ábe bédúbpé Yesue ayag, beláá-'e bõ bán bẽtãŋgéné mbéndé eche Mose ahíd."

⁶Dõo bembapɛɛ́ bé nlomag ne belyáged bé mwembé békóbé mbom ânõn áde akan áte. ⁷Ade belébé aswãŋten dõo Petro átyéémé ámín bon áhõbẽ áá, "A-baányan, éde etún é pónde bõob áde Dyõb ápwédé me áttinté echẽn, ákale bad ábe bẽesé bad bé Israel nkalan ní bwãm ábel nén bẽwóg mõ bédúbe-'e. ⁸Dyõb áde ábíí-'e moosyáal nlem áte, álúmté áá móbage bad ábe bẽesé bad bé Israel kunze ádúbe, abe áde ábágé bõ Edásdãŋ eche Esáá melemlem ngáne ábágé syãñé ámpẽ. ⁹Dyõb dẽnkẽntédté bõ áá bédé nhãlẽn ne syãñé ké mwãmpín. Anlagsén bõ mbéb áyale adúbe áde bẽnwãlẽ. ¹⁰Bõob-põó, cheé ékás bon nyéhãd' Dyõb akag, ápemed bad ábe bédúbpé Yesue nted nĩme ábẽd betaa bẽnkẽnhẽnlé apem nĩme ké syãñé déehelẽé apem? ¹¹Eebõ' é nê! Dedúbpé dekudé-'e e'soosõŋ mbwiined ne nsimé nĩme Sãŋgú Yesue, melemlem ngáne bõmpé békúdé."

¹²Moosyáal anlãm ehõb bẽwõglãn Banabase bõ Paal. Banabase bõ Paal békãnlé'áá bõ e'chemléd ne menyáké nĩme Dyõb ábélé mbwiined ne bõ áttinté e bad ábe bẽesé bad bé Israel. ¹³Ade bẽmádné, dõo Jemse áhõbẽé áá, "A-baányan, nyéwõglẽn me! ¹⁴Simõne álúmté syãñé áte hén bõob ngáne Dyõb ábootédé ábẽ e'bon bé nlem álúmed wéé bad ábe bẽesé bad bé Israel, átéd áde átédé bad áttinté echãb ábẽ ábẽ bad. ¹⁵Nén dẽn ábélé e'yale ábẽ nkãl é'dásdãŋ é'lóné. Eténlédé nẽn bán,

¹⁶'Me Sãŋgwéé nhõbé meé, nzé nẽn ámáá atóm, mẽpẽ ámpẽ,

mẽlõŋ ndáb eché Dabide ámpẽ eché empáa.

Mẽlõŋ chõm ẽsyáal eche ẽmpãŋtéd áte nĩmẽd-te chõ ngáne ẽnsẽbẽẽ abé.

¹⁷Né dẽbẽl bad bé nkõŋsẽ bẽsyáal bẽpẽ áwẽm,

mɛpwédé bad ábe bẽesé bad bé Israel ábẽ ábẽm bad. Me Sãŋgwéé meé nhõbe.

¹⁸Méẽ mbelé bon nĩmẽn mekan mẽbyéén se' bõód. "

¹⁹Dõo Jemse ákagké á'sõ áá, "Ne me, nĩmẽn mewẽmtẽn méde nẽn meé deetagte bad ábe bẽesé bad bé Israel ábe bẽtímé Dyõb. ²⁰Chõm eche detãŋgéné ábel edii átele bõ kãlag nẽn bán bẽedyãg medyé nĩmẽ bẽbágé myõb mẽmpéẽ nẽe mende, áyale nĩmẽ medyé mẽesááé, bẽekãbẽ mesón, bẽedyãg nyam eché bẽesẽlẽẽ nkãŋ, bẽedyãg-ke mekií. ²¹Debíí nẽn bán se' bõód beláá'áá mbéndé eche Mose á ndáb é mekáne á mbwẽ-mé-nkõme-áte. Bẽkale-'e ábẽ e'yale dyad ne dyad tẽé."

Beténlé bad ábe bẽesé bad bé Israel kãlag

²²Dõo bembapɛɛ́ bé nlomag ne belyáged bé mwembé, ne bad bé mwembé bẽsyáal bẽnyíné nẽn bán ẽbõó bán bẽpwed bad áttinté echãb, belóm bõ á Antyog nchoo ne Paale bõ Banabase. Bẽmpwéd Judase awẽ bẽchágé'áá bán Basabase bõ Sailas, bõ bad bẽbe ábe belyágté'áá áttinté echãb. ²³Kãlag eche bẽnlõmẽnné bõ á Antyog, ebédé nẽn, "Sé bembapɛɛ́ bé nlomag, ne belyáged bé mwembé, ábẽn baányan, sélõmme nyé melnten. Nyé ábe nyédé bãnned ábe

nyéésé bad bé Israel. Nyé ábe nyédyéé á dyad á Antyög ne á mbwóg é Siria ne Silisia. ²⁴ Sésónténé nén bán bad behóg ábe behíde áwéd, bémpe áwæn, bépuutád nyé nló áte ne mam níme behóbé'áá. Bon nyébíi nén bán sénkémbagké bó kunze ábel nê. ²⁵ Né-óó, sédyéé ásé moosyáál sētíídé nén bán ébóó sépwéd donje á bad álóm bó áwæn. Béwoón Paale bó Banabase ábe sédáá bwámwam. ²⁶ Bó bad bébe bébagé yál ábele eched Sáh Yesu Krístæ ésebán beháa' kwééd. ²⁷ Né-óó, sélómme nyé Judase bó Sailas, béléá nyé melemem mé mekan níme séténlé nyé. ²⁸ Edáádánj éche Esáá élyágté sé átíi nén séetagté nyé ne mekan mémpée étóméé mímén mekan níme médé etognén. ²⁹ Nyéedyág medyé níme bébágé myöb mémpée néé mende, nyéedyág mekií, nyéedyág nyam ké póg eché bééséleé nkónj, nyéékábé-'é mesón. Nzé nyéébélé mímén mekan né ébönj. Dényínne' ámpé."

³⁰ Ade bémáá ene kálag atel, bényáögéd ábè bad á nzii, béke-'é á Antyög. Ade bépédé áwéd, bēnlād bad ábe bédúbpé Yesue bésyáál áte bonj bébe bó kálag. ³¹ Ade ábè bad béléá ene kálag, bémbe menyenge bwámwam áyale nkalanj mé e'wéd bé nlém níme mibédé áwéd-te. ³² Judase bó Sailas bébédéé bekal bé dáádánj, bēnkálén-ne bó áyale é etún é pónké, bēnhōdēd bó mewēmten bēwéd-te bó nlém á abum. ³³ Ade bélébé mwá adyēé áwéd, bad ábe bédúbpé Yesue bényáögéd bó ne nsanj bonj bétim ámbíd wéé bad ábe bēnlóm bó. ³⁵ Paale bó Banabase bēndyēé á Antyög mwá etún é pónké. Bényágté, bēkalé-'é eyale éche Sāngwéé nlatén ne ekud é bad émpée.

Paale bó Banabase békábné áte

³⁶ Eebemeé áte ámbíd enē, dōó Paale álánjéé Banabase áá, "Détim ámbíd, déke dénon ábēd baányanj bé Krísto dyad-té áde dékálé nkalanj níme Sāngwéé, bonj déhed-te áte ngáne mekan mékéénéé bó." ³⁷ Banabase anwōj mewēmten áwále Jon Makōse áyál, ³⁸ bonj Paale annyín áá éetāngeneé, áyale Jon Makōse ansébé bó achene á nzii áde béépídēē nsón á asóg. Antedé bó á dyad á Pamfilia átím ámbíd. ³⁹ Mpenten ní ngíne mémpé átínté echāb kááj békābēn áte. Banabase antéd Makōse béchābē edib bēké á alonj a Saiprus. ⁴⁰ Paale ámpē ampwēd Sailase. Baányanj bé Krísto bēnkānnēd bó bán nsimé níme Sāngwéé nlyágté bó. ⁴¹ Paale ambwēén Sailase á mbwóg e Siria ne Silisia bēkag bēwēdē mwembé áte.

16

Timotie awōjné Paale bó Sailas

¹ Paale bēnké á myad mé Debe ne Lистра. Mod nhóg abédé áwéd awē béchágé'áá bán Timotie. Nyáá abédéé mmwáád á Israel, mōmpē andúbé Yesue, bonj sáá abédéé mod á Grikia. ² Bad ábe bédúbpé Krístæ á myad mé Lистра ne Ekonism bésyáál bēnhōb mam mé bwám tāngene Timotie. ³ Ngáne Paale áhédé'áá Timotie awále áyál, an'yag mó. Ambel nē áyale bad bé Israel ábe bébédé níme mebwóg bémbíi bán Timotie sáá adíi mod á Grikia. ⁴ Paale bó Timoti békágé'áá myad ne myad bēlāngē bad ábe bédúbpé Krístæ mekan níme bembapeé bé nlomag ne belyáged bé mwembé bé Jerusalem bétíídé, bēlāngē-'é bó bán behíde nímé mekan. ⁵ Né-óó, mwembé nisyáál mēmbootéd awúu áte á adúbe-té mesonjéé mé bad-te méchāgké epun-téé.

Paale anyiné ndóg

⁶ Paale bōóbe baáb bēmbwé á mbwóg e Frigia ne Galesia áyale Edáádánj éche Esáá énkēnkwenténne áá bēkal nkalanj m' bwám á mbwóg e Esia. ⁷ Ade bépédé á nchii m' mbwóg e Misia bēnwānén asól á mbwóg e Bitinia, bonj Edáádánj éche Yesue énkēmwwáá áá bésól. ⁸ Né-óó, bēntóm á Misia, bésyógé kááj bépé á dyad á Troas. ⁹ Mmē nkuu Paale annyín ndóg. Á ndóg-te wē, mod á mbwóg e Masēdonia antyéém ácháá mó áá, "Hyág, á Masēdonia, éhye éwōngēn sé." ¹⁰ Paale amaá-'áá ndóg annyín, dōó séládé yál áke á Masēdonia áyale sēndōl áte nén bán Dyöb áchénlé sé ákal nkalanj m' bwám áwāb.

Mmwáád nhóg awē béchágéé bán Lidia adúbpé

¹¹ Sēnsól á Stíma á Troas, séké á Samotras ésebán sétyeeme á nzii. Néé bīn é'sānggé sétíme' á Niopoli. ¹² Sébíde-'áá áhed, séke á Filipi. Filipi adíi dyad ámbáá á mbwóg e Masēdonia. Abédé káájne dyad áde ámbéndé é Roma chēmpen chōó bēbēnládtáá. Sédyéé áhed nguse é e'pun. ¹³ Á Mbwe-mé-nkōme-áte, sénsyóó á dyad-té séké á nkin mé edib. Sēnwémtn bán sētān abwóg á hōm áhed wéé bad bé Israel bēkānnéé. Sēndyēé áhed ne bebaád ábe séntānné néé bēlādné áhed, syāābōó sékale'. ¹⁴ Átínté e ábè bebaád mmwáád nhóg abédé áhed awē béchágé'áá bán Lidia awē ámbíd á dyad á Tiatira. Akábé'áá nyonjé, ásomé' mebad níme méyáge' níme mélélé nkun. Ane mmwáád abēnlé'áá Dyöb. Sāngwéé ankéléd-te mó nlém á abum áwōglēn chōm éche Paale áhóbéé. ¹⁵ Bēndusén mwēn ne eche ndáb esyáál.

* 15:33 Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 34: 'Bonj Sailase pen antíi áá mólyóg áhed.'

Ambíd ené, anlibé sé áwe ndáb. Anhó b aá, “Nzé édé bán nyétédé me nêngáne mod awé akóo Yesue adúbe, nyéhye nyédýeé awém ndáb.” Ambádnén sé kásɔ́j séké-é.

Béhédé Paale b́ Sailas á mbwɔ́g

¹⁶ Epun ehó-g-kóó, sènké á abwɔ́g dé mekáne, dóo ngòndéré e ntán póg étáné sé. Edáádán é mbé b émbé ḿ ó áte, ébélé-áá álángé bad mam níme mébenléd á'só é pónéd. Ene ngan éché ákúmé-áá embé bad ábe bēnchan ḿ ntán békudé ndun e moné. ¹⁷ Héé ábóótédé syáábe Paale ahíd, ábōné aá, “Abén bad bédii bembáledé ábe Dyób á Ngum. Béhyédé nyé aláa ngáne nyémwéé e'sooson akud.” ¹⁸ Ene ngòndéré elébé ábel nē, epun ne epun-té. Kásɔ́jne á asóg Paale anlín, dóo ákúnnédé bon álángé' éché edáádán éche émbé ene ngòndéré aá, “A dín á Yesu Krístáa, nkamlan we nén meé, bíd enén ngòndéré áte!” Abwɔ́g-ábwɔ́g éché edáádán émbid ḿ ó áte. ¹⁹ Ade bad ábe bēnchan ene ngòndéré ntán, bényíné bán nzii e ngáb ekónlédé b́, bēntál Paale b́ Sailas bédolé b́, békēen b́ wéé benkamlene ábe bēbédé áfnté e dyad. ²⁰ Bēmpēén b́ wéé benkamlene bé Roma, bēlángé b́ bán, “Abén bad bédii bad bé Israel, bon bépédé áwéd hén, bépééné mpongé. ²¹ Bényógte bad e'lem bé mbé b́ ábe mbéndé éche syáné éhédeé. Syáné bēn dedii bad bé Roma, né-óó, deéhélē-é sé dékób nē, deéhélē-é-é sé dehid nē.” ²² Amute dōmpé dénsál áte ábónléd Paale b́ Sailas. Dóo benkamlene bé Roma bésáltédé b́ mbóté bēhúd-te b́ ch́ á yál. Dóo bélómé bad bán béswádted b́ e'tangú. ²³ Bémáá-áá b́ awanen bwám bon bēhág b́ á mbwɔ́g, bēláá-é nnóné mbwɔ́g bán eehúde b́ díd á yál. ²⁴ Bēlángé-áá nnóné mbwɔ́g nē, ahé b́ á tonj e ndáb e meláá éché edé áte. Anhé b́ e'pwóg á mekuu.

²⁵ Dyam melúde mé nkuu, Paale b́ Sailas békánné-áá békōnné-é Dyób ngāse. Bad bé mbwɔ́g ábiníi bésyáál bésóglánnáá b́. ²⁶ Abwɔ́g-ábwɔ́g dóo ndaab énágnédé áse ngíne-ngine. Ndáb e mbwɔ́g énágnédé sé á mekon. Melemlem mé pónéd e'kob é'syáál bēndibnéd, bengbēngbē ábe bémbe bad bésyáál ayál bēnhunnéd. ²⁷ Ade nnóné mbwɔ́g ápádté áse bon anyín ngáne e'kob é'syáál é'nédnédé, anwémtn aá bad bé mbwɔ́g bésyáál bémáá asob. Héé átéde páá aá mósoo' yál. ²⁸ Dóo Paale áchágté ehób ámin bon álehpé aá, “Weewúé yál! Sé moosyáál séde hén!” ²⁹ Héé nnóné mbwɔ́g áhóbé aá bēpíined ḿ etrukán, asól á ndáb-te, ákwé Paale b́ Sailas á mekuu ánáa' ne mbwɔ́g ní ngíne. ³⁰ Dóo ábínédé b́ á ebwóg bon ásedté b́ aáken, “A besán, cheé nítángéné ábel ákud e'sooson?” ³¹ Bēnlāá ḿ bán “Dúbé Sánjú Yesue, bon ékud e'sooson, ádónj abum á ndáb dōmpé dékúd.” ³² Bēnkálé ḿ ne moosyáál awé ambé ḿ á ndáb nkalanj ní bwám níme Sánjúwéé. ³³ Ene pónéd chēn, níme nkuu, ane nnóné mbwɔ́g antéd b́, áwóbé b́ síi áte. Hé den bēndusén ḿ ne eche ndáb esyáál. ³⁴ Dóo ásnléd Paale b́ Banabase á ndáb-te bon ábagé b́ ndyéed. Mwēn ne áde abum á ndáb bémbe menyínge ayáale adúbe.

³⁵ Néé b́n é'sángé, benkamlene bēnlóm plúse ne nlébtéd nén bán, “Nyéchene ábē bad békag.” ³⁶ Héé nnóné mbwɔ́g álángéé Paale aá, “Benkamlene bélómé nlébtéd nén bán béchene nyé Sailas. Né-óó, nyébid nyékag ne nsanj.” ³⁷ Dóo Paale álángéé éché plúse nén aá, “Béswádtédé sé e'tangu á nhéné áde séebeléé dyamdyam, áde sédíi-áá bad bé alonj á Roma, béhé-é sé á mbwɔ́g. Bon b́ob bēhédé sé abíde á mesóom-té-ye? Eehélé-é ébé nē. Ábe benkamlene bé Roma bēn bētángéné ape béhye bēbídéd sé.” ³⁸ Plúse énké benkamlene bé Roma aláa ngáne Paale áhóbé. Ade ábē benkamlene bēwógé bán Paale b́ Sailas bédii bad bé Roma, mbwɔ́g menkób b́. ³⁹ Né-óó, bēnké Paale b́ Sailas achán, bēbídéd b́ á mbwɔ́g bēláá-é b́ bán ébon bán bésyáál áwáb dyad. ⁴⁰ Paale b́ Sailas bēmbíd á ndáb e mbwɔ́g, béké á ndáb wéé Lidia. Ade bépédé áhed, bēntán bad ábe bēdúbpé Krístáa. Paale b́ Sailas bēnlāá ábē bad e'yale ábe é'wéde b́ nlém á abum. Bémáá-áá b́ aláa bon bésyáangé.

17

Paale b́ Sailas békíi á Tesalonika

¹ Paale b́ Sailas bēmpónj á myad mé Amfipolis ne Apolonia, bépé á dyad á Tesalonika. Ndáb e mekáne e bad bé Israel embé áhed. ² Paale ammentén áke á ndáb e mekáne, né-óó anké áwéd. Andyéé áwéd sɔ́ndé éláán. A Mbwe mé Nkóme áte téé, akánlé-áá bad nkalanj ngáne níbidé á kálag e Dyób. ³ Atógnádtáá b́ mam níme ákánlé-áá b́, álúmté-é b́ áte nén á Ane-awé-Béwógté atángéné nē ákudé metake ápuu-é ámbid e kwéed. Álángé-áá b́ aá “Anén Yesue awé nítángéé nyé nén, ḿ adé Ane-awé-Béwógté.” ⁴ Donje á bad bēndúbé bán chóm éche Paale áhóbé édé mbále, né-óó, bēntimén Paale b́ Sailas. Bad bé Grikia híin ábe bēndúbé Dyób ne ndále é bebaád bé dyad híin bōmpé bēntimén Paale b́ Sailas. ⁵ Bon donje á bad bé Israel bésíidé-áá Paale b́ Sailas. Né-óó, bēnlád donje á bad bé mpongé áte, ábe bēbédé á dyad-té. Bēmbuú áte bépēen-ne etógké é ngíne. Bēmpēén epuutéd dyad áte ásyáál, bēból á ndáb wéé Jasene ábel bon békób Paale b́ Sailas bēbídén b́ á tál e ékwéé. ⁶ Bon áde bēnóné Paale b́ Sailas bon bēnyíné b́, bēndól Jasene ne bad bēmpēe ábe bēdúbpé Yesue, bépēen b́ á'só é benkamlene bé dyad. Bébóné-áá bán, “Abén bad bépééné

epuutéd hóm ásyāāl. Βααβ-βασ, bépédé kásǵne áwe syánē dyad. ⁷Jasenē ákōō-’ε bó áwe ndáb. Béhóo’ mbéndé eche Kaisēe. Béhóbe nén bán kǵn empée edé eché béchagéé bán Yesue.”
⁸Mmén mekan níme bēnhǵbǵpē mēmbǵl ene ndun e mod ne benkamlenē bé dyad bépuutéd.
⁹Benkamlenē bé dyad bēmbǵl Jansenē ne bad ábe bédúbpé ábe bēnkǵbǵpē, bǵǵbǵǵ bésábé mǵnē ábel bétēde bó, boǵ bétēdté bó.

Paale bǵǵbe baab békúde metake á Beria

¹⁰Bín é híné-’áá hínén, bad ábe bédúbpé Yesue bélóm Paale bó Sailas á Beria. Ade bépédé áwed bēnkǵ á ndáb e mekáne. ¹¹Bad bé Beria bēnwǵǵ nlem áwǵǵlen eyale é Dyǵǵb tǵmaa bad bé Tesalonika. Epun-té, bēláá’áá kálag e Dyǵǵb ásonǵten ányín ké mekan níme Paale bó Sailas bēhǵbē’áá mēde mbále. ¹²Ekud é bad éndúbē. Ndale é bebaád bé Grikia híin ne baachóm bé Grikia híin bǵmpē bēndúbē. ¹³Boǵ áde bad bé Israel bé Tesalonika bēwǵgé bán Paale akalé eyale é Dyǵǵb kásǵne á Beria, bēmpǵ áwed, bēbǵǵtéd ekud é bad asǵl áte ápǵen epuutéd. ¹⁴Abwǵǵ-ábwǵǵ dǵǵ bad ábe bédúbpé Yesue bélómé Paale á nkin mé edíb é nkwé, boǵ Sailas bó Timoti pēn bēnyǵǵ á Beria. ¹⁵Bad ábe bēnkǵ Paale ályǵgé, bēnkeén mǵ kásǵn bēpēēn mǵ á dyad á Atens boǵ bétimé ámbíd á Beria. Ade bétiméé ámbíd, Paale anlyǵgtén bó áá bēláá Sailase bó Timoti nén bán béhye bétǵn mǵ á Atens ésebǵn bēbēbte pǵndé.

Paale akanlé bad bé Atens

¹⁶Paale andyǵ á Atens ásiné’áá bó, nlem mēmbēb mǵ á abum bwǵmbwam áyǵle annyín nén áá myǵb mēmpēe níme bēbageé edúbé melóné dyad áte ásyāāl. ¹⁷Né-ǵǵ ankǵ á ndáb é mekáne ákanlé bad bé Israel ne bad ábe béeseǵ bad bé Israel ábe bēbage Dyǵǵb edúbé. Akagé’áá kásǵne áfnté e dyad epun téé ákanlé kénzéé awé ampǵ áhed. ¹⁸Bǵǵbe bad ábe bēbédé á e’pēpé ábe bēchágé’áá bán Epikurian ne Stoik bǵmpē bēpántǵnáá. Donǵe ásdédté’áá bán, “Chee anén mod awé abíde díu mǵmǵ áhǵbēé áde éebíí’é dyamdyam?” Bēmpēe bēhǵbē’áá bán “Edé kabyánán áhǵbe tǵngene myǵb mēmpēe.” Bēhǵbē’áá nē, áyǵle álǵngé’áá bó tǵngene Yesue ne mpuu. ¹⁹Dǵǵ bétédé Paale bēkēēn mǵ á káánsel e mbwǵǵ eche bēchágé’áá bán Ariopagus.* Bēnhǵb bán “Sédáá ádén áyǵge dékǵǵl é áde élángéé bad ásonǵten. ²⁰Donǵe á mam áde éhǵbēé áde sé nken á etúu, séǵǵǵn-’ε mǵ ásonǵten.” ²¹Bad bé Atens bésyāāl ne beken ábe bēbédé áwed, bēbēbté’áá echab pǵndé esyāāl ákal ne áwǵǵlen nkalan tǵngene dyam dékǵǵl-té.

²²Dǵǵ Paale átyéémé ámín á’sǵ é káánsel é Ariopagus boǵ áhǵbē nén áá, “A-bad bé Atens nnyíne’ nén meé, nyébage myǵb edúbé bwǵmbwam. ²³Nhǵbe nén áyǵle áde rítóméé nyé á dyad-té, nnǵné mebón níme nyébageé myǵb edúbé. Nnyíne ábwǵǵ ahǵǵ áde nyétélé áhed nén bán, ‘Hóm áde dyǵǵb áde déebyéne.’ Adé dyǵǵb áde nyébageé edúbé kénéé nyéebíí’é dǵ, dǵǵ nǵlángéé nyé bǵǵb. ²⁴Dyǵǵb áde áhǵgé nkǵǵsé ne chǵm ésyāāl éche edé áwed-te, mǵ áde Sǵngwéé á nkoǵ mǵ mǵn ne rǵsé. Eédyǵǵ’é á ndáb é myǵb éche baányǵǵ bēlǵǵné mekáá, ²⁵eéhéde-’áá chǵmchǵm éche déhele bésyāāl ne abele áde débēnleé mǵ. Ngáne edíí nén bán mwēn-éé abage alongé, ábagé peme ne kéchéé éche déhédeé. ²⁶Mod nhǵǵ mǵǵ ánsēbēē ahǵǵ boǵ metúmbé mé nkǵǵsé mésyāāl mébíd mbwiined ne ane mod nhǵǵ. Abelé bédyēe-’ε nkǵǵsé áte rǵsyāāl. Adéhǵb áá mǵhǵge bó ammad pǵndé atíi ne mebwǵǵ wéé bédyēe-’é. ²⁷Ambel nén, ábel boǵ béhed mǵ, nze bēhédé-’ε mǵ bēhele-se bényín mǵ áwǵǵ áde bēwǵgé mǵ áyǵl. Kéné, Dyǵǵb déechabnedéé syánē modmod áyǵl. ²⁸Edé nēngáne mod nhǵǵ áhǵbē áá,

‘Abé áde dédíí ne mǵ, dedé á alongé, dekad,
 dedé-’ε chǵm éche dédíí.’

Edé-’ε ámpē ngáne bekal bé ngan bēhǵbē bán,
 ‘Syánē ámpē dedíí ábe bán.’

²⁹Ngáne dédíí-’áá bán bé Dyǵǵb, deetǵngeneé nēe dékamtanné nén bán Dyǵǵb ádíi nēngáne chǵm éche bēbēnlé gǵl, sílva ké’ε aláá áde baányǵǵ bēbēnlédé ádab debyéé boǵ bēlǵǵn mekáá. ³⁰A pǵndé eche bad bēnkēmbíí’é Dyǵǵb, Dyǵǵb dénkéntédte mbēb nímab nēngáne dyam. Boǵ bǵǵb alǵngé’ moosyāāl hóm-té áá bétēde nímab mbaltéd mé mbēb. ³¹Amaá-’ε epun é bín atíi, éche ákáádté mod-téé nkǵǵsé áte rǵsyāāl nyaa eché etǵngéné. Apwédé mod awé ákáádté nímé nkáá. Alúmté-’ε moosyāāl áá ane mod akwǵǵgnédé, apuud áde apúúdté mǵ á kwéed.”

³²Ade ábe bad bēwǵgé Paale áhǵbē tǵngene mpuu, donǵe á bad bēwéláá mǵ boǵ bó donǵe á bad bēnhǵb bán, “Séhede bán ékale sé nímé nkalan ámpē.” ³³Ambíd e nē, Paale ahíde áfnté echáb. ³⁴Kásǵn ne á asǵǵ, nguse é bad éntimén Paale bédúbpé-’ε Yesue. Áfnté e ábe bad, mod abédé áhed awé bēchágé’áá bán Dǵǵnesǵse. Abédéé mod á káánsel e Ariopagus. Mmwaád ámpē abédé áhed awé bēchágé’áá bán Damarisē ne bad bēmpēe.

* 17:19 Ariopagus: Abédéé káánsel e mbwǵǵ á dyad á Atens.

18

Paale akil á dyad á Kōrinto

¹ Ambíd enê, Paale anhidé á dyad á Atens ákē á dyad á Kōrinto. ² Ade ápédé áwed antán mod a Israel nhóg awé béchágé'áá bán Akwilaa. Bényhyāá mós á Pontus. Mmē mesú mēn dós bós mwaád, Prisilia bémbídtē á Italia. Bémbíd á Italia áyāle Kaisēe a Roma, Kladiose antóméd ehángé áá bad bé Israel bésyāāl bésyāā á dyad á Roma. Paale ankē Ákwilaa bós mwaád anyín. ³ Andyēén bós bósbbōó bébele nsón. Bómpē, bēlóó'áá tēnde ákud mōné nímé bētōgnanné yāl melemlen nēngáne mōmpē ábélé'áá. ⁴ Mbwē mé Nkóme áte tēé, Paale akagé'áá á ndáb e mekáne, ákanlé bad bé Israel ne bad bé Grikia ábel bédúbe mam nímé áhóbéé.

⁵ Ade Sailase bós Timoti bébidé á Masedonia bonj bétán Paale, ambě eche yāl esyāál ákal nkalanj ní bwám. Alúmté'áá bad bé Israel áte áá Yesue mós adé Ane-awē-Béwógté. ⁶ Bonj bépéntánáá mós, béhōbē-'é mós mekan mé mbéb áyāl. Nē dēmbēl Paale ankūd ebumbú á yāl álúmed bós nēn áá nkōsgen ní Dyōb rísine' bós, aláá-'é bós áá, "Nzé nyēbós, né nyēbēn-'é nyēbelé. Meésáá me áte. Bootya bōob, nkag nkalanj ní bwám akal wēe bad ábe béesē bad bé Israel." ⁷ Né-óó Paale antedé bós áke ádyéé' wēe mod nhóg awé béchágé'áá bán Titus Justuse. Tituse abágé'áá Dyōb edúbé, ndáb embé-'é mós benben ne ndáb e mekáne e bad bé Israel. ⁸ Krispuse awé alyágté'áá ndáb e mekáne mōmpē andúbé Sāngwéé nchoo ne áde abum á ndáb ásyāal. Bad híin-ne ábe bémbē á dyad á Kōrinto, bēnwōg nímé nkalanj, bédúbe, békūd-te edusen.

⁹ Ebédé nkuu nhóg Paale annyín ndóg. Andóg-te wē, Sāngwéé anláá mós áá "Weebáá", kanlé bós ékag á'sō, weétimné mbíd. ¹⁰ Bíf nēn wēé ndé ne wē, modmod ééhēlēē wē dyamdyam ábel, áyale ábēm bad híin bédé á dyad-tē hēn." ¹¹ Né-óó, Paale andyēé áwed mwē nhóg ne eped, áyágté bad eyale é Dyōb.

¹² Ade Kaisēe ábélé Galio nkamlene ambáá á mbwóg e Akaya, bad bé Israel ábe bémbē áwed bēnladén, békób Paale, békēēn mós á kóte. ¹³ Bēnhōb nēn bán "Anén mod atédé bad nímé á abum áá bébenle Dyōb, nyaa eché eetāngene ngáne mbéndé éhóbéé." ¹⁴ Ade Paale áhóbé áá mōhōb dyam, dós nkamlene Galio álanjéé bad bé Israel áá, "Nzé ádin akan dēmbē nēe awusé ké' é dyam dé ebébtéd áde mod ábélé, né nwóó nzām áwóglen nyé bad bé Israel. ¹⁵ Bonj ngáne édíí bán ádíí dyam dé mpentēn tāngene e'yale, mīn ne échen mbéndé, nyēbēn nyéam dō. Meekáádtēé eché ndín é mehób." ¹⁶ Nēn dēmbēl Galio anan bós á ndáb e kóte. ¹⁷ Héé bós moosyāál bétólé mod awé alyágté'áá ndáb e mekáne awé béchágé'áá bán Sōstene, bonj bébómé mós á'sō é' kóte. Bonj nēn dēnkēmbenlé Galio dyamdyam.

Paale atimé ámbíd á Antyōg

¹⁸ Paale ankoód mwá adyēe á Kōrinto ne bad ábe bédúbpé Kristēe. Dós átédé bós, bonj asól á stíma, áchappé edib é nkwe ákág á mbwóg e Siria. Adékē, ankē ne Prisilia bós Akwilaa. Adéhidé á dyad á Senkria, ankāsn nló áyale melé nímé ámmwēē. * ¹⁹ Bēmpē á Efesus. Ade bépédé áwed, Paale antedé Prisilia bós Akwilaa, ákē á ndáb e mekáne bōóbe bad bé Israel békale'. ²⁰ Abé bad bēnlāá mós bán bósbbōó békood mwá adyēe ámpē, bonj enkēnkwentēnné. ²¹ Bonj adé áhídté, anláá bós áá "Nzé ntíi ní Dyōb mós ndé, né mētīm ámbíd áwēn." Né-óó, ansól á stíma áhíde-'é á Efesus. ²² Ade ápédé á dyad á Kaisaria, ankē á Jerusalem, áke áleled bad bé mwembé, bonj ákág á Antyōg. ²³ Ade ákēlēbpē mwá adyēe áwed, anhidé, ákē á mbwóg e Galesia ne Frigia ábagé bad ábe bédúbpé Yesue bésyāāl elébé áwed bós nímé á abum.

Apolose akalé eyale é Dyōb á myad mé Efesus ne Kōrinto

²⁴ Ambíd enê, mod a Israel nhóg awé béchágé'áá bán Apolose awé bényhyāá' é á dyad dé Alesandria ampē á Efesus. Anēn mod abyēé'áá dyam áhób bwám bwam, ansóntēn-ne kálag e Dyōb bwám. ²⁵ An'yógé mekan mé nzii e Sāngú. Akalé'áá, áyágtē-'é bad mekan nímé Yesue nyaa eche etāngéné ne kán esyāál. Bonj pēn edusen eche Jonē chēmpēn chós ámbíí' é. ²⁶ Ambootéd pēle akal á ndáb e mekáne ésebán abáá' dyamdyam. Ade Prisilia bós Akwilaa béwógé mekan nímé áhóbéé, bēntéd mós, békēēn mós wēe bēdyéé'áá. Hé-'áá bēlúmté mós mekan mé nzii e Dyōb áte nyaa eché etāngéné. ²⁷ Apolose antíí áá mōkag á alonj á Akaya. Né-óó, bad ábe bēndúbé á Efesus bēnwōngēn mós. Bēntelé bad ábe bédúbpé Yesue á Akaya nēn bán nzé apedé, békób mós nken. Ade ápédé áwed, anwōngēn bad bwám bwam ábe bēndúbé Yesue áyale nsimé ní Dyōb nímé békúdé. ²⁸ Ne mpentēn ngáne, antóm bad bé Israel áte áftnté e bad. Abēnlád metón nímé mébidé á kálag e Dyōb álúmed nēn bán Yesue mós adé Ane-awē-Béwógté.

* 18:18 Bad bé Israel bēnwōngēn nēn bán, nzé mod anwédé melé bonj alógté nímé melé atāngéné nēe ákōngné nló.

19

Paale akii á Efesus

¹ Apolose ambé abé á Korinto, dso Paale apóó ene ped e mbwóg áte bonj apag á Efesus. Antán nguse é bad áwed ábe bédúbpé Yesue. ² Dso ásedte é bó aá “Ade nyéndúbé nyenkúd Edáádaj eche Esáá-ye?” Béntimtén mó bán, “Aáy, sééwógéé ké wógén bán chóm édé éche béchagéé bán Edáádaj eche Esáá.” ³ Paale ansedéd bó aaken, “Nyaa e edusen ehéé-5 nyenkudté?” Bénkwentén bán, “Nyaa e edusen ehéé Jone áhóbé’áá.” ⁴ Paale anláá bó aá, “Nyaa edusen ehéé Jone áhóbé’áá ebédéé ayále bad ábe bétédte abel dé mbéb, Jone álángé-’é bad bé Israel aá bédúbe ane awé apé ámbíd eché, nédé Yesue.” ⁵ Ade ábé bad bétwógé chóm eche Paale áhóbé, béndusen bó á dñn áde Sángú Yesue. ⁶ Paale ambán bó mekáá á nló, Edáádaj eche Esáá epíi-’é bó. Dso bebóótédé mehób mēmpēe ahób nime bad beesónjtanne, békalé-’e nkalanj ní Dyób. ⁷ Abé bad bebédé dyam dyóm ne bébe.

⁸ Paale andyē áwed dyam ngon éláán. Póndé-té akagé’áá á ndáb e mekáne, ákanlé bó ésebán abáa’ dyamdiam. Bóóbó bepéntánáá, áwané-’é áte ábel bédúbe nén bán chóm eche áhóbéé tñngene nkamlen ní Dyób édé mbále. ⁹ Bonj bó donje á bad bēnwūú nló áte, béekoppe adúbe, behóbé-’é mekan mé mbéb tñngene Nzii e Sángú á’só é bad bésyáál. Né-óó, Paale antedé bó, ákēēn bad ábe bédúbpé. Epun-té* bóóbó bepéntánáá á ndáb e ayóge eché meléede Tiranuse. ¹⁰ Paale ambel nén á etún é mwé nibe. Nē dēmbēl bad bé Israel ne bad ábe beesé bad bé Israel ábe bédyéé’áá á mbwóg e Esia bēnwóg eyale é Dyób.

Bán ábe Skeva bēwánné ábided

bad e’ dádádaj bé mbéb áte

¹¹ Dyób dēmbēl Paale ábelé mam mé menyáké nime bad bēnkēmmenténné anyín. ¹² Bad bétédé’áá ké betumbé ké’é bewángese ábe Paale ábánlédé, bēkēēn wēē bad bé nkole, bēbenlád bó ámad bó nkole, bēbídte-’é bó e’ dádádaj bé mbéb áte. ¹³ Donje á bad bé Israel ábe bómpe békágé’áá mebwóg ne mebwóg bebídte bad e’ dádádaj bé mbéb áte, bómpe bēwanén ábenled dñn áde Sángú Yesue ábel nímén nsón. Bēlángé’áá e’ dádádaj bé mbéb bán, “Nkamlan nyé á dñn áde Yesue awé Paale ákanléé bad, nén meé nyébíd ane mod áte.” ¹⁴ Prise ambáambáa a bad bé Israel nhóg abédé awé béchagé’áá bán Skeva. Anchyáá bán bé baachóm saámbé. Abé bán bós bebélé’áá nē. ¹⁵ Bonj póndé póg, edáádaj é mbéb énláá bó nén aá “Mbii Yesue, mbii-’e Paale, benzéé nyé-’e nyédíi?” ¹⁶ Héē ane mod awé edáádaj é mbéb ebédé áte, ábónlédé bó ne ngine esyáál, atóm-me bó áte. Bédéhób bán bétóme mehélé né amaá bó alógen, ámad-te bó mbóté anyabted. ¹⁷ Bad bé Israel ne bad ábe beesé bad bé Israel ábe bédyéé’áá á Efesus bēnwóg ádén dyam. Ade bétwógé dó, mbwóg ménkób bó bwámbwam. Dñn áde Sángú Yesue dó-’e dēnkúd edúbé éche échábé ámin. ¹⁸ Bad hiin ábe béndúbé, bēmpé á nhéné, bēpanlé yál áte, bēhóbé’ mekan mé mbéb nime bēkēbenlé. ¹⁹ Bad hiin ábe békúme’áá nganj bēntéd échab kálag éche bēbenládtáá ákum nganj, bēpēēn chó, bēhyáád chó á nhéné. Kálag esyáál éche bēnhyáádté ehéláá-se ébe nkun dyam móom mé mílan métaan. ²⁰ Mméné mekan mésyáál nime mébenládtáá ménkāj bad hiin béndúbé eyale éche Sángwéé, nímē nkalanj níkanlád-te ngine ngine.

Mpongé nípédé á dyad dé Efesus

²¹ Ade nímén mekan mémáá abenled, Paale ammád awé nlém-té aá mósópōj á mbwóg é Masedonia ne á Akaya bonj ákag á Jerusalem. Dso áhóbéé aá, “Nzé mbidé á Jerusalem ntángéné ake á Roma.” ²² Né-óó, anlóm bad bébe ábe bétwóngánnáá mó, Timotie bó Erastus á Masedonia, mwēn-ne ályāg á mbwóg e Esia, ádyēē ámpē mwá esónj é póndé.

²³ Enén póndé chēn dso mpuutéd ní ngine mbédé á Efesus tñngene Nzii e Sángú eché bad bēhídé’áá. ²⁴ Mod nhóg abédé bán Demetruse. Alúé’áá bwēm bé e’kii. Abelé’áá bwēm ábe bēnwāgēn bwēm é’ ndáb e dyób áde bēchagé’áá bán Atēmise. Mméné nsón nipiínádtáá ábe bad bé nsón nsyāj nime ríchábé ámin. ²⁵ Anlád ábē bad bé nsón áte ne bad ábe bómpe bebélé’áá ene ndín e nsón, álángé bó aá, “Amúē, nyébii nén bán nime syánē nhōn rísyáál ríhúú ne nímén nsón nime débeleé nén. ²⁶ Bóób-póó, nyébēn nyényine”, nyéwóge-’e chóm eche anén Paale ábeléé. Ahóbe nén aá myób nime bēbenlé mekáá méesaá myób ne abé dēn. Abelé-’e bad hiin ábe bédé á Efesus ne á mbwóg esyáál e Esia, bédúbpé bán mam nime áhóbéé méde mbále. ²⁷ Né-óó mbáa’ nén meé, nyongé eche syáné ébēb dñn. Saá-kaá nē dēmpen, mbáa’ meé kóōne ndáb e ndale e dyób, Atēmise chómpe éebáá dyam dé abelen ámpē. Bad béenyinné mó ámpē néē dyam, áde édíi-’áá bán adii dyób áde bad bé Esia bésyáál ne bad bé nkōjse bésyáál bēbenléé.”

²⁸ Ade ene ndun e mod éwógé nē bēnliij bwámbwam, bēbootéd-te abón bán, “Atēmise, dyób dé Efesus adé ngum tómaa myób mésyáál.” ²⁹ Mméné mpuutéd ménkonnéd dyad áte

* 19:9 Donje á kálag dé’só abádé nchoo bootya dyóm á ngāj ne póg e’ mbwembwe ápe ngāj éniin é’ ngukéí.

ásyāāl. Ene ndun e mod entōl Gayōse bō Aristakuse ábe bémbíd á Masēdonia ábe bōobe Paale bēnwōŋ. Bēntōmēn bō mehélé, békēēn bō á ndáb e mbom e bad bé dyad. ³⁰ Paale mwēn amboŋsēn ábíd ene ndun e mod á'sō, boŋ bad ábe bédúbpé Yesue bēnkēnkwenténné. ³¹ Nguse é bad ábe bēhōbpáá mbwóg ábe bōobe Paale bēwóó'áá, bōmpē bēnlōmē mó nlébtéd, ne mechángé nēn bán eékāgē' áá mōkag bad atyēem á'sō wēē beládné.

³² Ene pōndé, epuutéd émpē á mbom-tē. Donje á bad bēbōnē' áyāle dyam ahóg, ábíní'-é bēbōnē áyāle ádiníí, áyāle bō bad híin bēnkēmbíí' ké atōn áde áládé bō áhed. ³³ Ngáne edíí nēn bán Alesandaa mó bad bé Israel bēntōmēdtē á'sō, bad behóg belángé'áá mó bán mó atōngéné bad mekan áluméd áte. Héē Alesandaa álumtē ekáá áá bad belám ehōb. Ahedé'áá bad áluméd áte nēn áá saké bōobe ábē bad békás boŋ mpuuted mbō. ³⁴ Boŋ áde bad bēchéme nēn bán Alesandaa adíi mod a Israel, bō moosyāál bēmbootéd abón bán, "Atemise, dyōb dé Efesus adé ngum tómaa myōb mésyāāl." Bēmbōn nēn áyāle háwa ébe. ³⁵ Káōŋ ne á asóg, mod a mbwóg nhóg má ambéd bad áte. Anhōb áá, "A-baányan bé Efesus, moosyāál abíí áá dyad dé Efesus dōo ánoe ndáb e mekáne eche Atemise, eche syánē ndale e dyōb. Moosyāál abíí'-é áá ádén dyad dōo ánoe káōŋne aláá á ngəŋgú áde ábídé ámín. ³⁶ Ngáne nyé moosyāál nyébíí'-áá nēn bán modmod eéhēlē-se ahé nímén mekan nswaŋ, éeboó' é bán nyépeen mpongé ké nhóg. ³⁷ Ké nēngáne nyépééné ábén bad hén, bēéchibé chōmchōm á ndáb é myōb, bēéhóbe-é ádéd dyōb mekan mé mbēb áyál. ³⁸ Né-óó, nzé Demetruse ne ábē bad bé nsón bēwōŋné mod mehōb, bēbíí nēn bán e'pun é' kóte é'dé, bad bé mbwóg-ke bédé ábe békáadte. Béhele-se bēsómén ane mod áhed. ³⁹ Nzé-é chōm émpēe édé éche nyékoó' é ahéd né mbom ní bad bé dyad, mōs mēyālē, ngáne mbéndé ékalé. ⁴⁰ Nhōbe nēn áyāle dyam áde ábénlédé chíi, ngómena á Roma áhōb áá syánē depééné mpongé. Nzōm ké póg-ke eesáá echē débēléé nímén mpuuted rísyāāl. Nzōm e bwám ké póg-ke eesáá echē dehele débē bō áyāle nímén mpuuted." ⁴¹ Ade ámáá ahōb nē anláá bad áá mod téé asúe' áwe ndáb.

20

Paale akít á Masēdonia ne á Grikiá

¹ Ade mpuutéđ nímáá boŋ ekíde émad ahōo áte, Paale anlād bad ábe bédúbpé Yesue áte, ályōgtān bō ne e'yale ábe é'wéde bō nlem á abum. Ade ámáá bō alyōgtēn dōo áhídté, boŋ ákág á Masēdonia. ² Akagé'áá échē mbwóg, álāngé bad nkalaŋ híin mme nūwéde bō nlem á abum. Dōo ápédé á Akaya. ³ Andyé-é áhed á etūn e ngon élaán. Abōŋsánnáá áke á alonj á Siria, dōo ásoŋténé áá bad bé Israel bēhəgke mó áwúu mó. Héē áttíde áá móstūm ámbíd móbwē á Masēdonia. ⁴ Bad híin bēnwoón mó. Bēbédéē Sopataa, mwān awe Piiruse awē ámbíd á Beria, Aristakuse bō Sekundus ábe bémbíd á dyad á Tesalonika. Gayōse awē ámbíd á dyad á Debe, Timotie, ne Tikikuse bō Trofimus ábe bémbíd á mbwóg é Esia. ⁵ Abén bad bēnké á'sō, bésíné' sé á dyad á Troas. ⁶ Ade Ngande e Ewele é Ngēn étómé, sénsōl bōle á dyad á Filipi, boŋ ámbíd e e'pun étāan séntān bō á Troas.

Paale admténé áke á Troas

⁷ A Satedé ngukél,* sénladén áte hōm ahóg ádyé ndyééd áluméd edəŋge é Sáŋgú. Paale akānlé'áá bō póle. Akaláá akal ne akal, káōŋne melúde mé nkuu, ngáne edíí nēn bán antəŋgēn áke nēe bín é'sāngé. ⁸ Bēnchōd e'trukāŋ híin á toŋ ámín wēē sénladénné. ⁹ Kódemod póg ébédé echē bēchāgé'áá bán Yutikuse andyéé á wínde, e'chó é'kééné'áá mó mwātííđ tííđ ngáne e'chó bēmbēē mó á díí. Achabed áde Paale ánchabédte póle áte, dēnkāŋ ansól á e'chó-te bwāmbwam. Dōo ápódté á toŋ ámín á ndágke eláán, ahún á ndōob. Békíí'-áá mó atéd, bētānē amaá awé. ¹⁰ Paale ansūd á ndáb mín wē, akudén mó ámín boŋ áseb mó. Dōo álāngéé bad áá "Nyéétāgē áte, eewédeé, adíi adé á alonjé." ¹¹ Dōo Paale áttímé ámbíd á ndáb mín, ásāl ewele áte boŋ bōobe bad ábe bédúbpé Krístə bēdyāg. Bōbōo bēnkoód adyéé, bēkalé' póle káōŋ bín é'sáa, boŋ ákag. ¹² Bényāgēđ ene kódemod á ndáb áde mwēn ádíí alonjé. Abē bad bēmbē menyíngē bwāmbwam.

Paale bésyāngé á Troas, békít á Miletus

¹³ Sēmbé á'sō séssl á stíma-tē, sépōŋ á edíb é nkwe, séké á dyad á Asos. Awed dōo séntāngēnné Paale apém. Anhōb áá sébē á'sō áyāle nzii e dyad-tē chíó ánkéénné. ¹⁴ Ade átáné sé á dyad á Asos, sémpém mó á stíma-tē boŋ syāábōo sékág á dyad á Mitilene. ¹⁵ Sēhídté-áá hē boŋ nēe bín é'sāngé sékag káōŋ sépág á nkin ní dyad á Kios. Bín bán bésáá ámpē é'sāŋnéđ sé á nkin ní dyad á Samos, epun éche émbātēn sépág á nkin ní dyad á Miletus. ¹⁶ Paale antíí nēn áá sétóm dyad dé Efesus ámín ábel boŋ séebébté pōndé á mbwóg é Esia. Ahedé'áá áá mówāmsen ape á Jerusalem epun é Pentekos éđēhōb bán chíó épag áte.

Paale alyōgténé belyāged bé mwembé bé Efesus

* 20:7 Donje á kálag áhedé nēn bán: á epun é'só é sēndé.

¹⁷ Ade sépédé á dyad á Milētus, Paale anlóm nsəl wée belyáged bé mwembé bé Efesus, aá betán mó á Milētus. ¹⁸ Bépédé-’áá bon álāngē bó nén aá “Nyébēn nyébíi ngáne mbédé ne nyé bootya epun é’sō áde ísúmé mekuu á mbwóg e Esia. ¹⁹ Mbēnlé-’áá Sāngwéé ne asuded á yál ásyāal, nkudé ndutul ne mekəsgen áyale ahəge áde bad bé Israel béhəgkē-’áá me. ²⁰ Nyébēn nyébíi bán áde nkánlé-’áá nyé nkalaj ní bwām, ní’yāgtē-’ε nyé á nhéné, ne áwen mendáb, menkənkəndéte nyé dyamdjam áde déntāngēn nyé awōngēn. ²¹ Melemlem nēngáne ménsímmē bad bé Israel etúu áte nē dō-’áá ménsímmē bad ábe béesē bad bé Israel meé bétede ádāb ábel dé mbéb, bétimēn Dyōb, bédúbé-’ε awed Sāngwéé, Yesue. ²² Bəob-pəó, Edəádəŋ éche Esáá élúmtē me áte aá ntāngéné akē á Jerusalem, meebíi-’áá chōm éche ébenléd ne me áwed. ²³ Mbíi pēn nén meé dyad-té áde níkgkē Edəádəŋ éche Esáá émáá me etúu asím áte nén aá mbwóg ne ndutul bóo bésine me. ²⁴ Bon meetédeé ádem alonjé néē dyam, nhede meé nípid nímmē nsón á asóg, nímad-te nsón níme Sāngú Yesue ábágé me áte. Mímēn nsón nídii ákal nkalaj ní bwām tāngene nsimé níme Dyōb álúmtéé baányonj.

²⁵ “Mbédé áfínté echēn, nkánlé nyé nkalaj tāngene nkalēn ní Dyōb. Bəob-pəó mbíi nén meé nyé modmod nyéenyínné me ámpé. ²⁶ Né-’óó, nkoo-’nyé aláa chíi nén meé, nzé nyé mod ké ahéé abódé áde alonjé, nyébíi nén bán meésáá me áte, ²⁷ áyale nén dyamdjam déesáá áde níbáá nyé aláa tāngene mekan mésyāal níme Dyōb áfífidé aá mósóbl. ²⁸ Nyétédēn yál pónidé, nyénəne-’ε abem á bad áde Edəádəŋ éche Esáá ébánné áse echēn, bwām. Nyébē néē benən bé mbód ánon bad bé Dyōb. Ábelé nímmē mwembé níde nímmē, mbwiined ne kwééd echē Mwān awédé á awóg. ²⁹ Mbíi nén meé, nzé mmaá akē, bad bépé áfínté echēn melemlem nēngáne esob ésléé á abem á mbód. Béehidē-’áá áde béébébtéé nyé mwembé. ³⁰ Pónidé épé áde bad bébidé áfínté echēn dēn, bənəppé metóm, ábel bad ábe bédúbpé Yesue béhíde bó. ³¹ Né-’óó, nyétéd pónidé nyékamtan-ne nén bán ní’yāgté-’áá nyé moosyāal nkoo ne múte á etún é mwé nílāán á metake-té. ³² Bəob-pəó, nlyáge nyé á mekáá mé Dyōb meé mwēn ánonē nyé. Nkalaj níme nílāngé nyé tāngene nsimé ní Dyōb méwōngēn nyé. Nwóó ngine áwed nyé áte, mébē-’ε nyé nsimé níme Dyōb ákónhédé ábe bad. ³³ Menkənwōngé nlem áte áted mod sílva, ké’ε gól ké’ε mbóté. ³⁴ Nyébēn nyébíi bán nímmē mekáá mén móó mbánlé nsón bon nkud ngáb eche syáabe ábēm bad ábe sébelé-’áá nsón séchánné-’áá kéchéé éche séntōgnēnē. ³⁵ Nlúmté nyé á menzii mésyāal nén meé nyéwéd yál áte ábel nsón ngáne mbélé-’áá, ábel bon nyéwōngēn bad bé nkole, nyékamtan-ne e’yale ábe Sāngú Yesu ánhōbpé aá, ‘Edé nnam mod ábe tómaa ákob.’ ”

³⁶ Paale amaa-’áá ahób nē, bóobe ábē bad bébwóg mebóbónj békáne. ³⁷ Bó baásyāal béchý-’áá áde bóobóo béhéneé tál bésómne-’ε ályágtēn mó. ³⁸ Chōm éche émbud bó ndutul awóged ébédeé ahób áde Paale ánhōbpé aá béenyínné mó ámpé mbéd. Dóo békíi mó alyáged á stíma.

21

Paale akii á Jerusalem

¹ Sēnyágtēn bó sékē-’ε. Sēnsól á stíma. Sēnchabé edib ésebán sétyeeme hōmhōm kááj sépē á dyad á Kos. Néē bín é’sāngé, sémpé á dyad á Rodēs. Sēsýāngé-’áá hē, sékag á dyad á Patara. ² Awed dóo sétáné stíma echē ekag á Fonisia. Sésólé-’áá bon sébwōgkē’ eke. ³ Sémpé á abwóg á hōm áde sényínáá alonj á Saiprus áde áde á mendíb-te. Sēbamé dóo sésyógkē á mbəŋ sétimé á mbwóg e Siria. Sēnsúd á dyad á Tíre áyale áhed dóo stíma éntāngēnné nted asuded. ⁴ Sēntán donje á bad áwed ábe bédúbpé Yesue, sémbé-’ε ne bó áyale e’pun saámbé. Edəádəŋ éche Esáá ényāgēd bó béléáá Paale bán eékāg á Jerusalem. ⁵ Bon áde echəd pónidé émáá áte séntéde bó séké. Ábē bad bésýāal, ne ábab bebaád bóobe bán bēnyē sé alyáged kááj syáábóo sébíd á dyad-té, sépé á nkin mé edib. Syáábóo moosýāal sémbwóg mebóbónj, sékánne’. ⁶ Sēmaa-’áá akáne dóo syáábóo sélyágtēné, sésolé á stíma bon bó-’ε bétimé ámbíd á ndáb.

⁷ Sēnhidé á dyad á Tíre, sékéneé echəd eke á’sō, sépē á dyad á Tolēma. Ade sépédé áwed, sēnléld bad ábe bédúbpé Yesue, sédyēē-’ε ne bó epun ehóg. ⁸ Néē bín é’sāngé sēnhidé á Tolēma sékē á dyad á Kaisaria. Ade sépédé áwed sēnké á ndáb echē nkál-é nkalaj ní bwām nhóg awé béchágé-’áá bán Filibe, sédyēē áhed. Filibe abédé nhóg áfínté e bad saámbé ábe bēmpwēdté néē benwōngēne á mwembé ní Jerusalem. ⁹ Anchyáá bán bé bebaád bēniin ábe bēnkémbíi mwēnchóm. Béhbé-’áá mam níme níhúu ne Dyōb. ¹⁰ Ade sédíi áwed, dóo nkal é edəádəŋ nhóg awé béchágé-’áá bán Akabuse ábidé á mbwóg e Judeya bon ápe. ¹¹ Apedé-’áá wée sémbēē bon átedé ngás awé Paale, átdānē nímmē mekuu ne mekáá bon áhóbē aá, “Edəádəŋ éche Esáá éhóbé aá, nén dóo bad bé Israel bétádtē mod awe awóó anén ngás á Jerusalem, bēbē-’ε mó á mekáá mé bad ábe béesē bad bé Israel.” ¹² Ade séwógé nén, syáabe bad bēmpēe sēncháj Paale bán eékāg á Jerusalem. ¹³ Dóo Paale áhóbēé aá, “Cheé nyébéléé né,

nyéebii' é bán nze nyéehye' nyéhúnte me nlem á abum-ε? Saké átád me á Jerusalem dempen-ε é mbónséné, mbónséné ké awé, abele áde mbenlé Sánjú Yesue." ¹⁴ Sénkênhenlé mó nlem ahànjen á abum, né-òò sênchené sêhób bán, "Ebenled ngáne Dyöb átúidé."

¹⁵ Sëndycé á Kaisaria nguse é e'pun, dáo seládé yál bon sèkäg á Jerusalem. ¹⁶ Donje á bad ábe bédúbpé Yesue ábe bédidé á Kaisaria bómpé bènwoón sé. Bènkéen sé á ndáb e mod nhóg wée sèntəngənné adycé. Béchágé' á ane mod bán Naasine. Ambíd á dyad á Saiprus, abédé-'e nhóg awé anlyəg Krístəə adúbe.

Paale akil Jemse anyin

¹⁷ Ade sèpédé á Jerusalem, bad bé Krísto ábe bédé áwed bènkob sé nken ne menyinge. ¹⁸ Née bìn é'sàngé syáabe Paale sènke Jemse anyin. Belyégé bə mwembé bédédé áhed. ¹⁹ Paale anléléd bə. Ade amáá bə alaled, anhídé bə chóm ésyəál éche Dyöb ábelé áfinté e bad ábe beesé bad bé Israel mbwiined ne nsón míme mó Paale ábelé. ²⁰ Ade bémáá chóm éche Paale áhóbé awóg, bènken Dyöb. Dáo beláŋgəé Paale bán, "Mmōj enyíne' née mekan médíí á Jerusalem hén. E'kálé ne e'kálé é' bad bé Israel bédúbpé Dyöb bəəb. Béhíde-'e mbéndé e Mosee ne kán esyáál. ²¹ Beláŋgə-'e bə nén bán eyágte bad bé Israel bésyáál ábe bédé melon mémpé nén wé béhíde mbéndé e Mosee. Bán eláŋge bə wée béeyágé ábab bán, wée bééhíde-'e elem éche syáné. ²² Bétəŋgənə-'e awóg bán epedé. Chán-nō débənle bəəb? ²³ Né-òò, éhíd ngáne séláá' é we. Bad bédé hén bəniin ábe bémwédé melé mé Dyöb. ²⁴ Wéhíd bə nyáábəə nyéke á nwobe, ésabned-te bə kéchéé éche béhédné bə. Ene pónde dáo béhele békəən nló. Nén débəl moosyáál ábíí aá dyam ké áhéé áde béhóbé wé á yál déesaa mbále. Bébíí-'e bán mmōj ámpé ebele mekan ngáne mbéndé éche Mosee éhedeé. ²⁵ Bon pen sélómme bad ábe beesé bad bé Israel ábe bédúbpé Krístəə kálag nén bán béedyag ndyéed eché hébágé myöb mémpéé née mende, béemwäg mekií, béedyag nyam éche beesinné nkəŋ, béekəbe-'e mesón." ²⁶ Né-òò, née bìn é'sàngé Paale antéd ábē bad, bəəbə béké á nwobe. Dáo ásolé á Ndáb-e-Dyöb, áhób e'pun é'təŋ nwobe mətédte bə. Ambíd enə-'e dáo bēbéé mende á nló míme bə mod-té.

Békóbé Paale

²⁷ Ade e'pun saámbe bə nwobe é'kwógé ape á asóg, dáo nguse é bad bé Israel ábe bémbíđ a mbwóg e Esia bényíné Paale á Ndáb-e-Dyöb. Héé bépééné mpuutéđ bon bésilé bad áte, békóbé Paale. ²⁸ Bémbootéd abón bán, "A-bad bé Israel nyéhyag sé hén-ee! Anén mod mó akag hóm-té áyágté bad aá bad bé Israel, mbéndé éche Mosee, bəəbe Ndáb-e-Dyöb, béesaa chómchóm. Ké bəəb dən apééné donje á bad ábe beesé bad bé Israel á Ndáb-e-Dyöb-te, nē ábélé-'e enən ndáb e Dyöb eesaa' é ámpé." ²⁹ (Chóm éche énkəŋ bon béhóbé nē édíí áyale bényín Trofímuse, mod a dyad dé Efesus bə Paal bəwóó á dyad-té. Né-òò, bənwəmtən nən bán Paale asónlé mó á Ndáb-e-Dyöb.)

³⁰ Dyad ásyáál dempuutéđ áte, bad bésyáál bédíd áwed bēhé Paale abum ámín, bédolé mó kəŋ bényíné mó á Ndáb-e-Dyöb. Abwəg-ábwəg bédíđ-pé ekob é Ndáb-e-Dyöb. ³¹ Ade ábē bad bēhedé Paale awúu nē, dáo bad behóg békíí mod ambáá á sánze a Roma aláa bán mpuutéđ rídé dyad á Jerusalem áte ásyáál. ³² Abwəg-ábwəg mod ambáá á sánze eebéteé pónde. Ampwéd sánze émbáá ne esad ásyəgnéd bə á dyad té wée bad bənkaánné. Bad bényíné-'aá ahúene sánze dáo bésógé Paale abəmted. ³³ Dáo mod ambáá á sánze asídé wée Paale ábédé akób mó, áhób aá béhaan mó bengəbəngəbē bēbe. Héé ásedteé aáken, "Nzé-módé nén? Cheé ábélé?" ³⁴ Bad bémbootéd abón. Baahóg béhóbé échén, ábinií béhóbé échinií. Mpuutéđ ríbdé nyaa eche mod ambáá á sánze énkénhenlé chóm éche ékóó abenled áhed áte. Né-òò, anláá ábē bad aá békəen Paale á ndáb e meláá. ³⁵ Bènkéen mó kəŋ bépéen mó wée mbwóg ébédé á mmwe rí ndáb e meláá. Bon áde bépédé ásl, bémpeem mó ámín pemén áyale amute demmäd ayəg. ³⁶ Abē bad bésyáál béhíde'áá bə ámbíd, bēbōné bán, "Béwúu mó!"

Paale alúmté áte aá móəkwedéé nkáá

³⁷ Ade béhóbé bán békəene Paale á ndáb e meláá, dáo áləŋgəé mod ambáá á sánze nén aá mówóó mwā dyam áláa mó. Dáo ane mod a mbáá á sánze áhóbéé aá, "Nédé ehóbé ehób é Grikia? ³⁸ Nédé saké wé edé ane mod a Egipto awé ampé hén pónde póg bon ábootéd mpuutéđ. Anléd e'kálé é sánze é'niin, bad bé ewúen, ákəēn bə á ehyáŋge." ³⁹ Héé Paale áləŋgəé mó aá, "Ndíi mod a Israel awé abídé á dyad á Tasus á mbwóg e Silisia. Mod awé abídé á dyad áde áde etógnén. Són émwé ríláa ábén bad akan." ⁴⁰ Mod ambáá á sánze ambé mó kunze aá áhób akan. Né-òò, Paale antyéém á'sō é' ndáb, alúmed ekáá, ekíde énhəə baámni! Dáo ábóótédé bə akalən á ehób é Hibru.

22

¹ "A-besán ne baányan ábēm, nyéwóglən me. Nhede nyé alúmed áte nén meé meékwedéé nkáá." ² Awóg áde bəwógé née Paale áhóbne bə ehób é Hibru, bəntōŋ metúu atále áte. Héé

Paale ákagké á'sò áhòbè aá, ³ "Ndií mod a Israel. Béchyáá me á dyad á Tasus á mbwóg e Silisia, bonj á dyad á Jerusalem hén dso ríkwógé. Mbédé mwàn a esukéle awè Gamalia. Awe mekáá dso rítóó mekan mé mbéndé níme ábèd betaa béhídé'áá ayóge. Mémpè mbenláá Dyòb ne kán esyaál melemlem ngáne nyémpè nyébenléé mó. ⁴ Bad ábe béhídé'áá Nzii é Krísto menhé bó á meséb, kááj donje áwäg. Nkóbé'áá bebaád ne baachóm ríhäg-ke bó á mbwóg. ⁵ Prise ambáambáa ne káánsel e bad bémbáá esyaál béhele béfid me mbónj bán mbále chóó ríkaléé. Menkob kálag áwáb echè béténlé bänned bé Israel ábe bédé á dyad á Damaskós. Né-óó, menké áwed ákób ábè bad, áhanj bó, ápen-ne bó ámbíd á Jerusalem ábel békósgen bó.

*Paale áhóbé ngáne ámwéde Yesue adube
(Mbel 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ "Ade ríkgké, néé nípedé benben ne dyad á Damaskós, emwédmwéd é ngíne émbid ámin táléd, épèn me yál esyaál. Nén dèmbenléd dyam kad é' míte. ⁷ Dso ríhúné á ndoob bonj ríwógé ehób élanje me aá 'A-Sool, á-Sool, chee ékás bonj étagte me?' ⁸ Dso rísedteé mó meé ken 'Nzéé édíí A-Sánj?' Bonj áhóbè aá, 'Me-éé ndé Yesue á Nazaret awè étagteé, awè éhéde á meséb.' ⁹ Bad ábe syáábso sébédé bényín echè emwédmwéd bonj bénkénwógké ehób éche mod awè áhóbé'áá awém. ¹⁰ Dso rísedteé meé, 'A-Sánj chee rítánjéné ábel?' Dso Sánjwéé álanjeé me aá, 'Hidé áse ékag á dyad té á Damaskós. Nzé epedé áwed bélaá we chóm esyaál éche Dyòb átíidé aá ébel.' ¹¹ Echè emwédmwéd é ngíne émbél meéhele'áá anyínen. Né-óó, bad ábe syáábso sébédé bénchā me á ekáá békēen me á dyad té á Damaskós.

¹² "Mod abédé á Damaskós awè béchágé'áá bán Ananiase. Abédeé mod awè abénlé'áá Dyòb, áhíde-é mbéndé éche syáné bad bé Israel. Anwòb edúbé bwámbwam áfínté e bad bé Israel ábe bédé á Damaskós. ¹³ Ananiase ampè awém, atyéém me á nkag, bonj áhóbè aá, 'A-mwánned Sool, bootéd anyínen ámpè.' Ábwóg-ábwóg membootéd anyínen ámpè, rínoné-é mó. ¹⁴ Anhób aá, 'Dyòb áde ábèd betaa ápwéde we ábíí níme ntíí, anyín awè mbáledé awè ábele mekan níme mé tánjéné, áwóg-ke ane mbáledé ehób á nsal. ¹⁵ Wé-éé wébidé mó mbónj aláa bad bésyaál chóm éche ényíné ne éche éwógé. ¹⁶ Bóob-póó, chee-óó ésinéé? Pádé áse, ékwenten wéé Yesue mó adé we Sánjwéé bédusen we. Nén débél Dyòb déwobé nímónj mbéb.'

*Paale ad Dyòb álómé mó wée
bad ábe béesè bad bé Israel*

¹⁷ "Mentím ámbíd á Jerusalem. Ade ríkánnéé á Ndáb-e-Dyòb mennýín ndóg. ¹⁸ A ndóg-te wé mennýín Sánjwéé. Anláá me aá, 'Belé mehélé éwamsen ahíde á Jerusalem áyale bad ábe bédé á Jerusalem hén béekobpé chóm éche wéhòbpé tánjene me.' ¹⁹ Dso me-é ríkwentanné Sánjwéé nén meé, 'A-Sánj ábén bad bébíí bwám nén bán nkagé'áá á ndáb é mekáne ríkóbé, ríwanné-é bad ábe bédúbpé wé. ²⁰ A pónde éche béwúé'é Stefanuse awè áhóbé'áá mam tánjene we, mmén membé áhed, ríkwentén meé béwúú mó, me-áá menwálé nkobe níme bad ábe bénwúú mó.' ²¹ Dso Sánjwéé álanjeé me aá, 'Kág, áyále mēlóm we nchabnede, wéé bad ábe béesè bad bé Israel.'

²² Ábè bad bémbé béwóglán Paale káájne á pónde éche átúbé díñ aá mókag wéé bad ábe béesè bad bé Israel. Hé dso ábè bad bébóótédé abón bán "Nyémaden mó! Nyéwúú mó! Eékwognedeé ábè á alongé." ²³ Béboné'áá bépebté mbóté ámin, bépumté-é ebumbú ámin. ²⁴ Héé mod ambáá á sánze álanjeé éche sánze aá bétéd Paale békēen mó á ndáb e meláá. Anláá-é bó aá béswádted mó e'tanjú ábel bonj áhób nzoem echè ekás bonj bad bé Israel bétógké mó. ²⁵ Bonj áde béháá mó ábel béswádted mó e'tanjú, dso Paale ásedteé sánze echè embé mó benben aáken, "Mbéndé ebagé kunze nén bán béswádted mod awè mbéndé e Roma ébélé mó mod a Roma e'tanjú áde béekáadté mó-ye?" ²⁶ Ade ene sánze éwógé nē, anké wéé mod ambáá á sánze ásedté mó aáken, "Chee we-we ébeleé? Ane mod adíí mod a Roma." ²⁷ Dso ane mod ambáá á sánze ákíí wéé Paale bonj ásedté mó aáken, "Láá me, mod a Roma móó édíí-ye?" Dso Paale ákwentanné aá, "Éé." ²⁸ Héé mod ambáá á sánze áhóbéé aá, "Nsábpé nkúú ní mone bonj ngómenaa a Roma ákwentén aá mbè mod a Roma." Dso Paale áhóbéé aá, "Me pen ndé mod a Roma se á nchyaátén." ²⁹ Ade bad ábe béhéde'áá Paale awanen béwógé nē, ábwóg-ábwóg bēntédé mó, bésíde ámbíd. Mbwóg ménkób ane mod ambáá á sánze áde ádíbté nén aá Paale adíí mod a Roma aá móhēde-é mó á mehanj áde mónkéntánjéné.

Paale atyéémé á nkáásé á'sò é' káánsel

³⁰ Mod ambáá á sánze ahédé'áá akonj dé ahéd áte ásonjten chóm éche bad bé Israel béhóbé bán Paale ábelé. Né-óó, néé bín é'sánjé, anhób aá béhúd Paale bengobéngóbé á mekáá, anlábé-é beprise bémbáá ne káánsel esyaál aá bóbso békób mbom. Dso átédé Paale bonj áfíidé mó á'sò ábáb.

23

¹ Paale annõn ábê bad bé káánsel á míd mé mbòm, bonj áhõbê aá “A-baányan, kóõne e’chii, nlem nísáá me á abum bwámbwam nyaa echê ádém alonjé ádíí á’sõ é’ Dyõb.” ² Hêe prise ambáábáa, Ananiase, álánjé bad ábe bébédé benben ne Paale aá bébòm mó abén á nsl. ³ Dõo Paale áhõbêe aá, “Dyõb ámpê débòm wê. Ehõhó é chõm chên! Edyêê hê ebendlad mbéndé ákád me, bonj ké nê, mmõn ebõõ’ mbéndé ahõb áde ehõbê wêé bébòm me.” ⁴ Hêe bad ábe bémbê benben ne Paale belánjée mó nén bán, “Esyõá’ prise ambáábáa a Dyõb.” ⁵ Paale ankwentén bó nén aá, “A-baányan, menkembíí’ é meé mó adé prise ambáábáa. Eyale e Dyõb ehõbêe aá, ‘Mod eetãnjeneé mod awê akamlan bad mekan mé mbéb ahõb áyál.’”

⁶ Ade Paale anyiné aá átínté e echon é bad éche ébédé áhed, baahõg bédé bad bé epepé é Sadusia ábiníí’-é bédé bad bé epepé é Farisia, anchógé ehõb aláá bad bé káánsel aá, “A-baányan, ndíi mod a epepé é Farisia mbé’-é mwán a mod a epepé é Farisia. Ndé á nkáásé hén áyále nén nsumé nlem nén meé bad ábe béwédé bépuú ámpê.” ⁷ Ahõb áde áhõbê nê, bad bé epepé é Farisia ne bé epepé é Sadusia bémbootéd aselen. Echon é bad éche ébédé áhed ênkabén áte. ⁸ (Nén dêmberléd áyále bad bé epepé é Sadusia béndútê nén bán nzé mod awédé eépuudéé ámpê, bédúbé bán ángel éesaá, bédúbé’-é nén bán e’daádãnjé beesáa. Bonj Befarisia pen béndútê bán nímén metõn mésyáál meláán médé.) ⁹ Ehõb émbê échágkê ábê bad ngine ngine dõo donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bémbê a epepé é Befarisia betyéémé ámín, bébootéd abõn ngine ngine bán, “Séenyinnéé anén mod awusé ké ahõg. Kapõg né edaádãnjé ké’ ángel ekoó mó dyam aláa!” ¹⁰ Mmê mpentén ménchãgê nyaa echê nlem rihúné’áá ane mod ambáá a sánze aá béhele bényáb Paale áte. Né-õõ, anláá éche sánze aá béke á amute-tê wê, béhúd Paale á mekáá nime ábê bad bonj békeken mó á ndáb e meláá.

¹¹ Mmê nkuu dên, Sãngwéé antyéem Paale á nkæg, aláá mó aá, “Weebáá’, ngáne ébidé me mbõnj á Jerusalem, wêbíd me mbõnj ámpê á Roma.”

Béhágkê Paale

¹² Néé bín é’sãnjé mbwembwê, nguse é bad bé Israel bémbõm bébel ntíi, bémwê melê nén bán béedyáá chõmchõm, béemwáá’-aá chõmchõm kóõn ne béwúú Paale. ¹³ Bó bad ábe bembel nímén ntíi béntóm móom méniiin. ¹⁴ Dõo bekíi wêé beprise bémbáá ne belyáged bé dyad bonj belánjée bó nén bán, “Sémwédé melê ne amwé dên nén bán séeháá chõmchõm á nsl kóõn né séwúú Paale. ¹⁵ Né-õõ, nyáabe bad bé káánsel nyélóme mod ambáá a sánze a bad bé Roma nsl nén bán ápiined nyé Paale. Nyébãmtan nén bán nyékoo’ mam mémpêe áhed áte áyál echê. Bonj sé pen séébe mbonjén áwúu mó adêhõb aá mópag hén.” ¹⁶ Bonj Paale mwányan a mmwaad mwán anwõg ntíi nime bébélê áwúu Paale. Né-õõ, ankê á ndáb e meláá áke aláá mó. ¹⁷ Dõo Paale áchãgêe sánze póg bonj álánjée chõ áa, “Keenê’ enén kódemod wêe mod ambáá a sánze awóó dyam aláa mó.” ¹⁸ Hêe ene sánze étédé ene kódemod bonj ákeenê mó wêe mod ambáá a sánze. Hêe ene sánze élanjéé mod a mbáá a sánze aá, “Paale awé adé á mbwõg mó achágé me aá nipeen enén kódemod áwõnj áyále enén kódemod ewóó dyam aláa wê.” ¹⁹ Dõo ane mod ambáá a sánze áchãngé mó á ekáá bonj ásidnãd mó á nkæg ásedté mó aá “Cheé éhedéé me aláa?” ²⁰ Dõo ene kódemod élanjéé mó aá, “Bad bémbáá bé Israel betífidé nén bán beláá wê bán épeen Paale á’sõ é’ káánsel, ne mbãmtan nén bán káánsel ehede mam mémpêe atõnj dé áhed áte tãnjene Paale. ²¹ Bonj weewõglán bó áyále bad bédé tómaa móom méniiin ábe bésoóm ásin mó. Bémwédé melê nén bán béedyáá chõmchõm béemwáá’-aá chõmchõm kóõn né béwúú mó. Bémáá abõnjen, bésine’-é chõm éche wêhõpê.” ²² Dõo ane mod ambáá a sánze álánjéé mó aá, “Weelánjé modmod wêé mólãnjé me ádén dyam.” Amaa’-aá ahõb nê dõo álánjé ene kódemod aá ákag.

Békééné Paale wêe nkamlene, Feligse

²³ Dõo ane mod ambáá a sánze áchénlê éche sánze émbáá émpêe ébe bonj álánjée bó nén aá, “Nyétéd mbwõkel é sánze ébe, nyébonjen chõ áke á Kaisaria nchoo ne sánze móom saámbe éche ékeene hõse ne mbwõkel é sánze ébe éche éwanne mekonj. Nyáábõ nyébonjen nyéhíde dyam ngõnj abog nkuu. ²⁴ Nyéhede’-é Paale hõse eche ékeén mó. Nyélyáged mó nyépeen mó wêe nkamlene Feligse éebãan dyam dé mbéb ábenlédé mó.” ²⁵ Bédékê antel kálag eche bénwálêê echê ehõbê nén aá,

²⁶ “Me, Kladios Lisiasse me-éé ntenle wê, nkamlene a edúbé ambáá, Feligse. Nlênté wê. ²⁷ Bad bé Israel bénkõb anén mod béhedé’-é mó awúu. Nsõnténé’-aá meé adíi mod a Roma, dõo syáabe échém sánze sékíi mó ahúd áwab mekáá. ²⁸ Nhédé’áá meé mbíi chõm éche béhõbê bán abelê. Né-õõ, menkeén mó á káánsel. ²⁹ Nhede áte nnyiné nén meé eébeleé dyam áde álúmte nén bán atãnjéneé awé ké’ é atãnjéneé áke á mbwõg. Mam mésyáál nime béhõbê bán abelê médíi mam nime ménone échab mbéndé. ³⁰ Belánjée’-aá me bán bad bé Israel béhãgke mó áwúu mó, dõo rílóme mó áwõnj ábwõg-ábwõg. Nlãnjé’-é bad ábe béhíde mó mekuu meé, béhye beláa wê chõm éche béhõbê bán abelê.”

³¹ Eché sánze émbël ngáne bēnlāā' é bō bán bēbel. Bēntēd Paale békēēn mō nkūu ne nkūu káōŋ bēpēēn mō á dyad á Antipatris. ³² Nēē bīn é'sánggē, sánze éche ekéénáá mekuu éntīm ámbíd á ndáb e meláá, bētēdē sánze éche ekééné' áá hōse ákēen Paale. ³³ Bēnkēēn mō á dyad á Kaisaria. Ade bēpédé bēmbē nkamlēne ene kálag bēbē-é Paale áwe mekáá. ³⁴ Ade ane nkamlēne áláá ene kálag anseédé Paale áaken mbwóg ehéé ábídí. Ade asónyéne áá Paale ábídí á mbwóg e Silisia, ³⁵ anhōb áá, "Mēwóg kéchéé éche éwóó ahōb nzé bad ábe bēhíde we mekuu bēpédé." Héē álanggē sánze áá békēēn Paale á ndáb e kāŋ eche kāŋ Herōde ánlōŋgē, bēnōne-é mō áhed.

24

Paale atyéémé á nkáásé á'sō wēē Feligse

¹ Ámbíd e e'pun é'táan, príse ámbáábáá Ananiase, ankē á Kaisaria nchoo ne donje á bad bēmbáá bé dyad ne mod á mbéndé nhóg awē bēchágé' áá bán Tetuluse. Bēmpē á'sō wēē nkamlēne Feligse, bēhōb mekan nīme bēhōbē bán Paale ábelé. ² Dōo bēchágé Tetuluse boŋ ábootéd Paale mekan ahōb á yāl, áá, "A-nkamlēn Feligse, we awē edúbé échábé ámīn. Debyéé áde ébenladté ákamlēn ápéénédé syānē nsaj á etūn é pōndé. Ebelé-é nħāŋlēn ħiīn nīme nīpéénē mboŋ áwēd alon-tē. ³ Sékóbé-é nē hōm ásyāāl ne pōndé ésyāāl. Sēságnan-ne we bwāmbwam. ⁴ Meēhedēē nēn meé nībud we pōndé ábēbed boŋ pen ndáó achāj nēn meé ébenled áboŋ e'boŋ bé nlēm, éhē sé mwá etál, éwóglēn mwá dyam awē séwóó ahōb. ⁵ Sēnyīné nēn bán anēn mod adé ekun é mbéb áftntē e bad. Apēnéne epuutéd áftntē e bad bé Israel nkōŋsé áte rīsyāāl, adé-é nlyáged nhóg a epepé e Naazarin. ⁶ Aponé edúbé é ndáb e Dyōb asuded, dōo sékóbé mō. * ⁸ Nzé esēdté mō, mekan nīme áláā' é we mmōŋ wēnyīn nēn weé chōm éche séhōbē édé mbále." ⁹ Bad bé Israel ábe bēmbé áhed, bōmpē bēnsāl áte bēhōb bán mekan nīme Tetuluse áhōbēé médé mbále.

Paale akáádé nkáá á'sō wēē Feligse

¹⁰ Héē dōo nkamlēne, Feligse ábágé Paale etál áá áhōb akan, boŋ Paale ábootéd ahōb áá, "A-sāŋ, mbīī nēn meé ekékáād nkáásé á alon tē hēn á etūn é pōndé, né-óó ndé menyīnge ákáá nīmēm nkáá áwōŋ e'sō. ¹¹ Nzé ehēdē áte, mmōŋ wēnyīn nēn weé éetómēē dyōm dé e'pun ne e'be áde rīkī á Jerusalem ábe Dyōb edúbé. ¹² Ké epun bad bé Israel bēetánéé nēē sé mod sépēntanné á Ndáb-e-Dyōb, bēetāne-áá nēē nīpuutadté bad, ken á ndáb e mekáne ké'ε kéhéé á dyad tē. ¹³ Bēéwóó'ε chōmchōm éche éluṁte nēn bán mam nīme bēhōbē bán mbelé médé mbále. ¹⁴ Boŋ nkwentan pen nēn meé, mbēnle Dyōb áde ábēd betaa bēbēnlé áá, ahíd áde rīhídeé Nzii eché etāŋgēné. Ndúbpé káōŋne mam mésyāāl nīme métenlédé á mbéndé e Mosee ne á kálag é bekal bé' dásāŋ. ¹⁵ Mémpē nsumé nlēm ne Dyōb melemlem nēē ábēn bad bēn ámpē, nēn meé bad bēsyāāl bēpuú, bé bwām ne bé mbéb. ¹⁶ Nē dō-áá ákáó boŋ rīwané áte pōndé ésyāāl ábel boŋ nlēm rīsāj me á abum á'sō é' Dyōb né á'sō é baānyōŋ. ¹⁷ Mensyāg áke á Jerusalem nguse é mwē, né-óó menkē áwēd áwānled ábēm bad mwá mōné ne ábe Dyōb mēnde. ¹⁸ Ade rīhídeé nīmēm mekan ámbíd, dōo ábēn bad bētáné me á Ndáb-e-Dyōb, áde nīmáá mekūm né nwobe amad. Ndun e mod eebédéé áhed, mpuutéd-te ménkēmbáá. ¹⁹ Boŋ bad bé Israel bēhédéé áhed ábe bēmbíd á mbwóg e Asia. Ké bad bēbágé' áá bēpág áwōŋ áláá we dyam áde nībélé né bōo bēntāŋgēn ape, nzé émbē nēn bán membēl dyam. ²⁰ Ké'ε ábēn bad ábe bédé hēn, bēn bēláá we dyam dé mbéb áde mēmbēnlé áde bēnkáádtē nīmēm nkáá á'sō é' káansel, ²¹ éetómēē dyam ahōg áde mēmbēnlé. Menchágéd ehōb nēn meé 'Békáadte me ħiī nēn áyāle ndúbpé nēn meé bad ábe bēwédé bēpuú.' "

²² Feligse abédéē mod awē ammād Nzii e mbále asōŋtēn. Dō-áá áhúdé nkáásé áse. Anláá bō áá, "Nzé nkamlēne Lisiase apedé, dōo mébíbdēdtē nīmēm nkáá mbaku." ²³ Hé-áá álanggē sánze e mbáá eché enōné' áá Paale áá áted Paale, ábē ánōne mō. Áá, boŋ pen ábe mō mwá kunze áhé-é etál nēn besón áá Paale bēhyenad mō kéchéé éche átōgné.

Paale atyéémé á'sō wēē Feligse bō Drusilia

²⁴ Nguse é e'pun ámbíd enē, Feligse ampeēn mwaád Drusilia. Drusilia abédéē mwān á Israel. Feligse anlóm Paale achōg, áwóglēn nkalan nīme Paale álanggē mō tāŋŋene adúbe á Yesu Krístā. ²⁵ Paale abootédé-áá mō akale, álanggē mō ngáne mod átāŋgēné ábe á bwām awále, ngáne mod átāŋgēné yāl achāō bwām, ne Epun é nkáá eche éhúé'. Dōo mbwóg rīkóbé Feligse. Héē áhōbēé áá "Sébé ekag bōob. Nzé nkudé etál ámpē mēchēlé we." ²⁶ Mewēmten mébédé mō ámpē áá Paale ábe mō mwá mōné ámbíd-ámbíd, nēn dēmbēl álómé' áá mō achōg pōndé tē ákanlé mō.

²⁷ Nēn dēmbēnléd áyale mwē nībe, dōo Pokus Festuse átedé etál éche Feligse nēē nkamlēne. Ngáne Feligse áhédé' áá áá bad bé Israel bēwógen mō bwām, antedé Paale á mbwóg.

* **24:6** Donje á kálag dé'sō ébádé nchoo 6b-8a: Sēntīl bán sékádte mō ngáne echēd mbéndé éhōbēé. 7 Boŋ mod ámbáá á sánze, Lisiase, ámpé ákōbēn sé mō ne epame. 8 Dōo Lisiase áhōbēé áá bad ábe bēwógné mō dyam bēpe áwōŋ e'sō.

25

Paale aá Kaisere múmú akáad mǎ

¹ Festuse ampɛ á mbwǒg e Kaisaria átéd atii dé nkamlɛn. E'pun é'láán ámbíd enê, ámbíd á mbwǒg e Kaisaria ákɛ á Jerusalem. ² A Jerusalem wê, beprɛse bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bénláá Festuse mekan níme béhóbé bán Paale abelé. Bénchǎŋ Festuse ³ bán áwǒŋgen bó ábel bépeɛn Paale á Jerusalem. Bénláá mǎ nê áyǎle bénhǎg áwúú mǎ á nzii. ⁴ Festuse antimtén bó aá, "Paale adé á mbwǒg á Kaisaria, mmén-ne mǔtím ámbíd áwed mwǎmpín mǎ pǒndé. ⁵ Né-ǎǎ, nzé édé nén bán Paale abelé dyaɛ dé mbéɛ, ábɛn bad bémbáá béhíd mɛ á Kaisaria, bésǎmɛn mǎ."

⁶ Festuse andyɛé á Jerusalem ámpɛ dyaɛ e'pun waam ké'e dyǒm boŋ átime' á Kaisaria. Néɛ bín é'sǎngé, andyɛé ásé ákáad nkáá. Anhób aá bépeɛn Paale á kóte. ⁷ Ade bépéɛn Paale, bad bé Israel ábe bémbíd á Jerusalem béntyɛɛm mǎ benben bébootéd e'bébtéd é' mekan ahób, ábe béhóbé bán abelé, boŋ bénkénhɛnlé alúmed nén bán akoó nímé mekan abel. ⁸ Paale anhób áa mekan níme béhóbéé mǎ áyál méesaá mbále. Anhób aá, "Meébeleé dyaɛdyaɛ áde alúmed bán ntǎŋgen mbéndé e bad bé Israel, ké'e Ndáb-e-Dyǒb ké'e Kaisere á Roma." ⁹ Festuse ahedé'áá aá mǎkud dín á bwám á'só é' bad bé Israel. Né-ǎǎ, ansedéd Paale aá, "Ebǒŋsɛné ake á Jerusalem ábel nén ríkáad wɛ áwed tǎŋgene nímén mam níme béhóbéé wɛ á yǎl-e?" ¹⁰ Paale anhób aá, "A kóte eche Kaisere á Roma dóó ntýyéémé nén, áhed dó'-aá bétǎŋgéné mɛ akáad. Meébeleé bad bé Israel dyaɛ dé mbéɛ ké' ahóg, mmǒn ámpɛ ebí' nê bwám. ¹¹ Nzé édé nén bán mbóó mbéndé eché ekwǒgnédé mbakú e kwééd, né nkwǎnténé awé. Boŋ nzé édé nén bán mam níme béhóbéé mɛ áyál méesaá mbále, né modmod eewóó'ɛ kunze ábe mɛ áwab mekáá. Né-ǎǎ, nhǒbe nén meé Kaisere múmú akáad mɛ." ¹² Dóó Festuse álǎŋténé nló ne ábɛ bad ábe bélébé mǎ, boŋ ákwɛntán aá, "Ngáne émáá ahób wɛ Kaisere mǎóskáad wɛ, etǎŋgéné ake wɛé Kaisere."

Festuse alúmté kǎŋ Agripa nkáa níme Paale áte

¹³ Nguse é e'pun ámbíd enê, kǎŋ Agripa bó Benise, bémpɛ á Kaisaria ákob Festuse nken. ¹⁴ Ade bémadé áwed nguse é e'pun, Festuse anlúmed kǎŋ Agripa ehób éche Paale áte. Anláá mǎ aá, "Mod adé hén awé Feligse ánchenéé á mbwǒg. ¹⁵ Ade nípédé'-e á Jerusalem, beprɛse bémbáá bé Israel ne bad bémbáá bé dyad bénhǒb mam níme béhóbé bán abelé, béchǎŋ-e mɛ bán nkwid mǎ nkáá. ¹⁶ Boŋ mɛ'-e menláá bó meé bad bé Roma béwóó elem nén, béhehléé-se bébídidé mbakú nén bán mod akwedé nkáá, ésebán asébpɛ akáadé níme nkáá á'só wɛɛ bad ábe bésǎmné mǎ. Bétǎŋgéné mǎ etál ábe ákáa níme nkáá. ¹⁷ Né-ǎǎ, áde bépédé hén, menkémbebédte pǒndé. Néɛ bín é'sǎngé sǎŋgén, mendyɛé ásé á kóte nhǒb-pe meé bépeɛn mǎ. ¹⁸ Bad ábe bésǎmné mǎ béntyɛɛm ámín áhób mam níme ábélé, boŋ bénkénhóbpe bán abelé dyaɛ dé mbéɛ ké' ahóg áde ménwém̄tɛnné meé béhǒb bán abelé. ¹⁹ Ehób ésyǎál éhédeɛ nswan níme bénwǒŋgɛ ne Paale tǎŋgene adúbe ádáb ne dín á mod nhóg awé béchǎgɛ bán Yesue awé amaá awé boŋ Paale ahóbe aá adé á alongé. ²⁰ Menkénkongé abii ngáne nǎhláá-se nǎhéd nímén mekan áte, né-ǎǎ, mensedéd Paale nzé ádǎŋ ake á Jerusalem ábel boŋ békáad mǎ áwed tǎŋgene mekan níme béhóbé bán abelé. ²¹ Boŋ Paale anhób aá béhɛ bébane mǎ á mbwǒg kǎŋŋ ne á pǒndé eche Kaisere ábídédte níme nkáá mbakú. Né-ǎǎ, menhób meé sǎnze ébɛ énoɛne mǎ kǎŋŋ ne á pǒndé eche mǎlǒmmé mǎ wɛ Kaisere." ²² Héɛ kǎŋ Agripa álǎŋgɛé Festuse aá, "Mmén médǎŋ anén mod awóglɛn." Festuse antimtén mǎ aá, "Wɛwǒglɛn mǎ chǎn."

²³ Néɛ bín é'sǎngé, Agripa bó mwǎnyan Benise bémpɛ ne edúbé ésyǎál ne esimo. Bénsál á ndáb eche mbwǒg éladné'áá nchoo ne sǎnze é mbáámbáa ne bad bémbáá bé dyad. Festuse anhób aá béké bétéd Paale bépeɛn mǎ. ²⁴ Dóó Festuse áhóbéé aá, "A-kǎŋ Agripa ne bad bésyǎál ábe syǎábǎó sédɛ hén. Anén mod awé nyényinéé hén nén, adii mod awé bad bé Israel, ábe bédé wɛn ne ábe bédé á Jerusalem bépéɛné ehób áwɛm bán ábele mekan mé mbéɛ. Béhǎg e'saad nén bán eetǎŋgenéé abé á alongé. ²⁵ Boŋ mmén meenyinéé dyaɛdyaɛ áde anén mod ábélé áde átǎŋgéné kwééd. Ngáne edíi'-aá bán mwɛn-éé anhób aá Kaisere mwɛn-éé ákáad níme nkáá, né-ǎǎ, nhǒbé meé mǎlǒm mǎ áwed. ²⁶ Ké nê, meekoo'ɛ dyaɛ awóŋ áde mǎteléé Kaisere áyál eché. Né-ǎǎ, mpéɛné mǎ hén á'só é' bad, bwám bwam á'só ábǒŋ, a-kǎŋ Agripa, ábel boŋ nzé mmaá éche ehób ahed áte, nǎwǒŋ chǒm éche métenlé. ²⁷ Áyǎle nén éebáá bwám mɛ álǒm mod á mbwǒg ésebán nlúmtɛ áte bwám dyaɛ áde ákóó abel."

26

Paale akáadé níme nkáa á'só wɛé kǎŋ Agripa

¹ Dóó kǎŋ Agripa álǎŋgɛé Paale aá, "Ewóó kunze boǎb áhób dyaɛ." Paale ansálé ekáá áte, boŋ ábootéd akáa. Anhób aá, ² "A-kǎŋ Agripa, ntédé nén meé yál eboó mɛ áte ányín nén ntyéémé áwǒŋ e'só chii ákáa áhúd mekan mésyǎál áyál níme ábén bad bé Israel béhóbéé bán mbelé. ³ Nhǒbe nê áyǎle nén, mbíi nén meé edii mod awé asǒŋténé e'lem é' bad bé Israel,

ne wée nswanṭen mbídeé bó. Né-óó ncháa we nén mée éched yál, éwóglen me. ⁴ Abém bad bé Israel bébíí alongé ádem se á mwéndemé áde mbédé á Jerusalem. ⁵ Bélyógé me abii. Nzé bédás-‘e, né bèn bhélelé bébid mbóñ nén bán se á mbooted, mbédé mod á epepé éche éhíde’ míméd mekan mé Dyób ámbíd nyaa eché ewúú áte. Nhíde’ ngáne mod á epepé é Befarisia átáñgéné abel. ⁶ Bóob-póó, nzé ntyéémé á nkáásé hén chíi, né édíi áyále e’lyág bé nlém ábe níwóó nén mée Dyób débélé ábéd betaa chóm éche ánhóbpé áá mósbelé bó. ⁷ Adén dyam dó-‘aa níméd metúmbé dyóm ne mébe mésúmé nlém áyál bán békúd, ábe áde bébageé Dyób edúbé nkuu ne míte. Bón ábén e’lyág bé nlém bèn-naá é káá bón bad bé Israel bhéhóbe’ me mam mé mbéb á yál, a-kāñ. ⁸ Cheé ékásá bón nyé bad bé Israel nyééhélé adúbe nén bán Dyób ápuudte bad ámbíd e kwééd? ⁹ Mmèn ámpē menwémntén mée ntángéné née ríhédé nzii ésyáál ábēbed dīn áde Yesue, mod á Nazaret. ¹⁰ Né-‘aa mémbenlé á Jerusalem. Menkúd kunze wée beprise bémbáá, nhé-‘e bad bé Dyób híin á mbwóg. Nzé bémbíded-te mbakú nén bán betáñgéné awé, mémpē nkwētánnaá. ¹¹ Memmentén bó akógsen á ndáb é mekáne ésyáál, ríhédé nén mée bhéhóbe Yesue mam mé mbéb áyál. Ekanj énkób me áte áyál echáb nyaa eché ríkágé-‘aa á myad mé melonj mémpēe átaged bó.

Paale ahóbe ngáne ámwéde Yesue atimen

(Mbel 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Enén nzom chíó ekásá bón ríkág á Damaskos ne kunze ne ekag éche beprise bémbáá bémbeé me. ¹³ A-kāñ, á nzii wé, dyam kəd, dó-‘aa rínyiné e’nyínen bé ekíde ábe é’pene’ tómaa enyen, é’bíde ámin é’láníd me ne bad ábe syáábso sēnwōñ. ¹⁴ Sé moosyáál sēnhún ásé. Héé níwógé ehób élanje me á ehób é Hibru áá, ‘A-Sool, á-Sool, cheé ékásá bón ehé me á meséb. Nzum eché éwanné me edii nēngáne mwān ákwaglé abii ányan. Eché yál chēn-éé ábeleé mbéb.’ ¹⁵ Dóó rísédte mós mée ‘A-Sánj, Nzé-módé edii?’ Dóó Sánjwéé átimanné me áá, ‘Me-éé ndé Yesue awé éhágkē á meséb. ¹⁶ Bóob-póó, hidé áse étyéem ámin. Mpiídé me ápwed we nēngáne áwēm mbaledé. We-éé wéláá bad ábe belyógé áse chóm éche ényiné chíi ne éche melúmedte we á pónde eché ehúé’ á’só. ¹⁷ Mēsōñ adōñ alongé á mekáá mé bad bé Israel ne á mekáá mé bad ábe béesé bad bé Israel ábe melómmē we áwab. ¹⁸ We-éé wénéde bó míd ábelé bhéide á ehíntén-té, békud e’nyínen bé ekíde, bhéide-‘e áse e nkamlen ní Satan bétim á nkamlen ní Dyób. Nē débélé békúd alagsen dé mbéb, bébē-‘e hóm ahóg ne bad ábe Dyób ásánté ne adúbe áde bédúbpé me.’

Paale ahóbe chóm éche ékásá

bón bad bé Israel bésómén mós

¹⁹ “Né-óó, a-kāñ Agripa, ndóg eché ményinné eché ehúú ádyób, menkémbánjé chí ahíd. ²⁰ Bootya hē, membootéd nkalanj ní bwám akal, membootéd á dyad á Damaskos, ríke á Jerusalem bón rítimé’ á mbwóg e Israel ésyáál, ne á mbwóg e bad ábe béesé bad bé Israel. Nkánlé-‘aa bó mée bétede nímāb mbéb bétimen Dyób, bébele-‘e mekan nime melúmté’ nén bán betádté nímab mbéb. ²¹ Akal áde ríkálé-‘aa nímén nkalanj dōó dēnkāñ bón bad bé Israel békób me áde mbédé á Ndáb-e-Dyób bēpōn-ne me awúú. ²² Bón kásāñne bóob, Dyób dēn dōó ákēwōñgēn me. Né-óó, ntyéémé hén ákale nyé moosyáál mbále. Ken bad ábe bédé etógnén ké é ábe béesé etógnén. Mekan nime ríhóbeé médii melemlen mé mekan nime bekal bédásdāñ ne Moséé bēnhóbpē bán mébenléd. ²³ Bēnhób bán Áne-awé-Béwógté átáñgéné ákūd metake, abé-‘e mod á’só ápuu. Akalé bad áá e’nyínen bé ekíde é’pente’ ábéd bad bé Israel ekíde bóob é’pente-‘e bad ábe béesé bad bé Israel.”

²⁴ Nyaa eche Paale ánkāá-‘e embél Festuse ankané mós áte áa, “A-Paal weesáá-é-ye? Adōñ ayáge ámbáá áhde we mīn apid-é?” ²⁵ Paale ankwentén áá, “A-kāñ e edúbé, meépagkē mīn. Chóm éche ríhóbeé édé mbále nhóbne-‘e debyéé. ²⁶ Mēpanléd kāñ nímén mekan mésyáál áte áyále mbíí mée asóñténé nímén mekan. Ndúppé nén mée mwēn asóñténé akan téé áde ábēnlédé, áyále dyam áde ábēnlédé déebenlédéé á e’kōñnéd-te. ²⁷ A-kāñ Agripa, edúbé mekan nime bekal bédásdāñ bétélé áse-ye? Mbíí mée edúbé mós.” ²⁸ Agripa antimén Paale áá, “Áyál e anén mwā esōñ á pónde dōó éwémnténé wéé móhele móbél rítimēn adúbé á Krístáá?” ²⁹ Paale ankwentén áá, “Ebé ké á esón é pónde ké é pónde eche echabé áte, nkánne’ Dyób nén mée, we ne moosyáál awé awóglan me, ábē ngáne rídíi. Bón pen meekánneé mée bhéhé nyé bengóbéngóbé ngáne bhéhdé me nén.”

³⁰ Dóó kāñ, nkamlene Festuse, mwānyan á kāñ, Benise ne bad bésyáál ábe bédéde áhed bhéhdé áse áke. ³¹ Bémáá-‘aa abíd, áde békagkē nē dōó bébóótédé akal nén bán, “Anén mod eébeleé dyamdyam áde ákwógnédé áhób bán béwúú mós ké é bhéhé mós á mbwóg.” ³² Héé Agripa álanjéé Festuse áá, “Nheláá-se rítédé anén mod nzé enkēnhób áá Kaiséé móómáá nime nkáá.”

¹ Ade bémáá atii bán sésól á stíma áke á alonj á Italia, bém̄b̄ Paale ne bad bé mbwóg bém̄p̄e á mekáá w̄e mod á mbáá á sánze aw̄é béchágé'áá bán Julíose. Julíose akamlánáá ehoj é sánze éche béchágé'áá bán "Ehoj é sánze é Kais̄e." ² Sénsól stíma á dyad á Adramitium. Ene stíma emmáð abojsen áke á nkin mé edib é nk̄w̄é á mbwóg e Esia. Dóo sébwógk̄e eke. Sédé áke s̄enwálé Aristakuse. Aristakuse abédéé mod á mbwóg á Masedonia, aw̄é ambíd á dyad á Tesalonika. ³ Néé b̄in é'sángé, s̄emp̄é á dyad á Sidon. Julíose ambón Paale nlém. Antedé áá áke ányín baáb, bébe m̄ó kéchéé éche átógnéné. ⁴ S̄enhidé h̄e, sébwógk̄e eke. Boj ngáne edíí bán epub é ngíne échómmé'áá sé á'so-te, sémbamé epub, sébw̄e benben ne mbwóg e Saiprus p̄ed eche epub énk̄embáá ngíne. Saiprus abédéé mbwóg ech̄e mendib m̄enl̄n̄éd̄te. ⁵ Héé s̄étéd̄te nkin á p̄ed e mbwóg e Silisia ne mbwóg e Pamfilia boj s̄ésél á edib é nk̄w̄é-te s̄épág á dyad á Mira á mbwóg e Lisia. ⁶ Awed mod ambáá á sánze annyín stíma eche ebíde á Aleksandria etime' á Italia dóo áhédé sé áw̄ed-te. ⁷ Bootya h̄e, stíma ek̄éne sé mw̄al̄n̄l̄n̄j e'pun híin b̄ó-é é'tóme' s̄éd̄h̄ób bán s̄épág á dyad á Sinidus. Ngáne edíí bán epub échómmé'áá sé á'so-te, s̄enk̄enhl̄é áke á'so ene p̄ed. Né-óó sémbamé s̄ép̄oj á p̄ed e mb̄oj w̄e epub éebude'áá atóm. S̄entóm á Kep Salm̄on s̄ép̄e á mbwóg e Kr̄et ech̄e mendib m̄el̄n̄éd̄. ⁸ Sémbamé nkag mé edib m̄en ne m̄en, s̄éd̄h̄ób bán s̄épág á h̄óm áde béchágéé bán Sef Hab̄os. Adé h̄óm déechabnedéé dyad á Lasi áyál.

⁹ S̄endyéé áwed bw̄ambwam k̄áoj ényínnéd n̄n bán nzé sékii á'so né dyam dé mb̄eb áhele ábenléd sé, áyale ene p̄ondé mw̄é m̄emmáð ape á asóg, Epub é ngande e abe dé mende mé Alagsen dé mb̄eb ch̄ó-é emmad atóm. Né-óó, Paale ambe b̄ó élébé áá, ¹⁰ "Amúē, nnyíne n̄n m̄eé bootya h̄en b̄oob éhele éb̄ēēn syáné eb̄ébt̄éd ák̄een échén eke á'so. Nted m̄éb̄eb bw̄ambwam, stíma eb̄eb, nló m̄í bad-te r̄íhele r̄ítóm." ¹¹ Boj ane ene mod á mbáá á sánze andúbe dás̄o ch̄óm éche mod ambáá á stíma ne mod aw̄é awóó stíma b̄énh̄ób̄p̄e, enk̄endúbéé ch̄óm eche Paale ánh̄ób̄p̄e. ¹² Adé abwóg á h̄óm áde stíma émb̄ēē áhed, dénk̄embáá h̄óm áde mod áhele ádyēē á p̄ondé ech̄e ekukud étóm̄éé. Né-óó, bad ábe b̄end̄aj n̄n bán b̄ekag á'so b̄ewanen b̄epe á dyad á Fonis b̄óo b̄embuú áte. Fonis abédéé h̄óm áde b̄ebanné stíma á mbwóg e Kr̄et áde ánoné' á akuu ne á mb̄oj. Áhed-táá b̄éh̄élé'áá-se b̄edyē á p̄ondé e ah̄eb á ngíne.

Ekukud étáne Paale b̄ó á edib é nk̄w̄é-te

¹³ Mw̄á epub aw̄é abíde á mb̄oj ambootéd atóm. Dóo áb̄e bad b̄ekám̄t̄éné bán b̄éhele b̄ék̄ēēn r̄ímab ntíi á'so. Né-óó, b̄énh̄úd ekii éche b̄ébw̄ognéé stíma, boj b̄ebammé' nkin mé edib m̄í mbwóg e Kr̄et. ¹⁴ Boj b̄eepedéé ké áke boj epub é ngíne éche béchágéé bán "Epub é p̄ed e akuu" ebídeén ekukud á Kr̄et ébootéd atóm ne ngíne. ¹⁵ Ech̄e epub éntínéd stíma. Nzii enk̄embáá áke á'so w̄e epub ebídeé. Né-óó, s̄énsóg yál awaned áte ák̄een stíma á'so, s̄étéd̄e n̄n bán epub ch̄ásh̄ó ek̄eene' ch̄ó p̄ed eche edás̄o ch̄ó ák̄een. ¹⁶ Ade s̄epóó á p̄ed e mb̄oj e mw̄á dyad aw̄é adé á mendib-te aw̄é béchágéé bán Kaudea, s̄enk̄ud mw̄á etál w̄e epub éebude'áá atóm. Áhed dóo séwánné k̄áoj boj s̄enappé b̄ōle ábe s̄édólé'áá ambíd e'dii, ábel boj b̄eesanl̄é áte. Sédé amáð abel n̄e ch̄óm émáá sé á yál. ¹⁷ B̄éndól b̄ōle, b̄és̄léd b̄ó á stíma-t̄e, b̄ébíd-te nk̄oð á stíma séwéd b̄ó atád. B̄ebáá'áá n̄n bán b̄éhele b̄etómén nló, b̄éhún á nsí-te á nkin mé edib á alonj á Libia, né-óó, b̄énsudéd abad* áse áde ábele boj stíma ékag mehélé, b̄étádé bán epub ch̄ó ne ch̄ó ek̄een stíma. ¹⁸ Ekukud émb̄e étóm̄nē' ngíne. B̄in é'sángé-áá boj b̄ebootéd donje dé nted ahúð b̄ébw̄emē' á mendib-te. ¹⁹ Néé b̄in é'sángé ámp̄e, b̄ebootéd donje á bw̄em atéd ábe b̄éb̄enl̄é'áá ádol stíma, b̄ébw̄emé á edib-te. B̄en b̄enk̄ōj abel n̄e. ²⁰ E'pun híin b̄entóm ésebán s̄enyíne' enyen k̄éé betintine, epub-pe émb̄e étóme' ne ngíne esȳál. K̄áoj ne á asóg, s̄enhúð yál nlém bán s̄emádn̄e.

²¹ S̄emáde e'pun híin ésebán mod ahele ké ndyéd̄ adȳé. H̄e dóo Paale átyéém̄e am̄in áft̄nt̄e e bad b̄esȳál boj áh̄ōbe áá, "A-baányan, nyemb̄e nyewóglan m̄e áde r̄íh̄ōbe m̄eé deéhídt̄e á Kr̄et. Nzé nȳenwógén m̄e, né deékudeé m̄im̄e metake ne en̄n m̄b̄l̄ōn ech̄e dékúdeé n̄n b̄oob. ²² B̄oob-p̄oó, nch̄áa nyé n̄n m̄eé nyewéd̄ nlém á abum, nló m̄í mod méetóm̄m̄e, stíma ch̄emp̄en ch̄ōš̄ eb̄eb. ²³ Nh̄ōbe n̄e áyale n̄n nk̄uu m̄ime r̄ítóm̄e n̄n ánḡel e Dyōb áde áwóó m̄e áde m̄benle-áa emp̄ii m̄e, eláá m̄e áá, ²⁴ 'A-Paal, weewógé' mbwóg, et̄áojnéé atȳeem á'so w̄e Kais̄e. Nlém m̄í bw̄ám m̄ime Dyōb áwójné-áa w̄e, m̄b̄élé abuo alongé á bad b̄esȳál ábe nyááb̄o nyéd̄e." ²⁵ Né-óó, a-baányan, nyewéd̄ nlém á abum, áyale n̄n ndúb̄p̄e m̄eé mekan m̄esȳál m̄benléd̄ ngáne b̄el̄anḡe m̄e. ²⁶ Epub ét̄áojnéé néé ét̄nt̄e syáné á nkin."

²⁷ Ambid e'pun dyóm ne é'niin nk̄uu, áde sédíí sédíí á edib é nk̄w̄é á Adria, dóo dyam melúde mé nk̄uu, bad ábe b̄edole stíma b̄ekám̄t̄éné bán kap̄oj syááb̄o sékwogé abid á nkin. ²⁸ Héé b̄etéd̄e nk̄oð m̄ime b̄etádé ch̄óm eche edélé áyál boj b̄ébw̄emé á edib-te ányín ngáne edib épédé achab áse. Dóo b̄édib̄t̄e bán e'che b̄é edib áse é'dé móom mé méta méniin. Mw̄amp̄in m̄í p̄ondé ambid e n̄e, b̄émb̄w̄em ámp̄e, b̄enyín bán e'che b̄é edib áse edé móom

* 27:17 Donje á kálag dé'só áwóó, ekii éche ébwogke stíma á mendib-te.

mé méta meláán. ²⁹ Béwógé'áá mbwóg nén bán stíma éke ebúl á meláa-té, né-óó, béntéd e'kii ábe bébwognadté stíma é'niin, béhünéd bó ámbíd bonj bébootéd akáne nén bán bín é'sáa mehélé. ³⁰ Héé bad ábe bédole' stíma, bébóótédé nzii ahéd ásob. Bénsudéd bōle á mendíb-te, béhāmtān bán békag ekii eche bébwognadté stíma asudéd á'sō é' stíma. ³¹ Dōo Paale álangéé mod ambáá á sánze ne sánze éche élyágé ásē áá, "Nzé ábén bad ábe bédole stíma béésé á stíma-té hén, nyéelyágé nlém nén bán nyéēbē á alonggé." ³² Né-óó, échē sánze énsēl nímé nkōod níme ménchāā bōle bētédē bō é'hōo'.

³³ Ade bín é'kwógé asáa, Paale anchān bō moosyāal áá bédyē mwā ndyēéd. Anláá bō áá, "Nyékédyē bōob, dyóm dé e'pun ne é'niin, ene pónéd esyāal-lee nyéedyēdēē chōmchōm. ³⁴ Ncháa-óó nyé nén mēé nyédyē ndyēéd. Moonyon atāngéné ndyēéd adyē ábē ámín. Ké mbum e esid póg éebōó'ē." ³⁵ Ade Paale ámáá ahōb nén, antéd eweie á'sō wēe bō moosyāal, asāgnēn Dyōb, ásál áte bonj ábootéd adyē. ³⁶ Nén dénwed bō nlém á abum, bō mod-téé adyē-ē mwā ndyēéd. ³⁷ Mesongé mé bad bésyāal ábe sébédé á stíma-té, nībédé mbwōkēl ébe móom saámbé ne ntóób. † ³⁸ Ade moosyāal ámáá akód, bénsyōg ngun éche ébédé á stíma-té á edīb-te ábel bonj stíma éhéle áte.

Stíma epāngé áte

³⁹ Ade bín é'kénlé, bad ábe bédole' stíma bénkénchemmé nkāg mé edīb wēe bēbédé. Bonj bēnyín nkin wēe stíma éhele etyēem. Dōo bētífidé nén bán nzé stíma ehele apē áhed, né bēbēl áke áson yāl áhed. ⁴⁰ Bénsēl nkōod níme ménchāā e'kii ábe bébwognéé stíma, béhünéd bō á mendíb-te, béhünē-ē besānkālaa bé e'ped bé mebāmbé ábe é'hyōmte stíma. Héé bēpódté abad áte á ped e'sō e stíma ábel bonj epub étínte stíma á'sō. Héé sébóótédé akē á nkin. ⁴¹ Bonj áde sékagké nē, dōo stíma ébōmé yāl á akúd dé nsíí á mendíb sé. Atyág áde ped e'sō e stíma étyágé-'áá nē, stíma enkénhēnlé akē ámpē, bonj ped e mbíd embootéd apāntéd áte áyale mendíb méhuéné'áá ngine mébōmé yāl áhed. ⁴² Sánze émbēl ntii bán bēwūū bad bé mbwōg bésyāal, ábel nén bō modmod béenyalé' á nkin se bésob. ⁴³ Bonj mod á mbáá á sánze ahédé'áá áá mōson Paale alonggé, né-óó, anláá sánze áá éebelé nē. Antīm aláá moosyāal áá bad ábe béhele anyal bōbō bésébe behéb á edīb-te bényal békag á nkin. ⁴⁴ Áá ábe bō-ē bélyágé ásē, béchānged e'ped é' stíma behíde bō ámbíd. Né-'áá, sébélé bonj sé moosyāal sēpē á nkin ésebān dyamdyam ábele sé modmod.

28

Paale bédyēé á Malta

¹ Ade sémáá ape á nkin ésebān dyam dé mbēb ábélé sé modmod, dōo sēsōnténé nén bán ene mbwōg échē edé á edīb-te wēe sébédé, béchāgéé chō bán Malta. ² Bad bé dyad ábe sétáné áhed bēnwōngēn sé. Mbūū embootéd achō, ahēb-pe ábē, né-óó, bēnkonéd muú bán séwále', békōb-pe sé nken. ³ Paale anlād ngen é lōn áte á mbāg. Ade áhāgkē chō á dū, dōo pīí e nyō ébídé á mbāg n lōn-té áde muú nnáné chō, bonj ekōb mō á ekáá etyág-ke áhed. ⁴ Ade ábē bad bé dyad bényíné ene nyō ekēnléné Paale á ekáá dōo bēlangéé nhōg ne aníní bán, "Anén mod adii mod awē awúe' bad. Aponé kwééd á edīb-te bonj kēné nkáásé n Dyōb rídii nkōbē mō." ⁵ Bonj Paale answāg ekáá ahúnéd ene nyō á dū-te ésebān ene nyō ebele mō dyamdyam. ⁶ Bésíné'áá bán ábootéd achíd, ké'ē áhūn ásē mpátēpēm áwē. Bonj nēe békésinné kōān ésebān dyamdyam ábenlad mō, dōo béhānléné mewēmten bonj bétimé ahōb bán, "Anén mod adii dyōb."

⁷ Nzag ébédé bēnben ne wēe sémbēē nē. Mod awē anwōn échē nzag béchāgé'áá mō bán Publōse. Mō abédé nkamlēne ambáá á ene mbwōg échē ebédé á edīb-te. Ankob sé nken achāgéd-te sé bwām. ⁸ Publōse sáá abédé á anōn dé nkole, ahēb dēnsog mō, ekwaglene-ē akōb mō. Paale ankē áwē ton-tē, akáne', abán mō mekáá á nló, ádíid-te mō bwām. ⁹ Ade bad béwógé nē bad bé nkole bēmpēe ábe bēbédé á dyad-té wē, bēmpē wēe Paale ádíid-te bō bwām. ¹⁰ Bēmbē sé nde híin. Ade sébwōgkē eke, bēnhíe sé bwēm á stíma-té ábe sébēnlédé á nzii.

Paale bēbídé á Malta bēpédé á Roma

¹¹ Sémádé á mbwōg é Malta ngon éláán bonj sēsōlē stíma échē embíd á Alēsandria. Béchāgé'áá ene stíma bán, "Myōb níme médé Nhéd." Sédé asyāā né ene stíma ekedyēé áde hōm ene pónéd é ahēb á ngine esyāal. ¹² Sēnkē, sēpē á dyad á Sirakus. Sēmād áwed e'pun é'láán. ¹³ Bootya hē dōo sékíí bonj sēpāg á dyad ámbáá á Regium. Nēe bín é'sānggé epub émbóótéd abíd á ped e mbān. Ámbíd e e'pun é'be sēmpē á dyad á Putioli. ¹⁴ Sēndibéd bad áwed ábe bēdūbpē Krístāē. Bēnlāā sé bán sébē ne bō sōndé póg. Nēe sékíí bonj sēpag á Roma. ¹⁵ Bānned ábe bēdūbpē Krístāē bēnwōg bán séhūe', né-óó, bēmpē kōānse á hōm

† 27:37 Donje á kálag dé'só áwóó mbwōkēl ébe móom saámbé ne ntóób, donje-ē móom saámbé ne ntóób donje-ē áwóó mbwōkēl ébe móom saámbé ne rítān.

áde béchágé'áá bán Dyɔn á Apɔs, donje-'ε básiné sé hõm áde béchágé'áá bán Ndáb é Beken Eláán. Ade Paale ányíné bó, anságñén Dyõb, nlém ríwédnéd-te mós á abum.

Paale apedé á Roma

¹⁶ Ade sépedé á dyad á Roma bẽntedé Paale bán ábê ne mós mwẽn bonj bẽmbané sánze bán énoñe mós.

¹⁷ Ámbíd e e'pun é'láán Paale anchélé bad bémbáá bé Israel ábe bédé á dyad-tê wê á mbom. Ade bépédé anláá bó aá, "A-baányanj bé Israel, menkẽmbenlé ábẽd bad dyam dé mbéb ké ahóg, menkẽmbẽl-laá dyam dé mbéb ké ahóg tãngene e'lem ábe ábesyánẽ betaa bélyággkẽ syánẽ. Bonj kénê, ábẽd bad bẽnkõb me á Jerusalem bébẽ-'ε me á mekáá me benkamlẽne bé Roma. Né-óó ndé hén née mod a mbwõg. ¹⁸ Ade benkamlẽne bé Roma bémbáá me akáad, béhéde'áá me achene, áyãle bẽnkẽnkudtẽ nzom ké póg echẽ elũmte nẽn bán ntãngénẽ kwéed. ¹⁹ Bonj bad bé Israel bẽnkẽnkwenténné bán bétede me, né-óó, menhõb meé Kaisẽe módmád nímẽm nkáá. Kénê-'ε ménkẽnwónggẽ dyamdyam dé mbéb áhõb tãngene ábẽm bad. ²⁰ Nén dõ-'aá akás bonj ríchenlẽ nyé ábel bonj syánẽ dékal. Á mbále ndáá meé nyébii nẽn bán nzé bengõbengõbẽ bédé mé á mekáá, né édíi áyãle mod awẽ bad bé Israel bésúme áyãl bán ápẽ." ²¹ Héẽ ábẽ belyággẽd bẽlãnggẽ Paale bán, "Séekũdẽẽ kálag ké póg echẽ ebídé á Judeya áyãl echõn. Mod awe syánẽ ké nhóg-ke eébidẽẽ áwed se ápẽẽn nlebítéd ké nhóg ké'ε ehõb é mbéb áyãl echõn. ²² Bonj séẽdãñ nímõñ mewẽmtẽn awóg, áyãle sèbii nẽn bán hõm-téẽ bad béhõbe mam mé mbéb tãngene echẽn epepé echẽ édíi áte."

²³ Né-óó, bóbe Paale bẽntfi akag áde béhyẽ mós awóglẽn. Echẽ epun épédé-'aá ndun e mod épẽ-'ε wéẽ Paale ádyéé'áá. Paale ambootéd bó mekan mé nkamlẽn rí Dyõb akale bootya mbwẽmbwẽ kóõñ ne ngukél. Anwanén ábel bédúbe Yesue. Abẽnládtáá e'ped ábe ébídé á kálag e mbéndé e Mose ne á metelag mé bekal bé'dáádãñ ábel bédúbe nẽn bán Yesue mós adé Krístãe. ²⁴ Bó donje á bad bẽndübẽ mós, bonj donje dẽnkẽndübẽé bán chõm echẽ áhõbẽé éde mbále. ²⁵ Né-óó, bẽmbootéd apentẽn áde békagkẽ. Bédẽkẽ, Paale anláá bó aá, "Edáádãñ echẽ Esáá éntãngẽn áde élãnggẽ nkal é'dáádãñ Yesayaa mekan aá álãá ábẽn betaa aá,

²⁶ 'Kãg, éláá ábê bad wéẽ,

nyéewõg nyéwõg-ke ámpẽ bonj nyéesõñtẽnné mbéd,

nyéẽnõñ nyénõñ-ne ámpẽ bonj nyéenyínné mbéd.

²⁷ Nhõbe nẽ áyãle ábẽn bad bélélé nlém á abum,

békólé nímab metúu,

bédíbẽ-'ε nímab mĩd.

Nzé enkẽmbé nẽ, né nímab mĩd ményĩnne'

nímab metúu méwõgne'

nímab nlém-me rísõñtẽn.

Né bẽtimén me

né mẽchoód-te bó.' "

²⁸ Héẽ Paale ásógtẽé nẽn aá, "Nyébii-óó nẽn bán nkalanj mé e'choõchon ríme Dyõb álómé, álómé mós bóob wéẽ bad ábe béesé bad bé Israel. Bẽwõglẽn-ne mós." * ³⁰ Paale andyẽé áwed mwẽ mbe á ndáh echẽ mwẽn ásápé'áá. Bad bẽsyãal ábe béhyágé'áá áwẽ akobé'áá-'ε bó nken.

³¹ Akalé'áá nkalanj mé nkamlẽn rí Dyõb áyãgtẽ-'ε bad tãngene Sãngú Yesu Krístãe ésebãn abáá' dyamdyam, modmod enkẽnkãñ-'aá mós áhõb dyam.

* **28:28** Donje á kálag dé'ós abádé nchoo 29: Ade Paale áhõb nẽn bad bé Israel ábe bẽbédé áhed, bẽnhidé bẽn ne bẽn, bébootéd-te apentẽn bwãmbwam.

Kálag echê Paale áténlé Baá Roma Ndibned ní kálag

Kálag echê Paale áténlé bad bé Roma ebédée ábonsen bó áyál e epe éche ántíí' é ápe á mwembé níme rídé áwed. Enén kálag elúmte chóm éche adúbe á Krísto ne ngáne alongé á bad bé Krísto átángéné abé. Paale akoó ahób áwédte aá, "Nkalanj ní bwám rílúmte nyaa eche Dyób ábeléé bonj bad békobnéd áwe e'só. Adúbe dós ákæá bonj bad békobnéd á'só é' Dyób" (1.17).

Paale alúmté áte aá éhednad bán bad bésyáál békobnad á'só é' Dyób áyále bó moosyáál bédé áse e ngine e mbéb. Aá mbwiined ne adúbe áde bédúbpé Yesu Krístæá dós nê ábenladté.

Paale alúmté áte ámpé aá mod akude alongé dékóólé abé áde ádíí mod nhóg ne Krístæá. Ene ndín e mod ábelé abé nsanj ne Dyób, Edæádaj é Dyób-pe ébelé éhúd mós áse e ngine e mbéb ne e kwééd. Asógté ne elébé éche ábágé bad ne mekenag níme ábágé Dyób.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ne atón áde kálag ékoo' é ahób 1.1-17

E'soósonj é'hednad ne moosyáál 1.18-3.20

Nzii e Dyób ákud e'soósonj 3.21-4.25

Alongé dékóólé ábê ne Krístæá 5.1-8.39

Bad bé Israel ne ntíí ní Dyób 9.1-11.36

Abé á mod a Krísto 12.1-15.13

Nsógten ne melenten 15.14-16.27

Paale alómé melenten

¹ Me, Paale, mbaledé awé Yesu Krístæá, me-éé ntelé enén kálag. Dyób ápwédé me ábê awé mbapee a nlómag, ábê-é me nsón ákal níme nkalanj ní bwám.

² Mmê nkalanj mós Dyób dénhóbpé á'só é' pónde aá mósób ábê bad. Anláá bekal bé'dæádaj mam tãngene níme nkalanj ngáne betélé mós áse á Kálag e echê Esáá. ³ Mmên nkalanj rídíí tãngene awe Mwán. A nyaa e moonyonj, ane Mwán anchyáád á mbyaa níme Dabidé. ⁴ A nyaa e Edæádaj, Dyób dénlúméd á ngine e Edæádaj éche Esáá aá mós adé Mwán a Dyób, apuud áde ámpuúdté mós. Ane Mwán adii aweð Sãngwéé, Yesu Krístæá. ⁵ A dín adé dós Dyób ábágé me nsímé ábêl-le me mbapee a nlómag ábel bonj bad ábê béesé bad bé Israel bédúbe, béwógne-é Krístæá. Nén débél áde dín déwónj edúbé. ⁶ Nyémpé ábe nyédé á alonj á Roma, nyédé áfínté e bad ábe Dyób ápwédé aá bábê bad ábe Yesu Krístæá.

⁷ Né-óó, ntenle nyé moosyáál awé adé á Roma. Nyédíí bad ábe Dyób ádáá, apwédé-é nyé, ábê ábê bad.

Nsímé ne nsanj níme ríhúú ne Dyób, Titéé awêð ne Sãngú Yesu Krístæá níbê ne nyé.

Paale aságnan Dyób

⁸ Dyam dé'só, nságnan ádêm Dyób áyále nyé moosyáál á dín áde Yesu Krístæá. Nságnan mós áyále adúbe áde nyédúbpé Yesu ákanlaad nkóñsé áte rísyáál. ⁹ Dyób áde níbenléé ne nlém nhóg akal áde ríkaleé nkalanj ní bwám tãngene awe Mwán, áde me mbónj nén aá nkamtan nyé akamten ne akamten, ¹⁰ pónde téé nzé nkánne'. Nkánne' nén meé Dyób ábel ríhêl nyé ahye dényín, nzé nê ábóñnéde mós. ¹¹ Ndáá bwámbwam meé rínyín nyé ábel bonj nzé mpedé, ríwêð nyé áte ne nnam níme Edæádaj é Dyób ébágé me. ¹² Dyam áde ríhóbéé ádíí nén meé, syáné mod-té áwêð nhóg ne aníníí nlém á abum. Adúbe ádên áwêð me nlém á abum, ádém-me ámpé áwêð nyé.

¹³ A-baányanj, ndáá meé nyébíí bán nkénwónj mewêmten ngen ne ngen áhye dényín nyé, bonj kóáj ne bósó nzii eénédnédéé. Ndáá meé nípe wê ábel nsón áfínté echên níme méchyaá e'pun melemlem ngáne níbélé áfínté e bad ábe béesé bad bé Israel bémpee. ¹⁴ Nsón nyaa ríwóó rídíí ákale bad bésyáál nkalanj ní bwám, ken bad bé dyad-é, ké' é bad bé ahín. Ntãngéné mós akal wéé bad ábe béwóó debyéé ne ábe béewóó. ¹⁵ Nê dós-áá ákásá bonj nwónj nlém bwámbwam ákale nyémpé ábe nyédé á Roma nkalanj ní bwám.

Nkalanj ní bwám ríwóó ngine

¹⁶ Meekwágéé ákal nkalanj ní bwám áyále mós rídé ngine e Dyób echê epiínédé moosyáál awé adúbpé mós e'soósonj mbooted ne bad bé Israel átimé' wéé bad ábe béesé bad bé Israel. ¹⁷ Mmên nkalanj ní bwám rílúmte' syáné nyaa eche Dyób ábeléé bonj bad békobnéd áwe e'só. Bad békobnad á'só é' Dyób adúbe áde bédúbpé. Adúbe dós ákæá' bonj bad békobnéd á'só é' Dyób. Nén áde ne ngáne éténlédé á kálag e Dyób nén bán, "Mod awé akóbnédé á'só é' Dyób adúbe áde adúbpé, ábê á alongé."

Moonyon asyāl abelē mbéb á'só é' Dyöb

¹⁸ Dyöb álumte' nímē melingá. Mébidé ádyöb tãngene mbeltéd mé mbéb níme bad bébeleé ne e'bébtéd é' mekan ábe bad bébeleé. Mmē mbeltéd mé mbéb nkáá' bad áhíd mbále. ¹⁹ Dyöb álumte' b́s nímē melingá áyāle nēn bébíí mam mēsýāā níme bad bétãngéné abíí tãngene Dyöb bwām áyāle Dyöb dēn álumté b́s. ²⁰ Se á mbooted áde Dyöb dēnhãgkē nkõñsē, bwām ábe áhágé é' lúmte bad bwām nēn bán mam mé Dyöb níme mod éenyínnē díd mēdé ne mbále. Enyínnad-te nēn bán echē ngum edé á ngíndé ne á ngíndé, adé-'e amín e bwēm ésyāā. Né-ōō béewóō' é mbámten ké nhóg ákud alagsen. ²¹ Kénēé bébíí bán Dyöb áde, béebagéé mós edúbé néé Dyöb, béesãgnān-naá mós. Bon pen nímab mewēmtēn mēmbootéd mam níme méesē dyamdyam akamten, ehíntēn ékáá-'e b́s mewēmtēn. ²² Béhóbe bán béwóó debyéé, bon bétímé e'yókkél é' bad. ²³ Bésóbé Dyöb áde áde á ngíndé ne á ngíndé edúbé abe, bétímé bébage bwēm ábe bad béhãgné mekáá á nwágín ní bwēm ábe é'wág, bwēm néé moonyon, menon, nyam ké' e nyā.

²⁴ Né-ōō, Dyöb átédte áá esíí é mekan mé ekob é yāl ékamlan b́s ábel mbinde é mekan éche ésudte b́s edúbé. ²⁵ Bétédte mbále éche edé tãngene Dyöb béhíde' metóm. Bétédte ábe Dyöb áde áhágé bwēm ésyāā edúbé, bétímé bébage bwēm ábe áhágé. Dyöb d́s-áá bétãngéné mekenag abe á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē. ²⁶ Né-ōō, Dyöb áhúdé b́s míd áyāl, átédte b́s áá béhíde échab esíí ábel mekan mé mbinde. Bebaád bélyáge' bechóm anañned, bēnañned baachóm bēmpēe, áde béētãngeneé abel nē. ²⁷ Baachóm b́mpē bélyáge' bebaád anañned ngáne étãngéné abé, béwóō' esíí é ngine anañned baáb baachóm. Baachóm bébele mekan mé e'són ne baachóm bēmpēe. Nē ábele' békudtad yāl nkõgsen níme bétãngéné akud áyāle nímēn mekan níme bébeleé.

²⁸ Ngáne édíí-'áá nēn bán ábēn bad béewõñneé Dyöb pónde á alongé ádab, Dyöb áhúdé b́s míd áyāl áá békeene nímab mewēmtēn mé mbéb á'só, bébele mam níme béētãngeneé abel. ²⁹ Mbeltéd mé mbéb nýsyāā nkáá b́s nlém áte. Bébébé nlém, bédé ngoóó, bēlúmte e'beb b́s nlém, bédé kónjí, béwúe bad, bédáá kókoo, bédáá edogké, bédé akwáb, bédáá bad ahób ámbíd. ³⁰ Bédáá bad mam ahób á yāl ábēbed b́s dín, békóó Dyöb, bésýāā bad, bédé epame, bédé kúmbe, bédáa' ebébtéd ahæg, béewõgnēē ábab besáá ne benyaá. ³¹ Bédé eyókkél, béelõntēē akag, béewóó' é edãnge á nlém-tē, béewóo-'áa nlém ní ngol. ³² Bébíí nēn bán Dyöb áhóbé nēn áá bad ábe bébele' échē ndín é mekan bétãngéné awé, bon kénē bédíí bébele nímē mekan. Saá-kaá nē dēmpen, békēmtē bad ábe bébele échē ndín é mekan káñne kēmtēn.

2

Bad bé Israel bééhídēē mbéndé

¹ Né-ōō, nyé mod ké ahéé awé akáadte bad bēmpēe, ábē kénzēé, eewóó' é mbámten ké nhóg ákud alagsen. Ayāle nēn nzé ekáadte bad áde mmõn ampē ébeleé melemlem mé akan níme ekáadteé b́s, né ekwíde' káñne echon yāl nkáá. ² Debíí nēn bán mbakú echē Dyöb ábídtē tãngene bad ábe bébele' échē ndín é mekan etãngéné. ³ Bõõp-õõ, nzé nyé mod ké ahéé abídtē mbakú áyāl e mod ampēe, bon mwēn abele melemlem mé akan, awémténé áá móhele móbíd mbakú e Dyöb áte-ye? ⁴ Ké' e abon áde Dyöb abóó nlém bwámbwam, áchábtédé nyé e'kad áte, áwesēn-ne nyé, nyéetédéé d́s néé dyam. Nyébíí nēn bán e'bon b́s nlém ábe Dyöb áwánlé áyāl echēn, é' díí ábe nyé etāl átede áden abé dé mbéb. ⁵ Nyélelé nlém á abum, nyééhēdēē-'áá Dyöb atimēn, né-ōō, nyéladte yāl nkõgsen ní Dyöb áte. Akõgsēn-ne nyé á Epun é nkáásé. Echē Epun Dyöb délúmēd nímē melingá, aluméd-te áá mókáadte' nyaa echē etãngéné. ⁶ Asábē mod téé nchoo ne nsón níme ábél. ⁷ Bad ábe bēpéné mekuu ábel mam níme métãngéné ne áhəd ehúmé ne edúbé, bēbē á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Echē ndín é bad Dyöb débe b́s alongé áde deemaá'. ⁸ Bad bēmpēe-'e bédé ábe bétõñtan dásó échab yāl, bébeleéé mam níme métãngéné, bétímé bébele dásó e'bébtéd é' mekan. Echē ndín é bad, Dyöb délúmēd b́s nímē melingá akõgsēn-ne b́s. ⁹ Baásýāā ábe bébele mbéb, Dyöb débél bétãg bwámbwam, b́wóg-ke ndutul, mbooted ne bad bé Israel átimé' wéé bad ábe béesē bad bé Israel. ¹⁰ Bon ne bad ábe bébele bwām, Dyöb débe b́s ehúmé, edúbé ne nsan, mbooted ne bad bé Israel átimé' wéé bad ábe béesē bad bé Israel. ¹¹ Nyébíí nēn bán Dyöb déekwognádté modmod.

¹² Bad ábe béewóó mbéndé é Moseé, bébele mbéb. Dyöb dékáād-te b́s ésebán abenlad mbéndé, bēbõõ'é. Bad bé Israel-le, b́s ábe béwóó mbéndé é Mose, bébele mbéb, Dyöb débenléndé mbéndé akáad b́s. ¹³ Saké awóg áde mod áwógé mbéndé d́s ákãá' bon ákobnéd á'só é' Dyöb, ahíd áde mod áhídeé échē mbéndé d́s ákãá bon ákobnéd á'só é' Dyöb. ¹⁴ Bad ábe béesē bad bé Israel, béewóó' é mbéndé, bon pónde ké ehéé echē bēbénléde nímab mewēmtēn bon bébel chõm éche mbéndé éhóbé, né bēlúmte nēn bán kénēé béewóó' é mbéndé, áwab nlém-tē bébíí nhãñlén áttíntē e mbon ne mbéb. ¹⁵ Mmáb mbeltéd nlúmte nēn bán chõm éche mbéndé éhédeé éténléde b́s á nlém-tē, bébíí-'e nēn bán nímab nlém rílanje

bó bán édé nê. Mmab ním nílumte bó ké dyam áde bébélé áde mbéé ké'ê ábóó. ¹⁶ Nê-óó, á Epun é nkáásé. Dyöb dékáád bad bésyāā nchoo ne chöm éche békámténé ké'ê éche bébélé ké á kun-tê. Abê Yesue ene kunze ákáád bad. Adén akan dóó rílanjgê bad nzé nkale' nkanj m bwám.

Bad bé Israel ne échab mbéndé

¹⁷ Bóob-póó, nyé ábe nyéchage yál bán bad bé Israel, nyésumé ním áyál e mbéndé éche Mosee, nyékumé-é ekáá á tál bán Dyöb ádíi áden Dyöb. ¹⁸ Nyébíi chöm éche Dyöb áhédeé áá nyébel, nyébíi-é nén bán nyétāngéné nêe nyéhíde chöm éche étāngéné, ngáne nyéyāgké mbéndé. ¹⁹ Nyétédé yál nén bán nyéē nyélyāgte bad ábe békwdé ndím abii áde béebíi' é Dyöb, nyédúbpé bán nyéē nyédé nêe etrukān éche bad ábe bédé á ehintén-tê. ²⁰ Nyétédé yál nêe bad ábe belébe' e'yóké é' bad. Bán nyé-'áá nyéyāgte' bad ábe béebíi dyamdyam. Nyétédé yál nê áyale nyéwémtan bán ngáne nyébíi mbéndé é Dyöb bwám, nyébíi mekan mésyāā, nyébíi-é mbáale. ²¹ Bóob-póó, ngáne édíi bán nyéē nyéyāgte bad bémpée, cheé ékáá bon nyéyāgté échen yál? Nyékanle bad bán bééchíbe', nyé bèn nyéechíbé-ye? ²² Nyé ábe nyélanje bad bán béekābē mesón á ndáb e e'wóngé, nyébēn nyéekābēé mesón-é? Nyékoó abele á myöb bémpée, bon nyéékāgké á mebón mé myöb nyéchíbe' bwēm-é? * ²³ Nyékume ekáá á tál bán nyéwóó mbéndé é Mosee, bon nyésudte Dyöb edúbé abóó áde nyéboó' é éche mbéndé. ²⁴ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Bad ábe béesē bad bé Israel béhóbe' Dyöb mam mé mbéé á yál áyāle mekan míme nyébeléé."

²⁵ Nzé nyéhíde' mbéndé, né ayag áde nyéyāgē bad ákóó etógnén abé á'só é' Dyöb. Bon nzé nyéehíde' mbéndé, né ayag áde béyāgē nyé, déesaá dyamdyam. ²⁶ Bóob-póó, nzé édé bán mod awé béeyāgē abele ngáne mbéndé éhédeé, né Dyöb dékob mó nêe mod awé béyāgē. ²⁷ Nê-óó, bad ábe béhíde' mbéndé kénéé béeyāgē bó, belúmte nyé bad bé Israel bán mekan míme nyébeleé méetāngēné. Béyāgē nyé, nyéwóó-é mbéndé éche éténlédé á kálag, bon nyéehídeé chó. ²⁸ Nyébíi-óó nén bán, saké bad ábe bétómté' mekún álúmed nén bán bédé bad bé Dyöb bōó békóó bad bé Israel abé. Saá-kaá ayag áde béyāgē mod á ekob é yál éche ényínnad dóó ákēā' bon mod ákōn mod á Israel abé. ²⁹ Bon mod awé ákōnté mod á Israel abé ádíi mod awé áde mod á Israel á ním-té, néde, mod awé béyāgē á ním-té. Edāādān é Dyöb chó-'áá ébele mímén nsón, saké ahíd áde mod áhíde' mbéndé éche bétélé áse. Dyöb dóó ákēne' ene ndín e mod, saké baányonj.

3

Dyöb abele ngáne dhóbe

¹ Nsyān ríhéé-ō rídé ábe mod á Israel? Ké-é nyaa e nsyān ehéé edé áyag mod álúmed bán adé mod á Dyöb? ² Nsyān rídé bwāmbwam. Dyam dé'só, áwab mekáá dóó Dyöb démbéé éché eyale. ³ Ngáne édíi bán bó bad behōg béebele'áá ngáne Dyöb dénhōbpé áá bébel, néde Dyöb dōmpé déebēnlé chöm éche ánhōbpé áá móšbel-é? ⁴ Eesaá nê. Kénéé moonyonj asyāā ádíi nkal á metóm, Dyöb áde mbáale pōndé ésyāā. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Nzé ehóbe dyam, bad bétāngéné anyín nén bán dyam áde ehóbe áde mbáale. Nzé békáadte wē, ekáa nyaa eché étāngéné."

⁵ Bon nzé édé nén bán mam mé mbéé míme débēléé mélúmte bwám bán Dyöb déekwognádté modmod, chán-nō déhōbpé? Néde dehele dehōb nén bán Dyöb ábéle awusé ákōgsen syānē áyāle mbéé míme débēlé-ye? (Debyéé á moonyonj dóó ríhōbnēé nén.) ⁶ Eesaá nê. Nzé émbē nén bán nyaa eche Dyöb ákáadteé edé awusé, né chán-nō áhele akáád nkōnsé? ⁷ Bon nzé édé nén bán dyam dé metóm áde ríkálé álúmte ngáne Dyöb ápédé mbáale abé nyaa eché bad bébage-'áá mó ehúmé, né cheé-ō ékáá bon Dyöb abé ákáádté me nêe mod awé abelé mbéé? ⁸ Cheé-ō syānē déehōbē nén bán, "Syānē débēl mbéé ábel bon mbonj rínyínned?" Donge á bad béhōbe syānē mam mé mbéé áyál bán dehōbē áde akan. Dyöb dékōgsen abé bad ábe béhōbe nê nyaa éche étāngéné.

Modmod eébelēē ngáne Dyöb áhédeé ad débēl

⁹ Chán-nō syānē déhōbpé? Nyéwémtné bán syānē bad bé Israel detómé bad ábe béesē bad bé Israel-le? Eesaá nê. Mmaá álúmed nén meé ngine e mbéé ekamlan bad bé Israel ne bad ábe béesē bad bé Israel nyaa pōg. ¹⁰ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Modmod eesaá áwe abele ngáne Dyöb áhédeé. Mod ké nhōg eesaá.

¹¹ Mod eesaá awé asōnténé mbáale tāngene Dyöb, modmod eesaá-'áá awé awane áte ábíi Dyöb.

¹² Moosyāā abáá Dyöb á yál.

Bó moosyāā bétímé béwóó abé dé mbéé.

Bó modmod eébelēē dyam áde átāngéné. Bó mod ké nhōg mwēn eesaá.

* 2:22 Mebón míme bad bé' bōád mébédeé ndáb éche énwōj bwēm áte ábe é'lélé nkun.

13 E'yale ábe é'bíde bós á nsal é'dii néε sonj eché béékútenéε.

Bébenlad echab echém é nsal ádog bad. E'yale ábe é'bíde bós á nsal é'dii néε kem e píi e nyá.

14 Mbon é mehób ne e'bébtéd bé mehób bën ne bën bóo é'bíde bós á nsal.

15 Mekuu méhênle bós ásé ásyog mekií.

16 Kéhéé áde bétóméε ebébtéd ne metake bóo bélyágéε.

17 Béébíí'ε nsaj.

18 Bééwóo-áa mbwóg ní Dyób ké nhóg áte."

19 Bóob-póó, debíi nén bán mekan míme bételé á kálag e mbéndé, ménone bad bésyáál ábe bémbeé éché mbéndé. Né-óó modmod ééhéleε-se ádíbe nsal áte áhób áá mósúu nzom. Ken mod á Israel, ké'ε mod awé eéε mod á Israel. Moosyáál átyéem á'só é' Dyób. 20 Nyébií nén bán modmod ééhéleε-se ákobnéé á'só é' Dyób áyale áhídeε mam míme mbéndé éhóbéε. Mbéndé edii dáso álúmed bad bán bébéle mbéb.

Adube dáó ákəə boŋ bad bəkobnád á'só é' Dyób

21 Boj bóob dáó Dyób álúmté syáné nzii eché bad bəkobnadté áwe e'só. Ene nzii eewóó'ε dyamdyam ábel ne mbéndé é Mose. Eché mbéndé ne bekal bé'dəədəŋ béhóbé mam tângene ene nzii se' bóod. 22 Ene nzii edii nén, mod ké ahéé awé adúbpé Yesu Krístəə, mó akobnad á'só é' Dyób. Nhəŋlén ké nhóg méesaá ken mod adé mod á Israel-le, ken mod eesaá.

23 Moosyáál ábelé mbéb, modmod eékwoɣnedéé ákud ehúmé é Dyób. 24 Nsimé ní Dyób míbéle Dyób átéde bad néε bad ábe bəkobnéé áwe e'só. Abagé mímé nsimé ngən. Abelé né akode áde Yesu Krístəə ákódté bad ábe bédúbpé mó. 25 Dyób dēmbé mó néε mende áá áwé áwen nló. Bad bəkūd-te alagsen dé mbéb áyale bédúbpé mó. Dyób ábélé né, ákoŋ bad bésyáál álúmed nén áá móbele mekan nyaa eché etángéné. Ngen e'só Dyób awésánnáá bad, eekógsan-naá bad ábe bébéle'áá mbéb. 26 Bóob-póó enén póndé, álúmté bad áá móbele' mekan nyaa eché etángéné, álúmté-ε bad áá mókób kénzéé awé adúbpé Yesue.

27 Ngáne edíí-'áá né, cheé-ə dəkumnéé ekáá á tál? Né déehednéé. Mbéndé ehéé ehóbé né? Dekume' ekáá á tál áyale déhídeε mbéndé-ye? Aáy. Deékumε ekáá á tál áyale nén, adube áde dédúbpé Yesue dáó ákəə boŋ dəkūd e'soosoj. 28 Syáné denyine nén bán mod akobnad á'só é' Dyób adube áde adúbpé Yesu Krístəə saké áyale ahíd áde áhídéε mbéndé. 29 Ké-ε nyéwəmtan nén bán Dyób ádíi Dyób á bad bé Israel dēmpen-ε? Saá mó adé kóŋne Dyób á bad ábe béesé bad bé Israel-le? Eε, mó adé kóŋne Dyób á bad ábe béesé bad bé Israel. 30 Dyób ádíi ahóg. Né-óó, áted bad ábe béyagé néε bad ábe bəkobnéé áwe e'só nzé bédúbpé Yesu Krístəə. Melemlem néε átedté bad ábe béeyagéé nzé bómp bédúbpé Yesu Krístəə. 31 Chán-nó déhóbpé bóob? Nédé dehóbe nén bán atéd áde Dyób átedé bad néε bad ábe bəkobnéé áwe e'só, adube áde bédúbpé Yesu Krístəə álúmté nén bán bad bééhíde mbéndé ámpε-ye? Aáy, éesaá né. Boj pen chóm éche mbéndé éhóbéé chíso syáné débáneε mekáá.

4

Adube dáó dənəkəŋ boŋ Dyób ákob Abrahamε

1 Chán-nó déhóbpé tângene taa awéd, Abrahamε? Cheé émbenléd á póndé eché? 2 Nzé ankobnéé á'só é' Dyób áyale mekan míme ámbenlé, né anwóŋ dyam áde ákumnéé ekáá á tál. Boj eéhele'áa-se awóŋ dyam ké ahóg áde ákumnéé ekáá á tál á'só é' Dyób. 3 Eéhele'áa ábel né. Kálag e Dyób ehóbé nén áá "Abrahamε andúbé Dyób, né-óó, Dyób déntéd mó néε mod awé ákobnéé áwe e'só." 4 Nzé mod ábelé nsón, bébéle bésábé mó áyale nsón míme ábélé. Mmε nsábe méébagkε nde. Ndií chóm éche átángénéé ákud áyale ebábé éche ásálté. 5 Boj nzé mod eébéle nsón boj asumé nlém nén áá adube áde adúbpé Dyób dáó débél boj mókobnéé á'só é' Dyób, né Dyób áde ábele boj bad ábe bébéle mbéb bəkobnéé áwe e'só, déntéd mó néε mod awé ákobnéé áwe e'só adube áde adúbpé mó. 6 Melemlem né dáó Dabide ánhóbpé tângene nnam míme rídé ne bad ábe Dyób átedé áá bəkobnéé áwe e'só, kénéε edíí bán bébéleε nsón ké nhóg. 7 Dabide anhób áá, "Nnam ne bad ábe Dyób álágséné mítab mewusé boj abódéd mítab mbéb. 8 Nnam ne mod awé Sáj Dyóbε éétúbpé mímé mbéb dín ámpε."

9 Nédé bad ábe béyagé bēnpen bóo bəkūd mímé nnam míme Dabide áhóbé, ngé bad ábe béeyagéé bómpé bəkud mó? Demáá ahób nén bán kálag e Dyób ehóbe áá, "Abrahamε andúbé Dyób, né-óó, Dyób déntéd mó néε mod awé ákobnéé áwe e'só." 10 Póndé ehéé Dyób dēnchagké mó áá adé mod awé ákobnéé áwe e'só? Ade béeyagéε mó, ngé áde bémáá mó ayag? Né dēmbenléd áde béeyagéε mó. 11 Bēn'yaŋ mó áde Dyób ámáá mó akob. Ayag áde bēn'yaŋké mó dēmbé é'chemléd ábe é'sógtan nén bán ákobnéé á'só é' Dyób adube áde adúbpé, kénéε edíí bán áde ánkobnéé á'só é' Dyób bēnkēn'yaŋké mó. Né ábédé ábel boj Abrahamε ábε sáá á bad bésyáál ábe béeyagéé, ábe bəkobnéé á'só é' Dyób adube áde bédúbpé Dyób. 12 Né ábédé ámpé ábel ábε-ε sáá á bad ábe béyagéé ábe bómpé bédúbpé Dyób melemlem ngáne Abrahamε eched sáj ándúbéε á póndé éche béeyagéé mó.

*Adúbe dso akəə' boŋ mod
akud chom eche Dyob ahobe*

¹³ Dyam dempee ade debii adii nen ban, se' bood Dyob denlaa Abrahamə ne nime nchyaaten aa msoɓɓe nkonsé awab mekaa. Dyob denkenhobpe nen ayale Abrahamə ahidé'aa eche mbéndé. Dyob dénhɔb nē ayale Abrahamə andúbé mɔ, Dyob átéd-te mɔ nēe mod awé akobnéde awe e'so. ¹⁴ Nzé émbē nen ban bad ábe behíde mbéndé bɔɔ békúd chóm eche Dyob ahóbe aa msoɓɓe, né adúbe áde bad bédúbpé Dyob áde ngén. Né chóm éche Dyob ahóbe-é aa msoɓɓe éesaá dyamdyam. ¹⁵ Chóm eche mbéndé ébeleé édií dásɔ ɔpiined bad melingá mé Dyob. Boŋ nzé mbéndé eése, aboo á mbéndé déebagké. ¹⁶ Nē dɔ-'aa akás boŋ Dyob álāngē dásɔ bad ábe bédúbpé mɔ aa msoɓɓel dyam áde móbóbe. Abelé nē ábel boŋ ényíned nen ban nímē nsimé msoɔ ríkás boŋ álāngē nchyaaten nime Abrahamə ngen pɔg ne ngen ésyáal aa msoɓbelé bɔ dyam áde móbóbe. Saké bad ábe behíde mbéndé bēnpēn bɔɔ ámbéé akag. Ambe káŋne bad bésyáal ábe bédúbpé Dyob ngáne Abrahamə andúbē. Abrahamə adii sáa awé syánē moosyáal. ¹⁷ Eténléde á kálag e Dyob nen ban Dyob denlaa Abrahamə aa, "Mbelé wē sáa á meloŋ híin." Né-ɔɔ, Abrahamə mɔ adé syánē sáa á'so é' Dyob. Dyob áde Abrahamə adúbpé dso áde Dyob áde ábage bad ábe béwédé alongé, dɔ-'aa ahóbe' boŋ mekan nime méesɔ mébé. ¹⁸ Abrahamə andúbé Dyob ásúm-me nime nlem áwē, kénéé édií bán á míd mé moonyon, nzom ké pɔg enkembáá eché elúme bán mam nime Dyob dénhɔbpé aa mébenléd mébenléd-te. Andúbé aa msoɓɓe "Sáa á meloŋ híin" ngáne Dyob denlaa'é mɔ aa, "Mmóŋ nchyaaten mébuu áte nēe betintine." ¹⁹ Ade Dyob álāngé Abrahamə nē, ambé dyam mbwókel e mwé. Ambii aa msoɔlyagéé moonyon ɔmpē, abii-é aa mwaad Seraa adé ekom. Boŋ ké nē, adúbe denkensudté mɔ. ²⁰ Nlem méehúne'aa mɔ tēngene dyam áde Dyob dénhɔbpé aa msoɓbelé mɔ, boŋ adúbe dénwéd mɔ áte, ábagé Dyob ehúme. ²¹ Ammád awe nlem-té nen aa Dyob débél chóm eche ahóbe aa msoɓɓel. ²² Né-ɔɔ, adúbe áde Abrahamə dénkŋ Dyob déntéd mɔ nēe mod awé ábele mekan ngáne Dyob áhedéé. ²³ Bɔɔb-pɔɔ, e'yale ábe é'ténléde nen ban, "Dyob déntéd mɔ nēe mod awé ábele mekan ngáne áhedéé" béesaá ayale Abrahamə mwēmpēn. ²⁴ Abé e'yale é'dé ayal e syánē ɔmpē. Dyob détéde syánē ɔmpē ábe dedúbpé nēe ábe bad, mɔ apuúdté Yesu Krístə, Sāngwéé awéd. ²⁵ Krístə msoɔ Dyob dembéé aa áwé ayale mbéb nímēd. Dyob apuúdté mɔ ábel boŋ dékud nzii ákobned á'so é' Dyob.

5

Depedé á nchemten ne Dyob

¹ Né-ɔɔ, ngáne édií bán adúbe áde dedúbpé ábelé Dyob átédé syánē nēe bad ábe békobnéde awe e'so, syánē dedé nsan ne Dyob. Echéd Sāŋ, Yesu Krístə mɔ akəə boŋ debé nsan ne Dyob. ² Mɔ-'aa adlbnéde syánē nzii eché adúbe áde dedúbpé ábelé boŋ syánē debii nsimé rí Dyob. Né-ɔɔ, dedé menyinge bwámbwam ayale desumé nlem nen ban deékúd ehúme é Dyob. ³ Dedé menyinge ɔmpē ayal e metake nime dékudéé, debii nen ban metake mépeene' e'wéd bé nlem. ⁴ E'wéd bé nlem-me é'bele dewóŋ ábe áde ákobnad ne Dyob. Adé ákobned áde dékobnadte-'e á'so é' Dyob dɔ-'aa ábele boŋ dewóŋ e'lyág bé nlem nen ban Dyob débél chóm eche ahóbe aa msoɓbelé syánē. ⁵ Nzé delyáge-é nlem, déebídté mekaa mé ngén ayale nen, Dyob álúmté syánē ngáne ápedé syánē adan ábel áde ábelé boŋ eché edāŋge ésoɔl syáné á nlem-té. Abelé nen ábe áde ábágé syánē eché Edaádan eche Esáa.

⁶ Ade denkenwóngé ngíne ké pɔg áwóngen eche syánē yál, Krístə anwé á nló nímēd, bebel bé mbéb á pónde eche Dyob déntí'é. ⁷ Elélé áte mod áwé á nló nímēd mod awé ábele' mekan nime métāngéné á'so é' Dyob. Kapɔg-ke mod áhale ákwentén áwé á nló nímēd mod á bwām. ⁸ Boŋ Dyob álúmté syánē aa msoɔs syánē ayale nen ambél ábe Krístə áwé á nló nímēd áde dédií débédé bebel bé mbéb. ⁹ Dekobnéde á'so é' Dyob ayale mekií nime Yesu nime mésyógké á nló nímēd. Nzé mekií nime Yesu nime mésyógké á nló nímēd mébéle dekobnéde á'so é' Dyob, nen déelúmté syánē bán Krístə átom syánē ason nē áse e melingá mé Dyob-é? ¹⁰ Ade débédé bad bé ekoyi bé Dyob, kwééd eché awe Mwān áwédé embél dépé á nchemten ne mɔ. Ngáne édií-'aa bán depedé á nchemten ne Dyob, abé áde awe Mwān adii á alongé, á asóg, áson syánē. ¹¹ Sáa-kaa nē dempēn, boŋ dewóge menyinge ayale Dyob ábelé syánē dedé ábe bad, mbwiined ne echéd Sāŋ Yesu Krístə, mɔ awé akəə boŋ debé á nchemten ne Dyob.

Nhāŋlén nime ridé átínté e Adame bó Krístə

¹² Mod nhág mɔ ambél boŋ mbéb nipe á nkonsé-te, mbéb mɔ-'aa nipeéné kwééd. Né-ɔɔ, moosyáal awág ayale moonyon asyáal ábelé mbéb. ¹³ Dyob ádéhób aa móbage bad mbéndé, né bad bébele mbéb á nkonsé-te. Boŋ kéhéé wéé mbéndé éesaá, modmod éehēlé-se ahób aa mod aboo mbéndé. ¹⁴ Boŋ kéné, bootya á pónde eche Adame ápe á pónde eche Mosé, pónde eche Dyob ábágé mbéndé, kwééd enwóŋ ngíne ámin e moonyon asyáal. Bad béwágáá kéné bēnkémbóó'é mbéndé e Dyob melemlēm ngáne Adame ámbóó'é.

Adame abedé á nwágén níme ane awé antáŋgén ape, nádē Krístā. ¹⁵ Abé bad bébe béesaá nyaa póg, áyale nén nde eché Dyöb ábágé bad ngén, eche Yesu Krístā ápééné, eésaa melemlen nêŋgáne dyam áde mbéb níme Adame mêmpeénné. Edé mbále bán bad híin béwédé áyale mbéb níme mod nhóg ábélé. Bon nsimé ní Dyöb ríchábé ámín bwámbwam tómaa nímé mbéb. Bad híin békúdé nde e Dyöb ngén nyaa eché echabe ámín, ámbíd e mod nhóg, Yesu Krístā. ¹⁶ Nde e Dyöb-pe ámpé eésaa melemlen nêe dyam áde mbéb níme Adame ámbenlé dêmpeénné. Mmê mbéb nhóg níme Adame ríkáá moosyáál akwedé nkáá á'só é' Dyöb. Bon ene nde ekáá Dyöb átédé bad nêe bad ábe békóbnédé awé e'só, kénéé édíí bán bad bébele mbéb abel ne abel. ¹⁷ Edé mbále bán mbéb níme mod nhóg Adame ámbenlé, núbélé bad bésyáál bédé ásē e ngine e kwééd. Bon akan áde aníiní mod nhóg, Yesu Krístā ábélé, átomténé ngine abé. Nén débēl bad bésyáál ábe békúdé nsimé ní Dyöb níme ríchábé ámín békóbnéd-te áwe e'só békúd alonjé áde déemaá', béwón ngine ámín e chóm ésyáál. ¹⁸ Né-óó, nímé mbéb nhóg níme Adame ámbenlé, mêmbeíl Dyöb dénkwid baásyáál nkáá. Melemlen nê dáo dyam á bwám ahóg áde Krístā ábélé dêmbeulé bad bésyáál békóbnéd á'só é' Dyöb, békúd-te alonjé. ¹⁹ Awógen áde mod nhóg, Adame, énkénwógénné Dyöb dêmbeíl moonyon asyáál ambé mod a mbéb. Melemlen nê dáo awógen áde mod nhóg, Krístā áwógné Dyöb, ábélé bad híin békóbnédé á'só é' Dyöb. ²⁰ Dyöb dêmpeénné mbéndé ábel abel dé mbéb ákag á'só. Bon kéhéé wéé abel dé mbéb ákagké á'só, nsimé ní Dyöb mbelé ríkag á'só tómaa nê. ²¹ Né-óó, ngáne mbéb ríwóó ngine ápeen kwééd, nê dáo nsimé ní Dyöb mómpé ríwóó ngine ábel bon bad békóbnéd á'só é' Dyöb, békúd alonjé áde déemaá' mbwiined ne Yesu Krístā, Sánjwéé awéd.

6

Mbéb ríwúú syáné bon Yesu apuúdté syáné

¹ Chán-nō déhōbpē bōōb? Edé bán débē débēle mbéb ábel bon nsimé ní Dyöb ríchágke-e? ² Aáy eésaa nē. Syáá dewédé, deewóó'ē dyaandyam abel ne mbéb ámpē. Chán-nō déhéle debé débélé' mbéb? ³ Nyéebíí'ē nén bán áde dékúdé edusen bon debé mod nhóg ne Krístā denwé ne mó-ye? ⁴ Edusen éche syáné dēnkudté, éluṣmte' bán syáné dewédé, bélimé-ē syáné ne mó. Nén dēmbenléd ábel bon déwōŋ abé dékōōlē. Nén áde melemlen ne ngáne Titē apúúdté Krístā ne éche ehúmé á alonjé dékōōlē. ⁵ Nzé syáné dedé nhóg ne mó áyál e eche kwééd né syáné débē nhóg ámpē ne mó áde apuú'ē. ⁶ Debíí bán áde bémboméé Krístā á awóg, bémbomnéd mó abé áde dénwōŋgē bōōd. Ábel bon ngine eché áde abé dé' bōōd áde ábél'táá syáné mbéb ébōó ne abōó ásyáál. Nén débēl mbéb méétéd'té syáné ntāŋ ámpē. ⁷ Nzé mod awédé, mbéb méekamlánné mó ámpē. ⁸ Bōōb-pōó, ngáne dewédé ne Krístā, dedúbpé bán débē á alonjé ne mó. ⁹ Syáné dedúbpé nē áyale debíí bán Krístā apuúdté, éewáá'-aá ámpē. Kwééd eewóó'-áa ngine ké póg ámín eché ámpē. ¹⁰ Awé áde awédé, mbéb méewóó'ē dyaam ké ahóg abel ne mó ámpē. Alonjé áde ádíí-ē áte bōōb ádíí alonjé áde ádíí ne Dyöb. ¹¹ Melemlen nê dáo nyémpé nyétáŋgéné yál anyín nêe bad ábe béwédé, ábel bon mbéb méekamlán nyé ámpē. Nyényín-ne yál nêe bad ábe bédé á alonjé ne Dyöb mbwiined ne Yesu Krístā.

¹² Né-óó, nyéemwāg se mbéb ríkamlán echen yál e moonyon eché éwág. Nē débēl nyéehídéé mekan mé esíí mé ekob é yál ámpē. ¹³ Nyéetāŋgené-ē nêe nyéétéd'té echēn ped e yál ké póg á mbéb-te se nyébenléd chí ábel mekan mé mbéb. Bon pen, nyébe yál wéé Dyöb nêe bad ábe bébid'té á kwééd-te, bon bébe bó alonjé dékōōlē. Nyébe echen yál esyáál á mekáá mé Dyöb ábel bon ábenlad nyé ábel mekan níme métáŋgéné á'só é' Dyöb. ¹⁴ Mbéb méetāŋgené nêe ríkamláné nyé. Nyéesaá ásē e mbéndé bon nyédé ásē e nsimé ní Dyöb.

Débē betāŋ ábel mekan ngáne Dyöb áhedéé

¹⁵ Chán-nō déhōbpē bōōb? Ngáne dédíí ásē e nsimé ní Dyöb, nádē débē débēle mbéb áyale deésaa ásē e mbéndé ámpē-ye? Aáy, eésaa nē. ¹⁶ Nyéebíí'ē bán nzé mod abagé yál nêe ntāŋ ásē e mod ampée, ábel kéchéé éche ane mod áhōbéé, né adíí ntāŋ awé ane mod-e? Bad ábe bēbágé yál ábel mekan mé mbéb, chóm éche békudéé édíí kwééd. Bon mod awé abagé yál ábel ngáne Dyöb áhedéé, abāg mod awé abele mekan níme métáŋgéné á'só é' Dyöb. ¹⁷ Nságnen núbé ne Dyöb. Nyé ábe nyémbé betāŋ ásē e mbéb, nyétíme nyéhíde mbále e mekan mésyáál níme béyágté nyé ne nlém nhóg. ¹⁸ Bōōb-pe áde Dyöb áhúdé nyé ásē e ngine e mbéb nyétíme betāŋ, ábel mekan ngáne Dyöb áhedéé. ¹⁹ Nhóbe nímén mésyáál á nyaa e moonyon áyale nén nyé nēŋgáne baányon, nsōŋten méechabéé nyé ámín. Ngen e'só, nyémbé echen yál esyáál nêe betāŋ, nyébélé mbinde é mekan ne e'bébtéd é mekan, nyébélé-ē ebébtéd chēn ne chēn, nyékag á'só. Bōōb-pōó nyétáŋgéné echen yál esyáál abe nêe betāŋ, ábel mekan ngáne Dyöb áhedéé, nén débēl alonjé áden désāŋ. ²⁰ Ngen e'só áde nyébéde betāŋ ásē e mbéb, nyéenkénwóngé dyaam abelen mekan níme Dyöb áhedéé aá nyébéle. ²¹ Nsyāŋ ríhéé nyénkudté áde nyébéláá mekan níme mékwágte nyé bōōb. Chóm éche nímé mekan

mépeeneé edii kwééd. ²²Boj bəəb, Dyəb əhúdé nyé əsē e ngine e mbéb, betāj bé Dyəb-paá nyéđíí. Nsyāj nime nyékudé nđii nēn bán Dyəb əbélé nyésáá ngáne əbē bad bétāngéné asāj. Nē débēl nyékūđ alonjé áde déemaá'. ²³Nyébíi nēn bán nsábe nime mbéb nipeeneé nđii kwééd. Boj nde echē Dyəb əbagé bad ngēn edii alonjé áde déemaá'. Dekude dā, abé áde déđíí ne Yesu Krístəə, Sāngwéé awéd.

7

Bad bé Krísto béesađ əsē e mbéndé əmpē

¹A-baānyaj, nyéđii bad əbe bēbii mbéndé. Nyébíi' é bán mbéndé ekamlan mod dāsā á pónđé eche adíi á alonjé-ye? ²Détēd elānsēn əyāl e ehób é e'wóngé. Nzé mmwaad awóo nchóm, mbéndé ehóbe nēn bán atāngéné abé ne nchóm pónđé esyāl eche nchóm adíi á alonjé. Boj nzé nchóm awédé, mbéndé é e'wóngé eekóbéé mós əmpē. ³Né-əó, nzé adyēné mod əmpēe áde nchóm adíi adíi á alonjé né bēchəg mós bán adíi nkáb-a-meson. Boj nzé nchóm awédé né awóo kunze á'sō é mbéndé, nzé awóo-ε nchóm əmpēe, ene pónđé, né eekábeé asón. ⁴A-baānyaj, né dāo edii ne nyēmpē. Mbéndé eekamlánné nyé əmpē əyāle awé áde Yesue əwédé, nyēmpē nyēwédé. Bəəb-pəó, nyéđii bad əbe mod əmpēe, Yesue awé Dyəb əpuúdté, əbél boj nyébəle Dyəb bwām. ⁵Əyāle á pónđé eche ədəd abé á moonyoj əkamlánnáá syānē, mbéndé epuúdté'áá syānē esíi é mekan mé ekob é yāl áte. Nēn əbéláá débélé' mekan mé mbéb nime mépeene' kwééd. ⁶Boj bəəb dehidté əsē e mbéndé, awé áde déwédé. Né-əó, mbéndé echē ekámlánnáá syānē néé betāj eekamlánné ne syānē əmpē. Nēn əbélé dehidé dāsō nzii ekóóle bəəb əbəle Dyəb. Debenle mós nyaa echē Edəəđəj é Dyəb elāngéé syānē, saké nhíđten ne mbéndé eche bétélé əsē.

Mbéndé e Dyəb chō elúmtē' syānē nimeđ mbéb

⁷Chán-nō déhəbpē bəəb? Nédé déhəb bán mbéndé edé mbéb-ε? Aáy, deéhēlēε-se dehób nē. Boj mbéndé chō ekəə boj mbíi chóm eche mbéb nđii. Nzé mbéndé enkēnhób aá mod eesíde chóm é mod, né meebii' é nēn meé ásií chóm é mod adé mbéb. ⁸Boj ene mbéndé ennyēm me mewēmtēn mé mbéb əsē, əbél mbootéd bwēm é' bad asii nyaa ne nyaa. Nzé mbéndé eesé, né mbéb méesaá dyamdyam. ⁹Pónđé ebédé echē ménkēmbíi' é mbéndé. Boj á pónđé echē mbíi mbéndé, esíi é abél dé mbéb əmpuú me áte, nwé-ε. ¹⁰Mbéndé eche Dyəb əbágé aá chōo epene alonjé chóchó éřim me awúu. ¹¹Mbéb ménkud etāl əmbíd e mbéndé, nđog me, mbél mbéb. Né-əó mbéb mós nřwúú me.

¹²Né-əó, denyine nēn bán mbéndé chēn esáá, chóm-εε mbéndé ehóbeé esáá, étāngéné, edé-ε bwām. ¹³Nédé nē alúmtē nēn bán chóm eche edé bwām éřimé me nē kwééd apiined-ε? Aáy, éesaá nē. Saké mbéndé chō epiinédé me kwééd, mbéb mós nřpóó əmbíd e mbéndé, chóm eché edé bwām, əpiined me kwééd. Nēn dēmbēnléd əbél nēn bad bényřn ngáne mbéb nđii. Né-əó, mbéndé e Dyəb ebele' mbéb nřlúmtē eche ngine bwāmbwam.

Nzum echē ewante' moonyoj áte

¹⁴Debíi nēn bán mbéndé eche déhóbeé edii chóm é edəəđəj. Boj nđii moonyoj a ekob. Nđii néε mod awé bésómé əsē e mbéb néε ntāj. ¹⁵Meesəjntánné mbéltéd nřmēm. Mam nime nřhedé əbél, meebēlēε mós. Mam nime nřkóó mós nřtimeé əbél. ¹⁶Bəəb-pəó, əbél áde nřbeleé chóm eche méehedéé əbél, nēn alúmtē bán nkwēntēné meé mbéndé edé bwām. ¹⁷Boj á mbále saké mmēn nkoo' əbél, mbéb nime nřde me áte mós nřbelte me nē. ¹⁸Mbíi meé dyam á bwām ké ahóg déesaá me áte, nédé, ne nlém nř moonyoj nime nřwóó, kénéε edíi bán nlém nřde me áte əbél dyam á bwām, meehēlēε dō əbél. ¹⁹Meebēlēε dyam á bwām áde nřdás əbél, boj dyam dé mbéb áde méehedéé əbél, dāo nřtimeé əbél. ²⁰Bəəb-pəó əbél áde nřbeleé dyam áde méehedéé əbél, nēn alúmtē nēn bán saké mmēn nkoo' nřmé mam əbél əmpē. Boj mbéb nime nřde me áte mós nřbelte me mós.

²¹Né-əó, nyinine nēn meé mbéndé edé echē ekamlan me. Pónđé téé áde nřhedéé dyam á bwām əbél, mbéb mós nřwámsan me ekáá əpē. ²²Awēm nlém-té, mbéndé e Dyəb chōo nřdás ahíd ne nlém nřsyāł. ²³Boj nnyine nēn meé mbéndé əmpēe edé echē ekamlan échēm ekob é yāl, echē ewane nzum ne mbéndé echē nřmēm nlém nřdás. Ene mbéndé ehaá me, ebelé-ε ndé ntāj a mbéb. Mmé mbéb mós-áá nkamlan échēm ekob é yāl. ²⁴Ebál é etyəg eche étáné me! Nzé-módé əsəj me á mekáá mé echēn ekob é yāl, eche epiinad me kwééd? ²⁵Nságnēn nřbē ne Dyəb. Asóó ádēm alonjé mbwiined ne Mwān, awəd Sāngwéé, Yesu Krístəə. Né-əó, mmēmpēn ndé mbíd əbe, nřmēm nlém nřlānge me ahíd mbéndé e Dyəb boj échēm ekob é yāl ehíde mbéb nime nřde me áte.

8

Alonjé áde Edəəđəj é Dyəb əbagé

¹ Bɔɔb-pɔɔ, Dyɔb déekwidéé modmod nkáá awé adé nhóg ne Yesu Krístaa. ² Mbéndé e Edáádɔɔn eché epiind syáné alongé, abé áde dédíí ne Yesu Krístaa, ehúde me á mehan mé mbéndé e mbéb ne á mekáá mé kwééd. ³ Mbéndé enkênhenlé mbéb amad áyale nân baányon békênwóngé ngine áhíd chó. Né-ɔɔ, Dyɔb ábélé dyam áde mbéndé énkênhenlé abel. Anlóm awe Mwán ne ekob é yál e moonyon éche ébele mbéb, ábóded ngine e mbéb. Abel áde Dyɔb démbeñlé nân démbsáded ngine e mbéb ámin e moonyon a ekob. ⁴ Dyɔb démbeñlé nê ábel bon bad ábe bééhídē mam ne ngine e moonyon bon bétimé' behídē mekan ne ngine e Edáádɔɔn é Dyɔb, bébel mekan nyaa eché étáŋgéné melelem ngine mbéndé ehóbéé aá bébel. ⁵ Bad ábe bébele mekan ngine écháb ekob é yál élangéé bɔ, bébelé bésun mímab nlém áyál e Edáádɔɔn é Dyɔb. Bon bad ábe bébele mekan ngine Edáádɔɔn é Dyɔb élangéé bɔ, bébelé bésun mímab nlém áyál e Edáádɔɔn é Dyɔb. ⁶ Nzé mod asumé nlém áyál e mekan mé ekob é yál, né áwē. Bon nzé mod asumé nlém áyál e mekan mé Edáádɔɔn né Dyɔb débē mó alongé áde déema' ne nsaj. ⁷ Nzé mekan mé ekob é yál mékamlan mod, ane mod abelé ákɔɔ Dyɔb áyale ehéidéé mbéndé é Dyɔb, ehéle-aa chó áhíd ne áhíd dēn. ⁸ Nân álumte bán bad ábe behíde échab esíí e mekan mé ekob é yál, béehelée Dyɔb menyinje awóged.

⁹ Bon ne nyé, nyéebélē mekan ngine ekob é yál éhedeé aá nyébel. Nyébele' dáɔɔ ngine Edáádɔɔn éhedeé aá nyébel, nzé éde bán ne mbále Edáádɔɔn é Dyɔb éde nyé áte. Kénzéé awé Edáádɔɔn éche Krístaa éesaá áte, né éesaá ne Krístaa. ¹⁰ Bon nzé Krístaa adé nyé áte, nyéde á alongé áyale Krístaa abelé nyékóbnéde á'só é' Dyɔb kénéé edíí bán échēn ekob é yál éwē áyale mbéb míme nyébéle. ¹¹ Nzé Edáádɔɔn éche Dyɔb áde Dempuúde Yesue éde nyé áte, né ké échēn ekob é yál éche éwág émmad awé, né Dyɔb áde ápuúdté Krístaa dépuúde chó. Abel nân á ngine e Edáádɔɔn éche éde nyé áte.

¹² Né-ɔɔ, A-baányan, dyam adé áde dé táŋgéné áhíd déesaá dyam dé ekob é yál, saké ábē ngine ekob é yál éhedeé. ¹³ Áyale nzé nyébele ngine ekob é yál éhedeé né nyéewē. Bon nzé á ngine e Edáádɔɔn é Dyɔb nyéwútu mbáted mé mbéb míme nyébeleé, né nyéékúde alongé. ¹⁴ Dyam áde adé ádíí nân, bad bésyáal ábe Edáádɔɔn é Dyɔb élyágté, bedíí bán bé Dyɔb. ¹⁵ Edáádɔɔn éche Dyɔb ábágé nyé ébeleé-se nyébé néé betán, nyébé á mbwóg-te. Bon pen Edáádɔɔn é Dyɔb ébélé nyékoó bán bé Dyɔb abé. Ngine eché éché Edáádɔɔn chó-aa ekáɔ bon délébpe Dyɔb bán, "A-Té! Echem Sán!" ¹⁶ Edáádɔɔn é Dyɔb ébélé syáné debíí á nlém-tē nân bán dedíí bán bé Dyɔb. ¹⁷ Bɔɔb-pɔɔ, ngine dédíí ábe bán, déékúde nnam míme Dyɔb ákóŋnéde ábē bán, syáné déékúde-tē bwēm ábe Dyɔb ákóŋnéde mó, nzé ne mbále syáné dekwénténé átag ne Krístaa ábel syáné ámpé dékúde ehúmé éche Dyɔb débēé mó.

Ehúmé éche bad bé Dyɔb békúde

¹⁸ Nnyíne' nân meé, metake míme dékudeé bɔɔb méesaá dyamdyam nzé behágténé mó ne ehúmé éche hélumédte syáné á pónde eché ehúé á'só. ¹⁹ Bwēm ábe Dyɔb áhágé á nkóŋsé é'sine' ne e'lyág bé nlém, pónde eché Dyɔb délumtēnnē ábe bán. Abél nē ne ehúmé ésyáál. ²⁰ Embē nân bán bwēm ábe behágté é'díí ehóhó ngēn. Saké ábē bwēm bēn bɔɔ bēntíí bán ébē nē bon Dyɔb dóo déntíí. Ambel nē ne e'lyág bé nlém aá epun epé éche ²¹ móhúdté ábē bwēm bēn á mehan mé ngine eché bɔɔdte bwēm, bɔmpé békúde-tē kunze ákud melemlen mé ehúmé éche Dyɔb ábágéé ábē bán. ²² Debíí nân bán káŋŋ ne' bɔɔb, bwēm é'syáál é'káne' ne e'wē ábe bēwógéé ábe é'dé nēngáne e'wē bé achád. ²³ Bon saké nhágtéde mwēmpen ríkane'. Syáné bēn awé dewóo Edáádɔɔn éche Dyɔb ábágé syáné nēngáne nde e'só, syáné ámpé dekané' á nlém-tē. Debánné nlém rísyáál ásin pónde eché Dyɔb débēñlé bon dékóŋ ábe bán abé, ahúde syáné yál esyáál á mehan-tē, ábe syáné yál ékɔɔlē. ²⁴ Taase dekode e'soóson délyágé nlém bán déékúde chóm éche Dyɔb áhóbé aá mósbēl. Bon pen nzé denyíne chóm éche délyágé nlém bán déékúde, né saké e'lyág bé nlém bɔɔ é'kóó abé nē. Nzé-módé áhale alyág nlém áyál e chóm éche ámáá ákúde? ²⁵ Bon, dechedé yál ásin chóm éche déenyíñē, dekoó-é chó ásin.

²⁶ Melemlen nē dóo Edáádɔɔn é Dyɔb éwóŋganné syáné áyale deewóó' é ngine. Deebíí' é ngine dé táŋgéné akáne bon Edáádɔɔn chēn chóó ékánnad syáné ne nheemed míme rítómé e'yale bé nsál. ²⁷ Dyɔb ánoné syáné nlém áte, abíí-é mewémtené mé Edáádɔɔn áyale Edáádɔɔn ékánnad bad bé Dyɔb nyaa eche áhedeé. ²⁸ Debíí nân bán dyam-té áde ábenlad Dyɔb ábele dó á mbon ní bad ábe bédás mó,* ábe áchēnlé ábel ngine áhedeé. ²⁹ Dyɔb démmad atíí nân aá bad ábe mómmadte apwēd ádáb abé ábē nēngáne abé áde awe Mwán ábel bon ane Mwán ábē Mwán á'só áttínté e baányan. ³⁰ Né-ɔɔ, bad ábe Dyɔb démmadte apwēd, anchélé bó abé bad. Ábe áchēnlé-é ahóbé aá békóbnéde áwe e'só, ábe bɔ-é békóbnéde áwe e'só, abágé bó éche ehúmé.

Dyɔb ádáá syáné mbwiined ne Yesu Krístaa

* 8:28 Dyam-té áde ábenlad Dyɔb ábele dó á mbon ní bad ábe bédás mó; donje á kálag áwóó mam mésyáál mébenlad á mbon míme bad ábe bédás Dyɔb.

³¹ Nzé denoné nímén mekan mésyāal áte, cheé déhēle dehób? Nzé Dyōb áde ne syānē, né nze ahele atāngēn syānē? ³² Né-ε Dyōb déebānneé ké awe Mwān. Antéd mǎ, ábe mǎ áá áwē á nló níme syānē moosyāal, né éebaá syānē kéchéé émpēe éche déhédné mǎ-yε? ³³ Nzé-módé áhāb áá bad ábe Dyōb ápwédé békhwédé nkáá? Dyōb dēn dǎo áhōbē nēn áá dedii bad ábe békōbnédé áwē e' só. ³⁴ Nzé-módé-ā áhāb áá dekwédé nkáá? Yesu Krístāa awédé, ápuu, adyē-ε á ekáá émbáá é Dyōb, áhed-tāá ákännadté syānē. ³⁵ Nzé-ā ahele ábēl bon Krístāa asóg syānē adān? Mekan níme melēnlédé syānē áte, ké'ε ndutul, káa ahé áde bad béhāgkē syānē á meséb? Nzaa, káa awōn áde déwōo' é mbóté? Nzé-ε akíme áde bad békmméé syānē? Ké'ε awúu áde bad béhedéé syānē awúu? ³⁶ Kálag e Dyōb ehóbé áá, “Póndé téé bad béwúe sé áyāl echōn.

Bényine sé nēngáne rídyon ní mbód níme békagké awúu.”

³⁷ Mmén mekan mésyāal mébenlad bon detómé mǎ áte, mbwiined ne Krístāa, mǎ awé adǎo syānē bon áwōngān-ne syānē. ³⁸ Mbíi bwām nēn mēé chōmchōm éesaá éche éhele-se épān edānge éche Krístāa ádǎo syānē. Ken kwééd-ε, ké'ε alongé. Ken ángel-ε, ké'ε benkamlene, ké'ε ngine éche edé ádyōb. Ken póndé eche dedii áte nēn, ké'ε póndé eché ehúe. ³⁹ Ké ngine e nkon nímín, ké'ε e nkon rísé, chōmchōm éesaá ántint e nhāgtéd rísyāal éche éhele épān edānge éche Dyōb áwōnneé syānē mbwiined ne Yesu Krístāa, awed Sāngwéé.

9

Dyōb ne ábē bad bé Israel

¹ Nkale' mbále nēngáne mod awé adúbpé Krístāa, meékālēē metóm. Mmém nlém níme Edǎsdān éche Esáá élyāgtéé, nlānge mē nēn áá chōm éche ríhóbéé edé mbále. ² Ndul e ngine ne metake mé ngine bédé mē á nlém-té ³ áyāl e ábēm bad, ábēm baányan ábe syāābōo séde mekiú mehóg. Áyāl echāb nhede' nēn mēé né Dyōb dēmbē mē ebómán, ábēl-le meebāg ne Krístāa. ⁴ Ábēm bad bēdii bad bé Israel. Dyōb áhóbé áá mótédé bǎ nēé ábē bān, álúmté-ε bǎ éche ehúmé. Dyōb dēmpē á nchemten ne bǎ, ábe-ε bǎ mbéndé. Anlúmed bǎ ngáne bētāngéné mǎ edúbé ábe, bǎ-áá ánlāā' é áá mǎōbelé chōm éche ánhōbpē áá mǎōbēl. ⁵ Bēdii bad bé mbyaa níme ábēd betaa ábe bémbē se á mbooted. Ade Krístāa áchyáádté-áá, mǎmpē nēé moonyon, áwāb mbyaa dǎo ámbídté. Mekēnag mébē ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé, mǎ awé ákamlan chōm ásyāal. Ebē nē.

⁶ Meehóbéé nēn mēé Dyōb déebenlé chōm éche ánhōbpē áá mǎōbēl. Edé bán saké bad bésyāal ábe bēbídé á mbyaa ní Israel bédé bad bé Dyōb. ⁷ Saá-kaa bán bésyāal ábe Abrahame bédé bán bé Dyōb. Dyōb dénlāā Abrahame áá, “Á mbyaa níme awon mwān Aisige dǎo bán ábe ríhóbé mēé mēbē we bēbídte.” ⁸ Nēn álúmtē nēn bán bán ábe béchyāá á nyaa e moonyon béesaá bán bé Dyōb. Bon bán ábe bēnchyāā' é nhídtēn ne ngáne Dyōb dénlāā' é Abrahame áá mǎōbēl, bǎo békoo' é atōn nēngáne bán bé mbyaa níme Abrahame. ⁹ Ade Dyōb dénlāā' é Abrahame áá mǎōbelé mǎ dyam áde mǎhóbé, Dyōb dénhōb áá, “Mētūm ámbíd á póndé eche ríftíde. Ene póndé Seraa áwāle awe mwān á mwenchóm.” ¹⁰ Saá-kaa né dēmpēn. Sáa nhóg mǎo Rebekaa ábe bán bé baachóm bébe bēnwōngē. Ane sáá abédéé awesyānē taa, Aisige. ¹¹⁻¹² Á póndé éche béechyāā' é ábē bán, áde bēehíí' é ábel dé mbébé ké'ε mbon, Dyōb dénlāā Rebekaa áá, “Mwān mbáá ábē mbóledé awe mwān asad.” Dyōb dēmbel nēn ábel ényínned nēn bán níme mewēmten mǎō ámbenlédte ábel mwān nhóg ábe áse e aníní. Embonned mǎ ápwēd mod awé ádǎo ápwēd, saké áyāle dyam áde ane mod ábélé. ¹³ Eténlédé á kálag e Dyōb ngáne Dyōb áhóbé áá, “Mēdān Jakóbē bon ríkōō Esao.”

¹⁴ Chán-nǎ déhōbpē bǎob? Nédé déhōb bán Dyōb ákwognad baahóg-ε? Aáy, éesaá nē. ¹⁵ Se' bǎod, Dyōb dénlāā Mosee áá, “Mēwōg kénzéé ngol awé rídǎo ngol awóg, mēlūmēd-te e' bon bé nlém wēé kénzéé awé rídǎo álúmed.” ¹⁶ Né-ōó, mpwēdtéd ní Dyōb méewóo' é dyamdyam ábel ne chōm éche bad béhedéé bán ébenled ké'ε éche bēbēlé. Dyōb dǎo ábenlad ábe e' bon bé nlém ábel kéchéé éche áwémtné ábel. ¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyōb nēn bán Dyōb dénlāā Farao áá, “Mpwēde we kān ábel bon mbenled we álúmed echem ngine ne ábel bon ádēm dīn ákanled nkōnse áte rísyāal.” ¹⁸ Né-ōó, Dyōb álúmtē' ábe e' bon bé nlém wēé kénzéé awé ápwédé, áwēde-ε kénzéé nló áte awé ápwédé áá áwúu nló áte.

Melīngá mé Dyōb ne e' bon bé nlém é' Dyōb

¹⁹ Kapóg nyé mod nhóg nyéésedéd mē bánken, “Nzé nē dǎo edii, cheé ékǎá bon Dyōb ábē áhōbē' áá bad bēbélé mewuse? Debii bán modmod éhēlē-εe ahób áá mǎōbenlé dyam áde Dyōb áhóbé áá ábel.” ²⁰ Bon we moonyon, nzé-módé edii áseded Dyōb dyam? Mbeé e māg éhēlē-εe ésedte' mod awé ábelé chǎo áá, “Cheé ékǎá bon éhāgé mē nyaa eché éhāgé mē?” ²¹ Nyébii nēn bán ntumé-mbeé, awóo kunze ábenlen hyóg ábe ábenléé mbeé nyaa eché ádǎo. Nzé adǎo, ahelese atéd hyóg ábenlen mbeé ébe; póg ebé mbeé e edúbé, eníní-ε ebé mbeé eché bēbenladte póndé ésyāal.

²² Kapóg Dyöb áhédé' áá nímē melingá álúmed, áhédé-'e áá bad bényín eche ngíne. Boñ anched yál bwám̄bwam awesen bad ábe bém̄bəl boñ áliñ. Abe bad béntəngēn-ne nkógsen akud. ²³ Kapóg-ke Dyöb dénwēm̄tēn-ne álúmed éche ehúmē é ngíne amín e bad ábe álúmté e'boñ bé nlem. Amaá ábē bad aboñsen ákud éche ehúmē. ²⁴ Syánē dedé-'e áftínté e ábē bad ábe áchénlé. Saá-kaá áftínté e bad bé Israel dēmpen dōó áchénlé syánē. Achénlé syánē donje á bad káñne áftínté e bad ábe béesē bad bé Israel. ²⁵ A kálag e Hoseya, Dyöb áhóbē nēn áá, "Bad ábe bénkēmbé ábēm bad, mēchag bó mēé bédé 'Ábēm bad.'

Alonj áde ménkēndəngé mēchag dō mēé ádii 'Alonj áde rídás.'

²⁶ Melemlem mé hóm wée ménlāá-'áá bó mēé 'Nyéesaá ábēm bad', áhed-taá méchəgkē bó mēé bédii ábēm bān, bān bé Dyöb áde ábage' alongé."

²⁷ Nkal é'dəádəñ Yesayaa anhóád təngene bad bé Israel áá, "Ké mesongé mé bad bé Israel mēm̄buú áte nēe nsíí mímē rídé á nkəg mé edib é nkwē, nguse chēmpen chōó ékūd e'soosoj.

²⁸ Səngwéé éebédédé pónde ábel mekan mēsyaál nímē átomté mbakú áá mób̄bəl á nkóñsé."

²⁹ Nēn áde nēngáne Yesayaa anhəb̄pē áá, "Nzé Səñ Dyöb á Ngume enkenlyágnéd syánē donje dé nchyaátén, né debágáá nēe myad mé Sodom ne Gomora."

Paale akánnédé bad bé Israel

³⁰ Chán-nō déhəb̄pē bəb̄? Bad ábe béesē bad bé Israel bétimé békóbnédé á'sō é' Dyöb mbwiined ne adúbe áde bédúbpé Krístəə, kénéé edii bān béewane'áá áte ákobned á'sō é' Dyöb. ³¹ Boñ bad bé Israel bəwáné'áá áte bēhédé bān bēhíd mbéndé ábél boñ békobned á'sō é' Dyöb, boñ bénkēnhenlé. ³² Cheé ekás boñ bénkēnhēl? Bénkēnhenlé áyale nēn bəwáné'áá áte ákobned á'sō é' Dyöb áyale nsñ nímē bēn bēbélé saké áyale adúbe áde bédúbpé Dyöb. Bēnkəd ekuu á aláá áde bad békədəé ekuu, békwē-'e. ³³ Eténlédé á kálag e Dyöb təngene nē, nēn bān,

"Nyénəne', mbanne aláá á Zayon

áde débəl boñ bad békədəé ekuu,

aláá áde débəl boñ bad békweg.

Boñ kénzéé awé adúbpé mō éehúú' é ne mekáá mé ngēn."

10

¹ A-baányan, ndəá ne nímēm nlem rísyāal nēn mēé ábēm bad bé Israel békud e'soosoj, nkánnad-te bó mēé nē abenled. ² Mbíde bó mbóñ nēn mēé bédás Dyöb abele ne nlem rísyāal. Boñ béekoo' é ason̄ten ngáne bétəngéné mō abele. ³ Béésontenēē ngáne Dyöb ábeleé boñ bad békobned áwe é'sō. Bétimé bēhédé nzii echáb chēn eché ēbəl boñ békobned á'sō é' Dyöb. Né-óó, béesudtéé yál áhíd nzii eché Dyöb áftíde ábel bad békobned áwē é'sō. ⁴ Krístəə abelē nsñ nímē mbéndé éntəngēnē abel, né-óó, kénzéé awé adúbpé mō, akobnad á'sō é' Dyöb.

E'soosoj é'bágnédé ne metúmbé mēsyaál

⁵ Se' bəód, Mosee antēl təngene akobned áde mod ákobnadté á'sō e' Dyöb áyale áhídeé mbéndé. Anhób áá, "Kénzéé awé abele chóm ésyāal éche mbéndé éhóbéé, ákūd alongé áde déemaá'." ⁶ Boñ eténlédé á kálag e Dyöb bān nyaa eche adúbe ábeleé boñ mod ákobned á'sō é' Dyöb edii, "Weehóbé awonj nlem-tē nēn wēé, nzé-módé ákē amín, ádyöb." (Néde, áhúd Krístəə amín, ásuded mō ásē.) ⁷ Ké-'e "Nzé-módé ákē ásē á echóg éche éewóo asóg?" (Néde áhúd Krístəə á echóg éche éewóo asóg ápen mō ámbid á alongé.) ⁸ Chóm-éé kálag e Dyöb éhóbé edii nēn áá "Eyale é Dyöb édé wē benben. Edé ekale chō, édé-'e wē á nlem-tē." Mímē nkalanj rídii nkalanj mímē sékalé nēn bān nyətəngéné adúbe awónj. ⁹ Nzé ehóbne nsal nēn wēé, Yesue adii Səngwéé, edúbpé-'e awónj nlem-tē nēn wē Dyöb dēmpuú mō, né wēkūd e'soosoj. ¹⁰ Áyale nēn nzé edúbpé á nlem-tē, Dyöb ábele' ékobned áwe é'sō. Nzé ehóbne nsal ne wēé módúbpé, ebélé ékūd e'soosoj. ¹¹ Kálag e Dyöb éhóbé nēn áá "Kénzéé awé adúbpé mō, éehúú' é ne mekáá mé ngēn." ¹² Nēn áde ne moosyaál, ken mod adé mod á Israel, ken mod eesaá mod á Israel. Dyöb ádii Səngwéé á moosyaál nyaa póg, abude-'e kénzéé anamed awé ahédné mō nwóngeñ. ¹³ Kálag e Dyöb ehóbe áá, "Kénzéé awé achagé dín áde Səngwéé áá asonj mō, ákūd e'soosoj."

¹⁴ Boñ chán bēhele bēchag mō bān ásonj ádāb alongé áde bédúbpéé mō? Chán-ne bēhele bédúbé mō, nzé béewóge nímē nkalanj? Chán-nō bēhele bēwóg nímē nkalanj nzé bad béekanle bó mō? ¹⁵ Chán-ne bad bēhele békē bēkanlé bad nímē nkalanj áde mod éelóméé bó? Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bān, "Nzé mod apēné nkalanj mī bwām, ébelé épēen enyinjge." ¹⁶ Boñ saké moosyaál akobé nkalanj mī bwām. Nkal é'dəádəñ Yesayaa mwēn anhób təngene nē áá, "A-Səñ, bó ahéé adúbpé nkalanj mímē sékalé?" ¹⁷ Né-óó, adúbe ápag ne awóg áde mod áwógé nkalanj, bad bétəngéné-'e nkalanj mímē Krístəə akal boñ bad bédúbé mō. ¹⁸ Boñ ndəá aseded nēn mēé ken, édé mbále nēn bān bénkēnwógkē nímē nkalanj-é? Bénwóg mō bwām. Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bān,

“Ehóǒb éche bad ábe békálé' áá nímé nkalaj énwōgnēd nkōǒsé áte rísyāāl.

Abáb e'yale bēmpē mesóg mé nkōǒsé áte mésyāāl.”

¹⁹ Ndāá asēded nēn mēé ken, bad bé Israel bēnkēnsōǒtēnné nímé nkalaj-ε? Mosεε māsó asēbpe ahób nēn áá Dyōb áhóbé áá,

“Mēnaméd bad ábe béekoo aloǒj abé, ábel boǒj nyéwōoon bó kōǒǒj.

Mēenaméd bad ábe bédé eyókél ábel boǒj nyélin.”

²⁰ Nkal é'dāádaj Yesayaa mōmpé ankwentēn ahób ngáne Dyōb dénhšbpe. Anhób á tál e ékwéé áá,

“Bad ábe béehede' áá mē bényíné mē.

Menlúméd yāl wéε bad ábe béesēdte' áá mē.”

²¹ Boǒj Yesayaa anhób tǒngene bad bé Israel áá Dyōb áhóbé áá, “Bootyā mbwεmbwε kóǒǒj ne ngukél, nlyógé mekáá mēé ábēm bad bétim ámbíd áwēm, boǒj béwúú nló áte, béewōgné- áá mē.”

11

Dyōb déebáá' é abé bad bé

Israel á yāl ne abǒǒj ásyāāl

¹ Bōǒb-ρōó, ndāá asēded nēn mēéken, Dyōb ábáá ábē bad áyāl-ε? Eesaá nē. Mmēn ndii mod a Israel awē abídé á mbyaa nímé Abrahamε, á túmbé e Benjamin. ² Dyōb déebáá' é abé bad áyāl. Bédii bad ábe ápwédé se á mbooted. Nyébíí chōm éche éténlédé á kálag e Dyōb ngáne Elaijaa ácháá' áá Dyōb, álangē mó mekan nímé bad bé Israel bēbélé' áá. ³ Anláá Dyōb áá, “A-Sǒǒj, ábēn bad béwúú áboǒj bekal bé'dāádaj bésyāāl, bépántéd-te nímōǒj menyán mé mende. Mmēmpen-εé nlyágé, bēhede-ε mēmpé awúú.” ⁴ Chán Dyōb dénkwentēnné mós? Ankwentēn mó áá, “Mbǎnné bad ekálé saámbé ábē ábēm bad. Bédii bad ábe béebagé Baale, dyōb dé metóm, edubé.” ⁵ Nē dōó edíí kóǒǒj ne bōǒb. Nguse é bad bé Israel edíí edé ábe Dyōb ápwédé ne nímé nsimé. ⁶ Apwεd áde ápwédé bó ádii áyāle nímé nsimé saké áyāle mekan nímé bēbélé. Nzé émbē nēn bán dyam áde bad bēbélé dōó ákǎǎ boǒj Dyōb ápwεd bó, nédē né saké nsimé mōó ápwédné bó. ⁷ Cheé-ō nēn álúmtéé? Bad bé Israel bēnkēnkudté chōm éche békóó áhed. Bad ábe Dyōb ápwédé bēnkūd chōm éche bēhédé' áá, boǒj ábinií, nlém menlél bó á abum. ⁸ Eténlédé á kálag e Dyōb nēn bán

“Dyōb dēmbel bó edimdim.

Kóǒǒj ne e'chii, bēēnyínnē, béewōgné- áá.”

⁹ Dabidé mōmpé anhób áá,

“Nkǎnne' nēn mēé ébel bwēm ábe é'wōgte bó menyinje, bóǒǒ é' bē bó nēε melám.

Nkǎnne nēn mēé, békwe, Dyōb ákōǒǒn-ne bó, áyāle mekan nímé bēbéléé.

¹⁰ Nkǎnne nēn mēé Dyōb ákwid bó ndím ábel boǒj bēehelé anyinεn.

Nkǎnne nēn mēé ápēmted-te bó nted nímé rídélé nímé ményag bó mbíd pōndé ésyāāl.”

¹¹ Né-ōó, nseǒte nēn mēé ken áde bad bé Israel bēnkōdté ekuu boǒj békwe, bēnkwe ne akwe ásyāāl-ε? Aáy éesaá nē. Ábel áde bēmbenlé mbéb dēmbél Dyōb dēmbé bad ábe béesé bad bé Israel etál ákud e'soosoj, ábel boǒj bad bé Israel bēbē kōǒǒj. ¹² Akwe áde bad bé Israel bēnkweé, ápiínédé bad bé nkōǒsé ábinií bésyāāl nsimé híin. Abé-ε áde bad bé Israel bēmbēé atóg áyāl e mekan mé edāádaj dēmpiinéd bad ábe béesé bad bé Israel nsimé n Dyōb. Nzé Dyōb áhele ápe bad ábe béesé bad bé Israel anamed nē, áde bad bé Israel bēbélé mbéb, né chán-nō nnam mépéé abé nímé ábēé áde bad bé Israel bésyāāl békudté e'soosoj.

Bad ábe béesé bad bé Israel

béebag kumbe áyāle békudé e'soosoj

¹³ Chōm éche níhedeé ahób nēn bōǒb, nyé bad ábe nyéesé bad bé Israel, nyéé nílanjeé. Ndií mbapeε a nlómag a bad ábe béesé bad bé Israel, né-ōó mbage' nímēm nsón edubé ésyāāl.

¹⁴ Kapóg nhele mbél bǎnned bé Israel bēbē kōǒǒj bó donge á bad bōmpé békud e'soosoj.

¹⁵ Abǒǒj áde Dyōb dēmbāngē bad bé Israel á yāl dēmbél Dyōb déntim ásé ne bad bé nkōǒsé bésyāāl. Bōǒb-ρōó, chán-nō ébēε áde Dyōb dékōbpé bad bé Israel ámbíd ámpé nēε ábe bad? Ebē byánán bad ábe béwédé bépúúdé ámbíd. ¹⁶ Nzé bēbágé Dyōb epεd é ewele é'so nēε mende, nē álúmté bán éché ewele ésyāāl edíí éché. Nzé bēbágé-ε Dyōb nkanǒj mē bwel, né ngen chōmpé edíí éché.

¹⁷ Bēpagké donge á ngen á bwel é menzab ábe béwéné, bēbádté á ngen é bwel é menzab ábe é'kwoge' á ahín-té. Nyé bad ábe nyéesé bad bé Israel nyédii nāngáne éché ngen é bwel bé ahín éche chōmpé ekude mendib nímé mébídé á nkanǒj mē bwel é' bwám. ¹⁸ Ngáne edíí- áá nē, nyéetāngeneé nēε nyédii kumbe se nyénōné échinií ngen éche bésélé, nkōǒǒj. Nzé nyédé kumbe nyéechatán nēn bán saké nyé nyéchéngé nkanǒj boǒj nkanǒj mōó níchéngé nyé. ¹⁹ Nyéhele nyékume' ekáá á tál bán bēhúde éché ngen ábel boǒj bēbáde nyé áhed. ²⁰ Nē áde mbále. Bēhúde bó áhed áyāle bēnkéndubéé, nyé-ε bétimté nyé áhed áyāle nyédubé. Boǒj

nyéebág kúmbe. Boŋ pɛn nyébê mbwóg. ²¹Néé Dyöb dénkémbáŋgé bad bé Israel akógsɛn, bó ábe bédé nêŋgáne ngen eche énsébê abé, nyéwémtan bán ábáŋ nyé akógsɛn-ne? ²²Nyényíne nén bán, pɛd pág Dyöb ábóó nlém, pɛd eníníí-’e alélé áte. Alélé áte wée bad ábe bépáné nzii boŋ abòŋné nyé nlém nzé nyédé nyéhíde’ eche nzii. Boŋ nzé nyéehíde’ chá, né áhüd nyémpé. ²³Nzé bad bé Israel ámpé bétédte ábab e’wúu bé nló áte boŋ bétímné Dyöb, Dyöb détdéd bó ámbíd ámpé. Awóó ngíne ábel nê. ²⁴Nyé bad ábe béésé bad bé Israel, nyé ábe nyédé nêŋgáne ngen e bwel bé ahín-té, néé Dyöb áhélé nyé ahúd á bwel bé ahín-té, abádé nyé á bwel ábe békéwéné, nyéwémtan bán ééhéléé-se atéd bad bé Israel áfíméd bó ámbíd áhed ámpé-ye? Bad bé Israel bóó bédé nêŋgáne ngen e bwel eché énsébê abé áyál e ábê bwel.

Dyöb áwóge’ moosyaál ngól

²⁵A-baányan, nhe de méé nyésòŋten dyaŋ áde kóŋŋe bəəb modmod éésòŋtɛnɛɛ, ábel boŋ nyéewémtan bán nyétómténé debyéé awóŋ. Nhe de méé nyésòŋten bán e’lél bé nlém á abum ábe donge á bad bé Israel béké kóŋ né bad ábe béésé bad bé Israel ábe bédübé bésyaál, bédübpé. ²⁶Nén débɛnɛléd ábel boŋ bad bé Israel bésyaál békud e’sooson. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Nsóode ábíd a Zayon.

Abödéd abé dé mbéb áde mbyaa níme Jakobe níwóó.

²⁷A pónde eché mébödédte nímbab mbéb dóó mépéé á nchemten ne bó.”

²⁸Bad bé Israel bédé bad bé ekoyí bé Dyöb bəəb áyale bédübpéé nkalaŋ ní bwám, nén ábɛnlédé ábel boŋ nyé bad ábe nyéésé bad bé Israel nyékud e’sooson. Kénéé edíí nê Dyöb ápwédé bad bé Israel, adii adáá-’e bó áyale melé níme ámmwéé ne ábab betaa. ²⁹Nén áde áyale nzé Dyöb ápwédé mod boŋ anámté mó, né ápwédé, anámté-’e mó. ³⁰Bóód, nyéé nyénwúén Dyöb nló áte, mod boəb awúen áde bad bé Israel békúwéné Dyöb nló áte, ábélé Dyöb áwóge’ nyé ngól, awóŋgɛn-ne nyé áwógen mó. ³¹Né-óó bəəb, bad bé Israel híin békúwéné Dyöb nló áte. Dyöb déwóg bó ngól, awóŋgɛn-ne bó áwógen mómpé. Ábel nê ábel boŋ áwóg bómpé ngól melemlem ngáne ánwógkê nyé bad ábe béésé bad bé Israel. ³²Dyöb ábélé e’wúu bé nló áte e’ bad e’ dé néé e’ hédé bó á mbwóg ábel boŋ áwóg bó baasyaal ngól.

Bad béké Dyöb mekenag

³³Nyénoné’ ngáne Dyöb ápédé nɛn abé! Nyénoné’ ngáne ábífí mam mésyáál, awóŋ-’e debyéé áde áchábé ámín. Modmod ééhéléé-se asóŋtɛn ngáne Dyöb ábeléé mam. Modmod ééhéléé-se asóŋtɛn-ne nyaa eche Dyöb ábeléé mam. ³⁴Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán “Nzé-módé ahele se abíí mewémten mé Dyöb.

Nzé-módé ahele aléb Dyöb.

³⁵Nzé-módé akébé Dyöb chóm

ábel boŋ Dyöb ásábe mó ámbíd.”

³⁶Dyöb dóó áhágé bwém ésyáál. Mó akaá boŋ ábê bwém e’syáál e’bé. Mó-’aa awóó ábê bwém e’syáál. Ehúmé ébê ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Ebé nê.

12

Nyaa eché éhednadte bán

alongé á bad bé Krísto ábê

¹Né-óó, a-baányan, ngáne Dyöb áwóge’ syáné ngól bwámbwam, ncháa’ nyé méé nyébê néé mendé níme méde á alongé. Mmê mendé méésán, mékobned-te ne Dyöb. Nén dóó áde nyaa eché éhednadte bán nyébage Dyöb edúbé. ²Nyéehíde’ mbeltéd ní bad bé nkòŋsé. Boŋ nyémwe Dyöb áhəŋŋen nyé nlém á abum, ábel nén nyéwóŋ abé dékɛɛlé. Nê débél nyéésòŋtɛn nyéhíde-’e mam ngáne Dyöb áhédéé. Nyéébbí mboŋ, nyébíí mam níme méwógte Dyöb menyíŋge, nyébíí-’e mam níme méátəŋgéné.

³Ne nsímé níme Dyöb ábágé me, nláŋge nyé nén meé, nyé modmod eenyíne yál aá mótómtɛn abé tómaa ngáne módíí. Boŋ mod-té ányín yál ngáne ákóó abé. Mod-té ányín yál nchoo ne nde eché Dyöb ábágé mó néé mod awé adúbpé. ⁴Yál e moonyon edíí pág, ewóó pág ne pág, pág téé-’e ewóó níme nsón. ⁵Melemlem nê dóó edíí ne syáa bad bé Krísto. Debuú áte boŋ dedíí yál pág ne Krístə, syáa modmod eésaa ne mó mwén. ⁶Dyöb ábɛnlé níme nsímé ábe syáne mod té eché nde, ékábné-’e áte. Nzé Dyöb ábágé mod nde áhób mekan á díŋ á Dyöb, ane mod áhəbɛ’ níme mekan nchoo ne adúbe áde awóó. ⁷Nzé mod awóó nde ábele bad, ábenle bó. Mod awe mó-’e awóó nde áyáged, áyágte bad. ⁸Mod awé awóó nde áwéd bad nlém á abum, áwéde bó nlém á abum. Mod awé awóó nde ábídéd chóm á ekáá áwóŋgen bad, áwóŋgan bad, eénsəné ámbíd. Awé awóó nde ályáged bad, ályágte bad nyaa eché étəŋgéné. Mod awé mó-’e awóó nde áwóg bad ngól, áwóge bad ngól ne menyíŋge.

⁹Mod téé ákəŋ bad adəŋ. Mod téé ákəə ebébtéd. Mod téé ásum mekuu ábel dyaŋ á bwám. ¹⁰Mod téé ádəŋ mwányan ne nlém nísyáál. Mod téé ábage waab edúbé tómaa ngáne ábageé eche yál. ¹¹Mod ééchédé yál ábel nsón. Mod téé áwéd mekáá áte, ábenle-’e Səŋgwéé ne nlém

ńsyaāl. ¹²E'lyág bé nlem ábe mod téé awóó ábéen bó menyinje. Mod téé áched yál á metakete. Mod téé áwes-en-ne á mekáne-té. ¹³Atinté e nyé bad bé Krísto, nzé nyé mod nhóg atógé chóm, waáb awé awóó chó awóngén mós. Kénzée awé apedé áwēn, nyékōb mós nken bwám.

¹⁴Nyékánne nén bán Dyōb ánamed bad ábe béhéde nyé á meséb. Nyéekánné nén bán békud ebómán, nyékánne dásó bán Dyōb ánamed bós. ¹⁵Nyévōg menyinje ne bad ábe béwōgé menyinje, nyéleb-pe ne bad ábe bélebe'. ¹⁶Nyébē nsal nhóg ne nhóg ne aníní. Nyéenyēnē dúu amín. Nyébē echoŋ ne bad ábe béesē dyamdyam. Mod eewémtán áá mótōmtēnē debyéé awōŋ.

¹⁷Nzé mod abelé wē mbéb weétimtán mós mbéb. Boŋ pen etángéné éwēmtán ábel mboŋ á'só é' bad bésyāal. ¹⁸Mod téé áhed nzii ábē nsan ne moosyaāl. ¹⁹A-baányan, nzé mod abelé nyé dyam dé mbéb, nyé bēn nyéētímtán mós. Nyétede Dyōb dēn ákōgsen mós. Nhóbe nén áyāle, éténléde á kálag e Dyōb nén bán, Dyōb áhōbē áá, "Me-éé ntímtan mbéb ké ríhée rímé mod ábélé. Me Sánjwéé me-éé nhóbe'." ²⁰Éténléde á kálag e Dyōb hóm démpēe pen bán, "Nzé nzaa ewag abōŋ bad bé ekoyí, ehé bós ndyééd, nzé píde ekóbé bós, ébe bós chóm éche bémwákē. Nzé ebelé nē, ekwágte bós, béhéde-'e nzii eche béhāŋlanné." ²¹Mod eémwāg-se mbéb ríkamlán mós. Boŋ rímēn mboŋ rítóm mbéb áte.

13

Nyébage benkamlene edúbe

¹Mod téé áwōgne benkamlene ábe békamlan mós. Ayāle nkamlēn ké nhóg méesaá ríme Dyōb déetíide. Dyōb dō-áá ábánné benkamlene bésyāal á atii. ²Né-óó, kénzée awé eewōgné' mod awé akamlan mós, né eewōgnéé ntii rí Dyōb. Bad ábe bélebe nē, béhéde yál nkōgsen. ³Bad ábe bélebe bwám, béewōgēē benkamlene mbwōg. Boŋ bad ábe bélebe ebétedé bós béwōge benkamlene mbwōg. Nzé weéhēde wēé móbāŋ nkamlēn, ébelé mekan mé bwám. Nzé ebelé nē, né ákēmté wē. ⁴Nkamlene adii mbaledé a Dyōb awé Dyōb ábánné áwōŋgen wē. Boŋ nzé ebele mekan mé mbéb étángéné mós abāŋ, áyāle ngine éché áwóó ákōgsen bad éesaá ngén. Adii mbaledé a Dyōb awé Dyōb ábánné ákōgsen bad ábe bélebe mekan mé mbéb. ⁵Né-óó, mod atángéné benkamlene áwōgen, saké áyāle ábáa' é nkōgsen démpēn, boŋ káŋne áyāle ábíí nén áá ríme nlem rílangé mós áá mótāngēnē ábel nē.

⁶Né-'áá, nyétāngéné táase ámpē asaa, áyāle Dyōb dōo bad ábe bésante táase bēbenléé. ⁷Nyésápe mod téé chóm éche nyétāngéné mós asábe. Ken táase-ye, ké'e mōné ké ríhée ríme bēlangé nyé bán nyésábe áyāle bwēm ábe nyéwóó. Nyébáa bad ábe nyétāngéné abāŋ, nyébage-'e bad edúbe ábe nyétāngéné edúbe ábe.

Nyédāŋ nhóg ne aníní

⁸Mod eewánlé modmod alúm. Alúm áde nyé mod téé átāngéné awále adii ádāŋ nhóg ne aníní. Kénzée awé adaá waáb, né alónté mbéndé esyaāl. ⁹Mbéndé édé nén bán, "Mod eekábé asón á ndáb e e'wōngé. Mod eewúé mod, mod echíbé. Mod eesíde chóm é mod." Echén mbéndé ne échíní ésyāal chós éládne boŋ ébē mbéndé póg. Ene mbéndé edii nén bán, "Dāŋ mwānyoŋ ngáne édáá echoŋ yál." ¹⁰Nzé mod adaá mwānyan eébélēē mós mbéb. Né-óó, edāŋge élonte mbéndé esyaāl.

¹¹Ngáne nyébíí-'e nén bán pōndé emaa ape échē nyétāngéné akábned, nyétāngéné akábned, áyāle pōndé e e'soosōŋ eche syáné édé benben tómaa ngáne énsēbēē abé áde dédúbpé Krístāa dúbpēn. ¹²Ehíntēn émaa ape, bín é'kwógé asaa. Né-óó, déte de mbéltéde mé mbéb ríme débélé'áá. Déwáa bwēm é' nzum áwan nzum e e'nyínen bé ekíde. ¹³Déwále abé á bwám née bad ábe bédé á e'nyínen bé ekíde. Nyéekāg á ngande éche bad bémwákē mím boŋ mékōbē bós, nyéekábé mesón. Nyéebāle-'e e'tongé é' mekan. Nyéēs-nlé', nyéebāg-ke kōnjí. ¹⁴Boŋ nyéwōŋ abé áde Sánjú Yesu Krístāa. Nyéebāgē mekan mé esíí mé ekob é yál etál, nyéebēlé ngáne échēn ekob é yál éche ébelte nyé mbéb éhédeé áá nyébel.

14

Mod eekáadté waab

¹Nyékoobe bad ábe ádab adúbe déewúú' é áte. Nyéepēntān-ne tāngene mam ríme béwémtēnē nén bán bētāngéné ábel, ké'e bēetāngēneé ábel. ²Adúbe áde donje á bad ábágé bós etál ádyé kéchéé boŋ bad ábe adúbe déewúú' é áte, béedyákē donje á bwēm. ³Bad ábe bēdyāg kéchéé bēenyíne bad ábe bēedyāg donje á bwēm nkōŋtéd. Bad ábe bós-'e bēedyāg donje á bwēm béekáadté bad ábe bēdyāg kéchéé áyāle bós moosyaāl békōbnédé ne Dyōb. ⁴Nzé-módé édíí ákáad mbaledé a mod ámpēe? Eche Sāŋ chēn chós étāngéné ahōb áá dyam áde ábélé áde bwám ké'e déesaá bwám. Boŋ Sánjwéé eche ngine éwōŋgen ane mbaledé ábel dyam á bwám. ⁵Bad behóg bētédé donje dé e'pun bán áde etōgnēn tómaa ábíní e'pun. Bad behóg-ke bētédé nén bán e'pun é'syaāl é'dii nyaa póg. Mod-té átéd nén áá kéchéé éche mōwémtēnē, étāngéné ne mós. ⁶Bad ábe bētédé bán epun ehóg édé etōgnēn tómaa ábíní

e'pun, bébele nê ábe Sǎngwéé edúbé. Bad ábe bô-'e ámpê bédyâg kéchéé, bômpê bébele nê ábe Sǎngwéé edúbé áyale béságnan Dyôb áyál e ene ndyééd. Bad ábe bô-'e bédyâg donje á bwēm, bômpê bébele nê ábe Sǎngwéé edúbé, béságnan-ne Dyôb. ⁷ Syánē modmod eesáá á alonggé ne mó mwēn, modmod eewág-kaá ne mó mwēn. ⁸ Nzé dedé á alonggé, né dedé á alongé ábel ngáne Sǎngwéé áhedeé. Nzé dewédé-'e né dewédé áwoged Sǎngwéé menyinge. Né-óó, ken dedé á alongé, ké'e dewédé, á mekáá nime Sǎngwéé dso dédíí. ⁹ Nzom echê ekáá bonj Krístæ awé, ápũ-'e, abé á alonggé, edii ábel bonj ábê Sǎngwéé awé bad ábe bédwéde ne ábe bédé á alonggé. ¹⁰ Cheé-5 ékáá bonj ékáadté mwányonj? Ké'e, cheé ékáá bonj ényĩnē' mwányonj nkóntéd? Ebii nēn wéé syánē moosyáál deétyēem á nkáásé á'só é' Dyôb. ¹¹ Eténlédé á kálag e Dyôb bán,

“Dyôb áhóbé aá, ngáne rdíí á alongé, moosyáál atángéné me mebóbónj abwóge, moosyáál ákēnē-'e me aá me-éé ndé Dyôb.”

¹² Né-óó, syánē mod tée deétyēem á'só é' Dyôb, álaa mó chōm té eche débélé.

Mod eébelté mwányonj mbéb

¹³ Né-óó, syánē modmod eekáadté waáb, bonj pen mod tée ámad awé nlém-té aá móótǎngeneé dyam ábel mbéd áde débél bonj mwányonj ákōd ekuu káa ahún á mbéb-te. ¹⁴ Abé áde rdíí mod nhóg ne Sǎngú Yesuæ, ábélé nkoó abii nēn meé ndyééd ké póg eesáá eché eesáá á'só é' Dyôb. Bonj nzé mod adúbpé aá ndyééd edé eché eesáá á'só é' Dyôb, eedyág chō. ¹⁵ Nzé edyâg chōm ké éhéé bonj nê ábele' mwányonj aníníí ebébtéd, né weewánlæneé mwányonj edanje. Weémwāg-se chōm éche édyâgkê ebébéed alongé áde mod awé Krístæ áwédé awé nló. ¹⁶ Weémwāg-se kunze eche éwóó néé mod awe adúbe áwúú áte, ebél mod ábel mbéb, ábel bonj bad béhōbē' we mekan mé mbéd áyál. ¹⁷ Saké adyé á ndyééd ne amwé á mīm dso áde etógnén á nkamlēn rí Dyôb. Mekan nime médé etógnén médii áwónj abé áde átángéné á'só é' Dyôb, ábē nsanj ne ábē menyinge nime ríhúú ne Edáádanj éche Esáá. ¹⁸ Kéznéé awé abenle Krístæ nē, akobnad á'só é' Dyôb, bad ámpê bébelé béhōb bán abele dyam á bwám.

¹⁹ Né-óó syánē déwéd yál áte débele mekan nime méréene nsanj, ne nime méwōngan syánē áwéd nhóg ne aníníí áte. ²⁰ Ehób é ndyééd eébelé-se nyébébéed nsōn nime Dyôb ábélé. Ndyééd ésyāál esáá á'só é' Dyôb. Bonj édé awusé ádyé kéchéé eche ebél bonj mod ampée ákwe. ²¹ Ebóó mod eébelé' chōm éche éhele-se ebél bonj mwányonj ákōd ekuu. Ken ádyé nyam-e, ké'e ámwé mīm, ké'e ádyé kéchéé émpēe. ²² Kéchéé éche edúbpé tǎngene nímēn mekan, edii áfínté e nyé Dyôb. Nnam ne mod awé abii aá móbéléé dyam áde áde mbéb tǎngene dyam áde ámaá alúmed áá ábóó. ²³ Bonj kéznéé awé nlém ríkogladté á abum nēn aá móótǎngeneé nyaa e ndyééd póg adyé bonj átim chō adyé, né Dyôb débēb áá abel mbéd áyale eébenledéé áde adúbe ábel chōm éche átángéné ábel. Nzé mod abelé dyam áde nlém ríkogladté mó á abum aá átángéné káa déetǎngeneé, né abelé mbéb.

15

Awoged bad menyinge, saké échēd yál

¹ Syánē awe adúbe áwúú áte, detángéné néé déwōngéné bad ábe adúbe déewúú'é áte. Deébelé mekan dásō nyaa eché ebōñnédeé syánē bēn. ² Syánē mod tée atángéné néé ábeleé mam nyya eché ewógte mwányonj menyinge, áwéd mó adúbe áte. ³ Ké Krístæ mwēn eébele' aá mam dásō nyaa eché ewógte' mwēn menyinge. Bonj abelé' aá ngáne éténlédé á kálag e Dyôb nēn bán “Nzyánj ésyāál éche bad bésyáá' aá we, étímmnéde me.” ⁴ Mam mésyāál nime bēntenlé á kálag e Dyôb se' bōsd, bēntel mó áyáged syánē. Nē démbē ábel déwōnj e'lyág bé nlém ábe é'húú ne eyale é Dyôb éche ébele bonj déwesán, éwēdē-'e syánē nlém á abum. ⁵ Nkánne nēn meé Dyôb áde ábele bonj déwesán, áde áwéde-'e syánē nlém á abum, ábel nyébē á nchemtēn ne nhóg ne aníníí ngáne nyéhídeé Yesu Krístæ, ⁶ ábel bonj nlatén nime nyédíí mbél nyébē nsal nhóg áken Dyôb, Sáá awé awed Sǎngú Yesu Krístæ.

Nyékob nhóg ne aníníí

⁷ Né-óó nyékob nhóg ne aníníí melemlem ngáne Krístæ ákóbé nyé ábel bonj bad békene Dyôb. ⁸ Nlǎnge nyé nēn meé Krístæ átimé mbaledé a bad bé Israel, ábel bonj álóned akag áde Dyôb démbéé betaa. Nē dénlūméd-te nēn bán Dyôb ákale mbále. ⁹ Ampē-'e ábel bonj bad ábe béesé bad bé Israel, bébe Dyôb meké:nag áyale ngol eche awógé bō. Né-áá éténlédé á kálag e Dyôb nēn bán,

“Né-óó mēkēn we áfínté e bad ábe béesé bad bé Israel, mēkēn-ne nkǎngé áken ádonj dín.”

¹⁰ Eténlédé ámpē nēn bán,

“Nyé bad ábe nyéesé bad bé Israel, nyéwógen bad bé Dyôb menyinge.”

¹¹ Eténlédé-'e ámpē bán,

“Nyé bad ábe nyéēsē bad bé Israel, nyékene’ Dyòb, bad bé nkòṅsé bésyāāl-le békene má.”

¹² Nkal é’ dǎǎdǎṅ Yesayaa mómpē ahóbé ngáne éténlédé bán,

“Mod ábíd á nchyaátén nímē Jese

awē ápē ákamlèn bad ábe béēsē bad bé Israel.

Awē-’aa bad ábe béēsē bad bé Israel bésummé nlém.”

¹³ Nkánne nén mēé, Dyòb áde ábage’ e’lyóg bé nlém ábel nyélón ne menyinge mésyāāl nyébé-’ε nsan áyāle adúbe áde nyédúbpé. Nē débēl ngíne e Edǎǎdǎṅ éche Esáá ébēl áden adúbe dékwogé’ akwog ne akwog.

Nzom eché ekǎṅ boṅ Paalé átélé’ enén kálag

¹⁴ A-baányan, mmén mbíí bwám nén mēé nyé bēn nyéwóó nlém ní bwám ábel mam nímē Dyòb áhedeé áá nyébel, nyésóṅténé-’ε mam bwám, nyékwognéd-te áyáged nhóg ne aníní.

¹⁵ Boṅ kénē, donge á mekan áde áde nténlé nyé á kálag-té wén. Ntelé má, ákamten nyé mímén mekan mésyāāl ésebán mbáa’ dyamdyam. Nsimé nímē Dyòb ábágé mē móó mbéleé boṅ ntélé mímén mekan. ¹⁶ Dyòb ábágé mē nímé nsimé ábē mbaledé awe Yesu Krístǎa, ákale bad ábe béēsē bad bé Israel nkalaṅ ní bwám. Mbele nímén nsón nēe prise ákal nkalaṅ ní bwám nímē níhúú ne Dyòb, ábel nén bad ábe béēsē bad bé Israel bébē mende nímē níbágé boṅ mékobnéd á’só é’ Dyòb. Dyòb dékob bó áyāle Edǎǎdǎṅ éche Esáá ébéleé bésáá á’só é’ Dyòb. ¹⁷ Né-ǎǎ, ngáne ndíí ne Yesu Krístǎa, nwóó nzom ákum ekáá á tǎl áyāle nsón nímē níbenléé Dyòb.

¹⁸ Mēehelē-se nhób dyamdyam démpēe éetómēé áhób tǎṅṅene nsón nímē Krístǎa ábélé boṅ níhel ábel, ábel bad ábe béēsē bad bé Israel bébele ngáne Dyòb áhedeé áá bébel. Mekan nímē níhóbé ne nímē mbéleé máá médé mekan nímē bétǎṅṅéné áhób nímē bétǎṅṅéné-’ε ábel. ¹⁹ Membēl nímé mam á ngíne e e’chemléd ne menyáké, ne á ngíne e Edǎǎdǎṅ é Dyòb. Nén débēl menkál Nkalaṅ ní Bwám nímē Krístǎa bwám ngáne níkáge’áá bootya á Jerusalem ápe á mbwóg e Ilirikum. ²⁰ Nkénwōṅ nlém ákal Nkalaṅ ní Bwám mebwóg nímē modmod éépédē mbéd átúb dín áde Krístǎa. Membel nē ábel boṅ meékág wēe mod ampée ámaa nsón abooted. ²¹ Nén áde ngáne éténlédé á kálag e Dyòb nén bán,

“Bad ábe béewógé nēe béhóbé áyāl eché, bényín, ábe bó-’ε béewógé áyāl eché mbéd, bésóṅtén.”

Paalé abelé ntií áke á dyad á Roma

²² Mmén meke nímē níkáge’áá móó mékǎṅ boṅ meéhelé ápe áwēn. ²³ Boṅ bǎṅb, ngáne nímadé nsón échén ped é mbwóg, nwóó nlém áte bwámbwam ápe áwēn, ngáne níkénwōṅṅé mwē ne mwē. ²⁴ Mēbwē áwēn nze nkag á alonj á Spen. Nwóó mewēmten mēé mēnyín nyé nze nkag, mēé nyéwōṅṅēn-ne mē áke áwed. Boṅ pēn, nábéé ne nyé mwámplín, dehódéé nhóg ne aníní nlém, boṅ níkáge. ²⁵ Boṅ bǎṅb, ndé á nzii áke á Jerusalem áke déwōṅṅen bad bé Dyòb ábe bédé áwed. ²⁶ Bad bé Krístó ábe bédé á mbwóg e Masedonia ne á mbwóg e Akaya bényíné nén bán ébōṅ bán belad mǎné bélóme betóótókē bé bad ábe bédé áfinté e bad bé Dyòb ábe bédé á Jerusalem. ²⁷ Bényíné nén bán ébóó bébel nē, bán bétǎṅṅéné bó áwōṅṅen. Ngáne édíí bán nnam nímē Dyòb ábágé bad bé Israel, bébenlad mó ne bad ábe béēsē bad bé Israel, ébóó bán bad ábe béēsē bad bé Israel bómpé bēwōṅṅen bad bé Israel bwém nēngáne medyé, mǎné ne mbóté. ²⁸ Nzé nímadé nímén nsón á Jerusalem, áde nímadá bó mǎné ábe nímē beládté bó, mēhídé áke á alonj á Spen. Ene pónde dǎ-’aa métyēmme ányín nyé. ²⁹ Mbíí-’ε mēé nze mpedé, échém epe ébēl nyéékúd nnam nímē Krístǎa nímē níloné mbon.

³⁰ A-bǎnned, á dín áde Sánjú Yesu Krístǎa, ne áyāle edǎṅṅe éche éhúú ne échē Edǎǎdǎṅ, ncháa nyé nén mēé syáné délad mekáá déwéd mē akánned nén bán Dyòb áwōṅṅen mē.

³¹ Nyékánne nén bán Dyòb ánon mē ábel nén bad ábe béédúbpe Krístǎa béebelé mē dyam dé mbéb ké ahóg nze ndé á Judeya. Nyékánne-’ε nén bán mǎné nímē mékiínédte betóótókē bé bad áfinté e bad bé Dyòb á Jerusalem, békob má. ³² Ámbíd enē dǎó mépéé áwēn ne menyinge, nze Dyòb áhede áá ébēl áned, ábel boṅ níkóme áte nze ndé ne nyé. ³³ Dyòb dé nsan ábē ne nyé moosyāāl. Ebē nē.

16

Paalé alómmé baáb melentn

¹ Ndaá mēé nyébíí bán awe syáné mwányan á mmwáád Fibíí, awē áwōṅṅan ábel nsón á mwembé nímē ndé á dyad á Senkria, ábele nsón ní bwám. ² Nzé apedé áwēn nyékob má nken á dín á Sánjú ngáne bad bé Dyòb bétǎṅṅéné ábel. Nyébe-’ε mó nwōṅṅen ké níhéé nímē áhédné nyé. Nyébíí bán mómpé akéwōṅṅēn ekud é bad, áwōṅṅēn-ne mē ámpē.

³ Nyélentéd mē Priskaa bó nchóm Akwílaa ábe syáábǎó sébelé’ nsón nímē Yesu Krístǎa. ⁴ Bénkwenlén awé á nló nímém. Nságnan bó. Saá-kaá mwēmpēn nságnan bó, boṅ kǎṅṅe

mwembé nímé bad ábe béésé bad bé Israel nísyāā, bómpē béságnan bó. ⁵ Nyéłented me kááñne bad bé mwembé nímé mbome' áwab ndáb.

Nyéłented me awem nsón-a-nlém, Epanetuse, adii mod awé abedé mod a'só ádúbe Krístæ á mbwóg e Asia. ⁶ Nyéłented me Maria, akébel nsón bwámbwam áfnté echén. ⁷ Nyéłented me kááñne Andronikuse bó Julia, ábe syáábō sédé bad bé Israel, bémbē-é á mbwóg ne me. Bébyééné bwám áfnté e bembapē bé nlomag, béndūbē-é Krístæ boñ médūbē.

⁸ Nyéłented me Amplatuse, adii mod awé adé awem nsón-a-nlém awé rídá á dñ á Sǎngú. ⁹ Nyéłented me kááñne Ubanuse awé syáábō sēbenle' Krístæ nsón. Nyéłented me kááñne Stakise, awem nsón-a-nlém. ¹⁰ Nyéłented me Apelese, awé nímé mbeltéd mí bwám nínýinnédé nén bán ríkóbnédé ne Krístæ. Nyéłented me kááñne bad bé abum á ndáb áde Aristobuluse. ¹¹ Nyéłented me Herodyone, awé adé awem mwányan a Israel. Bad ábe bédé abum á ndáb áde Nasisuse ábe bédúbpé Krístæ, nyéłented me bó á dñ á Sǎngú. ¹² Nyéłented me Trifane bó Trifosa, bebaád ábe bēbenle' Sǎngwéé nsón. Nyéłented me Pesisē awem nsón-a-nlém, awé akébel nsón bwámbwam á dñ áde Sǎngwéé. ¹³ Nyéłented me Rufuse, awé Sǎngwéé ápwédé ábele mó. Nyéłented me kááñne nyaá, atédé me nēe awe mwán. ¹⁴ Nyéłented me Asinkrituse, Flegone, Hemese, Patrobese, Hemase, bǎnned bé Krísto ábe bōbō bēbome'. ¹⁵ Nyéłented me Filologuse bó Julia. Nyéłented-te me bǎnned bé Krísto bé baachóm, Olimpase bó Neriusē ne mwányan a mmwaád ne bad bé Dyób bésyāā ábe bédé ne bó.

¹⁶ Nyéhê nhóg ne aníní tǎl ne edǎnge é Krístæ. Mwembé nísyāā rílómmé nyé melentén.

Nlyágtén mé asóg

¹⁷ A-baányan, ncháa nyé me-éé nyétéd pónédé ne bad ábe bépēne' nkabén áfnté echén, ábe bēpante bad nzii. Býágte nyé ayáge áde ápentan ayáge áde nyénsēbēē ayáge. Nyéehídé ábē bad. ¹⁸ Nyéehídé bó áyāle saké awed Sǎngú Krístæ bēbenléé boñ pen mam nímé mébóñnéde bēn mó bēbeléé. Bényinte' nsal áte, bēhóbé-é mekan áted bad ábe béēsōñtān bwám nlém á abum. ¹⁹ Bad bésyāā bēwógé nyaá eche nyésúmé mekuu áhíd nkalan mí bwám. Né-óó, mbééné nyé menyíngē. Boñ nhede nén meé nyébbi ábel mekan mé bwám, ríhédé-é nén meé nyéebíe' dyamdyam tǎngene abel dé mbéb. ²⁰ Dyób dé nsan ákwógé Satane ahintén áwēn ekuu-sé. Nsimé nímé awed Sǎngwéé, Yesu Krístæ mbé ne nyé.

²¹ Timotiē awé sūmō sēbele nsón, alómmé nyé melentén. Lusiose, Jasene, ne Sosipataa, bǎnned bé Israel bómpē bélómmé nyé melentén. ²² Me, Tetiusē awé ntenle' Paale enén kálag, mémpē nlómme' nyé melentén nēe awen mwányan a Krísto. ²³ Gayose alómmé nyé melentén. Awe ndáb dōó sédíí, áhed-taá mwembé mbomeé. Erastuse, nkoó-mōné a dyad, ne Kwatuse, awed mwányan bómpē belénté nyé. *

Mekane mé asóg

²⁵ Syáné débē Dyób ehúmé áyāle nén áwóó ngíne áwéd nyé adúbe áte. Nē dō-'aá ménlāā'é nyé áde ríkánlé nyé Nkalan mí Bwám tǎngene Yesu Krístæ. Mmē nkalan rídii mbále eché Dyób dēnkoó'é se etún, ekénlúmedté bad. ²⁶ Boñ bōob alúmté syáné. Abídté mó áwéd bōob ne mekan nímé bekal bé dǎsdāñ bēntenlé á kálag e Dyób. Abelé nē ábel boñ bad bé melonj mēsýāā bēwógne mó. Nén ábénlédé ngáne Dyób dénhōbpē aá ébenléd. Mó adé á ngíndé ne á ngíndé. ²⁷ Dyób dēmpen dōó áwóó debyéé ásyāā. Débē mó mekenag áyāle chóm éche Yesu Krístæ ábélé, á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē. †

* **16:23** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 24: Nē, nsimé nímé awed Sǎngú Yesu Krístæ mbé ne nyé baasyāā. Ebē nē. Kálag émpēé ébádé nímén nchoo ámbld e nchoo 27. † **16:27** Donje á kálag áwóó nchoo 25-27 hén ne ámbld e nchoo 14.23; émpēé éwóó má ámbld e nímén nchoo mwēmpen 14.23; donje áwóó má ámbld e nchoo 15.33.

Kálag e'só eché Paale áténlé Baá Kōrinto Ndibned ní kálag

Kálag e'só eche Paale átélé, bad bé Krísto ábe bédé á mwembé ní Kōrinto b́o ántelée ch́. Paale átélé enén kálag t́ngene ndutul éche bad bé mwembé békúdáá á alonggé ádab, békudé-é ndutul t́ngene ádab adúbe. Póndé eché Paale átélé enén kálag, dyad á Kōrinto d́o ábédé nló ní dyad á mbwóg e Akaya á póndé e nkamlen e bad bé Roma. Adé dyad démbyēēn bwámbwam áyál e mekan nēngáne nyonggé eché etómnádtáá áwed, mekan mé mbwóg nímáb bémbyēēn ḿo kúmbe, ábel dé mekan mé mbinde déntóm áte áwed, bebénlé'áá-é myóh h́im.

Mekan ńme Paale ákóo áwed áte médii nkabén ne mbinde e mekan éche édé á mwembé-te. Ahóbe ḱáñne t́ngene nyaa eché bad b́nónéé e'wóngé, nlém ńme bad b́t́ngéné awón átii ké dyam ábóo ḱaa déebo'é, nyaa eché Edáádāñ éche Esáá ébageé bad nde ne t́ngene mpuu. Akoó alúmed áte chóm éche nkalanj ní bwám ŕhóbeé t́ngene nímén mekan.

A eped dyóm ne é'láán Paale ahóbe t́ngene edāñge. Eché eped ch́-áá bad b́tómtné abii áfnté e enén kálag esyáál.

Nkabted ní kálag

Ndibned 1.1-9

Nkabén ńme ŕdé á mwembé-te 1.10-4.21

Mekan mé mbinde ne alonggé á túmbé 5.1-7.40

Mb́ltéd ní Bad bé Krísto ne bad ábe b́eédúbpe Krístā 8.1-11.1

Alonggé á mwembé ne ábele á Dyóh 11.2-14.40

Mpuu ńme Krístā ne ní bad bé Krísto 15.1-58

Nde eche b́eládté bad bé Krísto b́e Jerusalem 16.1-4

Mekan ńme ménone bad b́en ne nsógtēn 16.5-24

¹ Me Paale, awé Dyóh ápwédé ábe mbapēe á nlómag awé Yesu Krístā ngáne Yesu Krístā apwédé me ábe awé mbapēe ngáne Dyóh déntí'é, me ne Sostene, awe syáné mwányan, sēē śeténlé nyé enén kálag. ² Mwembé ní bad bé Dyóh ábe bédé á dyad á Kōrinto, nyēē ńtenlé enén kálag. Dyóh áchénlé nyé ábe ábe bad ábe b́esáá. Asánté-é nyé abé áde nyédíí ne Yesu Krístā. Melemlem nē d́o ápwédé bad b́empēe ábe bédé hóm-téé, ábe b́ebenlad d́in áde awe syáné Sāngwéé, Yesu Krístā. Adii awab Sāngwéé, abé-é awe syáné. ³ Nsimé ne nsañ ńme níhúu ne Dyóh, Títé awéd ne ńme Sāngú Yesu Krístā, mb́e ne nyé.

*Paale aságnan Dyóh áyál e
mwembé ní Kōrinto*

⁴ Nságnan Dyóh póndé téé áyál echén, áyāle nsimé ńme ábágé nyé mbwiined ne Yesu Krístā. ⁵ Abé áde nyédíí mod nhóg ne Yesu Krístā ábélé Dyóh ábágé nyé chóm esyáál nyaa eché elóné mbon. Ábelé nyékale nímé nkalanj nyaa eche ehédnad, nyésónténé-é mam mésyáál bwám t́ngene nímé mekan. ⁶ Nén alúmte bán nkalanj t́ngene Yesu Krístā nímé sékánlé nyé ŕkóo nyé asól á nlém-té. ⁷ Né-óó, nyéetógéé nde ké póg ábele Dyóh, ngáne nyésinéé póndé eche Sāngú Yesu Krístā alúmédte yál. ⁸ Sāngú Yesu Krístā mwén-éé ábel adúbe áwúú nyé áte ḱáñne á asóg dé nkóñsé ábel nén á epun éche ápéé ákáad bad, bad b́eéhóbe bán dyam dé mbéb ké ahóg áde áde nyébélé. ⁹ Dyóh ábele' ngáne áhóbe áá ḿóbbél, ḿo apwédé-é nyé ábe mod nhóg ne awe Mwán, Yesu Krístā.

*Paale ad nkabén méebāg
áfnté e bad bé Dyóh*

¹⁰ A-baányan, ncháa' nyé á d́in áde Sāngú Yesu Krístā nén meé, nyé moosyáál nyépe á nchemtēn áyál e kéchéé éche nyéhóbeé ábel boñ nkabén méebāg áfnté echén. Boñ pen nyébé mod nhóg á mewemtēn ne áyál e kéchéé éche nyéhóbe bán nyébele'. ¹¹ A-baányan, nhóbe nén áyāle bad ábe Kloo b́elángé me bán nyé b́en ne b́en nyésenle'. ¹² Chóm éche ŕhóbeé edii nén, áfnté echén, baahóg b́hóbe' bán "Ndií mod awé ahíde ayáge áde Paale", donje bán, "Ndií mod awé ahíde ayáge áde Apolose", ábiníí bán, "Nhíde ayáge áde Petro", b́empēe-é bán "Ndií mod awé ahíde ayáge áde Krístā." ¹³ Nédé nyéhede ahób bán Krístā akábné áte-ye? Me Paale-éé b́embombéé á awóg á nló nímēn'ē? Kéé á d́in adém, me Paale, d́o b́endusénné nyé? ¹⁴ Nságnan Dyóh nén meé menkéndusénné nyé modmod éetóméé Krispuse b́o Gayos. ¹⁵ Né-óó, nyé modmod nyéhéhlēē se nyéhób bán nyékudé edusen á d́in adém. ¹⁶ (Mendusén ḱáñne abum á ndáb áde Stefanuse. Méekāmtānné pen me ndúséné mod ampéé.) ¹⁷ Krístā enkénlómme me ádusen bad. Boñ pen anlóm me ákal nkalanj ní bwám, menkál-le ḿo ésebán mbēnlad e'yale ábe é'lúmte debyéé á moonyonj. Nzé

membɛnléd e'yale ábe é'lúmte debyéé á moononyon né nkalanj tãngene kwééd eche Yesue áwédé á awɔg, méebáá dyamdyam.

Paale ad Krístaa adii ngine ne debyéé á Dyɔb

¹⁸ Dyam áde ríhóbe é adii nén, nkalanj tãngene kwééd eche Krístaa áwédé á awɔg rídii chóm éche édé eyókél wée bad ábe béké á dù á muú. Bonj ne syánē bad ábe ákúid e'sooson, mímé nkalanj rídii ngine e Dyɔb. ¹⁹ Eténlédé á kálag e Dyɔb nén bán Dyɔb ahóbe aa, "Mēbel debyéé áde bad ábe béwēmtan bán béwóo debyéé ányinnéd nén déesaa dyamdyam, mēlúméd-te nén mēé bad ábe béwēmtan bán bébii dyam, béebii é dyamdyam."

²⁰ Né-ɔ, é'lúmté nén bán mod a debyéé eesaa dyamdyam, meléede a mbéndé a bad bé Israel eesaa dyamdyam. Bad ábe belánge bad mekan ne debyéé enén pónde béesaa dyamdyam. Dyɔb álúmté aa debyéé dé nkõnsé adii eyókél ngén.

²¹ Ngáne édíf bán Dyɔb ábénlédé áde debyéé ábel bonj bad bé nkõnsé béebenlád ádab debyéé ábii mó, mó Dyɔb amaa atii aa móosõnj alongé á bad ngáne bédúbpe nkalanj míme sékaleé tãngene Krístaa. Kénée bad ábe béebii Dyɔb bétédé nén bán póle e e'yókél é' bad chòó sékálé. ²² Bad bé Israel bédáa bán bényin e'chemléd e' menyáké bonj bédúbē, bad bé Grikia-é béhede debyéé áde áchábé ámin. ²³ Bonj sé pen, sékale nén bán Krístaa, Ane-awē-Béwógté, anwé á awɔg. Ne bad bé Israel, mímé nkalanj rídii dyam áde békéndangé awóg ne awóg dēn, ne bad ábe bó-é béesē bad bé Israel, mímé nkalanj rídii eyókél ngén. ²⁴ Bonj Dyɔb áchénlé donje á bad ábē ábē bad. Bó donje á bad bédii bad bé Israel, ábíní-é bad bé Grikia. Ne ábén bad mímé nkalanj míme sékaleé rídii Krístaa, mó adé ngine e Dyɔb, mó-aa adé debyéé á Dyɔb. ²⁵ Chóm éche ényinnad nēé eyókél é Dyɔb étómé debyéé á moononyon. Eche chò-é ényinnad nēé ewómwóm é Dyɔb, étómé ngine e moononyon.

²⁶ A-baányan, nyekamten nyaa é bad éche nyébédé á pónde eche Dyɔb áchénlé nyé ábē ábē bad. Bad bé nkõnsé bényin nyé nguse é bad nēé bad ábe béwóo debyéé. Nyé nguse é bad nyébédé benkamlené. Nyé nguse é bad nyémbíd á túmbé é benkamlené. ²⁷ Bonj Dyɔb ápwédé bad ábe bad bé nkõnsé béntédte nēé e'yókél é' bad. Ábelé nē ákwágéd bad ábe béchágé yál á nkõnsé-te nén bán béwóo debyéé. Dyɔb démpwéd-te bad ábe nkõnsé ményinné nēé bad ábe béesē étógnén. Ámbel nē ákwágéd benkamlené. ²⁸ Dyɔb démpwéd bad ábe bad bé nkõnsé bényinné bán bédé nkõntéd, ápwéd ábe bényinné bán béesaa dyamdyam, bad ábe bényinné bán béesaa dyam dé ábelen. Dyɔb démbel nē álúmed nén aa mam míme bad bé nkõnsé bényiné bán méde étógnén, méesaa chómchóm. ²⁹ Ámbél nē ábel bonj modmod eékúme' ekáá á tál á'só é' Dyɔb. ³⁰ Chóm éche ábénlé nyé chòó ekáá bonj nyébē mod nhóg ne Yesu Krístaa. Mekan míme Yesu Krístaa ámbenlé, ne syánē, debii bán adii debyéé á Dyɔb. Nédē, Yesu Krístaa mó ábelé bonj syánē débelé mekan míme métãngéné, debé bad ábe bésáá, mó-aa akódté syánē á mbéb-te. ³¹ Né-ɔ, éténlédé á kálag e Dyɔb nén bán "Kénzée awē akume ekáá á tál, ákume' ekáá á tál dásó áyāle dyam áde Sãngwée ábénlé mó."

2

Paale abénlédé ngine e Dyɔb

ákal nkalanj tãngene kwééd eche Yesue

¹ A-baányan, áde rípédé áwēn ákale nyé nkalanj míme ríhóbe mam tãngene Dyɔb,* méebenlád-taa e'yale é'mbáá kéé debyéé ámbáá. ² Membel nén áyāle áde ríbéde áttinté echén memmád á nlém-tē nén mēé méebenlé dyam méebēnle éche ákal nkalanj tãngene Yesu Krístaa ne kwééd echē áwédé á awɔg. ³ Ade ríbéde ne nyé menkēnkwognédte mmén ábel nsón, mbwóg ríbéde me áte, nlém ríhūnē-é me á abum. ⁴ Ade rí'yágté'áá nyé, ríkanlé-é nyé, póle echē rílangé'áá nyé eebédeé póle echē étéde bad nlém á abum echē edé debyéé ámbáá áte. Meékanlé-aa-é nyé ne debyéé ámbáá ábel nén nyédúbe chóm éche rílangéé nyé. Bonj pen áde ríkanlé'áá nyé nkalanj rí Dyɔb, mekan míme ríhóbe'áá mēlúmté'áá bán ngine e Edásáan é Dyɔb edé áwéd-te. ⁵ Meéhede'áá mēé nyédúbe nkalanj rí Dyɔb áyāle mod ábénlédé debyéé ámbáá ákale nyé mó. Bonj nhedáá mēé nyédúbe mímé nkalanj ngáne Dyɔb dēn ábénlédé eche ngine ábel nyédúbe.

Debyéé áde dhúu ne Dyɔb

⁶ Kénē-é ámpē, nzé séde ne bad ábe bémáá awúu áte á adúbe-té, sébelé sébenlád debyéé nzé sékanle bó póle. Adé debyéé pen déébagké debyéé áde mod a nkõnsé ábenladté. Déesaa-á debyéé áde ké benkamlené bé nkõnsé bé' chii bébenladté. Ábē benkamlené bédii bad ábe mímab nkamlen mébēé á esõnj é pónde. ⁷ Debyéé áde sébenladté adii debyéé áde Dyɔb ábágé sé. Sékale ntii rí kun míme Dyɔb ábénlédé adé debyéé ábel. Ngen e'só Dyɔb dénkēnlúmédte modmod mímén ntii áte. Mmén ntii míme Dyɔb áttíde ahóbe aa syánē ámpē dēbē ášé e

* 2:1 Mam tãngene Dyɔb; donje á kálag dé'só áwóo: mam tãngene mekan mé e'konjéd mé Dyɔb.

éche ehúmé á póndé eché ehúé'. Dyöb déntíí áá móóbelé syáné nê se áde ééhägēē nkòñsé. ⁸ Nkamlēne a nkòñsé ké nhóg enkènsòñtēnné ádén debyéé á Dyöb. Ayāle nzé bēnsòñtēn chòm éche Dyöb ábēláá, né bēnkēnwúú'é Sāngwéé a edúbé abome áde bēmboméé mó á awóg. ⁹ Bon kēnē-'é ámpē, étēnlédé á kálag e Dyöb nēn bán,

“Mam nīme Dyöb ábòñséné ábele ábē bad ábe bédás mó, médií mam nīme modmod éenyīnēē mbéd,

nīmē modmod éewógēē mbéd,

nīme modmod éékāmtēnēē-'áá áwe nlém-té mbéd.”

¹⁰ Mmēn mekan móó Dyöb álúmté syáné. Eché edáádāñ chós ānlōmmé ālúmed syáné nīmēn mekan. Edáádāñ éñone mekan mēsyāāl áte, ébīí-'é mekan mēsyāāl, káāñne mekan mé Dyöb nīme mod éehēlēé-se awāmsēn asòñtēn. ¹¹ Modmod eebýéé'ē mewēmten mé mod ámpēe. Edáádāñ éche édé mod áte chós ébyéé' nīmē mewēmten. Melemlem nē dso modmod éebīí'ē mewēmten mé Dyöb, étómēé Edáádāñ é Dyöb. ¹² Edáádāñ éche syáné déwóó ehúú ne Dyöb. Deewóó'ē edáádāñ é nkòñsé. Dyöb ábágé syáné échēn Edáádāñ ábel désòñtēn mam mēsyāāl nīme ábēéné syáné nīmē nsimé.

¹³ Né-óó, sébēnlādté e'yale ábe moonyon ábēnlādté áde debyéé áyāged bad. Bon sébēnlad e'yale ábe Edáádāñ é Dyöb élyāgté sé áhób. Sébēnlad e'yale ábe Edáádāñ élangé sé tāngene nīmē mekan. ¹⁴ Mod awé eewóó Edáádāñ é Dyöb áte eedúbpéé mekan nīme Edáádāñ é Dyöb élangé bad áyāle anyīne mó eyókél. Éhēlēē-'é mó asòñtēn ayāle Edáádāñ éche Esáá chēmpēn chós éwōngān bad ádol mekan mé Dyöb áte bwām. ¹⁵ Mod awé awóó Edáádāñ áte ádol mekan mēsyāāl áte bwām. Bon modmod éehēlēē-se asòñtēn mewēmten nīme ane mod.

¹⁶ Edé nēn ngāne étēnlédé á kálag e Dyöb nēn bán,

“Nzé-módé abíí mewēmten nīme Sāngwéé?

Nzé-módé ahele se aléb-pe mó?”

Bon syáné déwóó mewēmten nīme Krístā.

3

Paale áá bembalede bé Dyöb bso bso moosyāal bēdií

¹ A-baányāñ bé Krísto, meehēle'áá sé nláá nyé mekan ngāne nīlāngéé bad ábe adúbe ádāb áwúú áte áyāle e mekan mé Dyöb. Bon nīlāngé'áá nyé mam ngāne nīlāngéé bad ábe bēwóó mewēmten mé moonyon á ekob. Nyēbédé néé nkáál, mentéd nyé néé bad ábe bēmbootéd ábe mod nhóg ne Krístā. ² Abíí dso nkáál nīmwāá'ē, eedyāgké ndyēéd eché elélé. Né-'áá mē-'é mēmbootédte nyé mam nīme méelele áte tāngene nkalan rí Dyöb áyāged. Menkēnyāgédte nyé mam nīme méwúú áte, áyāle ene póndé nyēnkēnkwoḡké ákob mó. Ké bsoob-pe nyēekwógēē ákob mó. ³ Ayāle nyédíí nyēhíde' mekan mé ekob é yāl, nyēwānléné nhóg ne aníni kánj, nyé bēn ne bēn nyēswanjān-ne. Bsoob áde nyédíí nyēbeleé nīmēn mekan éelūmtēē bán nyédíí nyēhíde échēn esíí é mekan mé ekob é yāl-é? A mbāle, nyēbeleé néé bad ábe bēwóó dās nsòñtēn rí moonyon. ⁴ Chóm éche ékás bon nīhōbē nēn edíí nēn, áfínté échēn bad bhóg bēhōbe bán, “Ndií mod awé ahíde ayāge áde Paale,” ábíníí-'é bán, “Ndií mod awé ahíde ayāge áde Apolose.” Enén ndín e mbēltéd elūmte' bán nyēwóó dās nsòñtēn rí moonyon.

⁵ Bsoob-pso, nzéé Apolose ádíí? Nzéé me, Paale-'é ndíí? Bembalede bé Dyöb ngēn bso sédíí. Séwōngēné nyé adúbe Krístā. Sé mod téé ábele nsón nīme Sāngwéé ábágé mó áá ábel. ⁶ Ndií mod awé awéné mbāl-e-bū, Apolose-'é mó adé mod awé asyógé'áá ene mbāl mendíb áyā, bon Dyöb dso dēmbēl bon mbāl ríkwoḡe' saké sé. ⁷ Né-óó, mod awé awéné ne mod awé asyógé mendíb bso modmod béesaá etógnén. Mod awé adé etógnén adíí Dyöb. Mó ábele bon mbāl ríkwoḡe'. ⁸ Mod awé awéné ne mod awé asyógé mendíb bēbeleé nsón nhóg, Dyöb désābē-'é bso mod téé nchoo ne nsón nīme ábélé. ⁹ Bembalede bé Dyöb ábe bēbele nsón nhóg bso sédíí. Nyé bad ábe nyédúbpé-'é nyédíí nēngāne nzag eché Dyöb áwóó. Nhele nīhāgtēn-ne nyēmpē ábe nēngāne ndáb eché Dyöb álóó'ē.

¹⁰ Mbēnlédé nsimé nīme Dyöb ábágé me ábel nsón nēngāne nlóó-ndáb awé awóó debyéé álōñ ndáb. Mensáá nsón rí Dyöb áfínté échēn, bembalede bēmpēe bēkēné nsón nīme nsáádé á'so. Bon kēnzéé awé álóo' atāngēné atéd póndé ngāne álóó'ē ámin e nsón nīme bēmáá asáa. ¹¹ Ayāle modmod éhēlēē-se ábel nsāaned mēmpēe éetómēé nīme nīmáá ábel. Mmē nsāaned ndíí ayāge áde n'yāgté nyé tāngene Yesu Krístā nēn mēé, Dyöb ásoo' áded alongé mbwiined ne Yesu Krístā. ¹² Donḡe dé bembalede bēbēnlad bwēm nēngāne gól, sílva ne meláá mé etógnén ákēen nīmē nsón á'so. Bembalede bēmpēe-'é bēbēnlad bwēm bé nsón bēmpēe ábe é'bidé áyāle e mel, ne ábe é'dé byaá, ákēen nsón á'so nīme bésáádé. ¹³ Póndé epē eché moosyāal anyīnnē nyāa e nsón eché mod téé ápédé ábel. Ayāle á epun éche Yesue ápéé ábídéd mam mēsyāāl áwed. Ebē nēngāne mod awé ahédé bwēm á dū, bon muú nībēl anyīn éche éhele-se éhyāñ ne eche éehēlé-se éhyāñ. ¹⁴ Nzé nsón nīme mbālede ábélé ámin e nsón

níme bémaá asáa méehyáa, né ákud nsábe. ¹⁵ Bonj nzé nsón níme mbáledé ábélé ámín e nsón níme bémaá asáa níhyáa, ane mbáledé éekudté chómchóm, bonj kéné, mwén ádíi abé mod nhóg ne Krístáa. Bonj pen ábē nēngáne mod awē abídné mehélé á ndáb-te eché ehýáa. Adii abé á alongé bonj chóm ésyāal éche áwóó émad ahýān.

¹⁶ Ndúbpé mēé nyēbíi bán nyédii abón áde Dyób ádye'é áte. Edáádān é Dyób edé áfnté echén. ¹⁷ Kénzéé awē abēbte abón á Dyób, Dyób débēbéd ane mod, áyāle nēn wēé Dyób ádye'é á díi hóm áde áde ngāngú. Nyēbēn-naa nyédé áde hóm áde áde ngāngú.

¹⁸ Modmod eédōgē yāl. Kénzéé awē awémténé áfnté echén áá mōwōó debyéé á nkōnsé-te wén, átimed yāl eyókéi é mod ábel bonj ákonj debyéé awónj. ¹⁹ Nlānge nyé nēn áyāle, dýam áde bad bé nkōnsé bényínéé bán áde debyéé dōó Dyób ányínéé nēé eyókéi é akan. Debíi bán nēn áde mbále áyāle étenlédé á kálag e Dyób nēn bán, “Bad béwēmtan bán béwóó debyéé bonj Dyób ábenlad ádad debyéé dēn ákób ádad akwáb.” ²⁰ Etenlédé ámpē nēn bán, “Sāngwēé abíi áa bad ábe béwēmtan bán béwóó debyéé ádad debyéé déesaa dýamdyam.” ²¹ Né-óó, modmod eékūmné baányonj ekáá á tál, áyāle nyēé Dyób ábágé bwēm é'syāal. ²² Dyób álómé mē, Apolose ne Petro áwōngēn nyé. Bwēm é'syāal ábe Dyób áhágé á nkōnsé, ábagé nyé bō ábenled. Ké nyēbē á alongé ké'ē nyēwé, Dyób ábélé nē á mbonj nímēn. Mekan-ne níme mébenlad ne nyé bōob ne níme mébenléd ne nyé á póndé eche ehú' á'so, médii á mbonj nímēn. Ábén bad bésýāal ne ábén bwēm é'syāal Dyób ábágé nyé bō. ²³ Nyédii bad ábe Krístáa, Krístáa mós-é abé ane awē Dyób áwóó.

4

Paale áa Dyób ápwédé bō abele Krístáa

¹ Nyétéd sé nēngáne bad ábe bébenle Krístáa, ábe Dyób ábélé áá belānge bad mekan mé e'konjnéd. ² Chóm éche éhēdnad bán eché ndín é bembáledé bébel edii ábel nsón bwám níme echab sán ábágé bō áá bébel. ³ Bonj mé meewóó'é póndé ábel ne kéchéé éche nyé ké'ē mod ampée áwóó áhób tāngene nsón níme Dyób ábágé mē áá mbel. Ké mmēn meehóbéé tāngene nsón níme mbeléé, ké ntbóó ké'ē méebóo'é. ⁴ Meenyínéé awusé ké ahóg áyāl e nsón níme mbeléé bonj nē déélūmtēē nēn bán chóm ésyāal éche mbeléé étāngéné. Sāngwēé mwēmpēn mō abíi nsón níme mbeléé, ké ntāngéné ké'ē méētāngēné. ⁵ Né-óó, nyéehóbé bán mod ábelé nsón ní bwám ké'ē abelé nsón mé mbéb áde póndé éépēdēé ábel nē. Ene póndé épē áde Sāngú Yesu Krístáa ápēé. Ade ápēé, ábidēd bwēm ábe é'bédé á ehintēn-tē á e'nyínen bé ekíde abidéd-te bad mewēmtēn áwed níme modmod énkēmbíi'é. Ene póndé dós-áa Dyób dékēnné mod tēé ngáne ápédé nsón ábel.

⁶ A-baányanj bé Krísto, nhóbe' nímēn mésyāal áyāl echēm ne Apolose áwōngēn nyé ásojntēn. Ntēde sé bad bébē nēngáne elānsēn ábel nyéyáge e'yale ábe béhóbéé nēn bán “Mod ábele dāsō mekan níme meténlédé.” Modmod ekumné mod nhóg ekáá á tál sé ányíne aníníi nkójtéd. ⁷ Dyób áhágé mod nhóg etógnén tómaa aníníi-ye? Cheé mod ádíi éche Dyób déebeléé bonj abé? Cheé-ō mod ákumēnné ekáá á tál, áde edíi bán kéchéé éche mod ádíi Dyób dōó ábélé mō?

⁸ Bōob nēn nyélūmte byánán nyéwóó chóm ésyāal éche nyétógnéné. Nyélūmte byánán nyésudé nhan. Nyétédte sé bembáledé, nyé bēn nyéwēmtan bán nyédii kān. Mendān nēn mēé nyékonj kān abé ábel bonj sēmpē sékamlan ne nyé. ⁹ Nwēmtan nēn mēé Dyób ábélé áá sé bēmpāeé bé nlomag sébē nēngáne bad ábe béesé etógnēn áfnté é bad. Sédii nēngáne bad ábe bétómte mbakú bán béwē. Nhóbe nēn áyāle bad bésýāal bēnōne sé ányín chóm éche ébenlad ne sé. Saá-kaa bad bēnpēn bonj kásh ne ángl énōne sé. ¹⁰ Bad bényíne sé nēé e'yókéi é' bad áyāle sébenléé Krístáa. Bonj nyépen nyéwēmtan bán nyéwóó debyéé áyāle nyédíi nhóg ne Krístáa. Bad béwēmtan bán séewóó'é ngíne ábel dýamdyam bonj nyéwēmtan bán nyéwóó ngíne eché ehúú ne Dyób. Bad béebagéé sé edúbé bonj bébage nyé edúbé. ¹¹ Kásh ne ne bōob, séewóó' chóm éche sédyákgé ne éche sémwákgé. Séewóó'é mbsté éche ékwógé sé ahé. Séyókgé mbéte akud á mekáá mé bad. Séewóó'é wēé sédye'é. ¹² Sébele ntú ní ngíne ábel bonj sékud chóm éche séwōnganné échad yāl. Nzé bad bésýāa' sé selānge bō bán mekan mébéen bō bwám. Nzé bad bébele sékude metake, séwesān. ¹³ Nzé bad béhóbe sé mekan mé mbéb áyāl, séhóbe bō mekan mé bwám áyāl. Ké bōob bad bédii bényíne sé mbinde áwab díd-te. Séesaa dýam dé abelen áwāb.

¹⁴ Ntele nēn saké áwóged nyé e'són bonj ntenle nyé álēb nyé tāngene mekan níme nyétāngéné abii. Áyāle nyédii nēngáne ábēm bán ábe rídáá. ¹⁵ Kénéé edíi bán nyéwóó bemeléede bé Krísto híin, mod nhóg mwēmpēn mō adé nēngáne sáá awēn. Apēen áde nípílnédé nyé nkalanj ní bwám ábélé ndii nēngáne sáá awēn á Krístáa. ¹⁶ Né-óó, ncháa nyé nēn mēé nyébele mekan níme mémpē mbeléé. ¹⁷ Nēn dōó ákás bonj rílóme Timotie awēn. Adii nēngáne awem mwān á dín á Sāngú. Ndáá mō, ayókgé-é mekan ábel ngáne éhēdnadté. Nzé apédé ákamtēn nyé nyaa e alongé eche ríwóó nēngáne mod á Krísto. Ene nyaa e alongé edé

nchoo ne chõm êche rí'ýágtéé mwembé ké ríhée níme ríkagké áte áyáged. ¹⁸Nyé donje á bad nyédé kúmbe, nyéwémntán bán méepaá áwēn. ¹⁹Boj nzé Sàngwéé akwēntáné, nkwogé ape áwēn. Ene pónidé-'áá méhédté áte ábíi chõm êche ábē bad ábe bédé kúmbe békoo' é abel. Mébíi ké békónté ngíne awónj eché ehúú ne Dyõb ké'ε nsal ngēn mós bébeleé áte. ²⁰Nkamlen rí Dyõb méesaá chõm êche édé á nhóbtéd, boj rídii ngíne eché elúmte' á mbeltéd. ²¹Ahéé abõnnédé nyé, nyédaá bán nzé mpedé áwēn ríkõgsan nyé áyál é kúmbe eche nyédíi ké'ε nyédaá bán nzé mpedé rílúmed nyé nlém mé edáñge, ríchedne nyé yál?

5

*Paale ahóbé tãñgene akáb
dé mesón á mwembé rí Korinto*

¹Nwógé nēn bán mod nhóg áfínté echēn akábe asón, nyaa e asón eché ké bad ábe béebii Dyõb béehelée se békáb. Chõm êche ríhóbéé édíi nēn mēé, mod nhóg áfínté echēn akábe asón ne sáá mwaád. ²Chán-nō nyéhēle nyébé kúmbe áde édíi bán ane mod níímé mbéb rítãñgené nyé dásñ ndutul awóged. Mós awé abele enén ndín e dyam, nyétãñgené nēe nyénáné mós áfínté echēn. ³Nhóbe mēé nyébel nē áyale kénéé méesaá ne nyé, nkamtan nyé pónidé téé. Nhóbe byánán ndé ne nyé nēn mēé mmaá mbakú atómed, ⁴ne kunze eche Sàngú Yesu Krístæá ábágé mē, nhóbe nēn mēé nyékõgsen ane mod awé abelé níímé mbéb. Nzé nyéládne, ébē byánán ndé ne nyé, awed Sàngú Yesu Krístæá ábe nyé ngíne ábel kéchéé eche nyéwémnté abel. ⁵Nhede mēé nyébe ane mod á mekáá níme Satane ábel boj Satane ábēbed échē ekob é yál. Kénéé édíi bán Satane ábēbed échē ekob é yál, Yesue ášõñ échē edááđaj á epun êche ápéé ákáad.

⁶Nyéetãñgené kúmbe abé. Nyébii nēn bán mbumé rí ngun rísonle' nzé béhéde mwá esulten áwéd-te, melemlem nē dós ane mod awé abelé níímé mbéb áhele ábel bad bēmpēe bébel mbéb. ⁷Nyéhúd esulten é nchun ésyáál, ábel boj nyébē nēngáne mbumé mékõsílē níímé méewóo esulten, né-'áá nyékóó abé. Nyédé nēn áyale Krístæá anwé á nló nííméd. Mós ambé nēe Mwán-a-Ndyõñ ní mbód awé bēmbéé nēe mende mé ngande e Nnyíme-ámín, áyál é mbéb ní bad. ⁸Né-óó, nyéwóg menyíngē ne ene ngande, esulten é nchun éebág ámpé. Abé áđed ábē pónidé ésyáál nēngáne abé á bad bé Dyõb, deébēlé e'bébtéd é' mekan, deebébé-'ε nlém á abum. Boj pen déwõñ abé dékãále, déhíde Krístæá ne nlém nhóg, dékale-'ε mbále.

⁹Kálag eché mēntelée nyé menláá nyé mēé nyéehõñné' bad ábe békábe mesón. ¹⁰Saké bad ábe béedúbpe Dyõb bós ríhóbáá, kénéé édíi bán bós donje á bad békábe mesón, bédé ngoód, bédé bechíb, donje ábenlé-'ε myõb mé metóm. Weéhēléé-se ebánj échēn ndín é bad á yál káán né ehídté á nkõñsé. ¹¹Boj bad ábe mēntelée nyé mēé nyéehõñné bédii bad ábe békágé yál bán bédii bad bé Krísto boj békábe mesón, bēbé ngoód, bēbágé myõb mé metóm edúbé, bēhóbē bad mekan mé mbéb á yál, bēmwág míim bwámwam mékõbē bós, bēbé-'ε bad ábe bēchíbe'. Nyéedyág ké ndyééd ne échēn ndín é bad. ¹²Meewóo'ε kunze ké póg áhób mēé békõgsen bad ábe béesē bad bé Dyõb. Bad ábe bédé á mwembé-te bós nyétãñgené akõgsen. ¹³Dyõb dós dékáad bad ábe béesē á mwembé-te. Eténlédé á kálag e Dyõb nēn bán, "Nyéhúd mod awé abele mbéb áfínté echēn."

6

*Mod eesõmné mwányan
wée bad ábe béedúbpe Krístæá*

¹Nzé nyé mod ké ahéé awánléné mwányan á Krísto dyam, éékág wée mod awé eedúbpe Krístæá áá ákáad bós. Boj pen áke wée bad bé Dyõb ábel bétimed bós ášē. ²Nyébíi nēn bán bad bé Dyõb bós békáad bad bé nkõñsé. Né-óó, ngáne édíi bán nyéekáad bad bé nkõñsé, nyétãñgené nēe nyékáadteé mpíntéd mé mekan. ³Nyébíi bán syáné-éé dékáad ángel. Nēe édíi-'áá nē, chán-nō déehelée baá mam ábe bétõge mbóó áfínté echēn mbwē-téé amad? ⁴Né-óó, nzé échē ndín é mam épédé áfínté echēn, nyéētím chós nēe atéd, nyékēēn wée bad ábe mwembé méétédēē nēe dyam bán bóbó bémade nyé chós-ye? ⁵E'són ne nyé. Nédé modmod eesaá áfínté echēn awé awóó debyéé ákóm nsanj áfínté e mod bós mwányan ábe bēwánléné-ye? ⁶Boj mod atime mwányan ákēen á kóte, bad ábe béedúbpe Dyõb békáadte-'ε búmš.

⁷Asõmen áde nyésõmnéé nhóg ne anínii á kóte álúmte bán nyékwédé ne akwē dēn. Edé mboj mwányan ápanen wē tómaa wē ákēen mós á kóte. ⁸Boj nyétime nyépanne, nyédoge-'ε nhóg ne anínii, nyébele nē káánne wée baányonj bé Krísto. ⁹Nyébíi nēn bán bad ábe bébele e'bébtéd é' mekan béebáá á nkamlen rí Dyõb. Modmod eédógé nyé. Bad ábe békábe mesón, bad ábe bēbenle myõb mé metóm, bad ábe békábe mesón á ndáb e e'wóngé, baachóm ábe bēnanmad baáb baachóm bēmpēe, ábēn bad bēsyáál bós modmod béebáá á nkamlen rí Dyõb. ¹⁰Bad ábe bēchíbe', bad ábe bédé ngoód, bad ábe bēbágé yál á amwé á míim, bad ábe bēhóbē bad mekan mé mbéb á yál ne bad ábe bédumne bad bwēm bós modmod béebáá á nkamlen

ri Dyöb. ¹¹ Nyé donje á bad nyébeláá échén ndín é mekan. Boj á ðin áde Sǎngú Yesu Krístæ ne á Edæðan eche áded Dyöb, béhúde nyé mímén mbébé á yál, nyéde bad ábe bésáá, Dyöb ábánné nyé néé bad ábe bésáá, nyékóbnédé-é á'só é' Dyöb.

Nyébenlad échen yál ábe Dyöb edúbe

¹² Nyé mod nhóg ahele ahób aá, “Nwóó kunze ábel kéchéé eche rídóá abel.” Nê áde mbále. Boj pen saké chóm ésyáál eche mod ábeleé éwónjan. Mod ahele ahób áá “Nwóó kunze ábel kéchéé eche rídóá abel.” Boj chóm ké éhéé éetǎngeneé néé étedése me ntǎn. ¹³ Mod ampée ahele ahób aá “Bébéle ndyééd áyále abum, bébéle abum áyále ndyééd.” Nê áde mbále. Boj Dyöb débél ábè bwém bépé á asóg. Dyöb déebeleé alongé á moonyon aá bébenle mbinde é mekan boj abelè dó aá bébenle Sǎngwéé, Sǎngwéé mó-áa atagne yál e moonyon. ¹⁴ Dyöb dèmpuúú Sǎngwéé, nê dó-áa ábenléde eche ngíne ápuud syánè. ¹⁵ Nyéebii' é nén bán échen yál chóó édé pág eche ébéle yál eche Yesue-ye? Né-óó, nhele ntéd pág é yál eche Krístæ boj níke ílatén ne yál e akwale-ye? Éetǎngeneé abé nê mbéd! ¹⁶ Ké' é nyéebii' é bán mod awé atédé eche yál boj alatén yál e akwale abelè búmó bétimé yál póg-é? Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Eché yál ébe étim yál póg.” ¹⁷ Boj mod awé mó-é adé nhóg ne Sǎngwéé ábele áftim mod nhóg ne mó á edæðan. ¹⁸ Nyéewóó' é dyam dé abel ne mbinde é mekan. Mbébé ké níhéé mémpée míme mod ábeleé méenanéé eche yál. Mod awé akábé asón abelè mbébé tǎngene eche yál. ¹⁹ Nyéebii' é bán échen yál édií abón áde Edæðan eche Esáá édyéé' é áte-ye? Dyöb dóó ábágé nyé échen yál. Saké nyé nyéewóó chá, Dyöb dóó áwóó nyé. ²⁰ Dyöb ácháné nyé ne nkun míme níchábé ámín. Né-óó, nyébenled échen yál ábe Dyöb edúbe.

7

Paale alébe bad tǎngene e'wónje

¹ Bóob-póó, mélláá nyé tǎngene mekan míme nyetéle á kálag echè nyeténlé me. Ebóó bán mod eewóó' mmwaád.* ² Boj ngáne édií bán akáb dé mesón ábúú áte bwámbwam, ébóó bán mwénchóm téé áwón awé mmwaád, mmwaád téé-é áwón awe nchóm. ³ Mwénchóm téé atǎngéné ábelé' mekan míme mwénchóm atǎngéné mwaád ábele, mmwaád téé-é atǎngéné ábelé mekan míme mmwaád atǎngéné nchóm ábele. ⁴ Mmwaád mwén eékamlánné eche yál, nchóm mó akamlan mó, melemlem nê dó mwénchóm eékamlánné eche yál, mwaád mó akamlan mó. ⁵ Nyé ábe nyéwónné, mod ké nhóg eebǎnné waáb e'nonj é'sé, éetóméé né nyé bèn nyéchémténé bán nyébel né á esón é pónde, ábel boj nyéwón pónde e bwám ákáne. Boj pen ámbid e nê nyéatǎngéné abé ámpé ngáne nyénsébéé abé, ábel boj Satane eépiíná nyé mekagsen ákáb asón. ⁶ Meehábéé nén meé mnyágte nyé ábel nê, boj nhóbe meé nê dóó ébóó bán nyébel. ⁷ Mendǎn pen meé bad bésyáál bébé áde béewóónné néé me. Boj mod téé áwóó ndé eche Dyöb ábágé mó. Ábelé donje á bad áa béwón mewémten áwón mmwaád ké' é nchóm, ábel-le ábíníí aá béewóó'.

⁸ Bóob-póó nlǎnge nyé bad ábe béewóó bebaád ké' é bechóm ne ábe bédé bekúd meé, ébóó bán nyéewóó bebaád ké' é bechóm ngáne me-é méewóó' é. ⁹ Boj pen, nzé nyéehel yál akób, mod-téé áwón mmwaád ké' é nchóm. Nhóbe nén áyále édé mboj mod áwón mmwaád ké' é mmwaád áwón nchóm, tómaa áwón esíí é ngíne áte weé né móonwónj áde wéewóó' é.

¹⁰ Bóob-póó, ne bad ábe béewóó bebaád ké' é bechóm, saké me nhóbe' pen, Sǎngú Yesue mó ahóbe'. Ahóbe nén aá mmwaád eetǎngeneé nchóm atede. ¹¹ Boj nzé édé bán atédte nchóm, atǎngéné adyee ésebán awóó' nchóm ampée, ké' é bó nchóm béftim áse. Mwénchóm-me eetǎngeneé néé ánané mwaád á e'wónje.

¹² Bóob-póó, ne nyé bad ábe nyélyágé áse, me-éé nhóbe' saké Sǎngú Yesue. Nhóbe nén meé, mod awé adúbpé awé awóó mmwaád awé eedúbpé boj ákwentén aá búmó bédyee, ane mod ééanè' ene ndín e mmwaád á e'wónje. ¹³ Nzé mmwaád, awé mó-é adúbpé awóó mod awé eedúbpé awé akwenténé mó áwón, ane mmwaád eetǎngeneé ane mod atede. ¹⁴ Nhóbe nê áyále nzé mod awé eedúbpé awóó mmwaád awé adúbpé, ákobnéd á'só é' Dyöb, abé áde ádií mod nhóg ne mmwaád awé adúbpé. Melemlem, nzé mmwaád awé eedúbpé awóó mod awé adúbpé, ane mmwaád ákobnéd á'só é' Dyöb abé áde ádií nhóg ne mod awé adúbpé. Nzé énkémbé nê, né bán ábe áben bad béchyáá' é béekobnáde á'só é' Dyöb. Boj édé nén bán békobnéd á'só é' Dyöb. ¹⁵ Boj pen nzé mod awé adúbpé awóó mod awé eedúbpé, boj awé eedúbpé ahóbe' aá e'wónje é'maa nyétedé, é'maa. Nzé nê ábenléde, mod awé adúbpé awóó kunze ádyee nê ésebán bényágte mó ádyee á ndáb e e'wónje. Dyöb áhede áa syáné débé nsaj ne nhóg ne aníníí. ¹⁶ Wé, mmwaád awé adúbpé Yesue, kapóg ehele ésonj alongé áde awón nchóm awé eedúbpé. Melemlem ne wé mwénchóm awé eedúbpé, kapóg ehele ésonj alongé áde awón mmwaád awé eedúbpé.

Paale áa bad bébé ngáne Dyöb dèmpwédte bó

* 7:1 Eewóó' mmwaád, donje á kálag áwóó: éénañnáád mmwaád.

¹⁷ Boŋ pen Sǎngú Yesue amaá atii ngáne alongé áde syáné mod té átǎngéné abé. Né-óó, syáné mod téé ábê nyaa eché ámbéé áde Dyöb dǎmpwǎdté syáné aá débê ábê bad. Adén dyam dóó rílangéé mwembé té. ¹⁸ Nzé edé mod awé bǎmmadé ayag boŋ ámbid e pónde Dyöb ápwǎd wé, weéftimé e'chemléd ahúd ábe é'lúmté nǎn bán bǎn'yág wé. Melemlem, nzé edé mod awé bǎnkǎn'yagké boŋ Dyöb ápwǎd wé, weémwág-se béyág wé. ¹⁹ Ké béyagé mod ké'ε béeyagé mǎ, nǎ déesaa étógnén. Chǎm éche édé étógnén édií áhíd mbéndé é Dyöb. ²⁰ Mod téé ábê nyaa eché ámbéé áde Dyöb dǎmpwǎdté mǎ. ²¹ Nzé wembé ntǎn á pónde eché Dyöb dǎmpwǎdté wé, nǎn déetagté wé. Boŋ nzé echoŋ sǎn ahóbé aá wéebáá ntǎn ámpé, ékób áned. ²² Mod awé ambé ntǎn Dyöb ádéhób aá mǎpwǎde mǎ adii néé kunze áyǎle Sǎngú Yesue ahúde mǎ á mehan. Melemlem ne mod awé enkǎmbé ntǎn Dyöb ádéhób aá mǎpwǎde mǎ. Apwǎd áde Dyöb ápwǎde mǎ ábelé adii ntǎn awé Krístæ. ²³ Dyöb ácháné nyé ne nkun nǎme níchábé ámín. Né-óó, nyéewóglán bad ábe bǎlange nyé mekan nǎme nyétǎngéné abel. ²⁴ A-baányan, nhede meé mod téé áwóŋ alongé áde ánwóŋgǎ áde Dyöb ápwǎde mǎ.

*Paale ahóbé tǎngene bekuð
ne bad ábe béwóó bebaád ké'ε bechóm*

²⁵ Bǎb-pǎó, tǎngene bad ábe béwóó bebaád ké'ε bechóm, Sǎngú Yesue eelǎngéé me chǎm éche ntǎngéné nyé aláa tǎngene adén atón. Boŋ ké nǎ, awóŋgen áde Sǎngwéé áwóŋgéné me ábê mod awé bad bésúme nlém áyǎl, mǎláa nyé dyam áde mbíí meé átǎngéné. ²⁶ Nnyiné nǎn meé ngáne ndulut édíí enén pónde, ébóó bán mod adyεε ésebán awóó' mmwáád ké'ε nchóm. ²⁷ Nzé mod amaá mmwáád awóŋ, eéédté mǎ. Nzé mod eewóó mmwáád, eéhéde mmwáád awé áwóó'ε. ²⁸ Boŋ nzé mod awóó mmwáád, eébeleé mbéb. Nzé mmwáád-te awóó nchóm eébeleé mbéb. Ké nǎ-ε bad ábe béwóó bebaád ne bebaád ábe béwóó bechóm békudé metake híin á alongé ádáb. Nzǎm eché ekǎá boŋ níhóbé nǎ edii, nhede meé békudé nǎmǎn metake.

²⁹ A-baányan, chǎm éche níwǎmténé nyé aláa edii nǎn, pónde eché déwóó á nkǎŋsé edé esóŋ. Né-óó, bootya bǎb mod awé awóó mmwáád ábíí nǎn aá mmwáád eesaa chǎm éche étómténé étógnén abé awé alongé. ³⁰ Melemlem ne bad ábe bésudne', béétedé nǎ néé dyam áde átómténé étógnén abé. Abe bǎ-ε bédé menyinge, béétedé nǎ néé dyam áde átómténé étógnén abé. Bad ábe béchane bwǎm béétedé bán bwǎm ábe béchaneé bǎó é'tómténé étógnén abé á alongé ádáb. ³¹ Bad ábe béhíde mekan mé nkǎŋsé ámbid, béebanné nlém á yǎl e nǎmǎ mekan. Áyǎle mekan mésyáál nǎme débéléé á nkǎŋsé-te chii, mépǎ á asóg. ³² Nhede meé dyamdyam déetagté nyé nlém á abum. Mod awé eewóó mmwáád, Sǎngwéé mǎó ákamtanné pónde ésyáál, ngáne ábenlé-ε boŋ awóged Sǎngwéé menyinge. ³³ Boŋ mod awé awóó mmwáád mekan mé nkǎŋsé mwǎn ne mwǎn mǎó ákamtanné pónde ésyáál. Pónde téé ákamtan ngáne átǎngéné mwaád menyinge awóged. ³⁴ Né-óó, ákamtan mekan mébe ákamten ahóg. Mmwáád-te awé eewóó nchóm, ké'ε mwǎn á mwaád awé eébíí mwǎnchóm, Sǎngwéé mǎó ákamtanné ne ngáne ábeléé mǎ. Mekan mésyáál nǎme ábeleé nǎme nlém nísyáál níbág áhed ábel ásǎn á'só é' Dyöb. Boŋ mmwáád awé awóó nchóm mekan mé nkǎŋsé mwǎn ne mwǎn mǎó ákamtanné. Pónde téé ákamtan ngáne átǎngéné nchóm menyinge awóged. ³⁵ Nhóbe nǎmǎn mekan mésyáál ábel boŋ méwóŋgen nyé. Meehábéé meé nyétǎngéné mǎ ahíd. Boŋ nhede meé níwóŋgen nyé áhíd chǎm éche étǎngéné ábel boŋ nyébanle Sǎngwéé ne nlém nhóg.

³⁶ Nzé mod anyiné aá móóhénlé yǎl akób ásin kǎŋ mówóŋ mmwáád awé áhóbé aá mówóó', ákag á'só áwóŋ mǎ ngáne nǎmǎ mewǎmtǎn mélǎngé mǎ. Né déesaa mbéb. ³⁷ Boŋ nzé mod amaá atii áwe nlém-té, áde béényǎgteé mǎ boŋ akóbé yǎl, amadé-ε á nlém-té aá mówóŋgǎ ane mmwáád awé áhóbé aá mówóŋ, né ábelé dyam áde áde bwǎm. ³⁸ Né-óó, nzé mod awóó mmwáád né ábelé dyam á bwǎm. Mod awé mǎ-ε akóbé yǎl boŋ eewóó mmwáád ábelé dyam áde ábóó bwǎmbwam.

³⁹ Mmwáád awé awóó nchóm átǎngéné abé ne nchóm á alongé áde ásyáál. Boŋ pen nzé nchóm awéde, awóó kunze áwóŋ mod awé ádás. Ane mod pen átǎngéné abé mod awé adúbpé Sǎngwéé. ⁴⁰ Boŋ ne me, nnyiné meé mmwáád awé nchóm awéde, ábǎ menyinge nzé adyéé nǎ áde éewóó'ε nchóm ámpée. Mbíí nǎn meé Edǎáðǎŋ é Dyöb chǎó élyágte me áhób nǎmǎn mekan.

8

*Paale ahóbé tǎngene medyé
nǎme bébagéé e'ðiidinge*

¹ Bǎb-pǎó, nhóbe tǎngene medyé nǎme bad bébagéé e'ðiidinge néé mende. Edé mbále ngáne éhóbnédé nǎn bán "Syáné moosyáál debíí dyam." Ene ndin e e'bíí bé akan ebele mod abág kúmbe. Boŋ eðǎnge éwéde syáné áte. ² Nzé mod awǎmtan aá móbíí dyam, ane mod eébíí'ε dyam ngáne átǎngéné ábíí. ³ Boŋ nzé mod adás Dyöb, Dyöb ábelé ábíí mǎ.

⁴ Bɔɔb-pɔɔ, n̄hɔb t̄ngene adyɛ dé medyɛ n̄me bébageɛ ediidinge n̄eɛ mende. Debii n̄n bán e'diidinge, n̄édé myɔb n̄me bébɛnlé mekáá, méesaá dyamdyam. Dyɔb ahɔg d̄mpɛn d̄ɔɔ ádɛ. ⁵ Bad béhɔbe bán myɔb mémp̄e n̄me béchagɛɛ bán myɔb médé á nkoŋ m̄ m̄n ké'ɛ á nkoŋ n̄sé. Edé-ɛ mbále bán myɔb n̄me bad b̄n bébɛnlé mekáá ne besáŋgwéé bé nkɔŋsé hiin bédé. ⁶ Boŋ kénɛ debii bán Dyɔb ahɔg d̄ɔɔ ádɛ. Mɔ adé Titɛ awɛ ahagɛ ch̄ɔm ésyáál, mɔ akaá-ɛ boŋ debé á alonɔgɛ. Sáŋgwéé nhɔg mwɛmpɛn-naa adé. Mɔ adé Yesu Kr̄st̄ə. Mbwiined ne mɔ d̄ɔɔ béchágɛ ch̄ɔm ésyáál. Mbwiined ne mɔ d̄-á adé d̄édíí á nkɔŋsé. ⁷ Boŋ saké moosyáál abii n̄m̄n mekan. Donɔgɛ á bad p̄n béménténé ábɛ e'diidinge edúbé abe nyaa eche kás̄ŋ ne chii n̄zɛ bédyág medyɛ, bédii béwɛmtan bán bébage n̄m̄e myɔb edúbé. Nlém mééwúú' é bɔ á abum, né-ɔɔ béwɛmtan bán n̄m̄e medyɛ mébele béésáá' é á'sɔ é' Dyɔb. ⁸ Ndyééd ééh̄l̄ɛ-ɛ éb̄l bad bésán' á'sɔ é' Dyɔb. Deéh̄l̄ɛ-ɛ debé bad bé mbéb n̄zɛ dedyéde ch̄ɔ ké'ɛ debé bad bé bwám áde deedyéde ch̄ɔ. ⁹ Nyétéd pónde p̄n ngáne nyéb̄nladtɛ kunze eché ebágnédé nyé bad bé Kr̄sto. Nyéb̄nlad ch̄ɔ nyaa eche nyééb̄nle sé áben baányan' bé Kr̄sto ábe n̄mab n̄lém mééwúú' é á abum b̄hún á mbéb-te. ¹⁰ Nzé mod awé n̄lém mééwúú' é á abum anyiné nyé ábe nyéh̄sbé bán nyébii' akan nyedyág medyɛ á abón áde n̄m̄e myɔb, nyéebii' é bán n̄n d̄téd mɔ n̄lém á abum ádyé medyɛ n̄me bébágɛ ábɛ e'diidinge n̄eɛ mende-ye? ¹¹ Né-ɔɔ, wɛ awé echagɛ yál wɛé mod awé abii' akan, ehede wɛé mwányon' awé Kr̄st̄ə áwédé áwe nló áwé áyale ábɔŋ e' bii' bé akan-ɛ? ¹² Nzé ebélé mbéb wɛé mwányon', né Kr̄st̄ə mɔ ébélé mbéb áyale ebélé mwányon' a Kr̄sto ebébtéd, ebébté-ɛ mɔ n̄lém á abum. ¹³ Né-ɔɔ, n̄zɛ ndyééd eche r̄dyágkɛ ebéle mwánned a Kr̄sto ahúne' á mbéb-te, né méedyáá ene ndyééd ámpɛ mbéd, áb̄l boŋ, ééh̄l̄ɛ se mwánned ahún á mbéb-te.

9

Kunze e bembapeɛ bé nlomag ne ns̄n n̄me bét̄ngéné abel

¹ Mɛ, Paale ndii mod awé awóo kunze n̄ngáne bad bém̄p̄e ábe bédúbpé. Ndii mbapeɛ a nlomag. Nnyíné Yesue, Sáŋgwéé awédé. Nyéé nyédé n̄ngáne mbakú áyál e ns̄n n̄me Sáŋgwéé áb̄lé mbwiined ne mɛ. ² Ké bad bém̄p̄e béenyin̄ mɛ n̄ngáne mbapeɛ a nlomag, nyépen nyékobé mɛ n̄n bán ndii mbapeɛ a nlomag. Abé áde nyédii ne Sáŋgwéé nyé b̄n nyédé n̄eɛ e'chem ábe é'lúmtɛ bán ndii mbapeɛ a nlomag.

³ Mekan n̄me n̄belé n̄lāŋgɛ bad ábe béh̄obe mɛ mam áyál médii n̄n: ⁴ Séewóó' é kunze bad ábe sé ndyééd né n̄m̄itéd áyál e ns̄n n̄me sébelé-ye? ⁵ Séewóó' é kunze átéd mmwáád awé adúbpé Kr̄st̄ə áhoon sé áke meke melemem ngáne ábini' bembapeɛ bé nlomag bébelé-ye? Saá n̄é d̄ɔɔ Sáŋgwéé baányan' ne Petro bébelé-ye? ⁶ Sé Banabase b̄npen-éé s̄t̄ngéné ns̄n abel átoḡen éched yál-le? ⁷ Sánze ehéé ébelé ns̄n boŋ mw̄n átoḡn eche yál? Nzé-módé áwɔŋ nzag e besabé boŋ eedyág ké epum é sabé ehɔg? Nzé-módé adé awé abɔŋge nyag ésebán aminé' ch̄ɔ mebií ákud m̄l̄ŋg?

⁸ Saké á ns̄ɔŋtɛn m̄ moonyon' d̄mpɛn n̄h̄obe n̄m̄n mam, mbéndé e Mose ch̄ɔmp̄e ehóbé melemem. ⁹ Eh̄obe n̄n áá, "Weetádé nyag ns̄l eche es̄l̄te ngun." Bɔɔb-pɔɔ, n̄n álúmtɛ n̄n bán Dyɔb átédé nyag etógn̄n-ɛ? ¹⁰ Saá syáné b̄n-éé ákoŋtɛé ah̄b-ɛ? Syáné b̄n-éé dekáá boŋ átélé n̄. Mod awé akwéle nzag abele áá m̄ɔkú d̄ mbotɛ, mod awé m̄-ɛ as̄l̄te ngun abele ns̄n áá m̄ɔkú d̄ ngun. ¹¹ Sé bembapeɛ bé nlomag séwéné mekan mé e'dáád̄ŋ áf̄nté ech̄n. Edé mbéb n̄zɛ séh̄édné nyé mekan mé nkɔŋsé-ye? ¹² Nzé bad bém̄p̄e béwóo kunze áh̄edn nyé bw̄m, né séwóó' é kunze áh̄edn nyé bw̄m tómaa b̄-ye?

Boŋ séb̄enledéé en̄n kunze. Sékw̄nténé metake mésyáál, áb̄l boŋ n̄n déékáá' akal dé nkalan' m̄ bwám n̄me sékaléé t̄ngene Kr̄st̄ə. ¹³ Nyébii' bwám bán bad ábe bébele ns̄n á Ndáb-e-Dyɔb, áhed d̄ɔɔ b̄-ɛ békudéé echab ndyééd. Melemem n̄é d̄ɔɔ bad ábe bébele ns̄n ábe mende á menyán mé mende, áhed d̄ɔɔ bébelé békud akab dé mende. ¹⁴ Melemem n̄é d̄ɔɔ Sáŋgwéé áh̄óbé áá bad ábe békale nkalan' m̄ bwám békud ntoḡn wɛé bad ábe békálné n̄m̄e nkalan'.

¹⁵ Kénɛé édíí n̄é, meéb̄enledéé en̄n kunze ké póg. Saá-kaá n̄é ákás̄ boŋ r̄itelé' en̄n kálag áb̄l boŋ b̄benle mɛ n̄m̄n mésyáál. M̄kw̄ntén áwé tómaa mod áb̄l meewóó' nz̄m ákum ekáá á t̄l t̄ngene n̄m̄n ns̄n. ¹⁶ Meewóó' é kunze ákum ekáá á t̄l áyale nkalan' m̄ bwám n̄m̄e n̄kaléé. Dyɔb d̄n d̄ɔɔ áh̄óbé áá n̄bel n̄m̄n ns̄n. Medim ne mɛ n̄zɛ meékale nkalan' m̄ bwám. ¹⁷ Nzé mm̄n-éé memp̄w̄d n̄m̄n ns̄n n̄m̄e n̄beléé, né ns̄ine nsábe. Boŋ ngáne méepwedeé mɔ, Dyɔb d̄n d̄ɔɔ ábágé mɛ mɔ áá n̄bel. ¹⁸ Nsábe n̄h̄éé-ɔ̄ n̄kudéé? Nsábe n̄me n̄kudéé n̄dii n̄n, n̄zɛ nkale nkalan' m̄ bwám meéh̄edné bad nsábe, meéb̄nladtɛ kunze eché r̄t̄ngéné abenled akal áde n̄kaléé nkalan' m̄ bwám.

¹⁹ Ndé ne mm̄n, meésáá ásé e mod. Boŋ mbelé yál nt̄ŋ a bad bésyáál áb̄l boŋ bad hiin b̄t̄im bad ábe Kr̄sto. ²⁰ Ade n̄beléé ns̄n ne bad bé Israel, mbele mam n̄eɛ mod a Israel áb̄l boŋ b̄t̄im bad bé Kr̄sto. Kénɛé édíí bán mm̄n meésáá ásé e mbéndé éche Moseɛ, ndé

byánán nhíde ch́ó áde níbeleé nsón átínté e bad ábe behíde ch́ó. Mbele ńen ábel bonj b́etimen Krístáa. ²¹ Melemlem nzé mbele nsón átínté e bad ábe béeseé ásé e mbéndé e Mose, mbelé níbelé' mam ńee b́ó. Mbele ńen ábel bonj b́etimen Krístáa. Ńen déesaá bán meehídéé mbéndé é Dyób. Mḿen nkóó abé ásé e mbéndé e Krístó. ²² Nzé ndé ne bad ábe ádab adúbe déewúu' é áte, mbelé mbé ńee b́ó ábel bonj b́etimen Krístáa. Né-óó, ntímé abé ngáne ébonjédé mod téé. Mb́enlad nzii ké ehéé ábel bonj ńson alongé áde b́ó donge á bad.

²³ Mbele nímén ḿesyáál áyále nh́ede meé nkalanj ní bwám níkanlad, ábel bonj níkud nnam nímé nímé nkalanj nípeneé. ²⁴ Nyébíi bán bad híin b́enyagte mehéléé bonj mod nh́óg abelé átóm baáb, ákúd-te nsábe. Né-óó, nyényagte ábel bonj nyékud nsábe. ²⁵ Mod ké ahéé awé abonjan ányaged mehélé abelé ásuúéd yál. Abele ńen ábel bonj béwáad ḿó ekóté é edúbé é mbonja. Eché ekóté éebemeé, éb́eb. Bonj nsón nímé sébeleé, sébele ḿó ákud nsábe nímé méb́e á ngíndé ne á ngíndé. ²⁶ Ńe ákás meényagteé kéchán, meelúm-é-é ab́em e'chog kéchán. ²⁷ Né-óó, nwéde yál áte, nsudte-é ch́ó ábel bonj ébel kéchéé éche níhedeé me ébel. Mbele ńen ábel bonj meémaá bad bémṕee nkalanj ní bwám akale bonj mḿen meékúde nsábe.

10

Paale áá bad béebenlad myób mé metóm

¹ A-baányan, ndáá meé nyékamten áb́ed betaa ábe Mosee ályágté'áá áde bébidé á Egipto. Dyób dénlómé b́ó mbag eché élyágté'áá b́ó. B́ó moosyáál bémpónj á edib é nkwé te éseban béhóó. ² Aponj áde bémpongé á edib é nkwé-te ne abé áde bémb́ee ásé e mbag démb́el b́enkúd edusen, béhídé-é Mosee. ³ B́ó moosyáál b́endyé ndyédé e edaádanj eche Dyób dénlóméé b́ó mbwiined ne menyáké. ⁴ Melemlem bémmwé-é mmítédé mé edaádanj nímé Dyób dénlóméé b́ó mbwiined ne menyáké. Bémmwé mendib nímé Dyób démbenlé bonj mébid á ndim e aláá-te eché embé ne b́ó. Ene ndim e aláá ebédéé Krístáa. * ⁵ Bonj kéné Dyób dénkénwógénné b́ó bad híin menyinge. Ńe dénkánj anwúú b́ó, ndim níhentéd b́ó áte á ehyanje.

⁶ B́óob-óó, mímén mekan ḿesyáál médií ńengáne elánsén ásim syáné etúu áte, ńen deewóó ńlém ábel mb́eb ngáne bébélé'áá. ⁷ Nyéébenlé myób mémṕee ngáne b́ó donge á bad bébenlé'áá. Eténlédé á kálag e Dyób ńen bán, "Abé bad b́endyéé áse, b́edyag bwém, b́emwag mím, bébélé-é mbinde é mekan." ⁸ Syáné deekábé mesón ngáne b́ó donge á bad bébélé'áá. Ńen démb́el Dyób dénkógsen b́ó, b́ó bad móom mé e'kále mb́ee ne e'kále é'láan béwé epun ehóg. ⁹ Syáné deekágé Sánjwéé ngáne áb́ed betaa bémbenlé bonj nyé éwúú b́ó. ¹⁰ Syáné deenyonád Dyób áte ngáne b́ó donge á bad bébélé'áá. Dyób dénlómé éngel e kwééd ewúú b́ó. ¹¹ Mḿen mam ḿesyáál mémbenléd ábel mb́eb ńengáne elánsén ẃee bad bémṕee, b́entl-é ḿó áse ásim syáné etúu áte. Syáné dedé b́óob á pónde eché nkónsé níkwógé ape á asóg. ¹² Né-óó, mod á Krístó ké ahéé awé awéḿténé áá mótyéémé á adúbe-té átéd pónde ábel bonj eékwág. ¹³ Mekógsen ké méhéé nímé métáné wé, médií nyaa e mekógsen eché etáne bad bémṕee. Bonj Dyób áwóó ńlém nímé bad béhele-se b́esum ḿó ńlém á yál, éemwaa'áa-é áá ékud mekógsen nímé metómé wé. Pónde eché mekógsen méṕee, ábel ebíd ḿó áte, abé áde ábéé wé ngíne átóm ḿó áte.

Paale áá bad béetánjengeé aké á ngande é myób mémṕee

¹⁴ Né-óó, a-baányan, nyéébenlé myób mé metóm. ¹⁵ Nh́óbe áwén ńee bad ábe níbíi méé béwóó debyéé. Nyéb́en nyédol áte ch́óm éche nílanjéé nyé. ¹⁶ Pónde eche syáné ábe dedúbpe démiidéé mbwendé ḿó mím nh́óg, debage Dyób nságnán nímé Krístáa. Melemlem ne ewele éche débéle déladné ádyé, debelé dedyé yál eché Krístáa. ¹⁷ Ngáne édií bán ewele édií ehóg, kénéé syáné débúú áte, dedii yál póg, áyále melemlem mé ewele ḿóo dédyákgé. ¹⁸ Nyénane bad bé Israel, bad ábe b́edyag medyé nímé bébágé ńengáne mende á menyán, b́ómṕe b́elatan á menyán mé mende ábe Dyób edúbé. ¹⁹ Cheé níkoo é ahób h́en? Nh́óbé méé e'diindjé ábe bad bébágéé mende, ne nímé mende nímé bébágéé, b́edé dyam-é? ²⁰ Aáy, ch́óm éche níhóbeé édií ńen méé, mende nímé bébágéé á menyán nímé bad ábe béedúbpe Dyób, saké Dyób d́óo bébágéé ḿó, e'daádanj bé mb́eb b́óo bébágéé. Meéhédéé meé nyéwónj dyamdyam abel ne e'daádanj bé mb́eb. ²¹ Nyééhéé-é-é nyémíidé mbwendé nímé Sánjwéé nyémíidé-é nímé e'daádanj bé mb́eb. Nyééhéé-é-é nyéladné' ádyé ndyédé á menyán mé mende nímé Sánjwéé, nyéladné-é ádyé á menyán mé e'daádanj bé mb́eb. ²² Dehede Dyób kónj ahé áte-ye? Dewémtan bán dedé ngíne tomaa ḿó-ye?

Kéchéé éche débéléé débél ch́ó ábe Dyób edúbé

* **10:4** Ene ndim e aláá ebédéé Krístáa: Bad bé Israel bémbíi bán ndim e aláá embé ne b́ó ngáne b́ekágé'áá á ehyanje. Paale áá ene ndim e aláá ebédéé Krístáa, Krístáa-é abédé ne b́ó.

²³ Bad béhóbe nén bán “Dewóó kunze ábel kéchéé éche dédáás abel.” Nē adé mbále, bon saké chóm ésyāal ébóó abel. “Dewóó kunze ábel kéchéé éche dédáás abel”, bon saké chóm ésyāal épēene nsyā. ²⁴ Nyé modmod eéhādē chóm éche épiinad mwēmpēn bwām bon nyéhede chóm éche éwōngan bad bémpēe. ²⁵ Nyéwóó kunze ádyé kéchéé éche nyéchéané á dyon-té áde nyéesedté é dyam áde débēl bon nlém níkágléd nyé á abum tângene éche chóm éche nyéchéané. ²⁶ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Nkōnsé ne chóm ésyāal éche édé áwēdte bédíi ábe Sǎngwéé.” ²⁷ Nzé mod awé eedúbpe Dyōb alébpé wē áhye dé adyé ndyééd, bon etíidé wēé mókag, edyé kéchéé éche ábágé wē ésebán esdte mó dyamdyam tângene ene ndyééd. Nlém méekáglád wē á abum áseded dyam tângene ene ndyééd. ²⁸ Bon nzé mod alángé wē áá “Enén ndyééd bémbé chō nēe mende wēe e’diidinge,” weedyág chō áyāl eché ne ábel bon nlém méekáglád modmod á abum. ²⁹ Nédē, saké ngáne nē débēnlé bon nlém níkágléd wē á abum bon bwāmbwam ngáne nē débēnlé bon aníní mod átagé áte á nlém-tē. Cheé ékǎñ bon nlém níme níkáglad mod ampée á abum níbel bon meébēnlad kunze eché ebágnédé me? ³⁰ Nzé mbagé Dyōb meságnēn áyale ndyééd eché ábágé me, chán édíi bán mod ampée ahele áhōbē me mam mé mbéb áyāl, áyale níbágé meságnēn. ³¹ Né-óó, kéchéé éche mod ábelé, ké ádyág ké ámwág, ábele chō ésyāal nyaa eché ebage Dyōb edúbé. ³² Nyébele chóm téé nyaa eché éepéénné mpuuté, ken wēe bad bé Israel, bad ábe béese bad bé Israel, ké é mwembé ní Dyōb. ³³ Nyébele mam melemlem ngáne níbelé. Nwane áte áwóged mod asyāal menyinge áyāl e chóm téé éche níbelé. Meébēlē chóm éche ébōñnéde me bon mbele chóm éche ébōñnéde moosyāal, ábel bon Dyōb áson alongé á moosyāal.

11

¹ Né-óó, nyéhíde’ nímmēm mbeltéd ngáne me-’e níhíde’ mbeltéd níme Krístāe.

Paale ahóbe tângene akúten dé nló á mwembé-te

² Bōob-pōó, nkene nyé áyale nyékamtan me pónde ésyāal, nyéhíde-’e elem éche mén’yágēdté nyé. ³ Bon ndāó meé nyésōñten nén bán Krístāe mó adé nló ámín e baachóm bésyāal, mwēnchóm-me abé nló ámín e mwaád. Dyōb dō-’aa adé nló ámín e Krístāe. ⁴ Mwēnchóm ké ahéé awé akánne’ ké’ e ahóbe mekan á dín á Dyōb bon akúten nló, awóte Krístāe awé adé nló ámín eché e’són. ⁵ Mmwaád-te awé akánne’ ké’ e ahóbe mekan á dín á Dyōb bon eekútene nló, awóte nchóm awé adé nló ámín eché e’són. Nhāñlén ké nhóg méesaá áfínté ene ndín e mmwaád ne mmwaád awé akōñné nló. ⁶ Mmwaád awé eekútán nló, émbē mbon né ankan’ mó ngen póg. Ngáne édíi-’aa dyam dé akwágké mmwaád ákēan nló ké’ e áselēn nyon, bebaád békútan nímbab nló. ⁷ Mwēnchóm etāñgenéé nló akúten ngáne édíi bán ahag áde Dyōb áhágé mó á nwágén níme álumte éche edúbé. Bon ahagé mmwaád álúmed edúbé é mwēnchóm. ⁸ Dyōb dénkēnhagēnné mwēnchóm mmwaád, bon anhagén mmwaád mwēnchóm. ⁹ Saá-kaá mmwaád ankñ bon Dyōb áhagé mwēnchóm bon mwēnchóm mó ankñ bon Dyōb áhagé mmwaád. ¹⁰ Ayāl e enén nzom mmwaád átāñgené née áwóó e’chem á nló ábel bon ángel ényín. ¹¹ Kénē-’e, ngáne dédíi nhóg ne Sǎngwéé, mmwaád éhéhēlē-se abé ésebán mwēnchóm, mwēnchóm-me éhéhēlē-se abé ésebán mmwaád. ¹² Edé nē áyale Dyōb dénhagén mmwaád mwēnchóm, nē dō-’aa mmwaád-te áhyáa’ e mwēnchóm. Bon bwēm é’syāal é’huú ne Dyōb. ¹³ Nyébēn nyēon áte, mmwaád átāñgené akáne á elad é bad bé Dyōb áde éekutenéé nló-ye? ¹⁴ Nyaa éche Dyōb áhagé bad chēn eelúmtéé nén bán édé akwágké mwēnchóm átede esid ékwog mó á nló bwāmbwam-e? ¹⁵ Bon nzé esid échábé mmwaád ébele ábon. Dyōb ábágé mó esid nēe ekúten é nló. ¹⁶ Nzé mod ahede ádén dyam apentēn, chóm ésyāal éche níwóó ahóñ édíi nén meé, syáné ne mwembé ní Dyōb nísyāal, deewóó’ é nyaa empée eche débēléé nímmēm mekan, mwembé ní Dyōb-pe méewóó’ é.

Ndyéed e Sǎngú

(Mat 26.26-29; Mak 14.22-25; Luk 22.14-20)

¹⁷ Bon tângene nímmēm mekan níme nílāñgéé nyé bōob, mééhēlē-se níkené nyé áyale nzé nyébómé ábele Dyōb, mekan mé mbéb mó nyébēléé saké mé bwām. ¹⁸ Dyam dé’só, nwógé bán nzé nyébómé née mwembé, nkabén níbelé níbé áfínté echēn, ndúbpe-’e nén meé kapóg nē adé mbále. ¹⁹ Nkabén nítāñgené abé áfínté echēn pen, ábel bon bad ábe békoo Dyōb ahíd bényínned. ²⁰ Né-óó nzé nyébómé nēngáne elad é bad bé Dyōb, saké Ndyéed e Sǎngú nyédyágké. ²¹ Áyale nzé nyébómé ádyé Ndyéed e Sǎngú, mod téé adyág eche ndyééd ésebán asine waab, nē ábele baahóg bébág nzaa, ábíní-’e mímm mékób bō. ²² Nédé édé nén bán nyéewóó’ é nímmēm mendáb níme nyétāñgené medyé adyé nyémwág-ke mímm áte-ye? Ké’ e nyényine’ bán mwembé ní Dyōb méesaá dyamdyam, nyékwágtē-’e bad ábe béewóó chóm éche bédyágké? Cheé nyéhedeé bán nílaa nyé tângene ádén akan? Nyéhede bán níkené nyé-ye? Meéhēlē-se níbel nē.

²³ Nhóbe nén áyále chóm éche Sǎngwéé ányǎgéditē me chǎo me-’e nǎlǎngé nyé nén, nímé nkuu dēn áde békíi Sǎngú Yesue ntúrē, antéd ewele, ²⁴ aságnén Dyǒb, ákáb chǎo áte, áhǎbē aá, “Echem yǎl nén, ebǎgnédé áyál echén. Nyébele nén ákamten me.” ²⁵ Ade bémáá ndyééd adyé ambél melemlem ne mbwendé ní mím. Anhób aá, “Mmén mbwendé ní mím ndii melé mékǎǎlé mé Dyǒb níme nímém mekii mésógténé. Nyébele nén pǎndé téé ákamten me.” ²⁶ Nén álúmtē nén bán pǎndé téé eché nyédyákgé échén ewele nyémwǎg-ke nímén mím, nyékale kwééd eche Sǎngwéé kǎán ne á pǎndé eche ápéé.

²⁷ Né-ǎǎ, kénzéé awé adyág échén ewele, ámwǎg-ke nímén mím nyaa eche éébáge Sǎngwéé edubé né abelé mbéb tǎngene yǎl ne mekii níme Sǎngwéé. ²⁸ Né-ǎǎ, mod téé ásébe ásimen yǎl bonj ádyé ewele, ámwǎg-’e mím níme Sǎngwéé. ²⁹ Nyébel nē áyale kénzéé awé adyág éché ewele ámwǎg-ke nímé mím, bonj eékoo ahé á ním-té aá yǎl eche Sǎngwéé chǎo edé, ákudtéd yǎl nkǒgsen adyé áde ádyákgé éché ewele, ámwǎg-ke nímé mím. ³⁰ Nē dǎo ákás bonj nyé bad hín nyéchiitéd, nyékonlé-’e, donje-’e bēwédé. ³¹ Bonj nzé syáné desébégē yǎl akáad, né Dyǒb déékǒgsǎnē syáné. ³² Bonj Sǎngwéé akáadte, akǒgsan-ne syáné áyale mewusé níme débélé ábel bonj eebáá syáné áyál áde ákǎádtē nkǒjsé. ³³ Né-ǎǎ, a-baányan, nzé nyélǎdné ádyé ndyééd e Sǎngú, déšíné nhóg ne aníníi. ³⁴ Nyé ké ahéé awé nzaa ékóbé, adyé ndyééd á ndáb, ábel bonj nzé nyélǎdné weébélē akan áde débél bonj Dyǒb akáad we. Tǎngene mekan mémpéé, nzé mpédé, dǎo méláá’-e nyé ngáne nyétǎngéné abel.

12

Nde eche éhúú ne Edǎǎdǎj eche Esǎá

¹ Bǎǎb-pǎǎ a-baányan, ndǎǎ méé nyébii mbále tǎngene nde eche Edǎǎdǎj eche Esǎá ébageé. ² Nyébii nén bán áde nyénkembíí Dyǒb, béntéd nyé ním á ábum, bépánéd nyé nzii ábele myǒb níme mééhǎbē akan. ³ Né-ǎǎ, ndǎǎ méé nyébii nén bán modmod awé Edǎǎdǎj e Dyǒb élyágtéé, ééhélēē-se ahób aá, “Ebómán ne Yesue.” Nē dǎ-’aá modmod ééhélēē-se ahób aá, “Yesue adii Sǎngwéé,” étóméé nē Edǎǎdǎj eche Esǎá élyágté mó.

⁴ Nde éde nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Edǎǎdǎj móo mébage éché nde. ⁵ Nyaa eche déhele débél nsón ní Dyǒb éde nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Dyǒb móo bébenléé. ⁶ Ngude eche débénléé nsón éde nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Dyǒb móo débénladtē áde debyéé ábel nsón. ⁷ Mod-téé akudé chóm eche Edǎǎdǎj élyágtéé mó abel, nē áde-’e á mbonj ní moosyǎál. ⁸ Edǎǎdǎj élyágté mod nhóg áhób dyam ne debyéé, melemlem mé Edǎǎdǎj mélyágté aníníi mod áyáged bad ne debyéé. ⁹ Melemlem mé Edǎǎdǎj níme mébele bonj mod nhóg awónj adube aá Dyǒb débél dyam áde áhóbé aá ábel bǎǎb ábél-’e dǎo, nímé melemlem mé Edǎǎdǎj móo mébage aníníi mod ngine áhood bad. ¹⁰ Eché Edǎǎdǎj ébage mod nhóg ngine ábel mekan mé menyáké, ábél-le aníníi álǎngé bad mekan á dín á Dyǒb. Chǎo ébáge-’e bad bémpeé debyéé ásonjen ké chóm eche mod áhóbéé ké’-e ábéléé éhúú ne Edǎǎdǎj e Dyǒb ké’-e éehúú’-e. Melemlem mé Edǎǎdǎj mébage mod nhóg debyéé áhób mehób mémpéé, ábē-’e aníníi debyéé átóge mehób níme ábē bad béhóbéé. ¹¹ Melemlem mé Edǎǎdǎj móo mébele nímén mekan mésyǎál, abage mod téé eché nde ngáne ádáá.

Elad é bad bé Dyǒb edii nēe

yǎl pǎg eche ewóó pǎg hín

¹² Yǎl edii pǎg bonj ewóó pǎg hín. Kénéé edii-’aá bán yǎl éde pǎg ne pǎg, edii yǎl pǎg. Melemlem nē dǎo edii ne Krístǎ. ¹³ Melemlem nē dǎo syáné moosyǎál, bad bé Israel ne bad ábe béesé bad bé Israel, betǎn ne kunze, Edǎǎdǎj ehóg ébélé dekadé edusen bonj debé pǎg eche ébélé ene yǎl pǎg. Dyǒb áhédé-’e syáné melemlem mé Edǎǎdǎj á ním-té.

¹⁴ Saké pǎg pǎg chǎo ebelé yǎl e moonyon, bonj pǎg hín. ¹⁵ Nzé ekuu éhele-se éhób aá, “Áyále nén meésáá ekáá, meésáá á yǎl e moonyon,” nén déélúmtéé bán eésáá á yǎl e moonyon. ¹⁶ Nzé etúu-’e éhele-se éhób aá “Áyále meésáá díd, meésáá á yǎl e moonyon,” nén déehéléé-se álúmd bán eésáá áyál e ene yǎl. ¹⁷ Nzé yǎl esyǎál embé díd dǎmpen, né chán ámwákgé dyam awóg? Nzé yǎl esyǎál embé etúu chǎmpen, né chán ámwákgé chóm elod awóg? ¹⁸ Bonj éde nén bán Dyǒb ábánné pǎg téé á yǎl e moonyon ngáne ádáá. ¹⁹ Nzé pǎg pǎg chǎo yǎl e moonyon émbéé, ne béechákgé chǎo bán yǎl. ²⁰ Edé nén bán pǎg éde hín bonj yǎl pǎg chǎo ewóó chǎo. ²¹ Né-ǎǎ, díd déehéléé-se aláá ekáá aá, “Meetógnenéé we.” Nlǎ-’e méehéléé-se nǎáá mekuu aá, “Meetógnenéé we.” ²² Etímé anyínned pen nén bán pǎg é yǎl éche dényíneé bán eésáá dyamdyam chǎo étómténé etógnén abé. ²³ Pǎg é yǎl-le éche dényíneé bán éewóó’-e edubé chǎo débágeé edubé bwámbwam. Eche dényíneé-’e bán éebo’-é álúmtén, chǎo dékoo’-é anón. ²⁴ Pǎg éché ébódó álúmtén chǎo-’e étógnenéé échén pǎg. Dyǒb ábélé yǎl e moonyon nyaa eché pǎg eche ényínnad byánán eésáá etógnén, chǎo débágeé edubé bwámbwam. ²⁵ Abelé nē ábel bonj nkabén méébǎg á yǎl e moonyon, bonj pen pǎg téé éwónjan waáb. ²⁶ Nzé pǎg e yǎl pǎg etage, échíníi ésyǎál chǎmpé ébélé étage’. Nzé pǎg pǎg ekudé mekenag, échíníi ámpé ébélé éwógnén mó menyinge.

²⁷ Né-ɔɔ, nyé moosyáál nyédii yál eché Kristáa, nyé mod téé'-e nyédii pág eché ene yál. ²⁸ Dyób ábágé bad nsón á mwembé-te nyaa ne nyaa. Asébpé abelé baahóg bembapεε bé nlómag, ámbíd ené, ápwédé bekal bé'dáádəŋ boŋ ápwédé-ε bemeléede. Ápwéd-te bad ábe ámbéé ngine ábel menyáké, ápwéd bad ábe ábágé ngine áhood bad, ápwéd bad ábe béwónŋan bad, ápwéd bad ábe ábágé debyéé ályáged bad, ápwéd-te bad ábe ábágé debyéé áhób mehób mé bad bémpee. ²⁹ Saké bad bésyáál bédé bembapεε bé nlómag, saké bad bésyáál bédé bekal bé'dáádəŋ, saké bad bésyáál bédé bemeléede, saké bad bésyáál bédé bebel bé menyáké. ³⁰ Saké bad bésyáál Dyób ábágé ngine áhood bad, saké bad bésyáál Dyób ábágé debyéé áhób mehób mémpée. Saké bad bésyáál Dyób ábágé debyéé átóge mehób mémpée. ³¹ Nyébane nlém áyál e nde éche étómténé etógnén abé.

Kénê-ε mæédii nlúméd nyé nzii empée eché étómténé aboŋ tómaa échínii.

13

Edé etógnén adəŋ bad

¹ Nzé nhóbe mehób mé baányoŋ ne mé ángel boŋ meédəə baányoŋ, ehób échém édií néé nkán níme mbéle ntəgag ké'ε ngán eché békumée. ² Nzé mbyéé' nkaləŋ ní Dyób akal, nzé nsóŋtan mekan mé e'koŋnéd mésyáál, nwóó debyéé ásyáál, nwóó-ε adúbe áde níhəle-se nhób mæé mbəəd éhəŋlən e'dii, boŋ meédəə bad, né meésaa dyaŋdyaŋ. ³ Nzé mbage bad chóm ésyáál éche níwóó, nkwənténé-ε ábe echem yál mæé béhyád, áde meédəə'ε baányoŋ, bwám é'héé nê ábélé mé? ⁴ Mod awé adəə bad, abelé áwəsán, álúmtə-ε e'boŋ bé nlém. Eesífidé bad, eésaa kúmbé. ⁵ Mod awé adəə bad, eebáɡké ewange, eehədtəe eche yál chəmpən bwám, eewámsánné alij, eekoŋgé-ε mekan mé mbéb á nlém-té. ⁶ Mod awé adəə bad, eewógnéé mekan mé mbéb menyinje, mekan níme métəŋɡéné mó áwógnéé menyinje. ⁷ Mod awé adəə bad, akobe mekan mésyáál, adúbe mekan mésyáál, awóó' e'lyág bé nlém pónde ésyáál, ákaa-ε nlém pónde ésyáál. ⁸ Edəŋge éewóó'ε asóg. Áhób dé mehób á dín á Dyób dɛpɛ á asóg, áhób dé mehób mémpée, ámaa, debyéé-ε áde mod áwóó'ε, ápə á asóg. ⁹ E'bií bé akan ábesyáné béelónéé mbon, akal áde sékaleé nkaləŋ ní Dyób, séelónéé mbon. ¹⁰ Boŋ áde mekan níme melóné mbon mɛpɛé, mekan níme meelone mbon mɛpɛ á asóg. ¹¹ Ade níbédé mwéndem nhóbé'áá néé mwéndem, nímém mewémten membəe mewémten mé mwéndem, ndolé-ε akan áte néé mwéndem. Boŋ bəəb áde nídíí mod ambáá, ntədté abé á mwéndem. ¹² Denyíne chóm bəəb nɛŋɡáne á ebudbud-té á dyaŋé-te. Boŋ ámbíd e pónde, syáné déenyín Dyób, syáné ne mó dénné-ε e'só ne e'só. Meébudéé Dyób asóŋten bəəb bwám, boŋ pónde eche ehúe' mészəŋten mó melemlen ngáne mómpɛ ásoŋtənné me bwám. ¹³ Né-ɔɔ, metəte meláán médé; áwón adúbe, áwón e'lyág bé nlém ne áwón edəŋge. Boŋ atəte áde átómténé etógnén abé áftnté e nímén meláán, ádií áwón edəŋge.

14

Nde empée eche éhúí ne Edəəđəŋ

¹ Nyéwan áte adəŋ bad, nyéwón-ε nlém áte ákud mende níme Edəəđəŋ ébageé nyé, bwámwam álaa bad mekan á dín á Dyób. ² Mod awé ahóbe mehób mémpée eehóbéé wée bad boŋ wée Dyób dɔɔ áhóbéé. Á mbále, modmod eesóŋtənné dyaŋ áde áhóbéé. Kénéé ngine e Edəəđəŋ élyáɡtəé mó áhób mekan, bad ábe álanjeé nímé mekan, ne bɔ, nímé mekan médií mekan níme mod éesóŋtənné. ³ Mod awé ahóbe mekan á dín á Dyób, ahóbe mó áwónŋen bad áwúu áte, áwéd bad nlém á abum ne áhóded bad nlém á abum. ⁴ Bad ábe behóbe mehób mémpée béwónŋan échab yál boŋ bad ábe behóbe mekan á dín á Dyób behóbe mó áwónŋen mwembé nsyáál. ⁵ Ndəə mæé nyé moosyáál nyéhóbe mehób mémpée, boŋ métoŋtən adəŋ mæé nyéhóbe mekan á dín á Dyób. Mod awé ahóbe mekan á dín á Dyób, atómé mod awé ahóbe mehób mémpée, éetóméé né atóɡke' chóm éche áhóbéé ábel boŋ áwónŋen mwembé.

⁶ Né-ɔɔ, a-baányan, nzé mpedé áwən boŋ nhóbe mehób mémpée, né chán méwónŋənné nyé? Meéhəléε-se nwóŋɡén nyé ké mwátiíd, nzé meepεεne dyaŋ áde Dyób álúmté mæ, ké'ε dyaŋ áde mbíí, ké'ε áhób mekan á dín á Dyób, ké'ε dyaŋ áde méyáɡédté nyé.

⁷ Dətéd elon ne ndinje, bwəm ábe béesé á alongé ábe bébenladtə ákum mesike. Chán mod ahele se abíí nkəŋgé níme békónéé nzé béekumé mó bwám. ⁸ Nzé mod ahele elon atón éche élad bad áke á bel, boŋ eetóó chó bwám, né chán áhele ábəl boŋ bébóŋsən áke á bel? ⁹ Né dɔɔ édií ne nyé ámpə. Nzé nyéhede mehób mémpée ahób boŋ nyéhóbe mekan níme méewóo nsóŋten, nzé mod eebii dyaŋ áde nyéhóbe, né nyéhóbe nɛŋɡáne epub éche étóme'. ¹⁰ Mehób médé á nkóŋsə-te nyaa ne nyaa, ké ehóg-ke éesaá éche éewóo nsóŋten. ¹¹ Boŋ nzé meebii ehób éche mod áhóbéé, mod awé ahóbe chó ábɛ nken áwəm, mε-ε mbé nken áwə. ¹² Ngáne nyéhedeé bán nyébele mekan níme Edəəđəŋ é Dyób élyáɡtəé nyé ábel, nyéwane áte nyébele' níme mbéle boŋ mwembé níkwogé bwám.

¹³ Né-ó, mod awé ahóbe mehób mémpée atáŋgéné akané ábel boŋ Dyób ábel mós átóge chóm éche áhóbéé. ¹⁴ Ayále nzé nkánne' ne ehób émpée, échém edáádán chós ékáne, boŋ mmén meebyéé' chóm éche ríhóbéé. ¹⁵ Cheé-ó rítáŋgéné ábel? Ntáŋgéné akáne ne échém edáádán, nkáné-é ne nímém nlém. Měkáně nkáŋgé ne échém edáádán, nkáné-é ne nímém nlém. ¹⁶ Nzé ebēnlad échóŋ edáádán ábe Dyób mekenag, chán mod a ngén awé adé ásē, áhábpe áá, "éhé nē" áde éésóŋtēné dyam áde éhóbéé. ¹⁷ Ehelē-se ékené Dyób bwám boŋ dyam áde éhóbéé déewōŋgān mod awé alyáge ásē ne awōŋgen dēn. ¹⁸ Nságnan Dyób nēn mēé nhóbe mehób mémpée tómaa nyé bad bésyāal, ¹⁹ boŋ kēnē, nzé dedé á mwembé-te, mēdāŋ mēé ríhób metote metáan níme mēwōŋ nsóŋten, ábel boŋ bad bēyáge, tómaa áhób metote ekálé dyóm níme mēewōo nsóŋten.

²⁰ A-baányan, nyéewóó' mewēmten mé bēndem. Nyébē pen nēé bēndem ábe bēébii chóm éche mbéb ndii. Boŋ á mewēmten nyébē nēé bad ábe békwógé. ²¹ Eténlédé á kálag e Dyób nēn bán mē Sāŋgwéé nhóbe nēn mēé,

"Mēbelén bad ábe bēhóbe mehób mémpée áhób wēé ábēm bad.

Mēbelén e'bēb é' beken bé bad, boŋ ké ábēm bad bēewógénné mē."

²² Né-ó, ahób dé mehób mémpée ádii e'chemléd ne bad ábe bēédúbpe, saké ne bad ábe bēédúbpe. Ahób-pe mekan á dín á Dyób ádii e'chemléd ne bad ábe bēédúbpe, saké ne bad ábe bēédúbpe. ²³ Nzé bad bésyāal bēhóbe mehób mémpée áde bédii á mwembé-te, boŋ donje á bad ábe bēesóŋtēne mekan mé Dyób ké'ε bad ábe bēédúbpe Krístə bésólé, bēéhábpé bán nyépag mīn-ε? ²⁴ Boŋ nzé bad bésyāal bēhóbe mekan á dín á Dyób, boŋ donje á bad ábe bēesóŋtēne chóm éche bēhóbéé ké'ε bad ábe bēédúbpe Krístə bésólé, awóg áde bēwóŋkē nkalan rí Dyób, débēl bēbii bán bēbele mbéb, békwédé nkáá á'sō é Dyób. ²⁵ Mmē nkalan mēhūd bós mekan níme bēnkoo' é á nlém-tē. Békwe-ε ásē, bēbagé Dyób edúbé bēhóbē nēn bán, "Ne mbále, Dyób áde áfnté echēn."

Paale ad mpuutéé mēbāg á mwembé-te

²⁶ A-baányan, chóm éche nkoo' é ahób édii nēn, nzé nyéládné á mwembé-te, mod nhóg ábelé awóŋ nkáŋgé, ampée-ε awóŋ chóm éche áyágtéé, ampée awóŋ dyam áde Dyób álúmté mós, ampée awóŋ dyam áde áhábpe á ehób émpée, ampée-ε abé awé atógke mehób mémpée. Nyébele nímén mēsyāal áwōŋgen mwembé. ²⁷ Nzé bad bēhóbe mehób mémpée, bad bēéhábé tómaa bēláán, bós mod téé áhóbē ámbid eche waáb ámáá ahób. Mod-te atáŋgéné abé awé atógke chóm éche bēhóbéé. ²⁸ Boŋ nzé mod eesé awé atógke', mod awé ahóbe mehób mémpée, atáŋgéné nēé ádíbé nsal, áhóbē áwe nlém-tē ne wēé Dyób. ²⁹ Ade bad bēbē ké'ε bēláán bēláŋgéé bad mekan á dín á Dyób, ábinii bad bētáŋgéné bēwōŋlān ábii ké chóm éche bēhóbéé étáŋgéné. ³⁰ Boŋ nzé mod adé á mwembé-te awé akudé nkalan níme Dyób álúmté mós, mod awé ahóbe akan ásóg ahób. ³¹ Nyé moosyāal nyéláŋge bad mekan á dín á Dyób nhóge-nhóge ábel boŋ mod téé áyáŋke, nē áwéde-ε mod téé nlém á abum. ³² Ndé eché Edáádán ébageé bad áláa bad mekan á dín á Dyób, edii ndé éche mod awé ahóbé nímé mekan áhēlése ákamlen. ³³ Dyób déesaa Dyób áde ápeene mpuutéé, nsan mós ápeeneé.

A mwembé mī bad bē Dyób rísyāal, ³⁴ bebaad bédib nsal nzé bédé á mwembé-te, bētáŋgéné abé ásē e baachóm ngáne mbédé e Mose éhóbéé. ³⁵ Nzé dyam áde áde bédás ábii, bésédéd ábab bechóm á ndáb. Ayále édé akwáŋké mmwaad áhób dyam á mwembé-te. ³⁶ Nyé bad bē Korinto, áwēn dós eyale é Dyób émbidte-ye? Áwēn dēmpen-εé eyale é Dyób émpée-ye?

³⁷ Nzé mod anyine yāl áá módé mod awé aláŋge bad mekan á dín á Dyób, ké'ε áá mósóo ndé eché ehúú ne Edáádán, atáŋgéné ábii áá dyam áde rítenléé nyé ádii dyam áde Sāŋgwéé áhóbé áá nyébel. ³⁸ Boŋ nzé ahóbe áá mósóhidté nímén mekan nyéhúd mós mīd ayāl. ³⁹ Né-ó, a-baányan, nyébane nlém áláa bad mekan á dín á Dyób, boŋ nyéekás bad áhób mehób mémpée. ⁴⁰ Nyébele mekan mēsyāal bwám, nyébele-ε mós nyaa eché étáŋgéné.

15

Mpuu níme Yesu Krístə

¹ Bəob-pəó, a-baányan, nkamtan nyé nkalan mī bwám níme mēnkáléé nyé. Nyēnkob mós, mībélé-ε nyésūmnédé ayāl e adúbe áde nyéwóó. ² Nzé nyédii nyéchéŋnéé ayāl e nímé nkalan níme édii bán mós mpeene e'soosón, né nyéékud e'soosón, échéméé né adúbe áde nyédúbpe Krístə, dós-ε áde ngén. ³ Menkalé nyé nkalan níme mēnkudté, mós-áá rítómténé etóŋgnén abé. Mmē nkalan, ndé nēn bán Krístə anwé á nló nímēd ngáne éténlédé á kálag e Dyób. ⁴ Eténlédé nēn bán bēnlímē mós, ápuū ámbid e e'pun é'láán. ⁵ Anlúmed Petro yāl, boŋ ámbid e pónde anlúmed-te ábinii bembapee yāl. ⁶ Ámbid enē, tómaa mbwókel é bad étáan ábe bēhídé'áá mós anlúmed bós yāl alúmed ahóg. Abé bad hiin bédii bédé á alongé chíi, donje-ε bémáá awé. ⁷ Ámbid e pónde anlúmed Jemse yāl, boŋ anlúmed-te ábinii bembapee bé nlomag bésyāal yāl. ⁸ Kásŋne á asóg anlúmed mémpē yāl, kénéé édii bán ndii mod awé bēnchyáá' é á pónde eché bad bēnkémbíí' é bán bēchyáa. ⁹ Nhóbe nēn ayále áfnté e

bembapεε bé nlomag bésyāāl, mεε ndé mbapεε awē eesē etógnén. Meékwognedεε áhçagned ké nεε mbapεε a nlogam áyāle menhé bad bé mwembé ní Dyöb á meséb. ¹⁰ Bonj nsimé ní Dyöb mbélé ndé chöm éche ídíí. Mmε nsimé níme Dyöb ábagé-ε me, méesaá ngén. Bonj pen mbelε nsón tómaa ábíní bembapεε bé nlomag, kénεε edíí bán saké mmén mbélé áa níme nsón, nsimé ní Dyöb móo mbédé ne me. ¹¹ Né-òò, ké émbē bán mεε nkanlé nyé nímeán nkalaj, kéε bembapεε bé nlomag ábíní bōó békálé mó, chöm ehóg chōó syāábō moosyāāl sékaleé, mó-áa nyédúbpε.

*Paale ad ngáne Dyöb dempuúdté Krístaa,
bad bé Krísto bōmpε bépuú*

¹² Bōob áde sékale-áa nén bán Krístaa apuúdé, chán-nō nyé donje á bad nyéhele nyéhōbē bán bad ábe béwédé bépuúé? ¹³ Nzé ahób áde nyéhōbēé nén bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd áde mbále, né éluínte bán Krístaa enkémpuu-ε. ¹⁴ Nzé Krístaa enkémpuu-ε, né nkalaj níme sékanléé nyé méesaá dyamdyam, né áden adúbe ámpε déesaá dyamdyam. ¹⁵ Né né áluínte nén bán sékale Dyöb metóm áyāl ahób áde séhōbēé bán apuúdté Krístaa. Bonj nze éde mbále nén bán bad bépuudéé nze béwédé, né Dyöb dénkémpuúdté Krístaa. ¹⁶ Nzé bad ábe béwédé bépuudé, né káñne Krístaa épuudéé. ¹⁷ Nzé Dyöb dénkémpuúdté Krístaa, né adúbe áden déesaá dyamdyam, né nyédíí nyédé-ε á mbéb te. ¹⁸ Né éluíméd-te bán bad ábe bédúbpε Krístaa ábe béwédé, bēbōó-ε. ¹⁹ Nzé e'lyág bé níem ábe séwóó áyāl wεε Krístaa é'sógé áyāl e áden alonjé dempen, né bad betángéné se ngól atómten dé awóg tómaa nyaa eché béhele bwóg bad bēmpē.

²⁰ Bonj éde mbále nén bán Dyöb ápuúdté Krístaa. Mó abédé mod a'só ápuu áfinté e bad ábe béwédé. ²¹ Dyam áde mod nhóg ábélé dōó ákás bonj bad béwág. Melemlem né dōó dyam áde mod nhóg ábélé ákás bonj bad bépuudé. ²² Bad bésyāāl béwε abé áde bédíí mod nhóg ne Adame, melemlem né dōó Dyöb débnlé bad bésyāāl bépuu abé áde bédíí mod nhóg ne Krístaa. ²³ Mod téé ápuú eche pónde eché átángéné apuu. Krístaa, mó awé adé mod a'só ápuu, áde ápεé ámpε, bad ábe bédé ábe Krísto bōmpε bépuú. ²⁴ Ámbíd ené, asóg dépε. Ene pónde e'dásáñj ábe é'kamlan, benkamlene ne ngine é nkónsε, Krístaa ámad echab ngine. Dō-áa ábεé nkamlan wεε Dyöb Titεε. ²⁵ Krístaa ábε á nkamlan káñj Dyöb ábel atóm ábe bad bé ekoyí áte, ábanē-ε bō áse eché. ²⁶ Mod a ekoyí awé ádimténne atóm áte adíí kwééd. ²⁷ Edé nēngáne étenléde á kálag e Dyöb nén bán, “Dyöb ábánné mekan mésyāāl áse eché.” Éluínte bwám pen nén bán mekan mésyāāl níme Dyöb áhóbé áa móbánné áse e Krístaa, Dyöb dén déesaá áwed-te. ²⁸ Ade bwém ésyāāl bémadté abé áse e nkamlan níme Krístaa, mwén-ne Mwán a Dyöb, ábε áse e Dyöb. Dyöb dō-áa ábánné bwém é'syāāl áse eché, ábel bonj mwén Dyöb-pe ákamlan bwém é'syāāl ngen póg ne ngen ésyāāl.

²⁹ Bōob-pōó, chán-nō déhōbpε áyāl e bad ábe békúidé edusen á nló ní bad ábe bémáá awé? Nzé bad ábe béwédé béetógné apuu, cheé ékás bonj bédusan bad á nló ní bad ábe bémáá awé? ³⁰ Cheé-ò ékás bonj sébāg á nsál ní kwééd pónde téé? ³¹ A-baányaj, mbāg á nsál ní kwééd epun téé. Kúmbe eche mbéñné nyé abé áde dédíí mod nhóg ne Yesu Krístaa, Sāngwéé awédé, chō ékás bonj níhōbē nén. ³² Nzé nnané chō á nyaa e moonoyj, nsyāj ké nhóg méesaá né nzum éche syāábe e'loo nyam séwánáá á Efesus. Bonj nze éde nén bán bad ábe béwédé bépuúé, né deéhōb bán, “Dédýág, démwág-ke, áyāle chán mod áwε.”

³³ Nyéedógnád, “E'chonj bé mbéb é'bēbte abé á bwám.” ³⁴ Nyéewóó mewémten ámpε néε e'yókél é' bad, nyésóg-ke mbéb ábel. Nyé donje á bad nyéebíí é Dyöb. Ngáne níhōbēé nén, nén átángéné nyé akwágké akóbed.

Ngáne bad ábe béwédé bépuúé

³⁵ Bonj mod ásedéd aáken, “Chán Dyöb áhele ápuúdté bad ábe bémáá awé? Yāl éhéé bēwōngε?” ³⁶ E'yókél é chöm, nze ewené mbál-e-bū ébēlēε-se ewé bonj ekág-ε? ³⁷ Chöm éche béhágké á ndōob edíí mbál ngén, saké alín á bwel ásyāāl áde ákwoge' béwéneé, bonj mbum, kapóg mbum e ngun ké'ε mbum empée. ³⁸ Dyöb dén dōó ábεle' ngáne ádás bonj mbál téé níwój yāl eche níwóó. Abage mbál téé yāl eche etángéné. ³⁹ Yāl é bwém é'syāāl ábe é'dé á alonjé éesaá nyaa póg. Baányonj bēwóó echab ndín e yāl, nyam éwóó echáb, menon méwóó echáb, súu-ε éwóó echáb. ⁴⁰ Bwém é'dé ábe é'dé á nkonj nímin, é'bε-ε ábe é'dé á nkonj rísé. Bwém bé nkonj ní mín é'wóó ábáb e'bonj ábe bwém bé nkonj rísé bēéwóó-ε. Bwém bé nkonj nsé-ε é'wóó ábáb e'bonj ábe bwém bé nkonj ní mín bēéwóó-ε. ⁴¹ Etondεε awóó ábε e'bonj, ngon ewóó ábε, betintine-ε bēwóó echáb nyaa e'bonj. Káñne áfinté e betintine, e'bonj ábe bēwóó é'dé nyaa ne nyaa.

⁴² Nén dōó ébēε ne bad ábe bépuú. Yāl eché bélímmεé edíí yāl eche ebebe', eché Dyöb ápuudté edíí yāl eché eebébé' ámpε. ⁴³ Yāl eche bélímmεé eebágké elóon, eewúε-áa áte. Nzé Dyöb ápuúdté chō eboo' elóon bwámbwam, ewúε-ε áte. ⁴⁴ Ade bélímmεé chō ebágké yāl e ekob, bonj nze Dyöb ápuúdté chō ebágké yāl e edásáñj. Yāl e ekob edé, yāl e edásáñj-ε ámpε edé. ⁴⁵ Eténléde á kálag e Dyöb nén bán “Mod a e'só, Adame, Dyöb dénhag mó abé

nhəgtéd nıme rıwóo alonǵe.” Bon Adamε a ndimten adlı Edəəđəŋ eche ébage alonǵe. ⁴⁶ Saké mod a edəəđəŋ mó asébpé abé. Mod a ekob mó asébpé abé bon mod a edəəđəŋ mó-ε ábág. ⁴⁷ Mod a s'ó ambíd á nkǵnsé, bənhəǵén mó ndəəb. Awe mó-ε ampé ámpé, ádyǵb dǵó ábíde. ⁴⁸ Bad ábe bédé á nkǵnsé te, bédé nēŋǵáne Adamε awé bənhəǵénné ndəəb. Ábe bǵ-ε bédé bé dyǵb, bédé nēŋǵáne ane awé abídé ádyǵb. ⁴⁹ Ngáne déwáǵné mod awé bəhǵagné ndəəb, melemlem nē dǵó déwǵénné ane awé abídé ádyǵb.

⁵⁰ A-baányan, chǵm eche rıhǵbéé édíi nén, chǵm eche édé á nhəgtéd rı yǵl e ekob ne mekiı éehelée-se éküd bwēm bé nkamlen rı Dyǵb. Eche chǵ-ε éebé abé ne abé éehelée-se éküd bwēm ábe bəbē abé ne abé. ⁵¹ Nyélám metúu nyéwǵog dyam áde rılǵŋgeé nyé áde bad bēébiı'ε. Syáné bad bésyǵál déewáá', bon pen Dyǵb déhǵnlén syáné baásyǵál ⁵² á esǵn é pǵndé. Mmē nhǵnlén mébē á mehélé-te, nēŋǵáne mod áhəlese ápēbēd díđ. Nén débenléd áde bétǵŋǵe elon é asǵg. Ade bétǵŋǵe elon, bad ábe bəwédé bəpuú, bəewáá ámpé, Dyǵb déhǵnlén-ne syáné baásyǵál. ⁵³ Ene yǵl eche ebǵǵde' étım yǵl eche éebǵó ámpé, yǵl eche chǵ-ε ewǵg étım yǵl eche eewǵg ámpé. ⁵⁴ Pǵndé eche yǵl eché ebǵǵde' étımmé yǵl eché éebǵǵde', ne áde yǵl eche ewǵg étımmé yǵl eché eewǵg, élǵn ngáne éténlédé á kǵlag e Dyǵb nén bán, “Kwééd eesáá ámpé ne abé dēn, Dyǵb átómé chǵ áte.”

⁵⁵ “A-kwééd, héé echon ngıne átóm mod áte édíı? A-kwééd, héé echon ngıne áwǵged mod e'we édíı?”

⁵⁶ Mbéb móo rıkáá bon kwééd ewǵn ngıne áwǵged mod e'we, ngıne e mbéb-pe ehúú ne mbéndé. ⁵⁷ Bon sésǵnan Dyǵb, mó abelé bon sétóm mbéb áte mbwiined ne echəd Sǵn, Yesu Krıstəə.

⁵⁸ Né-ǵǵ, a-baányan bé edǵŋge, nyésumen bwám, dyamdyam déehəbté nyé mekuu ásé. Nyébē nyékeene nsǵn nıme nyébenléé Sǵŋgwéé á'sǵ. Nyébıı nén bán nsǵn nıme nyébenléé Sǵŋgwéé ké nhǵg méesáá ngēn.

16

Bésǵŋgé mǵné áwǵŋgen bad

¹ Bǵǵb-ǵǵó, rıláa nyé tǵŋgene mǵné nıme nyénladté áwǵŋgen bad bé Dyǵb. Ngáne ménlǵá'ε mwembé nıme rıde á Galesia mǵé bəbél, melemlem nē dǵó nyémpé nyétǵŋǵéné abel. ² Sǵndé téé nyé mod téé áhúd mwá mǵné ákoo. Nén ábē nchoo ne mod téé nıme nkudǵg. Nzé nyébélé nén, né débél nzé mpedé, nyéetǵǵénné mǵné asaa ámpé. ³ Nzé mpedé, bad ábe nyépwédé, mǵlǵmēn bǵ kǵlag ákεen rımǵ mǵné nıme nyéládé á Jerusalem. ⁴ Nzé ébǵó bán mǵmpé rıke, né bəwoón me.

Ntıi nıme Paale abéle

⁵ Mǵpé áwēn nzé mmaá átóm á mbwǵg e Masedonia, áyǵle nwoó mewēmten átom á mbwǵg e Masedonia. ⁶ Kapǵ mǵdyéé ne nyé, nhele mbé-ε ne nyé pǵndé esyǵál eché ahéb ábǵǵk ngıne, ábel bon nyéwǵŋgen me ákεen échém eke á'sǵ hǵm ké áhéé áde rıkǵǵk. ⁷ Meéđǵǵé mǵé dényınen ámın-ámın. Nwoó mewēmten ábē ne nyé mwá etún é pǵndé nzé Sǵŋgwéé akwǵnténé. ⁸ Mǵdyéé á Efesus hén kǵǵn ne á pǵndé e ngande e Pentekos. ⁹ Nzıi enédénéde me hén ábel kase e nsǵn, kénéé édíı bán bad hıın bédé ábe bétǵŋgen me.

¹⁰ Nzé Timotıe apedé áwēn, nyényın bán nyékobé mó nken áyǵle melemlem mé nsǵn nıme Sǵŋgwéé nıme ábeléé, móo mǵmpé mbelée. ¹¹ Modmod eenyıné mó nkǵntéd. Nyéwǵŋgen mó ákεen eché eke á'sǵ ne nsǵn ábel bon bǵǵbe bad bé Krısto bəmpēe ábe rısıneé, bétán me hén.

¹² Bǵǵb-ǵǵó, tǵŋgene awesyáné mwányan Apolose, menwéd mó nlem á abum bwámbwam áhye dé anǵn nyé nchoo ne bad bé Krısto bəmpēe, bon pen eewóo'ε nlem ápe bǵǵb. Nzé etál ébǵgnédé mó, ápé.

Melēnten mé asǵg

¹³ Nyétéd pǵndé, nyésumen á adúbe-té. Nyéwúu nlem á abum, nyéwúu áte. ¹⁴ Kéchéé eche nyébéléé, nyélúmed bán nyéđǵá nhǵg ne anıńıı.

¹⁵ Bǵǵb-ǵǵó a-baányan, nyébıı nén bán abum á ndáb áde Stefanuse dǵó ábédé dé'sǵ á mbwǵg e Akaya ádúbe Krıstəə, bəbǵg-ε echab yǵl ábele bad bé Dyǵb. Ncháa nyé nén mǵé, ¹⁶ nyébē ásé e ndın é bad néé échén, ne ásé e mod ké ahéé ampée awé abele nsǵn néé rımén. ¹⁷ Ndé menyıŋge ne epe eche Stefanuse, Ftunatusε ne Akaiikuse. Bépédé áyǵle bəbélé nsǵn nıme nyéntǵŋǵénné abel. ¹⁸ Bəwédé me nlem á abum ngáne bənwədté nyémpé nlem á abum. Kéchéé eche échén ndın é bad éhǵbéé, nyétǵŋǵéné bǵ edúbé abe. ¹⁹ Mwembé nıme rıde á mbwǵg e Esia rılǵmmé nyé melēnten. Akwılaa bǵ Prısılia ne mwembé nıme rıbome áwab ndáb, bəlǵmme nyé melēnten ne nlem nhǵg á đın áde Sǵŋgwéé. ²⁰ Abed baányan bé Krısto ábe bédé hén bəlǵmmé nyé melēnten.

Nyéhé nhǵg ne anıńıı tǵl. ²¹ Me Paale, mbēnlad échém ekáá átele nyé rımén melēnten. ²² Kénzée awé eéđǵá Sǵŋgwéé ebómán ne mó. A-Sǵŋgú awéd, hyǵg! ²³ Nsımé nıme Sǵŋgú Yesuε rımbé ne nyé. ²⁴ Ndǵá nyé bad bésyǵál á đın áde Yesu Krıstəə.

Kálag echê elónténé ébε echê Paalε áténlé Baá Kōrinto Ndibned ní kálag

Enén kálag chó edé kálag echê elónténé ébε, echê Paalε áténlé bad bé dyad á Kōrinto áde ábédé á Masedonia. Paalε antél chó á pónké echê mam méekage' aá bōbε mwembé níme níbédé á Kōrinto. Bad behóg átínté e níme mwembé bēnhōb Paalε mekan mé mbéb á yál, boj kénê Paalε anwōj nlém bwámbwam aá bōbō bétim ásé. Ade bēntimmé-ε ásé, Paalε anwóg menyínge bwámbwam. Á kálag-té wén, Paalε ahóbé ngáne bōbε bad bé mwembé bé Kōrinto bémbéε. Awéd-te ahóbé nzom echê ekáá boj átelé' enén kálag ne e'yale ábe é'wúú áte tǎngene nzyón éche ákúde ne atyéemen áde baahóg átínté e mwembé bétyéémánnáá mós. Alúmté-ε níme menyínge ngáne nyaa echê átélé enén kálag, ébélé bad bétédte ábel dé mbéb boj bōbō bétim-me ásé. Acháa-ε mwembé aá bésaa mōné ne nlém nhóg áwōnggen betóótóké bé bad bé Krísto ábe bébédé á mbwóg e Judeya. Á kálag-té wé ámpé, Paalε ahóbe mekan álúmed aá móbédé mbapεε a nlómag a mbále awé Yesu Krístáε. Ámbel nén áyále nguse é bad ébédé á Kōrinto echê éñchag yál bán bembapεε bé nlómag bé mbále ábe Krístáε, bán Paalε-ε adé mbapεε a nlómag a metóm.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-11

Paalε ne mwembé ní dyad á Kōrinto 1.12-7.16

Asaṅned bad bé Krísto á mbwóg e Judeya mōné 8.1-9.15

Paalε mbapεε a nlómag a mbále awé Krístáε 10.1-13.10

Melenten mé asóg 13.11-13

¹ Me Paalε, mbapεε a nlómag awé Yesu Krístáε ngáne Dyób átíídé, me-éé ntelé enén kálag. Me ne awéd mwányan a Krísto, Timotie, sélómme' nyé elad e bad bé Dyób ábe bédé á dyad á Kōrinto ne bad bé Dyób bésyáál ábe bédé á mbwóg e Akaya, melenten. ² Nsimé ne nsaj ní Dyób Titée awéd ne Sǎngú Yesu Krístáε, mbé ne nyé.

Dyób áwéde' moosyáál nlém á abum

³ Syáné déken Dyób, Sáá awé awéd Sǎngwéé, Yesu Krístáε. Mós adé Titée awé awóge moosyáál ngól, abé-ε Dyób áde áwéde' moosyáál nlém á abum. ⁴ Áwéde' syáné nlém á abum áyále ndutul ésyáál eche dékudeé, ábel boj syáné ámpé déhel bad nlém awéd á abum ábe bōmpé békude nyaa e ndutul ké ehéé. Déwéd bós nlém á abum melemlem ngáne Dyób áwédeé syáné nlém á abum. ⁵ Ngáne Krístáε ákúde'áá metake, néé syáné ámpé dékudeé metake áyál echê. Né-ós, abé áde dédíí ne Yesu Krístáε, Dyób déwéd syáné ámpé nlém á abum bwámbwam. ⁶ Nzé sékude metake édii áwéd nyé nlém á abum ne áwōnggen nyé ákud e'soosoj. Nzé sékude e'wéd bé nlém á abum né nyémpé nyéékud e'wéd bé nlém á abum, nyékúd-te ngíne áwesen melemlem mé metake ne e'kanj bé nlém ngáne sémpé séwéséné. ⁷ Sésumé nlém áwēn bwámbwam. Sébíí nén bán nzé nyékude' metake melemlem ngáne sémpé sékudeé, Dyób déwéd nyé nlém á abum melemlem ngáne áwéde-ε sé.

⁸ A-baányan, sédás bán nyésónten nyaa e metake echê sékúde á mbwóg e Esia. Metake níme sénkudté mēndenlé sé nyaa echê sēnwēmtēnné bán séebáá á alóngé. ⁹ Sēnwēmtēn nén bán bēbítde mbakú bán bēwúu sé. Boj sékúde'áá nímén metake ábel séésūm' nlém áwéd yál, boj pen sésum wée Dyób, mós awé apuudte bad. ¹⁰ Kénée édii bán sēmbé á nsál ní kwééd, ansóñ sé. Nzé séde á ndutul-té, Dyób débε áson sé. Sésumé-ε nlém nén bán ábε áson sé pónké téé eche sébεε á ndutul ámpé. ¹¹ Áson sé akánned áde nyékánnadte sé. Bad híin bēlad mekáá ákánned sé, Dyób-pe dénaméd sé. Nén débél bad híin béságnēn Dyób áson áde ásoó sé.

Paalε ahúde eke áse

¹² Dyam áde áde ábélé séde kúmbe. Nlém níkénlé sé á abum nén bán, abé áde séwóó á nkóñsé-te wén, tanje nyaa eche sédíí ne nyé, ne nlém níme nísaá ne nlém nhóg, ádíí nyaa eche Dyób ábélé aá ébε. Adén abé dénkémbáá ne debyéé á moonyoj boj démbé ne nsimé ní Dyób. ¹³ Chóm éche sétenléé nyé édii éche nyéhenlé alán, nyésóntēn-ne. Nsumé nlém meé nyésóntēn nímén mekan pónké ésyáál. ¹⁴ Ngáne nyémáá donje á mekan tǎngene sé asóntēn, ndúbpé nén meé nyéékonj sé asóntēn bwám. Nén débél á pónké eche Sǎngú Yesuε ápéé, nyééhel ahób bán nyéde kúmbe ne sé melemlem ngáne sémpé séhenlé ahób bán séde kúmbe ne nyé.

¹⁵ Adúbe áde méndúbéε meé nén áde mbále mentíí meé mēsébé ape áwēn ábel boj nyétombwen ngen éche elónténé ébε. ¹⁶ Mentíí meé méhyé áwēn nzé nkag á mbwóg e Masedonia, mentíí-ε ámpé meé á ehúu métyéém áwēn ábel boj nyéwōnggen me áke á mbwóg

e Judeya. ¹⁷ Ade mēmbenlé nīmén ntii, enkēmbáá éche riheláá-se rihəŋlən nlém á abum. Meébbēē nīmēm ntii á nyaa e moonyoŋ. Meésaa née mod awē akwəntan aa, “Ee, mēbēl.” Boŋ ámbíd e pónde átım ahób aa, “Aáy, méebenlé.” ¹⁸ A’só é’ Dyób áde ábele ngáne áhóbé aa mósbbēl, nzé séláŋgé nyé bán sébbēl dyam, sébelé sébel-le dó. ¹⁹ Nzom echē ekáá boŋ nén ábe edii áyále nkalanj m bwám tənŋene Mwān a Dyób, Yesu Krístəə, nime me, Sailase ne Timotie sékánlé’áá nyé. Yesue eehóbéé aa mósbbēl dyam boŋ eéŋmē dó abel. Yesu Krístəə abele dyam áde áhóbé aa mósbbēl. ²⁰ Chōm ésyāal éche Dyób áhóbé aa mósbbēl, abelé mébenlad abel áde ábelé boŋ debé ne Krístəə. Nén dáo ákás boŋ áyále mekan nime Yesue ábeleé syánē déhbē bán, “Ebē nē” ábel boŋ Dyób ákud edúbé. ²¹ Dyób dáo ábelé boŋ syánē debé dédúbpē Krístəə. Dyób dən dáo áwógté syánē ábē ne Krístəə. ²² Ahédé-’e syánē ábē e’chem ábe é’lūmte bán syánē dedé ábē bad, ahé-’e syánē éche Edáádəŋ éche Esáá á nlém-tē álūmed nén bán deékúđ bwēm é’syāal ábe áhóbé aa mósbbē syánē.

²³ Dyób áde me mbōŋ nén aa chōm éche rihóbéé édé mbále. Nzom echē enkəŋ boŋ menkəntím ámbíd á dyad á Kōrinto, edii áyále meéhede’aa meé ríwóged nyé ndutul. ²⁴ Sééhēdēē bán ébē byánán sēnyágté nyé ádúbe kéchéé. Boŋ pən sébele nsón ne nyé, ábel boŋ nyébē menyinŋe áyále nyésūmné á adúbe-tē.

2

¹ Né-óó, memmād á nlém-tē nén meé méehyaa nyé anyín ámpē. Nzé mempē nwógté’áá nyé ndutul. ² Nzé nwógté nyé ndutul, mod éebáá awē áwóged me menyinŋe, áyále nwógté bad ndutul ábe bémbē béwógté’ me menyinŋe. ³ Nén dáo dēnkəŋ boŋ rítelē nyé enén ndín e kálag. Meéhede’aa meé nzé mpede’ awən, nyé bad ábe nyéwógté’ me menyinŋe, nyéwóged me ndutul. Ndúbpē nén meé nzé ndé menyinŋe, né nyé moosyāal nyéēbē menyinŋe. ⁴ Ntēnlé nyé enén kálag nyaa eche rítelē áyále membé ndutul, metake mébē me á nlém-tē, rítelē-’e chó ne mėsód. Menkəntelēé nyé chó ábel boŋ nyéwóg ndutul, boŋ mentelē nyé chó ábel nyébii ngáne rídsá nyé bwāmbwam.

*Paale ad bad bé Korinto
bélagsən mod awē abelē mbēb*

⁵ Nzé mod abelé dyam áde áwógté bad ndutul, saké áwēm dēmpen dáo ábelé dó, né abelé dó wéé nyé moosyāal ámpē. Boŋ adén dyam ádíi dyam áde mééhəbbē bwāmbwam. ⁶ Nkōgsen nime bad hiin áftinté echən bébágé ene ndín e mod, ríkwoŋnéde mó. ⁷ Boŋ nyétəŋgéné néé nyélágséné mó nyéwéd-te mó nlém á abum, ábel ndutul eche ákúde eetómtán mó adenled. ⁸ Né-óó, ncháa nyé meé nyélūmed mó bán nyédii nyédaá mó. ⁹ Nzom echē enkəŋ boŋ rítelē nyé enén kálag edii ábii nzé nyéēbbēl mam mésyāal nime rihóbé meé nyébel. ¹⁰ Kénzéé awē nyélágséné, mēmpē nlágséné mó. Dyam áde ríágséné, nzé édé bán nlágséné dó, né nłagsan dó áyál echən. Krístəə abelé abii-’e aa nlágséné dó. ¹¹ Debele nē ábel boŋ Satane eetómé’ syánē áte, éesaa bán syánē deebii’ē mwane nime Satane.

Békale nkalanj tənŋene melē mékəālē

¹² Ade nípédé á dyad á Troas, ákal nkalanj m bwám nime Krístəə, Dyób dēnnednéd me nzii ábel nime nsón. ¹³ Boŋ nlém ménkēmbáá me bwám á abum áyále menkəntánne Tituse, mwānned a Krístəə awē súmō sébele nsón. Né-óó, menlyágtén bō, ríkəg-ke me á mbwóg e Masedonia.

¹⁴ Nságnan Dyób áyále ayóŋké abel syáá dehele’ nime nkalanj akal. Abé áde dédíi ne Krístəə ábelé dedé nēngáne bad ábe Dyób ákóbé boŋ ályágté áke dé akal nkalanj m bwám mebwóg mésyāal. Dyób ábelé bad bébyéé Yesu Krístəə áyále nime nkalanj nime syáá dékaleé. Mmē nkalanj ríkag áftinté e bad ngáne elod é bwám. ¹⁵ Elod é bwám, elod é Krísto, chóó dédíi á’só é’ Dyób. Nzé dekalé nkalanj tənŋene Krístəə, bad bésyāal ábe bédúbpē nime nkalanj nime dékaleé, Dyób ásoo’ ádáab alonŋé. Boŋ bad bésyāal ábe bédúbpē nime nkalanj, Dyób déesoó’ ádáab alonŋé. ¹⁶ Ne bad ábe bédé á nzii echē epágnéde Dyób á yál, nkalanj m bwám nime syáá dékanléé bō rídé áwāb nēngáne ebébtéd é elod éche éwúe’ bō. Abinii-’e ábe bédé á nzii áke wéé Dyób nkalanj m bwám nime syáá dékanléé bō, rídii nēngáne elod é bwám áyále syáá delánŋe bō bán bébē á alonŋé ne Dyób á ngindé ne á ngindé. Nzé-óó adé awē áhelese ábel enén nyaa e nsón? ¹⁷ Séesaa ngáne bad ábinii hiin ábe békale eyale é Dyób ábel boŋ békud nsyáŋ. Ne sé sébbēlēē nē, áyále Dyób álómé sé ákal nkalanj m bwám, nime nkalanj sékale’ mó ne nlém nhóg abé áde sédíi mod nhóg ne Krístəə, debii-’e nén bán Dyób dáo álómé syánē ábel nime nsón.

3

Bekal bé nkalanj mé melē mékəālē

¹ Nyéwémténé bán séhəbe’ mekan mé bwám tənŋene échəd yál ámpē-ye? Nyéwémténé bán séébe nyé kálag ké’é séhəd kálag áwən, álūmed nén bán sékwognédé ábel nsón áftinté

echên, ngáne bad bémpēe bébele-ye? Séebenlé nê. ²Nyédii sé á nlém-té nêngáne kálag echê bétélé bon bad bésyāā belāā ábii chôm éche édé áwêd-te. ³Nyelúmté 'bân nyédii kálag echê Krístāe átélé bon alómén sé. Enén kálag eesāá kálag echê béténlé ínke bon edii echê Edaádān é Dyōb áde ábage alongé étélé. Bénkēntenlé enén kálag á melāa mīn, mīme métánlé, bon bēntel chō á nlém ní baānyon. ⁴Séhóbe nén áyale sésúme nlém ne Dyōb abé áde sédíi ne Krístāe. ⁵Sé bēn séehālē-se séhōb bān séhele-se sébēl mímén nsón. Sé bēn séehālē-se sébēl mō. Dyōb dōo ábélé bon séhēl mō abel. ⁶Abelé sékwōgnédé ákal mīmē nkalan mé melē mékōōlé. Méesāá nkalan áhíd mbéndé é melē mé nchun. Bad ábe béhíde ene mbéndé béwāg, béebāg-kaā ne Dyōb. Nkalan áhíd melē mékōōlé mīme séyāgtē, rídé nén bān Dyōb ábage bad Edaádān éche Esāá, ébele-é bēbē ne mō á ngíndé ne á ngíndé.

⁷Bōob-pōo, Mosēe an'yágéd bad áhíd mbéndé é Dyōb é melē mé nchun. Dyōb déntēl échēn mbéndé ámīn e melāa mīme métánlé bon ábe Mosēe áá áyágtē bad. Áde Dyōb dēmbēé Mosēe échē mbéndé, ambēl e'só é'pēné' Mosēe féréd, álúmed bān échē mbéndé edii éche. E'só é'pēné'áá Mosēe nyaa echē bad bé Israel béhele'áá mō anon á'sō. Bon kénéé é'pēné'áá bwāmbwam, mīmē mwayé mēmbōotéd asud mwāmpīn mpīn. Bad ábe bēnhíd melē mé nchun bēnwē, bēnkēmbāá-áá ne Dyōb. ⁸Né-ōo, nzé séyāgtē bad nkalan tāngene Edaádān é Dyōb, Dyōb délmūmed bad nén áá mīmē nkalan rítómténé etógnén abé á alongé á bad. ⁹Dyōb dénlūméd áá módé ngum áde ámbéé Mosēe mbéndé. Echē mbéndé émbēl bān bēbii bān ákōgsēn bō áyale mbēb mīme bēbélé. Bon anabpé echē ngum álúmed abel áde ábélé bon sékalé' mīmē nkalan mīme rílúmté ngáne bad békobnadté áwe e'só. ¹⁰Mbéndé éche Mosēe áyágtē'áá bad bōod áhíd mbéndé é Dyōb émbē etógnén. Áyáged áde séyāgtē bad bōob bān Dyōb délagsēn bō mbéé, bēbélé-é ngáne áhēdeé, dōo átómténé etógnén abé. ¹¹Kénéé edii bān Dyōb dénlūméd ngáne ádíi etógnén áde ábélé melē mé nchun, melē mīme mēmbē á esōj é pōndé, álúmté áá mōtōmtēnē etógnén abé abel áde ábélé melē méekōōlé. Mmēn melē méekōōlé mōo méhānléné alongé á bad, mēbē-é abé ne abé.

¹²Né-ōo ngáne sésúmé nlonj bān nkalan mīme sékalé rídé etógnén bwāmbwam, sékale mō éseban sēbāa'. ¹³Séesaā nēngáne Mosēe. Mosēe ankúdtén e'só ábel bon bad bé Israel béenyíné ngáne e'só ábe é'pēné'áá mō é'díméé. ¹⁴Bon bēnkēnsóntēnné. A mbále, bootyaa ene pōndé ápe chíi, béehelēé asōjtén nén bān apen áde e'só é'pēné'áá Mosēe, mīmē mpentéd rísudé. Pōndé ké ehéé nzé bad béwógé mod aláá kálag e melē mé nchun, béēsōjtānnē chōm éche béwógé. Édé nēngáne abad ákúténé bō mewēmten. Nzé mō adé ne Krístāe dēmpen dōo ásojtānné. ¹⁵A mbále, bootyaa ene pōndé ápe chíi, pōndé ké ehéé echē belāá mbéndé é Mosēe, ébelé ébē byánān abad ákúténé bō nsōjten nyaa echē béehelēé chōm éche belāá' abii. ¹⁶Bon nzé bō ké ahéé adúbpé Sāngú Yesue, chōm éche ébāg nēngáne abad éche ékutan bō nsōjten ébelé éhíde. ¹⁷Bōob-pōo, Sāngwéé adii Edaádān. Kéhéé áde Edaádān éche Sāngwéé edii, bad béebāgkē á mehañ-tē. ¹⁸Syāné ábe Dyōb áhúdé abad áde dénkūtēn syāné e'só, abé ádeé ábēle' bad bēbii ngáne ehúmé éche Sāngwéé épédé abé. Bényíne' bān abelé syāné ngáne bad ábe bébele ngáne Dyōb áhēdeé. Edaádān éche Esāá éhāñlan syāné ahāñlan ne ahāñlan ábē ngáne Yesue ábel bad bényín ngáne ápédé ngíne abé. Sāngwéé, mō awé adé Edaádān, mō abele mímén mekan.

4

Yesue álúmté syāné ngáne Dyōb ápédé abé

¹Ngol echê Dyōb ádíi chō ekāō bon sékalé' mímén nkalan. Né-ōo, séedonlé mekuu ámbíd ákal mō. ²Séebenlé mekan mé e'són mīme bad bébeleé á messōm-tē. Séédōgnē nyé ehōb é nsāl, séehāñlān-naā eyale é Dyōb ádog nyé. Bon pen, séyāgtē' bad eyale é Dyōb nyaa echē bad bēsōjtēnnē chō. Ngáne séyāgtēé eyale é Dyōb ne nlém nhōg, modmod éehālē-se ahōb á nlém-té áá sédoge mō. Sébii bān Dyōb ábii kéchéé éche sébeleé. ³Nzé donje á bad béehēle nkalan mī bwām mīme séyāgtēé asōjten, né edii wēé ábē bad bēedūbpēé mō. Ngáne bēedūbpēé Dyōb béebāá ne mō. ⁴Satane, nkamlēne á nkōjsé, akamlan mewēmten mīme bad ábe bēedūbpē Krístāe. Béehelēé-se bēsōjtén bān nkalan ní bwām rílúmté ngáne Krístāe ápédé etógnén abé. Krístāe adii néé Dyōb dēn. ⁵Né dōo ákāsā bon séekālē tāngene échēd yāl. Bon sékanle nyé bān Yesue mō adé Sāngwéé. Sédíi bēmbālede ábēn áyāl é Yesue. ⁶Dyōb áde dénhōb áá, "E'nyínēn bé ekíde é'bē wēé ehíntén énsēbēé abé," mō abelé mīmē nkalan tāngene Yesue ábē nēngáne e'nyínēn bé ekíde ábe é'pēne' syāné á nlém-tē. Syāné baasyāā ábe dedūbpē Yesue bōō Dyōb ábēnlé nē. Dyōb ábélé nē ábel bon bad bēbii nén bān módé etógnén abii áde bad bēbii' é bān Yesu Krístāe adii néé mō.

⁷Bon nkalan mīme Dyōb ábágé sé ákal, rídii chōm éche étómténé etógnén abé. Sédíi nēngáne mbeé e mōg echē chōm edii áte. Nén ábēnlédé ábel bon bad bēbii nén bān ngíne echē echabé ámīn ehúú ne Dyōb saké ne sé. ⁸Sékude nyaa é ndulut híin bon séelyāgēé áwēd-te. Donje á pōndé séebyéé' é dyam áde sébeleé, bon séehōbēé nén bān Dyōb

déelúmedté se chóm éche sétángéné abel. ⁹ Bad bétagte se pónidé té bonj Dyöb déetedté sé. Bélógne sé, bonj Dyöb déekwentánné aá béwúu sé. ¹⁰ Kéhéé áde sékagké ákal nkalaj ní bwám séhéde á nlém-té nén bán bad béhede' sé awúu ngáne bénwúu-é Yesue, bonj bad bébíi bán Yesue adé á alongé, mó-'aá ahág sé ngíne áte abé áde sédíi á alongé. ¹¹ Sébíi nén bán kénéé sédíi á alongé bəəb, séde benben ne kwéed pónidé té áyale sébenle Yesue. Nén adé ábel bonj bébíi bán Yesue adé á alongé, mó-'aá ahág sé ngíne áte abé áde sédíi á alongé. ¹² Né-óó, sékwénténé kwéed ábel bonj nyékud alongé áde déemaá'.

¹³ Sédíi melemlen ngáne mod awé ahóbe ngáne éténléde á kálag e Dyöb nén bán "Ndúbpé we, né-óó, nkale' tǎngene we." Melemlen ngáne ane mod ándübē Dyöb, sémpé sédúbpé Dyöb, sémpé sédíi sékale-'e tǎngene mó. ¹⁴ Sébíi bán Dyöb áde ápuúdté Sǎngú Yesue dépuúdté sémpé ábe á alongé ámpé ne Yesue. Dyöb dépeén-ne sé ne nyé wée ádíi. ¹⁵ Metake mésyáal níme sékudeé médíi áwóngen nyé, ábel bonj nzé bad híin béwógé eyale é Dyöb, nsimé ní Dyöb mébēl békúd alagsen dé mbéb, bébūd-te mó aságnén. Nén débēl bad híin békéné' Dyöb.

¹⁶ Né-óó, séedonlé mekuu ámbíd ákal nkalaj ní bwám, kénéé édíi bán ngíne esude' sé á yál, kéné Dyöb áwede' sé nlém á abum, áhág-ke sé ngíne áte mbwe té. ¹⁷ Baá metake ábe sékudeé bəəb béesaá ábe sétagtéé nlém á abum. Sékude metake bəəb bonj ehúmé éche ébē ne sé échāb ámín nyaa séhí sékaménné metake níme sékúidé á nkóñsé wén, ébē-'e ne sé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁸ Nē dōó ákás bonj séenyíné' metake níme sékudeé bəəb nēe dyam. Bonj sébānné nlém áyāl e bwēm ábe Dyöb ákóñnéde sé, kénéé édíi bán séenyínéé bō. Bwēm ábe sényínéé bəəb é'dé dāsō áyāl e esōj é pónidé, bonj bwēm ábe séeheléé-se sénnýin bəəb, bébē á ngíndé ne á ngíndé.

5

Déekúd yál ékōōlé ádyöb

¹ Sébíi nén bán éched yál éche sébééné á nkóñsé edii nēe e'bem ábe sédyee' é áte. Nzé bépáá ábe e'bem, sébíi nén bán séwóó ndāb ádyöb échē moonyonj éelóó' é. Dyöb dōó álóó' chō, ébē-'e á ngíndé ne á ngíndé. ² Sékōomad áte bəəb á ebem-tē wén, séwane áte bán ene ndāb échē ebíde' ádyöb ékúten sé ngáne mbóté ékútanné mod. ³ Nzé séde ene ndāb áte, séebáá nǎngane mod awé adé nsób. ⁴ Abéen áde sébééné enén yál á nkóñsé te wén, sékōomad áte adenled áde nén ádenléde sé. Eesaá nén bán séhede enén yál e nkóñsé ahúid, bonj séhede yál ékōōlé eche edé ádyöb, ábel enén yál e nkóñsé échē ewág émaa, étim yál échē ébē á alongé. ⁵ Dyöb dōó ábóñséné syáné ákud nímén nhǎjlén alómme-'e syáné échē Edáádǎj éche Esáá álúmed nén aá áden akan débēnléd.

⁶ Né-óó, pónidé téé desume' nlém nén bán abé áde dédíi ne échén yál á nkóñsé, deesaá hóm ahóg ne Sǎngwéé. ⁷ Séde á alongé á nkóñsé ne échén yál, áyale sédúbpé mó saké ngáne sényínéé mó. ⁸ Sésumé nlém nén bán ábe syáné yál ékōōlé, séhede-'e éched yál é nkóñsé atede áke débē ne Sǎngú Yesue. ⁹ Né-óó, nímed nlém nǎsyáal nǎtǎngíné abé áwoged Yesue menyínge áyāl e kéchéé éche débéléé, ké ébē bán séde ne éched yál á nkóñsé, ké'e séesaá ne chō. ¹⁰ Syáné mod téé átyeem á nkáásé á sō abé Yesu Krístəə epun éche ákáádté moosyáal, tǎngene mekan níme ábélé á pónidé échē ábédé á nkóñsé. Mod té ákúid nsábe tǎngene mekan mé bwám ké'e mé mbéb níme ábélé.

Abé á nchemten ne Dyöb

¹¹ Ngáne sébíi bán Sǎngwéé ákáad bad, sébagé-'e mó edúbé, séwane' áte nén bán bad bésónten nén bán nkalaj níme sékale'é ndé mbále. Dyöb ábíi nyaa é bad éche sédíi, mbíi-'e méé nyémpé nyébíi nyaa é bad éche sédíi, ndúbpé-'e méé nyébíi-'e bán sékale mbále. ¹² Séehóbéé mekan mé bwám tǎngene éched yál ámpé. Bonj pen séhede bán nyéwónj nzóm ábéen sé kúmbe, ábel bonj nyéwónj dyam áláa bad ábe bédé kúmbe áyāl e mekan níme bébéleé níme bad bényínéé, saké áyāl e mekan níme méde bō á nlém-té. ¹³ Dorge á bad béhóbe bán séhóbe mekan nēe bad ábe nló méésáa' é áte. Nzé nē adé mbále, né Dyöb dōó sébagéé edúbé. Nzé séhóbe mekan nēe bad ábe nló nǎsáá áte, né áwóngen nyé dōó séhóbe. ¹⁴ Edǎnge éche Krístəə chōó étédé sé nlém á abum ábel mekan níme sébéleé, áyale sémadé á nlém-té nén bán Krístəə awéde á nló ní moosyáal. Né-óó, éde nǎngane moosyáal awéde. ¹⁵ Anwé á nló ní moosyáal ábel bonj bad ábe bédé á alongé, alongé ádáb déelúmté bán bédé á alongé áyāl echāb dēmpen. Bonj pen bédé á alongé áyāl e Krístəə, mó awé anwé, bonj Dyöb ápuúdté mó á nló nímbāb.

¹⁶ Né-óó, bootyá bəəb, dééñōné mod nyaa eche moonyonj ánōnéé. Kénéé édíi bán sénōné' áá Krístəə á nyaa e moonyonj, séēñōnéé mó nē ámpé. ¹⁷ Né-óó, kénzéé awé adé mod nhóg ne Krístəə, adii nhǎgtéd mékōōlé. Mmē mbeltéd mé nchun nǎsyáal nímaá atóm awóó-'e mbeltéd mékōōlé nǎsyáal bəəb. ¹⁸ Mmén mbeltéd mékōōlé níhúú ne Dyöb. Abelé syáné detimé ásé ne Krístəə, abagé-'e syáné nsón ákale bad nén bán béhele bébē nsaj ne Dyöb. ¹⁹ Chóm éche

rnhóbeé édíi áyāl e kwééd echē Krístāá áwédé á awōg. Dyōb ábélé bad bépédé á nchemtēn ne mō. Dyōb déétóó'áa mbéh míme bad bébélé, abagé-ε syánē nsón ákale bad nēn bán béhale bébē nsaŋ ne Dyōb. ²⁰ Aláa áde Dyōb álāngéé sé mekan áláa bad sēdíi bad ábe béhábpe Krístāá. Sēsime nyé etúu áte á dīn á Krístāá nēn nyépe á nchemtēn ne Dyōb. ²¹ Dyōb dēmpwēd Yesue átag áyāl e mbéh rísyāāl míme syánē débélé. Yesue enkēmbēnlé mbéb ké nhóg, bon kénē ankwentēn atag áwēd nló. Dyōb álāngéé syánē mbéb ahóbe-ε á déébēlēē mbéb ámpē melemlē ngáne mómpē ébéléé mbéh.

6

¹ Né-ōó, sé ábe sēbele' nsón rí Dyōb ne Dyōb, sēcháa nyé nēn bán nsimé rí Dyōb míme nyékudeé méebag ngēn. ² Dyōb áhóbé ngáne étēnléde nēn aa, “Áde pónde épédé echē etāngéné, menwóg chōm éche nyéhóbé. Áde epun e e'soosoj-ε épédé, menwōngén nyé.”

Nyénōne' pónde nēn bōob echē etāngéné, eche nyétāngéné nsimé rí Dyōb akud. Nyénōne', epun épédé éche nyéhele nyékud e'soosoj.

³ Séekáá' é modmod nzii, ábel bon awusé déenyinnād áyāl e nsón míme sēbeleé. ⁴ Bon pen, nēngáne bembalede bé Dyōb, sēlūmte' yāl nyaa ésyāāl ábē bad ábe bébele' mekan míme métāngéné. Sēwánlé e'kaŋ bé nlém é' ngíne tāngene metake míme sékudeé, tāngene alonjé áde álēnlad sé áte, ne ndutul éche étáne sé. ⁵ Sékude mbéte, béhág sé á mbwōg, ndun e mod empēén epuutéd béchodé sé yāl áte, sēbele ntū rí ngíne, sēnanjé' e'pin, sédyé-ε nzaa. ⁶ Sēlūmte' ámpē bán sēdíi bembalede bé Dyōb ábel áde sēbeleé mekan mé bwām ne e'sánj bé nlém, ábe áde Dyōb ábágé sé nsōntēn ábíi alonjé áde sétāngéné awón, awesēn áde séwesanné, ne awóon áde séwōnjé bad bēmpēe nlém rí bwām. Edásdāŋ éche Esáá chōo élyágte sé, sédás-ε moosyāāl ne nlém nhóg. ⁷ Nkalaŋ míme sékaleé rídii nkalaŋ rí mbále, ngíne e Dyōb chō'-ad sébenladtē ákal mō. Ábel áde sēbeleé mekan míme métāngéné ábélé bad béewóó' é dyam dé mbéb ké ahóg ábán sé á yāl. ⁸ Séēbē sēbenlé Dyōb ké bēken sé, ké' é béekene' sé. Ké bad béhóbē sé mekan mé mbéb áyāl ké' rí mekan mé bwām. Bad béhóbe bán sēlūmté bán sēdé ndín é bad éche séesaa, bon sēdíi bad ábe séhóbé bán sēdé. ⁹ Bad bébíi sé bwām bon bēmpēe bényíne' sé bán sēdíi bad ábe béesé dyam dé abelen. Bad bēwēmtan bán séebáá á alonjé bon kénē sēdíi sēdé á alonjé. Sékude metake á mekáá mé bad bon kénē, béewóó' sé. ¹⁰ Sédé á ndutul tē, bon kénē, séwóge menyīnge pónde ésyāāl. Kénē édíi bán séebudeé chōm awón, bon kénē nsón míme sēbeleé ríbélé bad híin bédúbpé Dyōb. Né-ōó nē ábélé bēbúdé bwēm awónj bōob. Kénē séewóó' é chōmchōm, nhōn rí Dyōb rídii nímēd.

¹¹ A-bad bé dyad á Korinto, sētēnlé nyé chōm ésyāāl ésebán sékoŋnad nyé dyamdyam. Sēlūmte-ε ngáne nlém rídii sé áte áyāl echēn. ¹² Sédás nyé, séebáá'-ad alúmed bán sēdás nyé. Nyé pen nyélūmte sé nēn nyéédáá' é sé. ¹³ Nhóbe áwēn bōob néé ábēm bán. Nyémpē nyédāŋ sé ngáne sémpē sēdás nyé.

Nyéébēlé' mekan míme bad ábe bēédúbpe Krístāá bébeleé

¹⁴ Nyéebág nlatēn ne bad ábe bēédúbpe Krístāá. Nhóbe nēn áyāle bad ábe bētāngéné á'sō é' Dyōb, béewóó' é dyam abelen mekan míme e'bébtéd é' bad bébeleé. E'nyínen bé e'kíde béewóó' é dyam abelen ehíntēn. ¹⁵ Krístāá eewóó' é dyam ábel ne Satane. Mod awē adúbpé Krístāá eewóó' é dyam dé abelen mod awē eedúbpe. ¹⁶ Ndáb-e-Dyōb eewóó' é dyam dé abelen ndáb echē bad bébenléé myōb mémpēe. Nhóbe nēn áyāle dedii ndáb e Dyōb, Dyōb áde áde á alonjé. Edé nēn ngáne étēnléde bán Dyōb áhóbé áá,

“Mébē ne ábēm bad, rídyē-ε áwāb.

Bébéleé mē nēngáne ádab Dyōb, mē-ε météd bó nēngáne ábēm bad.”

¹⁷ Sāngwéé alānge ábē bad áá,

“Né-ōó, nyééde, nyéebág-ke ne bad ábe bēédúbpe mē.

Nyéewóó' dyam ábel ne e'bébtéd é mekan míme bébeleé.

Méköb-pe nyé néé ábēm bán.

¹⁸ Mébē nyé sáá,

nyé-ε nyéébē ábēm bán.

Mē Dyōb á Ngum mē-éé nhóbe.”

7

¹ A-baányāŋ bé edānge, ngáne Dyōb áhóbé áá módíi awesyānē Sáá, syánē-ε debé ábe bán, déteéde mekan míme méwógte syánē mbinde á ekob é yāl ne á edásdāŋ. Syánē débē Dyōb edúbé, déwónj-ε alonjé áde ásaá, nē débēl débage Dyōb edúbé ngáne éhēdnadtē.

Paale adé menyīnge

² Nhede meé nyédəŋ sé ne nlém rísyāal. Séəpānnēē modmod, séēbēltēē modmod mbéb, séédōgēē-ε modmod. ³ Meehóbéé nén áhób nyé. Mensébé nyé atele nén meé, sédáá nyé bwāmbwam, ké á kwééd ké'ε á alongé, dēbē debé mod nhóg. ⁴ Nkumne nyé ekáá á tál. Mbééné nyé kúmbe. Nyéwédé meé nlém á abum bwāmbwam nyaa eché rítómténé menyinje abé kénéé sékudéé metake bwāmbwam.

⁵ Ade sépédé á mbwóg e Masedonia, sēnkēnkóméé áte. Sékudé'áá metake nyaa ne nyaa. Bad bépētánnáá ne sé mbwóg-ke mbé sé áte áyāle sékám-tánnáá nyé. ⁶ Boŋ Dyób áde áwéde bad ábe bééwóo e'lyóg bé nlém, nlém á abum, dénwéd syáné nlém á abum alóm áde ánlómme Tituse awesyáné. ⁷ Saá-kaá eché epe chēmpen ēmbel séwóg menyinje, boŋ awéd áde nyénwéd-té mó nlém á abum dénwógéd sé menyinje. Anláá sé ngáne nyédáá me anyín bwāmbwam, aláá-ε sé ngáne nyénwóg-ke pél áyāle ndutul eche ebédé nyé á nlém-té ngáne nyénkēnwógéd-té me menyinje. Anláá-ε me ngáne nyéwóo nlém áte abé me ámbíd. Ade Tituse álangé sé nímén mekan, membé menyinje bwāmbwam.

⁸ Kénéé édíí bán ene kálag eché mēntelēé nyé enwógéd nyé ndutul, meésáá ngəl nén me nténlé nyé ch́. Kénéé édíí nén bán membé ngəl atel áde mēntenlé ch́, nnyíné nén meé echem kálag eché ríténlé nyé ewiídé nyé nē á esón é pónde. ⁹ Boŋ bəəb ndé menyinje, saké áyāle mēnwógéd-té nyé ndutul, boŋ áyāle ndutul eche nyénwóg-ke ebélé nyéhānléné áden abé dé mbéb nyébele' ngáne Dyób áhedeé. Nyénwóg ndutul ngáne Dyób áhedeé áá nyéwóg. Né-ə, ndutul ké ehéé eché sēmbenlé boŋ nyéwóg, enkēmbébénné nyé. ¹⁰ Nzé ndutul edé mod á nlém-té ngáne Dyób áhedeé, ane mod abelé ahānlén áde abé dé mbéb ábelé' ngáne Dyób áhedeé. Nén ábele' ane mod ákūd e'sooson, nē déewiídéé modmod ámpé. Boŋ bad ábe bédúbpé Dyób, ndutul eché edé b́ á nlém-té áyāle bédíí baányon ebele' b́ewág á edáədan. ¹¹ Boŋ ndutul embé nyé á nlém-té ngáne Dyób áhedeé áá ébē. Né-ə, nyénəne' chóm éche nē ápiínédé nyé. Nyéhede'áá bán mbíi nén meé nyéwane áte álúmed bad nén bán nyéebélē awusé ké ahóg bəəb. Melingá membé nyé áte nén bán abé bad b́ebéle awusé á etún é pónde nyéde ahób bán nyélänge b́ bán bésóg mbéb abel. Nyénwóg mbwóg nén bán Dyób dékəgsen nyé nze nyéde nyébele echén ndín é mekan. Nyéndəŋ me anyín bwāmbwam, nyénwón nlém ábe me ámbíd, nyékəgsán-ne bad ábe bébele mbéb. Abel áde nyébéle nímén mésyāal, álúmté sé nén bán nyéebélē mekan mé mbéb. ¹² Né-ə, kénéé rítélé ene kálag, menkēntenlé ch́ áyāle mod awé abelé epande ké'ε mod awé b́epánné boŋ ntél ch́ ábel boŋ nyébíi á'só é' Dyób nén bán nyékoó sé adəŋ. ¹³ Nē d́ə akás boŋ nyéwédé sé nlém á abum.

Saá-kaá e'wéd bé nlém á abum bēnpen, boŋ sēmbé menyinje bwāmbwam anyín áde sennyínné Tituse adé menyinje áde ápédé. Anláá sé ngáne nyébéle boŋ asóg atag áte. ¹⁴ Membé kúmbe aláá Tituse ngáne nyédíí bad bé bwám, nyénkēnwógéd-taá me e'són áyāle nyénlúméd nén bán mekan níme ménlāá'é mó médé mbále, ngáne mekan mésyāal níme sēnlāá'é nyé médíí mbále. ¹⁵ Nē ábelé níme nlém rítíme' áwən tómaa ké ngen e'só, akamtən áde ákamtanné ngáne nyé moosyāal nyénwōngē nlém ábel mekan níme anláá'é nyé áá nyébel. Nlém rítíme mó áwən ámpé nze ákám-téné ngáne nyénkobpé mó ne edúbé, nyéwōngén-ne mó ne nlém nhóg. ¹⁶ Ndé menyinje áyāle nsumé nlém rísyāal áwən.

8

Bad bé Kristo bétógné bad ábe bétógné awóngen

¹ Bəəb-pəə a-baányan, séhede bán nyébíi nén bán Dyób ábágé nímé nsimé wée bad bé Dyób ábe bédé á mwembé níme rídé á mbwóg e Masedonia ábel boŋ bésále ekáá áte. ² Békúdé metake mé ngáne níme mékəge b́ áte bwāmbwam. Kénéé édíí bán bédé atóg bwāmbwam, bésánlé ekáá áte bwāmbwam, bédé-ε menyinje. ³ Ndé mbón nén meé, bēmbē chóm éche bēnwōngé, bēntómtən-ne abe tómaa chóm éche bēmbēé bēbage'. Bébágé'áá-ε ngáne nlém nímāb ménlāá'é b́. ⁴ Bēnchāŋ syáné bwāmbwam ábe menyinje áwóngen bad bé Dyób b́ Jerusalem ngáne b́ompé b́ebélé. ⁵ Bēmbēl tómaa ngáne sēnwēmtēnné. Bēsēbē ádáb alongé abe á mekáá níme Sāngwéé. Ámbíd enē bēmbē ádáb alongé áwéd mekáá ngáne Dyób áhedeé áá b́ebel. ⁶ Né-ə, sécháá' Tituse awé ambootéd nímén nsón ne nyé nén bán ádíí áwóngan nyé, nímén nsón níme nyésánlé ekáá áte, nyébāgē-ε bad kéchéé éche bétógné ne nlém nhóg, nyépid mó á asóg. ⁷ Bəəb-pəə, nyébele bwám á menzii mésyāal. Adúbe áwúú nyé áte. Nyékale' nkaləŋ ḿ bwám, nyébíi mekan mé Dyób, nyéwóo nlém áwóngen bad nyédəə-ε sé bwāmbwam. Né-ə, séhede bán nyébele bwám, káəŋne ásale ekáá áte, nyébāgē-ε bad kéchéé éche bétógné.

⁸ Meékamlánné nyé ábel nén. Boŋ ngáne rínyíné bad ábe bédúbpé b́ewóngan bad b́empēe, nhede meé nyémpē nyélúmed ngáne nyédáá bad b́empēe. ⁹ Nyébíi ngáne echéd Sāŋ, Yesu Kristəə áwónganné nyé ásale ekáá áte. Kéchéé éche Dyób áwóo mó áwóo. Boŋ

kênê á etútú échen antedé nímē nhon n̄syāāl ádyōb ápē á nkōñsē abē n̄ēe ntógétōke m̄ mod. Ambēl n̄ē ábel bon̄ nyékud n̄nam m̄me Dyōb ábage é bad.

¹⁰ Mbage nyé elébé n̄n m̄eé, mwē n̄me n̄tómé nyēmbé bad bé e'só áwōñ n̄lém áwōñgen bad, nyēmbé-é bad bé e'só ábooted bad áwōñgen. ¹¹ B̄oob-p̄oós, nyētāñgéné ns̄n m̄me nyēbóótédé amad. N̄ē débēl bad b̄ebíí n̄n b̄an nyédé m̄bon̄s̄n ábe ngáne nyéwóó ápid-te n̄ē á asóg melelem ngáne nyēmbon̄s̄enné ábooted n̄ē. ¹² Nzé ewóó n̄ímē n̄lém ábe mod ch̄m ngáne éwóó ch̄s, ébelé ékōbnéd ne Dyōb. Dyōb déehedéé aá mod ábe tómaa ch̄m éche áwóó.

¹³ Meehóbéé m̄eé nwōñgen m̄me nyébageé bad n̄wōñgen b̄o bon̄ nyé b̄en nyébē á metake-té, bon̄ n̄hede m̄eé nyé moosyāāl melelem, nyéwōñ ch̄m éche ékwógnédé nyé mod-téé. ¹⁴ B̄oob-p̄oós abud áde nyébúdé bwēm awōñ, nyéwōñgan bad ábe bédii b̄ehede', ábel bon̄ á póndé eche nyémpē nyétógn̄enné b̄ompē b̄éwōñgen nyé. N̄ē débēl mod téé áwōñ. ¹⁵ Eténlédé á kálag e Dyōb n̄n b̄an, "Mod awé ambud awōñ, enkēnwōñgē tómaa ngáne ántógn̄enné, awe m̄s-é enkēmbud awōñ, andii anwōñ ngáne ántógn̄enné."

Bélomé Tituse b̄o á Korinto

¹⁶ Nságnan Dyōb abe áde ábágé Tituse ámpē n̄lém áwōñgen nyé melelem ngáne ábágé m̄e. ¹⁷ Tituse eépāgkē áwēn áyāle s̄elāngē m̄ó b̄an ape, bon̄ apag káññ ne áyāle awóó n̄ímē n̄lém ápē, apag áyāle mwēn ad̄aá ape. ¹⁸ S̄elómne m̄ó mwānned a Kr̄sto ampée. An̄n mwānned a Kr̄sto, abyééné áf̄inté e mwembé n̄syāāl akal áde ákaléé nkalan̄ m̄ bwām. ¹⁹ Saké alóm áde s̄elóméé m̄ó d̄emp̄en, mwembé m̄emp̄wed m̄ó áhoon sé ngáne sébeleé ns̄n áwōñgen bad ábel bon̄ edúbé éche S̄āñgwéé ényínned ne álúmed n̄n b̄an s̄ewóó n̄ímē n̄lém áwōñgen b̄o.

²⁰ Séeh̄ed̄ē b̄an modmod áh̄ob dyam dé mb̄eb t̄āngene n̄ímēn ns̄n mé asále dé ekáá áte m̄me sébeleé. ²¹ S̄ewóó n̄lém ábel dyam áde átāñgéné saké á'só ábe S̄āñgwéé d̄emp̄en bon̄ káññe á'só é' baányon̄.

²² S̄elómē' mwānned a Kr̄sto áwēn n̄choo ne Tituse b̄o. Alúmté sé á menzii híin aá m̄ówóó n̄lém áte áwōñgen nyé. B̄oob-pe áde ályágé n̄lém áwēn, anánpē n̄lém awōñ áwōñgen nyé. ²³ Tituse m̄ó ne m̄ó ayōgkē m̄e áhoon ábel ns̄n áwōñgen nyé. Abiníí b̄anned bé Kr̄sto ábe b̄ekag ne Tituse bédii bad ábe mwembé m̄elómé á d̄in ádāb, kéhéé-é w̄eé b̄ekíí mam n̄ime b̄ébeleé m̄epiinad Kr̄st̄aá edúbé. ²⁴ Né-óó, nyélúmed áb̄en bad n̄n b̄an nyéd̄aá b̄o. Ab̄el áde nyēbenl̄é n̄ē, mwembé n̄ime n̄lómé b̄o m̄s̄ōñt̄en n̄n b̄an n̄n d̄oó ákás bon̄ sékumne nyé ekáá á t̄al.

9

Bekag bad bé Kr̄sto bé Jerusalem m̄oné asañjed

¹ B̄oob-p̄oós, éesaá etógn̄en m̄e átele nyé t̄āngene ns̄n m̄me s̄ewōñganné bad bé Dyōb. ² Mbíí n̄lém n̄ime nyéwóó áte áwōñgen b̄o, mb̄ééné-é nyé kúmbé awōñ áde nyéwóó n̄lém áwōñgen bad ábe bédé á mbwóg e Mas̄edonia. Menl̄áá b̄o n̄n m̄eé, "Nyé ábe nyédé á mbwóg e Akaya, nyémbé m̄bon̄s̄en se mp̄u-mwē ábe b̄o m̄oné." N̄lém n̄ime nyéwóó áwōñgen bad n̄itédé b̄o bad híin n̄lém á abum ábel melelem. ³ B̄oob-p̄oós, n̄lómē' áb̄en b̄anned bé Kr̄sto áwēn, ábel bon̄ ah̄ob áde séh̄obéé b̄an sékumne nyé ekáá á t̄al déeb̄ag b̄an sékale metóm. Bon̄ éb̄é b̄an ngáne n̄lángé b̄o m̄eé nyéēb̄e m̄bon̄s̄n ábe b̄o m̄oné, nyéēb̄e-é n̄ē d̄en. ⁴ Né-óó, nzé m̄pedé áde bad bé Mas̄edonia b̄epédé ne m̄e bon̄ ntáné nyé áde nyéēbon̄s̄en̄eé, séēkwāg bwāmbwam, nyé-é ámpē nyékwāg. ⁵ Né-óó, n̄ē d̄oó ákás bon̄ n̄d̄ol áte n̄n m̄eé édé etógn̄en álóm áb̄ed b̄anned bé Kr̄sto á'só, ábel nyémad nwōñgen n̄ime n̄chábé ám̄in n̄ime nyéh̄obéé b̄an nyéēb̄e b̄o, abon̄sen. Nzé nyébelé n̄ē, né nwōñgen n̄syāāl m̄ēb̄e m̄bon̄s̄en nzé m̄pedé. N̄n d̄elúmed n̄n b̄an nyébage ne n̄lém nh̄og saké áyāle s̄enyágté nyé.

⁶ Nyébii n̄n b̄an mod awé eúbude aw̄en, éebudté ah̄ud, awe m̄s-é abudé aw̄en áb̄ud-te ah̄ud. ⁷ Nyé mod téé ábe m̄oné ngáne n̄ime n̄lém n̄lángé m̄ó. Mod éeb̄agē sé n̄lém n̄k̄oglad m̄ó á abum k̄é-é éb̄é byánán b̄enyágté mod. Dyōb ád̄aá mod awé abage ne e's̄añ bé n̄lém. ⁸ Dyōb débe nyé kéchéé éche nyétógn̄éné ábel bon̄ nyéwōñ ch̄m ésyāāl éche ékwógnédé nyé ásále ekáá áte ábe bad b̄emp̄ee. N̄n débēl nyéēbude' bad mekan m̄é bwām abele. ⁹ Eténlédé á kálag e Dyōb n̄n b̄an,

"Asánl̄é ekáá áte ábe betóótōkē bad bad nwōñgen, bad b̄eechat̄inné áb̄e e'bon̄ bé n̄lém."

¹⁰ Dyōb d̄oó ábage bad bwēm ábe b̄ewénéé, ábágé-é bad ch̄m éche b̄edyáké. Abe nyé bwēm ésyāāl ábe nyétógn̄éné áw̄en, áb̄el é'kwōg é'ch̄yáá mbote eche ebuú áte bwāmbwam. Abel n̄n áyāl e e'bon̄ bé n̄lém ábe nyéwóó. ¹¹ Dyōb débēl nyéb̄e nh̄on áyāl e ch̄m ésyāāl, ábel bon̄ nyésále ekáá áte. N̄n débēl bad híin b̄ésāgn̄en Dyōb áyāle nwōñgen n̄ime nyébageé b̄o n̄ime nh̄úu ne sé. ¹² Abel áde nyébeleé n̄n, éesaá áwōñgen bad bé Dyōb d̄emp̄en, bon̄

áde káŋhne áluméd bán bad híin béságnan Dyöb bwámbwam. ¹³ Mekan níme nímén nsón níme nyébeleé nén mébidédte áwed, mébél bad híin bébagé Dyöb edúbé áyale nyébele ngáne nkalanj ní bwám níme Krístæ ríhóbeé, nyélúmte-’e ábæn e’boj bé nlém wée bad bé Dyöb ábe bédé á Jerusalem, nyélúmte-’e wée bad bé Dyöb bémpée. ¹⁴ Bévóó nlém ányín nyé, bekánnäd-te nyé áyale nsimé rí Dyöb rídé ne nyé. Mmê nsimé ríchábé ámin bwámbwam. ¹⁵ Nságnen mbê ne Dyöb áyale abagé syáné nsimé níme rílélé aháŋten.

10

*Paale alángé bad bé Kòrinto
ad nímē nsón rítáŋgéné*

¹ Me Paale, me awé mpwiítédé nsudte-’e yál nêŋgáne Krístæ, ncháa nyé. Baahóg béhóbe’ nén bán nzé ndé ne nyé mbelé ríwógé mbwóg. Bán boj nzé meésé ne nyé, mbelé rítenlé nyé kálag éche éwúú áte. ² Ncháa nyé nén meé nyéébelé’ ngáne ábê bad bébeleé ábel boj nzé mpedé áwæn, ríhóben nyé ésebán mbáa’ dyamdyam. Bad ábe méhóbenéé bédii bad ábe béhóbe bán sébele nsón ngáne bad bé nkòŋsé bébeleé. ³ Kénée edii bán sédé á nkòŋsé-te, sééwānēē nzum ngáne bad bé nkòŋsé béwaneé. ⁴ Bwēm ábe séwaneé nzum béesaá melemlen ngáne ábe bad bé nkòŋsé béwaneé. Boj bwēm é’ nzum é’ ngine é’ Dyöb bōō sébenladte ábébed mebwóg mé ngine níme ábéd bad bé ekoyí. Ábén bwēm é’ nzum bōō sébenladte ásuded mpentén ké ríhée níme bad bépeeneé níme meésé mbále. ⁵ Sébenlad bō ámpé ámad mehób mé kúmbe níme béhóbeé níme mébele’ boj bad béébye’ Dyöb. Sébele’ bad béhəŋlan nímab mewəmtən ábel nímab mewəmtən mésyāal mébé nyaa éche Krístæ áhedeé aá mébé. ⁶ A pónidé eché nyébenlé ngáne Krístæ áhedeé ne nlém rísyāal, dōō sébonšenné ákòŋsen kénzée awé álumté aá móoblenlé ngáne Krístæ áhedeé.

⁷ Nyénəne’ chóm éche edé nyé á’sò-te. Mod ké ahée awé asumé nlém ne Krístæ ábíi aá ngáne módíi, nê dōō sémpé sédíi ne Krístæ. ⁸ Ké menkúm ké ekáá á tál áyale ngine eche Sáŋgwéé ábagé me tómaa ngáne nkumeé bōob, méewógké e’són. Abagé me ene ngine áwéd nyé áte saké ásuded nyé adúbe. ⁹ Meéhēdēē meé ényíned nén bán kálag éche rítenlé nyé edii áwogéd nyé mbwóg. ¹⁰ Nhóbe nén áyale bad béhóbe bán kálag éche rítenlé nyé éwúú áte, éwóó-’e, e’yale bé mbéb áte. Béhóbe-’e ámpé bán boj nzé mmén ndé, meewóó’ é ngine, kéchéé éche ríhóbe-’e éewóó’ é ngine ké póg. ¹¹ Bad ábe béhóbe nê bébíi nén bán kéchéé éche rítélé á kálag, nzé meésé ne nyé, mébel chō nzé ndé ne nyé.

¹² Séehēē-se séhób mbéd bán séhəŋtan yál, ké’ é sé bán sédé nyaa póg ne bad ábe béhóbe’ mekan mé bwám áyál echáb. Boj ngáne bèn ne bèn béhəŋtanné yál, béhóbe-’e bán bèn ne bèn bétómne, bédé eyóké. ¹³ Boj sé pen séékümēē ekáá á tál tómaa ngáne sétáŋgéné akum. Hóm áde Dyöb álómé sé aá sébel nsón dōō sébéeneé kúmbe. Nsón níme sébeleé áfínté echén mómpé rídé nsón níme sébéeneé kúmbe. ¹⁴ Séékümēē ekáá á tál ábel nsón hóm áde Dyöb dénkənlómme sé nsón ábel. Sé-’aá sébédé bad bé’só ábíd nchabnede áhye dé akale nyé nkalanj ní bwám níme Krístæ. ¹⁵ Séékümēē ekáá á tál tómaa ngáne sétáŋgéné akum, nédé séékümēē ekáá á tál áyál e nsón níme bad bémpée bébelé. Boj pen sésumé nlém nén bán ngáne áden adúbe ákwogéé, nê dōō nsón níme sébeleé mékwogéé bwámbwam mebwóg níme sébeleé nsón. ¹⁶ Nén débél séékág mebwóg mémpée níme méchábnédé, sékale’ Nkalanj ní bwám, ésebán sékume’ ekáá á tál áyale nsón níme bad bémpée bébelé mebwóg mémpée.

¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Kénzée awé akume’ ekáá á tál, atáŋgéné akum ekáá á tál, áyale chóm éche Sáŋgwéé ábénlé móm.” ¹⁸ Saké ahób áde mod áhóbeé yál mekan mé bwám á yál dōō álumte’ bán akòbnédé nê mbapee a nlomag, boj mod a mbále awé Dyöb áhóbeé mekan mé bwám á yál mó adé mod awé akòbnédé.

11

Paale ne bembapee bé nlomag bé metóm

¹ Ncháa nyé nén meé nyémwe ríláa nyé mwá a akan ké nnyínnéd ké eyóké. Nyéban metúu. ² Nsúide’ nyé nyaa eché Dyöb áhele ásíi nyé. Nyédií nêŋgáne ngon e mmwaad eché eébií mwenchóm. Ane mmwaad móó ríhóbe meé mod nhóg áwōŋ, ane mod adii-’e Yesu Krístæ. ³ Boj ké nê, nê mbwóg nén meé ngáne Satane ámpongé Ife nló áte ne nímé mwane, melemlen nê dōō bépongé nyémpé nló áte nyaa eché nyéesummé nímén nlém rísyāal ámpé wée Yesu Krístæ nyébeleé-’e mó ne nlém rísyāal. ⁴ Nhóbe nén áyale nzé mod apedé boj akánlé nyé nkalanj níme meésé nkalanj níme Yesu níme sénkaléé nyé, nyébelé nyésēbən mó tál. Ké’ é nzé akánlé nyé tãŋgene edaádanj éche éesé edaádanj éche sénkaléé nyé, nyébelé nyékob. Ké-’e nzé mod akánlé nyé nkalanj ní bwám níme meésé nkalanj ní bwám níme sékánlé nyé, nyébelé nyékōben mó mekáá mébe.

⁵ Meedúppéé meé ábén bad ábe béchágé yál bán bédé bembapee bé nlomag bémbáá bétómé me áyál e nsón níme bébeleé, nzé nhəŋténé syáábō. ⁶ Nhele se meebýéé’ dyam ahób

átínté e bad ngáne béhóbeé, bon nwóó nsòhnten tãhngene dyam áde ríhóbeé. Sèkélùméd nyé nímén mekan áte híin míme sébéléé.

⁷ Ade ríkánlé'áá nyé nkalanj mí bwám míme ríhúú ne Dyòb, menkènhóbpé meé nyésábe me. Mensudéd echem yál ábel bon nyéwónj edúbé. Ade mèmbeñlé nén, dyam dé mbéb dso mèmbeñlé-ye? ⁸ Mbèñlé'áá nyé, mwembé mémpé meésábpé me, né-òò, ébédéé byánán ndoge' míme mwembé áwónngén nyé. ⁹ Ade mémbèè-é ne nyé donje á pónde meewóo'áá chómchóm bon meetagta'áá nyé, áyale kéchéé éche méntògnènné ábém baányanj bé Krísto ábe bémbíd á Masedonia bébágé'áá me. Ngáne ménkèntagédte nyé ngen e'só, méetagéd-taá nyé pónde ké póg. ¹⁰ Ngáne ríkaleé mbále néé mod á Krísto, modmod á mbwóg e Akaya eéhèlèè-se ábel se nsóg ekáá akum á tál akob áde méekobéé nsábe áwèn. ¹¹ Nyéwémnténé bán ahób áde ríhóbe meé méetagédte nyé ákob chóm áwèn ádíi áyale méedæé nyé-ye? Dyòb ábíí áá ndáá nyé.

¹² Adén akan áde míbeleé bsoob, mèbè míbelé dso, ábel bon méébágè bembapèé bé nlómag bé metóm etál áwónj nzom ákum ekáá á tál áhób nén bán bébele nsón melemlem ngáne sémpé sébéléé. ¹³ Eché ndín é bad éche ékume' ekáá á tál, bédii bembapèé bé nlómag bé metóm. Bédoge bad áyál e nsón míme bébeleé, alúmed áde bélúmte yál byánán bédii bembapèé bé nlómag ábe Krístæ. ¹⁴ Nén déékómteé me yál áte, áyale nén ké Satané mómpé alúmte yál byánán ádíi ángel e Dyòb eché esáá. ¹⁵ Né-òò, éesáá me menyáké nzé bembalede ábe Satané bómpé bélúmte yál byánán bédii bembalede ábe béyágte' bad ábel mekan míme metáñgéné ngáne Dyòb áhédeé. Kóóhne á asóg, nkógsen míme békudté métañgèñ nímáb mbelté.

*Metake míme Paale ákudé
néé Mbapèé a nlómag*

¹⁶ Nhóbe ámpé nén meé, modmod eewémntán áá ndé eyóké. Bon nzé nyéwémnténé bán ndé eyóké, nyéwóg-kso chóm éche rílanngéé nyé ábel bon mémpé ríkum ekáá á tál mwámpín. ¹⁷ Kéchéé éche ríhóbeé bsoob éesáá chóm éche Sánjwéé áhóbe áá ríhób. Nzé nkume' ekáá á tál áhób kéchéé bsoob, né nhóbe nēngáne eyóké é mod. ¹⁸ Ngáne édíi bán bad híin békume ekáá á tál néé bad bé nkójsé, mémpé mèbèl melemlem. ¹⁹ Nyébèn nyéhóbeé bán debyéé dèñ-é nyékudé, nē ábelé nyékobe ne menyinge kéchéé éche e'yóké é' bad éhóbeé. ²⁰ Ké mod átimté' nyé nēngáne ntán, ké ádyág nyé bwém áyál, ké'é ádogé nyé, ké'é áchagte yál amín, ké'é ábóm nyé abén á'só, nyékobe mso. ²¹ Akwágké ákóbe me nén, sènkènwóngé ene ndín e nlém ábel nyé éché ndín é mekan á yál.

Nhóbe bsoob nēngáne eyóké é mod. Mèbè kúmbe, ríkumé-é ekáá á tál áyál e mekan míme míbeleé melemlem nēngáne bembapèé bé nlómag bé metóm bébeleé. ²² Bélángé nyé bán bédii bad bé Hibru bèn, mémpé ndii mod a Hibru. Béhóbe bán bédii bad bé Israel, mod a Israel mso mémpé rídii. Béhóbe bán bédii bad bé mbyaa míme Abrahame, mod a mbyaa míme Abrahamé mso mémpé rídii. ²³ Béhóbe bán bédii bembalede ábe Yesu Krístæ, mémpé nlanje nyé meé mbelé nsón tómaa bso. Nhóbe' bsoob nēngáne mod awé nló méésáá' é áte. Mbélé ntú rí ngine tómaa bso, nkénké á mbwog ngen ne ngen tómaa bso, nkénkúd mbéte é ngine tómaa bso, nkémbè-é á nsál rí sonj ngen ne ngen tómaa bso. ²⁴ Bad bé Israel békéboñ me e'tangú móom meláán ne abog, ngen étáan. ²⁵ Bad bé Roma békéboñ me ntóh ngen éláán. Ngen póg bad bémpéé békéboñ me meláá kóhñ bépón me awúu. Stíma ékékunnéd sé á edíé é nkwè-te ngen éláán. Pónde póg nhó'áá á edíé é nkwè, nímén dèmbanlé áyál e epun ehóg ésyáál, nkuu ne mütè. ²⁶ Nkénké meke bwámbwam. A meke-té wè, e'díé é'képón me ahóod. Mponé alongé abód á mekáá mé bechíí, á mekáá míme ábém bad bé Israel ne á mekáá míme bad ábe béesé bad bé Israel. Mponé alongé abód á dyad á mbáá, nípón alongé abód á ehyáñge, mípón alongé abód á edíé é nkwè te, nípón-ne alongé abód á mekáá mé bad ábe béhóbe bán bédé bad bé Krísto áde béesáá. ²⁷ Mbélé ntú rí ngine, nnāngé epin ngen ne ngen. Donje á pónde meewóo'áá chóm éche rídyágké ké'é ké chóm éche nímwágké, meéyagke'áá-é pónde awónj ádyé ndyééd. Donje á pónde ahéb ábágáá me á yál bwámbwam meewóo'áá-é chóm éche ríhágké á yál. ²⁸ Amín e nímén mésyáál, nwóó míme ndím áte mbwè-té ánon mwembé rísyáál míme rídé ásé echém bwám. ²⁹ Nzé mod eewúu áte áyál e mekan mé Dyòb, mbalé nwóg yál áte melemlem ngáne mómpé áwógeé. Nzé bébélte mod mbéb, mbelé nwóg ndutul bwámbwam.

³⁰ Nzé rítáñgéné ekáá akum á tál, né chóm éche rítáñgéné ekáá akumén á tál édíi mekan míme mébele' bon bad bényín me nēngáne mod awé eewóo ngine. ³¹ Dyòb, Sáá awé Sánjú Yesue, ábíí áá meékálèè metóm. Mekèñag mébè ne mso á ngíndé ne á ngíndé. ³² Ade mbédé á dyad á Damaskos, nkamlène awé ambé ásé e kóhñ Aretase ambané sánze ánon nsal mé e'ké rí dyad rísyáál ábel bon békób me. ³³ Bad bènhe me á elónj-té, bébídéd me á wínde eché bébéé á eséd éche èñlèñnéed dyad, bésüdéd me á ndsoob, dso rínyágté bon ríkè-é.

12

Dyōb alúmté Paalē mekan á ndóg-te

¹ Měbē nkumé ekáá á tál. Kénée edíí bán né déewōngānnē. Bonj mēkē á'so aláa nyé tǎngene ndóg éche rinyiné ne mekan níme Sǎngwéé alúmté me. ² Mbíí dyaam áde dēmbēnléd ne mod awé adúbpé Krístāe nhóg. Dyóm á mwé ne riniin áde átómé ámbíd, Dyōb dēnsog mó ákēēn mó ádyōb á ndógke echē etómtné achab ámín. Meebíí'é ké ankē áwed á ekob é yál ké'ε á edáádā, Dyōb dōo ábíí. ³ Mbíí'-ε chóm éche ébēnlédé ane mod áwed, kénée méébíí'é ké á ekob é yál dōo ábédé ké'ε á edáádā, Dyōb dōo ábíí. ⁴ Krístāe ansog mó, ákēēn mó á Paradis. Áhed Dyōb dénlāá mó mekan níme éemwagké aá moonyonj a ekob é yál áhōb wéε bad bémpēe. ⁵ Ayāl é ene ndín é mod dōo mékumme ekáá á tál saké ayāl echēm chēn. Chóm éche mékumēnné ekáá á tál edíí mekan níme mélúmté' bán nwóo yál é moonyonj. ⁶ Bonj ké mendānj ké ekáá akum á tál, méenyínédte nēε eyóké'él é mod ayāle mbále chōo mékanlé. Méekumēnné echē ndín é mekan ekáá á tál ábel bonj nyéébāgē me edúbé ayāle échē ndín é mekan. Bonj pēn ndáa meé nyétéd me ngáne rídíí ayāl é mekan níme mbéleε ne níme rí'yágtéé nyé. ⁷ Bonj ábel bonj meebág kúmbe ayāl é nímé mekan mé menyáké níme Dyōb alúmté me, bonj ábēl-ε nwóg, Dyōb dēmbēl aá ríwōnj nkole á yál níme mbéle'áa me ríwógé e'wε bwāmbwam. Mmēn nkole mbédéε nēε mēsénze níme Satāne álómé átaged me ábel bonj meebág kúmbe. ⁸ Nkánne wéε Sǎngwéé ngen eláán, ríchāá mó meε ákobēn me nímēn metake. ⁹ Bonj chóm éche anlāā'ε me ébédéε aá, "Nsimé níme mbágé wε ríkwogé wε. Nwédé wε áte nyaa echē étóméε metake mésyāal áte níme éwóo. Ayāle á pónde echē ngine éēbāgkē mod áte dōo echem ngine éwōngānné mó áwéd mó áte." Bōob-pōo, mēbē menyinge ákum ekáá á tál ayāl é mekan níme mélúmté' bán ndíí moonyonj a ekob, ábel bonj bad bényin nēn bán ngine echē Krístāe édé me áte, chō'-áa ewéde me áte. ¹⁰ Né-ōó, á yál é Krísto, mbélé mbé menyinge ké áde méewúu'ε áte, ké áde bad bésyāá'ε me, ké áde mekan mélēnlédé me áte, ké áde bad bétagteε me ké'ε áde rídíí á ndutul tē. Nhōbe nēn ayāle pónde ké ehéε áde méewóo'ε ngine, Krístāe abelé ábē me ngine.

Paalē atōhtan mwembé níme rídé á Kōrinto

¹¹ Nhōbe nēε eyóké'él é mod bonj nyéε nyékāō bonj ríhōbē nē. Nyēmbé nēε nyéhōbēε me mekan mé bwām ayāl. Ké émbē bán meesāa dyaam, bonj pēn bad ábe nyéchéεε bán bambapεε bé nlómag bēmbáá, béētóméε me ayāl é chómchóm. ¹² Ade mbédé ne nyé, menwēsēn álúmed nyé e'chemléd ne ábel menyáké mé ngine álúmed nēn bán ndíí mbapεε a nlómag awé Dyōb álómé. ¹³ Etóméε abele áde mbēnlé nyé bonj meékwtēne meε nyésábe me, nyéllāa me nyaa empée echē rítédé bad bé mwembé mímíníí meε bédé me etógnēn tómaa nyé. Nzé édé nēn bán né áde awusé, nyélagsēn me.

¹⁴ Bōob ndé mbojnsēn ápe áwēn ngen éche élónténe eláán bonj pēn méetagédte nyé. Méépāgkē ábel bonj nyébage me bwēm bonj nyébēn-εε nyékāō bonj nípag. Nyétāngéne ábíí nēn bán besáá ne benyaa bé bán bōo bétāngéne ábab bán atōgen saké bán bétōgné benyaa ne besáá. ¹⁵ Měbē menyinge ábenléd kéchéé éche ríwóo kōhōne yál echēm, áwōngēn nyé. Nzé ndāo nyé bwāmbwam, nédé nyémpē nyéetāngēneε me adānj bwāmbwam-ε? ¹⁶ Nyébēn nyébíí nēn bán menkētāgédte nyé, bonj mod ampée ahōbē aá membé akwáb, rídogné-ε nyé metóm. ¹⁷ Chán mēndogkē nyé? Bad ábe ménlōmmē áwēn menlāá bō méε bédog nyé-ye? ¹⁸ Menchán Tituse meε ápe áwēn, nlómēn-ne mó aníníí mwānned á Krísto. Nédé nyééhōb bán áde Tituse ápédé áwēn, andog nyé-ye? Eesaá mbále nēn bán sé Titus séwóo mewēmten mehóg-ε?

¹⁹ Kapóg enén pónde esyāal nyéwēmtan bán sēhede échēd yál nzōm asuud ahōb áde séhōbēé bán sékánlé nyé mbále. Eesaá nē, kéchéé éche sēlāngéε nyé sēlānge nyé chō nēε bad ábe Krístāe ályágtéε, Dyōb-pe áwógé' chóm éche séhōbēé. A-baānyan bé edānj, kéchéé éche sébélé, sébele chō áwéd nyé áte. ²⁰ Mbāa' nēn meε áde mépéε áwēn mētān nēε nyébelé mekan níme méedāá'ε, me-ε ámpē mēbēl mekan níme nyéedāngé. Mbāa' nēn meε áde mépéε, mētān ngáne nyébēn ne bēn nyésēnlé, nyésiideε nhóg ne aníníí, nyélijneε nhóg ne aníníí, nēε nyéedāá'ε bán mod ampée awōnj edúbé, nēε nyésyāngēε, nyéhōbēé nhóg ne aníníí ámbíd, nēε nyédíí kúmbe, nēε nyébeléε-ε mam mé epuutéd. ²¹ Mbāa' nēn meε áde mépéε áwēn ámpē, Dyōb déwōgēd me e'són áwēn é'so. Mēsudēn-ne ayāle bad hiin áttinté echēn bédíí bébele' mekan mé mbēb níme bēbélé'áa bōob, ésebán béhānjlan ádab abé dé mbēb ábel ngáne Dyōb áhédeε. Bébele' mekan mé mbinde, békábe mesón, bébele-ε mekan níme mbinde níme mewógte bō e'són.

13

Paalē abagé elébé é asóg

¹ Nēn délōntēn ngen eláán áde nípāgkē áwēn. Etēnlédé á kálag e Dyōb nēn bán, "Nzé békāadte mod bétāngéne awóg wéε mbōnj ébe ké'ε eláán." ² Ade mémpéε áwēn ngen éche

énlǒntɛn ébɛ, menláá nyé meé məkǒgsɛn bad ábe bébele' mbéɓ átíntè echèn. Ndií nlanǵe-é bɔ́ bɔɔb, nlanǵe-é bad bémpɛe ábe bǒmpɛ bébele' mbéɓ, ké bɔɔb áde méesaá ne nyé. Ade mépeé ámpɛ, méewógké modmod ngɔl. ³ Ene pǒndé dɔɔ nyéɓíí' é bán kéchéé éche ríhóbéé éhúú ne Krístaa. Eesaá nén bán Krístaa eewúú' é áte áyál e chǒm ésyáál eche ábéléé, boŋ alúmte' eche ngíne átíntè echèn. ⁴ Edé mbále nén bán Krístaa nɛŋgáne moonyon, enkénwǒngé ngíne áde bémboméé mó á awǒg. Boŋ kéné, adé á alongé bɔɔb, áyále Dyǒb dɛmbenléed eche ngíne ábane mó á alongé ámpɛ. Abé áde sédíí mod nhǒg ne Krístaa, sémpɛ nɛŋgáne baányon séewúú' é áte. Boŋ sémpɛ séɛbɛ á alongé ne Krístaa á ngíne e Dyǒb, sébɛlé-é nyé chǒm ésyáál éche sétánǵéné nyé ábɛle.

⁵ Nyé mod téé mwèn átɔŋ yál asimen, ábíí ké alongé ádɛn adé nɛŋgáne alongé á bad ábe bédúɓpɛ. Ndúɓpɛ meé nyé mod téé abíí nén aá Yesu Krístaa adé mó áte. Nzé nyé mod téé asímné yál né nyéɓíí nén bán á mbále nyédé ne Krístaa. ⁶ Ndúɓpɛ meé nyéchemé nén bán nsón míme sébéléé rílúmte nén bán sédíí bembapɛɛ bé nlómag bé mbále. ⁷ Sékánne Dyǒb nén bán nyéɛbɛlé' awusé ké ahǒg. Séekánnéé nɛ ábel boŋ bad bényín bán sédíí bembapɛɛ bé nlómag ábe bébele mítab nsón bwám. Boŋ pen, sékánne' nén bán, nyébele mekan nyaa eché etánǵéné kéné édíí bán donǵe á bad béhǒb bán séelúmteé chǒmchǒm éche élúmte' bán sédíí bembapɛɛ bé nlómag ábe bébele nsón bwám. ⁸ Edé nén áyále sééhɛléé-se sébɛl dyaɓdyaɓ áde átánǵan nkalaní ní bwám ní mbále. Boŋ pen chǒm éche sébéléé édíí áwǒŋgen bad ábíí ne ábel ngáne nkalaní ní bwám ríhóbéé. ⁹ Sébéléé sébɛ menyínǵe nzé sényíné nyébele mekan míme mélúmte nén bán adúbe áwúú nyé áte, ké sépen sényínnéd bán séewúú' é áte áyále séenyinéé nzom ké pǒg ákǒgsɛn nyé. Sékánne' nén bán Dyǒb áwǒŋgen nyé mímn mbéltéd míbɛ bwám ne abé dɛn. ¹⁰ Nén dɔɔ ákáá boŋ rítelé' mímn mekan, kéné édíí bán meesaá ne nyé. Ntenle nyé ábel boŋ nzé mpedé áwɛn meéɓenlád ngíne eche Sánǵwéé ábágé me ákáne nyé áte. Kunze eche Sánǵwéé ábágé me edíí ábel boŋ ríwǒŋgen nyé áwéd nyé áte saké ábel boŋ mbenled chás adused nyé.

Melenten mé asóg

¹¹ Asóged enén kálag, a-baányan, nyébé menyínǵe. Nlanǵe nyé meé nyéhǵɛn, ádɛn abé ábɛ bwám ne abé dɛn. Nhede meé nyéwóg échém elébé. Nyéwǒŋ mewémten mehǒg. Nyébé nsaŋ ne nhǒg ne aníníí. Nzé nyébélé mímn mekan mésyáál, Dyǒb áde ábélé boŋ nyédáan, nyébé-é nsaŋ ne nhǒg ne aníníí, dénaméd nyé. ¹² Nyéhé nhǒg ne aníníí tál á dín á Yesu. Bad bé Dyǒb bésyáál bélómmé nyé melenten.

¹³ Nkánne' nén meé nsimé míme Sánǵú Yesu Krístaa, edǵe é Dyǒb, ne nlatén míme Edáádǵe eche Esáá épeɛnéé, bébé ne nyé.

Kálag echê Paale áténlé Baá Galesia Ndibned ní kálag

Békálé' áá nkalanj ní bwám tãngene Yesue áfínté e bad ábe béesé bad bé Israel, bad bénkõb-pe mó. Atate démbíd áyál e nímén nkalanj áde áhõbe ké mod atãngéné mbéndé e Mosée ahíd ábel bonj ákonj mod a Krísto abé. Paale alúmté áte nén áá chõm éche ékãá' bonj mod ákud alongé áde Krístã abageé édiu adúbe áde áwóó. Bonj áfínté e mwembé níme mbédé á dyad á Galesia, dyad á mbwõg e Roma e Esia Maino, bad bébédé ábe bétãngánnáá ayáge áde Paale, béhõbê nén bán mod atãngéné ahíd mbéndé e Mosée ábel bonj ákobned á'só é' Dyõb.

Kálag echê Paale áténlé mwembé ní Galesia ebédé ábel bonj bad ábe béhídé' áá adúbe áde déetãngene bétim ámbíd béhíde adúbe á mbále.

Paale aboótédé enén kálag álumed bad áte kunze echê áwóó ábê mbapere a nlómag awé Yesu Krístã. Alúmté áte nén áá abé áde módíi mbapere a nlómag áhúú ne Dyõb saké ne moonoyõj. Alúmté-'é áte nén áá níme nsõn menkoj abé ábel nsõn áfínté e bad bé Israel. Ahóbé-'é ámpé nén áá adúbe dẽmpren dõó ákãá' bonj bad békobnéd á'só é' Dyõb. Asóged enén kálag, Paale alúmté áte nén áá abé á mod a Krísto ákag ne edãnge éche ehúú mó á nlem té, adúbe áde adúbpé Krístã.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-10

Kunze echê Paale áwóó ábê mbapere a nlómag 1.11-2.21

Nkalanj ní bwám mé nsimé ní Dyõb 3.1-4.31

Kunze e mod a Krísto ne chõm éche átãngéné ábel 5.1-6.10

Nsógten 6.11-18

Paale alómé melenten

¹ Me Paale, mbapere a nlómag nhóg, me-cé ntelé enén kálag. Saké baányõj bẽpwédé me ábê mbapere a nlómag. Meébenlád-taá kunze e moonoyõj. Bonj nímmẽ mpwẽdtédé ríhúú ne Yesu Krístã bõ Dyõb Titée, awé apuúdté mó. ² Mmẽn ne bad bé Krísto bésyãl ábe bédé ne me hén, sélõmme' mwembé rísyãl níme rídé á Galesia melenten. ³ Nsimé ne nsanj ní Dyõb Titée awéd bõ Sãngú Yesu Krístã mbê ne nyé. ⁴ Nyébíi bán Yesu Krístã abagé eche yál áwé áyál e nímed mbéd ábel bonj áhúd syáné á mbeltéd mé mbéb níme rídé á nkõjsé-te chii. Abelé nê áyãle nê dõó Dyõb Titée ántíí' é. ⁵ Mekenag mebê ne Dyõb á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

Nkalanj ní bwám mẽmpẽe méesad

⁶ Dyõb ápwédé nyé ábê ábe bad ámbíd e nsimé níme Yesu Krístã ábénlé nyé. Bonj éde me e'kõmten é' yál-áte anyín nén bán nyéwãmséné Dyõb atede, nyéhíde ayáge dẽmpẽe áde nyéwẽmténé bán áde nkalanj ní bwám. ⁷ Nkalanj ní bwám mẽmpẽe méesaá. Baahóg bédé ábe bépuutad nyé. Béhede nkalanj ní bwám níme Yesu Krístã ahãjlen. ⁸ Bonj rílaa nyé nén meé, nzé ké sé, ké' é ángel ehúú ádyõb bonj ekánlé nyé nkalanj ní bwám níme rídé nhãjlen ne níme sãnkaléé nyé, e' dim é' bê ne mó. ⁹ Sémãd nyé aláa, nlãnge-'é nyémpé meé, kénzée awé akánlé nyé nkalanj ní bwám níme rídé nhãjlen ne níme sãnkaléé nyé, bonj nyékõb-pe, e' dim é' bê ne ane mod. ¹⁰ Ngáne ríhóbéé nén, nyéewẽmtán nén bán nhede' meé baányõj béchãge' me ðin á bwám. Meéhédẽ nê. Dyõb dõó ríhedeé meé áchãge' me ðin á bwám. Nzé émbê nén bán ndii nhede meé baányõj béchãge' me ðin á bwám, né meesaá mbãledé awé Krístã.

Nkalanj níme Paale ríhúú ne Krístã

¹¹ A-baányan, nhede' meé nyébii nén bán nkalanj ní bwám níme ríkanlé nyé, meéhúú' e ne moonoyõj. ¹² Moonoyõj ké nhóg eelãngeé me nímmẽ nkalanj, modmod eeyãgte' áa me. Bonj Yesu Krístã mwèn móó alúmté me nímmẽ mekan áte. ¹³ Nyéwógé ngáne ádẽm alongé démbẽ ngen e'só áde ríhídé' áá mbeltéd ní bad bé Israel. Nyéwógé nén bán ntãgte' áá bad bé Krísto ne nhel rísyãl. Nhédé' áá meé nímad bõ moosyãl. ¹⁴ Nhídé' áá ayáge á bad bé Israel tómaa bẽd bésyãl ábe syããbõ sèbédé kõd. Menwõj-'é kãn áte bwãmbwam áhíd elem éche ábẽd betaa. ¹⁵ Bonj kénéé ebédé nê, Dyõb démmãd me apwẽd né béechyáá' é me. Anchélé me ne nímmẽ nsimé, ábele mó. ¹⁶ Anlúmed me awe Mwãn ábel bonj ríkanle bad ábe béesé bad bé Israel nkalanj ní bwám níme ane Mwãn. Ade ábélé nê, menkẽntãnné modmod meé áyãged me dyam áde ntãngéné ábel. ¹⁷ Bonj ábwõg-ábwõg menkẽ á mbwõg e Arabia. Ámbíd e pónde, mentim ámbíd á dyad á Damaskõs. Menkẽnkaá-'áá ké á Jerusalem áke dányin bad ábe bénsèbê bẽmbapere bé nlómag abé. ¹⁸ Ámbíd e mwé rílaán dõó nkíí á Jerusalem anyín Petro.*

* 1:18 Petro: Kálag é'só éwóó Sepase. Adé ðin ádii melelem nêe Petro.

Membé ne mós awéd dyóm dé e'pun ne é'táan. ¹⁹ Menkényinné mbapεε a nlómag ampée ké nhóg ésebé Jemse, Sángú Yesue mwányan. ²⁰ Mam níme rítenlé nyé méde mbále. Dyób ábíí aá saké metóm móó ríkaleé. ²¹ Ade ríhúú á Jerusalem, menkē á mbwóg e Siria ne á mbwóg e Silisia. ²² Ene pónde né bad bé Krísto bé mwembé mé myad mé mbwóg e Judeya béebíí'ε me. ²³ Bəwógé'áá wógén bán, "mod awé ahagé'áá bad bé Krísto á meséb mwēn atímé bəob akanle bad áá bad bédúbe Yesu Krístəə, melemlem mé adúbe níme áhédé'áá abóded." ²⁴ Dyam áde Dyób ábénlé me dēmbēl békéné'áá Dyób.

2

Bembapεε bé nlómag ábíníí béchémé nsón níme Paale

¹ Ámbíd e dyóm á mwé ne níniin, menkē á Jerusalem ámpē. Ene pónde menkē áwed ne Banabase, menwálé-'ε Tituse áyāl. ² Menkē áwed áyale Dyób dénhōb aá ríke. Ade mbédé áwed, syáabe belyóged bé mwembé sēnkē kun. Mentánléd bō nkalanj mī bwām níme mēnkaleé bad ábe béesē bad bé Israel. Membel nē ábánj nēn nsón níme mbélé, ne níme rídíi mbéle', méebšš' ngēn. ³ Bēnkōb dyam áde ménlāá'ε bō. Ké Tituse awé ambé mod a alonj á Grikia awé abédé ne me, bēnkényágédte mó nēn bán bétāngéné mó ayag. ⁴ Kénē, donje á bad bé metóm ábe bēnsāl áfínté e bad bé Krísto byánán bōmpē bédé bad bé Krísto bēhédé'áá bán bəyag mó. Ábē bad bēnsāl áfínté echéd á mesəom-tē ábel bényin ngáne débéléé mekan ne kunze esyəəl áyale syáné dedé ne Yesue. Bēhédé'áá bán débē betānj, déhíde' mbéndé e bad bé Israel. ⁵ Bōnj sēnkēnháá bō etál ké mwāmpín, áyale sēhedé'áá nēn bán nyébē nyébíi ngáne mbále e nkalanj mī bwām ékóó abé.

⁶ Bad-te ámpē ábe bēbédé áhed néε belyóged bé mwembé, bēnkēnwóngé dyamdyam ábád ámín e mam níme rí'yágté. Ké né-'ε, abé áde bēmbēε belyóged dénkēnwóngé dyamdyam ábel ne me áyale moosyəəl adíi nyaa póg á'sō é' Dyób. ⁷ Bōnj bēntim anyín nēn bán Dyób ábágé me ekag ákale bad ábe béesē bad bé Israel nkalanj mī bwām. ⁸ Edé nēn bán, Dyób áde ápwédé Petro ábē mbapεε a nlómag wéε bad bé Israel, dō-'áá ápwédé mémpē ábē mbapεε a nlómag wéε bad ábe béesē bad bé Israel. ⁹ Ade Jemse, Petro ne Janε ábe bad bēmbíí'ε néε mekon mé mwembé bényíné bán Dyób ábágé me nímē nsimé ábē mbapεε a nlómag, bēnhē sé Banabase ekáá-áte, álúmed nēn bán békóbé sé néε bad ábe bōbšš bebele' nsón nhóg. Syáábšš sēntíi nēn bán, sébē sékanle bad ábe béesē bad bé Israel nkalanj mī bwām, bō-'ε bēbē bēkanle bad bé Israel. ¹⁰ Bēnlāá sé pen bán, séechatán betoótókē bé bad awōngēn. Nē dō-'áá ábédé dyam áde mēndənj'ε ábel bwāmbwam.

Paale akánné Petro áte á dyad á Antyog

¹¹ Ade Petro ápédé á Antyog, menkáné mó áte áfínté e bad áyale ábelé'áá dyam áde déebo. ¹² Ade ápédé áwed pēén, ámmētén ndyééd adyé ne bad bé Krísto ábe béesē bad bé Israel. Bōnj áde donje á bad bé Israel bēbídé wéε Jemse á Jerusalem bōnj bēpe á Antyog, Petro ambootéd mekuu adol ámbíd. Eedyáge'áá ndyééd ámpē ne ábē bad ábe béesē bad bé Israel. Ámbel nē áyale ábáá'áá epepé é bad ábe bēhábé'áá bán bétāngéné bad ábe béesē bad bé Israel ayag. ¹³ Nē dēmbēl bad bé Israel ábe bēmbē bad bé Krísto bōmpē bēmbóotéd mekuu adol ámbíd. Káájne Banabase mómpē anhíd bō ábel áde awusé. ¹⁴ Ade ányíné nēn méε bēbebeleé mam ngáne nkalanj mī bwām ríhōbeé aá bēbel, menlāá Petro á'sō wéε bō moosyəəl méε, "Kénéé edíi mod a Israel, etédte mbeltéd mī bad bé Israel, ebele mam bəob néε bad ábe béesē bad bé Israel. Chán-nō éhele ényágtē' bad ábe béesē bad bé Israel áhíd mbeltéd mī bad bé Israel?"

¹⁵ Sóo bēn awé dedé bán bé Israel se á nchyáátén, deesaá néε bad ábe béesē bad bé Israel ábe débíi nēn bán béebíí'ε mbéndé é Dyób. ¹⁶ Bōnj kéné, debíi nēn bán Dyób déekobéé mod néε mod awé asáá áyale áhídeé mbéndé. Adúbe áde mod ádúbpé Yesu Krístəə dšš ábele' bōnj Dyób ákōb mod. Né-šš ké syáné ámpē dedúbpé Yesu Krístəə ábel bōnj Dyób ákōb syáné áyale adúbe áde dedúbpé Yesue saké áyale dehíde mbéndé. Dyób déekobéé modmod áyale áhídeé mbéndé. ¹⁷ Áhed áde déhedé bán désānj á'sō é' Dyób áyale adúbe áde dedúbpé Krístəə, ábele donje á bad bé Israel bényíne' syáné néε bebel bé mbéb áyale deehídeé mbéndé é bad bé Israel ámpē. Nédé élúmtē' bán Krístəə móó ábelte' syáné mbéb-ε? Ááy, nē déehéle-εε ábē. ¹⁸ Bōnj nzé ntimé ámbíd ámpē bōnj nhíde' mbéndé éche mēmmadté atēde, né nkwedé mbéndé. ¹⁹ Nzé bēhíde mbéndé chō ne chō, né nwedé. Né mbéndé chēn-naá ewúú me. Bōnj Yesu Krístəə anhúd me á mbéndé-te, ábel ríhēl Dyób ábele. ²⁰ Awé áde Yesue ánwēε á awōg áde nēn bán mémpē menwé. Meesaá á alongé ámpē. Krístəə mó adé me áte. Né-šš, kéchéé éche mbéléé á nkōnsé-te wén bəob, mbéle' chō ne adúbe áde rídúbpé Mwān á Dyób awé adáá me, bōnj awé-'ε á nló nímēm. ²¹ Meesaá nhóg awé áhele áhób nēn aá nsimé rí Dyób méesaá dyamdyam. Áyale nēn, nzé émbē nēn bán Dyób áhelese ákōb mod áyale áhídeé mbéndé, néde né Yesue awédé á awōg ngēn.

3

Mbéndé kda adúbe

1 E'yókéł é' bad bé Galesia. Nlem áhéé adyédé nyé nén? Nyéekamtánné ngáne menlúmédíté nyé áte nén méé. Yesue awédé á awog á nló míme nyé moosyaál-é? 2 Ndaá méé íséded nyé dyam ahóg. Póndé eché nyékúdé Edaádəŋ éche Esáá, áyále nyéhídé'áá mbéndé e bad bé Israel dáo nyénkudté chó-ye? Ngé áyále nyéndúbəē nkalanj mí bwám míme nyénwogkə? 3 Chán nyédíí eyókéł nén? Néé nyémaá abooted dé abel ngáne Edaádəŋ é Dyöb éhédeé, mbeltéd nímēn ríhédé atim á asóg hén bəəb ngáne mewémten mé baányon ríhedeé-ye? 4 Nyékudé metake áde nyédúbəpé Krístəə. Nédé nímê metake méde ngén-ε? 5 Dyöb dēmbē nyé Edaádəŋ éche Esáá, ábəl-lε menyáké áfnté echén. Áyále nyéhídé'áá mbéndé dáo dēnkəŋ boŋ ábəl é né-ye? Aáy, saké nē dēnkəŋ. Nkalanj mí bwám míme nyéndúbəē móo mēnkəŋ boŋ ábəl nē. 6 Nyénəne mod néé Abrahamé. Eténlédé nén bán, “Andúbé Dyöb. Nē dēmbəl, Dyöb dēnkob mó néé mod awé asáá.” 7 Nyésəŋten-nəó nén bán bad bésyaál ábe bédúbəpé Dyöb ngáne Abrahamé ándúbəē bəó békooó bán ábe Abrahamé abé. 8 Eyalé é Dyöb énhəb á'sə é' póndé nén bán Dyöb dékób bad ábe béesé bad bé Israel néé ábe bad áyále bédúbəpé mó. Nén dēmbəēn bootyá póndé eche Dyöb dénláá-é Abrahamé áá, “Mésenaméd melonj mé nkəŋsé mésyáál ámbíd echəŋ.” 9 Né-óó Dyöb dénaméd moosyaál awé adúbəpé mó melemlem ngáne ánnamédíté Abrahamé. 10 Nyébíi-ε nén bán e'dim é'dé ne baásyaál ábe bēbánné nlem nén bán ahíd á mbéndé dáo dēbəl boŋ Dyöb ákob bə. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “E'dim ne kénzée awé eehídé' mbéndé ésyáál éche éténlédé á kálag e Dyöb.” 11 Bəəb-pəó éłúmte nén bán modmod eékoknádíté á'sə é' Dyöb áyále áhídéé chöm-εε mbéndé éhédeé. Nhəbe nē áyále éténlédé nén bán, “Bad ábe békobnéde á'sə é' Dyöb áyále bédúbəpé, békúd alonjé áde déemaá.” 12 Mbéndé eewoo'é dyamdyam ábəl ne adúbe. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Nzé mod ahídé' mbéndé ákud alonjé, atəŋgéné mbéndé ésyáál ahíd.” 13 Boŋ Krístəə ahúdé syáné á e'dim ábe dékúdé á mbéndé-te. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “E'dim ne kénzée awe bēbómme á awog.” Né-óó, áde bēbómme Krístəə á awog, ampém e'dim áyále mbéb níméd. 14 Yesu Krístəə ampém e'dim ábəl nén, bad ábe béesé bad bé Israel békud nnam míme Dyöb dénhəbpe áá, Abrahamé ákúd. Né ákás adúbe áde dédúbəpé mó, ábélé syáné ámpé dékudé Edaádəŋ éche ánhəbpe áá móəbē syáné.

Mbéndé ne dyam áde Dyöb dénhəbpe áá móəbē

15 A-baányan, ndaá méé nítéd nhəŋtén ne mekan míme mébenlad epun téé. Nzé bad bēbe bétédé nsəl, boŋ bétíídé dyam, bépédé-ε á nchemten, modmod éehéleé-se ahúd dó áse. 16 Dyöb dēmbē Abrahamé ne mwán akag. Kálag e Dyöb eehóbeé nén áá, “bän” byánán bad bēbúú áte. Ehóbe nén áá “mwán.” Krístəə mó-áá adé ane Mwán. 17 Chöm éche ríkoo'é ahób édíi nén Dyöb démwé melé ne Abrahamé Dyöb áhəb-pe áá móslonéd áde akag. Mbwókel é mwé éniin ne móom mé mwé mélaán, ámbíd e nē, dáo Dyöb ábágé Moséé mbéndé. Eché mbéndé éehéleé-se ébóó mímé melé, se éhúd dyam áde Dyöb áhəb áse. 18 Nzé émbé nén bán, Dyöb ábage' nyé kéchéé éche atəŋgéné ábē bán ábe áyále nyéhídéé mbéndé, né nímé nnam míme ábageé nyé méesaá ámpé áyále dyam áde ánhəbpe áá móəbəl Abrahamé. 19 Cheé-ə émbé nzm eché Dyöb ábagné mbéndé? Ambé chó álúmed bad chöm-εε abel dé mbéb ákooó abé. Ene mbéndé entəŋgén-ne abé kəŋj ne póndé eche mwán a mbyaa míme Abrahamé awé Dyöb dēmbéenné akag ántəŋgēnə ape. Dyöb dēmbē mbéndé wéé ángel ábe Moséé. Moséé mó abédé mod-a-tínté a baányonj ne Dyöb. 20 Bəəb-pəó mod-a-tínté aheɗnad nzé bad bédé mbíd ébe. Boŋ Dyöb dēmbē Abrahamé akag ne mó mwén, áde mod-a-tínté éesaá.

Nsən míme mbéndé éwóó

21 Nédé nén álúmte bán mbéndé epentan akag á Dyöb-ε? Aáy, éesaá nē mbéd. Nzé émbé nén bán mbéndé émbé eché ebage alonjé áde déemaá', né desáá á'sə é' Dyöb ahíd áde déhídéé chó. 22 Boŋ kálag e Dyöb ehóbe nén áá, mbéb ríháá nkəŋsé ísyáál. Né-óó nde eché Dyöb dénhəbpe áá móəbē, abagé chó wéé bad ábe bédúbəpé Yesu Krístəə. 23 A póndé eche Krístəə éepédēé, mbéndé enhanj syáné, dēmbé-ε áse e mbéndé kəŋj ne á póndé eche Dyöb dénlúmédíté nén áá bad bésúm nlem wéé Krístəə. 24 Né-óó mbéndé chó énoné'áá sé kəŋj ne póndé eche Krístəə ápédé ábəl nén Dyöb ákob sé áyále adúbe áde sédúbəpé Krístəə. 25 Bəəb áde póndé épédé eché détaŋgéné nlem asum wéé Krístəə, chöm éetəŋgəné abé éche énoné' sémpé. 26 Nyé moosyaál nyédíi bán bé Dyöb áyále adúbe áde nyédúbəpé Yesu Krístəə. 27 Nyékudé edusen, né-óó, nyédé mod nhóg bəəb ne Krístəə, nyéwóó-ε kunze bəəb néé mó. 28 Né-óó nhəŋlén méesaá ken mod adé mod á Israel, ken mod éesaá mod á Israel, ken mod adé ntán ké'ε kunze, ken mmwaád-ε ké'ε mwənchóm. Nyé moosyaál nyédíi mod nhóg áyále nyédúbəpé Yesu Krístəə. 29 Ngáne nyédíi bad bé Krísto, nyédíi bán ábe Abrahamé, nyéékúdté nnam míme Dyöb dénhəbpe áá móəbē Abrahamé.

4

¹ Chõm-ée ríhóbeé édé nén, mwän awë sáá átífidé aá mósodyé eche mbwóg, nzé adii adé mwëndem, abelé abé née mbáledé, kénée edíí nén bán mós akoó ene mbwóg awónj. ² Ene pónidé, abelé awónj bad ábe bélyógnédé mós ne ábe bénõnne' mós ene mbwóg kááj né pónidé eche sáá átífidé epedé. ³ Melemlem nê dós syáné dëmbéé née bëndem áde Krístáa éepedé. Pónidé eched, ngine é nkõjnsé éntéd syánē ntánj. ⁴ Bonj áde pónidé eche Dyõb déntíí' épedé, Dyõb dénlõm awe Mwän á nkõjnsé-te. Ane Mwän ambíd á abum dé mmwaád, ákwõg-ke áse e mbéndé. ⁵ Dyõb dénlõm mós ákõde syánē á mehanj mé mbéndé, ábel bonj syánē détim bán bé Dyõb. ⁶ Abé áde nyédíí'-aá bán bé Dyõb, abelé Dyõb álómé Edaádaj é Mwän áwesyané nlém-tê. Echê Edaádaj ébéle bõob, dechage Dyõb bán, "A-Tê." ⁷ Né-ós nyéésaa betánj ámpé. Nyédíí bán bé Dyõb. Abé áde nyédíí'-aá bán bé Dyõb, Dyõb dëbē nyé kéchéé eche átángéné ábe bán abe.

⁸ Ngen e'ós, áde nyénkëmbíí' é Dyõb, nyébédé betánj áse e myõb níme meésé dyamdyam. ⁹ Bonj bõob áde nyébíí Dyõb, ké' é ríhõb meé bõob áde Dyõb abíí nyé, cheé ékás bonj nyéhédé mbíd atimen ábē betánj ámpé áse e ngine é nkõjnsé? ¹⁰ Nyéhíde donje dé e'pun née bín é' mbáá, nyéhíde-é donje á ngon, donje á pónidé áyále mwé, ne donje á mwé née bín é' mbáá byánán Dyõb dós nyé bënëé. ¹¹ Nê ábele' ndé mbwóg nén meé mbébté pónidé áyále nsón rísyáál níme mbéle áyále echên.

¹² A-baányan, ncháa' nyé meé, nyébē née me, áyále mémpē ndé bõob née nyé. Meésaa áse e mbéndé ámpé. Nyéébeleé-é me dyam dé mbéb ké ahõg. ¹³ Nyébíí nén bán áde rísebpé nyé nkalanj m' bwám akale, ndyéné' áá nyé áyále menkëndyéé' é bwám. ¹⁴ Kénée nímém nkole ríhélé' áá mbél nyébánj me áyál, nyéekëmbánj' é me áyál, nyéekënnán-naa me. Nyénkõb me byánán ángel e Dyõb cháó rídíí, ké' é byánán Yesu Krístáa rídíí. ¹⁵ Ene pónidé nyébē menyinge bwámbwam. Héé nímé menyinge médíí bõob? Mmēn mbide nyé mbónj nén meé, á pónidé eched, nyëndánj me nyaa eché, nzé émbē nén bán mod ahelē' áá-se ahúd míd ábe waáb, áá ábenlad, né nyénhúd nímēn míd nyébē me. ¹⁶ Nédé ntímé mod á ekoyí awe nyé bõob áyále ríkánlé nyé mbále tãngene nkalanj m' bwám-é? ¹⁷ Abé bad ábe béyágte nyé ayáge démpēe, béwóó nlém nén bán nyétimen bós, bonj béewõnj meé nyé nlém m' bwám. Béhede bán nyéebág ne me ábel bonj nyéwõnj nlém ábē ne bós. ¹⁸ Ebóó áwõnj nlém ábel dyam, nzése nímé nlém rídé ábel dyam á bwám. Ebóó áwõnj nlém ábel dyam pónidé ésyáál, saké nzé nyédé ne me dëmpen. ¹⁹ A-bán bé nlém ábém, nwõge' e'we bõob áyál echên, melemlem ngáne mmwaád áwõgeé e'we bé achád. Meéwõg-ke ábē e'we kááj né abé á Krísto ásolé nyé áte bwám. ²⁰ Mendánj meé mbé ne nyé bõob ábel mbíí ngáne ríhóbeé áwēn áyále nyéhósódté me yál áte.

Elánjén eche Hagaa ne Seraa

²¹ Nyé ábe nyéhede abé áse e mbéndé, ndáá nyé aseded meéken nyébíí chõm-ée mbéndé ékoo' é ahõb-é? ²² Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán Abrahamé anchyáá bán bé baachóm bébé, nhõg ne mmwaád á ntánj, aníníí'-é ne mmwaád á kunze. ²³ Mwän awë mmwaád á ntánj anchyáá' é, anchyáá mós nyaa eche moonyonj áchyáá' é mwän. Bonj akag áde Dyõb dëmbéé Abrahamé dós dënkãnj bonj mmwaád á kunze achyáá' é mwän. ²⁴ Abén bebaád bébe, dehéle déhãgtén bós ne melé mé Dyõb mébe. Hagaa adé nhãgtén ne melé níme Dyõb démwēē ne bad bé Israel á mbõod e Sinai á pónidé eche ábágé Moséé mbéndé. Bad bésyáál ábe bédé áse e nímé melé bédíí betánj. ²⁵ Hagaa adíí nêngáne melé níme Dyõb démwēē ne Moséé á mbõod e Sinai, á alonj á Arabia. Bad bé Jerusalem bõmpē bédíí bõob née Hagaa áyále bós moosyáál bédíí betánj. ²⁶ Bonj mmwaád á kunze, adé nhãgtén ne Jerusalem awë adé ámín. Ane mmwaád mós'-aá adé nyaá awesyánē. ²⁷ Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán, "A-ekam é mmwaád, we awë weechyáá', hé esaád é menyinge. We awë weewõgē e'we é' mwän mbéd, wóg menyinge áyále, we awë awonj nchóm ántdóé, echyáá bán bõob tómaa mmwaád awë nchóm adíí á ndáb."

²⁸ Bõob-pós a-baányan, akag áde Dyõb dëmbéé Abrahamé ábéle bõob nyédíí bán bé Dyõb melemlem née Aisige. ²⁹ Ene pónidé, ébédé nén bán, mwän awe bënëchyáá' é nyaa eché moonyonj áchyáá' é, atãgté' áá mwän awë bënëchyáá' é ngine e Edaádaj é Dyõb. Melemlem nê dós edíí kááj ne chíí. ³⁰ Bonj chán kálag e Dyõb éhóbé tãngene nê? Kálag e Dyõb ehóbe' nén aá, "Nán mmwaád á ntánj bós mwän. Mwän awë mmwaád á ntánj áchyáá' eetãngeneé mbwóg eche sáá adyé nchoo ne mwän awë mmwaád á kunze áchyáá'." ³¹ Né-ós a-baányan, deésaa bán bé mmwaád á ntánj. Dedíí bán bé mmwaád á kunze.

5

¹ A mehaŋ-tê dóo Krístaa áhúde áhàl boŋ syánē deebág nēe betāŋ ámpē. Né-óó nyéwéd mekuu ásē, nyéemwāg-ke se modmod ahé nyé á mehaŋ-tē ámpē.

² Nyéwóglen me. Me Paale, nlānge nyé nēn mēé nze nyéwémnténē nēn bán nze býyágé nyé, né nē débēl Dyób ákob nyé nēe bad ábe bésáá, né nsón míme Krístaa ábélē méehelēé-se níwóngēn nyé mbéd. ³ Nsimé nyé etúu áte ámpē nēn mēé, kénzée awé akwénténē aá býyag mó ábél boŋ Dyób ákob mó, atāngénē mbéndé ésyāal ahíd. ⁴ Nyé ké ahéé awé awémnténē aá mótāngēnē mbéndé ahíd ábél boŋ Dyób ákob mó, asénlédé ne Yesue, ahúde-’ε yāl á nsimé ní Dyób-te. ⁵ Sé ne sé, Edáádāŋ é Dyób ébálé selyágé nlem nēn bán Dyób dékob sé nēngāne bad ábe bésáá áyale sédúbpē Krístaa. ⁶ Ken býyágé mod-ε, ken béeyagēé mod-ε, nē déewóó’ε dyamdyam ábel ne abé áde dédíí ne Yesu Krístaa. Chóm éche édé etógnēn édii, ádube Krístaa. Adé adúbe átāngénē anyínned ne edānge éche déwóŋné nhóg ne aníníí.

⁷ Ngen e’só, nyékeéné’áá mekan bwám. Nzé-módé ahāŋlénē nyé nlem á abum aá nyéehíde’ mbáale e nkalaŋ ní bwám ámpē? ⁸ Ahāŋlēn áde nyéhāŋlénē nlem á abum déehelēé-se áhúú ne Dyób, áyale Dyób dēn dóo ápwédé nyé ábē ábe bán. ⁹ Mod nhóg awé adé mbéb áfínté echēn, mó abébe’ baáb ábíníí bésyāal, nēngāne mbumē ní ngun risonlēé nze béhédé mwā esulten áwéd-te. ¹⁰ Boŋ pen ndúbpē nēn mēé, Dyób débēl nyéehídté ayáge á bad bēmpēe boŋ nyéehíd ádēm. Dyób dékōgsēn mod ké ahéé awé apuutad nyé, ábē kénzée.

¹¹ A-baányan, nze émbē nēn bán ndii nkale nēn mēé betāngénē mod ayag boŋ Dyób dékob mó nēe mod awé asáá ngāne baá Israel bédúbpē, né cheé ékás boŋ bēhé mē á aweséb? Nzé nkale’ áá nēn mēé betāngénē bad ayag boŋ meékale’ áá kwééd eche Krístaa áwédé á awōg, né nē déeliŋsēé bad bé Israel. ¹² Ndáá nēn mēé ábē bad ábe bēpuutad nyé nló áte, békag á’só, bēke bésēlen yāl e mwēnchóm esyāal.

¹³ A-baányan Dyób dénehēlē nyé áhíde á mehaŋ-tē. Boŋ abé áde nyéesaá á mehaŋ-tē ámpē déebageé nyé kunze ábél kéchéé éche échēn ekob é yāl éhedeé. Boŋ pen, nyémod-téé ábenle waaá á edānge-tē. ¹⁴ Nyébele’ nē áyale nze beládé mbéndé ésyāal, chóm éche éhóbeé édii nēn, “Edāŋ mwānyoŋ ngāne édás echoŋ yāl.” ¹⁵ Boŋ nze nyétimé nyékwaglan, nyéwanne-ε nhóg ne aníníí nēe nyam é mehín, nyétéd pónédé. Nzé nyéetédé pónédé, ne nyéewūú nhóg ne aníníí ne awúú ásyāal.

Edáádāŋ é Dyób ne ekob é yāl

¹⁶ Né-óó, nlébe nyé nēn mēé nyémwe Edáádāŋ é Dyób élyágte nyé. Nē débēl nyéebelēé mekan mē mbéb míme ekob é yāl éhedeé. ¹⁷ Mam míme ekob é yāl édás, méekagkē ne mam míme Edáádāŋ édás. Mam-mē míme Edáádāŋ édás méekagkē ne mam míme ekob é yāl édás. Echēn ngine ébe éwane’. Nē ábele’ nyéehēlēé dyam ábel áde nyédás ábel. ¹⁸ Boŋ pen nze Edáádāŋ é Dyób élyágte nyé, né nyéesaá ásē e mbéndé ámpē.

¹⁹ Mbeltéd mé ekob é yāl méeyágtádtéd. Ndii mbeltéd nēe akáb dé mesón, ábel dé mekan mé mbinde, akáb dé akwalēε. ²⁰ Abele á myób mémpēe, alem, ekoyí, nselag, kónjí, melingá, abun dé e’tál, ngabēn, nkabēn, ²¹ asii á bad, sōgké e mím, epuutéd ne mbeltéd mé mbéb mémpēe nēe nímmēn. Nsimé nyé etúu áte ngāne ménsím-maá bōód nēn mēé, bad ábe bébele’ échē ndin é mekan béekudté nnam mé nkamlen ní Dyób.

²² Boŋ nze Edáádāŋ éche Esáá édé mod áte, chíó ébele boŋ ábélē mam ne edānge, ne menyinge, ne nsan, ne nwesen, ne e’boŋ bé nlem, ne abé á bwám, abé-ε mod awé bad béhele bésum nlem áyāl. ²³ Edáádāŋ chíó-’áá ébele’ boŋ mod ásutdé yāl, achás-ε yāl bwám. Mbéndé éewóó’ε dyam ábelen nēn. ²⁴ Bad ábe bédé ne Yesu Krístaa béesaá ásē e nkamlen ní mam mé ekob é yāl ámpē. Ebelé ebé byánān bébómme échab esíí é mam mé ekob é yāl á awōg, éwédé-ε áhed. ²⁵ Ngāne Edáádāŋ é Dyób ébágé syánē alonjé dékāsílē, démwε échē Edáádāŋ chēn élyágte syánē áyale chóm ké ehéé éche débēléé. ²⁶ Deényēnē yāl ámin, deeliŋsē nhóg ne aníníí, deesíídé-ε nhóg ne aníníí.

6

Kéchéé éche mod áwéné chíó áhúde

¹ A-baányan, nze nyé mod nhóg nyéhúné á mbéb-te, nyé ábe nyédii nyébele’ mekan míme Edáádāŋ é Dyób éhedeé, nyétāngénē nēe nyéwóngénē mó áhúd mó á mbéb-te. Nzé nyéwóngan mó, nyéchēdēn mó yāl. Boŋ pen, nyétéd pónédé ábel nēn nyébēn ámpē nyéehúné’ á mekagsn-tē ábél nímmē mbéb. ² Nyéwóngan nhóg ne aníníí áhíde á ndutul-tē. Nzé nyébele nē, ne nyéhíde’ ngāne mbéndé e Krístaa éhedeé. ³ Kénzée awé awémnténē aá mótómtēnē abé, adoge yāl. Ene ndin e mod eesáá dyamdyam. ⁴ Mod téé átōŋ yāl asimen. Nzé mod ábelé nsón ní bwám, né áwōgēn yāl menyinge. Né éehāgtán-áá yāl ne bad bēmpēe. ⁵ Nhóbe nē áyale mbeltéd nímmē mod téé rínōne’ mēn.

⁶ Kénzée awé býyágteé Eyale é Dyób, atāngénē nēe áhágkē mod awé ayágte’ mó chíóm é bwám ké éhéé éche áwóó, áwōŋgen mó.

⁷ Mod eédōgē yāl. Mod eewémtán-ne aá móhale módog Dyöb. Kéchée éche mod áwéné, chōó áhūdtē. ⁸ Kénzée awē abele mam mé mbéñ níme ekob é yāl éhedeé, ábíi aá níme mam mēñ mēpiinéd mó kwééd. Boñ kénzée awe mós-’ε abele’ mekan mé bwám ngáne Edəádəñ é Dyöb éhedeé, ábíi aá níme mam mébēl mós-kūd alongé áde déemaá’. ⁹ Deekómé bwám abel. Nzé deétdnede ábel bwám, né deékūd nnam á pónde echē etəñgéné. ¹⁰ Né-ós pónde tēé eche etál ébagnédé syáne ábel bwám, débel bwám wée moosyáál, tanje wée bānned bé Krístó.

Elébe ne melenten mé asóg

¹¹ Nyébēñ nyényín mbónj mé e’yale ábē mbénlédé átele nyé enén kálag ne échēm ekáá. ¹² Bad ábe béhede nyé anyáged nén bán bétəñgéné nyé ayag, bébele nē álúmtēñ yāl, ábel boñ békud dīñ á bwám á’sō é’ bad. Bébáa’ bán bad bééhāg bō á meséb nén bán bétúme akal nén bán, kwééd eche Yesu éwédé á awəg chēñpen chōó ekəə boñ mod ákūd e’choóchoñ. ¹³ Ké bad ábe béyágé bēñ bééhídēē mbéndé, boñ béhede bán béyag nyé ábel békume ekáá á tál nén bán nyékwēnténé nén bán béyag nyé. ¹⁴ Dyam áde me pen mékuménné ekáá á tál ádíi kwééd echē awesyáne Səñgwéé, Yesu Krístəə áwédé á awəg áwed nló. Eche kwééd ebélé mam mé nkōñsé méesaá me dyamdyam á díd-te, meewóo-’áa dyam ábelēñ nkōñsé. ¹⁵ Ken béyágé mod, ken béeyagé mod-ε, nē déewóo-’é dyamdyam ábel. Dyam áde áde etógnén ádíi Dyöb átimed mod ekóólé. ¹⁶ Nsəñ ne ngəl e Dyöb ébē ne bad bésyáál ábe béhíde adén ayáge. Ábē bad bōó bédé bad ábe Dyöb ápwédé.

¹⁷ Asóged enén kálag, nlānje nyé nén meé, modmod eétagtán me nímén mekan áyale mebanj méde me á yāl hén níme mélúmtē nén bán mbēñle Yesuε.

¹⁸ A-baányəñ, nsimé níme Səñgú Yesu Krístəə mbē ne nyé moosyáál. Ebē nē.

Kálag eché Paale áténlé Baá Efesus Ndibned ní kálag

Kálag eché Paale áténlé bad bé Efesus ehóbe' tǎngene ntii ní Dyòb, ápeen nímé nhǎgtéd rísyǎál, níme rídé á nkòh̄sé ne níme rídé ámín hóm ahòg. Krístə́ə mós-áa adé nló ámín e nímé nhǎgtéd rísyǎál (1.10). Ehóbe-'é ámpè ngáne Edə́ádə́n eche Esáá élúmtéé aá dyam áde Dyòb bédíí ne Yesu Krístə́ə.

A mbooted, enén kálag ehóbe' tǎngene abé áde bad bé Dyòb bétǎngéné abé nēngáne mod nhóg. Ngáne Dyòb ápwédé abé bad, álagsén bós, ahúd-te bós á mbé́b-te, mbwiined ne awe Mwán Yesu Krístə́ə. Ehóbe-'é ámpè ngáne Edə́ádə́n eche Esáá élúmtéé aá dyam áde Dyòb áhóbe aá mósòbèl, dèbenléd. Asóged, Paale alébé bad bé Dyòb bé Efesus ngáne abé ádáb átǎngéné abé nēngáne bad ábe bédé mod nhóg á ðín á Krísto. Paale abēnlédé ngan hiin álúmed ngáne bad bé Dyòb bétǎngéné abe abé áde bédíí mod nhóg ne Krístə́ə.

Nkabtéð ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Krístə́ə ne mwembé ní bad bé Krísto 1.3-3.21

Aloṅgé dək̄s̄lè ábè ne Krístə́ə 4.1-6.20

Nsógten 6.21-24

Paale alómme' bad melentən

¹ Mè Paale, mbapεε a nlómag awè Yesu Krístə́ə ngáne Dyòb áhédé'áá, mε-εé ntenle nyé enén kálag. Ntenle nyé bad bé Dyòb ábe nyédé á dyad dé Efesus. Nyédé mod nhóg ne Yesu Krístə́ə nyéhíde-'é mós ne nlém nhóg. ² Nsimé ne nsaṅ ní Dyòb Titéε awêð ne níme Sǎngú Yesu Krístə́ə núbè ne nyé.

Nnam níme bad ábe bédé nhóg ne Krístə́ə békudé

³ Débe Dyòb mekenag. Mós adé Dyòb áde awed Sǎngwéé, Yesu Krístə́ə, abé-'é mós Sáá. Dyòb dós ánámte syánè abe áde ábagé syánè bwém é'syǎál ábe é'bidé áwè nkamlen ní mín. Abelé nén abé áde dédíí mod nhóg ne Krístə́ə. ⁴ Byánán Dyòb déhǎg nkòh̄sé, ampwéd syánè ábè abé bad, abel áde ámbenlé boṅ desǎṅ, deewóó-'é atón dé mbé́b ké ahóg áwe é'só. Adə́n áde Dyòb ádás syánè, ⁵ dèmbèl antií se' bósó aá débè ábe bán mbwiined ne nsón níme Yesu Krístə́ə ámbelée syánè. Dyòb dèmbel nén áyǎle nén dós antfi' é aá mósòbèl ngáne ébòṅnédè mós. ⁶ Abelé aá débè ábe bán ábel boṅ dək̄ene mós áyǎle mekan mé bwám níme ábélé. Abagé syánè eché ndale e nsimé ngēn. Dekudé nímé nsimé abé áde dédíí mod nhóg ne awe Mwán awé ádás bwámbwam. ⁷ Abé áde dédíí mod nhóg ne Krístə́ə ne asyog áde ásyógé nímé mekií awesyánè nló, dós ákás boṅ ákósé syánè alagsen áde álagsen syánè mbé́b. Abelé áde Dyòb ábélé nén álúmté syánè bán nímé nsimé rídé kase e nsimé. ⁸ Abagé-'é syánè mós nyaa eché elóné mbon, ábúd-te syánè debyéé abe, ábél-le desóṅten mekan mésyǎál. ⁹ Abelé mekan mésyǎál ngáne áhédé'áá aá mósòbèl. Abelé syánè debíí mekan níme kásə́n ne bósò modmod éesóṅténéé. Mmén mekan médií mekan níme ámbenlé mbwiined ne Krístə́ə. ¹⁰ Dyòb áttíídé aá mósòbèl nímén mekan mésyǎál á pónké eché etǎngéné. Ene pónké álad bwém é'syǎál ábe é'dé á nkoṅ ní mín ne rísé, bēbè ásé e Yesu Krístə́ə mós awé adé nēngáne nló. ¹¹ Dyòb ápwédé sé ábè abé bad abel áde ábélé boṅ debé mod nhóg ne Krístə́ə. Ambel nén áyǎle ammad atii se' bósó. Abele mam mésyǎál mébenlad ngáne áttíídé. ¹² Ambel nén ábel sé ábe sébédé bad bé é'só ásum nlém wéε Yesu Krístə́ə séwále abé áde dək̄əṅ boṅ bad bémpee békən mós áyǎl e eché ngume eché echabé ámín. ¹³ Nyémpè nyenwóg nkalaj ní mbále. Mmè nkalaj ní mbále rídií nkalaj ní bwám níme nípínédé nyé é'sóosoj. Nyéndúbé Krístə́ə, nyébé-'é mod nhóg ne mós. Nén dèmbèl Dyòb dèmbè nyé Edə́ádə́n eche Esáá eche ánhòpè aá mósòbè abé bad. Eché Edə́ádə́n édií nēngáne e'chem ábe é'lúmté bán nyédíí bad bé Dyòb. ¹⁴ Eché Edə́ádə́n chós élúmté syánè nén bán deékud bwém ábe Dyòb áhóbe aá mósòbè syánè. Deékud ábén bwém á pónké eche Dyòb déhúdté syánè ábe dedé ábe bad á mehaṅ-tè. Nén dèbèl bad békéné Dyòb áyǎle eché ngume echabé ámín.

Mekáne níme Paale

¹⁵ Nwógé bán nyéðubpé Sǎngú Yesuε, nwógé-'é bán nyéðə́ bad bé Dyòb bésyǎál. Né-ós, ¹⁶ nsǎgnan Dyòb pónké téé áyǎl echén, nzé nkánnad nyé. ¹⁷ Nkáñne-'é meé, Dyòb áde echəd Sǎṅ, Yesu Krístə́ə, Titéε a ehúmé ábe nyé Edə́ádə́n é debyéé ne é nsóṅten mé mekan mé e'koṅnéð ábel boṅ nyébíí mós bwám. ¹⁸ Nkáñne-'é ámpè nén Dyòb ákéled nyé nlém á abum, ábel nén nyébíí bwém é' bwám ábe nyésummé nlém áyǎl, áyǎle ápwédé nyé. Nkáñne-'é nén

mée nyésòŋten ngáne nnam níme áhóbé áá mósòbè ábè bad nípédé achab ámín. ¹⁹ Nkànnad-
te nyèmpè nén mée nyébii eche ngíne. Ene ngíne etómé hwèm é'syāā, ch́-áá ewòŋgan
syānē ábe dedúbpé ḿ. Mḿn melemlem mé ngíne eche echabé ámín, ²⁰ ch́ó ámbenlédíté
áde ámpuúdté Yesue, ábel-le ádyēē ḿ á ekáá émbáá áwē nkamlen ḿ ḿn. ²¹ Ahed-táá
Křístāē ákamlanné ngumē ne benkamlené bésyāā. Ade dín-ne áde ngíne tómaa ḿn mé
benkamlené bésyāā, ábe bédé b́ob ne ábe b́bē á pónde eché ehúé'. ²² Dyòb ábágé Křístāē
nkamlen ámín é ch́m ésyāā, ábelé-'e ḿ awé akamlan ch́m ésyāā, ábē nló, mé elad é bad
ábe bédúbpé. ²³ Eché elad é bad ábe bédúbpé bédii néē yāl eché Křístāē. Eché elad é bad
éłgte Křístāē mbom, Křístāē ḿ-'áá alógte ch́m ésyāā eche édé kéhéé mbom.

2

Dedé á alongé abé áde dedíi mod nhóg ne Křístāē

¹ Ngen e 'só, nyémbé nēngáne bad ábe b́wédé áyāle nyéébele'áá mekan níme Dyòb
áhóbé'áá áá nyébel, nyébeláá-'e mbéb. ² Ene pónde nyéhídé'áá mbéltédé mé mbéb ḿ bad
bé nkòŋsé. Nyéwógné'áá nkamlené awé akamlan é'dáádāŋ bé mbéb ábe é'dé á peme-
tē. Káóŋne chii eché edáádāŋ édii élyágte' bad ábe b́ebéle' ngáne Dyòb áhédé. ³ Syānē
moosyāā debédé néē b́, dékòdté esíí é mekan mé ekob é yāl. Debéle'áá ngáne mekan mé
mbéb mé ekob é yāl méhédé'áá áá débél, déhídé-'e mekan níme mewémten melāŋgé'áá
syānē áá débél. Mḿn mbéb níme débélé'áá mēmbēl Dyòb déntāŋŋēn syānē ámpé akóŋsen
melemlem ngáne ántāŋŋēnné moosyāā akóŋsen. ⁴ Bon ngáne Dyòb átomténé ngól abé ádāŋ-
'e syānē bwāmbwam, ⁵ ábelé syānē dedé á alongé abé áde dedíi ne Křístāē, kénéē édii bán
dembé néē bad ábe b́wédé áyāle deébele'áá mekan níme Dyòb dénhóbpe áá débél. Nsimé
ní Dyòb ḿó nkáás bon nyékúd e'sooson. ⁶ Abé áde dedíi-'áá ne Křístāē, Dyòb ápuúdté syānē
ne ḿ, adidé-'e syānē h́m ahóg ne Křístāē á nkoŋ ḿmín. ⁷ Ambel nén álúmed syānē ábē
e'bon bé nlem mbwiined ne Yesue Křístāē ábel bon á pónde eché ehúé', bad bényín ngáne
níme nsimé nípédé nh́on abé nítom-me ch́m ésyāā. ⁸ Nsimé ní Dyòb ḿó nkáás bon nyékúd
e'sooson. Adúbe áde nyédúbpe Křístāē d́ó ákáás bon nyékúd abé e'sooson. Saké mekan níme
nyébéle mékáás bon nyékúd e'sooson. E'sooson ábe nyékúdé é'dii nde e Dyòb. ⁹ Saké mekan
ḿé bwām níme nyébéle mékáás bon nyékúd e'sooson. Né-óó, nzom ké póg eésáá eche mod
átāŋŋéné ekáá akum átāl. ¹⁰ Syānē dedíi ekáá é nsón é Dyòb. Abé áde dedíi mod nhóg ne
Yesu Křístāē, ábágé syānē alongé ábel bon débele mekan mé bwām. Nén d́ó Dyòb déntíí'
se' b́óó áá déwòŋ ene nyaa e abé á alongé.

Abé nhóg ne Křístāē

¹¹ Nyé ábe nyéēsē bad bé Israel nyéēchatán ngáne nyémbēē b́óó. Bad bé Israel ábe
béchágé yāl bán, “bad ábe b́yágé,” béchage nyé bán, “bad ábe b́eyagēé.” Bon ḿmín
meyagag mé ekob é yāl médíi ch́m éche moonyon ábenléé mekáá. ¹² Nyéēchatán bán ene
pónde nyénkēmbíí' Křístāē. Nyénkēmbáá nlatén ne echon é bad bé Israel, bad ábe Dyòb
áp̀wédé. Nyénkēnwóŋgé dyam ábel ne melē níme Dyòb démmwēē níme nílúmtē' ch́m éche
Dyòb dénhóbpe áá ḿóó. Abé áde nyémbēē á nkòŋsé'te, nyénkēnwóŋgé e'lyág bé nlem
h́mh́m, nyénkēmbíí-'áá Dyòb. ¹³ B́óó nyénchabnéd Dyòb á yāl. Bon b́ob abé áde nyédíi
nhóg ne Yesu Křístāē, apééné nyé benben ne Dyòb asyog áde ásyógé nímē mekií awen nló.
¹⁴ Křístāē mwēn ḿó apíinédé syānē nsan. Ábelé bad bé Israel ne bad ábe b́eesē bad bé
Israel bédé mod nhóg. Kwééd eche áwédé ehúde ekoyi éche ébédé áfnté echád. Eché ekoyi
ébédeé néē ekāŋned éche énkab syānē áte. ¹⁵ Ábelé mbéndé é bad bé Israel énkēnwóŋgé
ngíne ámpé. Ambel nén ábel bon álad bad bé Israel ne bad ábe b́eesē bad bé Israel b́bē
néē mod ekááslé nhóg awé b́óóbóó b́bē mod nhóg ne ḿó mwēn Křístāē. Né-óó, ábel áde ábelé
nén apééné nsan áfnté e bad bé Israel ne bad ábe b́eesē bad bé Israel. ¹⁶ Awé áde áwédé
á awó, ábelé syānē dedé mod nhóg ne Dyòb, áfnté-'e syānē áse ne Dyòb. Né-óó, amadé
ekoyi éche ébédé áfnté e' syānē. ¹⁷ Křístāē ámpé ákanlé nyé ábe nyéēsē bad bé Israel, nyé
ábe nyénchabnéd Dyòb á yāl nkanl ḿé nsan, ankalé-'e bad bé Israel, b́ó ábe b́embē Dyòb
benben. ¹⁸ Mekan níme Křístāē ábelé, mébéle syānē moosyāā dekudé nzii ápe á'só wéé Títē.
Melemlem mé Edáádāŋ ehóg ch́óó ewòŋgan syānē ábel né. ¹⁹ Né-óó, nyé bad ábe b́eesē bad
bé Israel nyéesaá beken ámpé nyéesaá-'áá bad ábe b́ebídé etún. Bon pen nyáábe bad bé
Dyòb nyédíi bad ábe b́ebídé h́m ahóg. Nyé moosyāā nyédíi néē bad ábe bédé á túmbé e
Dyòb. ²⁰ Nyédíi néē bwēm ábe b́elóŋnéé ndáb. Bembapēé b́é nlómag ne bekal bé é'dáádāŋ
b́óó bédé nsāaned ní ndáb. Yesu Křístāē mwēn-naá adé akon dé nchóméé. ²¹ Ḿó akáás bon ene
ndáb etyēem, ékwogé', épē-'e ndáb eche Esáá eche Sāŋgwéé. ²² Abé áde nyédíi mod nhóg ne
Křístāē, aladé nyé ne bad bé Křísto b́émpēe. Abé áde nyédíi-'áá b́ob nyédíi néē ndáb eché
Dyòb ádyēé' é áte. Dyòb áde áde nēŋgáne Edáádāŋ.

3

*Paale akänlé bad ábe
béesé bad bé Israel nkalaj m' bwám*

¹ Enén nzom chós ekás bonj ríkánád nyé. Abéle áde míbenléé Yesu Krístæ ne akale áde ríkanléé nyé dós ákás bonj mbé mod a mbwög. ² Ndúbpé meé nyéwógé bán Dyöb ápwédé me ákale nyé nkalaj m' bwám tângene míme nsimé. ³ Dyöb ábágé me nsònten mé mekan mé e'kònjéd míme míbélé mbíi mekan míme kááñne bəəb modmod éesòntenée. Mmaá nyé nguse é 'yale atele tângene nén. ⁴ Nzé nyéláá mam míme rítélé, nyééçhèm mímèm nsònten áyál e mekan míme kááñne bəəb modmod éesònténée tângene Krístæ. ⁵ Bəəd, Dyöb dénkénlúmédte baányonj nímén mekan míme kááñne bəəb modmod éesònténée. Bonj bəəb abənlédé éçhè Edəádəñ álúmed bekal bé'dəədəñ ne bembapere bé nlómag ábe bédé ábele Dyöb, mímen mekan. ⁶ Mmén mekan míme moonyonj enkəmbíí' é médíi nén: Bad ábe béesé bad bé Israel, bəmpé békúdé nnam míme Dyöb áhóbé aá mósəbē melemlem nēñgáne bad bé Israel békúdé. Bad bé Israel ne bad ábe béesé bad bé Israel bédé mod nhóg. Dyam-me áde Dyöb áhóbé aá mósəbelé bad bé Israel, bad ábe béesé bad bé Israel bəmpé bétombwén dós áyale bédé mod nhóg ne Yesu Krístæ. Nkalaj m' bwám mós ríkás bonj nímén mekan mésyāl mébénléd. ⁷ Mmén nkalaj m' bwám mós ríkaleé. Dyöb abénlédé míme nsimé, abagé me mímén nsón. Mbéle mós á nwòngən mé eche ngine. ⁸ Kénée méetəgnéé etógnén abé áfínté e bad bé Dyöb, Dyöb démbé me nímén nsimé, ákale bad ábe béesé bad bé Israel tângene nnam míme Krístæ ábágé. Moonyonj ééhélē-se abíi ngáne nímén nnam rídí. ⁹ Dyöb démbél mentánléd bad bəsyāl nyaa eché ápidé míme ntíi mé mekan á asóg míme kááñne bəəb modmod éesònténée. Dyöb áde áhágé chóm ésyāl, dénkénlúmédte modmod mímén ntíi bəəd. ¹⁰ Dyöb démbél nē, ábel nén benkamlene ne ngume eché édé á nkoñ nímín, bényín ngáne ápedé debyéé awóg áyál e chóm ésyāl éche ábélé bəəb, mbwiined ne elad é bad bé Dyöb. ¹¹ Se' bəəd, byánán Dyöb déhəg nkòñsə, ammad atíi aá mímén mekan mós móbénléd. Bəəb-pe, abelé mímén mekan mébénléd mbwiined ne mam míme Yesu Krístæ, echəd Səñ ábélé. ¹² Adúbe áde dédúbpé Krístæ debé-'é mod nhóg ne mós, dós ádíbnédé syánē nzii ápé benben ne Dyöb ne e'sum bé nlem é'syāl ésebán debáa' dyamdyam. ¹³ Né-ə, ncháa' nyé nén meé nyéétimné mbid áyale metake míme ríkudéé áyál echén, médíi míme mپیnad nyé bwám.

Paale akännédé bad bé Efesus

¹⁴ Enén nzom chós ekás bonj mbwögə' meböbónj á'só wéé Titéé ákännédé nyé. ¹⁵ Mós adé Titéé a metúmbé mésyāl, áwə dós mún mé metúmbé mé nkoñ rísé ne mé nkoñ m' mún mébidé. ¹⁶ Ngáne míme nhon míme ákóñnédeé nyé ríchábé ámín, nkánne nén meé éçhè Edəádəñ ébe nyé ngine ábel bonj nlem ríwúu nyé á abum. ¹⁷ Nkánne-'é ámpé ábel nén adúbe áde nyédúbpé Krístæ ábel ásumen nyé á nlem-té. Nkánne-'é meé nyédəñ Dyöb, nyédəñ-'é nhóg ne aníní. Nzé nyébele nē, né nyéebē nēñgáne alín á bwel áde míme nkanj ríkíí asé bwám, nyébé-'é nēé ndáb éche esúmnédé asé bwám. ¹⁸ Nkánne' nén meé nyé ne bad bé Dyöb bəsyāl nyébií bán Krístæ adəş syánē bwám bwám, éçhè edəñge éewóo-'ad asóg. ¹⁹ Nkánne' ámpé nén meé kénée édíi bán modmod ééhélē-se ákoñ abíi ngáne Krístæ ápedé nyé adəñ, Dyöb ábel nyésònten. Nkánne' nē ábel bonj abé áden ábē nēé áde Dyöb.

²⁰ Dyöb áwóó ngine ábel mekan míme méchábé ámín bwám bwám tómaa mekan míme déhédné mós. Abéle mekan tómaa ké ngáne déhele dewémten bán ábél. Eche ngine eche edé-'é syánē áte chós ábenladte ábel mímén mekan. ²¹ Mekenag mébē ne mós áyale ndale é mekan éche ábélé, éche ényínnédé áfínté e elad é bad bé Dyöb, ényínnéd-te áyál e mekan míme Krístæ ábélé. Mekenag mébē ne mós pónde ésyāl, á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.

4

*Bad ábe bédúbpé Krístæ
bédé mod nhóg ne mós*

¹ Né-ə, me nēngáne mod a mbwög áyale nsón míme míbenléé Səñgwéé, ncháa' nén meé, abé áden ábē abé á bwám ngáne Dyöb áhedéé, apwed áde ápwédé nyé. ² Kéchéé éche nyébeleé nyésuded yál, nyébé bad ábe bəpwídtédé, nyéwesən-ne nhóg ne aníní. Nyélúmed edəñge awesən áde nyéwesanné nhóg ne aníní. ³ Edəádəñ éche Esáá ébélé nyédé mod nhóg. Né-ə, nyéwan áte ábē nsəñ ne nhóg ne aníní, ábel nén nyédíi nyébé mod nhóg. ⁴ Syánē baasyāl dedíi yál póg, melemlem mé Edəádəñ ehəg chós syánē dékúde. E'lyəg bé nlem é'hóg bó-'ad déwóó áyál e melemlem mé nnam míme Dyöb dénhəbpé aá mósəbē syánē áde ámpwedte syánē. ⁵ Səñgwéé nhóg mós syánē baasyāl déwóó'. Adúbe ahóg dós syáa baasyāl déwóó dékúde-me melemlem mé edusen. ⁶ Dyöb ahóg dós syánē baasyāl débénléé, mós-'ad adé Titéé awe syánē moosyāl. Mós akamlan syánē baasyāl. Abéle' syánē moosyál debéle kéchéé éche áhedéé aá débél, adé-'é syánē moosyál áte ne éçhè Edəádəñ.

⁷ Syánē mod té dekadé nsimé á nhəgtéd nıme Krıstəə ábágé. Boŋ nımé nsimé meesáá nyaa póg. ⁸ Nē dōo ákásá boŋ étenléd á kálag e Dyób nén bán, “Ankē á hóm áde áchábé ámın.

Ade akagké, ankéén ábē bad bé ekóyí ábe ántómme áte, ábē-’e ábē bad echē nde.”

⁹ Ngáne étenlédé nén bán, “Ankē á hóm áde áchábé ámın.” Chán nē ádíí? Nē alúmte nén bán ansébé ape a hóm áde áde se ásé, nēdē á nkòŋsə wén. ¹⁰ Mó awē ampē a nkòŋsə mó adé melemlem me mod awē ankē á hóm áde áchábé ámın tómaa mebwóg mésyāal. Ankē ámın ábel chóm ésyāal elón mbom. ¹¹ Mó mwén mó abagé bad nde. Abelé donje á bad ábē bambapee bé nlomag, donje ábē bekal bé’daádəŋ, ábəl donje ákal nkalan ní bwám, ábəl donje ábē helyáged bé bad ábe bédúbpé, ábəl-le donje ábē bemeléede áyáged bad ábe bédúbpé. ¹² Ambē ábē bad échén nde áboŋsen bad bé Dyób ábele mó. Ambəl nē ábel boŋ bad ábe bédúbpé bó ábe bédé nēngáne yál eche Krıstəə béwútu áte. ¹³ Nén débē káŋŋe á pónde eche syánē débē mod nhóg, adúbe áde dédúbē Mwán a Dyób, debíí-’e mó. Nzé dedé nē, nē débəl dēélón mbon, debé nēngáne Krıstəə awē alóné mbon. ¹⁴ Né déebáá nēngáne bəndem ámpē. Nén débəl bad bé akwáb ábe bəyágte’ áyáge dé metóm, béehenlé syánē adog, béehēlaa ábel se dedúbé mekan nıme meétəngene. Déebáá nēngáne bəle ábe epub é ngine éhueneé ped e mendíb póg étimné’ eníní. ¹⁵ Déebáá nē, boŋ pen dékale mbále délúmte-’e edənge ne nhóg ne aníní. Débele nē ábel boŋ dékwog á menzii mésyāal débē nēngáne Yesu Krıstəə awē adé nló. ¹⁶ Krıstəə aladé ábē bad hóm ahóg, ngáne meboŋ mé yál meladé yál e moonyoŋ. Nzé ped e yál téé ebele nıme nsón ngáne étəngéné ábel, ne yál esyāal ékwogé’, ewútu-’e áte. Nē dōo édíí káŋŋe á elad é bad bé Dyób, nzé mod-té adaá mwányan.

Alongé dékəalé á mod a Krısto

¹⁷ Né-óó, nkoo’ nyé aláa á dın á Səngú nén meé ábē ádēn déebāg nēngáne ábē áde bad ábe béebíí Dyób. Mekan nıme békamtanné médii mekan nıme meesé dyam dé abelen, méehelé-’e se méwóngén bō. ¹⁸ Ayále nımab mewəmtən méde mewəmtən mé mbéb, béhídē nyaa e Dyób. Béewoo’é alongé áde Dyób abagé ayále béwútu nló áte béebíí-’aa nyaa e Dyób. ¹⁹ Nzé béhélé dyam dé mbéb, akwágké déekóbéé bō. Bébagé yál ábel mekan nıme échāb ekob é yál ehedeé. Béwóo nlem áte pónde ésyāal ábel mekan mé mbinde. ²⁰ Boŋ nyé, áde bən’yágedtē nyé təngene Krıstəə, saké ene ndın e abé bənllā-’e nyé bán nyétəngéné awón. ²¹ Ndúbpé nén meé nyénwóg mam mé mbále təngene Yesu. Ábē áde nyémbē-’e mod nhóg ne mó bənllā nyé mam ayál echē. ²² Bən’yáged nyé bán nyéte de abé dé nchun áde nyénsébē awón. Ene pónde ádēn alongé démbéb ayále nyénwón nlem dásō ábel mekan mé mbéb. Mmə nlem nıme nyéwóó-’á-’e ábel mekan mé mbéb nípánté’áá nyé nzii. ²³ Bən’yáged nyé nén bán nyémwe Dyób áhəŋlen nyé nlem á abum ábel boŋ nyéwón mewəmtən mékəalé. ²⁴ Dyób ábágé nyé abé dékəalé áde áde nēngáne áde abé. Né-óó, ábē ádēn ábē nēngáne áde abé dékəalé. Adén abé dékəalé ádíí abé dékəalé á mbále ngáne Dyób áhedeé ásəŋ-’e.

²⁵ Né-óó, modmod eekalé metóm ámpē. Syánē mod-té ákanle mwányan mbále, ayále syánē moosyāal dedii née bad ábe beládné boŋ bébəl yál póg. ²⁶ Nzé nyélii, nyéemwāg-se melingá mébēléd nyé mbéb. Nyéemwāg-se nımən melingá metóm epun é dın. ²⁷ Nyéebāgē Satane yál ádog nyé. ²⁸ Bad ábe béchíbe’ bésóg achíb. Boŋ pen bébenlad nımab mekáá ábel nsón ne nlem nhóg ábel boŋ békud chóm, béwóngen-ne betóótókē bé bad. ²⁹ Eyale é ebéhtéd ké ehóg éebidé modmod á nsəl. Boŋ pen nyébenlad e’yale é’ bwám ábe béwóngen bad áwútu áte á adúbe tē. Nyébenlad e’yale á pónde eche ehədnad, ábel é’wóngen bad ábe béwóglan nyé. ³⁰ Nyéebēle mam nıme méwógéd Edəádəŋ eche Esáá ndutul. Edəádəŋ nyé ne akode Esáá chōo éde nēngáne e’chem ábe Dyób áhédé nyé ásin pónde eche akódéé nyé ne akode ásyāal. ³¹ Nyéhúd mewəmtən mé mbéb mésyāal á nlem-té, nyéehene-’e ekan é ngine ne melingá. Nyéésnlé’, nyéesyáá-’e bad ahób áde nyéhóbéé bó mekan á yál. Nyéelúmté’ e’béb bé nlem wé modmod. ³² Nyélúmed e’boŋ bé nlem wéé nhóg ne aníní, nyéwón-ge nlem ní ngəl. Nyélagsan nhóg ne aníní melemlem ngáne Dyób alágséné nyé ayále Krıstəə.

5

Abé áde bad bé Krısto bétəngéné awón

¹ Nyéwále abé áde áde nēngáne abé á Dyób, ayále nyéđii ábe bán ábe ádáá bwámwam. ² Nyéđəŋ bad bəmpēe, melemlem ngáne Krıstəə ádáá nyé boŋ awé-’e á nló nıme syánē. Ambē yál wéé Dyób née mende ne nde echē enwógéd Dyób menyingé bwámwam. ³ Ngáne édíí bán nyéđii bad bé Dyób, éeboó’é bán nyékábe’ mesón, ké’ε nyébele mekan mé mbinde ké’ε nyébé ngóod. Echén ndın é mekan éeboó’é ké awógned ántinté echén. ⁴ Eeboó’é bán nyéhóbe’ mbinde ne e’nyógléd bé mehób, ké’ε nyébele’ e’kúku bé ngwel. Boŋ pen nyéságnan Dyób. ⁵ Nyébíí nén bán kénzéé awé akábe mesón ké’ε awé ábele mbinde é mekan ké’ε awé adé

ngoód, éesónlé á nkamlen níme Krístæ ne níme Dyöb, éekud-taá bwëm é' bwâm ábe Dyöb áhábé áá mósóþé. Mod awë adé ngoód adii nëe mod awë abenle' myöb mémpee.

⁶ Nyéemwäg-se mod ádogēn nyé e'yókéél é' mehób. Dyöb dékōgsēn bad ábe béebelé' ngáne áhedeé bonj bébelé éché nđin é e'bébtéd é' mekan. ⁷ Né-óó, nyéelatán ne bad ábe bébele' éché nđin é e'bébtéd é' mekan. ⁸ Ngen e'só nyémbé á ehintēn-tē, bonj bōab abé áde nyéđii ne Sāngwéé ábelé nyéde á e'nyinen bé ekide tē. Né-óó, abé áđēn ábē ngáne abé á bad ábe bédé á e'nyinen bé ekide. ⁹ Nhóbe nēn áyāle bad ábe bédé á e'nyinen bé ekide tē bébele mekan mé bwām, bébelé mekan níme métāngēné ne mekan níme méde mbále. ¹⁰ Né-óó, nyéwanen ábii mekan níme méwōgte Sāngwéé bwām. ¹¹ Nyéewóó dyam ábel ne mbeltéd níme méebo mod bad ábe bédé á ehintēn tē bébeléé. Bonj pen nyélumed bad nēn bán éché nđin é mbeltéd éeboó'z. ¹² Edé e'són átúb éché nđin é mekan đin éche bad bémpēe bébeléé á messm-tē. ¹³ Nzé mod abítde éché nđin é mekan áwed bad bényin ngáne mēn mékóó abé. ¹⁴ E'nyinen bé ekide bōó é'koo mekan mé mbē abided áwed. Né đōó ákās bonj éhōbnéd nēn bán,

“Wē awë eküne' kábnéd,

puú, weebág nëe mod awë awéde.

E'nyinen bé ekide ábe Krístæ-'e é'pen wē á yāl.”

¹⁵ Né-óó, nyétéd pōndé ne nyaa e abé éché nyéwoo'é. Adēn abé déebāg nēngáne abé áde e'yókéél é' bad bonj ábē nēngáne abé áde bad ábe béwóó debyéé. ¹⁶ Pōndé ké ehéé eche etāl ébāgnédé nyé ábel bwām, nyébel. Ayāle mbēb ítómé áte enēn pōndé. ¹⁷ Né-óó, nyéebāg nēngáne bad ábe bédé eyókéél. Bonj pen nyésōntēn chōm éche Sāngwéé áhedeé áá nyébel, nyébel-le chō. ¹⁸ Nyéemwäg mīm se mékōbē nyé áyāle nēn nē áwōgte mod e'són. Bonj pen Edásādān éche Esáá cháchá ébē nyé áte. ¹⁹ Nyékōnne' nhōg ne anínií ngāse é Dyöb áwéd nhōg ne anínií nlém á abum. Nyékōne' ngāse éche ébídé á kálag e Dyöb, nyékōne' ngāse éche ékene Dyöb ne Krístæ, nyékōne-'e nkōngé ké ríhéé níme ríhuú ne Edásādān Eche Esáá, áken Dyöb. ²⁰ Nyésāgnan Dyöb, Tité awéd pōndé ésyāal áyāl e kéchéé éche ébenlad. Nyésāgnan mós á đin áde echen Sān Yesu Krístæ.

Paale alébe' baachóm ne ábāb bebaád

²¹ Mod téé ábele ngáne waáb áhedeé áyāle edúbé éche nyébageé Krístæ. ²² Mmwaád-téé áwōgne nchóm melemlen ngáne áwōgnéé Sāngwéé. ²³ Mwēnchóm té awóó nkamlen ámin e mmwaád, melemlen ngáne Krístæ awóó nkamlen ámin e elad é bad bé Dyöb. Chó-'áá éde nēngáne eche yāl mō-'áá abage chō e'soóson. ²⁴ Né-óó, mmwaád-téé atāngēné áwōgné nchóm áyāl e mam mésyāal, melemlen ngáne elad é bad bé Dyöb éwōgnéé Krístæ. ²⁵ Nyé baachóm ábe béwóó bebaád, mod téé ádān mwaád, melemlen ngáne Krístæ ádás elad é bad bé Dyöb bonj ábe-'e áde alongé áwé áwab nló. ²⁶ Anwé á nló nímāb ábel bonj básān. Ambēnléd mendīb ne éché eyāle ásáad bō. ²⁷ Ambēl nēn ábel bonj elad é bad ébonj áwe e'só. Áhedé-'áá áá mōpēen éché elad é bad áwē, ésebān atón á mbinde ké ehōg, ké'e abān, ké'e dyam dé mbēb ábāg bō áyāl. Bonj pen básān, béewōo-'e dyam dé mbēb ké ahōg áde mod áhele ahōb bō áyāl. ²⁸ Melemlen nē đōó baachóm bétāngēné ábāb bebaád adān ngáne bédás échab yāl. Mwēnchóm kéhéé awé adás mwaád, adás eche yāl. ²⁹ Modmod eékōó' é yāl, bonj ábelé átōgné chō ánoné-'e chō bwām. Melemlen nē đōó Krístæ ábeleé elad é bad bé Dyöb. ³⁰ Syāné dedé bad ábe bébelé eche yāl. ³¹ Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bán, “Enēn nzōm chō ekēás bonj mwēnchóm átedé sáá ne nyan, abé ne mwaád, bonj búmō bad bébe bēfīm mod nhōg.” ³² Adēn dyam áđii ndāle e dyam eche modmod ééhēlē-se asōntēn. Bonj ndúbpé méé mīmēn mekan méhóbe tāngēne Krístæ ne elad é bad bé Dyöb. ³³ Né-óó, mwēnchóm téé awé awóó mmwaád, adān mwaád ngáne ádás eche yāl. Mmwaád a nchóm téé-'e atāngēné nchóm edúbé ábe.

6

Paale alébe' bānbān ne ábāb besáá ne benyāá

¹ Nyé bānbān, nyéwōgne' áben besáá ne benyāá ngáne bad ábe bédé ne Sāngwéé bétāngēné ábel. ² Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bán, “Nyéwōgne' áben besáá ne benyāá.” Áfinté e mbéndé éche Dyöb ábāgē, enēn mbéndé chō ebédé mbéndé e'só eche Dyöb dénhōbēnné dyam. ³ Dyam áde ánhōbpé áđii nēn bán, “Nzé nyéwōgne' áben besáá ne benyāá, né mekan mébēēn nyé bwām, né alongé áđēn-ne déchāb áte.”

⁴ Besáá bé bān-ne, nyéelinsé áben bán. Bonj pen nyénōne bō, nyélebe bō, nyéyāgte-'e bō nyaa eche Sāngwéé áhedeé.

Paale alébe betān ne bewōnj bé betān

⁵ Nyé betān nyéwōgne' áben bewōnj. Nyébage bō edúbé nyéwōgne-'e bō ne nlém nhōg, melemlen ngáne nyéwōgnéé Krístæ. ⁶ Nyéēbenlé bō dās á pōndé éché bényinēé nyé ábel

békémed nyé. Boŋ nyé, nêŋgáne betāŋ ábe Krístəə, abele áde nyébenléé Dyöb ábíđ nyé á nlem-tê. ⁷ Nsón ké ríhéé míme nyébeleé, nyébel mó ne kán esyāál. Nyébele mó byánán Dyöb dóo nyébenléé saké baányon. ⁸ Nyébíi nén bán mod téé ákud nsábe áyāle nsón ní bwám ké ríhéé míme ábélé. Abé ké ntāŋ ké é kunze.

⁹ Nyé bad-te ábe nyéwóó betāŋ ásē echēn, nyéchāə áben betāŋ bwám. Nyéekímmé bó bán bétāg. Nyébíi nén bán nyáábəə moosyāál nyédé ásē e Sāŋgwéé, nhóg awé adé ámín, eékwōgnād-taá modmod.

Ngáne bad ábe bédúbpé

bétāŋgéné Satane atāŋgen

¹⁰ Asóged, nlanŋe nyé nén meé; Nyébê nyébê ne Sāŋgwéé ábel boŋ eche ngíne eche ewúú áte éwéd nyé nlem á abum. ¹¹ Nyétéd bwēm é' nzum é'syāál ábe Dyöb ábágé nyé ábel boŋ nyéhel akwáb áde Satane atóm áte. ¹² Nzum eché déwaneé eesáá nzum eche déwaneé ne baányon. Boŋ ngume, ngíne, ábāb benkamlene ábe békamlan nkōŋsé mé ehintén ne ngíne é ebébtéd éche edé ámín, bōo déwaneé nzum. ¹³ Né-óó, nyétéd bwēm é' nzum é'syāál ábe Dyöb ábágé nyé ábel boŋ pónde é ebébtéd epedé, nyéhel bó atyéemen. Nyééwān nzum nyépíd á asóg nyélyəg nyésūmēn ngáne nyémbē.

¹⁴ Né-óó, nyéboŋsen nyékale mbále pónde ésyāál. Nzé nyébelé nê, ébē nêŋgáne mod awé awáá ngóó á nkog awé abōŋséné ábel dyam. Nyébele mam míme métāŋgéné, áyāle ábel mekan míme métāŋgéné ádíi nêŋgáne mod awé ahédé mbóte eche bébénlé e'kii ákútēn yāl á pónde e nzum. ¹⁵ Nyébê nyékale' nkalan ní bwám. Mós nípeene' nsaŋ, Nzé nyébelé nê, né ébē byánán nyéhédé metámbe á mekuu, mébēl nyésūmēn bwám. ¹⁶ Amín e nímén mésyāál, nyébê nyédúbpé Yesu Krístəə. Adúbe ádēn débē nêŋgáne ekāŋgé éche ékəə nyé ábel boŋ mekon mé muú míme Satane álōmmeé nyé méebelé nyé dyamdyam. ¹⁷ Nzé nyékag awan nyébíi nén bán nyékudé e'sooson á mekáá mé Dyöb, modmod éehēl-laá nyé dyamdyam ábel. Nyéēbē nêŋgáne nwan-é nzum awé ahédé ekóté éche bébénlé ekii. Nzé nyékag-ke nyétāŋgéné nēe nyéwánlé nkwaté míme Edəəđəŋ éche Esáá ébágé nyé. Mmē nkwaté ndé nêŋgáne eyale é Dyöb. ¹⁸ Nyékānne' pónde ésyāál ngáne Edəəđəŋ éche Esáá élyágtéé nyé. Nyéláa Dyöb bán áwōŋgan nyé áyāl e kéchéé éche nyébeleé. Nyétéd pónde, nyékānne' pónde ésyāál ésebán nyékóme'. Nyékānnad-te bad bé Dyöb bésyāál. ¹⁹ Nyékānnad mémpē, nén bán pónde kéhéé nzé nhóbe méé nhóbe dyam, Dyöb débē me e'yale ábe étāŋgéné. Nén débēl méhēl bad nkalan ní bwám míme bad bēnkēnsōŋtēnné aláa, ésebán mbáa' dyamdyam. ²⁰ Yesu Krístəə apwədə mé ábē míme mēsénze, ákal nímén nkalan ní bwám, ene nzom chó-áá ekəə boŋ mbé bəəb nēe mod á mbwəg. Né-óó nyékānnad me nén bán Dyöb áwéd me nlem á abum níkal nímén nkalan ní bwám ésebán mbáa dyamdyam.

Paale ad Dyöb anamed bad ábe bédúbpé

²¹ Tikikuse, awesyánē mwānyāŋ a Krístə awé dédáá, abenle Sāŋgwéé ne nlem nhóg. Mó áläā nyé mekan tāŋgēne me. Nén débēl nyébíi ngáne nídíi ne chōm éche mbelélé. ²² Nlōme mó áwēn ábel boŋ aláa nyé mam míme mébenlad ne sé, áwēd-te nyé nlem á abum.

²³ Nsaŋ míme Dyöb Tité awéd, ne echəd Sāŋ Yesu Krístəə, mbē ne nyé, bad ábe bédúbpé. Bébel nyébê nyédəŋ nhóg ne aníní, nyébê nyédúbe-'e Krístəə. ²⁴ Dyöb álúmed nímē nsimé ne moosyāál awé adəə awed Sāŋgú Yesu Krístəə, edəŋge éche ébē abé ne abé.

Kálag echê Paale áténlé Baá Filipi Ndibned ní kálag

Paale mós áténlé mwembé níme rídé á Filipi enén kálag áde ábédé á mbwɔg. Ábédé ndutul ne ayóge áde déetàngene áde bad bémpée béyágté'áá. Kénéé nímén mekan mébénládátá, Paale ambé menyinje, ásúm-me nlem áyál e adúbe áde adúbpé Yesu Krístæ.

Nzòm eche ekáá bonj Paale átél enén kálag edii áságnen bad bé Krísto bé Filipi áyále nwónjen níme bémbéé mós á pónde eche ántógnenné nwónjen. Awédé bós nlem á abum, aláá-é bós áá bébê bésúm mekuu. Acháá bós áá béwón asuded á yál áde Yesue, ésebán bémwag bán mekan mé esíí mé ekob é yál mékamlan bós. Akamtan bós áá abé áde bédíí mod nhóg ne Krístæ ádíí nsimé ní Dyób, áá Dyób débél-le bébê menyinje bébê-é nsañ ábe áde bédíí mod nhóg ne Krístæ.

Nkabted ní kálag

Paale alénté, aságnéné, akánnéd-te mwembé ní Filipi 1.1-11

Paale áá ábê á nkònsé ádíí ábele Krístæ, áwé-é débòjnéd mós 1.12-30

Paale áá abé á bad bé Krísto ábê ngáne áde Krístæ 2.1-11

Paale áá bad bé Krísto bébê á nkònsé néé tintine 2.12-18

Paale akené Timotie bós Epafroditus 2.19-30

Paale áá mod awé adúbpé Krístæ ákòbnéd á'sò é' Dyób 3.1-11

Paale áá mod téé áwan áte ápid mam á asóg bwám 3.12-21

Paale alébe bad bé Krísto 4.1-9

Paale aságnan mwembé ní Filipi 4.10-20

Melenten mé asóg 4.21-23

Paale alómmé bad melenten

¹ Me Paale, nchoo ne Timotie, me-éé ntenle nyé enén kálag. Sédii bembáledé ábe Yesu Krístæ. Ntenle bad bé Dyób, bad ábe bédé mod nhóg ne Yesu Krístæ ábe bédé á Filipi, nchoo ne belyáged ne bad ábe béwónjan ákæen nsón ní Dyób á'sò. ² Nsimé ne nsañ níme níhúú ne Dyób awéd Titée, ne Sàngú Yesu Krístæ níbê ne nyé.

Meságnen ne mekáne níme Paale

³ Nságnan Dyób áde níbenléé, pónde téé nzé nkámténé nyé. ⁴ Mbélé mbé menyinje pónde téé nzé nkánnad nyé moosyáál. ⁵ Mbélé níbagé nságnen áyále nwónjen níme nyékébéé me ákal nkalanj ní bwám, bootya á pónde eché nyéwógé mós, bonj nyédúbe-é, ápe bəəb. ⁶ Ndúbpé meé Dyób áde ábóótédé nímén nsón ní bwám áftínté echén, dékéén mós á'sò kááj ápéén mós á asóg á Epun eche Yesu Krístæ ápéé. ⁷ Ntágnéné enén ndin e mewémten awón áyál e nyé baasyáál áyále nyédé me á nlem-té. Ké áde rídíí á mbwɔg, ne áde níhóbéé mam tângene nkalanj ní bwám, nhóbe meé nímén nkalanj méesaá metóm, rídé mbále. Dyób álúmté syáne moosyáál níme nsimé ngáne débénléé mós. ⁸ Dyób áde me mbónj nén áá nlem níme níwónné nyé áte, rídé melemlen ne nlem níme Yesu Krístæ áwónné nyé. ⁹ Nkánne-é nén meé, edáñje eche nyéwónné Dyób ne eche nyéwóó ne nhóg ne aníníí ébê ékag á'sò. Nkánne-é meé nyébíí mekan mé Dyób, nyésóñten-ne nhəñlén áftínté e mekan mé bwám ne mekan níme méesé mekan mé bwám. ¹⁰ Nén débél nyééhél mekan níme métómténé abon abíí. Nén débél nyéésəñ-é á'sò é' Dyób, béekóhén-naa nyé awusé ké ahóg á Epun eche Krístæ ápéé ámpé. ¹¹ Nén débél abé á bwám ádén áde áhúú ne Yesu Krístæ dényínnéd áyál e mekan mé bwám mésyáál níme nyébéléé, ábel bonj Dyób ákud ehúmé ne mekəng.

Paale áá abé á nkònsé ádíí ábele Krístæ, áwé-é débòjnéd mós

¹² A-baányan, ndaé meé nyébíí nén bán mekan níme mébénlédé ne me hén, níkóó awónjen ábel bonj nkalanj ní bwám níkanlad níkag á'sò. ¹³ Nén ábélé sánze ésyáál eche énoné eyáde eche mod ambáá ne bad bémpée bésyáál hén, bébíí nén bán ndé á mbwɔg áyále rídíí mbáledé awé Krístæ. ¹⁴ Abé adé rídíí-é á mbwɔg, áwédé ekud é bad ábe bédúbpé nlem á abum, bənábpé nlem awónj ákal eyale é Dyób ésebán bébáá' dyamdyam.

¹⁵ Edé mbále nén bán bós baahóg-ke békale níme nkalanj ne mewémten mé bwám. ¹⁶ Bad ábe békale mós ne mewémten mé bwám, békale mós áyále bédáá me, bébíí-é nén bán Dyób ákwénténé áá níbê á mbwɔg hén ábel bonj níhób meé nkalanj ní bwám méesaá metóm, rídé mbále. ¹⁷ Abé ábe béwónné me kónjí béekaléé nkalanj ní bwám ne mewémten mé bwám,

békale mós áhede échab yál chên bwēm. Bébèle nê, ne mewēmten nén bán ríwóg ndutul abé áde rídíí á mbwóg.

¹⁸ Bon nén déewóó' é dyam dé abel. Ayāl e nímê menzii mésyāāl, nkalan níme Krístāa mós békaleé, ké bébenlād mewēmten mé bwām, ké' e mewēmten mé mbéb, ákal mós. Né-óó, áyāle nê, mēbē menyinje. ¹⁹ Mēbē mbé menyinje áyāle mbíí nén mēé mekáne níme nyékānnadté me ne nwōngan níme Edāádān éche Yesu Krístāa ébageé me, bēbēl ríkúd e' soosōn. ²⁰ Nwóó nlém áte ne menyinje mésyāāl, nlyógé- 'e nlém mēé méewógké e' sōn, bon mewōn e' wéd bé nlém á abum pōndé ésyāāl, tanje bōob, ábel bon kéchéé éche mbēléé ébel ehúmé éche Krístāa ényínned, ké ndé á alongé ké' e nwédé. ²¹ Ne me, abé áde rídíí á alongé ádíí ábele Krístāa, nzé nwédé- 'e ébonnéd me. ²² Nzé édé bán ndé á alongé mēbē mbēlé nsón níme ndé etógnén. Bōob- pōó, meebíí' é ped eche rítāngéné atéd. ²³ Mmén mekan mébe métyéémé me á' sō- te, étómé me áte éche rítāngéné apwed. Ndáá mēé rítede hén mbē ne Krístāa, áyāle nén ábóó tómaa ábē á nkōnsé wén. ²⁴ Bon ayāl echén, édé etógnén bán rídíí mbē á alongé. ²⁵ Ndúbpé nén, mbíí- 'e mēé mēbē mbé á alongé, mēbē mbé- 'e ne nyé moosyāāl ábel bon adúbe áde nyédúbpé Krístāa ákwage, nyébé- 'e menyinje áyāle nyédúbpé mós. ²⁶ Nén débēl abé adé mēbēé ne nyé ámpē, nyéēnabé nzom awōn ábe Krístāa mekenag ayāl echém.

²⁷ Bōob- pōó, abé ádēn átāngéné abé ngáne Krístāa áhóbéé áwē nkalan ní bwām. Nén débēl ké mpedé anyín nyé ké' e meépéde, mēbíí nén mēé nyésumé mekuu nēngáne mod nhóg, nyéwóó- 'e mewēmten mehóg áwan áte ákəə chōm éche nyédúbpé. ²⁸ Nyéebáá' bad ábe bétāngan nyé. Nlém ríwúu nyé á abum pōndé ésyāāl. Nén délūméd nén bán béekudté e' soosōn bon nyéēkúd. Dyōb dō- 'aá átiide rímén mésyāāl. ²⁹ Dyōb ábēnlédé ábē e' bon bé nlém áwén, saké ádúbe Krístāa dēmpen, bon káān ne ákud metake ayāl e Krístāa. ³⁰ Syāné dewane nzum á yāl e nkalan ní bwām bōob. Melelem mé nzum níme nyénnyínnē nwane' mós rídíí ríwanéé bōob.

2

Paale ad abé adēd abē nēngáne áde Krístāa

¹ Abé áde nyédíí nhóg ne Krístāa áwédé nyé nlém á abum, échē edānge- 'e épwiitad nyé nlém á abum. Nyédé nlatén ne Edāádān éche Esáá. Nyélūmte' e' bon bé nlém, nyéwóó- 'e nlém ní ngol ne nhóg ne aníní. ² Mmém menyinje mélōn mbon nzé nyéwóó mewēmten mehóg, nyélūmte melemlem mé edānge ne nhóg ne aníní, nyéwóó nlém nhóg, nyédé- 'e nēngáne mod nhóg ayāl e kéchéé éche nyébéléé. ³ Nyéébélé mekan níme mélūmte bán échēn yál chên chōo nyéhédtéé bwām. Nyéébélé mekan níme mélūmte nén bán nyédé kúmbe. Bon ne asudé á yāl, nyényín bad bēmpēe etógnén tómaa échēn yāl. ⁴ Nyéébélé mekan níme mépiindé nyé bēn pēn nsyān, bon pēn nyébéle káānne mekan níme mewōngan káānne bad bēmpēe. ⁵ Mewēmten nímēn mébē nēngáne níme Yesu Krístāa mémbēé.

⁶ Abédé nyaa eche Dyōb ádíí,

bon kénē, enkēnwōngé mewēmten nén áá mós chāgned nén mós bós Dyōb bétáá.

⁷ Enkēntédte yāl etógnén,

bon ambēl eche yāl nēngáne mbālede,

bēnchyaā- 'e mós nēe moonyon.

⁸ Ade abédé nēe moonyon, ansudé eche yāl, ákwentén- ne awé.

Ankwentén áwé káān ne kwééd e awog.

⁹ Né-óó, Dyōb dēmbē mós etál éche étómténé achab ámín,

ábē- 'e mós dīn áde átómé mīn mésyāāl.

¹⁰ Dyōb dēmbēl nén ábel bon á dīn áde Yesu,

nhāgtéd rísyāāl níbwóg mebóbón,

ké nhāgtéd níme rídé á nkon mīmín, á nkōn rísé, ké' e á mbwóg e baáse.

¹¹ Moosyāāl áhōb áá Yesu Krístāa mós adé Sāngwéé,

ábel Dyōb Titée ákud edúbé.

Nyéé átínté e bad ngáne tintine

¹² A- baányan bé edānge, ngáne nyéyógké' áá mekan abel níme Dyōb áhóbé áá nyébéle áde mbédé ne nyé, édé etógnén bwāmbwam bán nyébéle mekan níme áhóbé áá nyébéle, bōob áde méesaá ne nyé. Nyéwōn mbwóg ní Dyōb áte nyésudé- te yāl á' sō é' Dyōb. Nyéwan áte bwāmbwam ábel mekan níme Dyōb áhédéé, ábel bon e' soosōn ábe nyékúdé, é' lōn mbon. ¹³ Nyébéle nê áyāle Dyōb áde ne nyé pōndé ésyāāl, ábel nyéwōn nlém ábel mekan mé bwām nímé áhédéé áá nyébéle, nyébéle- 'e mós. ¹⁴ Nyébéle' chōm ésyāāl éseban nyényonje áte, nyépentan- ne. ¹⁵ Nyébéle nén ábel bon modmod eehóbé' áá nyéwóó atōn dé mbéb ké á hóg á yāl, nyésān- 'e. Nén débēl nyéébe bán bé Dyōb ábe béewóó atōn dé mbéb ké á hóg á yāl, ábe bédé átínté e bad bé mbéb ábe bēbéle mbéb pōndé ésyāāl. Nyédé átínté echāb á nkōnsé- te nēngáne betintine ábe bēpene'. ¹⁶ Nyébéle nén akal áde nyékaleé nkalan nímé mīpene'

alongé áde déemaá'. Nzé nyébele nén mēbē kúmbe ne nyé á epun éche Krístə́ əpé́ əyále nén dɛ́lúméd bán awan áde n'wáne'áá áte ne ntú níme mbéle, béebə́ə́. ¹⁷ Mēbē nēngáne nɔ́zɔm e mɪ́n echē bésýógé árnɪ́n e nsón níme nyébelé, nāngáne mende, əyále adúbe áde nyédúbpé. Nhele-se ríkud metake, nwé'-e əyále nkale' nkalaní m' bwám melemlen ngáne nyémpé əyále nyédúbpé nímé nkalaní m' bwám. Bon kénē ndé menyinge mēwōgēn-ne nyé moosýəl menyinge. ¹⁸ Melemlen nē dɔ́ɔ nyémpé nyétāngéné menyinge awóg, nyéwōgēn-ne mémpé menyinge.

Paale atelé tāngene Timotie bō Epafroditus

¹⁹ Nzé edé á ntú níme Sāngú Yesue, nwóó nlem álóm Timotie əwēn mwāmpɪ́n m' pónde, əbəl bon pə́le éche mēwəgkē əyál echēn, əwéd me nlem á abum. ²⁰ Meewó'ə́ modmod ampé nēe m' awé akóó nímé nlem awón ádān dé əbíi ngáne nyédí. ²¹ Nhóbe nén əyále bad əbe belyágé əsē echab ýl chɔ́ɔ bétōnganné, béebeléé ngáne Yesu Krístə́ əhədəé aá bēbəl. ²² Nyé bēn nyébíi ngáne Timotie álúmté aá móbele nsón bwám. Abélé nsón ne me ákal nkalaní m' bwám ngáne mwān əbeléé nsón ne sáá. ²³ Né-ɔ́, nlyágé nlem mēé mēlóm m' əwēn áde mēnyinné ngáne mekan mēbḗnné me.

²⁴ Ndúbpé'-e nén mēé Sāngwéé əbəl mwāmpɪ́n m' pónde mmēn ampé mēpé əwēn.

²⁵ Nnyíné nén mēé edé etógnén me álóm awed mwānyan Epafroditus əwēn. Abele nsón níme Krístə́ ne me, awōngan-ne átāngen bad əbe bétāngan nkalaní m' bwám, m' aá abédé nēngáne mēsēnzə níme nyélómé əwōngēn me. ²⁶ Awóó nlem áte bwāmbwam ənyín nyé moosýəl, anwóg-ke ndutul áde əwógé bán nyéwógé bán mōnkolé. ²⁷ Edé mbále bán ankolé, əpōn-ne kóón ne awé. Bon Dyób dēnwōg m' ngəl, saá-kaá mwēmpən, Dyób dēnwōg mémpé ngəl. Enkēnkwénténné aá əwé əbəl bon meenabpé abé á ndutul-té. ²⁸ Né-ɔ́, nwóó nlem áte bwāmbwam álóm m' əwēn əbəl bon nyéwóg menyinge ənyín m' ampé, me'-e ampé meebúdē atag áte əyál echēn. ²⁹ Né-ɔ́, nyébē menyinge akob m' nken əyále adúbpé Sāngwéé ngáne nyémpé nyédúbpé, nyébage'-e bad nēngáne m' edubé. ³⁰ Nyébage m' edubé əyále ampon awé, abé'-e á nsəl n' son abele áde əbenléé Krístə́. Ambəl nén əbəl bon əwōngēn me əbəl nsón níme nyébēn nyéhele' aá-se nyébel.

3

Bad əbe bédúbpé Yesue

bə́ɔ́ bəkōbnad' a'sō' é' Dyób

¹ Asóged a-baányan, nyébē menyinge abé áde nyédíi mod nhóg ne Sāngwéé. Eetagtéé me átele nyé mekan níme mēnsēbḗ nyé atele. Nén ádíi akə́ə nyé. ² Nyétéd pónde ne abé e'bébtéd' é' bad. Echē mbwé, bad əbe bēhóbe bán bétāngéné mod ayag. ³ Syānē-éé bēyágé nyaa echē etāngéné. Edə́ə́dān əwōngan syānē əbe Dyób edubé ngáne dēbenléé m'ó. Syānē dedé menyinge ngáne dēdíi ne Yesu Krístə́. Debíi bán baányon béeheléé-se bēwōngēn syānē. ⁴ Kénē mmēn nwóó nɔ́zɔm əlyóg nlem á ýl e mekan mé moonyon. Kénzēé áfínté echēn awé awémíténé aá m'wóó nɔ́zɔm əsum nlem á ýl e mekan mé moonyon né nwóó nɔ́zɔm tómaa nē. ⁵ Ade bēchyáá me bēn'yág me əmbíd e epun saámbé. Ndíi mod a Israel awé abídé á túmbé e Benjamin. Echēm sán ne nyān bēbédéé bad bē Hibru. Mbédé mod a Farisia, ríhídé mbéndé ngáne éhóbeé. ⁶ Mēnwōn kán áte bwāmbwam nyaa echē nē dēmbenléé rítagté elad é bad bē Krísto. Modmod eéhele' aá-se əhób aá nwóó atón dé mbéb ké əhóg əyál, əyále nhídé' aá mbéndé é bad bē Israel ésyā́l. ⁷ Bon əbē bwēm é'sýā́l əbe nnyíné' aá nēe nsýā́l bēesaá dýam dé abelen bə́ɔ́b, əyále chōm éche Krístə́ əbénl é me. ⁸ Saké nē dēmpən, nnyíné chōm ésyā́l mēé éesaá dýam dýam nzé nhāgténé chó ne ndale e dýam echē edé əbíi Yesu Krístə́, awem Sāngwéé. Əyál echē chōm ésyā́l éesaá dýam dé abelen, nnyíné'-e chó nēngáne mbinde əbəl bon mbíi Krístə́, ⁹ mbé'-e mod nhóg ne m'ó. Saké ahíd á mbéndé dɔ́ɔ aká́s bon ríkōbnéd' a'sō' é' Dyób. Bon ríkōbnédé a'sō' é' Dyób əyále ndúbpé Krístə́. Dyób-paá abélé bon ríkōbnéd' əwe e'só əyále ndúbpé Krístə́. ¹⁰ Ndə́ə́ mēé mbíi Krístə́ ríwōn'-e ngíne echē ənwōngē áde əmpu'ú' é. Ndə́ə́ mēé mbé ríkude metake melemlen ngáne ənkudté. Ndə́ə́'-e mēé ríkud metake ngáne ənkudté kóón bēwúu' mē ngáne bēnwū'ú' m'ó. ¹¹ Nlyágé nlem nén mēé nímēn mēsýā́l mēbenléé əbəl bon Dyób əpuud me əmbíd e kwééd echēm.

Paale ad mōwane áte

əpíd mam' d' asóg bwám

¹² Mēhóbéé nén mēé mmaá nímēn mekan amad ké' e mēé mmaá atyéem á menzii mēsýā́l. Bon ndíi nwane áte abé nyaa e mod echē Yesu Krístə́ əhédé' aá aá mbé áde əpwédé me. ¹³ A-baányan, mēhóbéé nén mēé mmadé chōm ésyā́l. Bon dýam əhóg áde mbéleé ádíi, áchaten mekan níme métómé əmbíd ne əwan áte əhíd mekan níme mēhúe' a'sō'. ¹⁴ Ndíi nwane áte áke a'sō kóón nipe wéé rítāngéné asóg əbəl bon ríkud nsábe níme Dyób əbānnédé me ədyób. Achēnle me aá ríke ədyób mbwiined ne Yesu Krístə́.

¹⁵ Syánē moosyáál awē demaá akwəg á adúbe tē déwále nímén melemlem mé mewémten tǎngene nímén mekan. Boj nzé édé bán nyéwóo mewémten mémpēe tǎngene nímén mekan, né Dyöb déwōngēn nyé áson̄ten mó bwám. ¹⁶ Kénê-’ε detǎngéné déhídē mekan níme syánē demaá abii.

¹⁷ A-baányan, nyeladten nyébē nyéhíde nímém mekuu, nyénone-’ε bad ábe bébele ngáne nyenyinnē ngáne sébéláá. ¹⁸ Nkánlé’áá nyé ngen ne ngen, boob-pe ámpē nlan̄ge nyé ne mēsod tǎngene bad hūin ábe nímāb mbeltéd nílúmtē nēn bán bédé bad bé ekoyi tǎngene nkalan̄ níme ríhóbe kwééd eche Krístāá áwédé á awəg. ¹⁹ Echén ndin é bad ádab asóg ádii dū á muú. Chóm éche ékamlan bós édii mekan mé esii mé ekob é yál. Bédás ábel mekan níme bétǎngéné békwagne. Mekan mé nkōnsé mémpēn-naá békamtanné. ²⁰ Boj syánē pen dedii bad ábe echab mbwóg édii ádyöb. Desine-’ε awesyánē Nsoode, Sǎngú Yesu Krístāá bán ábid ádyöb átim ámbid á nkōnsé. ²¹ Abenléd eche ngíne eche ábenladtē ákamlan chóm ésyáál, áhān̄len échesyánē yál é nkōnsé, yál éche éewóo ngíne, ábel boj dékud ndale é yál ngáne ánkudtē áde Dyöb dempuúdtē má.

4

Paale abagé elébé

¹ A-baányan, ndáá nyé anyín ámpē áyale ndáá nyé bwámwam. Nyébelé ndé menyinge nyéde-’ε nēngáne nsábe nímém áyál e nsón níme mbélé. Né-’ó, a-baányan bé edānge, nyébē nyésuam mekuu tǎngene adúbe áde nyédúbpé Sǎngwéé.

² Ncháa nēn meé Yudia bós Sintike bébē á nchemten áyale bós bad bébe bédii baányan bé Krísto. ³ Nlan̄ge wémpē, awem nsón a nsón awē nlyágé nlem áyál, nhede meé éwōngēn ábén bebaád ábē nsan. Abén bebaád bébe, Klemene ne bad bé nsón bémpēe bébéde me benben. Syáábōo sébéle ntú ábel boj ríhel nkalan̄ ní bwám akal. Mmab mīn mésyáál médé á kálag e alongé. ⁴ Nyébē menyinge pónde ésyáál áyale nyédii bad ábe Sǎngwéé. Nhóbe ámpē, nyébē menyinge. ⁵ Abé ádēn álúmed á’sō é’ bad bésyáál nēn bán nyéchedne bad yál. Sǎngwéé akwogé ape. ⁶ Nyéētāgē áte áyál e dyamdyam. Boj pen áyál e kéchéé éche étáné nyé nyékāne Dyöb nēn bán ábe nyé chóm éche nyétógnéné. Nzé nyékāne-’ε nyésāgnān mó. ⁷ Nzé nyébelé-’ε nē, Dyöb débēl nyébē nsan, nsan níme ríchábé ámīn tómaa ngáne baányan bébele bésōn̄ten. Mmēn nsan mēwōngēn nyé ábel boj nyéētāgē áte abé áde nyédii bad ábe Yesu Krístāa.

⁸ Asóged a-baányan, nyékamtan ábén bwēm pónde ésyáál. Nyékamtan kéchéé éche édé mbále, kéchéé éche ékwógnédé chóm éche ebóó, kéchéé éche étǎngéné, kéchéé éche éewóo atón dé mbéb áyál, kéchéé éche bad bétǎngéné adān ne kéchéé éche nyenyíné bán ébōgnédé nyé. Nyékamtan mekan níme mébóó bwámwam ne níme bad béhóbéé bán mébóó. Echén ndin é mam chós nyétǎngéné ahé á mewémten-tē pónde ésyáál. ⁹ Kéchéé éche níyágté nyé boj nyékōb-pe ne kéchéé éche nyéwógé áwēm ne éche nyenyíné né mbélé, nyébele chós. Nzé nyébele nēn, Dyöb, mó awē abage nsan, ábē ne nyé.

Paale aságnéné nwōngēn níme ákudé

¹⁰ Abé áde ndii mod awe Sǎngwéé, ábélé ndé menyinge bwámwam, áyale kááñne á asóg nyélúmté bán nyébōnge me. Mbii nēn meé nyéwóo mewémten ábóo me pónde ésyáál, boj etál éebagnedéé nyé ábel áned. ¹¹ Meehóbbéé nēn áyale ntóge’ chóm. N’yákgé ákob kéchéé éche étáné me á alongé. ¹² Mbii ngáne mod ábákgé ésebán awóó chóm éche átógnéné, mbii-’ε ngáne ébákgé mod ábud dé awōñ chóm éche átógnéné. Mmēnténé ákob kéchéé éche étáné me. Mmēnténé abé áde núbúde chóm éche níyákgé awōñ, mīmentén-ne ádyee nzaa. Mmēnténé abé áde níwóó tómaa ngáne rítógnéné, mīmentén-ne abé áde méewóó’ε chóm éche rítógnéné. ¹³ Kéchéé éche étáne me, ngíne eche Krístāá ábageé me ébēl mētōm chós áte.

¹⁴ Nyébelé bwám áwōngēn me áyál e nímém metake. ¹⁵ Nyé bad bé Filipi nyébii bwám nēn bán áde níbóótédé nkalan̄ ní bwám akal áde mbidé á Masedonia, nyé bēmpēn-éé nyébédé mwembé níme ménwōngēn me. ¹⁶ Ké áde mémbēé á dyad á Tesalonika, nyenlómme me nwōngēn ngen ne ngen. ¹⁷ Meehóbbéé nēn áyale nhede meé nyélómme me nde. Boj nhede meé nnyíne’ ngáne Dyöb ánamtēé nyé anamed ne anamed. ¹⁸ Nkudé chóm ésyáál éche nyékélómēé me, níkud-te ké tómaa nē. Epafrodituse ampiinéd me bwēm ábe nyenlómēé me. Edii byánán nyébāgē Dyöb nde eche ewóó elod é bwám. Dyöb ákóbé mímé mende, mébōgnédé-’ε mó. ¹⁹ Adēm Dyöb débē-’ε nyé kéchéé éche nyétógnéné ántinté e nímē nkúú mé nhān, mbwiined ne Yesu Krístāa. ²⁰ Ehúmé ébē ne ádéd Dyöb, awéd Titée á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.

Melenten mé asóg

²¹ Nyéleled bad bé Dyöb bésyáál ábe bédúbpé Yesu Krístāa. Abesyánē baányan ábe bédé ne me bélómme nyé melenten. ²² Bad bé Krísto bésyáál bélómme nyé melenten,

bwâmbwam abum á ndáb áde Kaisεε. ²³ Nsimé níme Sánjú Yesu Krístæ níbê ne nyé moosyáól.

Kálag echê Paale áténlé Baá Kolose Ndibned ní kálag

Paale, mbapee a nlomag nhóg awe Yesu Krístaa mós antél enén kálag áde adíí á mbwog á dyad á Roma. Antelé bad bé dyad á Kolose. Saké Paale andibé mwembé nime mbédé á Kolose. Epafrase mós andibé mwembé nime mbédé áwed. Epafrase ambé á dyad á Efesus. Anwóg eyale é Dyób áwed, adúbe-’ε Yesu Krístaa. Anhidnéd échê eyale, áke ákal chó á Kolose, ádíbe-’ε mwembé áwed. Ambíd e pónde, Paale anwóg nén bán bemeléede bé metóm bépééné ayáge adé déeboo á mwembé-te wê. Abé bemeléede béyágté’áá nén bán, kénzéé awê ahede’ Dyób abíí, awê ahede-’ε e’soóson akud, atánjéné née ábageé ngine ne benkamlene bé nkónsè edúbé. Bán mod atánjéné-’ε née áhídeé mbéndé née áyag mod ne áhíd mbéndé émpée tãnjene ndyééd échê mod ééatãnjeneé adyê, ne ekud é mam émpée. Mmén mekan mészãl-lóó mós mênkãñ boj Paale áténlé bad bé mwembé mé Kolose enén kálag, áléb bó ábel bébii mbále tãnjene Yesu Krístaa ákamlen bad béyszãl ne ákamlen ngine é nkõñ ríse ne nímín. Mwênpen-naá ahele ahúd syáné á mbéb-te.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-8

Nsón nime Krístaa 1.9-2.19

Alongé dékõlê ábe ne Krístaa 2.20-4.6

Nsógten 4.7-18

Paale alómmé bad melenten

¹ Me Paale, mbapee a nlomag nhóg awê Yesu Krístaa, ngáne Dyób átííde me-éé ntenlé nyé enén kálag. Se Timoti, awesyáné mwányan á Krísto, selómme nyé melenten. ² Ntenle nyé bad bé Dyób ábe nyédé á dyad á Kolose. Nyédé ne Krístaa, nyéhíde-’ε mós ne nlém nhóg. Nsimé ne nsan ní Dyób Titée awêd mbé ne nyé.

Paale aságnéné Dyób á mekáne-tê

³ Pónde téé sékánnad nyé, sésãgnãñ Dyób, Sáá awê awed Sãnjwéé, Yesu Krístaa. ⁴ Sésãgnãñ Dyób áyãle séwógé bán nyédúbpe Yesu Krístaa, nyedã-’ε bad bé Dyób béyszãl. ⁵ Sébii nén bán nyébele’ nê áyãle nyésuné nlém nén bán nyéékud nnam nime Dyób ákónnéde nyé ámín. Nyémãd mam awóg tãnjene nímé nnam adé bésébpé nyé nkalan ní bwãm ní mbále akale. ⁶ Mmén nkalan ní bwãm mé nsimé ní Dyób ríkanlad mebwóg ne mebwóg níkag á’só. Epun e é’só éche nyéwógé nyénsõñten bán Dyób ákõnté nlém ní bwãm awón ne bad bé mbéb. ⁷ Epafrase, mbáledé awe Yesu Krístaa mós ankalé nyé nímé nkalan. Adíí mod awê syããbõ sébele’ nsón, sédã-’ε mós bwãmbwam. Abenle’ Yesu Krístaa ne nlém nhóg. Abé áde adíí-’ε ne nyé, nsón nime séntãnjenné ábel mós ábeléé. ⁸ Mós alãnjé-’ε sé áá Edããdãñ é Dyób ébéle nyédãá bad bé Dyób.

⁹ Né-óó, bootya pónde échê séwógé nímén mam, sékánnad nyé pónde téé. Sékãñne nén bán Dyób ábel nyékonj chóm éche áhedeé áá nyébel asõñten. Sékãñne nén bán Dyób ábe nyé debyéé ne nsõñten ábel nyésõñten mam mé Edããdãñ bwãm. ¹⁰ Nê débèl ádên alongé débè ngáne alongé áde bad bé Dyób átãnjéné abé. Nyéébele’ mam nímé méwógte mós menyĩnje. Mekan mé bwãm mós ne mós-’éé nyébeléé. Nyaa echê nyésõñten-naá Dyób, échãgkê achãge ne achãge. ¹¹ Sékãñne-’ε ámpé nén bán, Dyób ábe áwéd nyé áte ne echê ngum echê echabé ámín, ábel nén nyéhél awesen, nyékanj nlém, nyébé-’ε menyĩnje áyãl e mam mészãl. ¹² Nyéésãgnãñ Titée áyãle chóm ésyãl. Mós-áá abalé boj nyékwognéd ábe bad ábe békobe akab á bwém ábe ákónnéde ábe bad hóm áde e’nyínen bé ekide é díí. ¹³ Ahúde syáné ásé e ngine e nkamlene á ehintén, apééné syáné ásé e nkamlen nime awe Mwãn á nlém. ¹⁴ Dyób álãgséné syáné níméd mbéb akode áde ákódté syáné ne mekií nime awe Mwãn ásyógé á awóg.

¹⁵ Modmod eenyinnéé Dyób díí. Boj bad bénsõñten ngáne Dyób adíí áde bényíné Krístaa áyãle adíí nwágén ní Dyób. ¹⁶ Edé nê áyãle, mbwiined ne Krístaa dõó Dyób áhágé bwém é’syãl á nkonj ní mín ne ríse. Ahágé bwém ábe bényinnéé díí ne ábe béenyinnéé díí. Mós ahágé benkamlene, ne ngine ésyãl. Dyób áhágé bwém é’syãl mbwiined ne mós, mós-áá Dyób áhágé ábe bwém é’syãl. ¹⁷ Bédéhõb bán behãge’ kéchéé á nkõñsè-te né Krístaa adé alongé. Mós-áá akãá boj bwém é’syãl ébé á e’díí. ¹⁸ Mós adé nló nime bad ábe bédúbpe mós, bós-áá bédé nẽnjãne eche yãl. Mós abage ábe bad alongé áyãle mós adé mod a’só awê Dyób ápuúdté awê ábe-’ε abé ne abé. Nén dẽmbenléd ábel nén ábe nkamlene ámín mekan mészãl. ¹⁹ Mmén mekan méde nê áyãle nén Dyób dẽn-éé ádẽ. ²⁰ Dyób dẽmbèl nén áá chóm ésyãl étim ásé ne mós Dyób mbwiined ne Krístaa. Abén bwém é’bédé bwém bé nkonj ríse ne bwém bé nkonj ní

mín áyale asyog adé awe Mwän ásyógé mekií á awog. Bəob-pəó, chóm ésyāal éhəle ébē nsaŋ ne Dyöb.

²¹ Nyé ne nyé nyembé nchabned ne Dyöb, nyáabe Dyöb nyéebédeé áyale mewémten mé mbéb míme nyénwōŋ'é ne mbelédé mé mbéb míme nyébélé'áa. ²² Boŋ bəob, Dyöb ábélé nyétimé áse ne mó, awé áde awe Mwän Krístəa awé abéde moonyon áwédé á awog. Dyöb dēmbél nē ábel nēn nyébē wée módií, nyébē bad ábe bésáa, nyéewóó atōn dé mbéb ké ahóg á yāl, béékōbnē-'é nyé awusé ké ahóg. ²³ Ebē nēn bán áden adúbe adii awúú áte nyéehúdē-'é mekuu áse ne asum áde nyésúme nlém áyāl e nkalaŋ ní bwám míme nyéwógé. Mmē nkalaŋ ní bwám míme nyemáa awóg, ndií nkalaŋ míme ríkánlédé nkōŋsé áte nsyāal mós-'áa me Paale, rítimé mbəlede a Dyöb ákal.

Nsón míme Paale

²⁴ Ndé menyinge bəob ne metake míme ríkudéé áyāl echēn. Ngáne ríkudéé mímén metake, mmade metake míme Yesue mímé rítāngéné abé, áyāl eche yāl, nédē bad ábe bédúbpé mó. ²⁵ Dyöb ábélé me mbəlede ábele bad ábe bédúbpé Krístəa. Alómé me áa ríkoŋ nyé échē eyale akale bwám. ²⁶ Bəód, échē eyale émbē dyam adé bad bēnkēnsōŋtēnné. Boŋ bəob abele ábē bad bēbii chó. ²⁷ Dyöb áhede' nēn áa ábē bad bēbii nēn bán nħon ne ehúmé éche Krístəa édé káāŋne ne bad ábe béese bad bé Israel. Kun eché édé áwēd-te edii nēn bán, nyésúme nlém nēn bán nyéekúd ehúmé éche Dyöb áhóbé áa mósbē ábē bad. ²⁸ Né-'áa ákás boŋ sélanġé bad tāngene Krístəa kéhéde wée sékagké. Sélébe', séyāgtē-'é bō ne debyéé ásyāal áde Dyöb ábágé sé. Səhəle nē áyale séhede nēn bán békobned á'sō é' Dyöb nġngáne bad ábe mekuu memáa awédned áse á adúbe-té. ²⁹ Boŋ nwane áte bwāmbwam. Ngum eché Krístəa eche édé me áte, chó-'é ebage me ngine áwan áte.

2

¹ Ndaá meé nyébii ngáne ríkempéé awan áte áyāl echēn, ne áyāl e bad bé dyad á Laudesia, nyébii-'é ngáne ríkempéé awan áte áyāl e bad bēmpēe ábe bēenyínnē me did. ² Mbəle nē áwéd bō nlém á abum ábel boŋ edāŋge éche édé áttinté echēn ébel nyébē mod nhóg. Nhede me nyáābō nyésúme nlém ne asum ásyāal nēe bad ábe bēsōŋtēné dyam á Dyöb áde bad bēnkēnsōŋtēnné. Adé dyam-me adii Krístəa mwēn. ³ Krístəa mós ahele ábel boŋ nyéwōŋ debyéé ásoŋten mekan mé Dyöb. Mmē mekan médé etógnēn bwāmbwam. ⁴ Nlanġe nyé nēn ábel boŋ mod eédogné nyé e'nyin bé nsəl áte se nyéwémten nēn bán dyam áde álanġéé nyé átanġéné. ⁵ Ndaá meé nyébii nēn bán kénéé mmēn méesaá ne nyé, ndé ne nyé é edaádāŋ. Kénéé méesaá-'áa ne nyé, ndé menyinge nēn adúbe áde nyédúbpé Krístəa ályágé adé ngine.

Bad bé Krísto béesaá adé e mbéndé é nkōŋsé ámpē

⁶ Né-óó, ngáne nyékóbe Krístəa nēe Sāngwéé awēn, nyébē nyébele' ngáne áhedeé. ⁷ Adúbe áde nyédúbpé chóm-éé áben bemeléde bēyāgté nyé édé mbále. Nyésāgnan-ne Dyöb pōndé té áyale chóm ésyāal. ⁸ Nyéemwāg-se mod atéd nyé ntāŋ áhíd e'hóhó bé áyáge dé metóm áde bēyāgté. Áyáge adé bēyāgtéé nyé adii áyáge adé békóbé wée ábāb betaa ne áde áhíde mbéndé é mekan mé nkōŋsé. Adé áyáge adii áyáge adé áhúú ne baānyon ngān déehúu'é ne Krístəa. ⁹ Nyéemwāg-se ábē bemeléde bē metóm bédog nyé áyale nēn ngine ne abé á Dyöb adé yāl e moonyon eché Krístəa áte. ¹⁰ Né-óó, nyélóné mbon áyale nēn nyédé ne Krístəa, Mós-'áa akalaman ngine ne benkamlene bēsyāal. ¹¹ Abé adé nyédii ne Krístəa, Krístəa ayagé nyé. Eesaá nāngáne moonyon ayagéé mod. Krístəa mó ayagé nyé é edaádāŋ-té. Ahúde áden abé dé mbéb. ¹² Ade bēndusénné nyé, édé nēe nyénwé, béliímé nyé, Dyöb ápuúd-te nyé ne Krístəa. Nēn dēmbenléd ne nyé áyale nyéndúbé nēn bán ngine e Dyöb eché epuúdté Krístəa epuúdté nyémpē. ¹³ Ngen e'sō nyembé byánán nyéwédé áyale nyébóó'áa mbéndé é Dyöb. Ene pōndé-'é ne Krístəa éehúdeé nyé abé dé mbéb áyāl. Boŋ bəob, Dyöb ábágé nyé alonġé dékōšlē apuud áde ápuúdté syánē ne Krístəa. Alāgséné syánē mímed mbéb bēsyāal. ¹⁴ Edé nġngáne apínné mbéb míme syánē wée ántenlé mó. Nédē mímé mbéb méesaá ámpē. Dyöb ábómmé mímé mbéb á awog abome áde bēbómmé Krístəa á awog boŋ awé-'é. ¹⁵ Dyöb déntóm ngine ne benkamlene bē nkōŋsé áte. Atóm áde ántómmē bō, dényínnéd ne moosyāal ne awé áde Krístəa ánwēé á awog.

¹⁶ Né-óó, nyéemwāg-se bad bēlanġé nyé bán nyébelé awusé áyale nyédyákgé donġe dé medyé, ké'e áyale nyémwākgé donġe dé mmítéd, ké'e áyale nyéebākgé donġe á ngande áse, ké'e ngande eché ebāg nze ngon étúbé túbén, ké'e ngande e Epun é Nkóme áte. ¹⁷ Eché mbéndé ésyāal ébédé-'é nēe e'diidinge ábē é'lúmté'áa mam mé bwám míme Dyöb déntāngēnné alóm. Krístəa mós-'áa alónté mímé mam mésyāal. ¹⁸ Nyéemwāg-se mod anyágéd nyé áa nyétāngéné yāl asuded. Nyéemwāg-ke se mod anyágéd nyé nēn áa nyétāngéné ángel edúbé abe ngáne ábagéé. Nzé nyébelé nē né nyéēbōd nde eché Dyöb áhóbé áa mósbē nyé. Kénzéé awé ayāgte' nē, ahóbe' áa mōnyínē á ndóg-te. Ene ndín e mod édé kúmbē ngēn ne

mekan mé mbéb níme níbide' mós á nlém-té, boŋ eewóó'é nzóm ké pág ábè. ¹⁹ Ene ndín e mod esógé Krístáa awé adé nló ní bad ábe bédúbpé adúbe. Ngáne nló níkamlanné yál esyáál, melemlem nê dós Krístáa ákamlanné bad ábe bédúbpé mós bésyáál ábèl bébê mod nhóg. Ngáne nsid níladé mebóŋ mé yál mé mod boŋ abé mod nhóg, nê dós Krístáa áladé bad ábe bédúbpé mós abé mod nhóg ásê echê. Mmê nlatén níkwoge-'é ngáne Dyòb átífidé.

Awé ne abé á alongé ne Krístáa

²⁰ Edé bób byánán awé áde Krístáa áwédé, nyéwédé ne mós. Né-ós nyéesaá ásê e mbéndé é nkòŋsé ámpè. Cheé-ò ekáás boŋ nyébè nyéhíde' échê mbéndé byánán nkòŋsé rídí níkamlan nyé? ²¹ Abè bemeléede bé metóm bélánge nyé nèn bán, "Nyéechàngé échén, nyéewóglán échíníí á nsál, nyéésítán échê." ²² Echê mbéndé esyáál énonè' bwèm abè béebāg dyamdyam ámpè nze mod amaá bós abenled. Echê mbéndé édíí mbéndé ne ayáge áde bad bèn béhāgné nló. ²³ Echê mbéndé ébelé ényínnāad byánán édé debyéé áte bwāmbwam áyale nèn, éyágte bad nèn bán bèn betāngéné nêe bēwóó nlém ábèl mekan níme mékámé abel, álúmed nèn bán békoo Dyòb ahíd. Eyágte bad bán bésudè yál, bébane-'é yál á metake-té bwāmbwam. Boŋ ké bad bēnhūú échê mbéndé ahíd, éeheléé bós awòŋgen ásoŋ mewēmten mé mbéb awòŋ.

3

¹ Edé bób byánán apuud áde Dyòb apúúdté Krístáa, nyémpè nyépuúde ne mós. Né-ós, nyébè nyóngé áyál e mam mé mīn, wéé Krístáa ádíí á nkamlén á ekáá émbáá é Dyòb. ² Nyébè nyésúm nlém áyál e mam mé mīn, nyéésúme nlém áyál e mam mé nkòŋsé. ³ Nyébíí nèn bán, awé áde Krístáa áwédé, édé nēngáne nyémpè nyéwédé. ⁴ Krístáa mós áde alongé ádéd, áde ápéé-'é á nkòŋsé-té wén nyémpè nyéēbè ne mós ne ehúmé esyáál.

Alongé dé nchun ne alongé dékāsālē

⁵ Né-ós, nyéhúd mekan mé ekob é yál nlém ne ahúd ásyáál. Nyéhúd nlém áyál e mam nēngáne, akáb dé mesón, mbinde é mekan, esíí é mam mé ekob é yál, áwóŋ mewēmten mé mbéb ne ngóod. Nzé nyédé ngóod né édé nēngáne nyébage Dyòb démpèe edúbé. ⁶ Dyòb dékōgsēn bad bésyáál ábè bébele' échén ndín e mekan. Echén ndín é mekan élinse' Dyòb, né-ós, ákōgsēn bad ábe bébele chò hēén. ⁷ Echén ndín é mekan chós nyébéláá ngen e 'sós, áde esíí é mekan mé nkòŋsé ekámlānnāá nyé. ⁸ Boŋ bób mekan nēngáne melingá, pél, ekoyí, ábébed mod dīn, ne ábèl nsál áte, nyétāngéné mós asóg dé abel. ⁹ Nyéekanlé' nhóg ne aníníí metóm. Nyéēbēl' nímán mekan ngáne édíí bán nyémaá áden abé dé mbeléd mé mbéb atede. ¹⁰ Bób-pós nyémaá nkob mékāsālē ahé. Dyòb áhédé nyé áden alongé dékāsālē áte, akwogte-'é dós ábèl nyébè nēe mós, nyékon-'é mós awé ahegé nyé abíí bwām. Awóŋ áde nyéwóó áden alongé dékāsālē ábélé ¹¹ nhāŋlén méesaá áfnté e mod awé adé mod á Israel ne awé eesé, ké' é mod awé báyagé ne awé béeyagéé. Ken mod adé mod á nken-'é, ken mod e ahín-té-ye, ken ntāŋ-'é, ken kuzē-ye. Krístáa mós adé dyan ásyáál adé-'é bós mod ásyáál áte.

¹² Né-ós, nyétāngéné nlém ní ngól awóŋ, nyétāngéné nlém aboŋ, nyétāngéné-'é yál asuded. Nyétāngéné apwítéd, nyétāngéné-'é awesen. ¹³ Nyétāngéné nhóg ne aníníí awesen. Nzé mod bós waáb békúú waáb álagсэн mós. Ngáne Sāngwéé álagсэнé nyé, nyémpè nyétāngéné nyélagсэн nhóg ne aníníí. ¹⁴ Amīn e nímán mésyáál, nyédan nhóg ne aníníí. Edāŋe chós élade' chóm esyáál. ¹⁵ Krístáa abelé nyédé nsāŋ ne nhóg ne aníníí. Né-ós nímnē nsāŋ rítāngéné chóm esyáál échê nyébéléé alyáged. Nyétāngéné nyésāgnēn-ne Dyòb pónde esyáál. ¹⁶ Eyale éche Krístáa ébè nyé á nlém-té bwām abé ne abé. Nyébenlad échê eyale ne debyéé ásyáál áyáged ne áleb nhóg ne aníníí. Nyékōnne' Dyòb ngase éche éde á kálag e Dyòb. Nyékōnne' Dyòb ngase éche ékēmté' Dyòb ne Krístáa, ne nkāngé ké ríhée níme nípíídé nyé ákemed Dyòb. Nyékōnne' mós ásanŋen mós ne nlém rísyáál. ¹⁷ Kéchéé échê nyéhābēé, ké' é échê nyébéléé, nyébele chós á dīn áde Sāngú Yesuē. Nyésāgnan Dyòb Titée á dīn á Yesu.

Alongé dékāsālē áde nyétāngéné awóŋ

¹⁸ Nyé bebaád bé bechóm, nyéwógne áben bechóm. Nê dós bad ábè bédúbpé Sāngwéé betāngéné abel. ¹⁹ Nyé baachóm ábe nyéwóó bebaád, nyédāŋ áben bebaád, nyéetagté-'é bós ngēn.

²⁰ Nyé bānbān, nyéwógne áben bésáá ne benyáá áyál e kéchéé échê nyébéléé. Nê dós Sāngwéé ádáás á nyébel. ²¹ Nyé bésáá bé bān, nyéekanŋte áben bān. Nzé nyékanŋte' bós, né nyésúnte bós yál áte. ²² Nyé betāŋ, nyéwógne áben bewóŋ pónde esyáál. Nyébenlé bós nsn dās pónde échê bényínéé nyé ábèl békémed nyé. Boŋ nyébenle bós ne nlém nhóg áyale nèn Sāngwéé mós nyébageé edúbé. ²³ Nsón ké ríhée nímnē nyébéléé, nyébele' mós ne nlém rísyáál. Nyébele mós, nyébíí-'é nèn bán Dyòb dós nyébenléé saké baanyoŋ. ²⁴ Nyébíí nèn bán nyéekūd nsábe níme Sāngwéé ákōŋnéde ábè bad. Krístáa mós adé mod awé nyékoo' é abele. ²⁵ Dyòb dékōgsēn kénzēé awé abelé mbéb áyál e mbéb níme ábélé. Dyòb déekwognádté modmod.

4

¹ Nyé bad ábe nyéwóó betánj ásé echên nyéwáale áben betánj nyaa eché Dyöb áhedéé, nyécháá-é bós bwám. Nyébíí nén bán nyémpé nyéwóó mod ámín awé nyédíí ásé eché.

Paale awéde' bad nlém á abum

² Nyébé nyéwéd yál áte á mekáne-té. Nzé nyékánne-é nyébānē nlém ne kéchéé éche nyélanḡéé Dyöb, nyésagnēn-ne mós. ³ Nyékānned-te sémpé ábel nén Dyöb ánedned sé nzii ákal nkalanj tḡngene Krístā nime bad békēnsóḡtēnné bósó. Mmē nkalanj nime ríkaleé mós ríkás boḡ mbé á mbwḡḡ. ⁴ Nyékánne' nén bán ríkale mós bwám nyaa eché rítḡḡḡné abel. ⁵ Nyébii ngáne nyébeleé mekan nzé nyédé ne bad ábe béédúbpe Krístā. Póndé téé eche etál ébáḡné ne nyé, nyébenle' bós mekan me bwám. ⁶ Nzé nyáábḡ nyékale', nyéched ehób á nsaí, nyékale póle éche éboḡte bad nlém á abum. Nzé nyébele' nē, né nyéebíí ngáne nyékwēntanné kēnzéé awé asédté nyé dyam.

Melentēn mé asóḡ

⁷ Tikikuse, mwānned a nlém a Krísto áláá nyé mam nime mébenlad ne me hén. Mómpe adii mbáledé awé abenle Sḡḡḡwéé ne nlém nhóḡ nchoo ne me. ⁸ Nlómé' mós áwēn ábel boḡ áláá nyé ngáne sédíí, áwéd-te nyé nlém á abum. ⁹ Nlómé' bós Onesimus. Onesimuse mómpe adii mwānned a Krísto awesyānē awé dédáás. Mómpe abenle Krístā ne nlém nhóḡ. Adii mod awé abidé áwēn dyad. Bós Tikikuse bēláá nyé mam nime mébenlad hén.

¹⁰ Aristakuse awé sūmḡ bedé á mbwḡḡ hén alēnté nyé. Banabase mwānyarj mómpe alēnté nyé. Memād nyé aláá tḡḡḡne Makose. Nzé apedé, nyékob mós nken. ¹¹ Yesu awé béchḡḡéé bán Justuse, mómpe alente' nyé. Abén bad bēláán bēnpen bósó bedé bad bé Israel ábe bédúbpe Krístā, ábe syáábḡ debele' nsón ákal nkalanj tḡḡḡne nkamlen rí Dyöb. Békéwéd me nlém abum bwámbwam. ¹² Epafrase mómpe alēnté nyé. Mómpe adii mod awé abidé áwēn dyad, abé-é mbáledé awe Yesu Krístā. Akānnad nyé póndé téé. Aá Dyöb dēn ábel nyékoḡ chōm éche áhedéé aá nyébel abíí, nyébel-le chós. ¹³ Mmēn mbíde' mós mbóḡ nén meé abelé nsón bwámbwam áyāle echên ne áyāl e bad bé Krísto ábe bédé á Laudesia ne á Hirapōlis. ¹⁴ Lukase, dáḡtē awé dédáás bós Demase, bómpe bēlómmé nyé melentēn. ¹⁵ Nyélentēd me bānned bé Krísto ábe bédé á Laudesia. Nyélentēd-te me Nimfaa, ne bad ábe bédúbpe bésyāal ábe bēbome' áwe ndáb. ¹⁶ Nzé nyémaa enén kálag alánj, nyélóm chós á Laudesia ábel bómpe belánj chós. Nyémpé nyényín nén bán nyéláá kálag eché rílómmé bad bé Laudesia. ¹⁷ Nyéláá Achipuse bán ányín nén aá mómádé nsón nime Sḡḡḡwéé ábáḡé mós aá ábel.

¹⁸ Me Paale mmēn-éé mbēnlédé échēm ekáá átele nyé nímén melentēn. Nyééchatán nén bán ndé á mbwḡḡ. Nsimé rí Dyöb rúbé ne nyé.

Kálag e'só echë Paale áténlé Baá Tesalonika Ndibned ní kálag

Dyad á Tesalonika dǎo ábédé nló mé alon á mbwóg e Masedonia. Ade Paale ábíde á dyad á Filipi, anké á Tesalonika ádíbe mwembé áwed. Ambíd e pónde, Paale anhidé á Tesalonika áke á dyad á Beria. Anhidé áwed ámpé áke á dyad á Korinto, áwed-taá ákúidé kálag echë mod awé búmǎ bébele nsón, Timotie, álómmé mǎ, áláa mǎ tǎngene mekan níme mébenlad á mwembé níme ríde á Tesalonika.

Paale antelé mwembé níme ndé á Tesalonika, enén kálag e'só áwed bǎ nlém á abum tǎngene adúbe áde bédúbpé Sǎngwéé bédǎn-é mǎ. Áwed-te, ankamtén bǎ nyaa e alongé echë ánwǒngé áde ábédé ne bǎ, ákǒn-é bǎ mekan alúmed áte tǎngene epe éche Krístǎá ápéé ámpé, éche émpéén mpúutéde áfínté e mwembé níme ndé á Tesalonika. Anlúmed bǎ áte ngáne áwóó nlém áte átim ámbíd áwáb ábel bon áwéd bǎ nlém á abum tǎngene mam mémpéé níme ménǎne' ádab adúbe. Anláa bǎ mekan níme bétǎngéné abel áwóged Dyǒb menyinge ne ngáne alongé ádá bétǎngéné abé asin áde bésinéé epe éche Sǎngwéé.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1

Meságnen ne meknag 1.2-3.13

Elébé tǎngene abé á bad bé Krístó 4.1-12

Elébé tǎngene epe éche Krístǎá 4.13-5.11

Elébé é asóg 5.12-22

Nsǒgtǎn ní kálag 5.23-28

¹ Me Paale, ncho ne Sailase bǎ Timotie, me-éé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe bédé á mwembé níme ríde á dyad á Tesalonika, nyé ábe nyédé bad ábe Dyǒb Titée, nyébé-é bad ábe Sǎngú Yesu Krístǎá.

Nsimé ne nsaj níme Dyǒb mbé ne nyé.

*Paale aságnan áyale adúbe
áde bad bé Tesalonika bǎwóó*

² Séságnan Dyǒb áyál e nyé moosyáal pónde té, séhǎg nyé á mekáne pónde-té nzé sǎkǎne'. ³ Nzé sǎkǎne' áded Dyǒb eched Sǎn, sébelé sǎkamtán nsón níme nyébeléé áyale adúbe áde nyédúbpé. Sǎkamtán ngáne edǎnge éche nyéwǒngé bad bémpéé ébéle nyébele ntú áwǒngén bǎ, nǎngáne alyág áde nyélyágé nlém áyál e epe éche awesyáné Sǎngwéé, Yesu Krístǎá, ábéle mekuu méwúú nyé ásé. ⁴ A-baányan, sébíí nǎn bán Dyǒb ádáá nyé apwédé-é nyé ábé ábé bad. ⁵ Sébíí nǎn áyale áde sémpéé áwǎn bon sékanlé nyé nkalan ní bwám, saké e'yale bǎnpǎn bǎo sémpéénné. Bon ngíne e Edáádǎn éche Esáá chǎ embǎl bon sékalé nkalan ne ngíne, sǎnkǒn-é adúbe nǎn bán kéchéé éche séhǎbéé édé mbále. Nyébíí ngáne abé áded démbǎé áde sémbǎe ne nyé. Chǒm éche énkǎn bon ábé né édíí áwǒngén nyé. ⁶ Ne nyé, nyéhídé'áá nyaa e abé echë sǎnwǒngé, nyéhídé-é abé áde Sǎngwéé. Edáádǎn éche Esáá émbǎl nyéwóg menyinge akób áde nyénkobpé nkalan níme sémpéénné áwǎn. ⁷ Né-ǎǎ, abé áden démbǎé nǎngáne elǎnsén áfínté e bad ábe bédúbpé, ábe bédé á mbwóg é Masedonia ne Akaya. ⁸ Nyéé nyékǎs bon nkalan níme Sǎngwéé níwógnéd mebwóg mémpéé. Saké á mbwóg é Masedonia ne á Akaya démpǎn-éé níwógnédé. Bon adúbe áde nyédúbpé Dyǒb dǎmpé áwógnédé hǒm ásyáal. Né-ǎǎ, nzǎm ké pǎg eésáá echë séhǎbéé áden akan ámpé tǎngene nyé. ⁹ Abé bad bǎn bǎo bétíme ahǎb ngáne nyénkobpé sé nken áde sépédé áwǎn. Béhǎbé-é ngáne nyétímné Dyǒb, nyétáde-é abele á myǒb mé metóm bon nyébenlé Dyǒb dǎn áde áde á alongé. ¹⁰ Béhǎbé-é ngáne nyésinéé epe éche Mwán a Dyǒb awé abíde ádyǒb. Ane Mwán a Dyǒb, Yesue, awé asoo' syáné ásé e nkǒgsen ní Dyǒb níme ríhúe', mǎ Dyǒb démpúúdté.

2

Paale abelé nsón á Tesalonika

¹ A-baányan, nyé bǎn nyébíí bán epe éche sémpéé áwǎn, énkémbáá ngǎn. ² Nyé bǎn nyébíí ngáne sǎnkúdté metake bǎwóged-te sé e'són á dyad á Filipi. Bon ádesyáné Dyǒb dǎnwǎd sé nlém á abum, ákale nyé níme Nkalan ní bwám. Sékalé'áá mǎ kénéé édíí bán bad híin bétyéémánnáá sé bwámbwam áyale béhe:de'áá bán sékale mǎ. ³ Chǒm éche sélǎngé'áá nyé bán nyébel, énkémbáá nǎn bán sǎnwǒn mewǎmǎn mé mbéb, káa bán ébédé chǒm éche sǎnkǎntǎngénné abel ké-é ádog nyé. ⁴ Bon pǎn sélǎngé'áá nyé mǎ, néé bad ábe Dyǒb ápwédé ákwognéd dé akal níme nkalan. Né-ǎǎ, sékale níme nkalan ní bwám saké áwóged moonon menyinge bon áwóged Dyǒb áde ábíí sé nlém áte menyinge. ⁵ Nyébíí bán áde sémbǎé ne nyé

séebonje'áa nsal áte, ngoód-te eebédéé sé áte. Dyöb ádé sé mbón áyál e nê. ⁶ Séehede'áa nén bán nyé ké'ε bad bémpée bekene' sé. ⁷ Kénéé edlí bán sé nēngáne bempape bé nymag ábe Krístæ, sēnwōn kunze ápemed nyé nted, sēnkēmpémtédte nyé, bon pen sēmpwiitéd áfinté echēn ngáne nyé-mwān átogne' ábe bán. ⁸ Sédáá nyé bwāmbwam, saké ákale nyé nkalanj ní bwām ní Dyöb mēmpen, bon kóānne ábel nyaa eché séhele séwōngén nyé, áyāle sédáá nyé bwāmbwam. ⁹ A-baányanj bé Krísto, ndúbpe méé nyékamtan nsón ne ntú ní ngine nime sébéle. Ade sékanlé'áa nyé Nkalanj ní bwām ní Dyöb, sébéle'áa nsón nkou ne mūte ábel bon séétagté nyé modmod.

¹⁰ Nyédé sé mbón, Dyöb-pe ámpē ádé sé mbón nén, áde sébéde áfinté echēn, nyé ábe nyédúbpé, abé dénsānj sé, sébéle'áa mekan nime métāngéné, sēnkēnwōn-áa awusé ké ahóg á yāl. ¹¹ Nyébíi nén bán sēncháá nyé mod téé ngáne sáa-a-mwān áchāngéé ábe bán. ¹² Séwédé'áa nyé nlém á abum, séslimē-ε nyé etúu áte áwōnj abé áde áwógte Dyöb menyinge. Dyöb dōó áchénlé nyé ábe áfinté e ábē bad ábe ákamlanné ne ábē áse e éche ehúme.

¹³ Nzom empée edé eché ekáá bon sébáge Dyöb meságnen pōndé ésyāal. Ade sémpéenné eyale é Dyöb áwēn, nyēnwóg chō, nyékōb-pe chō. Nyēnkēnkōbpé chō nēngáne eyale éche éhúu ne moonyonj bon nyēnkōb chō nēngáne eyale éche éhúu ne Dyöb, ngáne chēn-ne ékōnté abé. Eché eyale chō-áa Dyöb ábenladdé áfinté echēn, nyé ábe nyédúbpé, áwōngēn nyé. ¹⁴ A-baányanj, melemlen mé mam nime mēmbēnléd ne mwembé ní bad bé Dyöb ábe bédúbpé Yesu Krístæ ábe bédé á Judeya, mōó mēbēnlédé ne nyēmpē. Nyékudé metake á mekáá nime ábēn bad melemlen ngáne bōmpē bēnkudté metake á mekáá mé bad bé Israel. ¹⁵ Abé bad bé Israel bó donje bēnwū Sāngú Yesue, bēmpē-ε bēwūú bekal bé'dáádānj. Abé bad bé Israel-ε bó donje-áa bēnnān sé áwāb dyad-té. Bēwōgtéé Dyöb menyinge, bētyeeman-ne moosyāal. ¹⁶ Bēbele nē ábel bon séekanlé bad ábe béese' bad bé Israel eyale é Dyöb, ábel bon bēekudé e'soosōnj. Bēbáde mbéb ámīn e mbéb pōndé ésyāal, kóānne á asōg-ke, Dyöb átāngéné bó akōgsen.

Paale awóó nlém áte ányin bad bé Dyöb bé Tesalonika

¹⁷ A-baányanj, séhōbe nén bán sēpágnédé nyé á yāl á esōnj é pōndé. Kénéé séesaá hōm ahóg ne nyé, sédíi sēkamtan nyé. Ngáne sēnwōngē mewēmten bwāmbwam ányin nyé, sēnwān áte bwāmbwam ányin nyé ámpē. ¹⁸ Nén ábédé áyāle séhede'áa ape áwēn. Mmēn Paale, nwané áte ngen ne ngen ápe bon Satanē enkēnháá sé etál. ¹⁹ Nyēé nyékáá bon séwōnj e'lyāg bé nlém, nyēé nyékáá bon sébé menyinge, nyēé nyékáá-ε bon sékumé ekáá á tál, áyāle nsábe nime sēnōne' á s'ō ákud á pōndé eché Sāngú Yesue ápéé. Nyébēn-éé nyékáá. ²⁰ Ne mbále, nyēé nyékáá bon sékumé' ekáá á tál, bon sébé-ε menyinge.

3

¹ Né-óó, áde sēnkēnhenlé adyēé ésebān sédé ne nyé, sēntíi nén bán séēdyéé ne sé bēn á dyad á Atens. ² Sēnlóm Timotiē, awesyānē mwānyanj áwēn. Syāábōó sébele nsón ní Dyöb ákal nkalanj ní bwām tāngene Krístæ. Sēnlóm mō áwēn áwōngēn nyé áwéd nyé áte á adúbe-tē ne áwéd nyé nlém á abum. ³ Séhede bán áwéd nyé nlém á abum ábel bon nímēn metake méebelé-se nyétimēn mbid. Nyébēn nyébíi bwām nén bán Dyöb ámáá atíi nén áa syāa baasyāal déékūd nímēn metake nime nyékudé. ⁴ Nyébíi nén bán áde sébéde ne nyé, sēnláá nyé á s'ō é' pōndé nén bán séékūd metake. Nyé bēn nyébíi-ε bán nēn dēn-éé ébēnlédé. ⁵ Nén dōó dēnkānj bon nlóm Timotiē. Menkēnhenlé nlém akanj ámpē, né-óó, menlóm mō áhye dé aheá áte ngáne adúbe ádíi nyé. Mēmbel nē áyāle mbáá'áa méé áne awé ábele' bon bad bēhún á mekágsen-tē, ahele ahúnéd nyé á mekágsen-tē. Nén délūméd bán sébéle nsón ngēn.

⁶ Bōób-pōó, Timotiē abíde áwēn apedé ámbíd áwéd, alāngé-ε sé kase e nkalanj, áa nyédii nyédúbpé, nyédii nyédáá-ε nhóg ne aníní. Alāngé-ε sé áa nyédii nyékamtan sé ne nlém ní bwām, áa nyédii nyédáá sé anyin ngáne sēmpē sédáá nyé anyin. ⁷ Né-óó, a-baányan, áfinté e échēd ndutul ne metake mésyāal, nlém níwūú sé á abum áyāl echēn. Adēn adúbe dōó áwédé sé nlém á abum. ⁸ Bōób-pōó, séēbē menyinge abé áde sédíi ámīn, ngáne mekuu méwūú nyé áse áyāle adúbe áde nyédúbpé Sāngwéé. ⁹ Bōób séhele séságnēn Dyöb áyāl echēn. Séságnan mō áyāle menyinge nime sédíi áyāl echēn áwe e'só. ¹⁰ Sékánne' nkou ne mūte, bwāmbwam nén bán séhel ape áwēn ámpē, ábel bon dényīnen, séwōngēn-ne nyé ábel adúbe áwūu nyé áte.

¹¹ Nhede méé ádesyānē Dyöb, Titéé ne awesyānē Sāngú Yesue bēlūmed syānē nzii séhel ape áwēn ámpē. ¹² Nhédé méé Sāngwéé ábel edānge éche nyéwōngné nhóg ne aníní ne bad bēmpēé ékwōg akwōg ne akwōg melemlen ngáne edāngē éche séwōngné nyé ékwōgēé akwōg ne akwōg. ¹³ Sékánne' nén ábel bon Sāngwéé áwéd nyé nlém á abum ábel nén nyéewóó' átōn dé mbéb ké ahóg á yāl, nyésānj-ε á s'ō ábe ádesyānē Dyöb Titéé, áde awesyānē Sāngú Yesue ápéé ne ábē bad.

4

Nyévōŋ abé áde áwógte Dyōb menyinge

¹ A-baányan sêhōbe ámpē nēn bān, nyēn'yágé áwəd nyaa e abé echē nyétāngéné awōŋ, ábel boŋ nyévōgdē Dyōb menyinge. Enén ndín e abé chō-'áá nyévōó. Bōob-pōó, sēcháa', sélānge-'e nyé á dín á Sāngú Yesu nēn bān, nyébē nyékeene' enén ndín e abé á'sō. ² Nyébēn nyébii mam nīme sēn'yāgēdtē nyé, sé nēngāne bad ábe Sāngú Yesue ábágé kunze. ³ Dyōb áhede áá nyébē nēngāne bad ábe bésáá. Nyéekábé mesón. ⁴ Nyé mod-té ábii ngāne ákóbé eche yāl.* Nyébele nē nyaa echē étāngéné, ne nyaa echē nē débēé nyé edúbé áfintē e bad. ⁵ Yāl echēn eēbāg yāl éche éwōó' esíi bwāmbwam áyāl e mekan mé ekob é yāl ngāne bad ábe béebii Dyōb béwōó' é. ⁶ Ayāle ádēn dyam, modmod eēbenlē mwānyan epandé atéd-tē chōm éche édé échē. Sēnlāá nyé mīmēn mekan ngen e'só sēsīm-me nyé etúu áte nēn bān Dyōb dékōgsēn bad ábe bébele nē. ⁷ Dyōb dénkēmpwēdtē syānē áwōŋ abé á mbinde, boŋ ampwēd syānē áwōŋ abé áde ásáá. ⁸ Kénzēé awē eékobe ayāge áde séyāgté mó, saké moonyonŋ mó ábáá á yāl, boŋ Dyōb dōó ábáá á yāl. Dyōb dō-'e ábāge' nyé échē Edāōdāŋ éche Esáá. ⁹ Nzōm ké pág eesáá echē nītenléé nyé ngāne nyé mod tēé átāngéné mwānyan adāŋ, áyāle Dyōb dēn ámáá nyé ayāged ngāne nyé mod tēé átāngéné mwānyan adāŋ. ¹⁰ A mbále nē dēn-naa nyédáó áben baányan bé Krísto bésyāal ábe bédé á mbwóg e Masēdonia esyāal. Kénē, a-baányan, sēcháa nyé nēn bān nyédāŋ bō tōmaa nē pōndé ésyāal. ¹¹ Sēcháa nyé ámpē nēn bān mod tēé áwōŋ alongé áde ápwítédé, modmod eēnānē chōm éche waáb ábeleé, mod tēé ábele-'e nīme nsōn. Nēn dōó sēnlāá' é nyé bān nyébele'. ¹² Ábel áde nyébenlé nēn, bad ábe béédúbpē, débēé nyé edúbé, nyé mod tēé ábōŋgē-'e eche yāl.

Sāngwéé ápē táléd

¹³ A-baányan, sēhede bān nyébii mbále tāngēne bad ábe béwédé, ábel boŋ nyéélebē nēngāne bad ábe béewōó e'yāg bé nlem. ¹⁴ Ngāne sēdúbpē nēn bān Yesue anwé, ápuu-'e, sēbii nēn bān áde Yesue ápēé, Dyōb débēl bad ábe bédúbpē ábe béwédé, bēpuu, bēbē ne Yesue.

¹⁵ Ayāge áde séyāgtéé nyé bōob ádii ayāge áde Sāngwéé. Adé ayāge ádii nēn bān, syānē ábe débē á alongé epun éche Sāngwéé ápēé, déebáá á'sō se bad ábe béwédé bēbē ámbid. ¹⁶ Sāngwéé mwēn ábii amín, esaad é ngine éwōgnēd, ehōb éche ángel embáá éwōgnēd, esaad é elon é Dyōb-pe éwōgnēd. Ene pōndé dyam dé'só, bad ábe bēndúbe Krístā, bēpuu. ¹⁷ Ámbid enē syāá ábe dedé á alongé ábe dedé á nkōŋsē, deálatēn ne bō, déké amín á mbag-tē átān Sāngwéé á pemē-tē. Né-'áá débēē ne Sāngwéé á ngindé ne á ngindé. ¹⁸ Né-ōó, nyébenlēd ádēn ayāge áwéd nhóg ne anínii nlem á abum.

5

Nyébē mboŋsēn áyāl e epe éche Sāngwéé

¹ Bōob-pōó a-baányan bé Krísto, nzōm ké pág eesáá átele nyé álaa nyé pōndé ne epun echē nīmēn mekan mbēnledté. ² Ayāle nyé bēn nyébii bwām nēn bān epun éche Sāngwéé ápagké, ápē táléd, melemlem nēngāne nchīb ápagké nkouu áde mod eesinēé mó. ³ Ade bad béhōbē nēn bān, "Nsaŋ rídé, dyamdyam déesaá áde sēbáá' é," dōó ebēbtēd épíi' é bō táléd. Ebē melemlem ngāne e'wē bé achád é'piidēé mmwáad awē adé nkog. Modmod eēbíd-tāá echēn ebēbtéd áte. ⁴ Boŋ a-baányan, nyé pen nyéesaá bad bé mbēb ngāne bad ábe bédé á ehintēn-tē. Né-ōó, epun éche Sāngwéé ápagké éetanē nyé táléd melemlem ngāne nchīb ápagké táléd. ⁵ Nyé baasyāal nyédii bad bé e'nyīnen bé ekíde, nyébē bad bé bīn ábe é'kēnlé. Syānē déesaá bad bé nkouu ké' é bad bé ehintēn. ⁶ Né-ōó, deebāg nēe bad ábe bédé nēngāne békūne'. Boŋ syānē détdēd pōndé décháá-'e éche syānē yāl. ⁷ Nkouu dōó bad békunéé, bad ábe mīm mō-'e mékóbēé, nkouu dōó bēmwákē mīm boŋ mékōbē bō. ⁸ Boŋ ngāne syānē détdēd bad bé bīn ábe é'kēnlé, syānē décháá échēd yāl. Adúbe ne edāŋge éche édé syānē áte bēbē nēngāne mod ahédé mbóté echē bēbenlé e'kii ákúten tāl á pōndé e nzum. E'yāg bé nlem-'e ábe nyévōó áyāl e e'soosōŋ ábe nyékudté é'bē nēngāne mod awē ahédé ekóté éche bēbenlé e'kii. ⁹ Dyōb déntfī áá móssōŋ syānē mbwiined ne awesyānē Sāngwéé, Yesu Krístā. Enkēntfī' é áá nīmē melingá mépii syānē. ¹⁰ Yesue anwé á nló mīméd ábel boŋ ké nzé édé bān syānē dedé á alongé, ké' é dewédé, débē ne mó. ¹¹ Né-ōó, nyéwēd nhóg ne anínii nlem á abum, nyéwéd-tē nhóg ne anínii áte ngāne nyébélé' áá bōód.

Elébē ne melēten mé asóg

¹² A-baányan, sēcháa nyé ábe edúbé bwāmbwam wēe bad ábe béwōŋgan nyé. Bōó belyāgte nyé, bēyāgtē-'e nyé ngāne alongé ádēn átāngéné abé nēngāne bad bé Krísto. ¹³ Nyécháá bō ne edúbé éche échábé amín, nyédāŋ-'e bō áyāle nsōn nīme bébeleé. Nyébēn saŋ

* 4:4 Nyé mod-té ábii ngāne ákóbé eche yāl; Donje á kálag áwóó Nyé mod tē ábii ngāne áchāngēé mwaad.

ne nhóg ne aníníí. ¹⁴ A-baányan, sêlânge nyé nén bán, nyéléb bad ábe béebelé chómchóm. Nyéwéd bad ábe béwóó mbwóg áte, nlém á abum. Nyéwòngɛn bad ábe béewúu áte, nyéwɛsɛn-nɛ nhóg ne aníníí. ¹⁵ Nyényín nén bán modmod ééftimtɛɛ mbéb áyál e mbéb. Boŋ pen nyéwane áte póndé ésyāāl áwóŋ nlém mbwám wɛɛ nhóg ne aníníí ne wɛɛ bad bésyāāl.

¹⁶ Nyébág menyinŋe póndé ésyāāl. ¹⁷ Nyékánne' póndé ésyāāl. ¹⁸ Kéchéé éche ébénlédé ne nyé, nyéságnan Dyòb. Mmén mekan móo Dyòb áhɛdɛé aá nyébele' abé áde nyédíí mod nhóg ne Yesu Krístəə. ¹⁹ Nyééftimtɛ Edəádəŋ éche Esáá áte áyāle nsón níme ébelɛé. ²⁰ Nyéebáá' nkalan á yāl níme Dyòb áhóbé aá nyékal. ²¹ Boŋ pen nyékəg mam mésyāāl níme béhóbɛé. Nyéchəŋned mam níme béhóbɛé níme métəŋgéné. ²² Nyéewóó' dyaŋ ábel ne mam níme béhóbɛé níme méetəŋɛne.

²³ Dyòb dɛn, mó awé abage syánɛ nsan ábel nyésan áyāl e mam mésyāāl. Nyébane edəádəŋ ne yāl échɛn ésyāāl bwám, éewóó' atón dé mbéb ké ahóg á yāl kəəŋne á póndé eché awesyánɛ Səŋgú Yesu Krístəə ápɛé. ²⁴ Dyòb áde áchɛnlé nyé ábele' ngáne áhóbé, ábɛl-le áned.

²⁵ A-baányan, nyékánnad sé.

²⁶ Nyélentad sé ábesyánɛ baányan bésyāāl, nyéhê bó təl.

²⁷ Nlânge nyé á đin áde Səŋgwéé nén mɛé nyéləŋ enén kálag wɛɛ ábesyánɛ baányan bésyāāl.

²⁸ Nsimé níme awesyánɛ Səŋgwéé, Yesu Krístəə mbê ne nyé.

Kálag eché elónténé ébε eché Paalε áténlé Baá Tεsalonika Ndibned n kálag

Kálag eché elónténé ébε eché Paalε ántelée bad bé mwembé níme rídé á Tesalonika, ehóbe tǎngene adúbe áde bad bǎnwǒngǎ nǎn bǎn epe éche Krístǎá ápée ámpǎ, émáá ape áte. Paalε antelé bad bé Krístǎo enén kálag átíi bǎ nsǒrten níme bǎnwǒngǎ tǎngene nímén mekan. Mmén mewǎmtǎn níme baahǒg á mwembé-te bǎnwǒngǎ, mǎmbǎl bǎ donge á bad bǎnkwan mekáá áte, bǎnkéntéd-taá e'bonj bé nlém ábe donge á bad bé Krístǎo bǎlúmté'áá nǎe dyam. Paalε anlúmed bǎ áte nǎn aá, Krístǎá adǎhǒb aá mǎpag ámpǎ, ebébtéd ne mod-e-ebébtéd bǎb bǎsǎbǎe ape. Ane mod e ebébtéd mǎ ántǎngǎn Krístǎá, alúmed-te kǎáǎne lúmtǎn aá mǎ mwǎn-éé mǎdǎ Dyǒb. Paalε ansim bǎ etúu áte aá bǎdii bǎwǎd ádab adúbe áte kǎnéé bǎkudéé ndutul ne metake. Ansim-me bǎ etúu áte ámpǎ aá bǎékwǎnǎ mekáá áte bonj bǎ mod téé ábele nsǎn ábel bonj áhel eche yǎl atǎngǎn, melemlem ngǎne mǎ Paalε ne bad ábe bǎbǎbǎ bǎbele nsǎn.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Mekǎnag ne e'wǎd bé nlém á abum 1.3-12

Elébé tǎngene epe éche Krístǎá 2.1-17

Elébé tǎngene abé á bad bé Krístǎo 3.1-15

Nsǒgǎn n kálag 3.16-18

¹ Mǎ Paalε, nchoo ne Sailase bǎ Timotie, me-éé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe bǎdǎ á mwembé níme rídé á dyad á Tesalonika, nyé ábe nyédé bad ábe Dyǒb Titée awǎd, nyǎbǎ-ε bad ábe Sǎngú Yesu Krístǎá. ² Nsimé ne nsǎn níme Dyǒb Titée ne níme Sǎngú Yesu Krístǎá nǎbǎ ne nyé.

Dyǒb dékǎād bad nyaa eché etǎngǎné

³ A-baányǎn sǎtǎngǎné nǎe sǎsǎgnǎnné Dyǒb áyǎl echǎn pǎndǎ téé. Etǎngǎné bǎn sǎbel nǎ áyǎle adúbe ádǎn ákwǎge, akwǎg ne akwǎg, eǎngǎ-ε éche nyéwǒǎné nhǒg ne aníníi chǎ-ε ékwǎge'. ⁴ Né-ǎǎ, áfintǎ e mwembé n Dyǒb, sǎbǎn sǎkumne nyé ekáá á tǎl tǎngene awǎsǎn áde nyéwǎsǎné ne adúbe áde nyéwǒó, ataged áde bǎtagtéé nyé ne metake mésyǎál níme nyékdúé.

⁵ Mmén mekan mésyǎál mélúmtǎ' nǎn bǎn nyaa eche Dyǒb ákáadtéé etǎngǎné. Mmén mésyǎál mǎ-áá mékǎǎ bonj Dyǒb átéd nyé nǎe bad ábe bǎkwǒgnédé ábǎ áwǎ nkamlǎn. Mmǎ nkamlǎn mǎǎ ríkǎǎ bonj nyékdúé metake. ⁶ Dyǒb ábele mekan nyaa eché etǎngǎné. Bad ábe bǎbǎle' bonj nyékdúé' metake, Dyǒb dépiinéd bǎ metake. ⁷ Dyǒb débǎl nyéekudté metake ámpǎ, ábǎl-le sé-ε ámpǎ séekudté. Nǎn débǎnléd áde Sǎngú Yesuε ábǎidté ádyǒb ne éche ángǎl é ngǎne, muu níme nǎchodne-ε mélǎǎnéd bǎ. ⁸ Akǎǎgsǎn bad ábe bǎbǎá Dyǒb á yǎl bǎbǎǎ-ε áhíd nkalaǎ nǎ bwǎm níme rǎhǒbe tǎngene awesýǎnǎ Sǎngú Yesuε. ⁹ Akǎǎgsǎn bǎ ne metake níme mébǎ á ngǎndǎ ne á ngǎndǎ. Bǎebǎá wǎe Sǎngwǎé ádíi, bǎenyǎn-naá ngǎne éche ehúmé épédé achab ámǎn. ¹⁰ Ade ápée échǎ epun, bad bé Dyǒb bǎbǎe mǎ mekenag, bad ábe bǎédúbpǎ bǎsyǎál-le, bǎnyǎg bwǎmbwam. Nyémpǎ nyééǎbǎ áfintǎ e ábǎn bad áyǎle nyéndúbe nkalaǎ níme sǎnlǎá' nyé.

¹¹ Abé áde nímén mekan mésyǎál médíi sé á nlém-tǎ dǎǎ ákǎǎ bonj sǎkǎnnǎd nyé. Sǎkǎnne bǎn ádǎd Dyǒb ábel nyékwǒgnǎd ákud bwǎm é' bwǎm ábǎ áhǎdǎéé nyé ábele apwǎd áde ápwǎdǎ nyé ábǎ ábǎ bad. Sǎkǎnne-ε bǎn ábǎnlǎd eche ngǎne ábel bonj mekan mé bwǎm mésyǎál níme nyéhǎdǎé, adúbe áde nyédúbpǎ Krístǎá nyékdúé mǎ. ¹² Sǎkǎnne nǎn ábel bonj dǎn áde awesýǎnǎ Sǎngú Yesu Krístǎá áwǒǎ edúbé áfintǎ echǎn, nyé-ε ámpǎ nyéekúé edúbé áyǎl echǎ. Nsimé níme ádǎd Dyǒb ne níme Sǎngú Yesu Krístǎá, mǎǎ mébǎl bonj nǎn ábǎnlǎd.

2

Mod-e-ebébtéd ápǎ

¹ Bǎǎb-pǎǎ a-baányǎn, sǎtenle nyé tǎngene epe éche awesýǎnǎ Sǎngwǎé, Yesu Krístǎá ápée ámpǎ ne aladǎn áde déladnǎé ábǎ ne mǎ. Nchǎá nyé nǎn meé, ² nyéewǎmsǎn apuudted á mewǎmtǎn, kéε nyéetédnǎd áte áhǒb áde bad bǎhǒbǎé bǎn Epun éche Sǎngwǎé émáá ape. Kapǎg bad bǎwǎmtǎn bǎn sǎnhǒb ádǎn akan áde sǎhǒbǎ'áá mam níme Edǎǎdǎǎ élyǎgtǎ'áá sé á sǎhǒb, kéε áde sǎkǎnlǎ'áá nyé nkalaǎ nǎ bwǎm kéε bǎn sǎntelǎ nyé mǎ á kálag-tǎ. Bonj sǎnkǎmbǎnlǎ nǎ. ³ Nyéémwǎg-se mod ábǎnléd nzii ké pǎg ádog nyé. Ayǎle Epun éche Sǎngwǎé ápée éepǎá kǎǎǎne á pǎndǎ echǎ mpuudté nǎ ngǎne mépǎé á nkǎǎsé, mod awǎ mǎ-ε adé ebébtéd anyǎnnǎd. Dyǒb ámáá atíi aá ane mod ákǎ á ehýǎǎ é muu. ⁴ Atyéemǎn kéchéé éche bad bǎchǎgǎé bǎn dyǒb kéε kéchéé éche bad bǎbǎgǎé edúbé, ábǎnǎ-ε eche

yäl ämîn echâb. Assl, ädyëë-'e äsë kâšņne á ndâb e Dyöb, áchägë-'e yäl áá mós módë Dyöb. ⁵ Nyéechatán nēn bân áde mbédé ne nyé menláá nyé mímén mekan. ⁶ Nyébíí dyaŋ áde áchšņgë ane mod boņ eépédé bōōb. Adé dyaŋ áchšņgë mós ábel ápe á pónđé echë etšņgéné. ⁷ Mekan mé' ekoņnéđ mé ebébtéd mémáá abooted dé abenled. Ane awë áchšņgë mímén mekan abel boņ méebenlâđ bōōb, mós ábë achás mós kâšņne á pónđé echë Dyöb débēne boņ áhíde. ⁸ Ene pónđé-áá mod a ebébtéd anylñnédte. Adlí mod awë Sāņgú Yesue áwū'ē ne echë peme e nsal, abébéd-te mós apen áde yäl epenné mós áde ápeé. ⁹ Mod-e-ebébtéd āpē ne ngine eche Satanē. Abelē nsōn mé edogké álumed eche ngine, ábelé' e'chemléd ne menyáké nyaa ne nyaa. ¹⁰ Abenléd-te medogké mé ebébtéd nyaa ne nyaa wēe bad ábe adâb alongé débšš'ē. Adâb alongé débšš'ē áyale bēmbāņ mbále akob, ábel boņ békud e'soosōņ. ¹¹ Né-šš, Dyöb dēmbēl bēwōņ mewēmten mé mewusé mé ngine ábel boņ bédúbe metóm. ¹² Nēn débēl bad ábe bēedúbe mbále boņ bētimé' bēwógé menyinģe ábel mbēb, békūd nkōģsen.

Dyöb apwedé nyé ákud e'soosōņ

¹³ A-baányan, nyé ábe Sāņgú Yesue ádás, sētšņgéné sēsāņnān Dyöb pónđé tēé áyāl echēn. Sēsāņnan mós áyale apwedé nyé bad bé Tesalonika ábē bad bē'só ákud e'soosōņ á ngine e Edásdāņ éche Esáá ábel boņ nyēbē ábē bad ábe bēsáá. Ambēl-le nyékūd e'soosōņ adúbe áde nyédúbpé mbále. ¹⁴ Apwedé nyé ákud e'soosōņ mbwiined ne nkalaņ ní bwām níme sékánlē nyé. Abelē nēn ábel boņ nyēmpē nyēbē ášē e ehúmé éche awesyānē Sāņgú Yesu Krístā. ¹⁵ Né-šš, a-baányan, mekuu méwúu nyé ášē nyéhíde-'e ayáģe áde sékúđé, boņ sémpē sēyáģed nyé. Sēyáģtē'áá nyé akale áde sékánlē'áá nyé ne atele áde sētēnlē'áá nyé kálag. ¹⁶ Awesyānē Sāņģwēé, Yesu Krístā mwēn ne Dyöb Titēe awēđ, mós awē adás syānē abēnlédé nímē nsímē ábē syānē e'wéd bé nlém á abum ábe bēemaá', ábē-'e syānē e'lyáģ bé nlém ályáģ nlém áyāl e mam mé bwām. ¹⁷ Awēđ nyé nlém á abum awēđ-te nyé áte pónđé ésyāāl ábel ne áhšb mekan mé bwām.

3

Paale áá bad bé Krísto békānnad bš

¹ A-baányan, tšņģene mekan mémpēe, nhóbe nēn meé nyébē nyékānnad sé nēn bān nkalaņ ní bwām níme Sāņģwēé míbē nkanlad átíntē e bad bēmpēe níkaģ á'sō, bad békobpe mós ne edúbé melelēm ngāne émbēē ne nyé. ² Nyékānne-'e ámpē nēn bān Dyöb ásoņ sé á mekáá mé bad ábe bēbēbē nlém ne á mekáá mé e'bébtéd é' bad, áyale saké bad bēsyāāl ábe bēwóģe nkalaņ ní bwām bédúbpe mós. ³ Boņ Sāņģwēé abele' ngāne áhšbē áá mósšēl, áwēđ nyé áte ákšā-'e nyé ábel boņ Satanē éēbēlē nyé ebébtéd. ⁴ Sēsúme nlém nēn bān Sāņģwēé ábēl nyēbēl kéchéé éche sēlāņģé nyé bān nyēbēl, nyēēbē nyēbēlē-'e chš. ⁵ Sāņgú Yesu Krístā mwēn ábel nyēsōņten ngāne Dyöb ápédé nyé adāņ, nyēwēsēn-ne melelēm ngāne ánwēsēnnē.

Paale áá mod atšņgéné nsōn abel

⁶ A-baányan, sēsíme nyé etúu áte á đīn áde Sāņgú Yesu Krístā, nēn bān nyéedölē bad bé Krísto á yäl ábe békwané mekáá áte bēhíde-'e ayáģe áde sēyáģtē nyé. ⁷ Nyé bēn nyébíí bān sēē nyētšņgéné ahāņten. Sēnkēnkwané mekáá áte áde sēbédé ne nyé. ⁸ Sēnkēndyáá chšm é mod éche sēsásbpēé, boņ pen sēbelé'áá nsōn ne ntú ní ngine, nkuu ne mŭte ábel boņ séētāģtē nyé modmod. ⁹ Sēbelé'áá nēn saké nēn bān sēnkēnwōņģé kunze áláa nyé nēn bān nyēwōņģen sé. Boņ sēbelé'áá ábel boņ kéchéé éche sēbeléé ébē nēņģāne elāņsēn éche nyēmpē nyētšņgéné ahíd. ¹⁰ Áde sēbédé ne nyé, sēyōģkē'áá nyé etúu asim áte nēn bān, "Mod awē abáá nsōn abel, bēebáģe mós chšm éche ádyēē." ¹¹ Sēhšbe nēn áyale sēwóģe nēm bān doņģe á bad bédé átíntē echēn ábe békwané mekáá áte, bēebelēé chšmchšm, bēhāģ-ke nsal áyāl e mekan mé bad. ¹² Echēn ndīn é bad sēsíme bš etúu áte, sēlāņģe-'e bš á đīn áde Sāņgú Yesu Krístā nēn bān bēbwōģ yäl, bēbele nímab nsōn ákud ndyēéd e epun é bīn. ¹³ A-baányan, nyéekšmē' ábel mboņ. ¹⁴ Nzé mod abáá chšm éche sētélé á kálag-tē wēn ahíd, nyēbane mós mīđ á yäl. Nyēwóó' dyaŋ ábel ne mós ábel boņ ákwág. ¹⁵ Kēnē, nyéetédé mós nēe mod a ekōyí. Boņ pen nēņģāne awēn mwānyan a Krísto, nyéláa mós bān átēđ pónđé.

Melēnten mé asōģ

¹⁶ Sāņgú Yesue mwēn, mós awē abage syānē nsāņ, ábē nyé nsāņ pónđé ésyāāl ne á menzii mésyāāl. Sēkānne-'e bān mwēn ábē ne nyé moosyāāl.

¹⁷ Me Paale, mmēn-ēé ntelé nímén melēnten ne échēm ekáá. Nēn dšō adé nēņģāne e'chem áyāl e échēm kálag ésyāāl. Nē dšō nteléé kálag. ¹⁸ Nsimé níme awesyānē Sāņģwēé, Yesu Krístā, mībē ne nyé moosyāāl.

Kálag e'só echë Paale áténlé Timotiε Ndibned ní kálag

Timotiε abédé kódemod echë endúbé Krístæ. Ambíð á Esia Maino. Nyaá abédéε mmwaað á Israel, sáá-'ε mod á Grikia. Ahõñné'áá Paale ábelé-'ε nsón ní Dyõb ne mó. Kálag e'só echë Paale áténlé Timotiε ekoo' metón meláán ahõb.

Dyam dé'só, ene kálag esime bad etúu áte átéd pónðé ne ayáge dé metóm áde ábédé á mwembé-te. Adén ayáge dênladtén mekan níme bad bé Israel behíde'áá ne níme bad ábe beesé bad bé Israel behíde'áá. Adé ayáge ábédé nèn bán nkõñsé níme bad bedíí áte ríde ebébtéd, bán nzé mod áküd-te e'soosõñ atángéné abíí mekan mé e'koñnéð ábelé-'ε mekan nãñgáne ákii donje á ndyééd ne ádyεε ésebán mod awóo' mmwaað ké'ε mmwaað awóo' nchóm. Enén kálag ehõbe ámpé ngáne bad betángéné mwembé alyáged, ngáne betángéné Dyõb edúbé abe, ne nyaa e abé echë bad ábe belyágte mwembé ne ábe béwõñgan á mwembé-te betángéné awón. Asóged, Paale alébe Timotiε ngáne atángéné mbeledé awe Yesu Krístæ á bwám abé ne nsón níme atángéné abel átínté e bad ábe bedúbpé Krístæ.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Elébé tãñgene mwembé ne bad ábe belyágte mó 1.3-1.6

Timotiε akudé elébé tãñgene níme nsón 4.1-6.21

Paale alómmé Timotiε melentén

¹ Mε Paale, mε-εé ntelé enén kálag. Ndíí mbapεε á nlómag awé Yesu Krístæ. Ndake echë ríkudé ábel nímé nsón ehúú ne Dyõb, mó awé asoo syáné áyál e mbéb, ehúú-'ε ne Yesu Krístæ, mó awé adé syáné e'lyág bé nlém. ² A-Timoti, wε-εé rítenléé enén kálag. Edii nãñgáne awem mwán mwèn, adúbe áde édúbpé Krístæ. Nsimé, ngól ne nsarj níme ríhúú ne Dyõb Titée awéd ne Yesu Krístæ, Sáñgwéé awéd mbé ne wε.

Paale alébe Timotiε tãñgene

bemeléede bé metóm

³ Ade ríkágé'áá á mbwóg e Masedonia menláá wε mεé élyæg hê á dyad dé Efesus ábel boñ weémwäg wεé donje á bad belyágte' ayáge áde déetãñgene. ⁴ Weémwäg-ke-se ábê bad bebébté pónðé ákal póle éche éesé mbále ne póle éche ehõbe tãñgene ábáb betaa ábe mod éehelée-se atón. Nzé belyágte éché ndín é póle épεne mpenten, éewõñgãnné bad áwón alongé áde álúmte bán bedúbpé Dyõb. ⁵ Nzom echë enkõñ boñ nláá wε mεé éyágte bad ayáge áde atángéné edii ábel boñ bad bedãñ nhóg ne aníníí. Etãñgéné edãñge awón éche ébide' á nlém níme nsáá, nlém níme mbíí dyam áde atángéné ne áde déetãñgene, mbíí-'ε adúbe áde áde mbále. ⁶ Donje á bad behídeε nímén mekan, nê ábelé bepáné nzii ahõb áde behõbeé e'kúkú é' mekan. ⁷ Abé bad béwóó nlém áte ábê bemeléede ábe belyágte mbéndé é Dyõb boñ beesõñtεnéé mekan níme belãñgeé bad, beesõñtεnéé-'ε mekan níme behõbeé bán bekóó abíí.

⁸ Debíí nèn bán mbéndé eboó nzé bad bébenlad chó ngáne éhednad-té. ⁹ Debíí'ε nèn bán Dyõb déebeleé mbéndé áyale bad ábe bébele' ngáne áhedéé. Boñ Dyõb ábelé mbéndé áyale bad ábe béehíde mbéndé ne bad ábe béebelé' ngáne áhedéé. Ábelé mbéndé áyale bad ábe béewóó Edásdãñ é Dyõb áte, ne bad ábe bébele mbéb. Bébelé mbéndé áyale bad ábe béewóó mbwóg ní Dyõb áte, ne ábe behõbe Dyõb mekan mé mbéb áyál. Dyõb ábelé mbéndé áyale bad ábe béwúé' ábab besáá ne benyaá, ne bad ábe béwúé' bad bémpée. ¹⁰ Bébelé mbéndé áyale bad ábe bekábe mesón, baachóm ábe bénañnad baachóm bémpée, bad ábe bekóbe bad boñ básóm bó néε betãñ, bad ábe bekale metóm, bad ábe bémwág melé mé metóm á pónðé e nkáásé ne bad ábe bébele' kéchéé éche éesé nchoo ne ngáne ayáge á bwám áhõbé. ¹¹ Adé ayáge áde nchoo ne nkalanj ní bwám níme Dyõb ábágé mε ákale bad. Mmé nkalanj ní bwám ríhúú ne Dyõb dé ehúmé áde bad bekεnéé.

Nságnen áyale ngól e Dyõb

¹² Nságnan Yesu Krístæ, Sáñgwéé awéd, mó abage mε ngíne ábel nímém nsón. Nságnan mó áyale anyín áde anyíné áá mbél mó nyaa eche etãñgéné, ápwæd-te mε ábele mó. ¹³ Ambel nê, kénéé edíí bán ngen e'só nhõbé'áá mó mam mé mbéb áyál, rítagté bad ábe bedúbpé mó, mbenlád-te e'yale bé mbéb áyál echë. Boñ Yesu Krístæ anwóg mε ngól áyale menkémppá adúbe awón, menkémbíí-'áá chóm éche mbelée. ¹⁴ Sáñgwéé ambé mε nímé nsimé níme méesé ahãgtén, ábel ndúbé Krístæ, ábel-'ε áá rílúmed bad bémpée edãñge áyale dedé nhóg ne Yesu Krístæ. ¹⁵ Yesu Krístæ ámpé á nkõñsé ásonj bebelé bé mbéb. Mmén-ne mbédé mod

awé atómtánnáa mbéɓ abel tómaa moosyáál. Enén póle edé mbále detáŋgéné-ɛ chí akonj dé adúbe. ¹⁶ Bonj Dyóɓ dénwóg me ngól áyále ahédé'áa aá Yesu Krístaa álúmed aá nímē nwesen méewóó'é asóg áyál e me awé ntómtánnáa mbéɓ abel tómaa moosyáál. Nén dēmbenléd nēŋgáne elánsén wée bad ábe bédúbē, békúd-te alonggé áde déemaá'. ¹⁷ Ehumé ne edúbé bébē ne Dyóɓ á ngíndé ne á ngíndé. Mó adé kǎŋ eché edé á ngíndé ne á ngíndé. Mós-áa adé ane awé bad béenyinnē díd awé eewág-ke. Mwēmpen-éé áde Dyóɓ. Ebē nē.

¹⁸ A awem mwán Timoti, mekan níme rílangéé wē meé ébel, médií mekan níme Dyóɓ dénláá'é bad aá béhǎb bán mébenléd áyál echónj. Abé e'yale é'wéd wē áte. Abenled áde ébenladte ayáge á mbále é'bel wē ébē nēŋgáne mod awé awane nzum bwám. ¹⁹ Enyín-ne nén wée móchǎŋnēdē ne adúbe áde edúbpe Krístaa, ébele-ɛ mekan bwám ngáne nlém rílangé wē. Donge á bad béebeléé ngáne nímab nlém nlangéé bó. Nén ákásó béchénné ádab adúbe béebíí'é wée békagké. ²⁰ Afinté e bad ábe ríhóbeé nē, nhóg adé bán Himenose, anííí'é bán Alesandaa. Abén bad ntǎdté bó á mekáa níme Satane ábel bonj bébíí nén bán éebo'é áhóɓ Dyóɓ mekan mé mbéɓ á yál.

2

Elébé tǎŋgene ábe Dyóɓ edúbé

¹ Dyam dé'só, nwéde wē aláa nén meé nyékánnad moosyáál. Nyékánnad bad bémpée. Nyékánné nén bán Dyóɓ álóme nyé bwēm ábe nyétógnéné, nyéságnan-ne mó áyále mbonj níme ábenléé nyé ne bad bésyáál. ² Nyékánnad kǎŋ é bad ne bad bésyáál ábe bédé á nkamlen. Nén débél alonggé áde syáné débē nsaŋ ésebán mehóɓ méde, débélé ngáne Dyóɓ áhedeé, débage-ɛ mó edúbé á menzii mésyáál. ³ Akánned bad ábóó. Nén áwógte Dyóɓ áde ásóó syáné menyinge. ⁴ Dyóɓ áhede aá moosyáál ákud e'soósonj bésóŋten-ne mbále eché Eyale é Dyóɓ ékaleé. ⁵ Ebyééné nén bán Dyóɓ ahóg dēmpen dǎó adé. Mod nhóg mwēmpen-naa adé awé apere ne Dyóɓ ne baányonj á nchemten. Ane mod adii Yesu Krístaa. ⁶ Ambé áde alonggé áwé á nló ní moosyáál. Ene kwééd eché awédé a nló ní moosyáál enlúmed á pónde eché etáŋgéné nén bán Dyóɓ áhede aá moosyáál ákud e'soósonj. ⁷ Áyále nén dǎó ákásó bonj Krístaa álómē me nés mbape a nlomag áke dé akal nímē nkalanj tǎŋgene adúbe á Krísto ne mbále, wée bad ábe béese bad bé Israel. Dyam áde ríhóbeé áde mbále. Meekálee metóm.

⁸ Né-óó hóm ké áhéé adé bad bé Krísto béladnéé, nhede nén meé baachóm ábe bébágé échab yál ábele Dyóɓ bényene mekáa ámín bébage mekáne. Abé bad béetǎŋgeneé melinjá ahé á nlém káa béetǎŋgeneé bad abé ábe bésenle'. ⁹ Nhede-ɛ ámpé nén meé bebaad béhág mesarj nímé bad bényinné nén bán métǎŋgéné. Mmáb mesarj métǎŋgéné bó yál akúten bwám ésebán météde baachóm nlém á abum. Béenabpé esid é nló nyaa eché etómé áte, béehág bwēm é' gól, béewáa' nsán níme bébenlé bán bé meláa mé etógnén, béehág-ke mbóté éche etómténé nkun abé. ¹⁰ Bonj pen nímáb mbeltéd ní bwám rílu med nén bán bédií bebaad ábe béhenle Dyóɓ. ¹¹ Mmwaad atǎŋgéné ádyéé piib, ásúded yál bonj áwóglan ngáne baachóm béyágté. ¹² Meehóbeé nén meé mmwaad awóó kunze áyáged káa ákamlen baachóm. Mmwaad atǎŋgéné ádyéé piib. ¹³ Nhóbe nén áyále Dyóɓ dénsébe Adame ahág bonj áhagé' Ife. ¹⁴ Ebyééné-ɛ nén bán mmwaad móo Satane ándogké bonj abóó mbéndé, saké Adame. Né-óó mmwaad móo ambóó mbéndé. ¹⁵ Bonj Dyóɓ désonj alonggé dé mmwaad á pónde e achád nzé adii asumé nlém wée Krístaa álúmté-ɛ edǎŋge ne bad bémpée, eewóo-ɛ atón dé mbéɓ ké ahóg yál.

3

Paale atēnlé Timotie tǎŋgene belyáged bé mwembé

¹ Nzé mod ahede aá mbé nlyáged a mwembé, né apwéde kǎse e nsón. Enén póle edé mbále. ² Bǎob-pǎó, mod awe alyágte mwembé, atǎŋgéné abé mod awé bad bééhǎbēé mekan mé mbéɓ á yál, atǎŋgéné-ɛ dásó mmwaad nhóg awonj.* Abé mod awé akóbe yál, abé mod awé adole dyam áte bwám, abé mod awé adélté yál áte, abé mod awé akobe beken, abé-ɛ mod awé abé bad ayáged. ³ Eebág mod awé abagé yál á amwé á mím, káa mod awé apere ne epuutéd. Bonj ábē mod awé apwiitédé, ábē-ɛ mod awé eésenlé'. Eebág mod awé atómténé mǎné adan. ⁴ Atǎŋgéné abé mod awé achǎŋgé eche ndáb bwám, ábǎŋgē-ɛ ábe bán nyaa eché béwógnéé mó débage-ɛ mó edúbé á menzii mésyáál. ⁵ Nhóbe nē áyále nzé mod eéhele eche ndáb akamlen, chán-nǎ áhenlé mwembé ní Dyóɓ akamlen? ⁶ Eetǎŋgené se abé mod awé adúbpe Krístaa ekóólé ekóólé. Eebé nē, né ábē kúmbe, chí ébél ákwe, ákud-te nkógsen melemlem ngáne Satane ánkweé bonj ákud-te nkógsen. ⁷ Abád ámpé, ane mod atǎŋgéné abé

* 3:2 Atǎŋgéné-ɛ dásó mmwaad nhóg awónj káa atǎŋgéné dásó mwaad awonj ngen póg ne ngen ésyáál káa mod atǎŋgéné dásó mwaad mwēmpen ananjed.

mod awê kááŋne bad ábe béese á mwembé bébageé edúbé. Nén débël éekudté akwágké éehún-naá melám míme Satane áhínédé mó.

⁸ Bad ábe béwõŋgan ábel nsón á mwembé, ébê melemlen néé bó. Bétáŋgené abé á bwám awõŋ, bébê-é bad ábe béhõbe dyan ne nlém nhóg. Béetáŋgené bad ábe ábê bébágé yál á ámwé á mím, káa bad ábe bédé metag áyale mone. ⁹ Bétáŋgené béhíd mbále eché Dyõb ábeleé bonj bad bébíi táŋgene mewemten míme áhedéé áá béwõŋ ne abé áde áhedéé áá béwõŋ. Bétáŋgené bébel nê ne nlém míme míbíi chõm éche étáŋgené. ¹⁰ Belyáged bédêhõb bán bépwe de bad ábe béwõŋgan á mwembé-te, bétáŋgené bad ábe béhedéé apwed asebe dé asimen. Nzé bényíne nén bán mod awê bésímné eewóó' é awusé ké ahóg á yál nê ane mod akwõgnédé ábel míme nsón. ¹¹ Kááŋne ábáb bebaád bétáŋgené abé á bwám awõŋ. Béebág bebaád ábe béhõbe bad ámbíd, bébê bebaád ábe békõbe yál, bébê-'é bebaád ábe bad béhele-se bésüm nlém á yál ne kéchéé éche bébeleé. ¹² Mod awê awõŋgan ábel nsón á mwembé atáŋgené dáso mmwaád nhóg awõŋ. Atáŋgené abé mod awê abõŋge ábe bán ne bad bémpeé ábe bédé áwe ndáb bwám. ¹³ Nhõbe nê áyale nzé bad ábe béwõŋgan ábel nsón á mwembé bébele nsón bwám, bad bébe bó edúbé. Nén débël béwõŋ nlém áhõb táŋgene adúbe áde bétáŋgené ne Yesu Krístæ.

Dyam dé e'korjéd áde dèntm abyèn

¹⁴ Á Timoti, kéneé édíi bán nwóó nlém ápe awõŋ mwámpín pónde, ndii ntenle we enén kálag. ¹⁵ Ntenle we nímén mekan míme étáŋgené ábel ábel nén ké meelyõge ape, ehle ebíi nyaa e abé eché bad bé Dyõb bétáŋgené awále. Bad bé Dyõb bõó bédé mwembé ní Dyõb, Dyõb áde-é á alõŋgé. Mmê mwembé mõó rídé nêŋgáne akon ne nsáaned míme ríhánggé mbále Eyale é Dyõb bwám. Áhed dá-'áa ene mbále ébwõgnédé. ¹⁶ Dyõb ábélé syáá bebíi nén bán míme nkalanj ndé etõgnén bwámbwam. Ndé nén bán: Krístæ ampê, abé-'é moonyõŋ, Edáádãŋ éche Esáá énlüméd sé nén bán adii Mwán a Dyõb, ángel-le ényín mós. Bènkale bad bé nkõŋsé bésyáál, béndübê-'é mós. Dyõb démpuúid mós ákê-'é ádyõb ne ehúmé ésyáál.

4

Paale alébé Timotie: táŋgene bemeléede bé metóm

¹ Edáádãŋ éche Esáá énhõb bwám nén áá, nímén mesú donje á bad bétáde adúbe á mbále ádáab, bédübpe bad ábe béyágte ayáge dé metóm. Adén ayáge dáó e'dáádãŋ bé mbéé é'hedeé áá bédübe. ² Abén bad bébele' byánán békale mbále bonj metóm mõó békaleé. Nzé béyágte chõm éche étáŋgené bélümte nén bán béebíi' é nhãŋlén áfinté chõm éche étáŋgené ne éche étáŋgene. ³ Abén bemeléede bé metóm, béyágte bad bán béewõŋne, bán bad béedyag-ke donje dé medyé. Dyõb dénhãg míme medyé ábel nén bad bédyág mós. Bad ábe bébíi nkalanj ní bwám, bédübpe mós, béságnanne Dyõb áyale míme medyé. ⁴ Abé bemeléede béetáŋgené, áyale kéchéé éche Dyõb áhãgé ébóó. Nzõm ké póg eesaá ábán donje dé medyé. Né-õó, déságnan Dyõb akud áde dékudeé ábén bwem. ⁵ Mod eékêé ndyééd, áyale Eyale é Dyõb ne mekáne bébele chõ ébonj adyé.

*Paale alãŋgé Timotie
ngáne atáŋgené mbáledé
a bwám awe Krístæ abé*

⁶ Nzé eyágte bad ábe bédübpe Yesu nímén mekan né wêbê mbáledé a bwám awe Yesu Krístæ. Wêwêdnêd-te áte á edáádãŋ-tê áyál e nkalanj míme edúbpe ne áyale ayáge dé eyale é Dyõb áde éhídeé ámbíd. ⁷ Weewóó dyan dé abelen ne póle éche élümte bán bad bédübpeé Dyõb, ne e'yókél é' póle. Bonj pen éyágke' pónde té ábel ngáne Dyõb áhedéé áá ébel. ⁸ Edé etõgnén mod áyáged yál e nkõŋsé, áwéd chõ áte. Bonj étómténé etõgnén abé nzé mod awédé yál áte ábel ngáne Dyõb áhedéé áyál e chõm ésyáál. Débel ngáne Dyõb áhedéé áyál, Dyõb áhõbé áá mõõbê syáné alõŋgé áde déemaá', bõõb ne á pónde eché ehúe'. ⁹ Adén dyan áde ríhõbé nén áde mbále. Nyétáŋgené dõ adúbe. ¹⁰ Né-õó, nén dáó ákásá bonj dényõde, déwanté-'é yál áte áyale delyágé nlém ne Dyõb áde áde á alõŋgé. Mós abage baasyáál e' soosõŋ, bwámbwam bad ábe bédübpe mós.

¹¹ Nyín nén wéé málãŋgê bad ábe bédübpe nímén mekan, wéé mýáŋgté-'é bõ mós. ¹² Weemwãg-se modmod anyín we nkõŋtéd áyale édíi kódemod. Bonj pen lümed bad ábe bédübpe abé a bwám ábel bonj bõmpê bébel melemlen. Nyaa eché éhõbéé dyan, abé áde éwóó, nyaa eché édáás bad, nyaa éche edúbpe Dyõb ne abel áde wéebeléé mekan mé mbinde abé néé elãŋsén wéé bad ábe bédübpe. ¹³ Nyín nén wéé mólãa' Eyale é Dyõb nzé bad beládné á mwembé-te. Elãŋge bõ chõm éche eché Eyale é Dyõb éhõbéé, éyágte-'é bõ kááŋ né mpedé. ¹⁴ Weétedé nsón míme Dyõb ábágé we néé nde, áláa bad mekan míme Dyõb dénhõbpe áá éláa

bó á pónđe eche belyáged bé mwembé bémbänné wε mekáá á nló. ¹⁵ Belé mímén mekan ne nlem nhóg ábel bonj baásyáál bényín nén bán ebele mó bwám, ekεene-ε mó á'só. ¹⁶ Etónj yál acháá bwám ne kéchéé éche éyágtéé bad. Keεené' nê á'só, ábel bonj Dyöb ásonj wε alongé, ásonj-ε alongé á bad ábe éyágtéé.

5

Paale alángé Timotiε ngáne átángéné donje á bad acháá á mwembé-te

¹ Weekánné mod á mbáá áte. Chás mó melelem ngáne ehele-se echás sóó mwén. Chás bad ábe béepede wε kád néε baányonj bé baachóm. ² Chás bebaád bémbáá nêngáne éhele-se echás nyoo mwén. Echáá-ε ngándere néε baányonj bé bebaád. Weewónné bó mekan mé mesón á mewémten.

³ Bekúd ábe béewoo bad ábe bënëne bó éwōngan bó. ⁴ Bonj nzé nkúd achyáá bán káa bán ábe ábé bán, betángéné mó atogen. Nén áde dyam dé'só áde bad ábe bébele ngáne Dyöb áhedeé betángéné ábel. Abáb benyaa ne besáá bēntōgēn bó, bōmpē betángéné bó atogen. Nén áwōgte Dyöb menyinge. ⁵ Nkúd awé adé mwēmpen bonj eewoo mod awé awōngan mó, wēε Dyöb dēmpen dōo ályágeé nlem. Abé ákánne', áhedne-ε mó nwōngan nkūu ne müte. ⁶ Bonj nkúd awé asólté yál á mekan mé nkōnsé, awédé á edōsdōj, kēnéε ádíí á alongé. ⁷ Láá bad bé mwembé mímén mekan ábel bonj mod eehóbé bó mekan mé mbéb á yál. ⁸ Nzé mod á Krísto eétoḡné bad bé túmbé ábé, bwāmbwam áde abum á ndáb, né alümte nén áá móódūppe Krístā. Ene ndín e mod mímé mbeltéd rílmte nén bán adii mod awé ábelé mbéb tōmaa mod awé eedūppe Krístā.

⁹ Nkúd awé éhele-se etónj wεé atángéné nwōngan akud, adii nkúd awé atómé móom mé mwē ntóob. Atángéné abé-ε nkúd awé á nwōnj nchóm nhóg mwēmpen. ¹⁰ Ane nkúd atángéné abé mmwáád awé bad bényín bán mímé mbeltéd mbóó. Atángéné abé mmwáád awé apeéné bán ámín bwám, abé mmwáád awé akobe beken awe ndáb bwám, abé mmwáád awé asudte yál, ábenlé bad bé Dyöb nyaa eché áwōbpé'áá bó mekuu. Atángéné mmwáád abé awé awōngéné bad ábe bémbé á ndutul-té, ábé-ε eche yál ábel mekan mé bwám. ¹¹ Bonj weetóó bekúd ábe bédé etum nēngáne bekúd ábe bekud nwōngan. Weetóó bó áyále nzé béwóó esíí áwōnj bechóm ámpē béebeléé Krístā ngáne éhednadté. ¹² Nzé béwóó-ε bechóm bémpēe né békwoḡnéde ákud nkōgsen, áyále béelōntéé akag áde bénhēē nén bán bébelé Krístā. ¹³ Saá-kaá nē dēmpen, béwóó abé áde béebeléé chóm, béhyōme ndáb ne ndáb. Ámín ené béhōbe bad ámbíd, béhāg nsāl áyál e mekan mé bad, béhōbe-ε mekan mímé bēnkētāngēnné ahób. ¹⁴ Né-ōó, ndás mēé e'tum bé bekúd béwōnj bechóm, béchyáa bán, bébōngε-ε écháb ndáb. Nén débél béebeléé mekan mímé bad ábe békós syáne béhōbēε syáne mekan mé mbéb á yál. ¹⁵ Nhōbe nén áyále ábén bekúd donje bébōótédé mekan ábel mímé Satane áhedeé áá bébel. ¹⁶ Mmwáád ké ahéé awé adūppe Krístā awé awóó bekúd áwē abum á ndáb, atángéné bó atōgen, saké nén bán ápēmteḡ mwembé mímé nted. Nén débē mwembé etál ábóo bekúd ábe béewoo bad ábe bébōngε bó.

¹⁷ Mwembé mímé bad bémbáá ábe belyágte bó bwám edúbé ne nsábe, bwāmbwam ábé belyáged ábe bébele nsón mé akal ne áyáged Eyale é Dyöb. ¹⁸ Edé nē áyále éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Weetádé nyag nsāl eche esálte ngun.” Eténlédé ámpē nén bán, “Bebel bé nsón betángéné mímab nsábe akúd.” ¹⁹ Weedūppe mekan mímé bad béhōbεé belyáged bé mwembé áyál, éetóméé né mbōnj ébe káa élaán étyéémé nén bán nē áde mbále. ²⁰ Nzé mod ámbáá á mwembé ábelé mbéb, káné mó áte á'só é' mwembé ábel bonj bad bémbáá bémpēe bébán mbéb ábel. ²¹ Nlāngε wε á'só é Dyöb ne Yesu Krístā ne á'só é ángel éche épwédnéde mēé ébel chóm eche étāngéné ábel, ésebán ekwōgnad modmod. Weétime-ε modmod ámbíd. ²² Weewámsán mod mekáá abán á yál áwōged mó mod á mbáá á mwembé. Nzé ebelé nē bonj ane mod atímé mbéb ábel, ne wēmpε ebelé mbéb. Mmōj weehāle mekan mé mbinde. ²³ Weemwág mendíb mwēmpen ámpē. Mwág mwá mím ábel nén abum áde ákwaglan wε áte pónđe ésyáál ámaa.

²⁴ Donje á bad bébele mbéb á nhéné mímé moosyáál ábíí, békāād-te bó. Abíníí-ε bébele mbéb á mesōm-té mímé bad béébií'ε kááj né béhédé áte. ²⁵ Melelem nē dōo donje á bad bébeléé mbonj mímé nbyééné ne moosyáál. Bémpēe-ε bébele mbonj á mesōm-té mímé bad béébií'ε kááj né béhédé áte.

6

¹ Bad ábe bédé betānj bésyáál betángéné bébage bad ábe bédíí ásé echáb edúbé ábel bonj modmod eehóbé Dyöb mekan mé mbéb áyál, eehóbé-ε ayáge áded mam mé mbéb áyál. ² Betānj ábe bédé ásé e bad ábe bédūppe Krístā béewémtan bán ngáne ábab besáá bédíí bad ábe bédūppe, béetāngeneé bó edúbé ábe. Betángéné bó ebele tōmaa ngáne béhéle'áá-se

bébelé bad ábe béedúbpe Krístæ. Bétáŋgéné abel nê áyale ábab besáá ábe bébenléé bédúú bad ábe bédúbpé Krístæ bébé-’é bad ábe ábab bembaledé bédásá-’é.

Paale ahóbe tãŋgene ayáge dé metóm ne nhon níme ntãŋgéné

Eyágte bad nímén mekan éwéd-’te bó nlém á abum áhíd mó. ³ Donje á bad bédé ábe béyágte’ ayáge áde déetãŋgene. Adab ayáge déesaa melemlem ne ayáge áde awéd Sáŋgú Yesu Krístæ áde ayágte bad ábel ngáne Dyób áhedeé. ⁴ Ábê bad bélóné ne kúmbe, béebíú-’áá dyamdyam. Nyaa eché ábê bad bédásá mpentem mé e’yale ne nselag edúú bó néé nkolé. Nén ápeene kónjí áfínté echáb, ápeené mehób áfínté echáb, bad béhábé-’é baáb mehób mé mbéb áyál, béwõŋnê nhóg ne aníní mewémtem mé mbéb. ⁵ Nén ábele-’é bépentan pónde té nyaa eché béeheléé-’se bébíú chóm éche étãŋgéné. Béeheléé-’se bésõŋtén chóm éche éde mbále ne éche éesé mbále. Béwémtan bán nze bébenle Dyób, né bébê nhon. ⁶ Bonj mod ábê menyĩŋge bwámbwam nze ábele’ ngáne Dyób áhedeé nze atéde-’é áá kéchéé éche mówóó ékwógnédé mó. ⁷ Depedé á nkõŋsé, deépeneé chõmchõm, nze dewédé-’é, deeswéénné chõmchõm. ⁸ Né-’óó, nze dewóó ndyééde eche dédyáŋkê ne chóm éche déhãŋkê á yál, né nê ákwógnédé syánê. ⁹ Bonj bad ábe béhede nhon asud, bébelé béhún á mekáŋsen-tê, bébé ngáne bad ábe békwdé melám. Bébelé béhede mekan abel híin níme mééboó ne mekan híin níme méébonje bó. Nén ábele bétage bwámbwam. ¹⁰ Mod ké ahéé awé awóó nlém áte bwámbwam ábud mone awón, ábelé ábelé’ e’bébtédé’ mekan ákud nímé mone. Nê ábelé donje á bad bétédte ádube Krístæ, békúde-’é ndutul híin á nlém tê.

Paale abagé Timotié elébé

¹¹ Bonj we, á-Timoti, mod a Dyób, bán ábê e’bébtédé é’ mekan. Nané mekan ámbíd níme métãŋgéné á’só é’ Dyób, édãŋ bad, ewesan pónde ésyáál, épwiited-’te. ¹² Wéd yál áte ébê ésum nlém wée Dyób ébenle-’é mó. Alongé áde déemaá’ áde Dyób ábágé we, wéd dó achãŋned. Dyób démbê we áde alongé áde wénhãbpé á’só é’ bad híin wée módubpé Krístæ. ¹³ Á’só é’ Dyób, mó awé abage bwém ésyáál alongé, ne á’só ábe Yesu Krístæ, mó awé ankal mbále á’só wée Pontus Paylede, nlãŋge we nén mæé, ¹⁴ ébele chóm ésyáál ngáne Dyób áhóbé áá ébel, kãŋne pónde eche awed Sáŋgwéé, Yesu Krístæ ápeé. ¹⁵ Apé á epun éche Dyób Titéé áfífidé áá ápe, Dyób ane awé ábê bad bébageé mekenag. Mwëmpen-naá adé Nkamlene a mbáá a nkõŋsé rísyáál. Mó adé Kãŋ e kãŋ ésyáál abé-’é Sáŋgwéé a besãŋgwéé bésyáál. ¹⁶ Mwëmpen-’é awóó ngíne ábê á alongé á ngíndé ne á ngíndé, adé-’é á e’nyínen bé ekide ábe é’pene bwámbwam nyaa eché modmod éeheléé-’se ápe benben. Mó adé ane awé modmod éenyíñéé mbéd, modmod éeheléé-’é-se anyín mó. Edúbé ébê ne mó, ábê-’é á nkamlen á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

¹⁷ Sim bad ábe bédé nhon etúu áte nén wée béekumé ekáá á tâl, béesumé-’é nlém áyál e nímáb nhon, bwém ábe é’maa’, bonj bésúm nímáb nlém wée Dyób. Mó adé ane awé abage syánê chóm é’syáál éche détõgnéné ábel bonj débê menyĩŋge. ¹⁸ Láá bó wée bébele mbonj áwõŋgen bad, ngáne bad ábe bébúdé mone awón bébãŋkê nhon, mekan mé bwám níme bébeléé míbê nímáb nhon, béwõŋ-’é nlém áwõŋgen bad ne kéchéé éche Dyób ábágé bó. ¹⁹ Nze bad bébele nén ébê nẽŋgáne békõŋgé nímáb nhon ádyób. Nén débê nẽŋgáne nsáaned níme rísumnedé bwám ábel bonj ríõŋtén mekan níme méhúé’ á’só ábel békud alongé dën áde ákõŋté alongé abé.

²⁰ A-Timoti, nsón níme Dyób ábágé we tõŋ mó acháá. Weewóó pónde ne mehób níme bad béhábéé níme méewõŋgãŋ ábe Dyób edúbé, ne mehób níme donje á bad béhábéé bán chóm ehóg éde mbále, bad bẽmpẽe-’é béhãbê bán chóm émpẽe chãó éde mbále. Bonj bó moosyáál bébele awusé nze béhãbe bán, “Me-’éé ndé mod awe abíú.” ²¹ Donje á bad ábe béwémtan bán bébíú mam níme médé, bonj bẽn béekoó’é ádube áde Dyób á mbále ahíd.

Nsimé rí Dyób múbê ne nyé moosyáál.

Kálag eche elónténé ébε eché Paalε áténlé Timotiε Ndibned ní kálag

Kálag eche Paale áténlé Timotiε eche elónténé ébε éhóbe bwámbwam tângene elébé éche ábageé Timotiε née mod awé búmá bébele nsón ní Dyóð ne awé awóŋgam mós. Dyam áde Paale ákóó ahóð áwéd-te ádíí nwesen. Alébe Timotiε awéde-ε mós nlém á abum áá ábē ábenle' Yesu Krístæ ne nlém nhóg. Paale akoo Timotiε etúu asím áte áá átéd pónéd ne mpenten mé eyókel níme méewóŋgán bad bonj rítimé nípuutád bad. Amín e nímén mésyáál Paale akamtan Timotiε áyál e ádé alonjé, mós Paale nyaa eche adúbpé Krístæ, awesen áde áwesanné, edånje éche álúmté wée bad ne metake níme ákudeé akal áde ákaleé Eyaale é Dyóð.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mekenag ne elébé 1.3-2.13

Elébé ne asím dé etúu áte 2.14-4.5

Paale ahóðé tângene eche nyaa 4.6-18

Nsógeten 4.19-22

Paale alómmé Timotiε melenten

¹ Me Paale, mbapεε a nlómag awé Yesu Krístæ me-εé ntelé enén kálag. Dyóð áhede áá níkal nkalanj tângene alongé áde áhóðé áá dekadé abé áde dédíí nhóg ne Yesu Krístæ.

² A-Timoti, we-εé rítenléé enén kálag. Edíi awem mwán a nlém. Nsimé, e'bonj bé nlém ne nsanj níme níhuú ne Dyóð Títé ne Yesu Krístæ awesyáné Sánjwéé, mbē ne nyé.

Paale aságnéné Dyóð, awéde-ε Timotiε nlém á abum

³ Nságnan Dyóð áde mbenléé ne nlém nhóg melemlen ngáne ábēm betaa bébenlé'áá mós. Nságnan mós pónéd té áyál echónj nzé nkánne', nkuu ne múte. ⁴ Nzé nkámténé ngáne wensudénné bonj échíi, mbelé nídāj we anyín bwámbwam, ábel bonj nílon ne menyinge. ⁵ Nkamtan nén meé ekoó Yesu Krístæ adúbe, níme melemlen mé adúbe mós nyoo ambáá, Láise, ne nyoo, Yunise, bómpé bēnwóŋgē. Bóob-póó, mbíi meé áde adúbe dós wémpé éwóó. ⁶ Enén nzom chós ekáá bonj níkamtánj we nén meé nde eché Dyóð dēmbéé we áde mémbānné we mekáá á nló, ébē ébenlad chós. ⁷ Dyóð déebeléé áá syáné déwónj mbwóg áte ábele mós. Bonj pen échē Edáádānj ébage syáné ngine ábele mós, ébele delúmté bad edånje, ébele-ε dechānjje échesyáné yál.

⁸ Né-óó, weewógé e'són aláa bad tângene awesyáné Sánjwéé, Yesu Krístæ. Weewógé-ε e'són áyál echēm kénéé nídíí mod a mbwóg áyál eché Krístæ. Bonj pen ne ngine eché Dyóð ábágé wé, kwentén ákud metake ne me akal áde dékaleé nkalanj ní bwám. ⁹ Dyóð dós ásóó syáné, achélé-ε syáné ábē ábē bad. Abelé nén saké áyale dyam áde débélé bonj áyale níme ntíi mēn níme ámbenlé nkóŋsé nídhóð bán níbootad. Abage syáné níme nsimé alóm áde alómé Yesu Krístæ á nkóŋsé áyál e syáné. ¹⁰ Bóob-pe, Dyóð álúmté syáné nsimé ape adé Yesu Krístæ, Nsoode awéd ápédé. Abódté ngine e kwééd, abēnlédé-ε nkalanj ní bwám álúmed syáné alonjé áde déemaá'.

¹¹ Dyóð ápwéde me nēŋgáne mbapεε a nlómag ne meléede ákal níme nkalanj ní bwám. ¹² Enén nzom chós-áá ekáá bonj níkud nímén metake. Bonj meewógéé akwágké ké ahóg áyale mbíi ane awé nísumé nlém áyál. Mbíi-ε nén meé ákás chóm éche ábágé awēm mekáá káānjne á epun é nkáásé. ¹³ Ayóge áde átāngéné áde ní'yógté we, ekonj dós acháá. Abē nēŋgáne elānsén éche étāngéné ahíd. Edúbe Yesu Krístæ, édānj-ε bad bēmpēe abé áde edíi mod nhóg ne Yesu Krístæ. ¹⁴ Edáádānj éche Esaá éde syáné áte, chós éwóŋgam we ábel bonj nkalanj ní bwám níme Dyóð ábágé áwónj mekáá échāá mós bwám.

¹⁵ Ebíi wéé bad bé Krísto bésyáál bēmbānj me á yál áde níbéde á mbwóg e Esia. Faygeduse bó Hemogēnes bómpé bēmbē áfínté e bad ábe bēmbānj me á yál. ¹⁶ Nkánne' nén meé Dyóð álúmed ndáb eché Onesiforuse ábē e'bonj bé nlém áyale awéde'áá me nlém á abum pónéd té. Enkēnkwágēnné me áá ndé á mbwóg. ¹⁷ Ade ápédé á Roma pēén, ambootéd me ahed káānj anyín-ne me. ¹⁸ Nkánne meé Dyóð álúmed mós ábē e'bonj bé nlém á Epun é nkáásé. Mmōnj ebíi-ε bwám nwóŋgen níme ábágé'áá me á dyad dé Efesus.

2

*Paale áá Timotiε atāngéné
abé sōnze e bwám eche Yesu Krístæ*

¹ Bɔɔb-ɔɔ á awem mwán Timoti, nsimé níme Yesu Krístæ ábágé wε, núbê níwede wε áte. ² Mekan níme wénwɔgkê néε n'í'yágteé ekud é bad tãngene Krístæ, wémpε yágéd bad mó ábe bédé bad ábe bómpε béhele béyágéd bad bémpεe. Bébé bad ábe béyágéd-te bó. ³ Wémpε ékwenten ákud metake, ébê ngáne sánze eche Yesu Krístæ. ⁴ Sánze echê edé á nsón, ebélé éhédé áá mówóged awé mod ambáá menyinje, né-ɔɔ eesíléé mekan áte níme bad ábe béesé sánze bébelé. ⁵ Nyaa empée eche éhele ébélê Krístæ edé nêngáne mod awé anyagte mehélé ne bad bémpεe. Eéhélê-se ákud nsábe éetóméé né ahidé mbéndé éche bétíídé ányaged mehélé. ⁶ Mbélé-nzag awé abelé ntú mó atángéné mod á e'só abé ákud mbote. ⁷ Dól mekan áte níme níhábé áyale Sãngwéé ábél esóntén mó mésyáal.

⁸ Kamtén nén wεé Yesu Krístæ ambíd á mbyaa níme Dabidε, Dyób dẽmpuú-dε mó áde awédé. Mmén nkalaj ní bwám móo níkanléé bad. ⁹ Akal áde níkaléé nímén nkalaj ní bwám dɔɔ akás boj níkudé metake kásj behãg-ke me á mehan nêngáne mod awe abóó mbéndé. Boj modmod eéhélê-se ahé Eyale é Dyób bengobéngõbê. ¹⁰ Né-ɔɔ, nwésséne metake níme níkudé ábel bad ábe Dyób ápwédé, bómpε békud e'soosoj ábe Yesu Krístæ ábél bó, bébé-ε ásé e ehúmé éche ébé á ngíndé ne á ngíndé. ¹¹ Enén póle edé mbále, edé nén bán, “Nzé syáné dewédé ne Krístæ, né syáné deébe-ε á alonggé, ne mó.

¹² Nzé dedé dewesan mekan ne mó, deékamlén ne mó, nzé debáá mó á yál né mó-ε ában syáné áyál.

¹³ Nzé déebélé' ngáne Krístæ áhedeé áá débél, mópon ábē ábel chõm esyáal éche áhóbé áá mósbél, áyale eéhélê-se abán eche yál á yál.”

Paale ad Timotie abê mbelê-nsón a bwám

¹⁴ Ebê ébele bad ábe bédúbpé békamtan nímén mekan. Esím bó etúu áte á'só é' Dyób wéé béepentán nhóg ne aniní tãngene e'yale. Ene ndín e ntãntén eewóngánné boj pen ebébe adúbe áde bad ábe bówóglan. ¹⁵ Wéd yál áte ábel Dyób ányín nén áá edé mod á nsón awé eékwágé ábel nsón níme ábeléé, ébê-ε mod awé ayágte nkalaj ní mbále nyaa echê etángéné. ¹⁶ Weewóó dyam ábel ne e'kúku é' mehób, ne mehób níme méesé etógnén áyale nzé bad behóbbe echê ndín é mehób, né débél bènabpé mekan ábel níme Dyób déehedéé áá débél. ¹⁷ Donge á bad ábe behóbbe echén ndín é mehób bédii Himenose bó Filetus. Mmab mehób médii nêngáne sii eche edyág mod áte ésebán emaa'. ¹⁸ Bétédte adúbe áde atángéné, bétimé béyágte bán syáné ábe dedúbpé, Dyób ámáá syáné apuud. Enén ndín e ayáge ebébe donge á bad adúbe. ¹⁹ Boj kéné, mekan níme Dyób ámáá anabe, méehãnlánné. Awédé mín-naá e'yale éténlédé nén bán, “Sãngwéé abíi bad ábe bédé ábê bad,” éténlédé-ε nén bán, “Bad bésyáal ábe behóbbe bán bédé ne Sãngwéé, bétángéné bésóg mbéb ábel.”

²⁰ A ndáb e mod ambáá, donge á míse áde áde bébénlé gól, donge sílva, donge-ε áde áde bépódé ne áde bébénlé hyag. Bébenlad donge nzé dyam dé edúbe áde, donge-ε bébenlad póné kéhéé. ²¹ Nzé mó ké ahéé asógé mekan mé mbinde ábel, ábē nêngáne míse níme bébenladté nzé dyam dé edúbe áde. Ane mod abelé asán, eche Sãj-ε abenlad mó. Ane mod abág mbonjén ábel dyam á bwám ké áhéé.

²² A-Timoti, weébélé mekan mé mbéb níme kódébad ébeléé. Boj pen éwane áte ébele mekan níme métángéné, ébê édube Krístæ, édãj bad bémpée, ébê-ε nsaj ne bad. Ehíde nímén mekan nchoo ne bad bémpée ábe békãnné Dyób ne nlém nhóg. ²³ Weewóó dyam ábel ne e'yókél bé mpentén mmé méewóo-ε nwóngen ké nhóg áyál e mod. Ebíi wéé mpentén npeene nsalag. ²⁴ Syáné ábe dedé-ε bembaledé bé Dyób deésnlé. Boj pen, detángéné débõj nlém ne mod ké ahéé, detángéné déyágté bad bwám dewesan-ne bad. ²⁵ Déyágté bad ábe bétýeman syáné ábel boj bebíi bán mam níme behóbbeé syáné á yál méesaá mbále. Décheden bó yál nzé debele nê. Délyág nlém nén bán Dyób débél béchẽm ádãb awusé behãnlén, bésõntén-ne mbále eche eyale é Dyób ékaléé. ²⁶ Nén débél debyéé dépê bó á nló-te, bebíd-te Devæle á melám tẽ. Devæle ammad bó akób ádogé-ε bó ábel mekan níme áhédé'áá áá débél.

3

Paale ahóbé tãngene ebébtéd eche ébē á e'pun bé asóg

¹ A-Timoti, nhede mæé ebíi nén wéé á e'pun bé asóg, mekan mébē ebébtéd. ² Ene póné bad bēbē ábe bédás chõm, ábe bédás mané, ábe bédé kúmbe, ábe bédé epame, ábe bébébé nsal áte, ábe béewógné ábab besáá ne benyaá, ábe béebagé mesãgnen áyál e chõmchõm, ábe béebélé ngáne Dyób áhedeé. ³ Bad bébē-ε ábe béélumtẽ bad bémpée edãnge, ábe béewóó

nlém n' ngól, ábe békale bad metóm áyāl, ábe béehelé yāl akób, ábe bédé ekan, ábe béedæ bwám. ⁴ Bébē ábe békag bad ntúrē, ábe béwóó ehóhó é abé, ábe béwēmtan bán bétómtáné abé, bēbē ábe bédás menyinge mé nkōñsé, béedæ' Dyób. ⁵ Bad bēbē ábe bélúmtē byánán bēbele ngáne Dyób áhedeé bon béemwaá bán ngíne e Dyób éhāñl adāb alongé. Weékāg échén ndín é bad benben. ⁶ Abén bad donje adé áde ádoge bad, bésál áwab mendab bédoge bebaád ábe béewóó dehyéé ábe bēdyee áwēd-te. Abé bebaád bēbél mbéb bwāmbwam nyaa eche nímé mbéb rídénlédé bó nēe nted. Mewēmtēn mé mbéb mós ne mós ríkamlan bó. ⁷ Bēwóglan meyáge nyaa ne nyaa bon bēeheléé ayáge á Dyób á mbále abíi. ⁸ Ngáne Janesē bó Jambres bēntāngēnnē Mosēe bóód, melemlem nē dōó abé bemeléede bé metóm bētānganné ayáge á mbále. Mewēmtēn mé mbéb mós béwóó. Dyób ábáá bó á yāl áyāle bēetāgnéé adúbe awonj. ⁹ Bon bédōg bad dásā á esónj é pónde áyāle bad bēchēm échab edimdim, melemlem ngáne émbenlédte ne Janesē bó Jambres.

Paale adli alébe Timotiē

¹⁰ Bonj we a-Timoti, ehidé ayáge áde n' yágté bad bwám, ehidé abé áde ríwóó, ehíde-é chōm éche ríhedeé abel áwēm alongé. Ebíi wēé ndúbpé Dyób, ebíi awesen áde ríwesanné, edānge éche ríúmtēé bad. Ebíi ngáne ríkáá nlém áyāl e nsón níme mbéleé. ¹¹ Ebíi ngáne bad bētagté mé, ebíi-é metake níme ríkudeé áyāl enē. Ebíi ndín é mekan éche ébénlédé mé á myad mé Antyog, Ekaniam ne á Listra. Ebíi ngáne mēnkangé nlém áyāl e metake níme mēnkudté áwēd. Bonj Sāngú Yesue ansōñ adēm alongé ásē e nímé metake mésyāal. ¹² Ne mbále mod ké ahéé awē abele mekan ngáne Dyób áhedeé abé áde adíi ne Yesu Krístæ, atāngéné ákud metake á mekáá mé bad. ¹³ Bonj e' bēbtéd é' bad ne bad ábe bédoge' échab yāl, bēnabpé mekan abel níme metómténé ebēbtéd abé, bédogé bad, bad bēmpēe-é bédogé bō. ¹⁴ We pen a-Timoti, ébē ébele mekan níme éyággé níme ebíi-é nēn wēé médé mbále, áyāle ebíi bad ábe bēyágté we mós. ¹⁵ Ebíi-é wēé se ámwēndemé móbfi chōm éche eyale é Dyób édíi. Echén eyale é Dyób chōó ébágé we debyéé ásonjten nēn wēé Dyób ásóó we áyāle édúbpé Yesu Krístæ. ¹⁶ Chōm ésyāal éche bétélé á kálag e Dyób ehúú ne Dyób. Ewōngan áyáged bad, éwōngān álāa bad nímab mewusé, éwōngān bad átii mewusé níme bēbélé, élangē-é bad ábel mekan níme metāngéné. ¹⁷ Eyale é Dyób éwōngan ábel bonj mod awé abenle Dyób ábē mbonjēn ákwogned-te ábel nsón ní bwám rísyāal.

4

¹ A-Timoti, á'sō é' Dyób ne Yesu Krístæ, mós awē ákaād bad ábe bēwédé ne ábe bédé á alongé, á dīn áde mós awē āpē ámbīd abé-é nkamlene a moosyāal, nkoo we nímén mekan álāa meé: ² Ekale' nkalaj ní bwám ké áde bad bédás mós awóg ké-é áde béedæ'é. Ebel bēbii bán chōm éche éhóbéé édé mbále, ébel bésóg mewusé abel, éwéde-é bō nlém á abum, éyágte-é bad nímén mekan ne nwesen rísyāal. ³ Pónde ēpē eché bad bēhēdté bán bēwóg ayáge áde átāngéné, bonj pen bēbélé' mekan níme nímab nlém rílangé bō áá bēbel. Bemeléede-é ábe bédás bán bēlangē bō mekan níme bédás awóglēn bēn ne bēn-naá bēwóglānne. ⁴ Bad bēbanj mbále e Dyób awóglēn, bēbāg metuú áwóg póle é metóm. ⁵ Bonj we a-Timoti, échāá echoñj yāl bwám pónde ésyāal. Ewēsen metake, ébele nsón ní mod awé akanle bad eyale é Dyób ébele-é nsón rísyāal níme Dyób ábágé we áá ébel.

⁶ Me pen, pónde emaa mé ape eché bēbēé mé ngáne nde, pónde emaa mé abé benben átede ádén alongé. ⁷ Nēe mod a nsón awē Krístæ, nwané nzum e bwám, mmadé nsón níme Krístæ ámbéé mé áá mbéle mós. Nhíde-é adúbe nyaa eché etāngéné. ⁸ Bōob-pe, nsábe rísine mé, níme ríúmtē nēn bán mbéle nsón níme rítāngéné ngáne Dyób áhedeé. Mmē nsábe móó Sāngwéé, mós awē akáadte bad nyaa eché etāngéné ábēé mé á epun é nkáásé. Saá-kaá mmēmpēn ábēé mós bonj ábē kósñne bad bēsyāal ábe bésine' échē epē.

Paale alébe Timotiē

⁹ A-Timoti, éwan áte éwāmsen ape áwēm. ¹⁰ Nhóbe nēn áyāle Demase abáá mé áyāl akii á dyad á Tesalonika áyāle adáá mekan mé nkōñsé. Kresense akii á mbwóg e Galesia, Tituse mós-é áké á dyad á Dalmatia. ¹¹ Lukase mwēmpēn mós adé ne mé. Nzé epag, épēēn Makose áyāle áwōngēn mé áyāl e nsón níme ríwóó. ¹² Nlómé Tikikuse á Efesus. ¹³ Nzé epag, épiinéd mé echem kóte. Mentédé chō á dyad á Troas á ndáb wéé Kaapuse. Epiinéd-te mé nhíbe ní kálag, bwāmbwam ní ngob é nyam. ¹⁴ Alesandaa awe alúe e'kii abelé mé ebēbtéd bwāmbwam. Sāngú Yesue ákōgsēn mós áyāle mbéb níme ábélé. ¹⁵ Wēmpē étēden mós pónde áyāle antyéémén sé bwāmbwam áyāle nkalaj níme sékale.

¹⁶ Ngen e'só eche rítyéémé a nkáásé modmod enkēnkwognédte mé. Moosyāal ambāñ mé á yāl. Nkánne nēn meé Dyób álagsen bō. ¹⁷ Kénē Sāngwéé ambé ne mé, ábē-é mé ngíne. Nēn dēmbēl menhēl nkalaj ní bwám akal nyaa eché bad ábe bēesé bad bé Israel bēnwōgkē mós. Sāngwéé anhúd-te mé á nsál ní ngii. ¹⁸ Sāngwéé ásonj mé alongé áyāl e ebēbtéd ké éhéé éche étán mé ákeén-ne mé áwē nkamlēn ní mín ne nsaj. Edúbé ébē ne mós á ngíndé ne á ngíndé.

Melenten mé asóg

¹⁹ Léntéd mε Priskaa bó Akwilaa, élentéd-tε mε abum á ndáb áde Onεsiforuse. ²⁰ Erastuse anlyǎg á dyad á Kórinto, rítédé-'ε Trofimuse á dyad á Milεtus, áyāle akǒnlé'áá. ²¹ Ewan áte ényín nén wεé mǒpedé áwēm, ahéb á ngine ádêhób bán ápag. Yubuluse, Pudense, Laynuse, Klodia ne bǎnned bé Křisto ábíníi básyāāl bélénté wε.

²² Sǎngwéé ábê ne wε. Nsimé rí Dyób nǐbê ne wε.

Kálag eche Paale áténlé Tituse Ndibned ní kálag

Tituse eebédéé mod a Israel bon antim mod a Krísto, áwōngān Paale, búmō bébelé nsón ní Dyób. Paale antelé Tituse enén kálag alyóg áde ánlyōgkē mō á mbwóg é Kret ānān nsón ní mwembé. Enén kálag ekoo' metote meláán anān á díd.

Dyam dé'só, Paale akamtan Tituse nyaa e abé echē belyáged bé mwembé bétāngéné awōn, tanje ngáne bad bé Kret bēnwōngē abe dé mbéb. Paale alébe-ε Tituse ngáne átāngéné bad nyaa ne nyaa aléb á mwembé-te. Abén bad bédii bechun bé bad, kódébad ne ngōndére, ne betān. Asóged, Paale alébe Tituse ngáne abé á mod a Krísto átāngéné abé bwāmbwam ábē nsañ ne nhóg ne aniní, ábel ekāyí éébāg, mpentēn méébāg, nkabén-ne méébāg á mwembé-te.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-4

Belyáged bé mwembé 1.5-16

Nsón níme bad téé bétāngéné abel á mwembé te 2.1-15

Elébé ne asím dé etúú áte 3.1-11

Nsógten 3.12-15

Paale alómmé Tituse melēten

¹ Me Paale, mbaledé a Dyób ne mbapee a nlómag awé Yesu Krístā, me-εé ntelé enén kálag. Yesue ampwéd me, alóm-me me ábel bon adúbe áde bad ábe Dyób ápwédé ákag á'sō ne ábel bon bēbii mbále tāngene Yesue, bébele' ngáne Dyób áhedeé. ² Nén ábele bad bé Krísto bēwōn e'lyóg bé nlém ákud alongé áde déemaá', dōo Dyób, mō awé eekālē metóm ánhōbpē aá mōsbē, nkōjsé ndēhōb bán níbootad. ³ A pōndé eche etāngéné-ε Dyób dēmbel aá bad bēbii níme nkalanj. Dyób dēmbé níme nkalanj áwēm mekáá, me-ε' ríkal mō ne kunze eche mō Dyób, awesyánē Nsoode ámbéé me.

⁴ Ntenle we, Tituse, awem mwān a mbále á adúbe áde syánē moosyāál déwóó. Nsimé ne nsañ níme níhúú ne Dyób Tité ne Yesu Krístā awéd Nsoode, níbē ne we.

Paale ahóbé tāngene nsón níme Tituse ábenlé á mbwóg e Kret

⁵ Mentéde we á Kret, mbwóg eche mendib melāngéné ábel bon étii mekan níme méhednad abel, épwed belyáged bé mwembé dyad té. Ekamtēn ngáne ménlāá'ε we meé ébel. ⁶ Nlyáged átāngéné abé mod awé béeheléé sé békóbén awusé. Atāngéné awōn dāsō mmwāád nhóg, ábe bān-ne bétāngéné bédúbé Yesue. Bétāngéné abé awōn áde modmod ééhēléε-se ahób aá bēwúú nló áte ké'ε aá bédé epuutéd. ⁷ Nlyáged a mwembé nēngáne mod awé ahíde nsón ní Dyób ámbid, eetāngenéé nēe áwóó awusé á yál. Eetāngenéé epame abé, ké'ε abé mod awé awāmsan alinj. Eetāngenéé-se abé mod awé abagé yál á amwé á míim káa mod awé apēene epuutéd. Eetāngenéé-ε se abé metog. ⁸ Bon pen átāngéné abé mod awé akobe beken abé-ε mod awé adāó akan á bwām. Atāngéné abé mod awé abíe' dyam abel, abé mod awé abele mekan níme métāngéné, abé mod awé asáá, abé-ε mod awé akóbe eche yál. ⁹ Atāngéné abé mod awé akoo nkalanj ní bwām, nkalanj níme bad bétāngéné níme asum áyāl adúbe ngáne bēyágté mō mō. Nén dēbēl áhēl bad bēmpēe ahébe áhíd nkalanj ní bwām nyaa eche etāngéné áhēl-le mewusé níme bad ábe bétāngan níme nkalanj abided áwed.

¹⁰ Nhábe nēn áyāle bad híin béekwentēnéé áhíd nkamlēn níme belyáged bé mwembé. Bédii bad ábe bēhóbe e'yale ábe béewóó nsōhtēn bédoge-ε bad. Bad híin ábe bēyágtē enén ndín e ayáge bédii bad ábe bédé á epepé éche éhóbe nēn bán bétāngéné bad ayag. ¹¹ Weémwāg se abé bad bēyágtē áyāle bēbēbte bad bé Krísto híin ndáb áte ayáged áde bēyágtēé mekan níme béewóó'ε kunze áyáged. Bēyágtē' échē ndín e mekan ábel békud mōné. ¹² Mod nhóg awé ámbid á Kret se' bōód awé abedé mod a debyéé, anhób aá, "Bad bé Kret békale metóm pōndé ésyāál. Bēbēbē níme á abum, bédii bad ábe béehēle nsón, bēdyágtē ndyééd bwāmbwam." ¹³ Abé e'yale ábe ane mod ánhōbpē áyāl e abé bad é'dé mbále. Né-óó, bad ábe bédúbpe Yesue bon bēhíde áde ayáge dé metóm, ékonj bō nímbāb mewusé aláa ábel bédúbe ayáge áde átāngéné. ¹⁴ Nén dēbēl bēedúbéé póle é metóm eche bad bé Israel, bēehíd-taá mekan níme bad ábe bēbāá ayáge á mbále áyāl bēhábéé. ¹⁵ Ne mod awé asáá, chōm ésyāál ésáá bon ne mod awé eekēnle áte ne awé eedúbpe, chōmchōm áyāle nímbāb mewēmtēn ne níme méekēnleé áte. ¹⁶ Bad ábe bēyágtē áde ayáge dé metóm bēhóbe nēn bán bēbii Dyób, bon nímbāb mbēltéd nílūmte nēn bán bēbii'ε mō. Bébele mam níme bad békósó, béeheléé-ε ngáne Dyób áhedeé, béeheléé dyam á bwām ké ahóg abel.

2

Paale ad Tituse ayágte ayáge áde átáŋgéné

¹ A-Titus, éyágte bad ayáge áde átáŋgéné. ² Eyáged baachóm bémbáá wée béchyáá échab yál bwám, bébele mam nyaa eché bad bébagéé bó edúbé bébê-’e bad ábe bébyéé’ mam abel. Békag á’só bédúbpe Krístaa, békag á’só bédáa bad bémpée, békag-ke á’só béwesán metake míme békudéé áyál e adúbe áde bédúbpe. ³ Eyáged-te bebaád bémbáá wée mímab mbeltéd rílúmed nén bán bébage Dyób edúbé. Eláa bó wée bééhóbé nhóg ne aníníí mam áyál ábédéd bó dín, béebagé-’e échab yál á amwé á mím. Bonj eláa bó wée béyágte bad mam míme métáŋgéné. ⁴ Bébele mímén mekan ábel bonj béhel e’tum é’ bebaád ayáged ngáne betáŋgéné ábab bechóm ne ábab bán adəŋ. ⁵ Béyáged bó bán bébê bebaád bé e’wóngé bé bwám. Bésúm nlém wée ábab bechóm bənpən, béyáged-te bó nyaa eche betáŋgéné mímab mendáb abóo bwám, nyaa eche bébē bebaád ábe bésúdté yál ásə e ábab bechóm. Nzé bebaád bébele mímén mekan mésyáál, bad bééhóbpé nkalaŋ míme Dyób ábágé bad dyam dé mbéb áyál.

⁶ Melemlem ébel kódebad écháa yál. ⁷ A mbeltéd mímōŋ-’e nsyáál, ébele mekan mé bwám nyaa eche bad béhídté mímōŋ mekuu. Nzé eyágte, chóm éche éyágte étáŋgéné ébé mbále, ébē-’e mod awé ahíde mekan ámbíd bwám. ⁸ Enyín nén wée ayáge ádōŋ átáŋgéné ngáne bad béekudté etál áhób wə mam mé mbéb áyál. Nén débəl bad ábe betáŋŋan wə békwaŋ áyále nén béekudté nzii áhób syáné dyam dé mbéb á yál.

⁹ Eyáged betáŋ nén wée béwógne ábab besáá á menzii mésyáál, bébele-’e mam míme méwógté bó menyíŋe. Béetáŋŋenéé née bəpentanné bó. ¹⁰ Bééchilbne-’e bó. Bonj pen betáŋgéné alúmed bán ábab besáá bébele bésúm bó nlém áyál. Nén débəl bad béwōŋ mewémten mé bwám táŋŋene nkalaŋ míme Dyób, awesyánē Nsoode, míme déyágté.

¹¹ Dyób álómé mímé nsímé áftínté e syáné abel áde ábélé nzii eche moosyáál áhele ákūd e’sóosōŋ. ¹² Abē e’bonj bé nlém é’ Dyób é’yágte syáné áchene mekan míme Dyób déehédéé áá débél ne ásóŋ esíí awōŋ ábel mekan míme bad bé nkōŋsé ábe béébii Dyób bébeleé. Eyágte syáné ábel mekan nēŋŋáne bad ábe bébyéé’ mam abel, ábel mekan míme métáŋgéné ne ábel mekan míme Dyób áhédéé á nkōŋsé wén. ¹³ Debele nén ngáne désínéé ne e’lyág bé nlém mam míme mépē éché epun áde áded Dyób, mó awé adé Ngum ne awéd Nsoode, Yesu Krístaa ápéé ne éche ehúmé. ¹⁴ Yesue ambē eche yál ákade syáné ásé e mbéb nsyáál ábəl-’e syáné debé bad ábe besáá, debé-’e ábē bad bənpən, ábe béwóó nlém áte ábel mekan mé bwám. ¹⁵ Eyágte bad mímén mekan. Ebenlad kunze eche Dyób ábágé wə, áwéd bad nlém á abum ne áláa bad mímab mewusé ábel béhəŋlən. Weémwág-sə modmod anyín wə nkōŋtéd.

3

Paale ahóbé ngáne

abé á bad bé Krísto átáŋgéné abé

¹ Nlāŋŋe wə mēé ékamten bad ábe éyágtéé wée bésudéd yál ásə e benkamlenə ne ásə e bad bémbáá. Wée béwógne bó bébē-’e mbonjsén ábel dyam a bwám ké áhéé. ² Eláa bó wée bééhóbé modmod dyam dé mbéb á yál, bébáa’ mpenŋen, bəpwiited, bécheden-ne moosyáál yál. ³ Ngen e’só syáné bən ámpé debédé eyókél, deewógne áá Dyób, dempán nzii, debédéé née betáŋ awōŋ áde déwóó’áá esíí áyál e mekan mé nkōŋsé, déhédé-’e menyíŋe mé nkōŋsé. Dekónáá bad, désífdé-’e bad alonjé ádéd ásyáál. Bad bənkəó syáné, syáné bən-ne dékōó nhóg ne aníníí. ⁴ Bonj Dyób, awéd Nsoode, anlúméd syáné ábē e’bonj bé nlém ne éché edəŋe. ⁵ Ansōŋ ádesyáné alonjé. Saké nsón ní bwám míme syáné démbenlén mémbəl bonj ábəl nē, bonj ambel nē áyále míme nlém ní ngəl. Anlóm Edáəđəŋ éche Esáá áwobe syáné mbéb ábel nén déchyáad ekóólé. ⁶ Dyób ábúdé syáné Edáəđəŋ éche Esáá abe mbwiined ne Yesu Krístaa, awesyánē Nsoode. ⁷ Dyób abélé nē, ábel bonj mímé nsímé míbel dékobned áwe e’só bonj syáné ámpé déwōŋ e’lyág bé nlém nén bán déékūd alonjé áde déemaá’. ⁸ Enén pólé eche ríhóbéé edé mbále.

Nhede méé ríkonj nyé mímén mekan aláa ábel bonj bad ábe bédúbpe Dyób bébii ngáne bébeleé mekan mé bwám. Nén dós ébóó bán débéle’, nē dós-’áá dépiined moosyáál nsyán. ⁹ Bonj nyéde e’kúkú bé mpenŋen, akal á póle táŋŋene ngáne mbyaa mēmbóotédte. Nyéte-de-’e ngabén ne ntáŋŋen táŋŋene mbéndé é bad bé Israel. Abén bwém béepeneéé nsyán, béesaá-’áá dyam dé abelən. ¹⁰ Mod té awé apene ngabén áftínté e bad bé Krísto, nzé ebagé mó elébé ngen póg ne ngen ébe bonj eewóŋe wə, weewóó dyam ábel ne mó. ¹¹ Ebíí nén wée ene ndín e ngen abébé abele-’e mbéb. Mbéb míme ábélé rílúme bán akwíde eche yál nkáásé.

Elébé ne melənten mé asóŋ

¹² Nzé nlómé Atemase ké’ē Tikikuse bó mod nhóg áwōŋ, éwān áte áhye dényín me á dyad á Nikopolis áyále áwéd dós ríftídé méé mēbē á pónéd e ahéb á ngíne. ¹³ Ewan áte ábel bonj Zenase, mod a mbéndé bó Apolos béhide áke eke éche béhédéé áke. Nyín nén wée mōwōŋŋenē bó nyaa eche béetóŋké chómchóm éche bébenlédté áke. ¹⁴ Ébel-’e ábesóo bad béyáge ábel

mekan mé bwám. Bévôηγεν ábel mekan níme méhedne bán mod ábel. Béebelé mekan níme méesé dyan dé abelen.

¹⁵ Bad ábe bédé ne me bésyāāl bélénté we. Lentéd me ábesyānē baányan bé Křisto bésyāāl ábe bédāā sé.

Nsimé ní Dyōb mbê ne nyé moosyāāl.

Kálag echê Paale áténlé Filemɔnɛ Ndibned ní kálag

Filemɔnɛ abédé mod awê andúbé Krístə abé-’ε mod awê awóó edúbé bwámbwam á mwembé-te. Kapóg abédé á mwembé míme rídé á Kolose. Anwón ntán awê béchágé’áá bán Onesimuse. Ane ntán ansób wée Filemɔnɛ dɔ-’áá ámbíd e póndé ábómné Paale. Paale abédé á mbwɔg ene póndé. Paale mɔ ankəŋ bon Onesimuse abé mod a Krísto. Kálag echê Paale áténlé Filemɔnɛ, antel chɔ áá Filemɔnɛ bó awe ntán bétim ásé, áá mɔ Paale mólóme’ awe ntán ámbíd, nén Filemɔnɛ akob mɔ ámbíd saké áyále ádíí awe ntán dɛmpɛn bon ákob mɔ nɛŋgáne mwányan á Krísto.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1-3

Paale akené Filemɔnɛ 4-7

Paale acháá’ Filemɔnɛ átéd Onesimuse ámbíd 8-22

Nsógten 23-25

Paale alómme bad melenten

¹ Me Paale, awê adé á mbwɔg á díń á Yesu Krístə, me-εé ntelé enén kálag. Sé Timoti, mwányan a Krísto awêd, sélómme nyé melenten. Sélente’ wε Filemɔnɛ, nsón e echon awêd awê mómpé abele’ nsón míme sébeleé. ² Sélente’ káəŋne Afia, awêd mwányan a mmwaad a Krísto. Sélente’ Achipuse awê mómpé akale’ nkalan ní bwám ne ngíne esyáál ngáne sémpé sékaleé. Sélente-’ε bánned bé mwembé ábe bébome’ áwon ndáb. ³ Nsimé ne nsan ní Dyób Titée awêd ne Sánjú Yesu Krístə, mbê ne nyé.

Edəŋge ne adúbe dde Filemɔnɛ

⁴ A-Filemɔn póndé téé nzé nkánne’, mbelé nságnán Dyób áyál echón. ⁵ Nságnan Dyób áyále nwógé nén bán edáá bad bé Dyób bésyáál, esumé-’ε nlém wée Sánjú Yesu Krístə. ⁶ Nkánne’ nén meé, nlatén míme syáné déwóó nɛŋgáne bad ábe bédúppé Krístə, mbél nyékon mekan mé bwám mésyáál nímbé Dyób ábágé syáné asónɛn. Nén débél ehúmé éche Krístə ényínned. ⁷ A-mwányan, edəŋge éche éwónné bad ábe bédúppé Krístə, éwógté me menyíŋge bwámbwam éwéde-’ε me nlém á abum. Éwógté bad bé Dyób menyíŋge.

Paale áá Filemɔnɛ akob Onesimuse

⁸ Né-óó, kénéé édíí bán nwóó kunze ákamlen wε á díń á Krísto ábel dyam áde étəŋgéné ábel, ⁹ edəŋge éche ríwánléné wε ébélé ncháa’ wε cháán. Me Paale, nhóbe nén nɛŋgáne nchun ní mod míme rídé-’ε á mbwɔg bɔɔb á díń á Krísto. ¹⁰ Ncháa wε á nló míme Onesimuse. Adíí bɔɔb nɛŋgáne awem mwán. Me-εé nkəə bon adúbe Krístə adé abédé á mbwɔg hén ne me. ¹¹ Ngen e’só, enkémbáá wε etógnén. Bon bɔɔb adé sóo etógnén. ¹² Nlómé’ mɔ ámbíd áwón bɔɔb, adíí mod awê rídás bwámbwam. ¹³ Mendəŋ meé ábê ábê ne me ábel bon áwónɛn me á etál échón bɔɔb áde rídíí á mbwɔg hén á díń dé nkalan ní bwám. ¹⁴ Kénê, meédaá’ é meé rínyáged wε áwógen me. Bon pen mэдəŋ meé éwónɛn me áyále mmón edáá me áwónɛn. Né-óó, meéhélé-se mbél dyamdyam ésebán mmón ekwénténé. ¹⁵ Kapóg Dyób dɔo dɛmbél áá Onesimuse ápágned wε á yál é esón é póndé, ábel bon nzé atimé ámbíd áwón ábê ne wε ne abé ásyáál. ¹⁶ Bootya bɔɔb, saké ntán ngén adíí. Adíí awed mwánned a Krísto. Ndás mɔ bwámbwam, wε-’ε ámpé étəŋgéné mɔ adəŋ ké tómaa ngáne rídás mɔ. Etəŋgéné mɔ adəŋ ngáne ntán awón, édəŋ-’ε mɔ née awon mwányan á Krísto.

¹⁷ Né-óó, nzé etédé me nɛŋgáne mod awê nyúmɔ nyébele nsón, étəŋgéné mɔ akob melem-nen nɛŋgáne wékoppé me. ¹⁸ Nzé édé nén bán abénlé wε epandé, ké’ε awánlé wε alúm, né mɛsábé wε. ¹⁹ Me Paale, mmén-ékú ntelé nén ne échém eká. Mɛsábé wε. Bon pen, weéchatán nén wε ábel áde mbéle bon ékud alonɛgé dékɔ́lɛ, éká nɛŋgáne wémpé ewalané me alúm. ²⁰ Né-óó, a-mwányan, ncháa’ nén meé éwónɛn me á díń á Sánjú. Wógéd me menyíŋge á díń á Krísto.

²¹ Atel áde rítélé enén kálag ábélé nsumé nlém nén meé, wɛbélé me kéchéé éche rílangé wε meé ébele me. Mbíí meé wɛbél-lε ké tómaa ngáne ríhóbe meé ébel. ²² Dyam dɛmpɛe áde ríhóbe meé ríláa wε adíí nén meé, é nabned me ton áwon ndáb áyále ndúppé nén meé Dyób déwóg nyé mekáne, abídéd me á mbwɔg, ntán nyé ámpé.

²³ Epafrase, awê súmɔ séde á mbwɔg á díń á Yesu Krísto, mómpé alómme nyé melenten. ²⁴ Káəŋne Makɔse, Aristakuse, Demase, ne Lukase ábe syáábɔ sébele nsón bómpe bélanté nyé.

²⁵ Nsimé míme Yesu Krístə mbê ne nyé moosyáál.

Kálag e Hibru Ndibned ní kálag

Mod awé atelé enén kálag antel chó áwéd bad bé Krísto nlém a abum áyál e metake níme bó donge á bad békídé'áá adúbe áde béndübēē Yesue. Alúmté áte nén aá melē níme Yesue ápééné métómé melē níme mēnsēbē abé. Alúmté-é áte ámpē nén aá bééhüntē nlém nén bán Dyöb déelónédte akag áde ábágé. A melē mé'só níme Dyöb démwēē ne ábē bad mbwiined ne Mosē, beprise bōó bēbágé'áá Dyöb mende á nló ní bad. Bonj bōob, Yesue mó adé mod a tñnté a bad ne Dyöb abé-é prise ambaábmbáa awe atómé bekal bé'dáádəŋ bé' bōód, atóm ángel, atóm-me kóəŋne Mosē, áyale eche yál chən chōó ámbéé nēe mende, ngen póg ne ngen ésyāál. Hōm áde ádíí Atómténé Asáj tómaa hōm áde beprise bé' bōód bēbágé'áá mende á nló ní bad, mende níme ábágé-é mékwógnédé.

Nkabtéd ní kálag

Krístəə mó alúmté bad ngáne Dyöb ákóó abé 1.1-3

Krístəə atómé ángel 1.4-2.18

Krístəə atómé Mosē bō Josua 3.1-4.13

Krístəə adé prise awé atómé beprise bésyāál á mbyaa níme Levi 4.14-7.28

Melē níme Krístəə rítómé melē mé'só 8.1-9.28

Mende níme Krístəə ábágé rítómé mende níme beprise bēbágé'áá bōód 10.1-39

Adúbe atómé chōm ésyāál 11.1-12.29

Abé áde áwógte Dyöb menyinge 13.1-19

Mekáne mé asóg 13.20-21

Melentən mé asóg 13.22-25

Dyöb áhóbé wée bad mbwiined ne Mwän

¹ Se' bōód, Dyöb dénhōb wée ábéd betaa, anláá bekal bé'dáádəŋ mam áláa bō. Anhōb áwāb ngen ne ngen, ábenléd-te menzii híin áhōb áwāb. ² Bonj á e'pun bé asóg hén, áhōbe wée syáné, áláŋgē awe Mwän mam áláa syáné. Wée ane Mwän dōó Dyöb ápóó bonj áhágé' nkonj ní mín ne ní sé. Mós-'áá Dyöb átíídé áá mó awóó nhəgtéd rísyāál. ³ Ane mwän móó adé e'kin-áte bé ehúmé é Dyöb, mós-'áá alúmté syáné ngáne Dyöb ákóó abé. Adíí melemlen nēe Dyöb-pe ádíí. Ngine e eyale é nsəl échē ane Mwän ebélé mekan mésyāál mékag á'só ngáne métəŋgéné abé. Ahúd áde áhúdé syáné á mbéb-te, abelé syáné moosyāál desáá. Ámbíd e nē, andyēé Dyöb á Ngum é ekáá é mbáá ádyöb.

Mwän a Dyöb atómé ángel

⁴ Né-ōó, Mwän a Dyöb atómé ángel. Melemlen nē dōó dīn áde Dyöb áchágé mó áá, "Mwän" atómé dīn ádāb á "áŋgel." ⁵ Dyöb dééhōbēē wée ángel ké póg mbéd áá, "Edíí awem Mwän, chíi, ndíi sóó."

Dyöb dééhōbē'áá wée ángel ké póg áá,

"Mēbē Sáá,

mós-é abé awem Mwän."

⁶ Bonj Dyöb ádēhōb áá mólōme' awe Mwän á'só á nkōŋsé-te, anhōb ámpē áá,

"Ángel échēm ésyāál etəŋgéné mó edúbé abé."

⁷ Anhōb təŋgene ángel pen áá,

"Abelé éche ángel édé nēe epub.

Eché Ángel éche édé ábē bembəledé,

abelé edíi nēe muú níme ríchodne."

⁸ Bonj Dyöb dénhōb təŋgene Mwän áá,

"A-Dyöb,

wéékamlén á ngíndé ne á ngíndé.

Wéékamlén ábōŋ bad nyaa echē etəŋgéné.

⁹ Edəó mam níme métəŋgéné, ékōó-é mam níme méeboo.

Né-'áá ákós bonj Dyöb, ádonj Dyöb,

ápwəd wē ábē etógnén tómaa baásyāál ábē nyáábōó nyédé,

ápwəd-te wē ábē menyinge tómaa baásyāál ábē nyáábōó nyédé."

¹⁰ Dyöb áhóbé ámpē áá,

"A-Sáj wē-éé ehágé nkōŋsé se á mbooted,

nkonj ní mín-ne ndíi abwóg áde éhəgné échonj ekáá.

¹¹ Abé bwēm é'syāál bépé á asóg, bonj wē pen wéébē abé ne abé.

Abé bwēm é'syāāl bémaá ásē nēe mbóté.

¹² Wēényag bó áte ngáne bényagēe mbóté, wēéhəŋlén-ne bó áte ngáne bēhəŋlanné mbóté.

Boŋ wē pen wēbē ebé melelem, ádoŋ alongé-ε déewóngé asóg.”

¹³ Dyób déelangēē ángel ké póg mbéd aá,

“Dyēe me é ekáá émbáá hén kóəŋ ne á pónde eche mébenlé

boŋ ékəgtéd áboŋ bad bé ekoyí ámin ne mekuu.”

¹⁴ Cheé-ə ángel édíí? Édíí e'dáəəŋ abé é'benle Dyób. Dyób álome-ε bó áwóngen bad ábe békud e'sooson.

2

¹ Né-ə ngáne débíí mímén mekan, detəŋgéné kéchéé eche déwógé nlém asum áyāl ábel boŋ deépané' nzií. ² Mekan míme Dyób dénlāā' é ángel aá élaa ábəd betaa ménwōŋ ngine. Bad bésyāāl ábe bénkénhíd mímé mekan, ábe bénkəmbəl-le ngáne mímé mekan méhóbé'áá, bənkud nkógsen míme bəntəŋgēnne akud. ³ Chán-nə nyéwémťéné bán dehele debíd mímén nkógsen áte nzé deewōŋne nkalanŋ ní bwám pónde? Mímé nkalanŋ mós-'aá nípeene' enén ndín e e'sooson. Səŋgú Yesue mwən mós asébpé bad akale təŋgene ábén e'sooson. Bad ábe bənwōg-ke mam mímé ánhəbpé, bəmbəl syáné denyín nén bán médé mbále. ⁴ Dyób dōmpé dénluméd syáné áte nén aá mímé nkalanŋ rídé mbále. Ambel nē áluméd áde álumté e'chemléd, mekan mé menyáké ne menyáké híin. Anluméd nē ámpé ne mekan mímé bad bəbélé'áá á ngine e Edáəŋ eche Esáá eche Dyób démbéé bó. Dyób démbé bad Edáəŋ eche Esáá ngáne éboŋnéde mós.

Ane awé alyagte syáné akud e'sooson

⁵ Saké ángel chōə Dyób ábánné aá ékamlén nkōŋsé mékəšlē mímé séhóbéé bán mépə. ⁶ Boŋ éténlédé hóm ahóg á kálag e Dyób pen nén bán,

“A-Dyób, chee moonyonŋ ádíí awé éwōŋné pónde?

Cheé mwán a moonyonŋ ádíí eche ékás boŋ énoé mós?

⁷ Ayāl e esōŋ é pónde, wembəl enkəmpaá ángel. Wəbané mós á atii dé ehúmé ne edúbé.

⁸ Wembé mós ngine ákamlén chōm ésyāāl.”

Abé adé ébágé mós ngine ákamlén chōm ésyāāl, álumte' bán chōmchōm éesaá eche éesé'ásé e nkamlén mímé. Kénéé édíí-'aá nē, deenyínéé bəəb nén bán chōm ésyāāl édé áse eché. ⁹ Boŋ denyíne' ngáne Yesue ádíí. Ayāle esōŋ é pónde Dyób démbəl enkəmpaá ángel. Bəəb, Dyób ábágé mós ehúmé ne edúbé nēe kəŋ ayāle metake míme ákudé ne kwééd eche áwédé. Dyób álumté syáné mímé nsimé awé áde Yesue áwédé á nló ní bad bésyāāl.

¹⁰ Bwēm é'syāāl é'díí é' Dyób, mós-'aá anone' bš. Ngáne édíí nén bán Dyób áhede' aá bad híin békud etál ábé ábe bán, békud-te ehúmé, émbə mboŋ nén bán ábel mod awé ásalé bó nzií ákud metake. Nē débəl ákwognéd ábé mod awé ábəl boŋ bad békud e'sooson. ¹¹ Yesue awé abele' boŋ bad bésanŋ, ne bad ábe bésáá, bó moosyāāl bédíí bán bé Sáá nhóg. Né-'aá ákás boŋ Yesue eekwágé' áchəg bó aá baányanŋ. ¹² Eténlédé nén bán anláá Dyób aá, “Mēéllāá ábém baányanŋ ngáne ádoŋ dín ápédé abé.

Mékēŋ wē nzé syáəbə seládné hóm ahóg.”

¹³ Anhób ámpé aá,

“Mēštūm mímém nlém ne Dyób.”

Anhób-pe ámpé aá,

“Mē nén, syáəbe bán ábe Dyób ábágé me.”

¹⁴ Ngáne édíí nén bán ábé bán bé Dyób bédíí baányanŋ ábe bəwóó ekob é yəl ne mekií, Yesue ámpé antéd yəl e moonyonŋ nēe bó. Ambel nē ábel boŋ kwééd eche ánwēé ébóded ngine eche Satané awé abele' boŋ bad bəwág. ¹⁵ Awé áde ánwēé áhúdé bad á mehanŋ ábe bəmbé betāŋ á alongé ádáb ásyāāl ayāle mbwóg ní kwééd. ¹⁶ Enyínnédé bwám nén bán saké ángel ánhyéé awōŋgen. Boŋ ampé áwōŋgen bad bé mbyaa míme Abrahamé. ¹⁷ Né-ə éhédnádťáá nén bán Yesue ábē melelem nēe baányanŋ á menzií mésyāāl ábel boŋ ábē prise ambáambáa awé awóó nlém ní ngəl, abé-'ε mod awé béhele bésun nlém áyāl. Abéle áde ábenléé Dyób, ábélé Dyób álagsan bad mbéb. ¹⁸ Ngáne édíí-'aá bán mwən antəg, ákud-te mekəgsen, awōŋgan bad nzé bédé á mekəgsen-té.

3

Yesue atómé Mosé

¹ Né-ə a-baányanŋ, nyé ábe Dyób áchénlé ábé ábé bad, nyénəne' Yesue. Mós adé mbapēē awé Dyób álómé, abé-'ε Prisé ambáambáa a mekan míme séhóbé bán sédúbpé. ² Dyób dēmpwəd mós, ábenlé-'ε Dyób ne nlém nhóg melelem ngáne Moséé ábenlé'áá Dyób ne nlém

nhóg á abum á ndáb á Dyöb. ³ Mod awë alóó ndáb, bébelé bébe mós edúbé tómaa ndáb eche álóó. Melemlem nê dáo Yesue ákwógnédé ákud edúbé éche étómé edúbé éche Mosé. ⁴ Ndáb téé ewóó mod awë alóó chós. Boñ Dyöb dáo álóó chóm ésyāā. ⁵ Mosé abedé mbaledé á abum á ndáb á Dyöb, awë abēnlé' áá Dyöb ne nlém nhóg, álūmtē' bad mam á'só é' pónké níme Dyöb débēnlé. ⁶ Yesu Krístā pen abedé Mwān a Dyöb, ákamlán-ne abum á ndáb á Dyöb ne nlém nhóg. Syānē ámpē dedii bad bé abum á ndáb á Dyöb nze édé nén bán dedé déchāñnéde, desumé-'e nlém ne chóm éche débēléne kúmbe, éche désúme-'e nlém áyāl.

Elébé ne bad abe béedúbpe

- ⁷ Né-óó, nyéwóg chóm-éé Edāádāñ éche Esáá éhóbé. Ehóbé áá,
 “Chii nēn nze nyéwógé ehób é Dyöb,
⁸ nyéewúéné' Dyöb nló áte ngāne ábēn betaa bēnwūēnnē Dyöb nló áte á pónké echē bēnkunnēnnē Dyöb yāl.
 Bēnkunnēn mós yāl
 á pónké eche békágé mós é ehyāñge.
⁹ A ehyāñge wē, bēnkāg me,
 bēnyīn-ne mam níme mbéle é etūn é móom mé mwē méniiin.
¹⁰ Nē dáo dēnkāñ boñ rīlīn ene nyonñel e bad boñ nhób mēé,
 ‘Awab nlém-tē, bētamnad,
 bééhīde-’ áá nzii echēm.’
¹¹ Né-óó, menlīñ, mmmwē-'e melē mēé
 ‘Béésnlé áwēm abwóg dé nkóme-áte mbéd.’ ”
¹² A-baānyāñ nyétéd pónké ábel nyé modmod nyéewóó nlém mé mbéb níme méedúbpe' Dyöb, ábel boñ nyéētédé Dyöb áde áde á alongé. ¹³ Boñ pen nyéwéde' nhóg ne anínií nlém á abum epun téé, ngāne échē epun échāgnédé bán “Chii”, ábel boñ mbéb méedogé nyé modmod áwūēn Dyöb nló-áte. ¹⁴ Syānē dedii mod nhóg ne Yesu Krístā, nzése delyāgé dechāñnéde káññe ne á asóg ne mekan níme désēbpe adúbe tāñgene Dyöb. ¹⁵ Demāá anyīn nēn bán étēnlédé á kálag e Dyöb nēn bán,
 “Nze nyéwógé ehób é Dyöb,
 nyéewúéné' Dyöb nló áte
 ngāne ábēn betaa bēnwūēnnē Dyöb nló áte á pónké eche bēnkunnēnnē Dyöb yāl.”
¹⁶ Benzébádé bēnwóg ehób é Dyöb boñ bēkunnēn Dyöb yāl? Abé bad bésyāā, saá bad ábe Mosé ámbīdēnnē á Egipto bēbédé-ye? ¹⁷ Benzébádé Dyöb dēnlīn-naá é etūn é móom mé mwē méniiin? Saá bad ábe bēmbel mbéb bós bēnnaá ndim é ehyāñge-ye? ¹⁸ Benzébádé Dyöb dēmwē melē áá béésnlé áwe abwóg dé nkóme-áte mbéd? Saá bad ábe békēmbēl ngāne áhédé' áá-ye? ¹⁹ Né-óó, denyīne' nēn bán, bēnkēnhēnlé asól áyāle bēnkēndúbéé Dyöb.

4

Nkóme áte níme bad bé Dyöb bēkudté

- ¹ Ahób áde Dyöb dēnhōbpē áá syānē dēsāl áwe abwóg dé nkóme-áte ádii étyéémé. Né-óó déted pónké ábel boñ nyé modmod eebós' asól áhed. ² Syānē ámpē dewógé nkalaní mí bwām melemlem ngāne bōmpé bēnwógkē. Bēnwóg nímé nkalaní mí bwām boñ mēnkēnwōñgēnnē bós ne awōñgen dēn áyāle nēn, bēnkēndúbéé mós. ³ Bōōb-pōó, syānē ábe dedúbpe nímé nkalaní, desóle' áde abwóg dé nkóme-áte. Boñ ne bad ábe béedúbpe pen, Dyöb dēnhōb áá,
 “Menlīñ, mmmwē-'e melē nēn mēé,
 ‘Béésnlé áwēm abwóg dé nkóme áte mbéd.’ ”
 Anhób nē, kénéé edíí bán ammad níme nsón amad se áde áhágé nkōñsé, abwóg dé nkóme áte dēmmād-te abé. ⁴ Etēnlédé á kálag e Dyöb tāñgene epun éche élóntēné epun saámbé nēn bán, “Dyöb dēmmād níme nsón. Né-óó ankómé áte epun éche élóntēné epun saámbé.”
⁵ Etēnlédé á kálag-tē wē ámpē bán Dyöb áhóbé áá,
 “Béésnlé áwēm abwóg dé nkóme-áte mbéd.”
⁶ Né-óó, etál edii ébāgnédé donge á bad asól á hōm dé nkóme-áte. Boñ bad ábe bēnwóg nkalaní mí bwām se' bōód, bēkēnhēnlé asól, áyāle nēn békēmbēnlé mekan níme Dyöb dēnlāá'é bós áá bēbel. ⁷ Nē dēmbēl, Dyöb dēmpwēd epun émpēe, áchāg-ke chós áá “Chii.” Anhób nē etūn é pónké ámbīd echē ábēd betaa bēnkēmbēnlé ngāne ánhōbpē áá bēbel. Anhób nē mbwiined ne e'yale ábe Dabīde ábe nímáá nyé atele nēn mēé,
 “Chii nze nyéwógé ehób é Dyöb,
 nyéewúéné' Dyöb nló-áte.”
⁸ Nze émbē nēn bán hōm áde Josua áñkēnnē bad dáo dēnkōñ hōm dé nkóme-áte abé, né ámbīd e pónké Dyöb dēnkēnhōbpē tāñgene epun émpēe. ⁹ Né-óó hōm dé nkóme-áte áde áde nēngāne nkóme-áte níme Dyöb dēnkōmēé áte áde amáá nkōñsé ahāg ályágé ásine ábē bad. ¹⁰ Kēnzéé awé asólé á abwóg dé nkóme-áte á Dyöb, ákōmme áte áyāle amadé níme nsón,

melemlem ngáne Dyöb dénkōmēē áte áde ámáá nkōñsé ahāg. ¹¹ Né-ōó syānē déwan áte désōl áde abwóg dé nkóme-áte, ábel boñ syānē modmod deebóó asól áhed. Deehídé' mekuu míme bad ábe bēnkēmbēl ngáne Dyöb dénhābpē. ¹² Debíí nēn bán Eyale éche éhúú ne Dyöb, édé alonégé, édé-'ε ngíne. Ekóbpe' tómaa páá e nsal mbē. Esóle' mod áte káñ se á mbom ní ngob e yāl ne edáōdāñ. Esóle-'ε mod káñ se á mebohñ mé yāl ne á e'hid-tē. Echē eyale écheme' mewēmten mé mod ne kéchéé éche mod áhēdēé abel. ¹³ A e'sól é' Dyöb, chōmchōm éesaa á e'konñéd. Chōm ésyāāl édé á tāl e ékwéε. Dyöb dó-'áá dé tángéné mekan mé syāāl nímē débēléé aláa.

Yesue adii ndale e prise ambáambáa

¹⁴ Né-ōó, ngáne déwóó Prise Ambáambáa, Yesue Mwān a Dyöb, awē akii ámín á'sō é' Dyöb, déchāñned adúbe áde desúmē nlém áyāl. ¹⁵ Awesyānē Prise Ambáambáa asóñténé mechinzé nímēd, áyāle nēn mómpe ankūd melemlem mé mekōgsen míme dékudéé á menzii mé syāāl, boñ kénē, enkēnbenlé mbéb. ¹⁶ Né-ōó ne e'sum bé nlém désíde bēnben ne atii dé nkamlēn á Dyöb áde ábage nsimé. Deewógé mbwóg ké nhóg. Débēl nē ábel boñ Dyöb áwóg syānē ngol, ábāg-ke syānē nsimé nímē méwōñgān syānē pónde tēé eche dé tógnéné nwōñgen.

5

¹ Prise ambáambáa tēé awē Dyöb ápwédé átínté e bad, ápwede mós ábele mós á dñn áde ábē bad. Ane prise mós akobe' mendē wéε bad boñ ábage mós wéε Dyöb nēε ndē ne mendē ábel boñ Dyöb álagsen bad mbéb. ² Ahele bad yāl achedēn ábe bépane' nzii áyāle béébií' é chōm éche bébéléé áyāle nēn mwēn ámpē adii moonyonñ awē awóó mechinzé mé ngob e yāl. ³ Nē ábélé átāngéné nēε ábageé mendē káñne áyāl e nímē mbéb mēn, ábage-'ε áyāle mbéb ní bad. ⁴ Modmod mwēn eéhēlē-se ábe yāl edúbé é prise ambáambáa. Dyöb dóó ápwede' mod ábē prise, melemlem ngáne ámpwēdté Arōne.

⁵ Melemlem nē dó-'áá Krístāē mwēn énkēnchágédté yāl ábē prise ambáambáa. Dyöb dóó démpwēd mós. Dyöb dénlāā mós áá,

“Edii awem Mwān.

Chii ndii Sóó.”

⁶ Nē áde á kálag e Dyöb hóm démpēe bán Dyöb dénlāā mós áá

“Wéébé prise abe ne abé,

nēε Melkizēdege.”

⁷ Ade Yesue ábédé á nkōñsé, akánné' áá, áchāā Dyöb, áchyeé' awé á ngíne, mēsəd mébídē' mós á míd. Akánné' áá wéε mod awē ahele ásoñ alonégé ádē. Dyöb dénwóg mós mekáne áyāle anwōñ mbwóg ní Dyöb áte. ⁸ Kénéε ábédé Mwān a Dyöb, an'yágé áwógne Dyöb mbwined ne metake nímē ánkudté. ⁹ Dyöb démbēl ankwognéd abé-'ε prise ambáambáa awē akwōgnédé, ábel bad ábe béwógne mós békud e'soosōñ ábe é'dé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁰ Dyöb démbané mós á atii áá mós adé prise ambáambáa nēε Melkizēdege.

Elébē ábel mod eétdé adúbe

¹¹ Nwóó mam híin áhōb tángene ádēn atōn. Elénlé me áte ngáne mébenlé boñ nyésóñtén mós, áyāle nēn nyéewámsánné dyam asóñten. ¹² Nhóbe nēn áyāle nēn nyētāngén bad abé bōōb ábe béyāgte' bad bēmpēe. Boñ nyédii nyéhēdnad ámpē bán mod áyāged nyé mam míme nyēmmadté abii tángene nkalanñ ní Dyöb. Nyédii nyédé nēε bán bé nkáál ábe bēhēdnad abii saké ndyééd. ¹³ Kénzéé awē adii amwáa' abii, ádii nēε nkáál. Eébií' é mboñ ne mbéb. ¹⁴ Ndyééd pēn edii áyāle bad ábe bémáá akwog. Mod ambáá adii mod awē ayákgé, awē amñténé-'ε mboñ ne mbéb abii.

6

¹ Né-ōó dékéεne adúbe á'sō nēngáne bad ábe bémáá dyam abii. Deetāngeneé nēε détédeé pónde ámpē áyāge mam míme bēn'yāgēdté syānē tángene Krístāē se á mbooted. Demmād ayāge, debíí-'ε nēn bán bad bētāngéné békúne mbíd, bētédē abel dé mekan mé mbéb míme mépēεne' kwééd. Demmād-ε abii nēn bán bētāngéné Dyöb adúbe, ² béyāgte' bad tángene edusen* ne tángene abán á bad mekáá á nló. Debíí-'ε nēn bán bētāngéné bad ayāged tángene mpuu ne tángene mbakú e nkáásé echē ébē abé ne abé. ³ Déétdé mēn mekan. Dékag á'só nzé Dyöb ábágé etál.

⁴ Nhóbe nēn áyāle nzé bad bētédé adab adúbe, mod ééhēlē-se ápēen bós ámbíd ámpē, bētédé nímab mbéb bétimen Dyöb. Nhóbe bad ábe bēnkūd e'nyinen bé ekíde, bēwóglēn nnam ní Dyöb, békud-tē Edáōdāñ éche Esáá nēε bad bēmpēe. ⁵ Bēwógléné e'boñ bé eyale é Dyöb, bēnyín-ne ngíne echē ébē á pónde eche Dyöb dékamlénné. ⁶ Nzé ábē bad bémáá-'ε

* 6:2 Edusen: eché edusen énkēmbáá edusen échē bédúsánnáa bad ábe bédúbpē Krístāē bēnpen. Bad bé Israel bómpē bēnwōñ elem éche bédúsánnáa bad, bédúsán-ne bwēm bēmpēe.

rímē mekan anyin bonj bétíme bétédte ádab adúbe, mod eéhele-se ápeen bó ámbid ámpē átebe mbéh áhíd Dyöb. Abán áde bébáa'é Mwán a Dyöb áyál, ébelé ébē byánán bébomme' mós á awag ámpē, békwaḡtē-'e mós á'sō é' bad bémpēe. ⁷Ndöb eche mbúú éyógkē achóoted bonj mendíb mésíl áse, ebele bwēm é'kwog bwám. Abē bwēm é'belé é'wōngān bad ábe béwéné bó. Nē álúmtē bán Dyöb anamte' ene ndöb. ⁸Bonj nzé ene ndöb ekwogte' mekōd ne e'sum bé mbéh bémpēe, né eésaa' dyam de abelen. Né kóán ne á asóg béhyāād-te chō.

⁹A-baányan, kénéé rílanḡeé nyé nén, ndúbpe nén méé nyébele' mekan nyaa eche nyékudté mekan mé bwám mé e'sooson. ¹⁰Dyöb ábele' rímē mekan nyaa echē etāngéné. Eéchatánne nsón ké nhóg ríme mod ábelé, éechatán-naa edanḡe éche mod álúmté mós ngáne nyédii nyébenlé' bad bé Dyöb bémpēe. ¹¹Mmed nlem rídii nén bán nyé mod téé nyébé nyéwōn ene kán kóán ne á asóg ábel bonj nyékude' chōm ésyāāl éche nyésúmē nlem áyál bán Dyöb débe nyé. ¹²Séehēdēē bán nyébé bad ábe béehēdē chōmchōm ábel. Bonj séhede' bán nyébé bad ábe béhíde' mekuu ríme bad ábe béwesān áyale bédúbpe Dyöb. Echē ndin é bad ékūd chōm ésyāāl éche Dyöb áhóbē aá móšbē bó.

Dyam áde Dyöb áhóbē déehídté áse

¹³Se' bōsd áde Dyöb dénhōbpe aá móšbelé Abrahamē dyam, ammwé melē aá mótanḡenē áde akag aloned. Áde dīn dēn dōo ámmwēennē melē áyale nén modmod eebédeé awē atómé mós awē áhélé'áa-se amwé melē áwe dīn. ¹⁴Anhób aá,

“Nhóbē nén meé, ntāngéné we anamed,

mēbēl-le rímōn mbyaa mbūú áte bwāmbwam.”

¹⁵Abrahame anwesén ásum-me nlem, né-ōó ankūd chōm éche Dyöb démbéennē mós akag. ¹⁶Nzé mod amwāḡ melē abenlad dīn áde mod awē atómé mós. Mpentēn ké ríhē-'e rímē bad béwōó'é, melē móo méyánle'. ¹⁷Dyöb áhédé'áá ábē bad ábe ámbēe akag álumē áte nén aá, móshúdtē dyam áde móshóbē áse. Né-ōó amwé melē ásoḡten akag áde ábágé. ¹⁸Né-ōó Dyöb ábágé syānē mekan mébe rímē méehānlán áyale Dyöb déehelēé-se ákal metóm. Abagé syānē akag, amwé-'e melē. Ábelé nē ábel syānē awē dekií awē ábel ákəə syānē, déwōn e'wéd bé nlem, désum-me nlem ne mekan ríme áhóbē aá móšbē syānē. ¹⁹Abē e'lyág bé nlem bóo békān bonj detóm abad dé mmwe ámīn, dépe á abwóg á hōm áde ásaá wēe Dyöb adii. ²⁰Yesue mós asebpē asól áhed á nló ríme syānē ábonḡsen syānē e'dii. Bōb atimé prise ámbáábáa awēd awē áde á ngindé melemlen néē Melkizēdeḡe.

7

Melkizēdeḡe ábedé Prise

¹Melkizēdeḡe ábedé kēn e dyad á Salem, abé-'e prise a Dyöb á Ngum. Ámbomēn Abrahamē áde Abrahamē áhúe'é á bel ábe ánwū'é kán é bad, ánamēd-te Abrahamē. ²Abrahame-'e ábe mós akab á bwēm ahóg áfntē mekab mé bwēm dyóm ríme ánhūennē á bel. Dyam dé'sō, dīn á Melkizēdeḡe á ehōb é Hibru adii bán, “Kān eche ebele mam ríme rítāngéné.” Atōn áde álónténē mébe adii bán “Kān e Salem,” awē adé “Kān e nsan.” ³Eetenledēē hōmhōm nén bán Melkizēdeḡe anwōn sáa, ké'e mbyaa. Béetele-'áa ngáne béchyáá mós, ké'e ngáne áwédé. Adii prise á ngindé ne á ngindé melemlen néē Mwán a Moonyon adii Prise á ngindé ne á ngindé.

⁴Nyēnōne-ōó nyaa e ndale e mod echē Melkizēdeḡe ábedé. Abrahamē, sáa ámbáa awēd, ambē mós akab ahóg áfntē e mekab mé bwēm dyóm ríme ánhūennē á bel. ⁵Mbéndé e Mosee ebagé kunze nén bán bad bé mbyaa ríme Levi ábe bédé beprise békobe' akab á bwēm ahóg áfntē e mekab dyóm téé, wēe ábāb bad bé Israel, kénéé émbēē bán bómpē bébédēe mbyaa ríme Abrahamē. ⁶Melkizēdeḡe enkēmbídté á mbyaa ríme Levi, bonj kéné ankōb akab á bwēm ahóg áfntē e mekab dyóm wēe Abrahamē. Annamed-te Abrahamē, Abrahamē awē Dyöb démmadté akag abe. ⁷Ebyéénē nén bán mod awē anamte' mod atómé mod awē ánamté. ⁸Bōb-pōó, prise éche ébídé á mbyaa ríme Levi ábe békobe' akab ahóg áfntē e mekab mé bwēm dyóm, bésyāāl bédii baányon ábe bēwág. Bonj Melkizēdeḡe awē ankōb akab ahóg áfntē e mekab dyóm, adii mod awē eewéde, ngáne kálag e Dyöb élúmté. ⁹Dehele dehōb bán Levi awē akobé'áa mekab wēe bad mwēn ámpē abagé akab wēe Melkizēdeḡe mbwiined ne sáa ámbáa Abrahamē. ¹⁰Dehele dehōb nē áyale nén, áde Melkizēdeḡe ákii Abrahamē abomen, né bééchyāā'é Levi.

¹¹Dyöb démbē bad bé Israel éche mbéndé á pónde echē bad bé túmbé e Levi bébédé beprise á alonj á Israel. Nzé nsón ríme ábē beprise bébélé'áa ménkwognéd ábel bad békobned á'sō é' Dyöb, né nzom enkēmbáa echē prise ampée ábídéé néē Melkizēdeḡe awē eebídé á mbyaa ríme Arōne.* ¹²Nzé mpwēdtéd mé beprise ríhānlénē túmbé, né mbéndé

* 7:11 Arōne: Arōne ámbid á túmbé e Levi. Mós ábedé prise ámbáábáa e'só e bad bé Israel.

chómpē etáŋgéné ahəŋlən. ¹³ Mod awē ríhóbēé nímén mekan áyāl, ambíd á túmbé empée. Modmod eébidé-áá awe túmbé mbéd awē abelé nsón níme prise. ¹⁴ Ebyééné bwám nən bán Səŋgwéé awēd ambíd á túmbé e Juda. Mosēē enkəntúbpé dīn nən áá beprise bēbíd á túmbé e Juda.

Yesue adli nēe Melkizēdege

¹⁵ Dyam adē déhábé təŋgəne ahəŋlən á mbéndé ábúdé anyínned ne abíd áde prise ampée ábídé nēe Melkizēdege. ¹⁶ Saké mbéndé é baányon chós émbəl bon abé prise. Bon adé prise áyāle awóo ngine ábē á alongé abé ne abé. ¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyób nən bán, “Edii prise á ngindé ne á ngindé, melemlem nēe Melkizēdege.”

¹⁸ Nzé denoné ped póg, Dyób ásidté mbéndé é’ bəód á nkəg, áyāle énkənwúú’ é áte, énkənkwoǵnéd-taá. ¹⁹ Debii nən bán mbéndé eébélēē-se chómchóm ébē ngáne etáŋgéné abé. Nzé denoné-’e ped eníníí, chóm é bwám épédé éché ékáá bon dewón e’lyág bē nlém. Chós-’áá épəene syánē benben ne Dyób.

²⁰ Dyam dēmpée áde debii ádii nən, Dyób démwē melē áá Krístəə ábē prise abé ne abé. Bon áde bəmpwēdté beprise bēmpēe, Dyób dénkəmmwáá melē ké nhəg. ²¹ Bon áde Dyób ápwédé Yesue prise, anhób áá, “Səŋgwéé amwédé melē, éehúd-taá nímé melē ásē,

áá,

‘Edii prise á ngindé ne á ngindé.’ ”

²² Mmē melē mélúmtə nən bán Yesue mó adé e’chemléd ábē é’lúmtə syánē nən bán melē níme Dyób ámwédé méehidtéé ásē. ²³ Beprise bē’ bəód bəmbuú áte áyāle nən kwééd ebélé’ áá béehəle’ áá nsón akəen á’sō. ²⁴ Bon ngáne Yesue ádii á alongé abé ne abé, ábē prise á ngindé ne á ngindé. ²⁵ Né-’ó, Yesue akwóǵnéd éson alongé á bad ábe bəpəg wēe Dyób áwe mbíd. Akwóǵnéd éson bō ne ason ásyāəl áyāle nən, adé á alongé pónde ésyāəl ákánned bō.

²⁶ Ehédnátáá nən bán dewón e ne ndin e prise ambáámbáa awē asáá, mod eéhēlēē se ahób mó awusé ké hóg áyāl, eewó’ é atón á mbinde ké hóg á yāl, awē apáǵnéd bad bē mbéb áyāl, bēbānē-’e mó ámín e atii dé nkamlən ámbáá. ²⁷ Eesaá nēe beprise ábiníí ábe bétáŋgéné bəbəge mende epun-té. Ábē beprise bésébpə mende abe áyāle nímab mbéb, bon bəbáge mende áyāle mbéb ní bad bəmpēe. Bon Yesue ambə yāl nēe mende áyāle mbéb ní bad. Ambəl-lə nē ngen póg ne ngen ésyāəl. ²⁸ Mbéndé epwəde baányon ábē beprise bəmbáámbáa. Baányon bēbəle’ mewusé. Bon Dyób dēmpwəd awe Mwán ne melē áde ámáá mbéndé abe. Abelé-’e ane Mwán akóbnédé á ngindé ne á ngindé.

8

*Yesue mó adé syáné prise
ambáámbáa a melē mékəšəle*

¹ Atón áde sékoo’ é ahób ádii nən; dewóo ene ndin e prise ambáámbáa awē adyéé é ekáá émbáá é atii dé nkamlən á Dyób á Ngum ámín. ² Abenle’ Dyób wēe bwēm ábē é’sáá é’dii á hóm áde ákoo ebem é Dyób abé. Səŋ Dyóbə mwən móo alóó éché ebem, saké baányon.

³ Bəpwəde prise ambáámbáa tēé ábe Dyób nde ne mende mé elém. Né-’ó, anən prise ambáámbáa mōmpé atáŋgéné chóm awón éche ábēé Dyób. ⁴ Bəob-póó, nzé émbē nən bán ambé á nkǵnsé, né éebáá prise ne abé dēn, áyāle nən beprise bédé ábe bəbáge Dyób mende ngáne mbéndé éhədéé. ⁵ Nsón níme ábē beprise bēbəléé ndii nēe e’chemléd ne ediiingə é’ mekan níme mēdé ádyób. Debii nē áyāle nən, áde Mosēē áhóbé áá mólóo’ ebem é Dyób, Dyób dēnsím mó etúu áte áá, “Nyín nən wēe mólóo chóm ésyāəl á yāl e éché ebem nyaa e nloǵtéd eche nílúmté wə á mbəod mín.” ⁶ Bon bəob, nsón níme prise níme bəbáge Yesue nítomé nsón níme ábē beprise bē’ bəód. Melemlem nē dšo nchemtən níme Yesue ápééne áftinté e Dyób ne ábē bad, nítomé nchemtən mé’sō níme bəmpéénné, áyāle nən, Dyób ábáge bad akag áá mósəbē bō bwēm é’ bwám.

⁷ Nzé émbē nən bán melē mé’sō mēnkwoǵnéd ábəl bad bəkobned á’sō é’ Dyób, melē mēmpēe méehədnad-taá. ⁸ Bon Dyób dēnyín awusé ne ábē bad, anhób-pə áá, “Mə Səŋgwéé nhóbe’ nən mēé e’pun é’ bin é’húe áde mēmwēē melē mékəšəle
ne bad bē Israel

ne bad bē Juda.

⁹ Mmē melē méebáá nēe melē
níme mēmwēē

ne ábāb betaa

áde nícháŋgé bō á ekáá

bon mbídn bós á alon á Egipto.
 Bénknhídté nímé melé.
 Né-ós, menhúd bós díd áyāl.
¹⁰ Dyób áhóbé ámpé aá,
 Mε Sánjwéé mε-εé nhóbe'.
 Bóob-póó melé níme mámwεε ne bad bé Israel
 á pónde éché ehúé' á'só médíi nén:
 Mábēl bébíi échēm mbéndé,
 béwón-ε nlem áhíd chós.
 Mēbē ádab Dyób,
 bós-ε bébē ábēm bad.
¹¹ Bós modmod éeyágédté waáb,
 modmod éeláá'-aá mwányan nén aá ábíi Dyób,
 áyāle bós moosyāál bébīi mε,
 bootya básad, kááj ne bémbáá.
¹² Mēélagsén nímab mbéb,
 méekamtén-naá nímab mewusé."
¹³ Ahób áde Dyób áhóbeé tǎngene melé mékōšlē, álúmté' nén bán abelé melé mé nchun rítómé
 pónde. Chóm kéhéé éche étóme pónde, éche échune-ε, mwámpīn mī pónde éebáá ámpē ne
 abé děn.

9

*Abele á Dyób dé ekob é yāl
 ne abele á Dyób dé Edáádaj*

¹ Bóob-póó, kááj ne melé mé'só ménwōn mbéndé éche béhíde'áá ábele Dyób, bēnwōn-ge
 abwóg á hóm á nkōjšé wéε bébēnlé'áá Dyób. ² Bénlōn ebem éche énwōn tonj ébe. Tonj éché
 embé á'só béchágé'áá chós bán Hóm áde Asáá. Atii dé etrukánj ábédé áwēd-te, tébele abé,
 ne ewele éche bébágé Dyób mende. ³ Abad démbē áde ákábé tonj e'só ne tonj embid áte.
 Ene tonj eche ebédé ámbíd e abad béchágé'áá chós bán Hóm áde Atómténé Asánj. ⁴ A tonj-té
 wē, menyán níme bébēnlé gól níme béhyánté'áá e'twé ámin ábe Dyób edúbé mébédé áhed.
 Ntyág níme béchágé'áá bán ntyág mé melé mómpē níbédá áhed. Mmé ntyág bēnkūtēn mós
 ped ésyāál ne gól. A ntyág-te wē, apom á gól áde ábédé mána áte abédé áwēd-te. Ntōn níme
 Arōne níme ménkǎg byaá, níbédé áwēd-te. E'ped é' meláá é'be ábe bēntenlé mbéndé áyāl
 bōmpē é'bedé áwēd-te. ⁵ A ntyág mīn wē, bwēm é'bedé é'be, ábe bébélé á nwágēn nī ángel,
 ábe é'lúmté'áá ehúmé é Dyób. Mepab níme ábē bwēm ménkūtēn ebéd é ntyág wéε abédé
 hóm dé alagsen dé mbéb. Bonj ábē bwēm é'syāál deéhēlé-ε dekonj bós ahób bōob.

⁶ Bémáá'áá chóm ésyāál anabe bonj, beprise básóle á tonj e'só epun-té bébelé' nímab nsón.
⁷ Bonj prise Ambáámháa mwēmpen móó asóle á tonj éché edé áte. Asóle áhed mwē-té ngen
 póg. Eesólé mbéd áde éewanlé mekií mé nyam ábe Dyób mende áyāl é mbéb nímé ne
 mī bad bémpē, níme bébélé ésebanj bébīi bán bébélé mbéb. ⁸ Edáádaj éche Esáá ébele
 nímén mam álúmed syāné áte nén aá, abenled áde dédíi débēnladté ebem é nkōjšé, ábélé
 nzií eesáa syāné ápe á Ebem éche Esáá wéε Dyób ádíi. ⁹ Eché ebem élúmté mekan níme
 mébenlad chíi. Elúmté syāné nén bán nde ne mende mé nyam níme bad bébágé'áá Dyób,
 méehélé-ε mébēl nlem níme mod abage mende se ríkélé á abum. ¹⁰ Mmén mbéltéd
 rísyāál nínōne' dásō adyé á ndyééd, amwé á mīm ne nyaa é mekan émpēe híin éché bad
 bébélé'áá ásáad yāl. Mmé mbéltéd ndíi mbéndé é ekob é yāl ngen, éche émaá á pónde eche
 Dyób dénbéé mam mésyāál.

Mekií níme Yesue móó médé nde éché esáá

¹¹ Krístāe amaá ape. Móó adé Prise Ambáámháa á mekan mé bwám níme mémáá ape.
 Abele níme nsón á ebem éche étómé ebem é nkōjšé, élón-ne mbom tómaa ebem é nkōjšé.
 Saké baányonj belóó éché ebem. Eesaá ebem éche edé á nkōjšé. ¹² Ade Yesue ásólé á ebem-té
 wē, ansól adé Hóm áde Atómténé Asánj ngen póg ne ngen ésyāál. Saké mekií mé mbód ne mé
 nyag ánkénné áwēd-te ábe mende. Bonj mímé mekií mēn móó ántédte. Ambēnléd mós ákade
 syāné á mbéb-te ábel débé á alongé á ngíndé ne á ngíndé. ¹³ Ngen e'só, bétédé'áá mekií mé
 mbód ne mé nyag, bétéd-te mbúbú é etum é nyag éche béhyánté, bémwagtáád bad á yāl
 ábe béesáa á'só é' Dyób, ábel básánj. ¹⁴ Nzé edé nén bán mekií mé nyam méhele méwōn
 ngine ábel bad básánj, né élúmté nén bán mekií níme Krístāe méwóó ngine bwámbwam,
 eche ehele esáád bad. Abagé eche yāl eche eewóó mbéb ké nhóg néε mende, ákade syāné
 moosyāál. Ambel nén á ngine e Edáádaj éche Esáá éche edé á ngíndé ne á ngíndé. Mmé
 mekií móó mésánje syāné nlem á abum ábel nén deébélé mekan mé mbéb níme mépiinéd
 syāné kwééd. Bonj pen detánjéné Dyób dé alongé abele.

¹⁵ Né-'áá ákás bonj Krístæ abé mod atínté a melë mékãlãê ábel nén bad ábe Dyöb ápwédé békud nnam níme mébê abé ne abé. Mmé nnam máo Dyöb áhóbé áá máðbê ábe bad. Kwééd echê Krístæ áwédé chõ ekás bonj nén ábenlad. Eche kwééd ekõdté bad ásê e mbéb níme bêmbenlé áde melë mé nchun médií mékãmlánnáá bõ. ¹⁶ Bõõb-põõ, melë médií néé nlyáge. Póndé ké ehéé áde mod alyágkêé, étõngéné áluméd nén bán mod awé abele nímé nlyáge amaá awé bonj béhíde chõme eche ályágkê. ¹⁷ Nén áde áyãle nén, á póndé echê mod áwédé dõo níme nlyáge mbágkê ngíne. Méébágkê ngíne á póndé eche mod awe abelé nímé nlyáge ádíí adé á alongé. ¹⁸ Nê dõo ákás bonj ké melë mé'sõ níme Dyöb démmwêê ne baányõn ménkênwõn ngíne ésebãn mekií mésyágke. ¹⁹ Se' bõõd, Mosëe anláá bad mbéndé ésyãl echê Dyöb dénhõbpê áá bad béhíd. Ade ámáá bõ aláa, antéd mekií mé nyag ne mé mbód, ákumtén ne mendíb. Ambenléd ngen e bwel é' hísõb ne nyõn é mbód echê éyãge', ámwagtéd nímé mekií á kálag eche mbéndé ébéde áte, ámwagtéd-te bad á yãl. ²⁰ Ade ámáá nímé mekií amwagted, anhób áá, "Mmén mekií máõ melúmté' nén bán melë mé Dyöb méehãrlánné." ²¹ Melemlem nê dõo Mosëe ámmwagtédte nímé mekií ámín e ebem é mendê, ne ámín e bwëm é'syãl ábe bébénládtaá ábe mendê. ²² A mbále, émbê nén bán á mbéndé, chõm ké ehéé echê bémwagtédé mekií áyãl chõõ bad bétédé'áá bán ésaá. Mbéb-pe méewõõ'ê alagsen ésebãn mekií mésyágkê.

Krístæ eche yãl echê ábágé

néé nde chõõ ehúde mbéb

²³ Né-õõ, nén dõo dênkãñ bonj ebem é nkõñsé né bwëm é'syãl ábe é'dé áwêd-te bésãntê bõ ne mekií mé e'lém. Abé bwëm é'syãl é'bédêe nwágén mé mekan níme médé ámín níme mékõjté abé. Bonj ábê bwëm ábe é'dé ámín, béntãngên néé bésãntêé bõ ne mekií níme métómé mekií mé e'lém. ²⁴ Krístæ enkênsónlé Hõm áde Asáá áde baányõn bõbõ bébéle, áde ádê á nwágén á hõm áde ákõnté abé. Adyõb dên dõo ánkêé asl. Ankê-ê áwed nêngáne mod awé ahõbpe' syáné wêe Dyöb. ²⁵ Enkênkaá-'áá áwed ábe yãl néé mendê ngen ne ngen. Enkênkáa nêngáne prisê ambáámbáa ákagkê mwê téé á Hõm áde Atómténé Asãñ ábe mendê mé mekií mé e'lém. ²⁶ Nzé néé émbêê, né Krístæ antõngén néé átagéé ngen ne ngen taase nkõñsé mbootad. Bonj chõ-'e ênkêmbáá nê. Krístæ ampê ngen póg ne ngen ésyãl bõõb áde nkõñsé ríakagkê ape á asóg. Ambê eche yãl nêngáne mendê áhúd mbéb ní baasyãl. ²⁷ Nê dõo moonõyõn asyãl átãngéné awé ngen póg, bonj ámbíd e póndé ákud nkáásé ní Dyöb. ²⁸ Melemlem nê dõo Krístæ ábágé eche yãl ngen póg ne ngen ésyãl áhúd mbéb ní bad hñin. Apê-ê ngen eche élónténé ébe, saké áhúd mbéb ní bad, bonj ápê ásonj alongé á bad ábe bésine mó.

10

Krístæ ábágé eche yãl

ngen póg ne ngen ésyãl

¹ Mbéndé echê Dyöb dêmbeé bad bé Israel ébédeé ngên nêngáne nwágén mé mekan mé bwãm níme méhúe' á'sõ. Echê mbéndé éheléé-se ékonj syáné áluméd ngáne nímé mekan mébêê. Beprise bébage' Dyöb mendê abe ne abe, mwê ne mwê-té. Chãn-nõ echê ndín é mbéndé echê bébageé echê ndín e mendê éhele ébêl bad ábe bédé benben ne Dyöb bésãñ? Eeheléé. ² Nzé émbê nén bán béhéle'áá, né bénkênsógkê Dyöb mendê abe-ye? Né bênsõg áyãle nén né bad ábe bébage Dyöb mendê bésáá'áá ngen póg ne ngen ésyãl, né béetage'áa-ê áte bán bébéle mbéb. ³ Bonj nímé mendê mên-éé métimé mékamtan bad mwê ne mwê téé nén bán bébéle mbéb, ⁴ áyãle nén mekií mé nyag ne mé mbód méeheléé se méhúd mbéb ní bad mbéd.

⁵ Nén dõ-'áá dênkãñ bonj áde Krístæ ápédé á nkõñsé-te aláá Dyöb áá,

"Saké mendê ne nde éhedéé.

Ebõñséné me yãl e moonõyõn echê mébéé we néé mendê.

⁶ E'lém ábe béhyãnté á menyán,

mendê-ê ámpê níme bad bébageé we áhúd mbéb ní bad,

béewõgtêê we menyĩnge.

⁷ Dõ-'áá ríhõbéé méé,

'Me nén A-Sãñ,

mbõñséné ábel ngáne éhedéé

melemlem ngáne éténlédé áyãl echêm á kálag echõñ.' "

⁸ Ansébé ahõb áá, "Saké mendê ne nde éhedéé saá-kaá e'lém ábe béhyãnté á menyán áhúd mbéb ní bad é'wõgte we menyĩnge" kênêé edíí nén bán bad bébéle'áá nímén mekan ngáne mbéndé e Mosëe éhedéé. ⁹ Ambê ambád áá, "Me nén A-Sãñ, mbõñséné ábel ngáne éhedéé." Né-õõ, Dyöb ásidté mendê mé' bõõd á nkæg ábel bonj átiméd mendê níme Krístæ. ¹⁰ Akwenten

áde Yesu Krístæ ákwénténé abel ngáne Dyöb áhedéé bonj ábe eche yál nêngáne mende, ábelé syáné desáá á'só é' Dyöb ngen póg ne ngen ésyáál.

¹¹ Nsón níme beprise bé Israel nídíi átyéem ábe Dyöb mende mehóg ne mehóg epun téé. Mmén mende mó-é méeheléé se méhúd mbéb mí bad mbéd. ¹² Bonj Krístæ pen abagé mende mehóg níme méwóó ngíne áhúd mbéb mí bad ngen póg ne ngen ésyáál. Ambíd ené, andyéé Dyöb á ekáá émbáá. ¹³ Ahed-taá ádyéé ásin pónké eché Dyöb débénlé bonj ákógtéd ábe bad bé ekóyí ámín ne mekuu. ¹⁴ Áyále mende mehóg mwëmpen níme ábágé, ábelé bad ábe áhúdé mímab mbéb desáá nyaa eche elóné mbon.

¹⁵ Edáádəŋ eche Esáá chómpē élúmté syáné áte nén bán nē ádé mbále. Enhób aá,

¹⁶ “Sángwéé ahóbé aá
‘Mmén melé móó syáábōó sémwēē
á pónké eché ehúé’ á'só.
Mëbél bébíí échēm mbéndé,
níbél-le ngáne béechaténné chó mbéd.’ ”

¹⁷ Anhób ámpé aá,

“Méekamtén-naá mbéb
ne mewusé nímbé ámpē.”

¹⁸ Dyöb ámáá bad mbéb alagsen. Mende ké mehóg méesaá ámpé níme bad betáŋgéné abe ákud alagsen dé mbéb.

Syáné dépe benben ne Dyöb

¹⁹ Né-óó, a-baányəŋ dewóó kunze ásol ádé abwóg á Höm áde Atómténé Asáj. ²⁰ Yesue adíbnédé syáné nzii e ekóslé eché epeene' alongé abe áde ábágé eche yál. Eche yál edé nêngáne abad áde dénkəŋ syáné ápe wéé Dyöb ádíí. ²¹ Syáné dewóó ndəle e prise awé anone' bad bé Ndáb e Dyöb. ²² Né-óó, syáné désíde benben ne Dyöb ne nlem nhóg, desum-me nlem nisyáál áwē. Nén ádé áyále mekií níme Yesue ásyógé á awog, mébélé nlem ríkénlé syáné á abum, awóbpé-é syáné ne mendíb níme méesaá áte. ²³ Déwéd adúbe áde dédúbpé achəŋned, desum-me nlem áhed, áyále dédúbpé nén bán Dyöb áde ábele dyam áde áhóbé áá mósbél, eche ehób ééhünēé á ndəob. ²⁴ Dénən ngáne déhele dewéd nhóg ne aniníí nlem á abum, ábel dédəən débele-é mekan mé bwám. ²⁵ Deebág bán deébómēé pónké ésyáál ngáne donje á bad bébéléé. Bonj pen débē déwéde' nhóg ne aniníí nlem á abum, tanje bəob áde nyényinéé bán Epun eche Səngwéé ápeé edé benben.

²⁶ Nzé dedii dekoó' mekan mé mbéb abel áde démáá mbále abii, né mende ké mehóg méesaá ámpé níme méhúd nímé mbéb. ²⁷ Bonj nzé mod adii akoo' mbéb abel, né mbwóg móó mébē mó áte nén aá Dyöb dékwid mó nkáá é Epun é Nkáásé. Béhyáad mó á ebonde é muú é ngíne eché éhyáad bad ábe betəŋgan Dyöb. ²⁸ Kénzéé awé eehíde' mbéndé eche Mosee, bonj bad bébe ké' é beláán bébid mbón nén bán eehidéé mbéndé, bébélé béwúú mó, bééwógēé-é mó ngol. ²⁹ Nzé mod-te eetéde Mwán a Dyöb néé dyam, eetéde mekií mé melé mé Dyöb níme mébélé bonj asáj néé dyam, ásyáá-é kəŋne Edáádəŋ eche epeene nsimé, né chán nkógsen níme ene ndín e mod níhele níbé? ³⁰ Debíí mod awé anhób aá, “Mékógsen bad. Mētimtén bō áyále mbéb níme bébélé.” Anhób-pe ámpé aá, “Səngwéé ákáad ábe bad.” ³¹ Edé ebébtéd ne kénzéé awé ahúné á mekáá mé Dyöb dé alongé ákud nkógsen.

³² Bonj nyéechatán ngáne nyémbēé-se á mbooted áde nyékúde e'nyínen bé ekíde. Ene pónké, kénéé nyénkúdté metake mé ngíne, nyénkanj nlem. ³³ Pónké ebéde eché bad béwógté áá nyé e'són á'só é' bad, bétəgté-é nyé. Donje á pónké ámpé nyébágé' áá ne bad ábe békúde eché ndín é metake. ³⁴ Nyéwənnádtáá bad ábe bémbē á mbwog. Ké áde béndummé nyé bwēm, nyémbé nyébé menyínje, áyále nyémbíí nén bán nyéwóó bwēm ábe é tóomé nē ábe bébē abé ne abé. ³⁵ Né-óó, nyébē nyéwéd nlem á abum, áyále nén Dyöb ábage nyé nsábe níme ríchábé ámín. ³⁶ Nyétəŋgéné awesen ábel nén nyébel ngáne Dyöb áhedéé, nyékud-te chóm eche Dyöb áhóbé aá mósbé nyé. ³⁷ Eténléde á kálag e Dyöb nén bán,

“Mwámplín mí pónké,
mod awé atəŋgéné ape, ápé,
éebébd-taá pónké.

³⁸ Abém bad ábe bébele mekan níme métəŋgéné
bébē á alongé áyále bédúbpé ábēm e'yale.

Bonj pen kénzéé awé atímné mbíd,
méewógénné mó menyínje.”

³⁹ Syáné pen deesaá nyaa é bad eche étimén mbíd ébóó-é. Dedii bad ábe bédúbpé Dyöb, békúde-é e'sooson.

¹ Adúbe ádíi áwōḡ nlem wée móskūd chōm éche mósumé nlem áyāl. Amad nén wée chōm éche mónyinnē did ékó abé. ² Adúbe áde bad bé' bōód béndübēē Dyōb dōo dēnkāḡ boḡ Dyōb ábēén bō menyinge.

³ Adúbe dōo ákás boḡ desōḡtén nén bán eyale é nsāl chōo Dyōb áhágné nkōḡsé. Né-óó, bwēm ábe dényinnē did é'huú ne chōm éche déenyinnē did.

⁴ Adúbe dōo dēnkāḡ boḡ Abele ábe Dyōb mende mó bwām nime méntōm nime Keene ámbéé Dyōb. Adé áde boḡ dōo dēmbēl boḡ Dyōb ábēén mó menyinge néē mod awē abele mekan nime métāḡgné. Nén dényinnēd ne akob áde Dyōb dēnkobpé mende nime Abele. Adúbe dō-áá ákás boḡ, kénéé amáá awē, abé álanḡe bad mam.

⁵ Adúbe áde Enōge dōo dēnkāḡ boḡ eenyinne' kwééd did. Boḡ pen Dyōb dēnkeén mó ámīn, bēnkēnyīn-naa mó ámpé. Eténléde nén bán, byánán Dyōb dékeén mó ámīn, abelé áá mekan nime méwōgté'áá Dyōb menyinge. ⁶ Modmod éhélēē-se awōgéd Dyōb menyinge áde éedúbpeé Dyōb. Nén áde áyale kénzéé awē ahede ape benben ne Dyōb, atāḡgné adúbe nén áá Dyōb áde, adúbe-é áá Dyōb désabé bad ábe béhede mó abii.

⁷ Adúbe dōo dēnkāḡ boḡ Noa awōḡn Dyōb áde Dyōb dénlāá'é mó mam nime mébenléd á'sō é' pōndé. Kénéé édíi bán pōndé eched enkēnyínēnné nímé mekan did, ambēl ngáne Dyōb dénlāá'é mó. Anlōḡ bōle é mbáábbaa. Awed-te dōo bōobe áde abum á ndáb bēnsānlé békūd-te e'soosōḡ áde mendib ménlōnné nkōḡsé áte rísyāal boḡ chōm ésyāal éhō. Abel áde Noa ámbenlé né, dénlūmed bán mbéltéd m bad bé nkōḡsé rídé mbéb. Adúbe pen áde Noa ánwōḡḡe dēmbēl Dyōb déntéd mó néē mod awē abele mekan nime métāḡgné.

⁸ Adúbe dōo dēnkāḡ boḡ Abrahame awōḡn Dyōb áde Dyōb dénlāá'é mó áá áhíde á dyad wée ábédé, áke hōm démpēe á mbwōḡ eche Dyōb dēmbōḡsénné mó abe. Anwōḡn Dyōb ákē-é, kénéé énkēmbíí' wée ákagké. ⁹ Adúbe dōo dēnkāḡ boḡ áke ádyēé á mbwōḡ echē Dyōb dénlāá'é mó áá móshōbē móó móóbe mó. Ambé áwed néē nken. Aisige bō Jakōb bōmpé bēdyé'áá á e'bem-té. Dyōb dénlāá bōmpé melemlen ngáne ánlāá'é Abrahame. ¹⁰ Abrahame ádyé'áá á e'bem-té wé ásiné' pōndé eche ádyēé á á dyad ámbáá áde ásumnéde, áde Dyōb dēn áfíídé boḡ alōḡ-é. ¹¹ Adúbe dōo dēnkāḡ boḡ Seraa abé nkog kénéé ámmatdé kōd e achád atóm. Andúbé né áyale andúbé áá, nzé Dyōb áhōbē áá móóbēl dyam, abelé alóned dō. ¹² Né-óó, kénéé Abrahame ámmatdé achun bwámbwam nyaa eché éhéle'áa-se achyáá mwān, nchyáátén rísyāal ménhuú ne mó. Mmē nchyáátén mēmbuú áte nēḡḡáne betintēne ábe bédé ámīn, mbūū-é áte nēḡḡáne nsíi nime rídé á nkag mé edib é nkwe, nime béeheléé-se bétōḡ.

¹³ Abé bad bé' bōód, bēnwōḡ adúbe káāḡne á kwééd. Kénéé bēn bēnkēnkudté chōm éche Dyōb dénlāá'é bō áá móshōbē móó móóbe bō, boḡ bēnyīn ábē bwēm nchabnede bwōḡgné bō menyinge. Bēnkēmbāḡ-gáá ahōb bán bédii beken ábe bēwóo hōm áde bēdyēé á nkōḡsé-te. ¹⁴ Bad ábe béhōbe eché ndin é mekan bēlūmte nén bán béhede hōm áde bēchōḡké ádáb. ¹⁵ Nzé bédii békámtánáá wée bēmbídté, né bēnhéd nzii átim ámbíd. ¹⁶ Boḡ bēntim béhede dāsō mbwōḡ éche eboó, néde mbwōḡ e ekombe é mīn. Né-óó, Dyōb déekwāḡnēē bō nzé bēchāḡé mó bán ádáb Dyōb, áyale amaa bō echab mbwōḡ abōḡsen.

¹⁷ Kénéé édíi nén bán Abrahame móó Dyōb dénlāá'é áá bán bēbuú mó áte, adúbe dōo dēnkāḡ boḡ abé mboḡsén ábe Aisige awē abédé nímē mpōm ní mwān néē mende áde Dyōb ákagé mó. ¹⁸ Aisige móó Dyōb dénlāá'é Abrahame áá, "Mbwēen ne Aisige dōo nchyáátén nime nlanḡé we meé wēkūd mébídte." ¹⁹ Abrahame andúbé áá Dyōb áwóó ngine ápuud ké mod awē amaa awē. Né-óó, dehele dehōb bán Abrahame ankūd Aisige ámbíd áde ápúúde. ²⁰ Adúbe dōo dēnkāḡ boḡ Aisige ahōb áá Jakōbe bō Esao békūd nnam pōndé éche ehúé' á'sō. ²¹ Áde Jakōbe ádíi benben ne kwééd adúbe dōo dēnkāḡ boḡ ánamēd mwān-téé awē Josebe. Anwúllén á ntōḡ nime átmnéé, ábe Dyōb edúbé. ²² Ade Josebe ádíi benben ne kwééd, adúbe dōo dēnkāḡ boḡ ahōb á'sō é' pōndé áá bad bé Israel bēbíd á Egipto. Dō-áá dēnkāḡ boḡ aláḡtén ngáne bétāḡgné nímē ndim abel.

²³ Adúbe dōo dēnkāḡ boḡ Mosēe sáá bō nyan békōó mó á etún é nḡon éláán áde bēmáá mó achyáá. Bēnyīn nén bán Mosēe aboó elōon bwámbwam, bēnkēmbāḡ-gáá ábo mbéndé éche kāḡ éntōmédte.* ²⁴ Adúbe dōo dēnkāḡ boḡ áde Mosēe amáá akwōḡ, enkēnkwentén áá bēchōḡe mó bán mwān awē mwān á mmwáad awe kāḡ e Egipto. ²⁵ Ankwentén ákut metake ne bad bé Israel tōmaa áwōḡ bwām á mbéltéd mé mbéb-te á esōḡ é pōndé. ²⁶ Ne mó, annyīn nén áá ákut akwāḡké á nló nime Ane-awé-Bésinéé, áde nsábe nime rítómé nḡon ní Egipto rísyāal. Ambel né áyale asiné'áá nsábe nime Dyōb débéé mó á pōndé eché ehúé'.

²⁷ Adúbe dōo dēnkāḡ boḡ Mosēe áhíde á Egipto ésebán abáá' melinḡá nime kāḡ e Egipto. Ankanḡ nlem abé áke nēḡḡáne mod awē anyīne Dyōb áde mod éenyinnēē did. ²⁸ Adúbe dōo

* 11:23 Kāḡ e Egipto éntóméd mbéndé áá bēwúu bán bé baachóm bēsyāal ábe béchyáá ékósíle ábe bédé mwé mbe átimé áse.

dênkəŋ boŋ atii Ngande e Nnyíme-ámín. Anláá bad áá bémwagted mekii á mmwε mé e'kob ábel boŋ nzé ángel e Dyöb epedé áwúu bán bésó, eewúé' bán bésó bé bad bé Israel.

²⁹ Adúbe dáo dênkəŋ boŋ bad bé Israel béchabé edib é nkwe éche béchagéé bán Edib é nkwe éche Eyage'. Béchabé chí byánán békag á ndəəb mín. Boŋ áde bad bé Egipto béhóbe bán bəmpé béchabe, bénhó. ³⁰ Adúbe á bad bé Israel dáo dênkəŋ boŋ e'ké ábe bēnləŋnéd dyad á Jeriko é'kwé áde bad bé Israel béhyómnédé bó epun saámbe. ³¹ Adúbe dáo dênkəŋ boŋ akwale awé béchagé'áá bán Rahabe enknéwé áde bad ábe bēnwūen Dyöb nló áte bēnwē. Nén dēmbenléd áyale anköb bad bé Israel nken áwe ndáb, áde belómé bó áhye dé anən dyad áte á mesəəm-té.

³² Mbé nkag á'sə-ye? Póndé eésaa éché rihale nláá nyé mam áyale bad nēŋgáne Gidione, Barage, Saamsine, Jeftaa, Dabide, Samwεle ne bekal bé edəədəŋ bésyāal? ³³ Adúbe áde ábē bad dáo dênkəŋ boŋ bétóm meloŋ áte nime bósəbəs bēnwān bel. Bélyágté'áá bad ábe bēbédé ásé echáb nyaa éché etəŋgéné. Bēnkūd-te bwēm ábe Dyöb dénhəbpe áá mósəbe bó. Bēnkəŋ nsəl í ngii. ³⁴ Bēndiméd e'bonde é' muú. Bēmbíd á mekáá mé bad ábe bēhédé'áá bó páá awúen. Kénéé á mbooted bēnkénwóngé ngine boŋ Dyöb démbé bó ngine, bēbédéé sánze é ngine bēwanne' sánze é meloŋ mémpéé, éche sánze étómé' mehélé. ³⁵ Adúbe dáo dênkəŋ boŋ doŋge dé bebaád ányín néé ábáb bad ábe bēmmád awé bétimé ámbíd á alongé.

Doŋge á bad pen bēnkūd mbéte kásŋ béwé. Bēnkénkwenténné Dyöb abán á yál ábel bétede bó. Bēmbel né áyale bēmbíi bán bēpuú békūd alongé áde áde bwām tómaa dé nköŋsé. ³⁶ Doŋge démpéé dēnkūd metake, awél áde bad bēwéláá bó, bēbəmə'-ε bó. Bēnhəŋ doŋge bēhé'-ε bó á mbwəg. ³⁷ Doŋge ábédé áde bēnwūənné meláá, bēmpéé'-ε bésél bó áte e'són é'be. Bēnwūən bēmpéé páá. Abé bad bēwáá'áá e'kob é' mbób béhyámne'. Bēbédéé betotókε bé bad, békudé' metake, békudé'-ε ndutul á mekáá mé bad bé ekoyí. ³⁸ Eehədnad-taá bán bad bé bwām néé bó bēbé á nköŋsé mé mbéb wén. Bétámnádtáá á ehyáŋge ne á mbəəəd mín, bédyéé' á e'láá-té ne á e'lóm-té.

³⁹ Adúbe áde ábē bad bésyāal dênkəŋ Dyöb ábéén bó menyíŋge. Boŋ ké nē, bēnkénkudté chöm eche Dyöb dénhəbpe áá mósəbé ábē bad. ⁴⁰ Nén démbé áyale Dyöb démmad atii áá mósəbé syáné chöm éché étómé chöm éche ánhəbpe áá mósəbe bó. Antii nén áá, nchoo ne syáné dáo ábē bad békwoŋnédte áwe e'só.

12

Dyöb dáo áde syáné Sáa

¹ Ngáne edii'-áá bán enén ndun e mod eləŋnédé syáné edé'-ε mbóŋ, təŋge ne adúbe áde déwóó, detəŋgéné desidéd kéchéé éche ékáá syáné nzii á nkag, détdé'-ε mbéb nime riháá syáné. Detəŋgéné néé dékáá nlém ányaged mehélé nime Dyöb áhóbe áá dényaged.

² Detəŋgéné néé desúmé míd wéε Yesue mwén, áyale mó alyáŋte syáné áwón adúbe. Mwēn-naá áwōŋgēn syáné kásŋ dépid-te dó á asóg. Ankwentén áwé kwéé e e'són á awəg, enkəntéd-taá áde akwágkε néé dyam ábel nén ákud menyíŋge nime Dyöb ákóŋnédé mó. Nē ábélé'-ε bəəb, adyéé á ekáá é mbáá á atii dé nkamlən á Dyöb.

³ Nyékamten ngáne Yesue ánkwenténné metake akud á mekáá mé bad bé mbéb ábe bēnkóó mó. Nyékamten nímé metake ábel boŋ nyéekómé', nyéédulé'-ε mekuu ámbíd.

⁴ Nzum eche nyéwanéé ábódéd mbéb, eépédéé ndágke eche nló nímēn rihale rítóm.

⁵ Nyéechatán e'yale ábe Dyöb démbenlédte áwéd nyé nlém á abum, achəg áde ánhəgkε nyé áá ábe bán. Anhób áá,

“A-mwān, nzé Dyöb ákánne wε áte áyale mbéb nime ébélé,

etéd nímé nkáne áte néé dyam dēn.

Nzé Dyöb ákógséné wε, yál eehóó' wε áte.

⁶ Bíi nén wéé mod awé Dyöb ádáá, móó ákánneé áte.

Mod awé átédé néé awe mwān, móó ákógsanné.”

⁷ Né-óó nyéwese nímé nkógsen áyale nén, rílúmte nén bán Dyöb átédé nyé néé ábe bán. Mwān ahéé adé awé sáá éékógsanné áyale awusé áde ábélé? ⁸ Nzé nyéekudé nkógsen áyale mbéb nime nyébélé ngáne bán bé Dyöb bésyāal békudéé, né nē álúmte' nén bán nyéekoo' é bán bé Dyöb abé. Né nyédii bán ábe béchyáá á asón. ⁹ Nzé ábəd besáá bé nköŋsé béhele békógsen syáné áyale mbéb nime débélé, débagé'-ε bó edubé, né detəŋgéné Sáa awéd awé adé ámin edubé ábe tómaa né, ábel débé á alongé. ¹⁰ A esón é póndé dáo ábəd besáá bé nköŋsé békógsanné syáné, kéchán áde ébóŋnédé'-ε bó dáo bébeleé. Dyöb pen ákógsan syáné áwōŋgen syáné ábel nén débé bad ábe bésáá ngáne mwén ámpé ásaá. ¹¹ A póndé eche dékudé nkógsen, dewóge mbéb áte, deewógéé bwām. Boŋ ámbíd e póndé, kénzéé awé nímé nkógsen rí'yágté debyéé, ábelé abé nsan, ábelé'-ε mekan nime metəŋgéné.

¹² Né-³⁵, mekáá níme mēmmad nyé achii áte, nyéwéd mó áte. Nyéemwäg-ke se mekuu mészágé nyé áse. ¹³ Nyébé nyéhídé' nzii eché etyéémé ábel nén bad ábe bésyágte', béenabpé eped atim, boŋ bédyεε bwám.

Elébé áwógen Dyöb

¹⁴ Nyéwan áte ábé nsaŋ ne moosyáál. Nyéwan-ne áte ámpé áwón abé áde ásáá, áyále ésebán mod ásáá, eéhéεε-se anyín Saŋgwéé. ¹⁵ Nyényín nén bán nyé modmod nyéebóó' é nsimé ní Dyöb akud. Nyényín-ne nén bán nyé modmod nyéesaá nēngáne mbál mbé mbé níme nzé níkwógé mbéle nípēen ndutul, mbébéde-te mbál mémpée. ¹⁶ Nyényín-ne nén bán nyéekabéé mesón, nyéebéle'-ε mam néε bad ábe béewóŋne Dyöb pónde ngáne Esao ámbenlé. Esao ansóm kunze eché ánwóŋgé néε mwán á'só á etútú é ebwóg é ndyééd ehóg. ¹⁷ Nyébií nén bán, ámbíd e nē, Esao ahedé' áá áá sáá ánamed mó, boŋ sáá ambán mó anamed. Kéneé áchií' é bwámbwam, nzii enkēnbáá áhāŋŋen dyam áde dēmbenléd.

¹⁸ Nyékamten nén bán hóm áde nyétyéémé bōob ádíi á'só é' Dyöb. Nyétyééméé nēngáne bad bé Israel béntyéémé benben ne mbōod e Sinai e nkōŋsé eché muú ní ngine mbúde' áá ámín. Adé béntyéémé áhed, ngāŋŋen e ehíntén embé áhed, bín é'súdān áte, ekubud é ngine'-ε étóme'. ¹⁹ Bénwóg esaád é elon, béwóg-ke ehób. Mbwóg ní ngine ménkōb bō. Bénchāŋ Dyöb nén bán eehóbé' ámpé. ²⁰ Bénchāŋ Dyöb nē, áyále dyam áde ánlāá' é bō áá bébel dénwógéd bō mbwóg bwámbwam. Anhób áá, "Chómchóm éekítān enén mbōod. Nzé ké nyam ekidténe chō, bélúm chō meláá kōŋ ewé." ²¹ Mekan nímé bényínné ménkōbéd bō mbwóg bwámbwam. Mbwóg ménkōb kōŋne Mosεε. Anhób áá, "Mbwóg rínāŋte me." ²² Boŋ nyépen, nyépedé benben ne mbōod e Zayōn. Nyépedé bōob á dyad áde Dyöb dé alongé. Adé dyad ádíi Jerusalem awé adé ámín. Awéd-te, ángel bíib, éladné áte ne menyínge. ²³ Nyémpé nyépedé á nlatén ní bán bé'só bé Dyöb ábelé mín ádyōb. Nyépedé wéε Dyöb áde ákáadte' moosyáál. Nyépedé áfinté e e' dāsdāŋ ábe bad bé bwám ábe Dyöb ábéle békwoŋnéde. ²⁴ Nyépedé wéε Yesue awé adé mod áfinté a bad ne Dyöb á melé mékōálé. Nyépedé bōob wéε Yesue ámwágtéde nyé nímé mekií. Mmē mekií mébágé syānē nsimé tōmaa mekií níme Abele.*

²⁵ Nyényín nén bán nyéekōnléé Dyöb metúu tāŋgēne dyam áde álāŋgēé nyé. Bad ábe bēnkēnwógēn mod awé Dyöb dēmbānēé á nkōŋsé-te áléb bad, bēnkūd nkōŋsen. Ngáne bēnkudté nkōŋsen, syānē ámpé detāŋgēné nkōŋsen akud nzé deewóge elébé éche ébidé ádyōb. ²⁶ Bōod áde ánhōbpé akan, nkōŋsé ménsāgnéd áse. Bōob-pe áhóbé nén áá, "Mábél nkōŋsé rísāgnéd ámpé. Saá-kaá nkōŋsé mwēmpen ménsāgnéd, mébél kōŋne ekombe e mín chōmpé éśāgnéd." ²⁷ Áhób áde áhóbé áá, "Ámpé" álúmté' syānē nén bán Dyöb déhūd bwēm ésyāál ábe áśāgnéd áse. Abé bwēm é'díi bwēm ábe áhāgé. Abél nē ábel boŋ bwēm ábe béśāgnéd é'lyāg.

²⁸ Né-³⁵, désāgnēn Dyöb áyále nén abagé syānē mbwóg eché mod éehelée-se aságéd áse. Désāgnēn Dyöb, débāge'-ε mó edúbé nyaa eché éwógéd mó menyínge. Débele'-ε nē ne mbwóg ne edúbé ésyāál. ²⁹ Ne mbále, Dyöb ádēd ádíi néε muú níme ríhāŋte chōm ésyāál.

13

Abé áde áwógte Dyöb menyínge

¹ Edāŋge é Bad bé Krīsto ébē ékag á'só áfinté echēn. ² Nyéebág bán nyéekobéé bad beken pónde ésyāál. Donge á bad békékōb ángel nken, áde béebíi' é bán ángel chōó édé. ³ Nyékamten bad ábe bédé á mbwóg. Ebé byánán nyáábōo nyédé áwed. Nyékamten-ne bad ábe békude metake áse e bad bēmpée. Ebé byánán nyémpé nyékude' nímé metake.

⁴ Mod-téé awé adé á ndáb e'wóngé ábāge e'wóngé edúbé. Mod eekábé mesón á ebwóg. Nyéechatán nén bán Dyöb dékáād bad ábe bébele' e'tongé é' mekan ne ábe békābe mesón. ⁵ Nyéésūmē nlém áyále edāŋge é mōné, nyébé'-ε menyínge ne kéchéé éche nyéwóó áyále nén Dyöb áhóbé áá, "Méechenēé nyé mbéd, méebāŋ'-áá nyé áyál." ⁶ Né-³⁵, dehele dehób ne nlém rísyāál nén bán,

"Dyöb dōó áde nwōŋgēne awēm,
méebāŋge dyamdyam,
cheé moonyōŋ áhele ábél me?"

⁷ Nyékamten bad ábe belyágté' áá nyé bōod, ábe bēnkálé nyé eyale é Dyöb. Nyényín nsón níme abé ádāb ábéle. Nyéhíd mīmāb mekuu, nyédúbe ngáne bōmpé bēndūbēε. ⁸ Yesu Krīstāé adé melemlen pónde ésyāál. Ngáne ámbēē chān, nē dōó ádíi chíi, nē dōó-áá ábēé abé ne abé. ⁹ Nyéemwäg-se ayáge ké áhéé áde adé nāŋlén áhāŋŋen nyé nlém á abum. Ekobó nén bán nsimé ní Dyöb múmó ríwéde nyé áte saké mbéndé tāŋgēne adyé dé medyé. Eché mbéndé éewōŋgānnē bad ábe bēhíde chō.

* 12:24 Mekii níme Abele méhede' metuuten, boŋ mekií níme Yesue mépeene dās5 alagsen.

¹⁰ Dewóó menyán mé mende níme beprise ábe bébage mende á ebem é Dyöb béewóó'é kunze ádyé chöm áhed. ¹¹ Prise ambáambáa, abage Dyöb mende áyále mbéé ní bad. Ábelé atéd mekii mé nyam é mende asólen mós á Höm áde Atómténé Asán. Bébelé bétéd ndim ní nyam pen, bébidén ámbíd e eyáde béhyáád mós. ¹² Nê dós dênkän boŋ Yesue ámpē átag, awé ámbíd e e'ké é' dyad ábel boŋ níme mekii mébel bad bésán. ¹³ Né-ós syánē ámpē déke détán mós ámbíd e eyáde ábel boŋ syánē ámpē dékud e'són ábe ánkudté. ¹⁴ Déke détán mós áhed áyále nén deewóó'é dyad áde ásumnéde á nköŋsé-te wén. Boŋ desumé nlém ábé á dyad áde áhúe' á'só. ¹⁵ Né-ós, débê dékene Dyöb mbwiined ne Yesue. Mmēd mekenag mébê nēŋgáne mende níme débageé Dyöb. Dékag dékale' nén bán mós adé Sängwéé. ¹⁶ Nyéēchatán nén bán, nyétāŋgéné bwám ábel wéé bad bémpēe. Kéchéé éche mod áwóó'-aa, áwōŋgan nhós ne aníníí. Echē ndín é mende chós éwógte Dyöb menyinŋe.

¹⁷ Nyéwōgne bad ábe bélyágte nyé, nyésuded-te yál áse e nkamlén nímbáb áyále bós bénane nyé. Bétyēem-me á'só é' Dyöb áláa mós ngáne bénóné'áá nyé. Nyéwōgne bós ábel boŋ bébē menyinŋe ánon nyé. Esebé nê, né béwōg ndutul ánon nyé. Né nê déewōŋgén-naá nyé.

¹⁸ Nyékānnad sé. Sébíí nén bán nlém níkénlé sé á abum áyále chöm ésyāäl éche sébélé. Séhedé'áá bán sébel chöm ésyāäl nyaa echē etāŋgéné. ¹⁹ Mbáde nyé achán nén meé nyékānnad sé ábel nén Dyöb ábel níwāmsen atim ámbíd ábé ne nyé ámpē.

Mekáne mé asóg

²⁰ Dyöb dós ábage' bad nsaŋ, dós'-aa ápuúdté Yesue, Sängwéé awéd. Bōōb-pós, Yesue adii néé ndale a Nnōn-a-mbód awé bébénlédé níme mekii ábel nchemten nímbé á ngíndé ne á ngíndé, áfínté e Dyöb, ne éche mbód. ²¹ Nkānne nén meé, Dyöb ábel nyébé mboŋsén ábel chöm-té éche áhedéé áá nyébel, nyébé-'e nyóŋgé ábel mam níme métāŋgéné. Yesue áwōŋgan nyé ábel mam níme méwógte Dyöb menyinŋe. Ehúmé ébê ne Yesu Křístāe abé ne abé. Ebê nê.

E'yale bé asóg

²² A-bānned, ncháa nyé meé, nyékoŋ échén elébé awóg. Enén kálag echē nítnlé nyé eéchabéé áte. ²³ Ndaás meé nyébíí nén bán bébídte mwānyan awéd, Timotie, á mbwōg. Nzé awámséné me atán, né súmō séēpē áwēn.

²⁴ Nyélenté me bad ábe bélyágte nyé bésyāäl, nyéleled-te bad bé Dyöb bésyāäl. Bad bé Dyöb bémpēe ábe bébidé á Italia, bōmpē bélómmé nyé melentēn.

²⁵ Nsimé ní Dyöb nímbé ne nyé moosyāäl. Ebê nê.

Kálag eche Jemse Ndibned ní kálag

Kálag echè Jemse átélé ehóbé tângene mekan níme bad bé Krísto bétàngéné abel pónké ésyāāl á alongé ádab. Bad bé Dyòb ábe bépántédé áte nkònsé áte rísyāāl bōo Jemse ántelée chō. Abēnlédé ngan híin áléb bad bé Krísto tângene metón híin. Mmē metón médii, ábé nhon ne ábé atóg, mekəgsen, abé á bwām, ànon bad nkòntéd, adúbe ne mbéltéd, ngáne bad bé Krísto bétàngéné echém abenled, áwón debyéé, nselag, kúmbe ne asuded á yāl, ábíded mbakú á yāl e bad, ákum ekáá á tál, áwəsen, ne ákáne.

Jemse awédé áte á kálag tē wē nén aá mbéltéd níkag ekuu ehóg ne adúbe.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1

Adúbe ne áwón debyéé 1.2-8

Abé atóg ne ábé nhon 1.9-11

Ákəg ne ákud mekəgsen 1.12-18

Áwóg ne ábel 1.19-27

Ngábén eéhadnadté 2.1-13

Adúbe ne mbéltéd 2.14-26

Ngáne mod a Krísto ábenladté echém 3.1-18

Mod a Krísto ne mekan mé nkònsé 4.1-5.6

Elébé émpēe 5.7-20

¹ Me Jemse, mbáledé a Dyòb ne awé Sàngú Yesu Krístəə, me-éé ntenle nyé enén kálag. Nlente nyé metúmbé dyóm ne mébe mé bad bé Israel níme mépántédé áte nkònsé áte rísyāāl.

Jemse ad bad bédúbe Krístəə

béwōŋ-é debyéé

² A-baányan, pónké ké ehéé echè nyaa e mekəgsen ké ehéé étáné nyé, nyétéd nē e'bonj é yāl áte. ³ Nyébíí nén bán nímén mekəgsen níme nyékudé áyāl e adúbe áde nyéwóó, méwéde nyé nlém á abum. ⁴ Nlém níwúu nyé á abum káŋá á asóg ábel bonj mbéltéd nímén nítyéem bwám nílon-ne mbon, ábel bonj nyéewóó' abé dé mbébé ké ahóg á alongé áden.

⁵ Nyé ké ahéé awé atóge' debyéé, áchāŋ Dyòb aá ábe mó. Dyòb dōo ábage moosyāāl debyéé ne nlém nhóg, ésebán akwognad modmod, ábe-é mó. ⁶ Bonj pen nzé nyéchéáa Dyòb nyédúbé bán ábe nyé chóm éche nyésédté mó ésebán nlém níkáadte nyé á abum. Mod awé nlém níkáadte á abum ádíi nēe edib é nkwe éche éhode', epub éhúene' mendib ped enén étimne eníní. ⁷ Ene ndín e mod eewém tán aá móskúd chóm wēe Sàngwéé. ⁸ Adíi mod awé awóó nlém míbe, eechāŋnád-taá hóm ahóg áyāl e kéchéé éche ábeléé.

Betóótóké bé bad ne behon bé bad

⁹ Mod a Krísto awé eesé etógnén á'só é' bad bémpēe atàngéné abé kúmbe nzé Dyòb áchágté mó ámín. ¹⁰ Mod a Krísto awé adé etógnén á'só é' bad bémpēe atàngéné abé kúmbe nzé Dyòb ásdúte mó. Nhóbe nén áyāle ámaá melemlem ngáne ébéeneé mbonja e nkəákəə awé adé á ahín-té. ¹¹ Nzé enyən épene ne ngíne ábe e'hyé bé ekíde é'belé é'hyáád ane nkəákəə, éche mbonja-é ébelé ésoo, e'bonj é'bāb-pe é'belé é'maa. Melemlem nē dōo behon bé bad bémaá' é anan áde bēnaneé nímbāb nhon ámbíd.

Jemse ad mekəgsen méhūu' é wēe Dyòb

¹² Nnam ne kenzéé awé awéséné mekəgsen, áyāle nzé atómé nímé mekəgsen áte, Dyòb débe mó nsábe níme níde alongé áde áhóbe aá móóbé bad ábe bédáá mó. ¹³ Nzé mod akudé mekəgsen eetàngeneé ahób aá, "Mmén mekəgsen méhúu' wēe Dyòb." Mod eéhlēē-se ákəg Dyòb ne ebébtéd, melemlem ngáne Dyòb-pe déekəgéé mod ábel mbébé. ¹⁴ Mewémten mé mbébé mé mod mwén mó mékəə bonj ahún á mekəgsen-té, ene pónké-áa nímé mekəgsen métédeé mó nlém á abum bonj mehanj mó. ¹⁵ Mmē mewémten níme mébāg mod áte mó-áa mépene mbébé, nzé nímé mbébé-pe níkwógé mod áte, nípiinad mó kwééé.

¹⁶ A-baányanj bé edāŋge nyéédōgnád. ¹⁷ Nde e bwām ké ehéé ne kéchéé éche élóné mbon éhúu ne Títéé awé adé ámín. Títéé mó ahagé bwēm é'syāāl ábe é'pene ámín. Abén bwēm é'pene-é nhāŋlén ne nhāŋlén, bonj Dyòb pen déehāŋlanné. ¹⁸ Dyòb démbel ntíi ábe syāné alongé dékōālé abe áde ámbéé syāné éché eyale é mbáale. Ambel nē ábel bonj ántinté e nímé nhágtéd rísyāāl, syāné débē ngáne mbote e'só eché bébagéé mó nēe mende.

Jemse ad bad bé Dyòb bébele

ngáne eyale é Dyòb éhóbeé

¹⁹ A-baányan**ɔ** bé edəŋge, nyébii nímén mekan. Mod téé ábê mehéł áwóg dyam áde mod ampée áhóbéé, mod eewámsán dyam ahób pən, mod eewámsán-ne alinj. ²⁰ Melingá mé mod méemwagké-se ábəl mekan níme Dyöb áhedeé aá ábəl. ²¹ Né-óó nyétede mekan mé mbinde ne mekan mé ebébtéd mésyāal níme nyébeléé. Ne asuded á yāl ásyāal, nyékob eyale éche Dyöb áwéné nyé á nlm-tē. Echē eyale chōo Dyöb ábenladtē áson ádēn alongé.

²² Nyébele ngáne eyale éhóbéé. Nyéédogē yāl se nyéwogē chōwógén. ²³ Kénzée awē awóge' eyale é Dyöb, ésebán abele' ngáne éhóbéé, adii néé mod awē anone' ábe e' só á dyané. ²⁴ Amaá eche yāl anyin, bon aké áde ákagké, abelé áchatén ngáne e' só é'dii mó. ²⁵ Bon bad ábe békoo' mbéndé echē etəngéné anon áte, mbéndé eche ehúde' bad á mehan, nzé behíde chō ngáne éhednaté saké bán béléá' chō bon béchatén-ne, bon pən, behíde chōm éche éhóbéé, Dyöb dénaméd bō áyāl e kéchéé éche bébeléé.

²⁶ Mod ké ahéé awē awémténé aá móbele' ngáne Dyöb áhedeé bon eekóbe éche echém, ene ndín e mod adoge eche yāl, áde abele á Dyöb-pe, áde ngén. ²⁷ Abele Dyöb nyaa eche esáá ne eche etəngéné á'só é' Dyöb Titée, ádii anon menyuu ne bekúí ábe bétage', ne áchəə yāl bwām ésebán mekan mé mbinde mé nkōŋsé méwóge mod áyāl.

2

Jemse ad béetēde baahóg etógnén ábinií'-e nkōŋtéd

¹ A-baányan, nyé nēngáne bad ábe bédúbpē echēd Sánj, Yesu Krístəə, Sánjwéé awē éché edúbé échábé ámin, nyéetəngeneé néé nyényiné mod á díd-te se nyétéd mó etógnén ké'-e nkōŋtéd. ² Détéd bán mod aslé wéé nyéládné, ahédé nzéd é gól, ahédé'-e kase é mbóté, ntógétóke ní mod mómpé rísólé, ahédé mbóté é mbinde. ³ Nzé nyébagé mod awē ahédé kase é mbóté edúbé bon nyéláŋgé mó bán, “Hyé édyee enén kase e' edii,” bon nyéláŋgé'-e ntógétóke ní mod bán, “Tyéém hē,” ké'-e bán, “Dyee á ndəob té hē,” ⁴ né nyélúmté bán baahóg betómé ábinií, né nyékaadte'-e bad ne mewəmtən mé mbéb.

⁵ A-baányan**ɔ** bé edəŋge, nyéwóglan. Eesaá mbále nén bán Dyöb ápwéde betóótóke bé bad á nkōŋsé te aá bédúbe Krístəə-ye? Adé adúbe dš-aá áde nímāb nhon, apwədə'-e bō ábē bad ábe bébē awē nkamlən. Mmē nkamlən móo áhóbé aá móšbē bad ábe bédás mó. ⁶ Bon nyéetēdeé betóótóke bé bad néé dyan. Saá behon bé bad bōo bétagte nyé-ye? Eesaá mbále bán bōo békene nyé á kóte-ye? ⁷ Eesaá mbále bán bōš behóbe dín dé edúbé áde ane awē akamlan nyé mekan mé mbéh áyāl-e?

⁸ Nyéebél dyan áde átəngéné nzé nyékoo' mbéndé e nkamlən eche Krístəə ahíd eche éténlédé nén bán, “Edəŋ mwányonj ngáne édáš echon yāl.” ⁹ Bon nzé nyétede baahóg etógnén ábinií'-e nkōŋtéd, né nyébele mbéb, né mbéndé e Dyöb-pe ekóbe nyé néé bad ábe bébóo mbéndé. ¹⁰ Kénzée awē ahíde mbéndé bon abóo mbéndé póg, né abóo mbéndé ésyāal. ¹¹ Mod awē ahóbé aá, “Nyéekábé mesón á ndáb e e'wónggé,” mó ahóbé ámpē aá, “Nyéewúé' bad.” Né-óó, nzé mod eekábé mesón bon awúe' bad, né abóo mbéndé. ¹² Nyéhóbe dyan, nyébele'-e mekan néé bad ábe bébii bán Dyöb dékáad bō, nchoo ne eche mbéndé éche ehúde bad á mehan-tē. ¹³ Mod awē eewóge mod ampée ngəl, Dyöb-pe déewógké mó ngəl nzé akáadte bad. Bon mod awē awóge bad bémpēe ngəl, éewógké mbwóg mbwē níme Dyöb ákaadteé bad.

Jemse ad nzé adúbe déekii ne mbeltéd né áwéde

¹⁴ A-baányan, nzé mod ahóbé aá módúbpē Krístəə bon eébélē mekan níme melúmté bán awóo adúbe, bwām é'héé é'dé áhed? Adé adúbe áhele áson áde alongé-ye? ¹⁵ Détéd nén bán mwányonj a Krísto nhóg eewóo' é chōm éche áhāgké á yāl, eewóo'-áa ndyéed e epun é bin. ¹⁶ Bon nyé mod nhóg aláŋgé mó aá, “Ekag bwām, ékud chōm éche éhāgke, ékud-te ndyéed éche édyāgké.” Nzé nyéláŋgé mó nē ésebán nyébage mó chōm éche átógnéné, né bwām é'héé nyébélé mó? ¹⁷ Melemlem né dšó édii ne adúbe. Nzé mod awóo adúbe áde éebeléé ngáne áde adúbe áhóbéé, né áde adúbe áwéde.

¹⁸ Mod nhóg áláā me aá, “Mod nhóg awóo adúbe, aninií'-e abele mekan mé bwām,” me'-e mētímtén mó meé, “Lúmed me ngáne mod áhele awónj adúbe ésebán abele mekan mé bwām, melúmed we ádém adúbe áyāl e mekan mé bwām níme mbéleé.” ¹⁹ Edúbpē nén wéé Dyöb ádii ahóg. Nē áde bwām. Káəŋne e'dəšəŋj bé mbéb bōmpē é'dúbpē nē, e'nəə'-e ne mbwóg. ²⁰ A-eyóklé é mod, ehede wéé bélúmed we nén bán nzé mod awóo adúbe bon eébélē ngáne áde adúbe áhóbéé, né áde adúbe déesaá dyamdyam-e? ²¹ Cheé énkəŋ bon Abrahamé, awesyáné saá ambáá, ákobnéé á'só é' Dyöb néé mod awē abele' mam níme Dyöb áhóbé? Saá akwəntən áde ánkwənténne ábe awe mwān Aisige néé mende-ye? ²² Nyényiné nén bán adúbe áde Abrahamé ne nímé mbeltéd békáge'áá ekuu ehóg, nímé mbeltéd-te mēnkəŋ áde adúbe álón mbon. ²³ Nén dēmbəl eyale é Dyöb ényínnēd mbále ngáne éténlédé nén bán, “Abrahamé andúbé Dyöb. Nén dēmbəl Dyöb dēnkob mó nēngáne mod awē abele mekan

níme métánǵéné.” Né-óó, bad bēnchǵ Abrahamē bán nsón a Dyöb. ²⁴ Nyényíne nén bán mbéltéd ní mod níbele bonj mod ákobnéd á’só é’ Dyöb néε mod awé abele’ mekan níme métánǵéné, saké adúbe dēmpεn. ²⁵ Melemlem nē dōó émbēē ne akwalεε awé béchǵgé’ áá bán Rahabε. Ankobnéd á’só é’ Dyöb áyále bad bé Israel ábe bēnlómme bán béhyε bēnǵn dyad áte á mesǵm-té. Ankób bós nken, abídéd-te bós á dyad-té, nzii empée á mesǵm-té. ²⁶ Ngáne yál e moonnyonj eché eewóo edáádǵ éwédé, melemlem nē dōó adúbe áde déekǵg ne mbéltéd áwédé.

3

Jemse ad mod-té ákamlan échē echém

¹ A-baányan, nyé bad híin nyéebǵg bemeléede bé eyale é Dyöb. Nyébíi bán Dyöb dékǵad se bemeléede tómaa ngáne ákáádté ábiníi bad. ² Syáné baásyǵál debele mewusé á níhóbtéd. Kénzée awé éébele awusé á níhóbtéd adíi mod awé ádē abé átyéémé, ahéle-ε eche yál akób ábel bonj éébéle awusé. ³ Détéd elǵnsén ne hósε. Nzé mod ahede áá hósε ébel ngáne áhedéé, abelé ahé chós chóm á nsal-té. Eché chóm chós-áá ábenladté ályǵged ene hósε kéhéé wéε áhedéé áá éke. ⁴ Ké’ε déted elǵnsén ámpē ne bósle é’ mbáá ábe é’dé á edíb é nkwxé-te. Kénée edíi bán é’ kǵlé bwǵmbwam, epub é ngine chós-áá ékεεne bós, mod awé adole’ ábē bósle mwǵ abámbe mós ábenladté ákεεn bós kéhéé áde ádáá. ⁵ Melemlem nē dōó edíi ne echém. Kénée edíi bán éde mwǵmpín á yál e moonnyonj, éde kúmbe bwǵmbwam áyál e níme mbéltéd.

Nyényín ngáne mwǵ muú ahéle se ahyáád ahín ámbáá. ⁶ Echém ámpē edíi nǵngáne muú. Edíi pēd e yál e moonnyonj pǵg, ébele’ mbéb ní kamlan yál e moonnyonj esyǵál. Ebele’ alonǵé á moonnyonj ásyǵál abé nǵngáne ákobné muú, muú níme níbidé á dū-á-muú, níme méédímé’. ⁷ Moonnyonj akamlan nyaa é nyam ésyǵál. Akamlan nyam é mehín, ákamlan menǵn, ákamlan nyam éche édole abum ásé, ákamlán-ne nyam ésyǵál éche éde á edíb é nkwxé-te, ambootéd-te chós akamlen se á mbootéd. ⁸ Bonj modmod ééheléε-se ákamlén echém. Echém edíi chóm é mbéb éche modmod ééheléε-se ákamlan, élóné-ε ne e’wε bé mbéb ábe é’pεene’ kwééd. ⁹ Chós débenladté áken Sǵngú Dyöbe, awéd Titéε, chós-áá débenladté ábe moonnyonj ebómán. Moonnyonj mós-áá Dyöb áhǵgé áwǵgen mós. ¹⁰ A melemlem mé nsál dōó e’yale bé meknag ne ebómán bēbídeé. A-baányan, éetǵngéneé abé nē. ¹¹ N’yélé mé edíb níhǵ méeheléε-se mébídté mendíb níme mesáá ne mé mbinde abided ahǵg. ¹² A-baányan, alín dé asáá déeheléε-se áchyáá e’pum é píε. Ké’ε alín á sabé déeheléε-se áchyáá e’pum é’ mesáá. Edíb-pε éche ébídté mendíb mé nkwxé, éeheléε-se ébídté mendíb níme mesáá.

Debyéé áde áhúú ne Dyöb

¹³ Mod adé áfínté echén awé awóó debyéé awón-ε nsónǵεn-ε? Alúmed nē ne alonǵé á bwǵm áde awóó, áyál e kéchéé éche ábeléé. Abel nē ne asudé á yál áde debyéé áde awóó ábélé bonj awón. ¹⁴ Bonj nzé nyéwóó kǵn áte eche edé mbéb, nyétóǵtan-ne dásǵ échen yál, nyéébenlad debyéé áde nyéwóó ábel mbéb tǵngene ayǵge á mbále, akum áde nyékumεé ekáá á tǵl, ¹⁵ ene ndín e debyéé eehúε’ε ne Dyöb. Edíi debyéé áde áhúú ne bad bé nkónsé. Adíi debyéé áde áhúú ne bad ábe bééwóo Edáádǵ é Dyöb, debyéé dé edáádǵ é mbéb. ¹⁶ Kéhéé wéε bad béwóó kǵn áte eché edé mbéb, bétóǵtan-ne dásǵ échab yál, mpuutéd mbéle mbé, nyaa e ebébtéd ké ehéé-ε ebǵg áhed. ¹⁷ Bonj debyéé áde áhúú ne Dyöb áde nǵnǵlén. Kénzée awé awóó áde debyéé eewóó’ε atón dé mbéb ké ahǵg áyál. Ene ndín e mod adǵǵ nsǵn, apwiitǵ, achede yál áwóǵlǵn bad bēmpée, awóo ngǵl bwǵmbwam. Abenl bad mekan mé bwǵm ésebǵn ákwǵgnad modmod, abele-ε nē ne nílem níhǵg. ¹⁸ Nzé bekǵm bé nsǵn bēbéle nsón níme nípεene’ nsǵn áfínté e bad, nē débél bad bēbéle mekan níme Dyöb áhedéé.

4

Jemse ad bad bésudéd yál, Dyöb ákamlan bós

¹ Cheé épεene nzum ne nsǵlag áfínté echén? Eesaá mbále bán esíí é awón á bwém éche éwane nyé nzum áte, chós ékǵá’ bonj nyébéle nén-ε? ² Ehede chóm bonj weékudéé chós, nē ábélé ewúú mod. Ewóó esíí áte bwǵmbwam ákud chóm bonj weéhéleé chós ákud. Nē ábélé nyésenle, nyéwanne-ε níhǵg ne aníníi nzum. Nyéékudéé chóm éche nyéhedeé áyále nyéésédtéé Dyöb chós. ³ Nzé nyéhedne Dyöb chóm, nyéékudéé chós áyále nyéhedne chós mewémten mé mbéb. Nyéhede bwém dásǵ áwóged échen yál menyǵnge. ⁴ Nyédé nǵngáne bad ábe bédé á ndáb é mewóǵgé, bonj bēbé békǵb mesón. Nyéébíi’ bán ábane nílem ne mekan mé nkónsé ábele nyé bad bé ekǵyí bé Dyöb-ε? Né-óó kénzée awé adǵǵ nílem abane ne mekan mé nkónsé, abelé eche yál mod-a-ekǵyí a Dyöb. ⁵ Nyéwémtené bán ngǵn-ésé éténlédé á kǵlag e Dyöb nén bán, “Dyöb ábánné nílem áá edáádǵ éche móhédeé syáné áte, ébē échē, adé-ε kónjí ne chós-ye?” ⁶ Bonj Dyöb ábáge syáné nsímé abe ne abe. Nē dós-áá ákás bonj éténlédé á kǵlag e Dyöb nén bán, “Bad ábe bédé kúmbe, Dyöb ákunad bós yál, bonj ne bad ábe bésúdté yál, Dyöb ábáge bós nsímé.”

⁷ Né-ṣṣ, nyésuded yäl á'sō é' Dyöb. Nyéwúten Satane nló áte. Nzé nyébelé nê, mós-é átom mehelé. ⁸ Nyépe Dyöb benben, mómpé ápé nyé benben. Nyé bad bé mbéb, nyésóg mbéb abel. Bad-te ábe béwóó nlém mbé, nyébane nimen nlém ábel mekan níme mésáá. ⁹ Nyésuden áyäl e nimen mbéb. Nyélebe', nyéchyé-é. Nyésóg awṣṣ, nyélebe' lebéñ, nyésóg menyinge awóg, nyésuden sudnén. ¹⁰ Nyésuded yäl á'sō ábe Sängwéé. Nzé nyébelé nê, áchagéd nyé.

Jemse ad mod eekáadté mwányan

¹¹ A-baányan, nyéehóbé nhóg ne aníníí mam mé mbéb á yäl. Kénzéé awé ahóbe mwányan mam mé mbéb á yäl, ké'ε akáadte mó, né ahóbe mbéndé e Dyöb mam mé mbéb áyäl, né ahóbe-é aá ene mbéndé eéboo'é. Nzé ehóbé wéé mbéndé e Dyöb eéboo'é né weébéleé chöm éche mbéndé éhóbé aá bébel. Boñ né etédé etäl éché eesé échôn ábé mod awé akáadte. ¹² Mod nhóg mwémpen-éé adé awé abage' mbéndé, mwémpen-naá akáadte bad. Mwémpen-éé ahele ásonj alongé á bad, mwémpen-naá ahele abébéd dó. Boñ we, nzé-módé édíí ákáad mwányonj?

Jemse ad mod eebág kúmbe

¹³ Bṣṣb-pṣṣ, nyéwóglan, nyé bad ábe nyéhóbe bán, “chii ké'ε chän, sééké dyad dekalengame, séédyéé áwed mwé nhóg, sékábé nyongé, sékudé-é nsyón.” ¹⁴ Nyébíí dyam áde débenlé chän-ε? Chän nyébíí bán alongé áden adé? Alongé áden ádíí nēngáne mbag. Ebág á esónj é pónde, ámbid ené, weenyinéé chó ámpé. ¹⁵ Chöm éche nyétángéné ahób édíí nén, “Nzé Dyöb ákwénténé, né séébe á alongé, sébél-le áden dyam ké'ε ádííí.” ¹⁶ Boñ bṣṣb, nyétimé nyékume ekáá á täl ne kúmbe esyáäl. Enén ndín e akum dé ekáá á täl eetāngené. ¹⁷ Né-ṣṣ, kénzéé awé abíí dyam á bwám áde átángéné abel, boñ eébele dó, abelé mbéb á'sō é' Dyöb.

5

Jemse ad behon bé bad bétéd pónde

¹ Nyé behon bé bad, nyéwóglan me! Nyéchyé', nyéhágke e'saad áyäl e metake níme mépií nyé. ² Mmén nhon níme nyékúme nímáá abṣṣ, sii-é emáá nyé asanj adyé. ³ Echen gól ne sílva éche nyélimmé asé, emáá ngag akób. Ene ngag eche ekóbé ábē bwém, chṣṣ ébél boñ Dyöb ákógsén nyé, émäd-te nyé asé néε muú. Nyékúmmé yäl nhon enén pónde éché edé benben ne e'pun bé asóg. ⁴ Nṣṣné', weesábpéé bad ábe bébenlé wε nsón á nzag-té. Etimé edogé bó dogén. Nén ábelé ábē bad ábe wéesábpéé ádab awé áwógnad á'sō wéε Tité, Dyöb á Ngun. ⁵ Abé áde nyédíí á nkónsé hén ádíí áchog alongé, nyébele-é kéchéé éche nyédáá. Nyékódte nimen mewémten, kéné nyébíí bán epun éche Dyöb dékógsenné ábē bad bé ekóyí ékwógé ape. ⁶ Nyéhóbé bán bad ábe bébele mekan níme métángéné á'sō é' Dyöb bédé bad bé mbéb, nyéwúú-é bó. Béheleé nyé atyéeman.

Jemse ad bad béwésen metake

⁷ Né-ṣṣ a-baányan, nyéwésen káánj Sängwéé ape. Nyétéd elánsén ne mod awé abele nzag. Abelé ásin káánj ne pónde éché ápádté mbote é bwám. Awesen káánj ne á pónde eche mbúú e'só ébootadté achó, ne áde édíímtanné achó. ⁸ Nyémpé nyéwésen, nyéwéd-te nlém á abum, nyésine' epe éche Sängwéé, edé benben. ⁹ A-baányan, nyéényongé áte tāngene nhóg ne aníníí ábel boñ Dyöb dééhóbe aá nyédé bad bé mbéb. Nyébíí nén bán mod awé akáadte' adé nyé benben. ¹⁰ A-baányan, nyétéde e'chemléd ne bekal bé dáádanj. Békálé'áá nkalanj á dín áde Sängwéé, békudé metake, béwésán-ne nímé metake. ¹¹ Ne mbále, syáá dechäge bad ábe béwéséné bán bad ábe békudé nnam. Nyéwógé ngáne Jobe ánwésenné áde ákudé metake, nyényín-ne ngáne Dyöb démbenlé mó bwám á asóg. Sängwéé aboó nlém bwámbwam awóó-é nlém ní ngól.

¹² Amín e nímén mésyáäl, a-baányan, nyéébenlád dín dé nkonj nímín, ké'ε dé nkóñ rísé, ké'ε chöm émpéé ámwé melé. Boñ pen, nzé ehóbé“Éε” abé εε, nzé ehóbé-é “Aáy” abé aáy. Nzé nyébelé nén, né Dyöb dékógsenné nyé.

¹³ Kénzéé awé adé á metake té, ákáanne. Kénzéé awé awóge menyinge, ákóne ákené-é Dyöb. ¹⁴ Kénzéé awé eédyé bwám, áchag belyágéd bé mwembé, békánned mó. Nzé békánnad mó béwógté mó dyóg á dín áde Sängwéé. ¹⁵ Nzé edé bán békánnédé mó ne nlém nhóg, né Dyöb déwóg bó mekáne, né débél-le mod á nkole ádyéé bwám. Sängwéé ábél áhídé á anoj dé nkole, ádyéé bwám, ké mbéb-pe móó ámbenlé Dyöb délágén mó. ¹⁶ Né-ṣṣ, nyépale mbéb áte wéé nhóg ne aníníí, mod téé ákánned-te mwányan, ábel boñ nyédyéé bwám. Mekáne níme mod awé abele mam níme métángéné á'sō é' Dyöb, méde ngine bwámbwam, mébele-é nsón. ¹⁷ Elaijaa abédeε moononj melemlem ngáne syáné. Pónde póg ankáné bwámbwam aá mbúú eechóg, mbúú enkénchó-áá á etún é mwé riláán ne eped. ¹⁸ Ámbid ené ankáné ámpé, Dyöb ábél mbúú échó, bwém é'bootéd-te akwog.

¹⁹ A-baányan, nzé nyé ké ahée atědté áhíd nzii e mbále e Dyöb, boŋ mod ampée abelé atimné mbíd, ²⁰ ábii nén aá, kénzée awě abelé boŋ mod awě abelé mbéb asóg mbéb abel, né asoó alongé áde mod awě abelé mbéb. Nén débél-le mbéb hiin níme ane mod ákébēnlé, Dyöb déenōnné mós á dīd.

Kálag e'só eche Petro Ndibned ní kálag

Kálag e'só eche Petro ántenlé, bad bé Krísto bɔ́ ántelée ch́. A kálag-tè wê achágé bó aá, “Bad ábe Dyöb ápwédé.” Abén bad bémpántéd áte á pæd e akuu á mbwóg e eché béchágé'áá bán Esia Mainɔ́. Nzom eché enkáñ bonj átel enén kálag, ebédée áwéd bad bé Dyöb nlém á abum áyále metake níme békúdé'áá ne adúbe áde bénwõngé. Awéd-te, abage bó e'lyág bé nlém ábe nkalanj ní bwám níme Yesu Krístæ mbageé bó. Mmè nkalanj ní bwám ríhóbe tãngene, kwééd, mpuu ne epe éche Yesue ápéé ámpé. Alúméd-te bó áte aá békwenten metake ne e'lyág bé nlém. Anlúméd bó áte aá bébii nén bán nímé metake médii mekagsen ányín nzé adúbe áde bówánlé áde adúbe á mbále. Bébbii-'e nén bán békúd nsábe á “Epun éche Yesue Krístæ ápéé.” Anlúméd-te bó áte ámpé aá alongé ádáb átãngéné abé ngáne alongé á bad ábe béhíde Krístæ.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Dyöb dɔ́ abage e'soosoj 1.3-12

Elébé ábel mekan níme mésáá 1.13-2.10

Mekan níme bad bé Krísto bétãngéné ábel á pónéd e metake 2.11-4.19

Asuded á yál ne ábele Dyöb née mod á Krísto 5.1-11

Nsógten 5.12-14

¹ Me Petro, mbapæe á nlomag awé Yesu Krístæ, ntenle nyé bad ábe Dyöb ápwédé, ábe bepántédé áte bonj bébé beken á mbwóg é Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ne Bitinia. ² A ntii nímé Dyöb Titée, ammad nyé apwæd. Eché Edæádãñ-'e ébélé nyédé bad ábe bésáa. Abelé nê ábel nyébele mekan níme Yesu Krístæ álãngé nyé aá nyébel. Abelé nê, ábel nímé mekií níme mesýógké á awog mébel nyékud alagsen dé mbéb. Nsimé ne nsanj ní Dyöb nímê ne nyé abé ne abé.

Dewó e'lyág bé nlém

³ Mekenag mébê ne Dyöb áde áde Sáa awé awæd Sãngwée, Yesu Krístæ. Apuúdté Yesu Krístæ. Né-óó dekadé alongé dékãslé. Ábel áde ábéle nê, ábágé syáné e'lyág bé nlém bé alongé áde déemaá'. ⁴ Desine' káãñne nhon níme Dyöb ákõñnéde ábê bad. Akõñnéde nyé mó ádyöb. Ahead-te méebóó'è, méebéb-paá. ⁵ Dyöb ábenlad eché ngum ákæe nyé adúbe áde nyédúbpé mó, káãñ né nyékudé e'soosoj. Abé e'soosoj bényínnéd á epun é asóg. ⁶ Nyédii nyébé menyinge ne nê, kénée edíí nén bán nyéékúd metake nyaa ne nyaa é esõj é pónéd. ⁷ Mmè metake mápé ákæg nyé adúbe, álúmed nén bán adúbe áwúú nyé áte ne mbále. Gól ehale ebéb, bonj ké nê, bébéle béhé ch́ á dù ásáad ch́. Nzé béhale bébel nê ne gól, né bétãngéné áden adúbe dõmpé akæg ábel nén áwúú áte áyále áden adúbe átómé gól. Nzé áden adúbe átómé mekagsen áte, né Dyöb déken nyé, ábe nyé ehúmé ne edúbé áde Yesue álúmédte bad bé nkõñsé bésyáal yál. ⁸ Nyédæá mó kénée nyéenyínné mó. Nyédúbpé-'e mó kénée nyéenyínné mó bõab. Ké bõab-pe nyétõmténé menyinge abé nyaa eché mod éehelée-se ahó. ⁹ Chõm eché nyékudté áyále adúbe áde nyédúbpé mó edíí e'soosoj ábe áben e'dæádãñ békudté.

¹⁰ Bekal bé'dæádãñ bénhõb mam á'só é' pónéd tãngene ábê e'soosoj ábê Dyöb débéé nyé née nsimé. Béntõj ábê e'soosoj ahead áte ábel bésõjten bó. ¹¹ Edæádãñ éche Krístæ émbê bó áte áláa bó á e'só é' pónéd ngáne Krístæ átagké ne ehúmé éché ákudté ámbid e pónéd, bonj bémbê béhedé áte. Béhéde'áá áte ábii pónéd eché nímé mam mébenlédté ne wée mod awé mébenlédté. ¹² Dyöb dénlúméd ábê bekal bé'dæádãñ áte aá nsón nímé bébéleé méesaá nsón níme bèn békudté nsyãñ ahead, bonj rídií nsón mimeny. Dyöb dénlómé bad Edæádãñ éche Esáá éché ébidé ádyöb. Eché Edæádãñ ch́ó émbél bonj baahóg bekalé Nkalanj ní Bwám nímé nyéwógéé bõab. Mmén mam móo bekal bé'dæádãñ béhóbe'áá. Káãñne ángel édás nímén mekan asõjten.

Mbeltéd nímēn rísán

¹³ Né-óó, nyépúd abad, nyébé mbonjsén ábel nsón níme Dyöb áhedéé. Nyétéd pónéd nyésum-me nlém rísyáal áyál e nsimé níme Dyöb débéé nyé á pónéd eché Yesue ápéé ámpé alúméd-te nyé yál. ¹⁴ Ngáne edíí bán nyédii bad ábe bébele mekan níme Dyöb áhedéé, nyéemwãg-se mam mé mbéb nímé nyébéle'áá bõód mébé mékamlán áden alongé. ¹⁵ Dyöb áde apwædé nyé asáa. Né-óó nyémpé nyétãngéné asán á mbeltéd nímēn rísyáal. ¹⁶ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Mbeltéd nímēn rísán áyále mbeltéd nímēm rísáa.”

¹⁷ Dyöb akáadte' moosyaál nyaa póg. Eékwognáadté modmod. Nzé nyékáne-'e áwë, nyéçhage mó bán Titée. Né-òó, nyéwõn mbwóg ní Dyöb áte á alongé áden ásyáál á nkõnsé-te wén wée nyédíí beken. ¹⁸ Nyébíí nén bán Dyöb akódté nyé á ekúkú é abé-te. Ekúkú é abé échë áben betaa bényagnédte nyé saké chõm nées gól ké' é silva échë ébébe' cháo ànkòdnédte nyé. ¹⁹ Ndále e mekií echë Yesu Krístæ cháo ànkòdnédte nyé. Krístæ awë adé nées nídyõn ní mbód míme méewóo awusé ké ahóg á yál. ²⁰ Nkõnsé rídèhób bán mbootad, Dyöb dèmmád mó apwèd. Boñ bõob á asóg hén alúmté yál wée bad bé nkõnsé. Abelé nê áyale nyé. ²¹ Krístæ akáó nyédúbpé Dyöb. Nyéhele-se nyédúbé Dyöb nyésúm-me nlem nisyáál áwë, áyale apuúdté Krístæ abídté-'e échë ehúmé áwèd.

²² Abel áde nyébeleé mekan mé mbále ábelé nyésáá. Nê ábelé-'e nyáabe bad bémpëe ábe bédúbpé Yesue nyédãñné. Né-òó nyédãñ nhóg ne aníníí ne nlem nisyáál. ²³ Nyébíí nén bán Dyöb ábágé nyé alongé dékãlè mbwiined ne échë eyale. Echë eyale épééné alongé éesaá-'aá chõm échë ébébe'. Ebë abé ne abé. Dyöb áde áde á ngíndé ne á ngíndé dáo ábágé nyé áde alongé saké moonoyé. ²⁴ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Moonoyõ adíí nées nkáákæ,

ábë e'boñ-'e é'dé nêñgáne mbonja échë ékwoge á ahín-tè.

Nkáákæ ayênle', mbonja-'e ésoode.

²⁵ Boñ eyale é Dyöb ébé abé ne abé.”

Echë eyale édíí nkalaní ní bwám míme békánlé nyé.

2

Nyédii meláá mé alongé

¹ Né-òó, nyétede nímën mbeltéd mé mbéb nisyáál. Nyéekalé metóm, nyéelúmté' á díd-te ngén nén bán nyébele bwám áde nyébeleé, mod eesíídé waáb, e'yale bé mbéb béebíde-'e nyé á nsal. ² Nyétãñgéné awan áte ákud ndyééd e edáádãñ echë esáá, melemlen ngáne bán bé nkáál béchye'e é abíí, ábel nén nzé nyédyédé ene ndyééd, nyékwog áwam áde e'soosõñ. ³ Nyéwógléné ene ndyééd, nyébíí-'e bõob ngáne Sãngwéé ábeleé mekan mé búm. ⁴ Nyéhyag wée Sãngwéé, mó adé nées aláá dé alongé áde belõñ bé ndáb bënchenéé, boñ Dyöb ányín dáo áá ákwõgnédé, ápwèd, ákõõ-'e dáo. ⁵ Nyéhyag-káó nyébë nées meláá mé alongé míme Dyöb ábenladté álõñ eche ndáb e edáádãñ. Awèd-te-'aá nyébenléé mó. Nyéebë beprise ábe bésáá, nyébagé mó mendé mé edáádãñ míme mékóbnédé áwe e'só mbwiined ne Yesu Krístæ.

⁶ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Ntéde aláá dé etógnén

nsumé á Zayõn.

Kéenzéé awë adúbpé mó éekwágké.”

⁷ Adén aláá-òó áde etógnén ne nyé awë nyédúbpé mó boñ ne bad ábe béedúbpé mó ádíí nêñgáne

“Aláá áde belõñ bé ndáb bémbãñgë abenled,

dáo átímé aláá dé etógnén abé.”

⁸ Eténlédé ámpë nén bán,

“Mó adé aláá áde bad bélúméé ámín

abé-'e ndim e aláá échë ebele bad békweg.

Bad békweg áyale béewõgnë Dyöb. Nê dáo Dyöb átíídé áá ébenled ne bó.”

⁹ Boñ nyé, nyéesaá nê. Nyédii bad ábe Dyöb ápwédé, beprise bé Dyöb áde áde kãñ. Nyédii alon áde ásaá, Dyöb dën-naa áwóó nyé ábel nén nyélúmed bad bémpëe ngáne ápédé bwám abé. Dyöb áhúdé nyé á ehintén-tè, apééné nyé á e'nyínen bé ekíde. ¹⁰ Ngen e'só nyénkëmbáá bad boñ bõob nyéenyédé bad bé Dyöb. Ngen e'só ngal e Dyöb enkëmpaá áwën boñ bõob Dyöb áwógé nyé ngal.

Nyébé betãñ bé Dyöb

¹¹ A-bãnned nhede mæé nyésõñten nén bán nyédii beken, nyétome-'e á nkõnsé wén tómn. Né-òó nyéebanné nlem ne mekan mé ekob é yál áyale nén nê áwanne áben e'dáádãñ bën nzum. ¹² Nyéwále alongé á bwám átínté e bad ábe béedúbpé Dyöb, ábel boñ ké béhñb bán nyédii bad bé mbéb, bényín nímën mbeltéd ní bwám. Nê dékãñ hébe Dyöb edúbé mbwe míme Dyöb dépéé á epun é asóg.

¹³ A ðín á Sãngú, nyéwõgne bad bé nkõnsé ábe bédé á nkamlen, ken nkamlen ambáambáa, ¹⁴ ké é kãñ échë édé áse e nkamlen ambáambáa, échë álómé ákõgsen bebel bé mbéb ne ákémed bad ábe bébele' bwám. ¹⁵ Dyöb áhede nén áa mekan mé bwám míme nyébeleé mékúdten mehób míme ábe e'yókél é' bad béhóbeé nyé áyál, míme béebíí'è.

¹⁶ Nyéesaá betãñ, nyédii kunze. Boñ pen nê déebageé nyé nzoñ ábel mbéb. Nyébë nées bembalede bé Dyöb. ¹⁷ Nyébage moosyaál edúbé. Nyédãñ-'e bad bémpëe ábe bõmpë bédúbpé Krístæ. Nyébáa Dyöb. Nyébage kãñ Embáambáa edúbé.

Metake nime Kristəə mėbē syānē e'chemléd

¹⁸ Nyé bad ábe nyédé bembalede, nyésuded yál ásē e bad ábe nyébənléé ne edúbé ésyāāl. Nē déebāg ne ábe bebóó nlém bēnpen, boŋ nē ábē ne kááŋne ábe bebébé nlém. ¹⁹ Dyöb débē menyinge ne nyé nzé nyéweséné e'wē é' metake nime nyénkēmbáá nyékude áyāl echē. ²⁰ Nzé ebélé mbéb, boŋ ewēséné mbéte áyāle nímē mbéb, ne nsyāŋ níhée wékudté? Boŋ nzé ewēséné metake ké áyāle dyam á bwám áde ébélé, né Dyöb débē menyinge ne wē. ²¹ Mmēn metake mébōŋnéde nyé awē Dyöb ápwédé, áyāle nēn Kristəə mwēn antāg á nló nímēn. Anlyágé-ε nyé elānsén ábel nyéhíd nímē mekuu. ²² Enkēmbənlé mbéb ké nhóg, modmod enkēnwóg-kaá mó eyale é mbéb á nsəl. ²³ Ade bad bésyásá mó, enkēntimténné bó. Ade bétāgté'áá mó, enkēnsidté bó. Boŋ ambē mésyāāl á mekáá mé Dyöb áde ákáadte bad bésyāāl nyaa póg. ²⁴ Kristəə mwēn ampém níméd mbéb áwe yál á awōg ábel nēn deewóó dyamdyam ábel ne mbéb, débēle-ε mekan nime Dyöb áhedéé, á alongé ádéd. Echē sii ébélé nyékudé e'choochoŋ. ²⁵ Nyémbé néé rídyōŋ ní mbód nime nímóó boŋ bōob Dyöb ápééné nyé ámbíd áhíd mod awē anōne nyé ngāne nnōn-a-mbód ánōné éche mbód.

3

Bebaád ne ábab bechóm

¹ Nyé bebaád bé bechóm-me nyéwōgne áben bechóm ábel boŋ ké émbē nēn bán bééhídeē eyale é Dyöb, nímēn mbelédé ní bwám níbel bómpé bétimmed Dyöb, bédúbé-ε mó. Ké nyéētōgne bó dyamdyam aláa, ² bényín áden abé á bwám áde ásaá. ³ Nyéésūmé nlém nēn bán ábēn e'boŋ é'bíde dásō áyāle ekāŋ é mbíd ebwóg néé anabe dé esid, ahé á bwēm nēngāne e'bōŋ, nsāŋ, ne e'bēsē ké'ε kōse é mbóté. ⁴ Boŋ bebīi nyé dāsō ne e'boŋ ábe é'bíde nyé áte. Abé e'boŋ béehāŋlānné áyāle é'bíde ne edāōdāŋ échē épwítédé échē éetagtān-ne. Abé e'boŋ bó Dyöb ányíneé áá é'dé etógnēn. ⁵ Nē dāō bebaád ábe bésáá bé' bōód ábe bēnsūm nlém ne Dyöb bebélé'áá boŋ é'bāb e'boŋ é'bíd áwed. Bēwōgné'áá ábab bechóm. ⁶ Serāa mwēn ambé nē. Awōgné'áá Abrahāme áchāgē-ε mó áá asāŋ. Nzé nyébele' mam mé bwám ésebān nyébāa dyamdyam, né nyédii Serāa ábe bán. ⁷ Nyé baachóm-me ábe nyéwóó bebaád, nyētāngéné ábēn bebaád edúbé abe. Mod téé ábē ne awē mwaád, ánōne mó bwám. Béepedéé nyé e'wūu áte, boŋ nyāábōō nyéékūd alongé nyaa póg. Adé alongé ádii nsimé nime Dyöb ábageé. Nzé nyéewānle bó ngāne éhednéé, né Dyöb déewōgké nyé mekáne.

Nyébele bwám ké nyékudé metake

⁸ Asóged, nyé moosyāāl nyébē mod nhóg, nyéwōŋ nlém nime nípwiítédé, nyésudēd-te yāl. ⁹ Nyééitimé mbéb áyāle mbéb. Nzé mod ahóbé nyé dyam dé mbéb áyāl, nyémpé nyééhóbé mó dyam dé mbéb á yāl, nyékāné kánnēn bán Dyöb ánamed mó, áyāle nnam móó Dyöb dénhōbpē áá móóbbé nyé áde ámpwēdté nyé. ¹⁰ Eténlédé nēn bán, "Kéznéé awe ahēde alongé dé menyinge, áhedé-ε áá mónyín e'pun é' bín é' bwám, eehóbé' mekan mé mbéb, eékāle-ε metóm.

¹¹ Asóg mbéb ábel, ábele mekan mé bwám.

Awānen ábé nsāŋ ne moosyāāl.

¹² Áyāle Dyöb anōné bad ábe bébele mekan mé bwám awoge-ε bó mekáne.

Boŋ akunnan bad yāl ábē bébele mbéb."

¹³ Nzéé-5 ahēle ádāŋ nyé mbéb ábel nzé nyéwóó nlém áte ábel mekan mé bwám? ¹⁴ Boŋ ké nyéntāg-ke ké tagén ábel mekan nime Dyöb áhedéé, né Dyöb dé naméd nyé. Nyéewógé mbwóg, nyéétāgē-ε áte. ¹⁵ Boŋ pen nyébe Kristəə edúbé, nēn móódé Sāngwéé á alongé áden. Nyébē mboŋsén pōndé ésyāāl átimten kéznéé awē asēdté nyé dyam tāngene nlém nime nyésūmé wēé Kristəə. ¹⁶ Nyékéledé nlém á abum. Nzé nyébēle nē, nyésūdēd yāl ne edúbé ésyāāl, nyékéledé-ε nlém á abum wēé bad ábe béhōbe nyé mekan me mbéb áyāl, áyāle nyéhídeé Kristəə. Békwaŋ nzé bényíné áden abé á bwám. ¹⁷ Nyébii nēn bán édé bwám mod ákud metake áyāle dyam á bwám áde ábélé, nzé nē áde á ntii ní Dyöb, tōmaa ákud metake áyāle dyam dé mbéb. ¹⁸ Kristəə mómpé ankūd metake awē-ε áyāle níméd mbéb ngen póg ne ngen ésyāāl. Abédéé mod awē ábele mekan nime Dyöb áhedéé, boŋ anwé á nló nime bebel bé mbéb. Ambəl nē, ábel dépe wēé Dyöb. Bad bēnwūu mó boŋ échē ekob é yāl chāō énwē. Dyöb démbēl échē edāōdāŋ émbē ébē á alongé. ¹⁹ Echē edāōdāŋ chō'áá ánkéénné á mbwōg áke dé akale e'dāōdāŋ eyale é Dyöb. ²⁰ Ábēn e'dāōdāŋ é'bédéé é'áyāle níméd mbéb ngen póg ne ngen ésyāāl. ²¹ Nēn áde melemlen nāngāne edusen. Echē edusen chōō ébele bōob boŋ bad békūd e'soosōŋ á ngīne e mpuu nime Yesu Kristəə. Edusen éesaá awobe á yāl áhúd mbinde boŋ

édii ákwentén dé abele Dyöb ne nlém míme ísáá. ²² Krístæ akii ádyöb, áwed-taá ádyéé Dyöb á káá é mbáá boŋ ákamláan ángel esyáál, benkamlene ne ngine échë édë ámin.

4

Alongé á bad ábe bédúbpe ábë ngáne Dyöb áhedeé

¹ Né-óó ngáne édii bán Krístæ anküd metake é ekob é yál, nyémpë nyétáŋgené nyébë mboŋsén áwónj melemlem mé mewemten nëŋgáne ánwöŋgë. Ayále, kénzéé awë atagé é ekob é yál, asógé mbéb abel. ² Ngáne édii-áá në, alongé áden á nköŋsé wén ábë ngáne Dyöb áhedeé saké bán mpúlë mé nköŋsé múmó íkamlan nyé. ³ Mekan mímé bad ábe béebii Dyöb bédæé abel mós nyémpë nyébélé-áá. Ene pónde emaa átóm, ekwöŋnéde-é. Nyékábé-áá mesón, nyéwónj nlém áte ábel mam mé mbéb, nyémwágé-áá mím mékóbë nyé, nyéchagé-áá ngande échë bad bémwágé-áá mím mékóbë bós, bébelé-é e'tongé é' mekan, nyé benlé-é myöb mémpëe, dyam áde déebo. ⁴ Bën ábe nyáábós nyébéláá mímén mbeltéd mé mbéb bósód, bédë menyáké bósó ányín nyéesaa ne bós ámpë ábel epuutéd ne e'kúku é' mekan. Né-áá ákás boŋ bésyáá nyé. ⁵ Boŋ bétyëem á nkáá á'só é' Dyöb áde ábónséné ákáad moosyáál. Akáad ábe bédë álongé ne ábe bédé. ⁶ Nën dós dékán boŋ nkalanj mí bwám íkanléd kááj ne wéé bad ábe bédé, ábel boŋ kénéé benkáadté bós áde bédíí á nköŋsé-te, bédé-é ngáne moosyáál áwágkë, béhele-se bédé á alongé ngáne Dyöb ádíí.

Nyébenlad nde éche Dyöb ábágé nyé bwám

⁷ Asóg dé mekan mésyáál áde benben. Né-óó nyébwoŋ yál nyétéd-te pónde ábel nën nyéhel akáne. ⁸ Ámin é mímén mésyáál, nyédánj nhóg ne aníní ne nlém ísyáál. Nyédánj nhóg ne aníní, áyále edáŋge ékúdtan mbéb híin. ⁹ Nyékob nhóg ne aníní nken ésebán nyényonge áte. ¹⁰ Dyöb áwóó nde híin, abagé-é mod téé échë nde. Nyébë bembøde bé bwám nyébenlad-te échën nde áwöŋgen nhóg ne aníní. ¹¹ Ane awë ábíe' dyam áhób, áhóbé dós néé nhóg awë akale' e'yale ábë é'bíde wéé Dyöb dën. Ké nzéé-é awë áwöŋgan baáb, ábele' në ne ngine esyáál échë Dyöb ábágé mós. Në débídeé ehúmé é Dyöb áwed á yál e mekan mésyáál mbwiined ne Yesu Krístæ. Ehúmé ne ngine esyáál bébágnédé mós á ngíndé ne á ngíndé. Ebë në.

Metake mímé bad bé Krísto békudéé

¹² A-baányan, nyéebág menyáké ne mekágsen mé ngine míme mépiide nyé bós. Nën déebág nyé nken. ¹³ Nyébë menyinge pen nën, nyékude' metake melemlem ngáne Krístæ ákudé-áá, ábel nën nyélón ne menyinge á pónde échë Dyöb délümédte ehúmé éche Krístæ. ¹⁴ Nzé bad bésyáá nyé áyále nyédíí bad ábe béhíde Krístæ, né yál eboó nyé áte, áyále ehúmé é Edáádánj é Dyöb édë ne nyé. ¹⁵ Boŋ pen nzé nyékude metake éebág nën bán nyékude míme metake áyále nyéwúú bad, ké' é áyále nyéchíbe, ké' é áyále nyédíí bad bé ebébtéd, ké' é áyále nyésálé mam mé bad áte míme méenóné nyé. ¹⁶ Ké né-é, nzé nyékude metake áyále nyédíí bad ábe béhíde Krístæ, në déékwágtë nyé. Nyéságnen Dyöb ságnén nën bán béchágé nyé bán bad bé Krísto. ¹⁷ Ayále pónde edé échë Dyöb débootédte bad akáad, ábootéd-te ne ábë bad. Nzé Dyöb áhele ábootéd-te ne syáné awë dedé bad bé Krísto, chán-nó ébënnë bad ábe béebelé' mam ngáne nkalanj mí bwám rí Dyöb ríhedeé. ¹⁸ Etenlédé-é á kálag e Dyöb nën bán, "Nzé éhele élenléd káájne mod awë abele ngáne Dyöb áhedeé áte ákud e'soosón, né chán-nó ébënnë bebel bé mbéb ne bad ábe bédúbpe Dyöb?" ¹⁹ Né-óó, bad ábe bétage' ngáne Dyöb áfíidé, bébé bébele mekan mé bwám, bébe-é yál á mekáá mé Dyöb áde áhágé bós, mós awë abele kéchéé échë áhóbë.

5

Petro alébe bad ábe bélyágte mwembé

¹ Më néé nhóg awë alyágte', ndás méé mbë bad ábe bélyágte' áfínté echën elébé. Ndé nhóg awë ambé metake míme Yesu é ásë. Ehúmé échë Dyöb débéé Krístæ épë awëm ámpë. Nlébe' nyé nën méé. ² Nyénone bad ábe Dyöb ábánné ásë echën melemlem nëŋgáne nnón-a-mbód ánónéé éche mbód. Nyénone bós áyále nyédás bós anón. Nyéénōnē bós byánán bényágté nyé ánon bós. Nyébele' mímé nsón saké é etútú é nsyááj, boŋ ébë bán nyéwóó nlém ábel mós. ³ Nyéekamlán bad ábe bédé ásë echën ne ngine. Nyébë bad ábe béhídté mekuu mímb. ⁴ Ade kánj e benón-bé-mbód épéé, ábë nyé nsábe míme ríchábé ámin. Mmë nsábe mébé á ngíndé ne á ngíndé.

⁵ Nyémpë ábe nyédé ásë e bad ábe bélyágte', nyésuded yál, nyésuded-te yál nzé nyéwöŋgan nhóg ne aníní. Ayále étenlédé á kálag e Dyöb nën bán Dyöb ákunnan bad ábe bédé kúmbe yál, boŋ abage bad ábe bédé yál nsímé. ⁶ Né-óó nyésuded yál ásë e ngine e

Dyõb ábeɪ boŋ mwën ácháged nyé á pónde echê ebõñnéde mós. ⁷ Nyéchene mekan méšyāāɪ níme métagte nyé áwe mekáá, áyāle atédé mam níme métagte' nyé nêe nímê.

⁸ Nyékób yāl, nyétéd-te pónde. Mod a ekoyí awên, Satane, ahõnge nêe ngii echê edume áte, ahede mod awê ányabéé áte. ⁹ Nyéemwāg-se atóm nyé áte. Aden adúbe déesudé'. Nyébíi nén bán bad bémpêe ábe bédúbpé nêe nyé nkõñsé áte nšyāāɪ bõmpê békude metake nímê nyémpê nyékudeé. ¹⁰ Nyékude' metake boŋ nímê metake méechabpé áte. Ambíde nê, Dyõb áde ábage' nsimé nšyāāɪ dën débě nyé kéchéé éche nyébóde. Abēɪ nyésūmēn, awéd-te nyé áte. Adii Dyõb áde nsimé nímê níkwógnédé moosyāāɪ, núbê-'e pónde éšyāāɪ. Mós apwédé nyé ákud éche ehúmé echê ébē á ngíndé ne á ngíndé. Nyéēkūd-te chós áyāle nyédé ne Krístəə. ¹¹ Ngíne esyāāɪ edii echê á ngíndé ne á ngíndé. Ebê ne.

Melenten mé asóg

¹² Sailase mós awõngéné me átel anén mwā kálag. Adii me nêe mwāñned mbāñné-'e mós nlém á yāl. Ntenle nyé enén kálag áwéd nyé nlém á abum, áláa-'e nyé nén meé nímén mam níme níténlé nyé médii nsimé ní Dyõb ní mbále. Nyéehúdé mekuu áhed. ¹³ Baányoŋ bé mwembé ní Babilon ábe Dyõb ápwédé nêe nyé, bélómmé nyé melenten. Awem mwāñ awê níkwógté á adúbe-tê, Makose mõmpê alómmé nyé melenten. ¹⁴ Nyéhê nhóg ne aníní tál álúmed edaŋge. Nsaŋ núbê ne nyé bad bé Krísto bésyāāɪ.

Kálag eche elónténé ébε eche Petro Ndibned n kálag

Kálag echε elónténé ébε echε Petro ántenlé, bad bé Krísto bé'só bésyāāl bōo ántelée chό. Ene pónde bad bébédé ábe béyágté'áá bad ayáged dé metóm. Adé ayáged dé metóm ábélé'áá bad bébélé e'tongé é' mekan. Né-óó, Petro antél ene kálag álúmed áá níme mekan mééboo'ε. Anlúméd bó áte nén áá béétāngeneé éché ndín é mekan ahíd. Áá dyam áde bétāngéné ábel ádíi, ábíi mbále tāngene mam mé Dyōb ne Sāngú Yesu Krístā ne ádúbe bó ne nlém nhóg. Bad ábe bényinné Yesue béwóg-ke mekan níme áyágté'áá, bōo bébélé bonj ábén bad bébíi nímé mekan. Atón ahóg áde Petro ánkongé anón áte ábédé tāngene bad behóg ábe bélúmté'áá bán Yesu Krístā éepāá ámpε. Anlúméd bó áte nén áá atoo áde Krístā átongeé ápe, ádíi áyāle Dyōb déehedéé áá modmod ábōd alongé, bonj áhede' áá bad bésyāāl bétede ábel dé mbéb, béhíde Krístā.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Mpwédtéd m mod a Krísto 1.3-21

Bemeléede bé metóm 2.1-22

Epe e asóg éche Krístā 3.1-18

¹ Me, Simōn Petro, mbālede ne mbapeε a nlomag awε Yesu Krístā, ntenle nyé bad ábe nyédúbpε Yesu Krístā melemlem ngáne sémpε sedúbpε mó. Yesu Krístā adíi syáné Dyōb abé-ε Nsoode. Abele' mekan níme métāngéné. Mwēn-naá akáó bonj syāné moosyāal dedúbé mó. ² Nsimé ne nsarj n Dyōb nmbád mbé ne nyé abíi áde nyébíi Dyōb, nyébíi-ε Yesue, awesyāné Sāngwéé.

Nyébele' mekan níme melúmté'

nén bán Dyōb dōo ápwéde nyé

³ Ngíne e Dyōb ebagé syāné mam mésyāal níme déhedéé á alongé, ebélé-ε syāné debele' ngáne Dyōb áhedéé. Nén ábénlédé áyāle debíi mó. Abēnlédé eché ngum ne ábε e'bonj bé nlém ápwéde syāné ábε ábε bad. ⁴ Eche ehúmé ne ábε e'bonj bé nlém é'béle ahóbé áá mósóbelé syāné ndale é mekan é bwām. Ábelé nímén mésyāal ábel bonj nyéésólé' mbeltéd mé mbéb mé nkōnsé áte. Esíí é mekan mé ekob é yāl chōo ébelte' bad éché ndín é mekan. Nzé nē ábénlédé né abé ádēn désānj néε abé á Dyōb. ⁵ Né-óó, bōob áde édíi nē, nyéwan áte ábel mekan mé bwām. Saá-kaá nē dēmpen. Nyétāngéné awan áte ámpε ábε bad ábe bébenlad debyéé ábel mekan. ⁶ Abád ámín e debyéé, nyébíi ngáne nyékóbéé échen yāl. Saá-kaá akób á yāl dēmpen. Nyébé bad ábe békaa' nlém. Ámín e e'kanj bé nlém, abé ádēn átāngéné ábε ngáne abé á bad bé Dyōb átāngéné abé. ⁷ Saá-kaá ábel mam níme Dyōb áhedéé dēmpen. Edānge ébε áfínté échēn nyé Bad bé Krísto. Saá-kaá edānge áfínté e nyé Bad bé Krísto bēnpen, bonj nyédānj moosyāal. ⁸ Nzé áde abé ákwoge-ε nyé áte, né debyéé áde nyéwóó tāngene Saá awéd, Yesu Krístā, déebáá ngēn, bonj débēl nyéchyáá' e'pum. ⁹ Bonj kénzée awé áde abé déesaá áte, adé nēngáne mod awé ééchābē' anyínen, kéε awé akwedé ndím. Achāténé-ε áá Dyōb áwóbpé mó, álagsén-ne mó mbéb.

¹⁰ Né-óó, a-baányanj nyénabe awan áte álúmed nén bán Dyōb dōo áchēnlé nyé, ápwéd-te nyé ábε ábε bad. Nhóbe nén áyāle nzé nyébélé nē, né nyéehúnné á mbéb-te mbéd. ¹¹ Nén débēl-le Dyōb débé nyé kunze esyāal ásol ne abé á nkamlen nímín wéε Saá ne Nsoode awéd, Yesu Krístā ákamlanlé néε kānj á ngíndé ne á ngíndé.

¹² Né-óó, ké nēε nyémáá nímén mekan mésyāal abíi bonj nyédúbé-ε mbále eché edé áwéd-te, mébε níkamtén nyé mó. ¹³ Nnyíné-ε nén mēé, bōob áde nídíi ndé á alongé, éhednad nén bán níkamtan nyé nímén mekan pónde téé ábel bonj nyékwanlé. ¹⁴ Mbíi mēé nkwogé nímén nkōnsé atede. Sāngwéé awéd, Yesu Krístā abelé mbíi nē. ¹⁵ Nwane-ε áte áláa nyé nímé mekan ábel bonj ké nwé ké wéén, nyéhel mó akamtan pónde téé.

Mbōj edé eche ényinné

ehúmé eche Yesue díd

¹⁶ Saké pále éche bad bēn bēnábpe sékánlé'áá nyé áde sénhōbpε bán Yesu Krístā ápε ámpε ne ngum. Sébēn sényínné éche ehúmé díd. ¹⁷ Sébédé áhed áde Dyōb Titéε ábágé mó edúbé ne ehúmé. Ehób émbíd ámín éche Dyōb á Ngum álāngéé mó áá, "Awem mwān a nlém mó nén, mó awógte' mε menyínge." ¹⁸ Sébēn sénwóg éché ehób áde syābōo débédé á mbōod eché esáá.

¹⁹ Né-óó syāné dekoó adúbe nén bán e'yale ábε bekal-bé-e'dáádānj bēnhōbpε é'dé mbále. Ebonj nén bán nyétōnj bó awóglen. E'díi néε etrukānj éche échodne' á ehínten-té kōānj né Epun

épédé échë bïn bésāá'ē boŋ Krīstā, tintine a mbwembwε, άρεν nyé á nlém-tē. ²⁰ Amín e mímén mésyāāl, nyétāngéné asōŋten nén bán modmod eéhēē-se ábenléd áde debyéé átóge mekan míme bekal-bé-e' dāádāŋ bēnhōbpe ngáne éténlédé á kálag e Dyōb. ²¹ E'yale ábe bekal-bé-e' dāádāŋ bēnhōbpe bēnkēmbáá á ntii ní moonyon, boŋ Edāádāŋ éche Esáá chōó élyágté' áá bad ábe bēnhōb ábē e'yale. Abē e'yale bēnhūū ne Dyōb.

2

Bemeléede bé metóm

ne ebébtéd éche békudté

¹ Se' boád bekal-bé-e' dāádāŋ bé metóm bémbíd áfinté e bad. Melemlem nē dōó bemeléede bé metóm bébídte áfinté echēn. Bébenléd mwane άρεεν ayáge dé metóm. Adé ayáge débēbēd bad ábe bédúbpé dō. Abē bemeléede bé metóm bébāŋ Sāngwéé awé ahúdé bō á mbéb-te á yāl. Nén dákāŋ bēn bēwāmsēn yāl ebébtéd akude. ² Bad híin béhíd échāb mbinde é mekan. Mbéltéd míme ábē bad mébēl bad bēmpēe bēhōbpe' mam mé mbéb tāngene Nzii e mbále. ³ Adāŋ á chōm áde ábē bemeléede bé metóm débēl bēkanlé nyé póle éche bēn bēnābpé ábel békoben nyé bwēm. Dyōb dēmmād mbakú abided se' boád áá mōókōgsēn bō. Mmē nkōgsēn nīsine-ε bō. Echē ebébtéd edé-ε bō á nzii.

⁴ Dyōb dénkēnchenéé ángel éche émbēl mbéb, boŋ ambwém bō á ehyāŋ é muú, áhed-tāá bédíí á mehaŋ é ehintén-tē, bésine' Epun é nkaásé. ⁵ Dyōb dénkēnlagēsēn-naá bad bé' boád. Ambēl mbúú enchó káāŋ mendīb ménlōne, méhóód bad bésyāāl ábe bēnkēnwōŋ abé á bad bé Dyōb. Noa awé alāngé' áá bad áá bébele' mekan míme métāngéné mwēmpēn-εé Dyōb dénsongé alongé, nchoo ne bad saámbé bēmpēe. ⁶ Ámbíd e nē, Dyōb dénkōgsēn myad mé Sodom ne Gomora. Anhyáád mō métim mbúbú, álúmed chōm éche ébenléd ne bad ábe béewóo abé á bad bé Dyōb. ⁷ Dyōb dénkōgsēn mímé myad boŋ ansōŋ alongé áde Lōte, áyāle Lōte abédéε mod a bwām awé enkēndāŋ mbinde é mbéltéd éche ábē bad bé mbéb bēbélé' áá. ⁸ Ane mod a bwām adyεé' áá hōm ahōg ne ábē bad bé mbéb. Epun ne epun téé anyíné' áá, áwōgε-ε e' bēbtéd ε' mekan ábe ábē bad bēbélé' áá ne ábe bēhōb' áá. Mmē mekan mébébté' áá mō nlém á abum áyāle abédéε mod a bwām. ⁹ Né-ōó, Sāngwéé ábíí ngáne áhúdéé bad ábe bēwóó abé á bad bé Dyōb á mekōgsēn-tē. Boŋ ábē akōgsēn bad bé mbéb káāŋ ne é Epun éche ákáādté bad bésyāāl. ¹⁰ Abē akōgsēn bad, tanje bad ábe békódté esíí é mekan mé ekob é yāl, ábe békóbé-ε nkamlēn.

Abē bemeléede bé metóm bédé kúmbe, bēbé-ε epame. Béebagé-' áá ngume éche edé amín edúbé ké ehōg. Bésyāā' échē ngume káāŋne syāān éseban bēwōge' mbwōg ké nhōg. ¹¹ Ké ángel éche éwóó ngine ébé-ε ngum tómaa ábē bemeléede bé metóm, eéhōbēé échē ngume éche edé amín mekan mé mbéb áyāl á' sō wēε Sāngwéé mbéd. ¹² Boŋ ábē bemeléede bé metóm bébele' mekan néε nyam é mehín. Echyáádté-ε ábel békób chō bēwúu. Bébele' kéchéé éche épíídé bō á nlém-tē. Abē bemeléede bé metóm bēhōbpe' dyam téé áde bēesōŋtenéé mam mé mbéb á yāl. Né-ōó, Dyōb débōdéd bō melemlem nēngáne bad bēwúε' éché nyam. ¹³ Dyōb débēl bétāg bwāmbwam áyāle bétāgté bad bēmpēe. Bédāā' échāb esíí é ekob é yāl akóded. Bēékwágé-' áá ábel nē ké müte. Bēwōge' bwām ábel échē ndín é mekan áde bēdyágté ndyééd hōm ahōg ne nyé. Né-ōó, bēbébte nyé dīn, bēpiināád-te nyé akwágté. ¹⁴ Nsōn nímāb nīsyāāl nídii ákáb mesōn ne kēnzéé awé bényíné. Echab esíí ábel mbéb éemaá' é mbéd. Bédoge' bad ábe adúbe déewúú' áte, bēhūnte' bō á mbéb-te. Ngoód edé bō á mekií-te bwāmbwam. Bédii bad ábe Dyōb ábágé ebómán. ¹⁵ Bétédte nzii echē étāngéné, bēhídē' nzii empēe. Bēhídē' mbéltéd míme Balame, * mwān awé Beo. Balame andāŋ mōné míme bésābēē mō ábel mbéb. ¹⁶ Boŋ Dyōb dēmbēl esel éche Balame énhōb wēε Balame. Esel, nyam echē eehōb' akan, énhōb wēε Balame ne ehōb é moonyon, ékané mō áte. Nén dēmbēl mímé mbéltéd mé mpēmíne míme ane nkal é' dāádāŋ Balame ménsōg.

¹⁷ Abén bad bédii néε n'yále mímé níléné. Bédii néε mbembag éche epub ékēneé. Ndīb e ehintén echē Dyōb ábānnédé bō esine bō. ¹⁸ Bēbōo' nsal áte ngēn. Bébenlad esíí é ekob é yāl átéd bad nlém á abum. Bad ábe bétédéé nlém á abum bédii bad ábe bēbōótédé mekuu ahúá á ehoŋ é bad bé mbéb. ¹⁹ Bēláŋge' bad bán nzé bēhídé ádab ayáge né béebáá á mehaŋ-tē, né béhele' bēbel kéchéé éche bēdāá, áde edíí nén bán mbéb nīháá bēn. Mbéb nīháá bēn áyāle nén dyam ké áhéé áde ákamlan mod, ane mod ábelé abé ntāŋ ásē e áde dyam. ²⁰ Nzé mod adúbpé Sāngú Yesu Krīstā, Nsoode, né amaá alongé dé mbéb dé nkōjsé ahide áte. Nzé amaá-ε dō ahide áte boŋ atímé ámbíd áwēd-te ámpē, áde alongé átédé-ε mō ntāŋ, né nyaa echē ádíí hōób edé mbéb tómaa ngáne ánsēbēē abé. ²¹ Né émbē mboŋ nzé bēnkēntogén nzii e mbále ábíí tómaa ámad chō abii boŋ bétímé' bēbāā' mbéndé é Dyōb éche esáá á yāl. Alyágned dōó bēnyāgnédte bō échē mbéndé. ²² Nén ábele' ngan eche békálé nén bán, "Mbwe

* 2:15 Balame: Balame ambé nyōngé bwāmbwam ákud nsábe míme kāŋ Balage: ásābēē mō nyaa echē ámbēē mboŋsēn ké ábel bad bé Israel mbéb. Nén áde á kálag e (Nōm 22.4-35).

edyág ábē e'chó," ne eche békálé nén bán, "Ké chán bēnwāgēdtē nguu mendīb eéchatánné elóob," édé mbále.

3

Epun échē Sāngwéé ápēé ámpē

¹ A-baányan, enén kálag chó elónténé kálag ébe eche rítenléé nyé. Átínté échē kálag, nkámnténé nyé mam níme nyémaá abii ábel boŋ nze nyéwémnténé mekan níme rítélé, méwóŋgan nyé áwóŋ mewémnten níme métáŋgéné. ² Nhede meé nyékamnten mekan níme bekal bé' daádaŋ bé Dyób bēnhōbpē se' bōsd bán mébenléd. Nyékamnten-ne chōm-éé Sāngwéé, Nsoode awēd ánlāá' é bembapēe bé nlomag aá béléa nyé.

³ Dyam dé'só, nyétáŋgéné asóŋten nén bán á e'pun bé asóg, donge á bad débíd ábe esíí é mekan mé ekob é yāl ékamlanné ádāb alongé. Bēwélé nyé, ⁴ bēhōbē bánken, "Anhōb aá mōsōpē ámpē, héé-5 ádíí bōob? Abēd besáá bēwéde bōob échábé áte, boŋ kááŋne' bōob mam médíí méde melemlem ngáne mémbēē se á mbooted mé nkōŋsé." ⁵ Bēn békoo' ahúd á mewémnten nén bán Dyób démbenléd échē eyale é nsal áhag nkoŋ ní mīn ne ní sé. Ambēl nkōŋsé níbíd á mendīb-te, ambenléd-te mendīb áde áhágé nkōŋsé. ⁶ Mendīb mwēn-naá ámbenlédte ábēbed nkōŋsé mé' bōsd. Anlóm mbúú. Ene mbúú enchó kááŋ mendīb melóné nkōŋsé áte rísyāal, chōm ésyāal éhó. ⁷ Melemlem mé eyale níme Dyób démbenlédte áhag nkoŋ ní mīn ne ní sé, mōo ábenlédé ákəə mō ábel boŋ ábēbed mō ne muú. Asinne' nkoŋ ní mīn ne ní sé mé' chíi epun é nkáásé. Echē epun dōo ábōdēdtē bad ábe béewōo abé á bad bé Dyób.

⁸ Boŋ a-baányan, nyééchatán dyam ahóg. Nyééchatán nén bán ne Sāngwéé, nhəŋlén méesaá áfínté e epun ehóg ne ekalé é mwē. ⁹ Sāngwéé eétoŋgēé álóned áde akag. Donge á bad bēwémntan pen bán atonŋe'. Boŋ awēséné nyé áyāle eéhēdēē aá modmod ábōd alongé. Ahede' aá bad bēsyāal békuned mbíd bētēde abel dé mbéb. ¹⁰ Boŋ epun échē Sāngwéé ápēé, ápē taléd, melemlem nēŋgáne nchīb ápagké. Echē epun, abobe dényōŋ ne esaad é ngine, chōm ésyāal échē édé ádyōb éhyāŋ, ényōŋ'-é. Nkōŋsé ne chōm ésyāal échē édé áwēd-te éhyāŋ, ényōŋ'-é. ¹¹ Ngáne édíí bán chōm ésyāal étáŋgéné anyōŋ, nyaa é bad éhéé-5 nyétáŋgéné abé? Abé ádēn átáŋgéné asāŋ, nyéwōŋ'-é abé á bad bé Dyób. ¹² Nyéwāle ádēn abé ngáne nyésinéé epun échē Dyób áttíde aá Krístəə ápē. Nyéwan-ne áte ábel éwāmsen ape. Echē epun muú méhyāad abobe ámīn, muú ményāmēd chōm ésyāal-le échē édé áwēde-mīn. ¹³ Boŋ desine' akag áde Dyób ábágé syānē aá mōsōbēl abobe dékōsōlē ne nkōŋsé mé ékōsōlē. Bad bēsyāal ábe bēbē á nkōŋsé mékōsōlē bēbēlé' mekan níme rítáŋgéné.

¹⁴ Né-ōó, a-baányan bōob áde nyésinéé échē Epun, nyébel ngáne Dyób dényōŋné nyé néé bad ábe bēsáá, nyébel-le ngáne éehōbpē aá nyébele mekan mé mbéb. Nyébé-é nsan ne mō. ¹⁵ Nyébii nén bán atoo áde Sāngwéé awēd átonŋeé ápē, ádíí ábel boŋ ábe bad pōndé ákud e'soosōŋ. Nén dōo Paale ámpē ámbenlédte debyéé áde Dyób ábágé mō, átele nyé kálag. ¹⁶ Atelé ádēn atōn á kálag échē ésyāal. Donge a mekan áde áwe kálag-tē áde álélé asóŋten. Echē ndín é mekan chōo bad ábe béewōo nsóŋten, ábe adúbe-é déetyéeméé bēhəŋlanné nsóŋten níme rídé áwēd-te nyaa échē eetāŋgene. Melemlem nē dōo bēhəŋlanné e'ped bēmpēe á kálag e Dyób-te. Abel áde bēbele'-áa nē dékəŋ bēbōd ádāb alongé.

¹⁷ Boŋ a-baányan, nyé pen nyémaá nímén mekan abii. Né-ōó, nyétéd pōndé ábel boŋ bad ábe bēehíde' mbéndé é Dyób, bēehünté nyé ne mewusé níme bēyágtéé nyé. Nze nyéhíde nímāb mewusé, né adúbe ádēn déetyéémmé. ¹⁸ Boŋ pen nyébē nyéwōŋ abé áde Sāngwéé, Nsoode awēd, Yesue Krístəə, ábādē nyé nímé nsimé abe. Edúbé ébē ne mō bootya bōob ne á ngíndé. Ebē nē.

Kálag e'só eche Jone Ndibned ní kálag

Metote médé mébe níme mékás bon Jone átél kálag e e'só. Atote dé e'só ádíi áwéd bad ábe áténlé chs nlem á abum ábel bébê mod nhóg ne Dyób ne awe Mwán, Yesu Krístaa.

Metote níme melónténé mébe médii, Jone alänge bad ábe áténlé chs aá bétéd pónde ne ayáge dé metóm áyale débebed abé áde bédíi mod nhóg ne Dyób ne Yesu Krístaa. Áde ayáge dé metóm áhóbe nén bán ebébtéd épag ne abé áde moonyon abágkê á nkònsé tē, bán né-óó, Yesue, Mwán a Dyób eéhele'aa-se ákòñ moonyon abé. Abé bemeléede bé metóm béhóbe nén bán nzé mod ákùd e'sooson, atángéné nêe ábáá mekan mé nkònsé á yál. Bényágte ámpē nén bán e'sooson béewóó' é dyamdyam ábel ne abé á bwám ne áwón edänge ne nhóg ne aníníí.

Alúmed aá áde ayáge déetàngene é Jone alúmté á kálag tē wén aá Yesue ankòñ moonyon abé akóó'-e alúmed áte nén aá bad ábe bédúbpē Yesue bon bédāñ'-e Dyób bétàngéné nêe bédás nhóg ne aníníí.

Nkabted ní kálag

Ndibned 1.1-4

E'nyinen bé ekide ne ehintén 1.5-2.29

Bán bé Dyób ne bán bé Satane 3.1-24

Mbále ne awusé 4.1-6

Chóm éche edänge édíí 4.7-21

Adúbe áde átómé mekan mésyāā áte 5.1-21

Eyale é alongé

¹Ntenle' nyé tângene ane awé adé Eyale é Dyób éche épeene' alongé. Abédé se á mbooted, sēnwóg mam tângene mós, sēnyínén mós míd, sēmbán mós díd áyāl, sēmbán-ne mós ekáá á yāl. ²Mós awé apeene' alongé antím moonyon awé benýinneé díd, dennyín-ne mós. Sēbide' mós mbón, sélāngē'-e nyé mam tângene mós awé abage' alongé áde déemaá', mós awé ambé ne Titée, bon átím abyéén átinté echéd. ³Chóm éche sēnyíné, éche séwógé'-e, chós sélāngéé nyé, ábel bon nyébē nlatén ne sé. Mméd nlatén-ne rídii nlatén níme déwóó ne Titée ne awe Mwán Yesu Krístaa. ⁴Sételé enén kálag, ábel bon nímēd menyinge melón mbon.

Alongé á bad ábe bédé á e'nyinen bé ekide

⁵Bōōb-pās, póle eché séwógé á nsāl wéle Yesu Krístaa bon sélāngē'-e nyé edii nén, Dyób ádíi e'nyinen bé ekide. Atón dé mbéb ké ahóg déesaá mós á yāl. ⁶Nzé dehóbe bán dedé nlatén ne mós áde alongé áde adé ádíi ádíi alongé dé ehintén, né dekale metóm né níme syānē mbéltéd-te mééhídēē mbále. ⁷Bon nzé dewóó alongé dé e'nyinen bé ekide ngáne Mwēn-ne ámpē áwóó, né syānē déēbē nlatén ne nhóg ne aníníí, mekií níme Yesue awe Mwán, mós'-e méwobé nimesyānē mbéb rísyāā.

⁸Nzé dehóbe bán deewóó' é atón dé mbéb ké ahóg á yāl, né dedoge' échēd yāl, né mbále'-e éesaá syānē áte. ⁹Nzé depanle' nimesyānē mbéb áte, né ábēl ngáne áhóbe, ábēl-le chs nyaa eché etàngéné. Alagsén syānē mbéb, áwōbē'-e nimesyānē mbéb rísyāā. ¹⁰Nzé dehóbe bán deébeleé mbéb, né dehóbe' bán Dyób ádíi nkal a metóm, né eyale é Dyób éesaá'-aa syānē áte.

2

Jone ad Krístaa mós adé awesyānē Nwōngene

¹Nyé ábe nyédé nēngáne ábēm bán, ntenle nyé enén kálag, ábel bon nyéébelē mbéb. Bon nzé mod abelē mbéb, syānē dewóó mod awé abele' mekan níme métàngéné, Yesu Krístaa. Mós achāngē' syānē Titée. ²Krístaa mwēn-éé ambé nēngáne nde eché Dyób dēmbēnlédte ákōde syānē áyāl e mbéb níme dēmbēnlé. Ambel nē ábel dékud alagsen. Saá-kaá mbéb nimesyānē mēmpēn, bon mbéb níme bad bé nkònsé bésyāā.

³Nzé ehíde' mbéndé é Dyób né éde mbále bán debíí mós. ⁴Kéznzé awé ahóbe aá móbfi mós, bon ehíde' éche mbéndé, né ene ndin e mod ádíi nkal a metóm, né mbále ké póg éesaá-'aa mós áte. ⁵Bon kéznzé awé abele' ngáne eyale é Dyób éhóbeé, edänge éche ene ndin e mod ádáá Dyób élóne' mbon. Nén dōó ábele' bon debíí ne mbále bán dedé ne Dyób. ⁶Kéznzé awé ahóbe aá móde ne Dyób, áde alongé atàngéné abé nēngáne alongé áde Yesu Krístaa.

Mbéndé e ekóólé

⁷A-baányan bé edänge, enén mbéndé eché rítenléé nyé éesaá mbéndé e ekóólé, edii mbéndé e nchun eché nyénwōngē se á mbooted. Enén mbéndé e nchun edii nkalāñ ní

bwám níme nyémáá awóg. ⁸ Boj kéné, mbéndé e ekóólé chóó rítenlé nyé bɔɔb, mbále eché edé-ε á mbéndé-te wé, enyinnédé á alongé áde Krístæ, enyinnéd-te á alongé áden, áyále nén ehíntén ébóótédé amaa, e'nyínen bé ekíde é' mbále é'máá abooted dé apen.

⁹ Kénzée awé ahóbé áá mósé á e'nyínen bé ekíde boj ákóó mwányan, ene ndín e mod adii adé á ehíntén-té. ¹⁰ Kénzée awé adáá mwányan adé á e'nyínen bé ekíde-té. Né-óó, ene ndín e mod éébélée dyamdyam áde ábelte' bad bémpée mbéb. ¹¹ Boj kénzée awé akóó mwányan, awóó alongé dé ehíntén. Ene ndín e mod akag á ehínten-té eebýéé-'áá wée ákagké áyále ehíntén ébélé adé néé mod awé akwedé ndím.

¹² Nyé ábe nyédé nêngáne ábém bán, ntenle nyé áyále Dyób alágséné nyé mbéb á dín áde Yesu Krístæ. ¹³ A-besán, ntenle nyé áyále nyébíí ane awé adé se á mbooted. A-kódebad, ntenle nyé, áyále nyétómé ane awé adé ebébtéd áte.

¹⁴ A-bánbán, ntenle' nyé áyále nyébíí Titée. A-besán, ntenle nyé, áyále nyébíí ane awé adé se á mbooted. A-kódebad ntenle nyé, áyále nyéwúú áte, eyale é Dyób edé nyé áte nyétómé-ε ane awe adé ebébtéd áte.

¹⁵ Nyéedáá' nkònsé ké'ε bwém ábe é'dé áwéd-te. Nzé mod adáá nkònsé, né eedáá' é Titée. ¹⁶ Bwém é'syáál ábe é'dé á nkònsé te, nédé bwém ábe moononye á ekob áwóó' é esíí áte, bwém ábe míd medáá' é anyín ne bwém ábe bad békumneé ekáá á tál, bééhúú' é ne Titée, é'dii bwém bé nkònsé. ¹⁷ Nkònsé ne ábe bwém é'syáál ábe baányon békóó' é esíí áte áyál echáb, rítome tómén, boj mod awé abele' ngáne Dyób áhedeé, abág ne Dyób á ngíndé ne á ngínde.

*Jone ad nyétéd pónde
ne bad ábe bétangan Krístæ*

¹⁸ A-bánbán, asóg ákwógé ape. Bénlāá nyé bán Mod a Ekóyí awé Krístæ ápe, bɔɔb-pe bad bé ekóyí híin ábe Krístæ bémáá ape. Né-óó, debíí bán asóg ákwógé ape. ¹⁹ Abé bad békénkonggé bad abé ábe bédé méesyáné nlatén, né-'áá dènkán boj bétédé syáné. Nzé bémbe bad ábe bédé áwesyáné nlatén, né bémbe bébé ne syáné, boj bènchené syáné ábel boj ényínned ne mbále nén bán békénkonggé abé ne syáné. ²⁰ Boj ne nyé, Ane-awé-Béwógté abagé nyé Edáádán éche Esáá. Né-óó, nyé moosyáál nyébíí mbále. ²¹ Meéténlée nyé enén kálag áyále nyéebíí' é mbále, boj ntenle' nyé chó áyále nyébíí mbále, nyébíí-ε nén bán metóm ké mehóg méebídeé á mbále-té. ²² Nzéé-ó adé nkal a metóm? Nkal a metóm adii kénzée awé ahóbé áá, Yesue eésáá Ane awé Dyób Awógté. Ene ndín e mod chó edé Mod a Ekóyí awe Krístæ, abáá' Titée á yál, ábāá-ε Mwán. ²³ Mod ééhélée-se abán Mwán a Dyób á yál se abé ne Titée. Kénzée awe akobé Mwán a Dyób, akobé kóáne Titée. ²⁴ Nyényín nén bán nkalaj níme nyéwógé se á mbooted rídé nyé áte. Nzé nkalaj níme nyéwógé, rídii rídé nyé áte, né nyémpé nyéébe ne Mwán a Dyób nyébe-ε ne Titée. ²⁵ Chóm éche Krístæ áhóbé áá mósé syáné édií alongé áde deemaá'.

²⁶ Ntenle nyé nímén mam áyále bad bédé ábe béhede nyé adog. ²⁷ Boj ne nyé, Krístæ abagé nyé Edáádán éche Esáá. Abé áde eché Edáádán édií nyé áte, nyéetógneneé modmod áyálag nyé. Eché edáádán éyágte nyé mam méesyáál, mam níme éyágte-'áá nyé medé mbále, méesaá metóm. Né-óó, nyébé nyébé ne Krístæ ngáne Edáádán éche Esáá éyágte nyé.

²⁸ Bɔɔb-pe, a-bánbán, nyébé mod nhóg ne mós, ábel boj epun éche ápéé, nlem ríwúú syáné á abum, deewógé-ε e'són átyéem mós á'só. ²⁹ Nyébíí bán Krístæ abele mekan níme métángéné á'só é' Dyób, né-óó, nyébíí bán kénzée awé abele' mekan níme métángéné, adii mwán a Dyób.

3

*Jone ahóbé ngáne alongé
áde bán bé Dyób átángéné ábe*

¹ Nyényín ndín e edange eché Titée ádáá syáné. Eché edange échabé amín kóán béchage syáné bán bán bé Dyób, bèn-naa dékóó abé. Nzom eché ekáó boj bad bé nkònsé béebíí syáné édií áyále béesébpéé Titée abíí. ² A-baányan bé edange, syáné dedii bán bé Dyób bɔɔb. Eébyénlée bwám pen chóm-ε syáné débée. Boj debíí bán pónde eché Krístæ ápéé, syáné déébe nêngáne mós, áyále nén deényín mós ngáne adíí. ³ Kénzée awé asumé nlem wée Krístæ átángéné néé asánéé eche yál ngáne Krístæ mwén ámpé ááá.

⁴ Kénzée awé abelé mbéb, akwedé nkáá áyále abóó mbéndé e Dyób. Mbéb rídii abóó á mbéndé e Dyób. ⁵ Nyébíí bán epe éche Krístæ ámpéé á nkònsé ébédée ámad mbéb. Krístæ mwén-ne eewóó' é mbéb ké nhóg á yál. ⁶ Kénzée awé adé ne Krístæ éébélée mbéb. Kénzée awé abele mbéb, eenyínéé Krístæ eebíí-'áá mós.

⁷ A-bánbán, nyéémwág se mod ádog nyé. Kénzée awé abele mekan níme métángéné adii mod awé abele mekan níme métángéné á'só é' Dyób, ngáne Krístæ ábeléé mekan níme métángéné. ⁸ Kénzée awé abele mbéb, adii mwán awé Devale áyále Devale ambootéd mbéb abel sé á mbooted. Nzom eché enkán boj Mwán a Dyób ápe á nkònsé, ebédée ábébed nsón

níme Devalé ábélé. ⁹ Kénzéé awé adé mwān a Dyōb, éēbēlēē mbéb, áyāle abé á Dyōb adé mó áte, éēhēlēē-é-se ábélé mbéb áyāle Dyōb dōo adé mó Sáá. ¹⁰ Chōm éche ékoo' syānē alúmed bad ábe bédé bān bé Dyōb ne ábe bédé bān bé Satan édii nēn bān, bad ábe béebélé' mam níme metāngénē ne bad ábe bédēā baányan bé Krīsto, béesaá bān bé Dyōb.

Jone ad bad bédān nhóg ne aníní

¹¹ Nkalañ mí bwām níme nyénwōgkē se á mbooted mbédéē nēn bān, dédān nhóg ne aníní. ¹² Deebág nēē Keene. Keene abédéē mod awé Satanē, anwúú-é mwānyan. Cheé ēnkāñ boñ Keene awúú mwānyan? Anwúú mó áyāle mekan níme mwēn ábélé'áá mbédéē mam mé mbéb boñ níme mwānyan méntāngēn á'sō é' Dyōb. ¹³ Né-ōó, a-baányan, nyéebág menyáké ngāne bad bé nkōñsé békóó nyé. ¹⁴ Dedāō bānned bé Krīsto bémpēe, nē dōo ábélé boñ debíí bān dehidté áse e ngīne e kwééd dekudé alongé áde déemaá'. Kénzéé awé eédēā bānned bé Krīsto bémpēe, alyagé adé áse e ngīne e kwééd. ¹⁵ Kénzéé awé akāō mwānyan a Krīsto, adíí mod a ewūēn, nyébií-é nēn bān alongé áde déemaá' déesaá mod a ewūēn ké nhóg áte. ¹⁶ Krīstā ambē áde alongé á nló nímēd. Nēn dōo ábélé boñ debíí chōm éche edānge édíí. Né-ōó, syānē ámpē detāngénē nēē débágé ádēd alongé á nló níme bānned bé Krīsto bémpēe. ¹⁷ Nzé mod adé awé adé nhon, boñ anyíné mwānyan awé atōge' boñ eewóo nlem mí bwām áwōñgēn mó, chán áhelese ahób áá módāō Dyōb? ¹⁸ A-bānbān, edānge éche déwānlénē nhóg ne aníní, éetāngēnēé abé dāsō á nsāl-tē ne á pōle boñ étāngénē abé á mbéltéd ne á mbāle-tē.

Jone ahóbé chōm éche ebēle'

boñ deewógé mbwóg á'sō é' Dyōb

¹⁹ Nzé delúmté nhóg ne aníní edānge, né debíí bān dedé bad bé mbāle ne debíí-é bān nlem méwúú syānē á abum á'sō e' Dyōb. ²⁰ Póndé ké ehéé echē nímēd mewēmtēn melāngé syānē bān debélé mbéb, debíí bān Dyōb ábíí mam mésyāal tómaa ngāne syānē debíí. ²¹ A-baányan bé edānge, nzé nímesyānē mewēmtēn meélānge syānē bān dedíí bebel bé mbéb, deewógéé mbwóg ké nhóg nzé dekānne' á'sō é' Dyōb. ²² Dekudé kéchéé éche désédte mó áyāle dehidé' éche mbéndé débélé-é mam níme méwógte mó menyinge. ²³ Mbéndé echē ábágé, edíí nēn, dedúbe á dīn áde awe Mwān Yesu Krīstā, dédān-é nhóg ne aníní. Melemlem mé mbéndé móo Krīstā mómpē ámbéé syānē. ²⁴ Kénzéé-é awé ahíde' mbéndé é Dyōb, abág mod nhóg ne Dyōb, Dyōb-pe ábē mod nhóg ne mó. Nēn dō-áá débéléé boñ debíí bān Dyōb adé ne syānē. Debíí áned áyāle Edāādān éche ábágé syānē.

4

Jone ahóbé ad bad bétéd

póndé ne e'dāādān bé metóm

¹ A-baányan bé edānge, nyéedúbpé bad bésyāal ábe behóbē' bān bēwóo Edāādān é Dyōb. Boñ pen, nyékag bó ábíí nzé edāādān éche édé bó áte ehúú ne Dyōb. Nyékag bó áyāle ekud é bekal bé'dāādān bé metóm bēpédé á nkōñsé-te. ² Chōm éche wēbenlé boñ ebíí mod awé Edāādān é Dyōb édíí áte édíí; kénzéé awé ahóbé áá Yesu Krīstā apedé á nkōñsé nēē moonyon, né ane mod awóo Edāādān é Dyōb. ³ Boñ kénzéé awé ahóbé áá Yesue eēpedéé á nkōñsé nēē moonyon, eewóo' é Edāādān é Dyōb áte. Edāādān éche ene ndīn e mod awóo áte édíí edāādān éche ehúú ne Mod a Ebébtéd. Nyénwōg bān échēn edāādān épē, bōōb-pe émáá apē á nkōñsé-te.

⁴ A-bānbān nyédíí bad bé Dyōb, nyétómé-é ábē bekal bé'dāādān bé metóm áte, áyāle Edāādān éche édé nyé áte édé ngīne tómaa Satane awé akalam bad bé nkōñsé. ⁵ Abé bekal bé'dāādān bé metóm bédíí bad bé nkōñsé, né-ōó, mekan níme behóbēé médíí mekan mé nkōñsé, bad bé nkōñsé-é bēwóglan bó. ⁶ Syānē dedíí bad bé Dyōb. Kénzéé awé abíí Dyōb awóglan syānē, kénzéé-é awé eēsē mod a Dyōb, eewóglanné syānē. Né-ōó, nēn dōo mod áhele abíí nhāñlén áfínté e Edāādān é mbāle ne edāādān é metóm.

Jone ad Dyōb dāsó syānē

⁷ A-baányan bé edānge, dédān nhóg ne aníní áyāle nēn edānge ehúú ne Dyōb. Kénzéé-é awé adāō mwānyan a Krīsto adíí mwān a Dyōb, abíí-é Dyōb. ⁸ Kénzéé awé eédēā baányan bé Krīsto, eebíí-é Dyōb, áyāle kéchéé éche Dyōb ábéléé élúmtē' edānge éche áwōñné bad. ⁹ Dyōb alúmté syānē edānge ne nēn, alómé nímē mpmōn mí Mwān á nkōñsé-te ábel boñ dékud alongé áde déemaá' mbwiined ne mó. ¹⁰ Chōm éche édé edānge édíí nēn, saké bān syānē dedāō Dyōb, boñ nēn Dyōb ádāsó syānē, anlóm-me awe Mwān ákade syānē áyāl e mbéb níme débélé.

¹¹ A-baányan bé edānge, ngāne édíí bān Dyōb átómténē syānē adāñ, syānē ámpē detāngénē dédān nhóg ne aníní. ¹² Mod eényínēē Dyōb mbéd. Nzé dedāō nhóg ne aníní, né Dyōb débē ne syānē, échē edānge-é éche ádāsó syānē éllōn mbon.

¹³ Nén dós-áa débél bon débíi bán syánē dedé ne Dyöb, Dyöb-pe áde ne syánē, áyāle abagé syánē échē Edaádān. ¹⁴ Syánē denyíne, delānge-ε bad bémpēe nén bán Titēe alomé awe Mwān ábe Nsoode a nkōnsé. ¹⁵ Bad ábe béhóbe bán Yesue adii Mwān a Dyöb, Dyöb áde ne bós, bós-ε bédé ne Dyöb. ¹⁶ Né-ós, syánē debíi, dedúbpé-ε edānge éche Dyöb ádáa syánē.

Kéchéé éche Dyöb ábeléé élúmtē edānge éche áwōñné bad, bad-te ábe edānge édii áte, bédé ne Dyöb. Dyöb-pe áde ne bós. ¹⁷ Edānge éche édé syánē áte, éloné mbon ne nén, nlém mēwūi syánē áte á mbwε mé nkáásé, áyāle nén dedé mod nhóg ne Dyöb á nkōnsé-te hén melemlē ngāne Krístāe ámbēē ne mós. ¹⁸ Mod awē Dyöb ádáa eewógéé mbwóg. Edānge éche éloné mbon énane mbwóg rísyāē. Abāñ dé nkógsén dós ápēene mbwóg. Né-ós, kénzéé awē mbwóg rídii áte, edānge éelónéé mós mbon áte. ¹⁹ Delúmtē edānge áyāle Dyöb ásébpé syánē edānge alúmed. ²⁰ Nzé mod ahóbe áa módáa Dyöb bon akós mwānyān a Krísto, ane mod akale metóm, áyāle mod awē eedāe mwānyān awē ányínéé, éehēlē-ε adāñ Dyöb áde éenyínē. ²¹ Né-ós, enén mbéndé chós bébágé syánē; kénzéé awē adáa Dyöb ádāñ kááñne mwānyān.

5

Jōne áa bad ábe bédúbpé Krístāe bétómé nkōnsé áte

¹ Kénzéé awē adúbpé áa Yesue mós adé Ane awē Dyöb Áwógté, adii mwān a Dyöb. Kénzéé-ε awē adáa sáa-a-mwān adáa kááñne mwān. ² Nyaa échē débíe-ε bán dedáa bán bé Dyöb edii nén bán syánē dedáa Dyöb, dekonje-ε échē mbéndé. ³ Adāñ Dyöb ádii áhíd éche mbéndé, éche mbéndé-ε éetómtēneé awúu áte syánē áhíd chós. ⁴ Kénzéé awē adé mwān a Dyöb atómé nkōnsé áte. Nzom échē atómé nkōnsé áte, edii nén, dedúbpé bán Yesue mós adé Ane awē Dyöb Áwógté. ⁵ Modmod ampēe eésaa awē atóme nkōnsé áte éetóméé mod awē adúbpé áa Yesue adii Mwān a Dyöb.

Jōne ahóbe bwēm é'láan ábe é'bide Yesue mbōñ

⁶ Yesu Krístāe ampē á nkōnsé. Bēndusén mós ne mendíb bon ámbid e pónde échē áwédé á awóg nímē mekií mēnsyógé. Saké edusen é mendíb chēmpēn ēmbēnléd ne mós, bon áde áwédé nímē mekií mēnsyógé. Edaádāñ éche Esáa chós élúmtē syánē áa nén áde mbále, áyāle Edaádāñ éche Esáa éekaléé metóm. ⁷ Nyaa édé éláan ábii mbále tāngene Yesue. ⁸ Debíi mbále tāngene Yesue áyāle Edaádāñ élangé syánē, bēndusén mós ne mendíb, ansyóg-ke nímē mekií áde áwédé. Echén nyaa éláan ésyāēl élúmtē syánē bán Yesue adii Mwān a Dyöb. ⁹ Ngāne dedúbpé mekan níme bad béhóbeé, kéchéé éche Dyöb álangéé syánē étómténé etógnén abé tómaa mekan níme bad belāngéé syánē. Nén áde áyāle Dyöb dēn dós álangéé syánē, tāngene awe Mwān. ¹⁰ Kénzéé awē adúbpé Mwān a Dyöb, abii nén áa nímén mekan mēsyāēl méde mbále. Bon kénzéé awē eedúbpé Dyöb, edii nēngāne ahóbe' áa Dyöb ádii nkal a metóm, áyāle eedúbpéé mekan níme Dyöb ahóbe tāngene awe Mwān. ¹¹ Chóm éche Dyöb álangéé syánē edii nén; abelé syánē dekué alóngé áde déemaá'. Adén alóngé ádii alóngé áde awe Mwān ábageé. ¹² Kénzéé awē adé nhóg ne Mwān a Dyöb akudé áde alóngé, kénzéé-ε awē eesē nhóg ne Mwān a Dyöb, eekudé áde alóngé.

Dewōngēn nhóg ne anínií áku alóngé áde déemaá'

¹³ Ntenle' nyé ábe nyédúbpé á dñn á Mwān a Dyöb, ábel bon nyébii bán nyékudé alóngé áde déemaá'. ¹⁴ Desumé nlém nén bán, kéchéé éche déhédné Dyöb ngāne ébōñnéde mós, abelé awóg syánē mekáne. ¹⁵ Ngāne débíi-ε bán awóge' syánē áyāl e kéchéé éche déhédné mós, detāngéné abii bán abage syánē kéchéé éche déhédné mós.

¹⁶ Nzé mod anyíne mwānyān abele mbéb níme méepiinéde mós kwéed, atāngéné akánnéd mós. Dyöb débē ane mod alóngé. Bad ábe nhóbeé méé nyékánnéd bédii bad ábe mbéb nímāb méebeléé bon échāb edaádāñ éwé. Mbéb ndé níme nímēle bon edaádāñ éwé. Nzé mod abelé ene ndin e mbéb meehóbéé méé nyékánnéd ane mod. ¹⁷ Mewusé mēsyāēl médií mbéb, bon donje dé mbéb áde áde déebelé bon edaádāñ éwé.

¹⁸ Debíi nén bán kénzéé awē adé mwān a Dyöb eébelēé mbéb, áyāle Mwān a Dyöb akāñge mós, Ane awē adé Ebébtéd éehēlē-ε-ε abel mós mbéb. ¹⁹ Debíi bán dedii bán bé Dyöb débíi-ε nén bán Ane awē adé Ebébtéd akamlan bad bésyāēl ábe béebii Dyöb. ²⁰ Debíi nén bán Mwān a Dyöb apedé á nkōnsé-te abagé-ε syánē nsōñten ábii Dyöb á mbále. Dedé-ε mod nhóg ne mós áyāle dedé mod nhóg ne awe Mwān, Yesu Krístāe. Mwēñpēn-naa adé Dyöb, mwēñ-naa abage bad alóngé áde déemaá'. ²¹ A-bānbān, nyéewóó' dyamdyam ábel ne myöb mé metóm.

Kálag echë elónténé ébε eche

Jone

Ndibned ní kálag

Kálag echë Jone echë elónténé ébε elúmté bán, “Nlyáged a mwembé” mó aténlé “Mmwaád nhóg ne ábe bán.” Ane nlyáged a mwembé awé atelé enén kálag adii Jone, mmwaád awé áténlé chò ne ábe bán bédii bad ábe bédé á mwembé-te. Chòm éche Jone átélé á kálag-té wén édé nén bán bad bédəŋ nhóg ne aníní, bétéd-te pónde ne bemelēede bé metóm, ne ádab ayáge.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned 1-3

Edəŋge étómé chòm ésyāāl 4-6

Elébé təŋgεne ayáge dé metóm 7-11

Nsógteŋ 12-13

Melentεn

¹ Mε, nēŋgáne nlyáged a mwembé, mε-εé ntelé enén kálag. Ntenle, wε mmwaád awé Dyöb ápwédé, ne ábōŋ bán. Ndəs wε ne mbále, saá-kaá mmēmpεn ndəs nyé, boŋ kásəŋne bad ábe bēbii mbále bédás nyé. ² Ndəs nyé ayāle mbále echë syānē débii, débii-ε chò á ngindé ne á ngindé.

³ Dyöb Titée ne Yesu Krístəə, Mwān awé Titée bēbē syānē nsimé, bélúmed syānē ngəl, bēbē-ε syānē nsaŋ. Abén bwēm é' syāāl bēbē ábe syānē ngáne débēléé mekan mé mbále adəŋ áde dédás nhóg ne aníní.

Jone ad dédəŋ nhóg ne aniní dédəŋ-ε mbále

⁴ Mbédé menyinεge bwāmbwam áwóg bán donεge á bán ábōŋ bēhíde' mbále melemlem ngáne Titée ahóbé áá syānē déhíd. ⁵ Né-óó, a mwān a mmwaád, ncháa wε nén mεé dédəŋ nhóg ne aníní. Enén mbéndé echë rítenléε wε, eésaa mbéndé e ekóólé. Edii mbéndé eche ebédé ne syānē se á mbooted. ⁶ Echén edəŋge éche rihóbéé edii nén bán syānē detəŋgéné dehíd mbéndé e Dyöb. Ene mbéndé ngáne nyémoosyāál nyéwógε se á mbooted, edii nén, nyétəŋgéné nyédəŋ nhóg ne aníní.

⁷ Bad bé medogké híin bédé á nkəŋsε-te chii. Bédii bad ábe bēekwεntεne nén bán Yesu Krístəə achyáádté á nkəŋsε nεε moonoyə. Abé bad bédii bad bé medogké ne bad ábe bétəŋgan Krístəə. ⁸ Nyétéd pónde ábel boŋ ntú mímēn méébōs' ngén, boŋ pεn, nyékud nsábe míme ríloné mbon.

⁹ Kéznzéé awé atédtté áhíd ayáge áde Krístəə boŋ atimé ahíde' ayáge démpēe, eésaa ne Dyöb. Boŋ kénzéé awé ahíde' ayáge áde Krístəə, adé ne Titée adé-ε ne Mwān. ¹⁰ Né-óó, kénzéé awé apedé áwēn boŋ ápēεn ayáge áde déehúu ne Krístəə, nyéēkōbē mó áwēn mendáb, nyéēlenté-ε mó ké lentén nεε mod á Krísto. ¹¹ Nhóbe nén ayāle kénzéé awé alēnté mó, aládténé mó ábel e' bēbtéd é' mekan ábe ábeléé.

Jone ahóbé e' yale bé asóg

¹² Nwóó mam híin áláa wε boŋ meéhēdēε wε mó atele á kálag-té. Boŋ pεn nwóó nlém áte ápe wé ábel boŋ dényínεn e'só ne e'só, ábel mimesyānē menyinεge mélōn mbon. ¹³ Bán ábe mwānyoyə a mmwaád awé Dyöb ápwédé, bélōmme nyé melentεn.

Kálag eché elónténé élaán eche

JONE

Ndibned ní kálag

Kálag eche Jone eché elónténé élaán elúmte bán Jone, “Nlyáged a mwembé” mó átelé chó. Gayose nlyáged a mwembé ampée móó áténlé chó. Awèd-te Jone akene’ Gayose áyale nwónjen níme ábageé bad bé Krísto bémpée, alánje-’e mwembé aá bétéd pónde ne mod awé béchageé bán Diotrefese. Jone akene-’e Demetruse áyale nsón ní bwám níme ábélé.

Nkabted ní kálag

Ndibned 1-4

Békéné Gayose 5-8

Béchagé Diotrefese dín dé mbéb 9-10

Béchagé Demetruse dín á bwám 11-12

Nsógten 13-15

Jone alente Gayose

¹ Me nêngáne nlyáged a mwembé, me-éé ntenle’ we Gayose, enén kálag. Ndáá we ne mbále.

² A-mwányan a edánje, nkánne’ nén meé mam mésyáál níme ébeleé mékeen we bwám, mmón-’e ámpé édyee bwám, melemem ngáne edáádaj échón ámpé édyee bwám. ³ Menwóg menyinge bwámbwam áde donje ábesyáné baányan bé Krísto bépédé hén bonj béhób ngáne ne mbále ébeleé mekan níme Dyób álúmté syáné aá débèle’, mbíí-’e nén meé elyagé ebele’ níme mekan. ⁴ Chómchóm éewógtéé me menyinge tómaa áwóg bán bad ábe bédé ngáne ábém bán bébele ngáne Dyób áhedéé.

Jone aá bad béwónjan bad bé

Krísto ábe bébele nsón ní Dyób

⁵ A-mwányan a edánje, ébele mekan ne nlém nhóg áwónjen ábesyáné baányan bé Krísto, kénéé wénkembíí’ é bó donje á bad. ⁶ Bélánje mwembé níme ndé hén edánje éche élúmté bó. Nhéde meé éwónjen ábén bad nzé bétédé nyé áke hóm démpée. Ebel áned áyale nê dó Dyób áhedéé. ⁷ Abén bad békágé’ áá mebwóg ne mebwóg ábele Yesu Krístáa, bénkénkwentena-naa ákob nwónjen ké nhóg níme mbíde wée bad ábe béedúbpe Krístáa. ⁸ Né-óó, syáné ábe dedúbpe Krístáa detángéné dewónjén ábê bad ábel bonj syáa ne bó débèle nsón áláa bad nkalan ní mbále.

Jone achagé Diotrefese dín dé

mbéb akén-ne Demetruse

⁹ Mentelé mwembé níme níde áwónj dyad kálag, bonj Diotrefese eékwenteneé ábel chóm éche nítelé áyale ahéde’ aá móbê nlyáged a mwembé. ¹⁰ Né-óó, áde mépéé mélaá bad bé mwembé bésyáál mam níme Diotrefese ábélé. Akaltad sé metóm áyál. Byánán nê déekwognedéé, abáa’ bänned bé Krísto nken akob, ákää-’e bad bémpée ákob bó nken, ánané-’e bó á mwembé-te.

¹¹ A-mwányan a edánje, weehántán abé á bad ábe bébele mbéltéd mé mbéb, bonj éhántan abé á bad ábe bébele’ mbéltéd ní bwám. Kénzéé awé ábele mbéltéd ní bwám adíi mwán a Dyób. Kénzéé-’e awé ábele mbéltéd mé mbéb, eebíí’ é Dyób. ¹² Baásyáál béhóbe Demetruse mam mé bwám á yál. Ábele mekan mé bwám níme mélúmte’ bán adíi mod a bwám. Me-’e ámpé nhóbe’ mó mekan mé bwám á yál, nyébíí-’e nén bán kéchéé éche nhóbe éde mbále.

Jone ahóbe e’yale bé asóg

¹³ Nwóó mam híin áláa we, bonj mééhédéé meé nítel mó asé. ¹⁴ Nwóó nlém áte ányín we mwámpín ní pónde, ene pónde-’aá dényínenné e’so ne e’so, bonj dékal. ¹⁵ Nsaj mbê ne we. Bën bésyáál bélómmé we melentén. Lentéd me béd bésyáál, nhóg ne nhóg téé.

Kálag eche Judε Ndibned ní kálag

Kálag eche Judε ántenlé, antel ch́ó átāngen bemeléede bé metóm ábe b́elúmté'áá bán bédé bad ábe bédúmpé Krístəə. Enén kálag eéchabéé áte. Ch́ómpé ewágné kálag eché elóntóné ébe eché Petro átélé (2 Petro). Judε awéde' Bad bé Krísto ńlém, áá b́esum mekuu ámbíd e mbále e nkalaŋ ní bwám. Áá nímé nkalaŋ ní bwám méehaŋláné. Áá Dyób d́embě ḿó wée ábē bad ngen ṕóg ne ngen ésyāāl.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1-2

Ábē ne ayáged dé bemeléede bé metóm ne ebómán éche b́ekudté 3-16

Bélébe bad áwúu áte á adúbe t́é 17-23

Nnamed mé asó 24-25

Judε alómé melentεn

¹ Mε Judε, ndíi mbáledé awe Yesu Krístəə, mbé-'ε Jemse mwānyan. Mε-εé ntenle' nyé bad ábe Dyób ápwédé enén kálag. Nyébíi nén bán Dyób Titée adaá nyé, Yesu Krístəə-'ε anone' nyé. ² Ngal e Dyób, nsan ní Dyób ne edānge é Dyób ébád abé ne nyé.

Bad bé metóm

³ A-baānyan, nkénwanén nyé atele bwámbwam tāngene e'sooson ábe Dyób ábágé syáné mbwiined ne Yesu Krístəə. Bonj b́oob nyíné mεé ébóó bán nítele nyé tāngene mekan mémpée. Nwéde nyé ńlém á abum nén mεé, nyésu mēkuu ámbíd e mbále e nkalaŋ ní bwám. Mḿén nkalaŋ ní bwám méehaŋláné. Dyób d́embě ḿó wée ábē bad ngen ṕóg ne ngen ésyāāl. ⁴ Nhóbe' nén áyāle bad ábe béewóo abé á bad bé Dyób b́ésólé áfínté echēn á mesoom-té. Ábē bad b́éhóbe' nén bán nsímé ńme Dyób ábágé syáné ne alagsen áde álagsanné syáné mbéb, ábágé syáné kunze ábel mbinde é mekan. Dyób d́emmád nkógsen ńme ábē bad b́ekúdé atíi se' b́oód. Ábē bad b́eekobéé Yesu Krístəə áde edíi-'áá bán Yesu mwēmpen ḿoó adé syáné Sáá abé-'ε Nkamlene.

⁵ Kénéé nyébíi nímén mekan mésyāāl, ndáá mεé níkamten nyé ngáne Sāngwée ánhúdté bad bé Israél á mekáá mé bad bé Egipto bonj ámbíd e pónde abóded alongé á bad ábe b́enkensum ńlém áwé. ⁶ Nyékamten-ne ángel ámpé eché énkéndyεé h́óm áde Dyób d́ennabnédté b́ó, bonj b́énhidé áde abwóg á h́óm wée b́éntāngēnné abé. Dyób ábánné b́ó á mehaŋ á mbwóg mé ehíntén wée b́ébēé abé ne abé ké ámbíd e Epun émbáá é nkáásé. ⁷ Ndáá mεé nyékamten ḱóŋne myad mé Sodom ne Gomora ne myad ńme mébédé b́ó benben. Bad ábe b́ebédé nímé myad, b́ekábé'áá mesón, b́éhíde-'ε mekan mé esíi mé ekob é yāl ńme moonyonj éetāngeneé ábel. B́ekúdé nkógsen ní muú ńme méédímé'. Mḿén nkógsen rídé álúmed bad b́émpée bán nén áhelese ábenléd ne b́ó.

⁸ Bonj kéné, ábē bad ábe b́ésólé áfínté echēn b́ómpé b́edíi b́enānge nló bán nkamlen rídé áwáb mekáá. Mḿé nló níbele' b́ébele' mbinde é mekan, b́éenyínē nkamlen ní Dyób néε dyam, b́esyāā-'ε ngume éche édé ámín. ⁹ Bonj ké Maikéle, ángel embáá enkéntédte ne ḿó mwén ásyāŋ Satane áde búmā b́épéttánná tāngene mod awe áted ndim ńme Moseε. Anláá ḿó dásó áá, "Sāngwée ákógsen wε." ¹⁰ Bonj ábē bad ábe b́ésólé áfínté echēn pen, kéchéé éche b́eésōŋtenéé b́éhóbe ch́ó mam mé mbéb áyāl. Kéchéé éche épédé b́ó á mewēmten ch́ó b́ébeléé. B́ébeléé néε nyam é mehín. Mḿé mekan ḿén ḿoó mépiínad b́ó kwéed. ¹¹ Medim ne b́ó. B́ómpé b́ébele' ngáne Keene awé anwúú mwānyan ámbenlé. A etutú é mōné, b́éhele b́ébél kéchéé, ngáne Balame. E'wúu b́é nló-áte ábáb b́ébél b́ómpé b́ewē melemlem nāngáne Koraa ánwēé áyāle anwúén Dyób nló áte. ¹² Ábē bad b́eékwāgēé, né-óó nzé nyāábō nyéladné ádyé ndyéed álúmed edānge éche Sāngwée, b́ébelé b́ébé nāngáne mbinde áfínté echēn. Echab yāl ch́en ch́ó b́etōŋtanné. B́edíi néε mbaε eché epub ékeeneé eché élúmté' bán mbúú échó, áde éechó'é. B́edíi nāngáne mel ńme mééchyāā' e'pum ké á pónde eché mel méchyāā'é. B́enábpé awé nāngáne bwel ábe b́ewúbné nkaŋ ásé. ¹³ B́edíi nāngáne edib é nkwe éche éhode' ne ngine. Ahod áde éhodeé ébídte' mbinde á nkin. Nē d́óó ádāb abé dé mbéb ábídéé áwed. B́edíi néε betintine ábe b́etamnad. Ndib e ehíntén eché Dyób ákóŋnéde b́ó esine b́ó, ébē-'ε abé ne abé.

¹⁴ Enoge awé anlóntén nyonjel saámbe á mbyaa ńme Adame, anhób se' b́oód á'só é' pónde tāngene ábén bad. Anhób áá, "Nyénone', Sāngwée ápéén e'kálé ne e'kálé é' ángel éche esáá. ¹⁵ Akáád bad bé nkóŋsé b́esyāāl. Akwíd bad b́esyāāl ábe ádab abé déesaa néε abé á bad bé Dyób nkáá, ákógsen-ne bad bé mbéb ábe béewóo mbwóg ní Dyób. Akógsen b́ó áyāle mam mé

mbéb níme béhóbéé tângene mós.” ¹⁶ Abén bad béyogke’ anyoo áte béyogké-’ε bad ahób ngên. Bébele’ dyam dé mbéb ké áhéé áde bédás abel. Békume ekáá á tál, bényinte-’ε nsal áte ábel békud bwám.

Nyébê nyékεene’ adúbe á mbale á’só

¹⁷ Boŋ a-baányan, nyé pen nyékamtɛn mam níme bembapεε bé nlomag ábe Sáá awɛd, Yesu Krístəə bɛnláá’ é nyé. ¹⁸ Bɛnláá nyé bán “Áde e’pun bé asóg bɛpεé, bad bɛpɛ, bɛwɛlé nyé, béhídé’ échab esíí é mekan mé ekob é yál.” ¹⁹ Echén ndín é bad chɔɔ épεene’ nkabɛn áftɛnté e bad bé Dyɔb. Esíí é mekan mé mbéb mé nkɔŋsé ékamlan bó, béewoo-’áa Edəádəŋ é Dyɔb áte. ²⁰ Boŋ a-baányan, adúbe áde ásáá áde nyéwóó ábê ákwoge’ ákag á’só. Nyékáanne’, ngine e Edəádəŋ éche Esáá élyágte’ nyé. ²¹ Nyékεene’ alongé ádɛn á’só nyaa eche nyéchemlédté nɛn bán Dyɔb ádás nyé. Nyésine’, nyélyáŋ nlém nɛn bán Sáá awɛd Yesu Krístəə ápɛ, ábenléd níme nlém ní ngɔl, nyékud alongé áde déemaá’. Abel nɛn áyale adəs nyé.

²² Nyéwɔŋ nlém ní ngɔl wεε bad ábe béédúbpe ne nlém nhóg. ²³ Nyésɔŋ alongé a bad bɛmpεe. Nyéhúd bó á dù á muú mehélé. Bɛmpεe bédé ábe nyétáŋgéné nlém ní ngɔl awánlɛn, boŋ pen nyétɛden bó pɔndé. Nyétáŋgéné káŋŋe échab mbóté akoo byánán esíí é mekan mé mbéb mé ekob é yál ékóbté chɔ mbinde.

Mekáne mé mekεnag

²⁴ Ehúmé ébê ne Dyɔb áde ábele’ boŋ nyéehúné á mbéb-te. Mwɛn-aá apεene’ nyé abwóg á hóm wεε mwɛn ádíí ne ehúmé. Apεén nyé áhed ésebán atón dé mbéb ké ahóg áde nyé á yál, nyéebɛ-’ε menyinŋe. ²⁵ Edúbé ésyáál ébê ne mós. Mwɛmpɛn mós adé Dyɔb áde ásóó alongé ádɛd mbwiined ne chóm-éε Yesu Krístəə Sáŋgwéé awɛd ábélé. Ehúmé, edúbé, ngum, ne nkamlɛn nısyáál nıdíí nımɛ, se á mbooted, bɔɔb, ne á ngındé. Ebê nê.

Kálag e Mam nĩme mēbenléd Ndibned ní kálag

Ndibned ní kálag e mam nĩme mēbenléd nĩme Dyōb álumtē Jōne. Jōne mós atelē chós á pōndē eche bad ábe bēndūbē Krīstāa bēkúdē'áá metake áyāle adūbe áde bēndūbēē nēn bán Yesu Krīstāa adii Sāngwéé. Atōte áde Jōne ákóó ahób á kálag tē wén adii ábe bad ábe átēnlé chós e'lyóg bē nlém ne áwéd bós nlém á abum. Mekan nĩme Jōne ábúdē atel á kálag tē wén médii mekan nĩme Dyōb dénlúmēdte mós á ndóg-te aá mēbenléd.

Kénéé edii bán mewēmten mébúú áte tǎngene nsōjten nĩme rídé á kálag tē wén, atón áde dēn ákóó abé áwéd-te adii nēn; kásh ne á asóg, Dyōb détom ábē bad bē ekoyí ne Satane áte. Dyōb débēl nēn mbwiined ne Sāngwéé, Yesu Krīstāa. Dyōb dēsābē ábē bad ábe bēdūbpē mós ne nlém nhóg, anamed áde ánamédte bós ábē á nkoj ní mín mēkššlē ne nkoj ní sé mé ekššlē.

Nkabted ní kálag

Ndibned 1.1-8

Ndóg e'só ne kálag eche bētēnlé mwembé saámbé 1.9-3.22

Nhíbe ní kálag nĩme ríwóó e'diben saámbé 4.1-8.1

E'loj saámbé 8.2-11.19

Dragōne ne nyam ébe 12.1-13.18

Ndóg híin 14.1-15.8

E'bwóg bē melingá mé Dyōb saámbé 16.1-21

Dyōb ábēbté Dyad á Babilōn, nyam ekwedé nzum, nkal e'dašdaj a metóm, ne Devāle 17.1-20.10

Mbakú e asóg 20.11-15

Nkoj ní mín mēkššlē, nkoj rísé mēkššlē, Jerusalem á ekššlē 21.1-22.5

Nsógten 22.6-21

¹ Enén kálag ehóbe mekan nĩme mēbenléd nĩme Yesue Krīstāa ábélé boj mébyēen. Dyōb dēmbē mós nímén mekan aá mébyēen ábēl boj álumēd ábē bēmbāledē mam nĩme mēkwógé ábenled. Krīstāa ambēl awē mbāledē, Jōne abii nímén mekan alóm áde ánlōmmē ángel awē. ² Jōne mós-ē anhób mam mésyāal ngáne ányínne. Mmén mam mós ánhōbpē tǎngene nkalan nĩme níhúú ne Dyōb, ne mbóh echē ámbídtē Yesu Krīstāa. ³ Nnam níbē ne kénzēé awē aláa' enén kálag ábēl boj bad bēmpēe bēwóg nĩmen nkalan tǎngene mekan nĩme mēbenléd. Nnam níbē-ē ne kénzēé awē awógé nímē nkalan boj ahíd-te mam nĩme métēnlédé á kálag-tē wén. Pōndé emaa abé benben echē nímén mekan mésyāal mēbenlédte.

Jōne alómmé mwembé saámbé melēten

⁴ Me Jōne, ntenle mwembé saámbé nĩme rídé á mbwóg e Esia. Nsimé ne nsaj ní Dyōb níbē ne nyé. Dyōb áde adé, áde dēmbē, ne áde débē, ne e'dašdaj saámbé bēlōmmé nyé nsimé ne nsaj. Abé e'dašdaj é'dé á'só bē atii dé nkamlen ádyōb. ⁵ Yesu Krīstāa mómpē alómmé nyé nsimé ne nsaj. Mós adé ane awē ahóbe mbále tǎngene Dyōb nyaa echē débii bán edé mbále. Mós abédé mod á'só awē ansébé apuu, abé-ē nkamlene a kǎh é nkōjšé.

Adáš syánē, abelē-ē mbēb mēekamlánnē syánē ámpē, asyog áde ásyógé nímē mekií a nló nímēd. ⁶ Abelé syánē néē beprise ábe bēbenle Dyōb eche Sáj awē akamlan bós. Eche ehúmé ne nímē nkamlen níbē abé ne abé. Ebē nē.

⁷ Nyéno'ne', áhūē' ne mbag, mod-tē-ē ányín mós, káshne bad ábe bēmbēl boj awé, abome áde bēmbomēé mós á awóg. Metúmbé mé nkōjšé mésyāal-le mēlélē mós. Nē dēn dšō ébēē, ébē nē.

⁸ Sáj Dyōb á Ngume ahóbé aá, "Mē-éé ndé Alfaa mbé-ē Oméga." Mós adé Dyōb áde adé, áde dēmbē ne áde débē.

Jōne anyiné Krīstāa á ndóg-te

⁹ Ndii Jōne, awen mwányan. Ndé nhóg awē mómpē adé melemlen ngáne nyé ákan nlém áwesēn metake nĩme mépiide bad ábe bédé á nkamlen nĩme Yesu Krīstāa. Bēmbanē me á mbwóg echē mendib mēlǎnnédé eche bēchagēé bán Patmōs áyāle menkál Eyale é Dyōb ríláá-ē bad mekan nĩme rínyiné tǎngene Yesue. ¹⁰ Edašdaj eche Esáá émpii me á Epun é Sāngú.* Menwóg ehób é ngine ébidé me ámbíd, émbē néē esaad é eloj. ¹¹ Enhōb aá "Mam nímē ényíné, tel mós á kálag-tē, élóme nímén mwembé saámbé nĩme rídé á Efesus, á Semaina, á Pegamum, á Tiatira, á Sadis, á Filadelfia ne á Laudesia."

* 1:10 Epun é Sāngú ébédēē melemlen nēngáne mbwe ní Ššndé.

¹² Dóo níkúnné ányin ehób eche ehóbé'áá awém, bon rínyiné metii nime bebánné etrukán ámín saámbé mé gól. ¹³ Átínté e nímé metii saámbé dóo rínyiné mod awé awágné moonoyon. Anhé mengombe nime méchábé kóón mépé mó á mekuu-sé, awáá'-é etúd é gól á tál. ¹⁴ Esid é nló épúbé'áá mó féréd néé mbóm, míd méchodné mó áte néé muú. ¹⁵ Mekuu mémbé mó néé ekii éche béchagéé bán bróns eche béhéde á dù bon ébé byánán épené' áte, ehób-pe édumé mó áte néé mendíb nime mésobpe'. ¹⁶ Betintine saámbé bémbé mó á ekáá émbáá, páá e nsál níbe eché ekóbpe bwámbwam ebíd mó á nsál-té, e'só'-é é'pené mó néé enyen éche étómtan apen.

¹⁷ Ade rínyiné mó, menkwé mó á mekuu, mbé néé mod awé awéde. Dóo ábáné me éche ekáá émbáá á yál bon áhóbé aá "Weebáá', me-éé ndé Mod a Mbooted mbé'-é Mod a Asóg. ¹⁸ Me-éé ndé ane awé adé alonggé. Menwé bon bób ndé á alonggé abé ne abé. Nwóó nkamlén ámín e kwééd nwón-ge ámín e mbwóg e kwééd. ¹⁹ Bób-póó tél mekan ásé nime ényinéé, nime mébenlad bób ne nime mébenléd. ²⁰ Kun e e'koñné eché edé tǎngene betintine saámbé ábe bédé me á ekáá émbáá ne metii mé etrukán saámbé mé gól edí nén: Betintine saámbé bédii ángel é mwembé saámbé, metii mé etrukán saámbé'-é médii nímé mwembé saámbé."

2

Jone alómmé mwembé mé Efsus póle

¹ Ane awé anwágén moonoyon anláá me nén aá "Telé ángel eché edé á mwembé nime ridé á Efsus nén wéé, Mod awé awánlé betintine saámbé áwe ekáá émbáá awé akag átínté e metii mé etrukán saámbé mé gól mó alómé enén póle. ² Mbíí mekan nime nyébélé. Mbíí meé nyétedé ntú bwámbwam, mbíí'-é meé nyékaá nlém áwesen. Mbíí ngáne nyéehelé e'bébtéd é' bad akob, mbíí'-é ngáne nyébélé bon nyéchém bad ábe béchagéé yál bán bédé bembapeé bé nlómag áde béesaá, bon nyédbéd-te bán bédii bekal bé'ááádánj bé metóm. ³ Mbíí meé nyéwesan ne e'kanj bé nlém, nyékude'-é metake á dín ádém, bon kéné nlém níyagé níwúú nyé ábum ngáne nyéhídeé me. ⁴ Bon nhóbe áyál echén nén meé, nyéédáé me bób ngáne nyénsébéé me adán. ⁵ Bób-póó, nyébén nyékonj anyín nyaa eché nyépédé akwe. Nyétede áden abé dé mbéb nyébele mekan nime nyébélé'áá áde nyébóótéde Yesue ahíd. Nzé nyéétede áden abé dé mbéb, né mǎpǎ áwén nhúd áden atii dé etrukán á e'dii. ⁶ Bon dyam á bwám áde nyébeleé ádii, nyéétimtéé míd áyál wéé mam nímé bad bé epepé ábe Nikolausé ábe mémpé méetimtéé míd áyál. ⁷ Kénzéé awé awóó metúú, áwóge chóm éche Edáádánj élanggéé mwembé. Kénzéé awé atómé mekan mé ebébtéd áte, mǎbe mó kunze ádyé epum é bwel éche ébele bad bébé á alonggé á ngíndé, éche é'kwoge á Paradis."

Jone alómmé mwembé nime ridé á Semaina póle

⁸ Anláá'-é me ámpé aá, "Telé'-é ángel eché edé á mwembé nime ridé á Semaina nén wéé, "Mod awé adé mod á'só abé'-é mod awé adé mod á ndimten, awé anwé bon abé á alonggé ámpé, mó alómé enén póle. ⁹ Mbíí nímén metake mbíí'-é meé nyédii betóótóké bé bad, bon kéné nyédii behon bé bad. Mbíí e'bébtéd é' mam ábe bad ábe béhóbe bán bédé bad bé Israel kénéé béesaá, béhóbéé nyé áyál. Bédii bad ábe bédé bad ábe Satane ké' bad ábe bédé awé ehoj. ¹⁰ Nyéebáá' metake nime méhúe' nyé á'só. Nlǎnge nyé meé, Satane ábél béhé nyé donje á bad á mbwóg, wéé nyékudté metuné áyál e epun dyóm. Abel nē ákag áden adúbe. Ké nyéwág ké wúán, nyébé nyédúbe me. Nzé nyébéléé nē, né me'-é mébe nyé alonggé áde déemaá' nǎngáne nsábe ní mod awé atómbwéné. ¹¹ Kénzéé awé awóó metúú áwóge' chóm éche Edáádánj élanggéé mwembé. Bad ábe bétómé mbéb áde béewaá kwééd e edáádánj."

Jone alómmé mwembé nime ridé á Pégamú póle

¹² Anláá'-é me ámpé aá "Telé ángel eché edé á mwembé nime ridé á Pégamú. "Ane awé awánlé páá e nsál níbe eché ekóbpe', mó alómmé nyé enén póle. ¹³ Mbíí wéé nyédyé'é, wéé Satane nime nkamlén nídi. Nyébé nyésum nlém áwém. Nyémbé nyédúbé me ne nlém nhóg ké á pónde eché Antipase. Antipase ambíd me mbón e mbále, bénwúú'é mó áfínté echén wéé Satane ádyéé'é. ¹⁴ Bon nwóó nguse e mam áhób nyé áyál. Baahóg bédé áfínté echén ábe béhíde áyáge áde Balame. Balame mó anlúméd Balage ngáne ásilédte bad bé Israel á mbé-te adyé áde bédýagé'áá medýé nime bebáge'áá myób mémpéé néé mende, ambél-le békábé mesón. ¹⁵ Chóm émpéé éche níwónné nyé edíi nén bán, baahóg bédé áfínté echén ábe béhíde adúbe áde Nikolausé áyágtéé. ¹⁶ Né-óó, nyétede áden abé dé mbéb. Nzé nyéétede, né méwámsen ape áwanen áb bad, mbenléd páá eché ebíde me á nsál áwanen áb bad. ¹⁷ Kénzéé awé awóó metúú áwóge' chóm éche Edáádánj élanggéé mwembé. Bad ábe bétómé mbéb áte, mǎbe bó mána nime níkoñnéde bó, méb'-é bó aláá áde ápube'. Ámín e adé aláá, bétélé dín dékáslé áde modmod éebíí'é étóméé mod awé bébéé áde aláá."

*Jone alómmé mwembé
nĩme ndé á Tiatira pòle*

¹⁸ Anláá me ámpè aá, “Telé ángel eché edé á mwembé nĩme ndé á Tiatira nén wéé,
“Me Mwān a Dyōb awē mīd méchodnēé áte nēé muú, mekuu-’é mēbé mó nēé ekii échē
béchagēé bán brōns bonj ébé byánán echodne’. ¹⁹ Mbíí nsón nĩme nyébeleé. Mbíí edānje
éche nyéwánléné me, mbíí-’é adúbe áde nyédúbpé me. Mbíí abele áde nyébenléé me, ne
nlém nĩme nyékáá awesen áde nyéwéséné. Mbíí-’é nén mēé, nsón nĩme nyébeleé bōob, rítómé
nĩme nyénsēbēē abel. ²⁰ Bonj chōm éche ríhōbēé nyé áyāl édíi nén mēé, nyéwesēn mmwaađ
awē béchagēé bán Jesebele. Achage yāl aá módii nkal é’ dāōđan a Dyōb. Ayágte’, ádogné ábēm
bembalede áde adúbe ákáb mesón ne ádyé medyé nĩme bébágé myōb mémpēe nēé mende.
²¹ Mbagé mó pónđé mēé átēde nĩmē mbēltéd mé mbéb bonj eēhēdēē akáb dé mesón atēde.
²² Nyénane’, mēbwēm mó ne bad ábe ákábneé mesón á anoj dé nkole, békūd-te metuné mé
ngine. Mēbel nén nzé béésogé nĩmē mekan mé mbéb bonj abel ne ane mmwaađ. ²³ Mēwūú bad
ábe béhíde chōm éche ayágte’, mwembé rísyāl-le mēbīi nén bán me-’é ndé ane awē abíi
mewēmten ne nlém ní moosyāl áte. Mod ké ahéé awē abelé mbéb né-’aá mēkōsgēnnē mó.
²⁴ “Bonj nlānge nyé bad ábe nyélyagé áse á Tiatira, ábe nyéehídé áden ayáge, nyé ábe
nyéeyággé mekan nĩme béchagēé mekan mé kun mé Satan, meēhēdēē mēé rítaged nyé ámpē.
²⁵ Bonj pēn, nyébē nyésun nlém áwēm kōáñne áde mēpēé. ²⁶ Bad ábe bétómé mekan mé
mbéb áte bonj bébalé-’é mam nĩme rílanđe bō mēé bébel, kōáñ ne á asóg dé ádāb alongé á
nkōñsē te wēn, mēbe bō kunze ákamlen melon mēsyāl. ²⁷ Békamlén bad bé nĩmē melon ne
ekáá éche éhyéde, bēkōgtéd-te bō áte ngāne mod ákotadté mbeé é mōg áte. ²⁸ Melemlem
ngāne echem Sāñ ábágé me ngine, nēé mémpē mēbéé ngine wékoo chō, bétómé mekan mé
mbéb áte. Né-’ó, áyāle bétómé mekan mé mbéb áte, mēbē bō tintine a mbwēmbwē. ²⁹ Kénzēé
awē awóó metúu, áwóoge’ chōm éche Edāōđan élanđeé mwembé.”

3

*Jone alómmé mwembé
nĩme ndé á Sadis pòle*

¹ Ane mod awē anwágēn moonyorj anláá me ámpē aá, “Telé ángel eche edé á mwembé
nĩme ndé á Sadis nén wéé,
“Me awē nwánlé e’ dāōđan é’ Dyōb saámbé, nwalé-’é betintine saámbé, me-’éé nlómmé nyé
enén pòle. Mbíí nsón nĩme nyébeleé. Bad béhōbe nén bán nyéde á alongé, bonj nyéesaá á
alongé. ² Nyékábnd. Nyéhēde nĩmēm nsón asóg dé abel, bonj bōob nyéwēd yāl áte nyébel
mó bwām, áyāle nnyíné nén mēé nĩmen nsón méekwōgnedēé á’so ábe ádēm Dyōb. ³ Né-
’ó, nyékamten chōm éche nyēn’ yāgēē ne eche nyēnwōgkē, nyékoo chō, nyétede-’é áden abé
dé mbéb. Bonj nzé nyéekábndede, né mēpē nēngāne nchīb, nyéebíi-’é pónđé eché mēpēé.
⁴ Nyéwóó nguse é bad á dyad á Sadis ábe béewōgté échab mbóté mbinde. Bēbē ne me,
béhé mbóté éche épúbe’ áyāle bēkwōgnedé. ⁵ Né-’ó, kénzēé awē atómé mekan mé mbéb
áte, mómpē áwāá mbóté eché épúbe, melemlem ngāne bō, méehūd-taá mó dīn á kálag e
alongé. Mēhōb á’so ábe echem Sāñ ne á’so ábe éche ángel nén mēé bédii ábēm. ⁶ Kénzēé awē
awóó metúu áwóoge chōm éche Edāōđan élanđeé mwembé.”

*Jone alómmé mwembé
nĩme ndé á Filadelfia pòle*

⁷ Anláá me ámpē aá, “Telé ángel e mwembé nĩme ndé á Filadelfia nén wéé,
“Mod awē asáá abé-’é mod a mbále, mó alómé enén pòle. Awóó ngine ákamlen nēngāne
Dabide ákamlánáá. Nzé adībpé modmod éēhēlēē adib, nzé adibé-’é modmod éēhēlēē adibe.
⁸ Mbíí nsón nĩme nyébeleé. Nōné’, ndībndé wē ekob éche edé wē á’so-te, modmod éēhēlēē-
’é chō adib. Mbíí mēé ngine eché nyéwóó edé mwāmpīn bonj kéné nyéhíde échēm eyale,
nyéehōbēé bán nyéebíi’ é me. ⁹ Nyénane’, bad ábe bédé echorj éche Satane, ábe béhōbe bán
bédé bad bé Israel kénēé béesaá, bédii bad ábe békale metóm. Mēbēl bēpē áwōn, bēkwē wē
á mekuu. Mēbēl-le bō moosyāl bēbii bán ndāō wē. ¹⁰ Ngāne édíi bán nyéhíde échēm eyale
éche rílanđe nyé mēé nyékanj nlém áwesen metake, mémpē mēékāō nyé á pónđé e metake
nĩme mēpē á nkōñsē, ákag bad bēsyāl ábe bédé á nkōñsē-te. ¹¹ Nkwogé ape, nyédii nyésun
nlém áwēm ábel bonj modmod eekobné nyé nĩmen nsábe. ¹² Bad ábe bétómé mekan mé
mbéb áte, mēbel bō akon á ndāb eché ádēm Dyōb, béebíd-taá áwēd-te ámpē mbéd. Mētel
bō dīn ádēm Dyōb áyāl, mētel dīn á dyad áde ádēm Dyōb, Jerusalem a ekōsle awē ahúu
ne ádēm Dyōb, amīn. Mētel-le bō ádēm dīn dékōāl é yāl. ¹³ Kénzēé awē awóó metúu áwóoge’
chōm éche Edāōđan élanđeé mwembé.”

*Jone alómmé mwembé
nĩme ndé á Laudesia pòle*

¹⁴ Anláá-’é me ámpē aá, “Telé ángel eché edé á mwembé nĩme ndé á Laudesia, nén wéé,

“Ane awé adé Ebê nê, awé abele ngáne Dyöb áhedeé, abé mbón e mbále, mbwiined ne mós-áa se á mbooted Dyöb dénhagké chöm ésyāāl, mós alómé enén pále. ¹⁵ Mbíí nsón nime nyébeléé. Mbíí mæé nyéehósó’ é nyééhünné-’áa. Nyémbé nyéhósó’ ké’ é nyéhunne’. ¹⁶ Né-ós, ngáne nyédíí etoné, nyéehósó’ é nyééchodté-’áa, mébíídéd nyé áwém nsāl tē. ¹⁷ Nyéhábe nén bán nyédé nhōn, nyéwósó bwēm é’syāāl, nyé bán nyéetógéé-’é chōmchōm. Boñ nyéebíí’ é bán nyédíí bad ábe bétómtan atag ábe békóbténé etyag, ábe bédé atóg, ábe békwedé ndím, bébé-’é nsób. ¹⁸ Né-ós, nlébe nyé nén mæé nyéchan gól áwém echē bétómté á muú-te, ábel nén nyébé nhōn. Nyéchan-ne mbóté áwém éche épúbe nyéwáa chós, ábel boñ e’són ábe nimen nsób níræeneé, béenyínnād. Nyéchan-ne dyög áwém áde nyéwāgédte á míd ábel boñ nyéyínne’. ¹⁹ Bad ábe ndós nkánne bós áte ríkōgsān-ne bós. Né-ós, nyéwōñ kán nyééde-’é áden abé dé mbéb. ²⁰ Nyénōne’, ntyéémé á ekob nkume-’é chós. Kénzéé awé awógé me ehós boñ ádíbe ekob, mēsāl, ndyé ndyééd ne mós, mós-’é adyé ndyééd ne me. ²¹ Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte, mēbe bós kunze ádyæe ne me á atíí dé nkamlen, melemlen ngáne mmēñ ámpē méntōmmé bad bé ekoyí áte boñ rídyæe ne echem Sāñ awé atíí dé nkamlen. ²² Kénzéé awé awós metúu áwógé’ chōm éche Edásāñ élanjéé mwembé.”

4

Jōne anyíné atíí dé nkamlen áde adé ámín

¹ Ámbíd enén dós rínyíné ndóg empée. Mennyín ekob ádyöb éche édíbnédé. Dós ríwógé ehós éche ésébpé ahós áwém, ébéde néæ elon, élanjéé me nén áa, “Hyāg ámín hén, mēlüméd wæ mekan nime métanjéé abenled ámbíd e enén pōndé.” ² Ábwāg-ábwāg dós Edásāñ é Dyöb épíídé me. Hē dós-áa rínyíné atíí dé nkamlen, rínyíné-’é ngáne mod ádíídé dós. ³ Ane mod awé andíí áde atíí dé nkamlen, yāl epené’áa mós áte néæ meláa nime béchagéé bán jáspa ne kanélian. Ngubélen-ne ámpē enlāñnéd atíí dé nkamlen. Ene ngubélen epené’áa áte néæ aláá áde béchagéé bán emeran. ⁴ Metíí mé nkamlen mémpée móom mébe ne méniin mēnlāñnéd áde atíí dé nkamlen, bad bēmbáá-’é móom mébe ne bēniin bēndíí nímé metíí mé nkamlen. Bēnwāā mbóté éche épúbe béhé-’é e’kóté bé nkamlen é’ gól á nló. ⁵ Á atíí dé nkamlen hē, emwædmwæd ébíde’áá, e’saád ébíde’, dyöb-pe ákumé áte. E’kag saámbé ábe é’chodne’ é’béde á’só ábe áde atíí dé nkamlen. Ábē e’kag saámbé é’díí e’dásdāñ é’ Dyöb saámbé. ⁶ Chōm empée ébéde á’só ábe áde atíí dé nkamlen éche émbē néæ edíb é nkwé éche ewāgne dyené boñ ényínné’áá áte.

Nyam éniin énlāñnéd áde atíí dé nkamlen pēd ésyāāl éniin. Míd mébéde bós yāl ésyāāl, á’só ne ámbíd. ⁷ Nyam e’só ebédéé néæ ngii, nyam echē elónténé ébe ebédé néæ nyag, echē elónténé éláan enwōñ e’só é’ moonoyōñ, echē chós-’é elónténé éniin embé néæ mbyæ awé apumme’. ⁸ Echē nyam éniin téé, enwōñ mepab ntóób, míd-te ménlón bós yāl ésyāāl, káñjne á mepab-té. Békóné’áá bwēm nkuu ne múte ésebán békōmme áte. Békóné’áá bán, “Sāñ Dyöb á Ngume, asáá, asáá, asáá.

Mós ambé, mós adé, mós-’áa āpē.”

⁹ Echē nyam éniin ékōnne ane awé adíídé atíí dé nkamlen mós awé adé á alonjé abé ne abé. Békōnné mós nkānjé nime mbage mós ehúmé, edúbé ne meságnen. ¹⁰ Pōndé echē békónéé nê, ábē bad bēmbáá móom mébe ne bēniin bēnkwe áse á’só wéæ ane awé adíídé atíí dé nkamlen, awé adé á alonjé abé ne abé, bébagé mós edúbé, bēbwēm ábab e’kóté bé nkamlen á’só ábe áde atíí dé nkamlen békōnné bán,

¹¹ “Awæd Sāñgwéé ne ádæd Dyöb, ekwōgnédé ákud ehúmé, edúbé ne ngíne, áyāle nén wæ-éé ehāgé bwēm é’syāāl, mmōñ-éé etíídé áhāg bós ne ábel é’bē.”

5

Mwān-a-Ndyōñ ní mbód mós akwōgnédé ádíbe nhíbe ní kálag

¹ Héæ rínyíné nhíbe ní kálag á ekáá émbáá éche ane awé adíídé atíí dé nkamlen. Mmē nhíbe ní kálag, bēntel mós bwēm áyāl pēd ésyāāl ébe, bényāg bédíib-pe mós ne e’díben saámbé.* ² Dós rínyíné ángel e ngíne ehósbe ne ehós éche échāgké áa, “Nzé-módé akwōgnédé ábóo e’díben boñ ádíbe-’é nhíbe ní kálag áte?” ³ Boñ ké ádyöb, ké á nkōñsé ké’ é á mbwōg e baasé, modmod eebédéé awé ahelé’áá mímé nhíbe ní kálag adíbe áte ké’ é ánon mós áte. ⁴ Menchií bwāmbwam áyāle nén bēnkényínné modmod awé akwōgnédé ádíbe mímé nhíbe ní kálag áte ké’ é ánon mós áte. ⁵ Dós mod ambáá nhōg álanjéé me áa, “Weéchyéé’. Nōné’, Ngii-e-nyame

* 5:1 E’díben saámbé é’béde e’twé ábe bēpénnáá nhíbe ní kálag, mod awé adíibpé’áa-’é bós abédéé mod awe ene kunze émbagnédé.

awě abídé á túmbé e Juda, á mbyaa nĩme k̄n̄j Dabidē atómé nzum áte. Ah̄e ahúd-te ábē e'dib̄en saámbé, ádíbē-ε nĩmē nhĩbe ní kálag áte.”

⁶ D̄s̄o r̄nyíné Mwān-a-Ndȳoŋ ní mbód atyéémé áf̄nté e atii dé nkaml̄n ne éché nyam éniin, bad bém̄báá bel̄ān̄néé m̄s̄. M̄m̄é r̄dȳoŋ ní mbód mēmb̄ē n̄éé nĩme b̄éwúú. M̄énw̄oŋ mes̄éb saámbé, ne m̄id saámbé. M̄m̄é m̄id saámbé m̄s̄o m̄édé e'daád̄aŋ é' Dyōb saámbé ábe Dyōb alómé nkōŋsé áte r̄syāāl. ⁷ Ane Mwān-a-Ndȳoŋ ní mbód ank̄ē nhĩbe ní kálag atéd á ekáá ém̄báá éche ane awě andii atii dé nkaml̄n. ⁸ Ade átédé n̄ē éché nyam éniin ne ábē bad bém̄báá móom mēbe ne b̄éniin, b̄enk̄w̄é ás̄ē a'só w̄éε ane Mwān-a-Ndȳoŋ ní mbód. Abē bad bém̄báá b̄s̄ mod té anwálé r̄l̄end̄ε ne kũmbe é gól, elón e'tw̄é áte. Abē e'tw̄é é'dii mekáne mé bad bē Dyōb. ⁹ B̄enk̄n nk̄āŋgé m̄éks̄āl̄ē n̄én b̄án,

“Ekwōgnédé átéd nhĩbe ní kálag,

ne ádíbe e'dib̄en ábe b̄éndip̄é.

Ekwōgnédé áyāle n̄én b̄énwúú w̄ε,

ékod̄néd-te bad bē Dyōb m̄im̄oŋ mekií.

Ebelé b̄étimé bad bē Dyōb.

B̄émb̄id metúmbé ne metúmbé,

b̄éh̄óbé meh̄ób nyaa ne nyaa,

b̄éb̄id meloŋ ne meloŋ,

b̄éb̄ē-ε n̄d̄in é bad ésyāāl.

¹⁰ Abelé syáné beprise ábe b̄ébenle ád̄ed Dyōb,

b̄ékaml̄n-ne á nkōŋsé.”

¹¹ D̄s̄o r̄n̄óné ámp̄ē boŋ r̄wōḡē eh̄ób é' ángel biib, éláŋnédé ád̄é abw̄óg dé atii dé nkaml̄n w̄éε éché nyam ne bad bém̄báá b̄éb̄édé. Ech̄é ángel éb̄édé e'kálé ne e'kálé, e'dun ne e'dun.

¹² B̄enk̄n ne eh̄ób éche échágk̄é b̄án,

“Mwān-a-Ndȳoŋ ní mbód nĩme b̄énwúú'é

akwōgnédé ákud nḡine, nh̄on, debyéé, ngum,

edúbé, eh̄umé ne mekenag.”

¹³ D̄s̄o'áá r̄wógé nh̄agt̄éd r̄syāāl nĩme r̄idé ádyōb ne á nkōŋsé, á mbw̄óg e baás̄ē, á edib é nk̄w̄é-te, b̄w̄ém ésyāāl ábe é'dé áw̄ed-te b̄ékōne b̄án,

“Mek̄enag, edúbé, eh̄umé ne ngum

b̄éb̄ē ne ane awě adiidé atii dé nkaml̄n,

b̄éb̄ē-ε ne Mwān-a-Ndȳoŋ ní mbód, ab̄é ne ab̄é.”

¹⁴ Ech̄é nyam éniin eh̄óbé'áá b̄án, “Eb̄ē n̄ē.” Bad bém̄báá-ε b̄enk̄w̄é ás̄ē b̄ébagé-ε m̄s̄ edúbé.

6

*J̄one anyíné Mwān-a-Ndȳoŋ ní
mbód ad̄ibp̄é e'dib̄en nt̄óób*

¹ D̄s̄o r̄nyíné ane Mwān-a-Ndȳoŋ ní mbód ad̄ibp̄é edib̄en eh̄óg áf̄nté e e'dib̄en saámbé. H̄éé r̄wógé nyam p̄s̄g áf̄nté e éché nyam éniin eh̄óbé áá “Hyág!” Eh̄ób éb̄édé ch̄s̄ n̄éé dyōb ákume áte. ² H̄éé r̄n̄óné boŋ r̄nyíné h̄s̄ε ech̄é ép̄ube'. Mod awě andii ch̄s̄ anwálé ép̄w̄εε b̄éb̄ē-ε m̄s̄ ekóté e nkaml̄n. Ab̄édé mod awě aȳgk̄é nzum atóm áte akagé'áá-ε áke d̄étóm nzum émp̄ēe áte éche áwanné ne bad bē ek̄oyí.

³ D̄s̄o r̄nyíné ane Mwān-a-Ndȳoŋ ní mbód ad̄ibp̄e edib̄en éche élónt̄éné é'be. D̄s̄o r̄wógé nyam ech̄é élónt̄éné ébe, áf̄nté ech̄é nyam éniin eh̄óbe áá, “Hyág!” ⁴ H̄éé h̄s̄ε emp̄ée, ech̄é eyage bw̄ambwam, éb̄idé áwed. B̄émb̄é mod awě andii ch̄s̄ kunze b̄án áh̄úd nsaj á nkōŋsé-te ábel boŋ baányoŋ b̄éwúé' nh̄óg ne aníní. B̄émb̄ē-ε m̄s̄ s̄āŋkalaa a nk̄wáté.

⁵ Ade r̄nyíné ane Mwān-a-Ndȳoŋ ní mbód ad̄ibp̄e e'dib̄en ábe élónt̄éné é'láán, d̄s̄o r̄wógé nyam ech̄é élónt̄éné éláán, áf̄nté e éché nyam éniin eh̄óbe' áá, “Hyág!” H̄éé r̄nyíné h̄s̄ε ech̄é eh̄ine'. Mod awě andii ch̄s̄ anwálé kílo á ekáá. ⁶ D̄s̄o r̄wógé eh̄ób n̄ēnḡáne eh̄ób éche éb̄idé áf̄nté e éché nyam éniin, eh̄óbe n̄én áá, “Asii á ngun ah̄óg nḡen áyāl e nsábe mé ns̄ón mé epun é b̄in ne mesii mé báli m̄eláán nĩme méelele nkun áyāl e nsábe mé epun é b̄in. Boŋ pen mod eeb̄ébté m̄ol ne m̄im̄.”

⁷ D̄s̄o ane Mwān-a-Ndȳoŋ ní mbód ad̄ibp̄é edib̄en éche élónt̄éné é'niin. H̄éé r̄wógé nyam ech̄é élónt̄éné éniin eh̄óbe' áá “Hyág!” ⁸ H̄éé r̄nyíné h̄s̄ε ech̄é edé mbále. Mod awě andii ch̄s̄ b̄échágé'áá m̄s̄ b̄án Kwééd, Mb̄w̄óg e kwééde-ε áh̄id̄ē m̄s̄ ámb̄id. B̄émb̄é b̄s̄ nḡine ákaml̄n ep̄ed é nkōŋsé eh̄óg áf̄nté e'p̄ed éniin. B̄éh̄h̄b̄ b̄án ábenlad nk̄wáté, nzaa, nkole ne e'loo nyam áwúene bad, á nkōŋsé te.

⁹ D̄s̄o ane Mwān-a-Ndȳoŋ ní mbód ad̄ibp̄é edib̄en éche élónt̄éné é'táan. H̄éé r̄n̄óné á menyán mé e'tw̄é sé, boŋ r̄nyíné' e'daád̄aŋ áb̄ē bad ábe b̄énwúú'é áyale b̄ékálé'áá eyale é Dyōb b̄éh̄s̄b̄ē-ε mam mé mbále t̄āŋgene Dyōb nyaa eche séb̄ii b̄án mbále ch̄s̄ edé. ¹⁰ Ab̄é e'daád̄aŋ é'h̄óbé'áá ne eh̄ób éche échágk̄é b̄án, “A-S̄āŋ Dyōb a Ngum, w̄ε awě esáá eb̄ē-ε

mbále, káñjse pónde ehéé wékāādētē bad bé nkōñsé bonj ékūn mekií nímāđ nime bésyógé?”
 11 Héé bébágé bō mod téé mengombe nime mépúbe, béláá-é bō bán bésine mwāmpīn mī pónde, káñj ne á pónde eche mesongé mé baányanj bé bembāledε ne baányanj bé Křisto mēlōnnē, ábe bēwūū’ é bōmpē melemlen ngāne bēnwūū’ é bō.

12 Dōo ane Mwān-a-Ndyōj mī mbōđ ádíbpē ediben eche élónténε ntóob. Héé rínyiné ngāne ndōob éñāñnéde ne ngine, enyen-ne énhūn bwāmbwam, ngōn esyāal-le éyage’ néε mekií.
 13 Betintine bēnhūn á nkōñsé ngāne e’pum é’ mēl é’soodé nchōle áde epub éśágté alín á bwel. 14 Abobe dénnýōj nēñgāne bédáś nhíbe nī kálag áte nime bēnnýí’ é áte. Mbōđ ésyāal ne mbwōg ésyāal eche mendīb mēlāñnéde bēnhidé á e’ dīi. 15 Héé kāñ é nkōñsé, ndāle é bad, bad bēmbáá bé sánze, behōn bé bad, ngine é bad, betāñ ne kunze békōngé yāl á pwōg é meláá tē ne á meláá nime mébédé á mbōđ mīn. 16 Béchágé’ áá mbōđ ne meláá bēhōbe bán “Nyéhūnted sé ámīn nyékūten sé ábel bonj ane awē adé á atii dé nkamlen eenyíné sé, meliñgá mé Mwān-a-Ndyōj mī mbōđ-te méepiídé sé. 17 Epub é ebébtéd eche nímāb meliñgá mébídeé áwed émáá ape, modmod éehēnlé-’áá chō atāñgen.”

7

Bembāledε bé Dyōb békudé e’chem á’só é’ mbōm

1 Ade nē átómé, mennyín ángel éniin étyéémé á metóngé mé nkōñsé méniin. Echē ángel énkāñ metóngé mé nkōñsé méniin nime epub étóméé ábel bonj epub étómé’ á nkōñsé, ké’ é á edib é nkwxé ké’ é tāñgene bwel ké’ é’ hōg. 2 Dōo rínyiné ángel empée ebíde á pēd echē enyen ebídeé, awánlé e’chem é’ Dyōb dé alongé. Héé ene ángel ne ehōb eche échāgké, échāgeé échíníí ángel éniin eche bébágé ngine ábēbed nkōñsé ne edib é nkwxé 3 bonj álāñgē bō áá, “Nyēebébté nkōñsé, ké’ é edib é nkwxé ké’ é mēl, káñj ne á pónde echē débādēε bembāledε bé Dyōb e’chem á mbōm.” 4 Dōo ríwógé mesongé mé bad nime bēbádté e’chem á mbōm. Bébédé Mbwōkel ekalé pōg, mófom mé e’kálé méniin ne e’kálé é’niin. Mmē mesongé mémbíd áfínté e metúmbé mé alonj á Israel mésyāal dyóm ne mébe. 5 Mesongé mé bad nime bēmbādēε ábē e’chem á mbōm á túmbé e Juda mébédé dyóm dé e’kálé ne é’be. A túmbé e Ruben mébédé dyóm dé e’kálé ne é’be, á túmbé e Gad mébédé dyóm dé e’kálé ne é’be. 6 A túmbé e Ashēε mesongé mé bad mébédé dyóm dé e’kálé ne é’be, á túmbé e Naftali mébédé dyóm dé e’kálé ne é’be, á túmbé e Manasē mébédé dyóm dé e’kálé ne é’be. 7 A túmbé e Simionε mesongé mé bad mébédé dyóm dé e’kálé ne é’be, á túmbé e Levi mébédé dyóm dé e’kálé ne é’be, á túmbé e Isaka mébédé dyóm dé e’kálé ne é’be. 8 A túmbé e Zebulōn mesongé mé bad nime bēmbādēε e’chem á mbōm mébédé dyóm dé e’kálé ne é’be, á túmbé e Joseb, mébédé dyóm dé e’kálé ne é’be, mébé-’ε á túmbé e Benjamin dyóm dé e’kálé ne é’be.

Nsābe nime bad bé Dyōb békudé

9 Ade nēn átómé dōo rínyiné nkūi mī bad. Bēmbuú áte nyaa echē modmod éehēle-’áá bō atōj. Bēmbíd melonj ne melonj, bēmbíd metúmbé ne metúmbé, bēbé nyaa é bad ésyāal bēhōbe-’ε mehōb nyaa ne nyaa. Bentyēem á’só bé atii dé nkamlen ne é’ Mwān-a-Ndyōj mī mbōđ. Bēnhē mengombe nime mépúbe’ bēwāl-’ε e’kikag é’ mīi á mekáá. 10 Béhōbé’ áá ne ehōb eche échāgké bán, “E’soosōj é’ baányonj é’hūε ne ádēd Dyōb, Dyōb áde ádíde atii dé nkamlen, é’hūε-’ε ne awe Mwān-a-Ndyōj mī mbōđ.” 11 Bad ábe bēnlāñnéđ ádē atii dé nkamlen bēbédéε ángel ésyāal, bad bēmbáá, ne echē nyam éniin. Bēnkwxé áse á’só bé atii dé nkamlen bēbágé-’ε Dyōb edúbé. 12 Béhōbé’ áá bán, “Ebē nē! Nnam, ehúmé, debyéé, mesáñnen, edúbé, ngine, ne ngum bēbé ne ádēd Dyōb ábē ne abé! Ebē nē.”

13 Dōo mod ambáá nhōg ásdetēε mē áá ken, “Benzéé bēn ábe bēwáá mengombe nime mépúbe?” Héé bēbíde’?” 14 Mentimtén mō mēé, “A-sāñ, wε-εé ebíí.” Dōo álāñgēε mē áá, “Ábēn bad bōo bétómé metake mē ngine áte; bēwōbpē nímāb mengombe ne mekií mé Mwān-a-Ndyōj mī mbōđ, bēpúbté mō. 15 Né-’áá ábélé bonj bēbé á’só bé atii dé nkamlen á Dyōb, bēbágé-’ε Dyōb edúbé nkuu ne mūte áwe ndáb e mekáne. Ane awē adé á atii dé nkamlen, adé áhed pónde ésyāal ánon bō. 16 Nzāa éewaá bō ámpē mbēđ, píd-te ámpē éékópé bō mbēđ. Nyēn eēbābédé bō, bēewōg-kaá e’chode bē ekíde é’ ngine. 17 Ayāle nēn ane Mwān-a-Ndyōj mī mbōđ awē adé áfínté e atii dé nkamlen, mwēn ánon bō. Alyāgēd-te bō wēε mendīb nime mbíde á n’yélé nime nūbage’ alongé médíí. Dyōb-pe ámpē dépíné bō mēsōđ mésyāal á mīđ.”

8

Mwān-a-Ndyōj mī mbōđ adíbpē ediben eche élónténε saámbe

¹ Dóo ane Mwán-a-Ndyöŋ ní mbód ádíbpé ediben eche élónténé saámbe. Ade ádíbpé chós, ekide énhás áte ádyöb, dyam-ée áde eped é háwa. ² Héé rınyıne ángel saámbe éche étyéémé á'só e' Dyöb, bébágé bós e'lonj saámbe.

³ Dóo rınyıne ángel empée epedé, etyéémé á'só e' menyán mé e'twé, awánlé ðıse á gól áde béhyánté e'twé áte. Bémud mós e'twé ábe bán áladten mekan mé bad bé Dyöb bésyäl ábe mendé á menyán mé gól. Mmé menyán mébéde á'só bé atii dé nkamlén. ⁴ Mwëntud mbıdíde'áá áyál e e'twé ábe ángel énwälé, rıkág ámın ne mekáne nıme ene ángel ékánádtáá bad bé Dyöb. Ene ángel entyéém á'só e' Dyöb. ⁵ Héé ene ángel étédé kúmbe eche e'twé é'béde áte, atéd muú nıme mémbıd á menyán mé e'twé, alónéd áwéd-te, bonj ásyág á nköŋsé. Nén dembel dyöb ákumé áte e'saad ébıde, emwedmwed étóme, ndöb-pe énaŋjad.

Angel etóó e'lonj bé'só é'niin

⁶ Dóo éché ángel saámbe éche énwälé e'lonj saámbe ébónséné átónj ábē e'lonj.

⁷ Angel e'só entónj échē elonj. Héé meláá mé mbúú ne muú nıme meládténé ne mekiı bébóótéde asoo á nköŋsé. Eped ehóg áftınté e'ped bé nköŋsé é'láán émmad ahıyán. Eped é ahın é mel ehóg áftınté e'ped é'láán ne byaa é'syäl émmad ahıyán.

⁸ Angel eche élónténé ébe entónj échē elonj. Héé chöm éche éwágné néé sánkalaa a mböod echē ehıyáá' éhúne á edıb é nkwe te. ⁹ Eped e edıb é nkwe ehóg áftınté e'ped é'láán, éntım mekiı. Donje ahóg-ke áftınté e monje meláán mé bwēm ábe é'dé á alongé bėnwē á edıb é nkwe-te wē. Donje á stıma ahóg-ke áftınté monje meláán éche ébéde á edıb é nkwe te wē chömpē émmad abéb.

¹⁰ Angel échē élónténé éláán entónj échē elonj. Héé sánkalaa a tintine awē achódné'áá néé ekag ábíde ádyöb, ahún ámın e eped ehóg áftınté e'ped bé e'dıb é'láán ne ámın e mendıb nıme mébíde' á n'yélé. ¹¹ Dın áde ane tintine ádíi "E'chaa." Eped é mendıb ehóg áftınté e'ped é'láán, é'chás'áá. Bad híin ábe bėmmwē nıme mendıb bėnwē áyale nın méchás'áá.

¹² Angel échē élónténé éniin entónj échē elonj. Dóo chöm ébómé eped é etondé ehóg áftınté e'ped é'láán, éböm eped é ngon ehóg áftınté e'ped é'láán, éböm eped é betintine ehóg áftınté e'ped é'láán. Né dembel eped ehóg-téé áftınté e'ped é'láán ábe abén bwēm bėnkwe ehıntén. E'nyınen bé ekıde bėnkėmbáá á eped é müte ehóg áftınté e'ped é'láán, bėnkėmbáá-'áá á eped é nkuu ehóg áftınté e'ped bé nkuu é'láán.

¹³ Dóo rınóné bonj rınyıne' mbye apumme se ádyöb te álēbpē-ε ne ehób éche échágké áá, "Medim, medim, medim mébé ne bad ábe bėdyé' á nköŋsé á pónde eche échıniı ángel éláán étöngē ábáb e'lonj, ábe bėkwógé átónj."

9

Elonj éche élónténé é'táan

¹ Angel échē élónténé étáan entónj échē elonj. Dóo rınyıne tintine ábíde ádyöb ahún á nköŋsé. Bėmbe mós e'kii bé echóg échē éewóo asóg. ² Andıbé nsál mé echóg échē éewóo asóg. Mwëntud mémbıd áwéd-te nıme rıde nēŋgane mwëntud nıme mbıdíde á muú rı ngıne. Mmé mwëntud, mémbıl enyın éche épené'áá éehelé'áá ekıde anyıned. ³ Dóo bengóméé bėbíde á mwëntud té wē, bėsud á nköŋsé. Bėmbé-ε bós ngıne nēngane bengabobe ké mpwen ábe bėde á nköŋsé. ⁴ Bėnláá ábē bengóméé bán bėebelé nkəákəə ké' byaa ké'ε mel ebébtéd ké ehóg. Bonj bán bėbel ebébtéd dásō wēe bad ábe bėéwóo e'chem é' Dyöb á'só é' mbom. ⁵ Bėkėmbáá ábē bengóméé kunze áwúu ábē bad. Bonj bėmbē bós kunze átaged bós á etún é ngon étáan dēmpen. Metake nıme ábe bad bėwöggé nzé ábē bengóméé bėléde bós, mébé néé metake nıme mod ákudeé nzé ngabobe a mpwen aléde mós. ⁶ A etún e échē ngon étáan, ábe bad bėhéd kwéed bonj bėenyınné. Bėdāŋ bán bėwē, bonj kwéed ényágéd, ébāŋ bós áyál.

⁷ Ábē bengóméé bėmbēé néé hósé eche bėbónséné ákean á bel. Bwēm ébéde bós á nló é'béde néé e'kóté bé nkamlén é' gól, e'só-ε é'bé bós néé e'só é' baányonj. ⁸ Nyonj bėbíde bós néé nyonj é bebaád, mesonj-ε mébé bós néé mesonj mé ngii. ⁹ E'kíd é'béde bós á tál ábe é'béde néé e'kii ábe bad bėwáá' é ákudten tál á pónde e bel. Ntagag nıme nımb mepab méhélé'áá mbéde néé ntagag mé e'bambam ábē hósé híin édoléé áke á bel. ¹⁰ Bėnwönj nkon bėwónj-ε nsyág néé nkon rı ngabobe a mpwen. Mmé nkon mós-áá rıwóo ngıne ábel baányonj ebébtéd á etún é ngon étáan. ¹¹ Bėwóo kāŋ échē ekamlan bós. Ene kāŋ edıı ángel échē enone' echóg échē éewóo asóg. Ade ðın ádíi á ehób é Hibru bán Abadone, ábē-ε á ehób é Grikia bán Apolyone (né áde nın bán mod awē abépte).

¹² Néé medim mé'só métómé ámbıd enén, medim mémpée mébé médíi méhúe'.

Angel etóó elonj éche élónténé ntóób

¹³ Angel échē élónténé ntóób entónj échē elonj. Dóo rıwógé néé ehób ébíde á metóngé méniin mé menyán mé e'twé mé gól nıme mébéde á'só e' Dyöb. ¹⁴ Echē ehób élangé ángel échē élónténé ntóób, échē ewánlé elonj nın áá, "Húné ángel éniin éche Dyöb ábánné á mehanj á edıb embáá é Yufretes." ¹⁵ Ene ángel enhuné échē ángel éniin. Bėmmád bós

abonſen áwúu donje ahóg áftínté e moŋge mé bad meláán ene pónké chèn, éché epun chèn, ene ngon chèn nímé mwé mèn. ¹⁶ Bénlāá me mesonjé mé sánze éche édíídé hósé. Ebédé mbwókel é e'dun é'be. ¹⁷ Nén dōó ményínné éché hósé ne bad ábe bédíídé chō á ndóg-te. Bad ábe béndíí chō bēnwāá e'kii ábē bēwāá'é ákúuten tál á pónké e bel. Ábē e'kii é'yágé'áá nēé muú, é'bé'-e ebəŋ nēé blúu, é'bé'-e ebəŋ nēé nsule. Nló mbédé éché hósé nēé nló rí ngii, muú, mwéntud ne muú nime rídé ebəŋ nēé nsule bēbíde'-e chō á nsal. ¹⁸ Mmē medim meláán, nédé muú, mwéntud ne ebəŋ éche édé nēé nsule, ábe é'bidé'áá éché hósé á nsal bēnwū donje ahóg áftínté e moŋge mé baányon mé meláán. ¹⁹ Ngine edé éché hósé dāsō á nsal ebé'-e á nkon. Mmāb nkon rídé nēé nyā, ne nló áyāl, bēbenlad-te mō ábel bad ebébtéd.

²⁰ Moonyon aníní asyāal awé alyagé áse awé nímé medim mēnkēnwū'é bēnkēntédéé abele á myōb nime bēn bēbélé. Bēnkēnsógké e'dāsdəŋ bē mbéb abele, bēnkēnsóg-kaa myōb mémpēe abele, myōb nime bēbēnlé gól, sílva, brōns, ké meláá, ké'ε hyōn, myōb nime méēnyínné', méēwōgné', méēhelé'-ε aké. ²¹ Béētēdte'-áa adāb ábel dé mbéb átimen Dyōb. Béētēdteé awúu á bad, béētēdteé akum á ngan, béētēdteé akáb dé mesón, béētēdte'-áa échífb.

10

Jone anyine ángel eché ewánlé mwá nhíbe ní kálag

¹ Hē dōó ninyíné ángel e ngine empēe ebíde ádyōb, esude' áse, mbag eləŋnéd mō, ngubélen-ne ebé mō á nló. E'só bēmbē mō nēé enyen, mekuu-ε mébé mō nēé mekon mé muú. ² Anwálé mwá nhíbe ní kálag awé bédííbpé áte, ásūm ekuu é ekáá é mbáá á edíib é nkwe'-te, ásūm-me ekuu é ekáá é emwed á nkin. ³ Hēé áhóbé ne ehób éche échágké éche éwagné ehób é ngii eché edume áte. Ade álébpé esaad, ngin saámbé enkwētén ne ndumag. ⁴ Ade ékúme áte kumén, nhe'dé'áá chōm éche bēhóbé abooted dé tel, bon ríwogé nēé ehób ebíde ádyōb nēn bán "Koó mekan nime ngin saámbé éhóbé, mébē kun, weetēlē' mō áse."

⁵ Dōó ángel eché ményínné nēé ásúme ekuu ehóg á edíib é nkwe'-te bon ásūm-me échíníí á nkin áftíídé ekáá é mbáá ámín ⁶ bon ámwāg melé á dín á Dyōb áde áde á alonjé abé ne abé. Mō áhágé nkon ní mín ne ríse ne edíib é nkwe' ne bwēm é'syāal ábe é'dé awéd-te. Ene ángel enhób áá "Abébed á pónké ké ahóg déebáá ámpē. ⁷ Bon áde ángel eché elónténé saámbé étōngé éché elon, Dyōb débél dyam áde ántíí'ε áá mōbél áde áde á e'konjéd-te. Abél ngáne ánlāá'ε ábē bembəledé, bekal bē'dāsdəŋ."

⁸ Hēé ehób éche ménwōgkē nēé ebíde ádyōb elāngéé me ámpē nēn áá, "Kág étéd nhíbe ní kálag nime rídíbnédé áte nime rídé á ekáá é ángel eché etyéémé ne ekuu ehóg á edíib é nkwe' échíníí'-ε ébé á nkin." ⁹ Dōó ríkíí wéé ene ángel bon rílangéé mō meé ábe me ane mwá nhíbe ní kálag. Dōó álāngéé me áá "Kōb nēn, édyé. Achāád wε abum áte bon anyín ywε á nsal nēé e'chuu." ¹⁰ Dōó níkóbé mwá nhíbe ní kálag áwe ekáá, ndyē'-ε mō. Annyín ywε á nsal nēé e'chuu. Bon áde nímáá mō amii, anchāád me abum áte. ¹¹ Dōó bēlāngéé me bán, "Etāŋgéné mekan ahób nime mébenléd ne melon hiin, bad nyaa ne nyaa, mehób nyaa ne nyaa ne kəŋ é bad hiin."

11

Jone anyine mbōŋ ébe

¹ Dōó bēbágé me ntón nime rídé nēé chōm éche bēhəgnéé bwēm, bon bēlāngé me bán, "Kág ehəg ndáb e Dyōb, ehəg-ke menyán mé e'twé, étón'-ε bad ábe bēbage Dyōb edubé áhed. ² Bon wehəgē' eyáde pen áyale nēn bēbágé chō wéé bad ábe bēbíí Dyōb. Bēdyatéd Dyad áde Ásáá ámín á etún é móom mé ngon méniin ne ébe. ³ Mēbē échém mbōŋ ébe kunze áhób mekan nime mébenléd á pónké eché ehúe' á etún é e'pun ekalé ehóg mbwókel ébe ne móom ntóób. Bēwāá'-ε mbóté é melebe." ⁴ Echén mbōŋ ébe edíí mel mé menzab mébe ne metii mé etrukán mébe nime métyéémé á'sō ábe Səngwéé ábe akamlan nkōŋsé. ⁵ Nzé mod awémtné'-ε bō ebébtéd ábel, muú mbíd bō á nsal nime ríhyanje ábāb bad bē ekoyí nímād-te bō áse. Nēn dōó kēnzéé awé awémtné bō ebébtéd ábel bēwū'ε mō. ⁶ Abén bad bēwóó ngine ákəŋ abobe ámín ábel nán mbúú eechóg á pónké eché bēlāngéé bad mam nime Dyōb áhóbé áá mébenléd. Bēwóó'-ε ngine ábel é'díib é'tim mekií, bēwōŋ'-ε ápēen medim á nkōŋsé pónké ké ehéé eché bédáá.

⁷ Ade bēmad-taá mam ahób nime bēlómé bō ahób, ene nyam eché ebíde á echóg éché éewóó asóg étyéémé bō nzum, etóm bō áte ewúú'-ε bō. ⁸ Mmāb ndim-me ménaá á nzii eché epoo' á dyad ámbáá tē wéé bēmboméé awab Səngwéé á awog. Bēchəge áde dyad á ngan-té bán Sodom káa Egipto. ⁹ A etún é e'pun é'láán ne eped, bad bēbíid melon ne melon, metúmbé ne metúmbé, mehób nyaa ne nyaa, ne bad nyaa ne nyaa bēnən nímāb ndim ésebán bēkwentan bán bēlímé mō. ¹⁰ Bad ábe bédé á nkōŋsé bēwōgēn ábən bad bēbe echab kwééd menyinge. Béchəg ngande, bēbəg-ke nhóg ne aníní ndé áluamed menyinge. Bēbél nē

áyale ábē bekal-bé-e' dǎǎdǎŋ bēbē bēptínádtáá bō metake bwámbwam áde bēbédé á nkǒŋsé te. ¹¹ Boŋ ámbíd e ábē e'pun é'láán ne eped, pemē e alonǵé embíd wée Dyǒb esl bō áte bēpuu bētyéém-me ámín. Mbwǒǵ ní ngíne ménkǒb bad ábe bényín bō. ¹² Dǎǎ ábē bekal-bé-e' dǎǎdǎŋ bēwǒǵé éhǒb éché échǎǵké ébídé ádyǒb néé élanǵéé bō nén aá, "Nyéhyag ámín hén." Dǎǎ bésǎlé á mbag-té bēke-'é ádyǒb. Abáb bad bé ekǒyí bényín néé békagké. ¹³ Abwǒǵ-ábwǒǵ ndǎǒb énanǵé ne ngíne. Eped é dyad ehǒǵ áftínté e e'ped dyǒm ábe áde dyad ámbáá émpǎntǎd áte. E'kálé e' bad saámbé bénwē áde ndǎǒb énanǵéné nē. Mbwǒǵ ménkǒb bad ábe bélyágé ásē, bēbagé Dyǒb á ngumē, mǒ awé adé ámín, edúbé.

¹⁴ Medim nıme mėlǒnténé mėbē méntǒm. Boŋ noné! Medim nıme mėlǒnténé meláán mékwǒgé ape.

Angel etóǒ elon éché elǒnténé saámbé

¹⁵ Angel éché elǒnténé saámbé entǒŋ éché elon. Dǎǎ ehǒb éche échǎǵké ébídé ádyǒb éhǒbē nén bán, "Nkamlen mé nkǒŋsé níímé nkamlen nıme awed Sǎŋwǒéé, Dyǒb ne awé Krístǎǎ, ákamlén-ne á ngíndé ne á ngíndé." ¹⁶ Hē dǎǎ ábē bad bēmbáá móom mėbē ne bēniin ábe bédíídé metii mé nkamlen á'sǒ é' Dyǒb békwdé ásē á'sǒ é' Dyǒb bēbagé mǒ edúbé.

¹⁷ Béhǒbē nén bán, "Sésáǵnéne wē a-Sǎŋ Dyǒb á Ngum, wē awé edé ane ne awé ámbé.

Sésáǵnéne wē áyale ebēnlédé echǒŋ ngum ebootédé akamlen.

¹⁸ Bad ábe bēbenlé wē bēnlǐŋ áyale melinǵá níímǒŋ mé ngíne mėmpǵ.

Pǒndé epedé echē békáadtéé bad ábē bēwédé.

Pǒndé epedé echē ábǒŋ bembǎledē, bekal bē' dǎǎdǎŋ,

ne bad ábe bēbenle wē ábe bēbage wē edúbé, bad bésyǎál,

ken bad ábe bédé etóǵnén-e ké'ē ábe béesē etóǵnén, wésǎbēé bō.

Ene pǒndé dǎǎ wébēbēdté bad ábe bēbēbte bad á nkǒŋsé te!"

¹⁹ Hē dǎǎ nínyíné ndáb e Dyǒb echē edé ádyǒb néé edíbnédé. A ndáb-te wē-'ē, nnyín Ntyǒǵ mé Melé. Emwēdmwēd étómáá, e'saád é'bíde', ádyǒb ákumé' áte, ndǎǒb énanǵád ásē, meláá mé mbúú mé ngíne-'ē mėhúne.

12

Jǒne ányíné mmwáád ne dragǒnē

¹ Hē dǎǎ e'chemléd é' ngíne é'bídé ámín. Mmwáád ámbé awé eche mbóté émbēé enyēn, ngǒn chǒ-'ē ebē mǒ á mekuu sé. Ekóté é nkamlen éche betintine dyǒm ne bēbē bédíí áyál ebédé mǒ á nló. ² Ámbé dyēm, ákwǒǵ-kē achyáa. E'wē ne metake mé achád nıme áwǒǵé'áá mėmbēl akánéd awé ámín.

³ E'chemléd bē menyáké bēmpēe bēmbíd ámín. Dǎǎ dragǒn ébídé taléd. Enkál bwámbwam, éyǒgé-'ē. Enwǒŋ nlǒ saámbé ne meséǒ dyǒm. Nlǒ téé mėnwāá ekóté é nkamlen. ⁴ Andolén níímé nkon donǵe ahǒǵ áftínté e monǵe mé betintine meláán ábe bēbédé ádyǒb, abwém-me bō á nkǒŋsé-te. Ene dragǒn entyéém mmwáád awé ahédé'áá achyáa á'sǒ-te ábel nén nzé achyáá ádyé mǒ mwán. ⁵ Dǎǎ ane mmwáád achyáá mwán a mwēnchóm awé atǎŋǵné melon mėsyǎál akamlen ne ekáá éche éhyédé. Boŋ bēnsog mwán, békēēn mǒ wée Dyǒb ádíí ne áde atii dé nkamlen. ⁶ Ane mmwáád antóm mehélé á ehyánǵe wée Dyǒb dēmbonǵénné aá bétǎǵen mǒ á etún é e'pun ekálé ehǒǵ mbwǒkēl ébe ne móom ntǒób.

⁷ Hē dǎǎ nzum ékúmmé ádyǒb. Maikēle bō éche ángel bēntyéēmēn ene dragǒn nzum. Ene dragǒn chǒ-'ē ámpē ne éche ángel bētyéémén bō nzum. ⁸ Boŋ Maikēle ne éche ángel bēntǒm ene dragǒn ne éche ángel áte. Dragǒne ne éche ángel bēnkēnwǒǵé etál ádyǒb ámpē. ⁹ Dǎǎ bēhúnté ene sǎŋkalaa á dragǒn á nkǒŋsé-te. Ene dragǒn chǒ ebédé ene nyǒ e'boǒd echē bēchǎǵéé bán Devalē ne Satane, awé adoge' nkǒŋsé rısyǎál. Bēmbwēm-me éche ángel ésyǎál ásē á nkǒŋsé nchoo ne mǒ.

¹⁰ Hē dǎǎ níwǒǵé ehǒb éche échǎǵké ébídé ádyǒb éhǒbē nén bán, "Boǒb-pǎǒ, e'soǒson é' Dyǒb é'pedé. Dyǒb álúmté eche ngíne e nkamlen néé kǎŋ. Awé Krístǎǎ álúmté echē ngíne boǒb. Áyale ane awé ahǒb'é'áá á'sǒ é' Dyǒb nkuu ne mǔte aá ábesyánē baányan bēbélé mbéb, bēhúnté mǒ á nkǒŋsé. Abánáá bō mam áyál á'sǒ é' Dyǒb nkuu ne mǔte. ¹¹ Mekíí mé Mwán-a-Ndyǒŋ ní mbód ne mbǒŋ e mbále echē bēbídé'áá bēmbēl bétóm Satane áte. Bēnkwenťén ké kwééd ákal eyale é Dyǒb áyale nkalan nıme békálé'áá níbédé mbále. ¹² Né-ǒǒ, míne ne ábe bésyǎál ábe bédé áwed, bēnwǒǵ menyınǵe. Boŋ ndutul ébē ne bad ábe bédé á nkǒŋsé ne ábe bédé á edíé é nkwé áyale nén Devalē asudé ásē áwēn ne melinǵá mé ngíne ngáne ábíí aá eche pǒndé edé esǒŋ."

¹³ Pǒndé echē ene dragǒn ényíné aá bēhúnté mǒ á nkǒŋsé, embootéd ane mmwáád awé anchyáá mwán a mwēnchóm anan. ¹⁴ Boŋ bēmbē ane mmwáád mepab mėbē nıme sǎŋkalaa a mbye, ábel nén ápume ápe hǒm áde bēbǒŋséne mǒ á ehyánǵe, hǒm áde ákudté ntǒǵén á etún é mwé riláán né eped, wée békǎǎé mǒ wée ene nyǒ. ¹⁵ Dǎǎ ene nyǒ ésadé ane mmwáád

aléed á yál. Adé aléed dénsyógé néé edib émbáá, ábel nén éhóod ane mmwaaád. ¹⁶Boŋ ndoob enwónjén ane mmwaaád émí edib éche émbíd ene dragon á nsál. ¹⁷Dóo dragon élíjné ane mmwaaád, boŋ akág ákumé' bel ne nchyáátén nĩme ane mmwaaád rĩsyáál nĩme rĩyógé ášé, bad bésyáál ábe bébele ngáne Dyóob áhedeé boŋ bébídé-é Yesue mbón. ¹⁸Dóo ene dragon étyéémé á nkin mé edib é nkwe.

13

Jone anyíné nyam ébe

¹Hé dóo rĩnyíné nyam ebíde' á edib é nkwe-te. Ene nyam enwónj meséb dyóm ne nló saámbe, ewón-é e'kóté bé nkamlen dyóm áwe meséb mĩn. Nló téé ménwónj dín áde ásyáá' Dyóob. ²Ene nyam eché ményínné embé néé ebwé é ngá, nĩmé mekuu-é mékal mébé-é nyon áyál néé mekuu mé nyam e ahín eché ékaa' ewón-é nyán éche échábé eche béchagéé bán Bée. Mmē nsál mémbē néé nsál ní ngii. Drágonē ambē ene nyam eche ngine, ábe-é chó adē atii dé nkamlen ne ngine e nkamlen. ³Ene nyam enwónj nló nhóg nĩme mémbē byánán ríkúdé sii eché empon chó awúu, boŋ sii eched éfĩm amaa. Yál enkóm bad bé nkójsé bésyáál áte áyále enén nyam, bébootéd-te chó ahíd. ⁴Bad bébágé'áá dragonē edúbé áyále ambē ene nyam nĩmē nkamlen. Bébágé'áá ene nyam chómpē edúbé béhóbé nén bán, "Nzé-módé adé nēngáne enén nyam? Nzé-módé áhele atyéémén chó nzum?"

⁵Bémbē ene nyam kunze áhób e'yale é' kúmbe ne e'yale ábe e'syáá' Dyóob. Bémbág-ke chó kunze ábenléd nĩmē nkamlen á etún é móom mé ngon éniin ne ébe. ⁶Dóo ene nyam enédte nĩmē nsál áte boŋ ébootéd Dyóob asyán. Ansyánj dín á Dyóob, asyánj abwóg á hóm wéé Dyóob ádyéé'é, asyánj-é bad bésyáál ábe bédé ádyóob. ⁷Dyóob démbē-é ene nyam kunze áwan nzum ne ábe bad, átom-me bó áte. Ambē-é mó kunze ákamlen metúmbé ne metúmbé, melonj ne melonj, mehób té ne bad nyaa ne nyaa. ⁸Moosyáál awé adyee á nkójsé ábe chó edúbé. Bad ábe bébéé chó edúbé bédii bad ábe bétélé dín á kálag e alongé e Mwán-a-Ndyonj ní mbód awé bēnwū'é. Bēntel bó mĩn se á pónde eché Dyóob dénhagké nkójsé. Moosyáál awé adyee' á nkójsé ábe chó edúbé. Moosyáál awé bételeeé mó dín á kálag e alongé se á pónde eche Dyóob dénhagké nkójsé. Mwán-a-Ndyonj ní mbód awé bēnwū'é mó awóo enén kálag.

⁹Kéenzéé awé awóo metúu áwóge'. ¹⁰Kéenzéé awe edii nén bán atánjénéé áke á mbwóg ákē á mbwóg, kéenzéé-é awé atánjénéé awé ne nkwaté, nkwaté-áá bēwūennē mó. Nén áhednad bán bad bé Dyóob béwónj e'kaij bé nlém, béchānjed-te ngine-ngine ne eyale é Dyóob.

¹¹Hé dóo rĩnyíné nyam empée ebíde á ndoob-té, enwónj meséb mébe nēngáne mwán-a-rĩdyonj ní mbód, éhóbē-é dyam néé dragonē. ¹²Ebēnládtáá ngine eché nyam e'só, ébelé-é áned áwe e'só-te dēn. Abelé-é nkójsé ne bad ábe bédé áwēd-te áá bébáge' ene nyam e'só edúbé. Ene nyam ebédéé nyam eché enwónj sii eché empon chó awúu boŋ ene sii émaa. ¹³Ene nyam eché elónténe ébe embēl mekan mé menyáké mé ngine. Embēl muu níbíd ádyóob níhún á nkójsé bad bésyáál bényín-ne. ¹⁴Andóg-ke bad ábe bédé á nkójsé bésyáál ne nĩmē mekan mé menyáké nĩme ákúde kunze ábel. Abelé'áá-é nē á'só wéé ene nyam eché enkúđ sii boŋ ene sii épon chó awúu. Anláá bad áá bēbél edídinge éche bébágéé edúbé éche éwágne nyam eché enkúđ sii e nkwaté boŋ ebé ebé á alongé.

¹⁵Bémbē nyam eché elónténe ébe kunze áhébe pemē e alongé á edídinge é nyam e'só ábel nén eché edídinge éhel dyam ahób éwúu-é bad bésyáál ábe béekwāntene mó edúbé ábe. ¹⁶Ene nyam ennyágéd bad bésyáál, ken bad ábe bédé etógnén ké'é ábe béesé etógnén, nhon ne ntógetoke, ntánj ne kunze, áá béhē bó e'chem áwag ekáá émbáá ké'é áwab e'só é mbom. ¹⁷Modmod ééhele'áá chómchóm achan ké'é asóm ésebán awóo ábē e'chem. Abē e'chem é'bédéé dín áde enén nyam ké'é eche nómbē.

¹⁸Nén áhedne debyéé. Mod ké ahéé awé awóo nsójtēn áhed áte chóm éche nómbē eché ene nyam edii. Ene nómbē edii nómbē e dín á mod. Ane mod eche nómbē edii mbwókel ntóób ne móom ntóób ne ntóób.

14

Jone anyíné Mwán-a-Ndyonj ní mbód ne ábe bad

¹Hé dóo rĩnóné boŋ rĩnyíné' Mwán-a-Ndyonj ní mbód atyéémé á mbóod eche béchagéé bán Zayon. Bad bébédé ne mó mbwókel ekálé, móom mé e'kálé méniin ne é'niin ábe bēnwónj áde dín ne dín áde Sáá áwab mesó mé mbom. ²Ene pónde dóo rĩwógé ehób ebíde ádyóob. Eché ehób ebédéé néé ntógag mé eláá éche ésobpe, ébé-é néé ntógag nĩmē níbág nzé ngin etómé. Ehób éche ménwógkē ebédéé nēngáne ntógag ní bad ábe békume rĩbde. ³Abē bad mbwókel ekálé ne móom mé e'kálé é'niin ne é'niin bēntyēm békānē' nkánjé mékōōlē á'só bé atii dé nkamlen ne á'só é' nyam ché éniin éche edé á alongé, ne á'só é' bad bēmbáá. Modmod enkēnhēnlé nĩmē nkánjé ayáge nzése bó bad mbwókel ekálé móom mé e'kálé méniin ne é'niin ábe Dyóob ákódté á nkójsé-te. ⁴Abén bad bébédéé bad ábe bēewógē mbinde

e mmwaád áyale nén bēébii'ē nsób mé mmwaád. Abē bad bōo bēhíde, Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód kéhéé wēé ákagké. Abén bad bōo békódté áfíntē e baányonj. Bō-aa bédé nēe e'pum bē'só abe bēbágé Dyōb ne Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód nēe mende. ⁵ Metóm ké mehóg méesaá bō á nsəl, bēewóo-'áa awusé ké ahóg á yāl.

Angel éláán épééné nkalaj ní mbakú e Dyōb

⁶ Hē dōo rĩnyíné ángel empée epumme' se ádyōb. Ene ángel empéén nkalaj ní bwám nĩme rídé abé ne abé. Mmē nkalaj mō-'aa álángé'áa bad ábe bédé á nkōŋsé, bad nyaa ne nyaa, metúbé ne metúbé, mehób nyaa ne nyaa, ne melonj ne melonj. ⁷ Ene ángel enhób ne ehób éche échágké áa, "Nyébage Dyōb edúbé, nyébage-'e mō mekenag áyale nén eche pónde e nkáásé emaa ápe. Nyébage' edúbé ne ane awé ahagé ámín ne asé, edíb é nkwē ne n'yélé."

⁸ Angel empée eché elónténé ébe enhíd mō, éhōbē nén áa, "Ndale e Dyad, Babilon amaa ne amaa ásyāāl! Ambēl bad bé melonj bésyāāl bémnwē nĩme mĩm mé ngĩne. Mmē mĩm mébédéé esíí é nkábtéd mé akwaléé."

⁹ Angel empée eché elónténé éláán enhíd bō, éhōbē ne ehób éche échágké áa, "Kénzée awé abage' ene nyam eche ebídé á edíb é nkwē-te ne échē edíídinge edúbé bonj ákūd-te ábē e'chem áwe e'só é' mbōm ké' é á ekáá, ¹⁰ mōmpē ámwē mĩm mĩmē rídé melingá mé Dyōb. Bésyógé mō á kōb e melingá mé Dyōb ne ngĩne esyāāl. Kénzée awé abage ene nyam edúbé ane mod ákūd metuné mé muú nĩme rĩhunne' bwám bwam á'só é' ángel éche ésaá ne Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód. ¹¹ Mwēntud nĩme nĩbídé á muú nĩme rĩhyānte' bō, ríchágke' ámín á ngíndé ne á ngíndé. Nkuu ne mĩte, nkáme áte méesaá ne bad ábe bēbage ene nyam ne échē edíídinge edúbé. Né-'aa edíí ne kénzée awé awóó e'chem é' dín ábe ene nyam." ¹² Nén áhednad bán bad bé Dyōb bēkanj nłém. Bad ábe bēbele ngáne mbéndé é Dyōb éhedeé bonj bédúbe-'e Yesue.

¹³ Dōo-'aa rĩwógé nēe ehób ebídé ádyōb éhōbē áa, "Tēl asē nén wēé, bootya bōob, nnam ne bad ábe bēwédé, áyale bédúbpe Sāngwēé." Edāádāŋ éhōbe nén áa "Ee, békūd nkáme áte áyale nsón nĩme bēbélé, békūd nsábe áyale nsón ní bwám nĩme bēbélé."

Jōne anyíné bépáde' mbote á nkōŋsé

¹⁴ Dōo rĩnóné bonj rĩnyíné mbag eche épúbe'. A mbag mĩn wē, mod andyēé awé awágné Mwān-a-Moonyonj. Ekóté é nkamlen é gól ébē mō á nłó, páá echē ekóbpe eche bépádnéé bwēm nēngáne ngun, chō-'e ebé mō ekáá. ¹⁵ Angel empée embíd á ndáb e Dyōb-te élebpe ane awé andyēé á mbag mĩn ne ehób éche échágké áa, "Benléd echonj páá ápád mbote, áyale pónde epedé echē bépádeé. Mbote é nkōŋsé emaa ayag." ¹⁶ Dōo ane awé adyēé á mbag mĩn átómtéé páá á nkōŋsé, apád-te mbote é nkōŋsé ésyāāl.

¹⁷ Dōo ángel empée echē chō-'e ámpē enwálé páá echē bépádnéé bwēm nēngáne ngun ebídé á ndáb e Dyōb echē edé ámín.

¹⁸ Angel empée empē echē ewóó ngĩne ámín e muú, embíd á menyán mé e'twé bonj álēbpe ángel echē ewánlé páá echē ekóbpe ne ehób echē échágké áa, "Benléd echonj páá, éladen mechōŋ mé e'pum é' mel á nzag éche edé á nkōŋsé, áyale e'pum é'yágé." ¹⁹ Dōo ene ángel étómtéé eche páá á nkōŋsé bonj aládé abé bad ábwēmē bō wēé Dyōb álúmtéé nĩmē melingá mé ngĩne, ngáne bēladeé e'pum é' mel bonj bēbwém á bwāl bé e'pum é mel. ²⁰ Bēndyāŋ abé e'pum é' mel á bwāl ábe bēesé á dyad tē. Mekíí mémbül, mébé e'che asē dyam méta mehóg ne eped, méchāb-pe áte dyam mbwókel é máyl ébe.

15

Jōne anyíné ángel saámbé ne medim saámbé

¹ Hē dōo rĩnyíné e'chemléd bēmpēe ádyōb ábe bēmbē ngĩne, bēnkāmēd me yāl áte. Menyín ángel saámbé éche ewánlé medim saámbé. Mmē medim mōo médé medim mé asóg áyale mōo Dyōb débēnlédteé álúmed nĩmē melingá ámad-te áte.

² Dōo rĩnyíné chōm nēe edíb é nkwē éche edé nēe dyené, éche békúmténé ne muú. Menyín-ne nēe bad bētyéémé á nkag mé échē chōm éche ebédé nēe edíb é nkwē, bēwálé rĩlende ní Dyōb. Abé bad bēbédéé bad ábe bēntōm ene nyam áte, ne échē edíídinge ne nómbe e dín áde ene nyam e'só. ³ Békóné'áa nkángé nĩme mbáledé a Dyōb, Mosee, ne nĩme Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód, bán,

"A-Sánj Dyōb á Ngum,
nĩmōŋ mbaltéd rídé ngĩne ríkómté-'e mod yāl áte.

Á kâŋ e melonj,* echōŋ nyaa etāŋgéné, edé-'e mbále.

⁴ A-Sánj, nzé-módé éebāŋ wē?

* 15:3 Donje á kálag dé'só áwóó: kâŋ e melonj; donje-'e áwóó: kâŋ e bad bé Dyōb.

Nzé-módé eébagē wε edúbé?

Mmōηπen-naá esáá.

Bad bé meloη bésyāāl béhyē wε edúbé abε.

Mmōη mbeltéd nıme rıtánğéné mbídé áwed.”

⁵ Ade nén átómé dáo rınyíné nēε bédıbpé ebem é Dyōb á ndáb e Dyōb. ⁶ Dáo ángel ché saámbé éche énwālē medım saámbé ébídé á ndáb e Dyōb-te wē. Bénhē mbóté éché éśáá éche ekine’ áte, béwáá-’ε bengásá bé gól á tál tē. ⁷ Dáo nyam póg áttınté nyam éniin, ébagé éché ángel kúmbe é gól saámbé, éché éloné ne melıngá mé ngıne mé Dyōb, mó awé adé abé ne abé. ⁸ Dáo mwéntud mé ehúmé é Dyōb ne ngıne e Dyōb bélóné á ndáb é Dyōb-te. Modmod-te ekēnhenlé asl á ebem tē wē kááη né medım saámbé nıme éché ángel saámbé mépédé á asóg.

16

Kúmbe saámbé é melıngá mé ngıne mé Dyōb

¹ Dáo rıwógé nēε ehób éche échágké ébídé á ndáb e Dyōb te wē, élanğē éché ángel saámbé áá, “Nyékag, nyésyog melıngá mé ngıne mé Dyōb nıme médé á kúmbe saámbé te á nkōηsé te.”

² Hē dáo ángel e’só ékúı ene kúmbe e melıngá mé ngıne mé Dyōb asyog á nkōηs-ε-te. Melóg nıme médé ebébtéd, nıme méwag bwámbwam mémbıd bad á yál. Abé bad bébédéε bad ábe bēnwōη e’chem ábe ene nyam bebé-’ε bad ábe bebágé’áá éché edıdıngε edúbé.

³ Dáo ángel éché élonéne ébε ésyógé ene kúmbe e melıngá mé ngıne á edıb é nkwē te. Méntım nēηğáne mekıı mé ndım mı mod. Chōm-té éche ébédé á alonğé á edıb é nkwē-te wē énwε.

⁴ Dáo ángel éché élonéne élaán ésyógé melıngá mé ngıne nıme mébédé áwε kúmbe’, á e’dıb ne á n’yélé tē. Abé e’dıb bēntım mekıı. ⁵ Dáo rıwógé ángel éché ekamlan mendıb ehóbe’ áá, “Mbaku e nkáásé echōη etánğéné. Wε awé edé, awé ambé-’ε. Wε awé Esáá.” ⁶ Mbaku échōη etánğéné áyale bēnsyog mekıı nıme ábōη bad ne ábōη bekal-bé-e’daádāη, né-ó ebagé bó mekıı ámwé. Mım nkōğsen mós-’áá bétánğéné akud. ⁷ Dáo rıwógé nēε ehób ébídé á menyán mé e’twé ehóbé nén áá, “A-Sán Dyōb á Ngum, mbaku echōη etánğéné edé-’ε mbále.”

⁸ Dáo ángel éché élonéne éniin ésyógé melıngá mé ngıne nıme mébédé áwε kúmbe-té á etondεε. Dyōb démbē Etondeε ngıne áhyáad bad nēε muú. ⁹ Bad bēnhyan ne e’chode bé ekıde é’ngıne. Héε bésyás dın á Dyōb mó awé ákamlan nıme medım. Boη bēnkēnhāηlénne mbeltéd mé mbéb átimeη Dyōb ábe mó ehúmé.

¹⁰ Dáo ángel éché élonéne étáan ésyógé melıngá mé ngıne nıme mébédé áwε kúmbe á atıı dé nkamlen áde ene nyam eché ébídé á edıb é nkwē-te. Hē dáo nkamlen nıme ene nyam rıkwédé ehıntén áte. Bad ábe bēhıd’é’áá ene nyam bēláádé’áá ábab e’chém áyale e’wε ábe bēwógéé. ¹¹ Bénsyāη Dyōb ámın áyale mewε mé melóg nıme bēwógé’áá. Boη bēnkēntédéε nımbá mbeltéd mé mbé b átimeη Dyōb.

¹² Dáo ángel éché élonéne ntóób ésyógé melıngá mé ngıne nıme mébédé áwε kúmbe-té á edıb é mbáámbáa é Yufretε. Eché edıb énlēn, áboηsen nzıı ábel boη kāη éché ébídé wéε etondεε ábıdεé éhel átóm. ¹³ Dáo rınyíné nēε e’daádāη bé mbéb é’láán ábe é’dé nēε e’búd é’bıdεé. Abé e’daádāη, ehóg émbıd á nsal nıme dragone, ehóg ébıd á nsal nıme nyam eché embıd á edıb é nkwē-te, échıní-’ε ébıd á nsal nıme nkal e’daádāη a metóm. ¹⁴ Abé e’daádāη é’dıı e’daádāη bé mbéb ábe é’bele menyáké, é’hyóme’ nkōηsé áte rısyāāl, bétānē kāη é bad, bēladé bó áte, ábel béboηsen nzum e epun éche Dyōb á Ngum ákáádté bad. ¹⁵ Yesue ahóbé áá, “Nyénóné, mēpē á epun éche modmod éebıı’ε, ngáne nchıb ápagké. Nnam ne ane awé adyéé epın, awálé-ε eche mbóté áyál ábel boη eékāğ nsób boη awog akwágké á’só é’ bad.” ¹⁶ Abé e’daádāη bēnlād éché kāη áte á hóm áde bēchagéé á ehób é Hibru bán Amagadān.

¹⁷ Dáo ángel éché élonéne saámbé chós-ε ésyógé melıngá me ngıne nıme mébédé áwε kúmbe-té á pemε-té. Ehób éche échágké émbıd á atıı dé nkamlen á ndáb é Dyōb te, éhóbé nén áá, “Ebenlédé.” ¹⁸ Emwεdmwεd étómé’áá, dyōb ákumé’ áte, ngıne-ε étóme’. Ndóob ennāηnéd ne ngıne nyaa eché ébēnlédéé ámpē taa moonyoη abág á nkōηsé. Ndóob ennāηnéd ne ngıne nyaa eché ebédé ebébtéd. ¹⁹ Hē dáo dyad á ngıne ámbáá ákábné áte monğe meláán, nyad mémbáá nıme mébédé á meloη mésyāāl mémpāá. Dyōb dēnkamtén ngıne-e-dyad, Babilone, ábel-le áá bad ábe bédé áde dyad békud nkōğsen adéhób áá mbél bémwē mım nıme nıme melıngá mé ngıne. ²⁰ Dyad ké ahéé áde mendıb ménlāηnédté démbóo, mbóod ésyāāl-le ényoη. ²¹ Meláá mé mbúú nıme médé e’del dyam móom mé kıló méniin ne étáan, mébıd’é’áá ámın méhüntād baányoη ámın. Abé bad bēnsyāη Dyōb áyale ábe é’dim é’ meláá-mé-mbúú bēntōmtēn ebébtéd abé.

17

Jone anyiné mmwaád awé aditidé nyam

¹ Dóo ángel póg áttinté eché ángel saámbé eche énwālé kúmbe saámbé épédé bonj élanǵé me aá, “Hyág, níke nílúmed we nkógsen míme akwaléé ambáábáa ákudté. Ane akwaléé adyee’ dyad ámbáá áde áde benben ne e’díb é’mbáá híin. ² Mmwaád awé kǵn é melonj mé nkóǵsé ésyáál énanǵnáádtáa. Bad bé nkóǵsé bémwágé’áá mím míme ane mmwaád mékóbe bó békábé-’é mesón ne mó.”

³ Dóo Edááǵǵǵ é Dyób éptíde me, bonj ángel ékéené me á ehyanǵe. Ahed dó-’áá nínyiné mmwaád nhóg. Ane mmwaád andii nyam eché eyáge. Ene nyam enwónj mím míme mésyáǵ Dyób yǵl esyáál. Ene nyam enwónj nló saámbé ne meséb dyóm. ⁴ Ane mmwaád anwáa mbóté eché eyáge’, ndín eche kǵn éhǵgkǵ ne eché etómtánnáá nyam. Ankútén yǵl esyáál ne bwém é’ gól ne bán bé meláá mé etógnén ábè bépené áte ne bwém bé etógnén bémpé. Anwálé kǵb é gól á ekáá eche elóné ne mekan mé nkólonǵó ne mekan mé mbinde mé akáb dé mesón. ⁵ Dín ábédé mó á’ sǵ é’ mbóm néé kun e e’konǵéd áde mod énkembíí’ é, ábédé bán, “Babilón, Dyad á ngíne. Nyáá á bekwaleé ne mekan mé mbéb á nkóǵsé te.” ⁶ Dóo nínyiné ane mmwaád, mekií mé bad bé Dyób ne mekií míme bad ábe bébele’ ngáne Yesue áhedéé, mékóbe mó néé mím.

Ade nínyiné mó, menyáké mé ngíne ménkǵb me. ⁷ Dóo ene Angel ésedtéé me aaken, “Cheé ekáá bonj menyáké mékóbe we? Méléá we kun e mmwaád ne e nyam eché ádíde, eché ewóó nló saámbé ne meséb dyóm. ⁸ Ene nyam eché wényínné, ekébé á alongé bonj eésáá á alongé bǵǵ. Embíd á echóg eché éewóó asóg, áke wéé béwúú’ é chǵ. Bad ábe bédé á nkóǵsé, ábe Dyób déeteléé nímbǵ mím á kálag eche ewóó mím níme bad ábe békúdé alongé áde déemaá’ byánán áhǵg nkóǵsé, menyáké mékóbe bó. Yǵl ékǵm bó áte ányín nyam eché embé á alongé bonj eésé á alongé bonj étim abé alongé ámpé. ⁹ Né dǵo debyéé ne nsónǵten béhǵdnadté. Mmé nló saámbé míme ene nyam éwóó nídíi e’kone saámbé ábe ane mmwaád ándíí’ é ámín, mbé-’ é kǵn saámbé. ¹⁰ Áttinté eché kǵn saámbé, étáan émáá awé, póg edii edé á nkamlen, enínní pǵg-ke eépédé á nkamlen. Bonj áde épéé, édyéé á esón é pónde. ¹¹ Ene nyam eché embé bonj eésé bǵǵ, chǵ elónténé kǵn waam. Eché kǵn saámbé chǵó éwóó chǵ, ekag-ke wéé éwéé. ¹² Meséb dyóm míme ene nyam médíi kǵn dyóm eche éékúde nkamlen. Bonj békúd ngíne ákamlen néé kǵn nchoo ne ene nyam áyále háwa póg. ¹³ Ntíi nhóg móó eché kǵn dyóm éwóó, bébáge-’ é ene nyam echab ngíne ne nímbǵ nkamlen. ¹⁴ Béwǵn nzum ne Mwǵn-a-Ndyonj ní mbód. Mwǵn-a-Ndyonj ní mbód átom bó áte á nzum. Néén débenléd áyále mó adé Sǵngwéé á baásyáál, abé-’ é kǵn é kǵn ésyáál. Adé ne bad ábe Dyób áchénlé bonj ápwéd-te, ábe bébenle mó ne nímbǵ nhóg.”

¹⁵ Dóo ene ángel élanǵéé me aá, “E’díb ábe ényiné wéé ane mmwaád-a-akwaléé ádyéé, é’dii bad, amute, melonj ne mehǵb. ¹⁶ Meséb dyóm míme ényiné bǵǵbe ene nyam békóó ane akwaléé. Békóben mó chǵm ésyáál eché áwóó, bébél abé nsób. Bédyé mó nyam, béhyáad-te mó á muú. ¹⁷ Bébél né áyále Dyób áhédé bó níme ntíi á nímbǵ-té, míme áhédéé aá bébél. Dyób áttíde nén aá eché nyam éwóó ntíi nhóg, ábele mó néé mod nhóg. Bébé ene nyam echab ngíne e nkamlen kǵǵne pónde eché e’yale ábe Dyób áhóbé bélónné. ¹⁸ Mmwaád awé ényiné adii dyad ámbáá áde ákamlen kǵn é nkóǵsé.”

18

Jone anyiné ngáne Dyób akóǵséne Babilón

¹ Ade nímbǵ mekan métómé dǵo nínyiné néé ángel empée ébíde ámín, eché ewóó nkamlen ní ngíne, eche ehúmé épené’ nkóǵsé áte nísyáál. ² Dóo ákáné áte ne ehǵb eche échǵgkǵ aá, “Akwedé, Babilóné, ndále e dyad akwedé! Atimé dyad dé e’daáǵǵn bé mbéb, abón dé e’daáǵǵn ábe béésáá é’syáál, ne abón dé menǵn míme méésáa* ne nímbǵ bad békóó. ³ Áyále bad bé melonj mé nkóǵsé bésyáál benwónj esíí ábel mekan mé mbéb míme ábéléé byánán abagé bó mím míme mékóbe bó. Kǵn é nkóǵsé ékábné mó asón. Esíí é ngíne ábel mekan mé mbéb eche-’ é, ébélé bekábe benyongé bé nkóǵsé bésúde nhǵn.”

⁴ Dóo níwógé ehǵb émpée ébíde ámín nén bán, “Ábém bad, nyébid áde dyad áte, ábel nén nyéélatán bó ábel mbéb bonj nyéékúde akab dé nkógsen míme békudté.

⁵ Mbéb míme níkúmné mó á yǵl níde e’che se ádyób, Dyób-pe ákamténé nímbǵ mekan mé mbéb míme ábélé.

⁶ Bé mó melemlem mé dyam míme mó-’ é ábélé we. Sábé mó ngen ébe áyále mekan mé mbéb míme ábélé. Hǵgé mó mím ngen ébe á kǵb eché áhǵgkǵ we ébe mó.

* 18:2 Mbéndé é bad bé Israel elúmté’áá nén bán donǵe dé menǵn ne donǵe á nyam déésáa’ é, né-’ó béedyáge’ aá áben bwém.

7 *Ewōgēd* mós ndutul ne metake nime médé ngen ébe ne nhəgtéd mé ehúmé ne esí é ngíne ábel mekan mé mbéb éche ábágé yál.

Ahóbe' áwe nlém-té aá,

'Ndyéé néé ndale e mmwaád, meésaa nkúd, méelēb-paá mbéd.'

8 Né-óó, medim mésyāāl mēpií mós epun ehóg.

Mmē medim médíi: Nkole, achii dé awé ne nzaa.

Béhyāād mós ne muú, áyāle Sān Dyōbe, mós awé ákāād mós, awóó ngíne."

⁹ Kān é nkōjsé éche ékábnáá mós mesón, bélatán-ne mós ne esí é ngíne ábel mekan mé mbéb, béchii bélēb-pe pónde échē bényínnē mwēntud nimbíde' áde áhyāá'é. ¹⁰ Bétyēem nchabnede áyāle béwóge mbwóg bán bómpe békūd metake nime ákúde. Bébōnē bán, "Etyag, etyag ne ndale e dyad, a ngíne e dyad á Babilón, á etún é háwa póg ngēn dōó ékúde nkōgsen nēn-ε?"

¹¹ Bekáb bé nyongé bé nkōjsé-ε béchyéé', bélebe-ε mós áyāle modmod éechanéé ábab bwēm ámpē. ¹² Bwēm é' nyongé bé é'bedéεε bwēm é' gól, sílva, bán bé meláá ábe békine áte ne bán bé meláá bé etógnén. Ábē bwēm é'bedé káōne mebad nime mélélé nkun, ahóg áde béchāgéé línen, démpēe bán Sílíke, ne mémpēe nime méyāge', ndín éche kān éhāgkē ne nime métómtan ayag. Ábē bwēm é'bedé mebámbé nime mébíde áyāl e mēl mé é'lod é' bwām ne bwēm ábe bēpódé ábe é'lélé nkun bwāmbwam. Ábē bwēm é'bedé káōne bwēm ábe bébēnlé meson mé nzyag ne e'kii, brōns ne meláá nime mékine áte nime béchāgéé mábel. ¹³ Bénwōn káōne bwēm nēngāne sinamōn, bwēm bé elod é bwām, e'twé, mía, frankinsen, mīm, dýōg dé menzab, kase é mbumé rí ngun ne ngun éche béchāgéé bán wít. Bésómé'áá káōne nyag ne mbód, hósē ne e'bambam, ne betān ne bad ábe békóbé. ¹⁴ Bekáb bé nyongé béhāb'áá áwē nēn bán, "Bwēm é' bwām é'syāāl ábe nyénwōngē esíi áyāl, béesaá ne nyé ámpē. Ebós bwēm é' bwām é'syāāl ne bwēm bé elōn, wéekūd-taá bós ámpē." ¹⁵ Bekáb bé nyongé ábe bēwóó ábān bwēm bésúde nhōn ne ábe bwēm. Bétyēem nchabnede áyāle béwóge mbwóg bán bómpe békūd metake nime ákúde, béchyéé' bélebe-ε. ¹⁶ Bébōnē bán, "Etyag, etyag, á ndale e dyad, wē awé ewáá'áá mbóté é bwām éche bébānédé kase e abad eche béchāgéé bán línen, éwāā-ε áde áyāge ne áde átómtan ayag. Wē awé ehágáá bwēm é' gól, ábe bébēnlé bán bé meláá mé etógnén ábe békine áte ne bán bé meláá bēmpē ábe bélélé nkun ábe béchāgéé bán péel, ¹⁷ á etún é háwa póg ngēn nímé nhōn rísyāāl nímós."

Bad bēmbáá bé stíma ne bad ábe bēkag ne stíma, bad ábe bēbele nsón á stíma té, bad ábe bēkábe nyongé á edib é nkwē te, béntyēem nchabnede, ¹⁸ anyín áde bényínnē mwēntud nimbíde' áde béhyāntéé mós. Bénlēbē e'saád bán, "Ndale e dyad ké póg eébédeé nēngāne enén!" ¹⁹ Dōó bésyōgéé e'bumbú áwab nló áyāle béchyéé'áá', bélebe-ε, béhōbē bán, "Etyag, etyag, ne ndale e dyad, échē bewōn bé stíma bésúde nhōn ne ábe bwēm. A etún é háwa póg ngēn abódé chóm ésyāāl.

²⁰ "Bwēl-amíne asyāāl áwóg menyíngē áyāle nkōgsen nime ane mmwaád ákúde. A-bad bé Dyōb, bēmpape bé nlómag ne bekal-bé-e'daádan, nyéwóg menyíngē áyāle Dyōb ábídtédé nyé mbakú tāngene mós."

²¹ Dōó ángel e ngíne ényéné nyé ndim e aláá abwēm-me dós á edib é nkwē te, áhōbē aá, "Nén dōó bēbwēmme ndale e dyad embáá, Babilónε, ásē ne ewange ésyāāl, bad béenyín-naá dós ámpē mbéb. ²² Ene pónde ntogag nime bechōg bé rílende, ne bekōn bé nkāngé, ntogag nime betón bé ngōmbé ne betón bé e'lon méewógnédte áwōn dyad-té ámpē. Bad bé nsón mé mekáá ábe bēebáá ámpē, ntogag ní mesín nime mékōge' bwēm méewógnédte ámpē. ²³ Awōn dyad té, etrukān éepenné ámpē mbéd, ehós é sómbé bós nchóm éewógnédte ámpē mbéd. Adé dyad bébēbéd dós áyāle ábe bekáb bé nyongé bós bēbéde ndale é bad á nkōjsé, bad bé melon mé nkōjsé mésyāāl-le bēndognéd áyāl e echōn ngañ."

²⁴ Dyōb ákōgséné Babilónε áyāle bad bé Babilón bēwúú bekal-bé-e'daádan, ne bad bēmpēe ábe bēwédé á nkōjsé.

19

¹ Ade ene Angel émáá nímén mekan mésyāāl ahób, dōó ríwóge chóm nēngāne ehób éche éhāgké é ndun e mod ébíde amín, bébōnē bán "Mekenag mébē ne Dyōb. E'soóson, ehúmé ne ngíne béhúú ne áded Dyōb. ² Echē mbakú edé mbále etāngénε-ε áyāle akáádté akwalεε ambáá awé abélté bad bé nkōjsé bésyāāl mbéb ne áde akáb dé mesón, akuné-ε mekií nime ábe bēmbaledé nime ane mmwaád ánsyōgké." ³ Dōó bēbōné ámpē bán, "Mekenag mébē ne Dyōb. Mwēntud nime nimbíde' ngāne ene ndale e dyad éhyāá'é ríkag amín á ngíndé ne á ngíndé." ⁴ Ábē bad bēmbáá mōom mébe ne bēniin ne échē nyam éniin bēnkwē áse á'só é' Dyōb bēbagé-ε mós edubé, mós awé adiidé atii dé nkamlēn, béhōbē nēn bán, "Ebē né! Mekenag mébē ne Dyōb."

*Jone anyiné ngande e e'wóngé
e Mwän-a-Ndyon ni mbód*

⁵ Dóo ríwógé ehòb ébídé á atii dé nkamlen, ehòbè' nén áá, "Nyékene' ádéd Dyòb. Nyé ábe nyédé ábè bembalede, nyé ábe nyèbage mó edúbé, ken bad ábe bédé etógnèn-é ké' é ábe béésé etógnén." ⁶ Dóo ríwógé chòm nènngáne esaád é ngíne é ndun e mod, ébédé byánán mendib nime mésobpe', ébédé ámpè nées dyòb ákumé' áte ne ngíne. Eché esaád ehòbè nén, "Mekénag méhè ne Dyòb. Ayále awed Sàngwée', Dyòb á Ngum adé á nkamlen. ⁷ Syáné déwóge' menyinge bwámbwam, déhòbè bán dedé menyinge dékené'-é mó, áyále pòndé e e'wóngé eche Mwän-a-Ndyon ni mbód epedé, sòmbé'-é emaa abonjen. ⁸ Ayále akwògnédé, Dyòb ábágé mó kunze áhè mbóté eche bébágnédé kase e abad áde béchagéé bán línen. Ápene' áte ásáá'-é." Ene kase e mbóté édé nènngáne mekan nime bad bé Dyòb bébéléé nime Dyòb áhédé.

⁹ Dóo ene ángel élangéé me áá, "Tèl nén we, Nnam ne ábè ábe bélébpé á ngande e e'wóngé eche Mwän-a-Ndyon ni mbód." Anhòb áwèm ámpè aláá'-é me ámpè áá, "Ábèn e'yale é' mbále é'húú ne Dyòb."

¹⁰ Dóo ríkwédé ásé áwe e'só ábe mó edúbé. Anláá me áá, "Weébélè nê, mémpè ndii mbaledé á Dyòb nées we, mbé nées bad bémpèe ábe bédúbpé Krístaa, mbé'-é nées nhóg awè atyéémé áyál e mbále eche Yesue áyágté. Dyòb dóo nyétángéné edúbé ábe. Ene mbále eche Yesue ábítédé áwed, chòó ebage bad ngíne ákal nkalaj ni Dyòb."

Mod awè aditidè hósé eche épube'

atómé nyam eché ebídé

á edib é nkwe'-te áte á nzum

¹¹ Menyín meé ádyòb anédnédé. Héé rínóné bon rínyinè' hósé eché épube', mod awè mó'-é andii chò béchágé' áá mó bán Ane Awè Adé mbále ábelé'-é bad ábii mbále tângene Dyòb. Akógsan bad nyaa eché etángéné áwanné'-é ábè bad bé ekoyí. ¹² Mid mébédé mó áte nées muú nime ríchodne', anhé'-é e'kóté bé nkamlen híin á nló. Anwón òin á yál áde modmod eébií' é éetóméé mwèn. ¹³ Anwáá'-é megombe nime béchúbé á mekiú'-é tìn áde béchagéé'-é mó ádii Eyale é Dyòb. ¹⁴ Sánze eche édé ádyòb énhè kase é mbóté eche bébágnédé abad áde béchagéé bán línen, épube' ésan'-é. Béndii hósé eche épube' béhídé mó. ¹⁵ Páá eché ekóbpe' bwámbwam embid mó á nsál-té. Chòó ábenléé ákógsen bad bé melon. Akamlén-ne bó ne ekáá eche éhyédé. Akógtéd bwál bé e'pum áte ábel ámín besabé ábe bébenléé mím, álúmed nímé melingá mé ngíne mé ébébtéd nime Dyòb á ngume. ¹⁶ Dín ádè áwè mengombe ne áwè epəñ mún nén bán, "Kəñ e kəñ ésyəəl ne Səngwée' á besəngwée' bésyəəl."

¹⁷ Dóo rínyiné ángel etyéémé á enyen-té bon ábónnè menon nime mépúmmé' áá ádyòb ne ehòb eche échágké áá "Nyéhyag nyeladen áyále sánkalaa á ngande eché Dyòb débonjénné. ¹⁸ Nyéhyag nyédyé nyam é kəñ, nyam é sánze émbáá, nyam é ndale é bad, nyam é hósé ne nyam é bad ábe bédíidé chò. Nyéhyag nyédyé nyam é baányon bésyəəl, é kunze ne é betán, bad ábe bédé etógnén ké' é ábe béésé etógnén." ¹⁹ Dóo rínyiné nyam ne kəñ é bad é nkòjné ne échab sánze éladné áwan nzum ne ane awè ansébé ape ádii hósé eché épube' ne eche sánze. ²⁰ Dóo békóbé ene nyam ne nkal é' dəsəđəñ á metóm. Ane nkal é' dəsəđəñ á metóm ambé chò á'sò-te, álúmté e'chemléd ádog bad ábe békúidé e'chem ábe ene nyam, bébage'-é eché ediiingé edúbé. Ade bédii á alongé, bémbwəm bó bad bébé á edib é nzab é muú, bényhəñ ne muú nime ríhunne' bwámbwam. ²¹ Ane awè adiiidé hósé ambenléd páá e eché embid mó á nsál té awúú bad ábe bélyágé ásé, éché kəñ ne échab sánze. Menon mésyəəl ménkód áde bédyéde échab nyam.

20

Devəle' ábè á mehanj á etún é ekálé é mwè

¹ Ade ane mod atómé ábè bad bé ekoyí áte, dóo rínyiné nées ángel ébídéé ádyòb ésudé ásé ewalé e'kii bé echóg eché éewóo asóg, ewalé'-é sánkalaa á ngobéngòbè awè adelé. ² Dóo ákóbé dragoné, ene nyá e' bódéd eché édé Devəle, ebé'-é Satane, áhanj mó á etún é ekálé é mwè. ³ Ambwém mó á echóg eché éewóo asóg ádib, ápən-ne chò ábel bon eéhélè bad bé nkòjné ádog ámpè káñne á pòndé eché ekálé é mwè émaa' é áte. Ambid ené bényhüd mó á mehanj á esónj é pòndé.

⁴ Dóo rínyiné metii mé nkamlen, bad ábe Dyòb démbéé kunze ákamlen, bóó bénydyé áhed. Mennyín-ne e' dəsəđəñ é' bad ábe bénywé. Bénywú bó áyále mbón eché bédíidé' áá Yesue ne áyále akal áde békálé' áá nkalaj nime ríhúú ne Dyòb. Bénywú bó áyále bébage'-áá ene nyam edúbé ké' é eché ediiingé ne áyále akob áde bénkénkobpe' e'chem á mbòm ké' é á ekáá. Bétim ámbid á alongé, bóóbé Yesu Krístaa bébé á nkamlen á etún é ekálé é mwè. ⁵ Nén dóo débè mpuu mé e'só. Bad ábe bénylyág ásé ábe bénywé bénkéntimmé ámbid á alongé káñne ámbid é ekálé é mwè. ⁶ Nnam ríhè ne ábè ábe bény mpuu mé'só áte. Bédii bad ábe bésáá. Kwééd

echê edé kwééd e edaádaj éewōngé ngine ámin e bad ábe bédé mpuu mé'sō áte. Boj bébê prise é Dyōb ne échê Kristæa bébê-é á nkamlen ne mós á etún é ekálé é mwé.

Jōne anyiné Satane akwedé nzum

⁷ Ade échê ekálé é mwé épéé á asōg, béhūd Satane á mbwōg. ⁸ Abíd áde ábídte á mbwōg, áke metōngé mé nkōjsé méniin, ádōg bad bé nkōjsé. Mmēn metōngé mé nkōjsé médli Gōg, ne Mágōg. Satane álad bō áwan nzum, bébuú-é áte nēngáne nsú nime rídé á edib é nkwe. ⁹ Dōo békíi nkōjsé áte rísyāal, bélañnéd abwōg á hōm áde Dyōb ádáá, wée ábē bad bédíi, boj muú mémbíd ámin ríhyāad bō baásyāal bam. ¹⁰ Devæle awé andog bō, bémbwēm mós á edib é nzab é muú nime ríhunne' bwámbwam, wée ene nyam ne nkal é'daádaj a metóm bédíi. Áhed dōo békudté metake mé ngine nkuu ne müte á ngíndé ne á ngíndé.

Dyōb akáadté bad á asōg dé nkōjsé

¹¹ Dōo nnyíné mod adíidé atii dé nkamlen ámbáá áde ápúbe'. Áhed-taá nkōjsé ne abobe ámin bénnōñ' é awe e'só-te bétime abé ámpē. ¹² Héé rínyíné bad ábe bémáá awé, bad ábe bédé etōgnén ne ábe béesé etōgnén, bétyéémé á'sō bé áde atii dé nkamlen. Kálag éche Dyōb dēntenlé nímāb mbéltéd áte, bēndibé chó áte, bēndibé-é empée áte. Ene chó enwōñ mīn mé bad ábe bébē abé ne abé ne Dyōb. Dyōb dékáād bad ábe bēwédé, nchoo ne mbéltéd nímāb ngáne éténlédé á kálag-té wē. ¹³ Bad ábe bēwédé á edib é nkwe-te bēnkē wée Dyōb ábel békáad bō. Abíníi bad-te ábe bēwédé ábe bédé á mbwōg e kwééd, bōmpē bétyéēm á'sō é' Dyōb ábel békáad bō nchoo ne nímāb mbéltéd. ¹⁴ Bémbwēm Kwééd ne Mbwōg e kwééd á edib é nzab é muú. Enén kwééd e edib é nzab chó edé kwééd e edaádaj. ¹⁵ Kénzéé awé bēnkēntenlé dīn á kálag e alongé, bémbwēm mós á edib é nzab é muú.

21

Jōne anyiné nkōjsé ne nkoñ ní mīn mé ekóólé

¹ Ade nkáásé rítómé, dōo rínyíné nkoñ ní mīn mékásalé ne nkōjsé mé ekóólé. Nkoñ ní mīn ne rísé mé'sō bénnōñ, edib é nkwe-é énkēmbáá ámpē. ² Héé rínyíné Dyad áde Asáá, Jerusalem e ekóólé, ahúé', ábídé ámin wée Dyōb. Dyōb dēmonšén mós ngáne bebaad béboñsanné sómbé eché ekag á e'wōngé. ³ Dōo ríwógé ehób éche échákgé ébídé á atii dé nkamlen éhábē nén aá, "Nyēnone", e'dii é' Dyōb é'dé ne baányōñ boob! Dyōb dédyéé hōm ahōg ne bō, bō-é bébé abē bad. Dyōb dédyéé hōm ahōg ne bō. ⁴ Ápīnē bō mēsod mésyāal á mīd. Kwééd éebáá ámpē, bad béelebpé ámpē, béechuí-áá ámpē, béewōg-kaá e'wē ámpē. Ebē nén áyāle mam mé nchun métómé."

⁵ Dōo ane awé adíidé atii dé nkamlen áhóbéé aá, "Nyēnone", mbele' bwēm é'syāal ekóólé!" Anhób ámpē aláá-é me aá, "Tél nén, áyāle e'yale ábe ríhóbéé é'dé mbále é'dé-é ábe moosyāal ádúbēé." ⁶ Anhób ámpē aláá-é me aá, "Emáá. Me-éé ndé Alfaa mbé-é Omégaa, me-éé ndé mbooted mbé-é asōg. Kénzéé awé píd ékóbé, mēbe mós mendib mé nhyélé nime mod ámwáke boj abé á alongé abé ne abé. Mēbē-é nyé mós ngén. ⁷ Mod awé átom metake áte, adúbe áde ádúbépé me, mēbe mós ábén bwēm é'syāal. Mēbē áde Dyōb mós-é abé awem mwān. ⁸ Boj ne bad ábe béwóo mbwōg áte, ábe béewóo adúbe, ábe bébele' mbinde é mekan, bad bé ewūen, bekáb bé mesón, bekum bé ngañ, bad ábe bébenle' myōb mé metóm ne bekal bé metóm bésyāal, ádab abwōg á hōm ádíi edib é nzab é muú nime ríhunne' bwámbwam. Enén kwééd chó edé kwééd e edaádaj."

Jōne anyiné Jerusalem a ekóólé

⁹ Dōo ángel pōg áttinté e ángel saámbé éche énwālé kúmbé saámbé éche éloné ne medim saámbé épédé boj élangé me aá, "Hyág, mēlūméd wē sómbé, mmwaad awé Mwān-a-Ndyōñ ní mbód." ¹⁰ Dōo Edaádaj éche Esáá épíidé me boj ene ángel ékéené me á mbōad mīn eché echabé ámin bwámbwam. Ambané me áwedé-mín alúmed me Jerusalem, dyad áde asáá, ngáne ábídéé ámin wée Dyōb. ¹¹ Ápēné-é ne ehúmé é Dyōb. Adé dyad ákínáá áte néé aláá dé etōgnén áde álélé akud, ákiné áte néé jáspa ánnýinnē-é áte. ¹² Adé dyad dénwōñ sáñkalaa a e'ké ábe é'chábé ámin. Bēnwōñ nsal mé e'ké dyóm ne mébe, ne ángel dyóm ne ébe éche énoné nime nsal mé e'ké rísyāal. Ayāl e nímé nsal mé e'ké, bēntél mīn mé metúmbé dyóm ne mébe mé bad bé Israel. ¹³ Ábē e'ké bēnwōñ pēd éniin. Pēd e á akuu enwōñ mmwe mé e'ké rílaán, á mekunekune mmwe rílaán, á mehúléhúlé mmwe rílaán á pēd e mbəñ rílaán. ¹⁴ E'ké ábe bēnlañnéd áde dyad bēnsumén ámin e meláá dyóm ne mébe. Ámin e nímé meláá, bēntél mīn nime bembapēé bé nlomag dyóm ne bébé ábe Mwān-a-Ndyōñ ní mbód.

¹⁵ Ángel eché élangé'áá me nímén mekan, enwále ntón ní gól nime áhāgné'áá áde dyad, nímé nsal mé e'ké ne ábē e'ké é' dyad. ¹⁶ Adé dyad dénwōñ metōngé méniin, e'chab áte ne e'kal áte é'bédé nyaa pōg. Ene ángel embēnléd nímé ntón áhāg áde dyad. Ábédé ekálé é máyl ehōg ne mbwōkel étáan. A e'chab áte, e'kal áte ne e'chab ámin bēbédéé nyaa pōg. ¹⁷ Ene ángel anhāg káájne e'che bé e'ké, é'bédé móom mé méta ntóób ne ntóób. Ambēnléd nhāgtéd

nîmé bad béşyāl bébenladtê. ¹⁸ Bêmbenléd jáspa álónj ábê e'ké. Bêmbenléd gól echê eése mbinde áte, êche epene áte nêe dyenê álónj ádê dyad. ¹⁹ Meláá nîme bēnsumeé ábê e'ké ámin, mébedé bán bé meláá ábe bēlélê nkun nyaa ne nyaa. Aláá dé nsume dé e'só, ábedéé jáspa, áde álónténé mēbe, ábedéé safia, áde álónténé meláán áget, áde álónténé méniin émera, ²⁰ áde álónténé métáan, ónis, áde álónténé ntóób kanélia, áde álónténé saámbe krisolit, áde álónténé waam bēril, áde álónténé abog topas, áde álónténé dyóm kaladóni, áde álónténé dyóm ne ahóg hyasín, áde álónténé dyóm ne mébe ametís. ²¹ Mmén mmwe dyóm ne nîme mbedéé meláá mé etógnén, mmwe nhóg téé mbedéé aláá dé etógnén ahóg. Nzii eche empōñ á dyad té ebédéé gól echê eése mbinde áte echê epene' áte.

²² A dyad-tê wê, menkennyinné ndáb e Dyób áyāle Sāñ Dyób é Ngumε ne Mwān-a-Ndyōñ ní mbód, bédii nêe ndáb e Dyób. ²³ Adé dyad déehednéé bán áwōñ enyēn ké'ε ngōñ áwēd-te áyāle ehúmé é Dyób édii ábe e'nyīnen bé ekide, Mwān-a-Ndyōñ ní mbód-te ápene' nêe eche etrukāñ. ²⁴ Bad bé nkōñsé béşyāl bébenléd ábe e'nyīnen bé ekide ábel nímab mam nîme bétāngéné ábel epun ké ehéé. Kāñ é nkōñsé épēēñ nímāb nħāñ á dyad-tê wê. ²⁵ Mmē mmwe mé e'ké dyóm ne nîme béepenné mó mbéd, áyāle nkuu méebáá áwēd-te mbéd. ²⁶ Bēpēēñ bwēm é' bwām ne nħāñ ní bwēm é' bad bé nkōñsé áwēd-te. ²⁷ Dyam á mbinde ké ahóg, ké'ε mod awé abele' e' bēbtéd é' mekan, ké'ε mod awé akale metóm ké nhóg éesnlé á dyad-tê wê. Bad ábe mīn médii á kálag e alongé eche Mwān-a-Ndyōñ ní mbód bēnpēn bōó bēssl áwēd-te.

22

*Jōne anyine edib êche ébage
alongé á ngindé ne á ngindé*

¹ Dōó ene ángel élúmté me edib é mendib nîme mébele boñ mod abé á alongé á ngindé ne á ngindé, ényīnnē áte nēñgāne dyenē. Echê edib ébidé'áá á atii dé nkamlēn áde Dyób ne Mwān-a-Ndyōñ ní mbód, ² époó' áttinté e nzii á dyad-tê. A nkin mé echê edib, pēd ébe, nyaa e bwel póg eche echyāa' e'pum ábe é'bele boñ mod abé á alongé abé ne abé ebédé áhed. Mmē mel méchyaá'áá e'pum nyaa dyóm ne ébe, méchyaá'áá ngōñ té. Bad bé nkōñsé bébenladtáá ábab byaa ákud e'choóhoñ. ³ Chōmchōm eche Dyób ábágé ebómān éebáá á dyad-tê wê. Atii dé nkamlēn áde Dyób ne Mwān-a-Ndyōñ ní mbód mébedé áwēd-te, bembāledé bé Dyōb-pe bēbagé mó edubé. ⁴ Bényīñ Dyób e'só ne e'só, áde dīn-ne démbē bō á mesó mó mbām. ⁵ Nkuu méebáá ámpē, bēhēd-tāá etrukāñ kāa enyēn anyīnen ekide áyāle Sāñ Dyōbe ábē ábab e'nyīnen bé ekide, bēbē-ε á nkamlēn á ngindé né á ngindé.

Jōne anyine epe êche Yesue

⁶ Dōó ene ángel élangéé me áá, “Ábēñ e'yale ábe rílangé nyé é'dé mbāle, nē-óó nyédúbe bō. Sāñ Dyōbe wé abage bekal bé'edāsdāñ echê edāsdāñ ábel boñ bēkale nîmé nkalañ, alómé eche ángel álúmed ábē bembāledé mam nîme mékwógé abenled.” ⁷ Dōó Yesue áhōbēé áá, “Nyénōne', nkwogé ape. Nnam ne bad ábe bēhíde' mekan nîme bétélé á kálag-té wēn nîme mébenléd bōob ne á pōndé echê ehúe' á'sō.”

⁸ Me, Jōne nwógé nnyīn-ne nīmēn mekan. Ade nīwógé nīmēn mekan nnyīn-ne mó, menkwē áse á'só é ángel echê enlúmed me nīmēn mekan, ábe mó edubé. ⁹ Boñ anláá me áá, “Wēébēlē nē! Mēmpē ndii mbāledé á Dyób nêe wē, ne nêe ábinií baányoñ bé Krīsto ábe bédé bekal bé'edāsdāñ ne bad ábe bēhíde' chōm eche étēnlédé á kálag-té wēn. Dyób dōó nyétāngéné edubé abe.” ¹⁰ Dōó álangéé me ámpē áá, “Nyéekōñnād bad mekan nîme mébenléd nîme métēnlédé á kálag-té wē áyāle mékwógé abenled. ¹¹ Bad ábe bēbele mbēb bēbē' bēbele' mbéb. Abe bēbele mekan mé mbinde bēbē bēbele' mekan mé mbinde. Abe bēbele mekan nîme métāngéné bēbē bēbele' mekan nîme métāngéné, ábe bō-ε bēssáá bēbē bēssāñ.”

¹² Dōó Yesue áhōbēé áá, “Nyénōne', nkwogé ape, ásaábe mod-té nħoo ne nsōñ ne ábélé. ¹³ Mē-εé né Alfaa mbē-ε Omēgaa, awé Asébpé ne awé Adimténé, mbē-ε Mbooted ne Asóg.”

¹⁴ Nnam mbē ne ábē ábe bēwóbpé nīmāb megombe, bēwōñ kunze ápoñ á mmwe mé e'ké ássl á dyad-té ábel bēdyē e'pum é' bwel ábe é'bele mod abé á alongé abé ne abé. ¹⁵ Bad ábe bēssl á dyad-té wē, bédii bad ábe bēbélé mekan mé mbinde, bad ábe békume ngāñ, bad ábe békābe' mesón, bad ábe bēwúe bad, bad ábe bēbēnle myōb mé metóm ne bad ábe bēssl akal dé metóm ne ábe bēkale metóm.

¹⁶ Me Yesue, mē-εé nlómé echem ángel áláá nyé ábe nyédé á mwembē-te nīmēn mekan. Ndií ene awé abidé á mbyaa nîme kāñ Dabide, tintine á mbwēmbwē awé apene'.

¹⁷ Edāsdāñ é Dyób ne Sāmbé bēhōbe nēn bán, “Hyāg.” Kēnzéé awé awógé nēn, mōmpē áhōb áá, “Hyāg.” Ane awé pid ékóbé áhye ámwē mendib nîmé mébele boñ bad bēbe á alongé á ngindé ne á ngindé. Mod ké ahéé awé ahēde' nīmēn mendib áted mó ngēn.

Jōne ahōbē ehōb é asóg

¹⁸ Nsime mod ké ahéé etúu áte awé awógé e'yale ábe é'tēnlédé á kálag té wēn tāngene mekan nîme mébenléd. Nzé mod abádé kéchéé á kálag té wēn, né Dyób débādé mó medim

nıme bétélé á kálag tē wén. ¹⁹ Mod ké ahéé-'ε awě ähūd ké eyale ámın e mekan nıme méténlédé á kálag tē wén tângene mekan nıme mébenléd, Dyób déhūd áde asii dé e'pum é' mel é' bwel ábe é'bele bonj mod abé á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Dyób déhūd-ε éche etál á Dyad áde Asáá. Mmén mekan méténlédé á kálag tē wén.

²⁰ Ane awě abíde mbónj tângene nımén mekan méşyāāl ahóbe nén aá, “Ne mbále, nkwogé ape.” Ebê nê, hyäg a-Sángú Yesu.

²¹ Nsimé nıme Sàngú Yesuε mbê ne bad bésyāāl.*

---

* **22:21** Bad bésyāāl; donje á kálag dé'só áwóó Bad bé Dyób káa Bad bé Dyób bésyāāl.